

Coordonatori:

Lolica Tătaru

Adina Glava

Olga Chiș

**Referent științific,
Prof. univ. dr. Vasile Chiș**

PIRAMIDA CUNOAȘTERII

**Repere metodice în aplicarea
curriculumului preșcolar**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Piramida cunoașterii : repere metodice în aplicarea curriculumului

preșcolar / coord.: Adina Glava, Lolica Tătaru, Olga Chiș ; referent științific: prof. univ. dr. Vasile Chiș. - Pitești : Diamant, 2014
ISBN 978-606-8225-61-6

I Glava, Adina (coord.)
II. Tătaru, Lolica (coord.)
III. Chiș, Olga (coord.)
IV. Chiș, Vasile (ref. șt.)

37

Editor: Diana Negreanu

Tehnoredactare: autoarele

Corectura: autoarele

DTP: Editura DIAMANT

Design copertă: Liliana Bratu

Tipar: Artprint

Informații și comenzi:

Editura Diamant, Pitești, județul Argeș

Tel./Fax: 0248/647378

Telefon mobil: 0723/387.199; 0740/076.600; 0764/406.408

e-mail: office@edituradiamant.ro

www.edituradiamant.ro

© Copyright Editura Diamant

Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, precum și alte fapte similare savârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului, reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și /sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Cuvânt înainte

Volumul *Piramida cunoașterii. Repere metodice în aplicarea curriculumului preșcolar*, coordonat de Inspector școlar de specialitate, prof. Lolica Tătaru, Conf. Univ. dr. Adina Glava și Lect. Univ. dr. Olga Chiș se adresează unui grup profesional cu totul special. Educatoarele, profesorii pentru învățământul preșcolar, specialiștii pentru sprijin psihopedagogic în acest domeniu (logopezi, consilieri ș.a.) reprezintă un grup profesional de mari dimensiuni dar și de profundă, delicată și rafinată formație umană și profesională. Educatoarea, în sens generic și în sens consacrat, este primul pedagog din itinerarul lung de formare sistematică și continuă a ființei umane.

Rolul și importanța educatoarei este uneori **apreciat** ca fiind de departe minor față de rolul profesorului, dar știința contemporană relevă că oricare structură în devenire, cum este și copilul, este mai complexă, mai vulnerabilă, mai incertă, mai provocatoare decât structurile aproape sau gata conturate, cum este de exemplu tânărul și adultul.

Vârsta timpurie aduce cu sine contraste specifice între posibilitățile, premisele de dezvoltare și vulnerabilitățile, dificultățile și blocajele care pot interveni în evoluția copilului. Dezvoltarea copilului contemporan se află mereu în proximitatea sau în interiorul unor relații cauzale circulare de tipul *complexitate – vulnerabilitate*. Evoluția structurilor psihice, cognitive, socio-emoționale, comportamentale este accelerată de mediul supra-saturat în stimuli.

Stadiile psihogenetice descrise de Jean Piaget la mijlocul secolului al XX-lea sunt doar repere orientative pentru dezvoltarea copilului contemporan. Pedagogia preșcolară astăzi este determinată să asume abordări comprehensive și globale, pentru concertarea factorilor benefici din câmpul educațional al vârstei timpurii.

Elaborarea lucrării de față se înscrie în aria de preocupări ale coordonatorilor și autorilor, opera lor este rezultatul unui experiențe îndelungate de colaborare interinstituțională: Inspectoratul Școlar Județean Cluj, Departamentul de Științe ale Educației din Universitatea Babeș Bolyai și rețeaua unităților clujene de învățământ preșcolar.

Conceptele fundamentale ale lucrării reflectă în extensiune cât și în profunzime dezvoltările contemporane din Pedagogia învățământului preșcolar: curriculum, domenii experiențiale - domenii ale dezvoltării, învățare experiențială, activități integrate și interactive etc. Reflecțiile teoretice, precum și aplicațiile cu valoare de *bune practici* sunt

organizate în lucrare în șapte arii tematice cuprinzătoare, la elaborarea cărora au colaborat un număr de 55 autori, educatoare, profesori pentru învățământ preșcolar, cadre didactice universitare, consilieri școlari.

Aria tematică este prezentată în progresie deductivă și secvențial în raport cu organizarea modernă a curriculumului preșcolar pe domenii de dezvoltare și învățare experiențială.

Reperetele generale de proiectare și desfășurare a procesului de predare - învățare din grădiniță sunt construite în cadrul generos a trei principii fundamentale:

- (1) Principiul unității și coerenței procesului didactic din grădiniță;
- (2) Principiul focalizării pe învățare a procesului didactic din grădiniță și
- (3) Principiul asigurării caracterului experiențial al procesului didactic din grădiniță.

Predarea pentru învățare, promovarea învățării experiențiale și asigurarea unității, a coerenței programelor educaționale din grădiniță sunt, în opinia conf. univ. dr. Adina Glava, *principii esențiale pentru abordarea în spirit curricular a educației preșcolare*.

Managementul comportamentului la preșcolari, temă abordată de prof. Lolica Lenuța Tătaru și prof. Cerasela Liberg invită la reflecții și aplicații în domeniul dezvoltării comportamentelor dezirabile, dar dincolo de acestea, atenția este focalizată pe dezvoltarea mecanismelor de autoreglare și control. Considerăm că aria tematică și aplicațiile în domeniul formării, reglării și autoreglării comportamentului în copilăria timpurie va ocupa treptat o poziție prioritară, atât în pregătirea profesională cât și în activitățile educatoarei.

Domeniul experiențial *Limbă și comunicare* reprezintă un câmp de formare și dezvoltare capabil să concerteze în sistem, să integreze toate celelalte experiențe. Dezvoltarea limbajului și în continuare a competențelor de comunicare sunt aspecte care nu mai necesită argumente, literatura psihopedagogică este deosebit de bogată în date de cercetare.

Luăm în considerare, în acest context, proprietățile specifice *cuvântului*, iar în relație cu aceasta nevoia de optimizare a modalităților de predare învățare a limbii în perioada copilăriei timpurii. Cuvântul, precum lumina, într-o însemnată măsură, are două proprietăți complementare. Cuvântul este o succesiune de foneme, are o proprietate materială (*c, a, r, t, e*) și este totodată o undă sonoră continuă, are o proprietate energetică (*carte*). Educația limbajului urmează aceste proprietăți. Exercițiul inițial constă în identificarea elementelor discrete de limbaj (segmentare fonetică) urmată de integrarea fonemelor în structuri lexicale cu sens (metoda fonetică analitico-

sintetică). Apoi, odată ce conștiința fonetică a prins contur, demersul analitico sintetic face loc abordărilor globale, la nivel de cuvânt, propoziție, fraze, etc.

Învățarea limbii în grădiniță, așa cum o descriu autorii temei date, este un proces gradual și sistematic, un proces care angajează numeroase activități și resurse pedagogice.

Realitatea înconjurătoare are multiple dimensiuni, între care un loc și rol important îl are componenta cantitativă, numerică. Domeniul experiențial Științe, iar în acest context activitățile matematice au valențe educative deosebite în perioada preșcolară.

De ce trebuie să învețe copiii, dar nu numai ei, numere și operații cu numere? Deoarece numărul face parte din arhitectura realității și a ființei umane deopotrivă.

În definirea numărului, sunt prezente două ipostaze complementare, ipostaze care oferă teoriei și practicii educaționale în domeniu interesante și utile abordări.

În sens matematic, *numărul este o clasă de echivalențe*. Pentru nevoile educaționale din grădiniță, definiția de mai sus se traduce astfel: *numărul este clasa tuturor mulțimilor egale*, deci a preda și învăța numere în grădiniță este echivalent cu a organiza și desfășura activități concrete cu mulțimi de obiecte concrete.

Din perspectiva psihopedagogiei contemporane, *numărul este rezultatul, consecința conservării cantității*, este construcția și păstrarea echivalenței mulțimilor, indiferent de *mărimea* spațiului în care sunt așezate elementele mulțimilor echivalente.

Învățarea timpurie a matematicii implică abordări experiențiale variate dar puternic concertate, articulate în sistem: de la simpla explorare a obiectelor concrete, la identificarea și denumirea lor, apoi organizarea lor în secvențe, structuri spațio-temporale, clasificarea, măsurarea, compararea, punerea în corespondență termen –cu – termen etc.

Apreciem organizarea judicioasă a conținuturilor tematice reușită de autori, oferta bogată de activități adaptate și proiectate pe nivele de vârstă și de complexitate în tot cuprinsul acestui domeniu experiențial, inclusiv în activitățile de cunoaștere a mediului la care nu ne-am referi în mod particular.

În mod echivalent și la un nivel de prezentare teoretică și practică rafinată prin prisma experienței la catedră, sunt elaborate ariile tematice în domeniile experiențiale *Om și societate, Estetic și creativ și Psihomotor*.

Activitățile educative propuse de autori reflectă în chip deplin provocări majore din grădiniță, precum: dezvoltarea abilităților sociale la copii, dezvoltarea emoțională a preșcolarului; dezvoltarea abilităților practice – gospodărești; educația artistico-plastică, educația muzicală ș.a.

Deși volumul *Piramida cunoașterii. Repere metodice în aplicarea curriculumului preșcolar* este compus din șapte arii tematice abordate de grupuri distincte de autori, structura lui este unitară și se bazează pe o metodă de lucru comun acceptată și promovată. Se regăsesc în elaborarea fiecărui domeniu experiențial aspecte esențiale, precum: dezbateră importanței temei în curriculumul preșcolar: prezentarea obiectivelor cadru și de referință, descrierea diversității formelor/modalităților de predare și învățare; oferta de modele concrete de lucru obiectivate în grupaje de proiecte de activitate focalizate pe domeniu și integrate multiexperiențial. Apreciem acest volum ca un ghid care invită utilizatorii și beneficiarii săi la abordări pedagogice suficient de normative dar și cât mai deschise, flexibile și creative.

Suntem convinși că publicarea acestui volum, în premieră prin comprehensiunea, diversitatea și complementaritatea tematică, va avea un impact major asupra beneficiarilor din sistemul educațional românesc.

Felicităm colectivul de autori pentru incursiunea temerară în curriculumul preșcolar. Felicităm de asemenea *Editura Diamant* care încununează în chip deosebit strădania sa editorială pe segmentul învățământului preșcolar cu o lucrare în premieră ca structură, cuprindere și mod de abordare - *Piramida cunoașterii. Repere metodice în aplicarea curriculumului preșcolar*.

Prof. univ. dr. Vasile Chiș
Directorul Departamentului de Științe ale Educației
Universitatea Babeș Bolyai

Repere generale de proiectare și desfășurare a procesului de predare - învățare din grădiniță

Conf. univ. dr. Adina Glava

Proiectare și dezvoltare curriculară în grădiniță

Curriculum-ul preșcolar reprezintă ansamblul experiențelor de învățare parcurse de copii în grădiniță. Aceste experiențe au ca puncte de pornire situațiile cu potențial formativ proiectate în diferite etape de educatoare. Premisele acestor situații de învățare sunt anticipate în documentele școlare, dar ele iau forme variate ce vor reflecta viziunea cadrului didactic cu privire la educația și dezvoltarea timpurie, înțelegerea acestuia privind particularitățile grupei cu care lucrează, nivelul așteptărilor față de copii, măiestria în utilizarea resurselor informaționale și materiale în sensul ocazionării învățării și dezvoltării preșcolarilor.

Identificăm aici două demersuri fundamentale de operaționalizare a exigențelor curriculare: *proiectarea* și *dezvoltarea* curriculară. Date fiind specificul învățării preșcolarilor, ritmurile foarte variate de dezvoltare, dinamica aparte a cristalizării intereselor și nevoilor de cunoaștere la vârsta educației timpurii, ambele procese sunt obligatorii și foarte prezente în activitatea de zi cu zi a educatoarelor.

Sunt decizii de proiectare curriculară pe care educatoarea le ia ținând cont de specificul curriculumului ca proiect, respectând atât sistemul conceptual și valoric al acestuia, cât și specificul elementelor sale structurale și integrând aceste elemente cu condițiile contextuale și cu particularitățile mediului educațional în care activează. Ele presupun din partea educatoarelor exersarea spiritului critic și creativ, a capacității inovative și a flexibilității în gândirea profesională.

Acest demers complex și continuu conduce la structurarea unui program educațional adaptat și, de aceea, relevant, care trebuie să respecte *simultan* o serie de *criterii de calitate*, pe care le vom detalia și justifica în continuare. Apreciem că programul curricular preșcolar aflat în vigoare permite și chiar invită la respectarea în practica proiectării și desfășurării activităților educaționale a setului de principii detaliate mai jos.

Principiul unității și coerenței procesului didactic din grădiniță

Pentru asigurarea punerii în practică a acestui principiu, în prima instanță, trebuie exploatate nodurile de coerență și unitate ce structurează programul educațional

preșcolar așa cum se prezintă el în documentele curriculare. Înțelegem prin noduri de coerență și unitate, structurile curriculare care organizează exigențele educaționale în sisteme funcționale ce dau o imagine articulată programului educațional. În învățământul preșcolar acestea sunt:

- Categoriile generale de activități de învățare prevăzute în planul de învățământ: ele structurează programul zilei de grădiniță, focalizându-l pe trei tipuri generale de învățare: învățarea dirijată de cadrul didactic (prin activitățile pe domenii experiențiale), învățarea ludică (prin jocuri și activități didactice alese) și învățarea pentru dezvoltarea personală (prin activitățile de dezvoltare personală).
- Unitățile tematice generale impuse de curriculum, care structurează sintetic universul cunoașterii accesibil vârstei preșcolare;
- Finalitățile transversale specifice domeniilor de dezvoltare la vârsta educației timpurii, care oferă repere pentru orientarea activității didactice spre susținerea dezvoltării pe o serie de dimensiuni transversale: limbaj și comunicare, pregătirea pentru învățare, dezvoltare socio/emoțională, dezvoltare fizică, dezvoltare cognitivă.
- Organizarea în spațiul grupei a centrelor de activitate, care în esența lor, au un caracter integrator, reorganizând învățarea disciplinară în funcție de câteva domenii de activitate și de expresie umană fundamentală: universul familial și casnic (Colțul căsuței), lectura (Biblioteca), cunoașterea artistică (Centrul Artă), cunoașterea științifică (Centrul Științe), Universul material (Centrele Construcții și Nisip și apă)

În afara acestor elemente de structură curriculară ce dau unitate și coerență programului educațional, pentru ca activitățile didactice să reflecte paradigmele actuale ale proiectării și desfășurării activităților educaționale cu preșcolarii -paradigme dintre care amintim aici doar centrarea pe elev, centrarea pe competențe și focalizarea pe învățare – pentru ca exigențele practice ale acestor orientări valorice să poată fi respectate, se impun o serie suplimentară de linii de coerență. Astfel, programul curricular ca proces trebuie să fie unitar și coerent în raport cu:

- obiectivele educaționale
- reperele de dezvoltare și maturizare ale vârstei preșcolare
- reperele metodice specifice educației timpurii

Unitatea și coerența în raport cu obiectivele educaționale presupune, în grădiniță și nu numai la acest nivel educațional, proiectarea activităților didactice ca și contexte sau medii favorabile atingerii unui **set de finalități** mai generale sau mai puțin generale, în funcție de amplexarea secvenței didactice, set care include obiective specifice domeniilor de cunoaștere proprii grădiniței, dar și obiective transversale, care nu pot fi strict atribuite unui domeniu de cunoaștere, ci reflectă mai degrabă preocupările de dezvoltare personală a preșcolarilor. Consultând și selectând obiectivele cadru și de referință adecvate, educatoarea va concretiza aceste finalități, și va stabili care sunt rezultatele învățării așteptate la finalul unei secvențe de instruire de o anumită

întindere și care va fi natura acestor rezultate (cognitivă, afectiv/atitudinală, valorică, psihomotrică).

Activitățile didactice zilnice și programul de activități didactice planificate pentru o săptămână sau pentru un proiect tematic trebuie astfel gândite încât să permită exersarea și structurarea rezultatelor variate ale învățării, prefigurate în obiectivele stabilite. O regulă cu valoare reglatorie impune ca pentru fiecare obiectiv al activității educaționale formulat (ne referim la obiectivele operaționale) să existe cel puțin o situație de învățare corespondentă, care să ducă la atingerea obiectivului. Această regulă evidențiază importanța structurării activităților de predare - învățare în jurul finalităților urmărite, respectiv în jurul performanțelor, capacităților, sarcinilor cognitive sau motrice de care copilul este capabil la finalul activității (ex: copilul e capabil să enumere, să grupeze, să ordoneze logic, să aleagă, să ofere soluții, să explice, să compare etc.).

Aplicarea acestei logici a proiectării didactice ne asigură că nu absolutizăm importanța cadrelor formale și a conținuturilor declarative sau a metodelor utilizate, ci că înțelegem că setul restrâns de obiective specifice unei activități didactice poate fi atins pe căi variate, cu resurse metodologice, informaționale și materiale diverse (care pot fi selectate în funcție de factorii contextuali: preferințe ale copiilor, interese de cunoaștere diverse, capacitățile instituționale, potențialul formativ al comunității etc.).

Cu titlu de exemplu, afirmăm că obiectivul operațional: copilul: *să-și aprecieze comportamentul propriu în raport cu cel al personajelor din povestea lecturată* are ca element central nu atât povestea lecturată și nici măcar tipologia personajelor întâlnite în poveste (acestea sunt în contextul obiectivului analizat medii/ contexte de formare), cât capacitatea cognitivă a copilului de a-și analiza propriul comportament și de a-l compara cu cel al altora (aici personaje de poveste). Preșcolarul a exersat auto-analiza și comparația și a învățat ceva despre sine. Desigur, el a fost interesat de poveste și de acțiunile personajelor, însă pe "agenda" educatorului au existat, așa cum e firesc, intenții formative. Formulată și utilizat în acest mod, obiectivul operațional poate fi urmărit în esența lui, iar rezultatele învățării pot fi imediat transferate și exersate și în alte contexte școlare sau extrașcolare. Ca urmare, în ansamblul ei, activitatea propusă de educatoare este o activitate formativă, coerent orientată în acest sens și unitară, indiferent de varietatea situațiilor concrete prin care preșcolarul ajunge să asimileze rezultatele anticipate în obiective.

Unitatea și coerența în raport cu reperele de dezvoltare și maturizare ale vârstei preșcolare înseamnă proiectarea, organizarea, desfășurarea, evaluarea și reglarea activităților didactice ținând cont de copil și particularitățile acestuia. Deși clasic, acest principiu trebuie reiterat și explicitat în contextul curricular actual deoarece pe de-o parte asistăm la o emancipare accelerată a copiilor din generațiile actuale de preșcolari, sub efectul expunerii mai frecventă și mai intensă a acestora la stimuli de calitate și bogați în valențe formative, ca să menționăm doar una dintre cauzele acestei accelerări.

Pe de altă parte, diversificarea metodologică și informațională contribuie la aducerea în mediul grădiniței a unor tematici curriculare inedite: unități de conținut aparte, surse de informare variate și inedite, proiecte atractive, formații de lucru și forme de organizare a activității atipice etc. Recunoscând potențialul formativ al tuturor acestor componente, suntem conștinenți că ele pot activa riscul de a neglija pe alocuri nevoile reale de informare, dezvoltare sau acțiune ale copiilor: nevoia de joc, nevoia de timp de reflecție, nevoia de exemple și repetare, nevoia de învățare prin acțiune și inductivă, nevoia de ordine, nevoia de fantezie etc. De aceea, considerăm necesară cunoașterea de către educatoare a particularităților generațiilor curente cu care lucrează și adaptarea programului educațional la acestea.

Un sprijin în acest sens îl asigură *Reperete fundamentale privind învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului între naștere și 7 ani*, un document care cuprinde seturi de indicatori ai dezvoltării multidimensionale a copilului de 3-7 ani ce îi permit educatoarei să își structureze mintal un profil tipic al preșcolarului și, în consecință, să formuleze așteptări înalte și în același timp realiste cu privire la evoluția copiilor, standarde de evaluare adecvate, să selecteze accentele potrivite pentru diferite momente ale procesului educațional și, în general, să privească activitățile de predare drept contexte pentru facilitarea dezvoltării copiilor.

Unitatea și coerența în raport cu exigențele metodice specifice educației timpurii reprezintă un imperativ aflat în relație cu cel anterior. Metodica activităților din grădiniță este puternic informată de particularitățile psihofizice ale vârstei preșcolare. Reperete metodice sunt menite să regleze predarea și să conducă procesul de învățare după logica vârstei preșcolare. Deși alcătuiesc un sistem dinamic și deschis de recomandări, un sistem aflat în permanentă evoluție, exigențe metodice sunt mai rezistente la transformare decât alte componente ale proceselor educaționale (conținuturi școlare, finalități etc.), aceasta deoarece sintaxa procesului de învățare se modifică mai greu. De aceea, apreciem ca obligatorie respectarea metodicii proceselor didactice din grădiniță, chiar și în cazul unor tipuri de activități, conținuturi școlare sau forme de organizare a activității mai complexe și mai nou intrate în repertoriul educatoarelor, cum sunt activitățile integrate, activitățile de dezvoltare personală, metodele interactive, învățarea prin cooperare sau prin investigație, învățarea mediată de computer etc.

Respectarea exigențelor metodicii preșcolarității presupune o serie de acțiuni esențiale de proiectare a activităților educaționale:

- identificarea și formularea corectă a scopului activității, ca finalitate cu grad mediu de generalitate ce reflectă: sarcina didactică fundamentală (predare – învățare, consolidare a conținuturilor asimilate, recapitulare, evaluare didactică etc.), domeniul de cunoaștere sau acțiune în care sunt așteptate performanțe școlare, contextul manifestării acestor performanțe. Prin formularea corectă a scopului, educatoarea se orientează spre un anumit parcurs și o anumită secvențialitate a procesului educațional specifice fiecărui tip și variantă de

activitate didactică și dozează timpul școlar în raport cu diferitele etape ale activității ce reprezintă, în concepția noastră, etape ale învățării sistematice.

- Proiectarea situațiilor de învățare care vor fi articulate în cadrul activității, în relație directă cu obiectivele operaționale. Operațiile logice sau abilitățile anticipate în cadrul obiectivelor operaționale, vor determina alegerea modalității principale de realizare a activității didactice.
- Selectarea modalităților/ variantelor de realizare a activității didactice astfel încât să se asigure o pondere echilibrată a diferitelor variante de realizare: joc didactic, lectură după imagini, observare, convorbire etc., respectiv o pondere echilibrată și o varietate a diferitelor experiențe de învățare corespunzătoare modalităților de realizare a activității. Aici este esențială respectarea pașilor metodici specifici fiecărei variante de realizare, pași care asigură desfășurarea logică, sistematică, dirijată a procesului de învățare.

Principiul focalizării pe învățare a procesului didactic din grădiniță

Centrarea pe învățare este un imperativ al momentului în cadrul multor sisteme de învățământ. Esența acestui principiu constă în proiectarea activităților și programelor educaționale astfel încât ele să occasioneze învățarea și dezvoltarea tuturor copiilor. Accentul este, în mod evident mutat de pe predare, ca activitate a cadrului didactic, pe învățare ca activitate centrală a procesului educațional. Desigur, acest lucru nu înseamnă eliminarea actului de predare, dimpotrivă, este vorba despre reconsiderarea predării ca “tribut adus învățării”, cum spune un proverb oriental sau, mai puțin poetic, de restructurarea predării astfel încât ea să conducă la o învățare relevantă, bazată pe înțelegere și focalizată pe formarea de competențe. Iată câteva repere explicative pentru aceste tipuri de învățare.

Educatoarea preocupată să se asigure că învățarea are loc pentru fiecare dintre copiii grupei se poate ghida în proiectarea activităților educaționale, în desfășurarea și evaluarea lor de o serie de întrebări de reflecție precum: *De ce le propun copiilor această activitate? Ce vor învăța din ea? Ce își vor aminti sau vor ști să facă pe baza acestei activități? Ce le-ar putea spune copiii acasă părinților despre ceea ce au făcut/ învățat la grădiniță? Care este rolul meu în această activitate? Cât timp estimez că am vorbit eu și cât au vorbit sau au lucrat copiii? De ce am ales metoda didactică pe care o folosesc? În ce fel sprijină ea învățarea copiilor?*

Formularea unora dintre aceste întrebări sau a unora similare ar trebui să devină o obișnuință pentru cadrul didactic, în efortul său de a se asigura că situațiile didactice propuse sunt reale situații de învățare pentru copii.

Învățarea de calitate la vârsta preșcolară se definește cu referire la câteva criterii esențiale (de altfel, nu doar pentru vârsta preșcolară): relevanța, gradul de aprofundare

a cunoștințelor, măsura articulării achizițiilor în competențe. În continuare, vom încerca să evidențiem trăsăturile activității de predare care încurajează o învățare relevantă, bazată pe înțelegere și centrată pe formarea de competențe.

Predarea pentru învățarea relevantă. În grădiniță, relevanța învățării este asigurată de măsura în care învățarea răspunde sau este consonantă cu universul cultural, de cunoaștere, social și fizic al copiilor, cu interesele și nevoile de cunoaștere ale acestora, este aplicabilă în rezolvarea unei game de probleme sau provocări cu care se confruntă preșcolarii, conduce la dezvoltarea multidimensională a copilului, contribuie la activarea și potențarea funcțiilor cognitive, motrice, senzoriale, emoționale, motivaționale ale preșcolarului.

Măsura în care învățarea este relevantă pentru copii este adesea demonstrată de indicatori precum cei de mai jos:

- gradul de implicare activă și motivată a copiilor în activitate
- starea generală de bine pe care o manifestă în timpul activității de învățare;
- măsura în care copiii manifestă autonomie, curiozitate și inițiativă în realizarea sarcinilor de învățare, în utilizarea sau transferul cunoștințelor;
- măsura în care copiii au înțeles cu adevărat ce s-a predat, în sensul că au înțeles, de exemplu, că vizita la brutărie s-a organizat pentru ca ei să învețe despre procesul de preparare a pâinii și despre meseria de brutar și nu pentru că educatoarea a dorit să facem o plimbare prin oraș.
- măsura în care cunoștințele, capacitățile și atitudinile asimilate sunt durabile și funcționale la o oarecare distanță în timp față de momentul în care au fost acumulate;
- măsura în care copiii vorbesc despre ceea ce au învățat, îi preocupă subiectul studiat și doresc să le explice celorlalți unele dintre lucrurile învățate la grădiniță.

Predarea pentru învățarea bazată pe înțelegere este o exigență a pedagogiei constructiviste. În grădiniță, predarea pentru asigurarea înțelegerii conținuturilor învățării presupune crearea de situații educaționale în care preșcolarii să aibă ocazia de a aprofunda conținuturile la nivelul maximal de înțelegere de care sunt capabili. În esență, putem spune că preșcolarii au ajuns la un nivel de înțelegere a conținuturilor predate atunci când sunt capabili să explice, să descrie, să aplice ceea ce au învățat, să dea exemple, să facă deducții simple pe baza celor învățate.

Literatura de specialitate (Bryzniuk și Kazymyrya, 2004, citați de Paloș, 2012) recomandă o serie de demersuri didactice care favorizează asigurarea înțelegerii conținuturilor învățării, dintre care le reținem pe cele relevante pentru preșcolaritate:

- abordarea unor unități tematice motivante și cuprinzătoare, adecvate în raport cu experiențele anteriore de cunoaștere și de viață ale copiilor, autentice și cu implicații practice;

- formularea de obiective realiste, care sunt enunțate la începutul activității, pe înțelesul copiilor și reprezintă ulterior repere esențiale ale evaluării sumative;
- evaluarea continuă, cu rol reglator, a nivelului de înțelegere atins de copii, acțiune ce îi permite educatoarei să își regleze din mers predarea și să le ofere copiilor un feedback relevant, mobilizator și explicit cu privire la parcursul acestora în procesul de învățare.

Predarea pentru învățarea bazată pe competențe. Explicitarea acestei caracteristici ne obligă să ne punem întrebarea *Ce înseamnă focalizarea pe formarea de competențe la vârsta preșcolară?* Imperativul curriculum-ului centrat pe formarea de competențe este propriu sistemului educațional din țara noastră și este evidențiat adesea și în relație cu educația la vârsta preșcolară (Bogaert, Delmarle, Preda, 2013). Desigur, competența reprezintă un construct pretențios, ce se cristalizează ca rezultat al învățării și dezvoltării la vârstele școlarizării avansate. Totuși, premisele competențelor și o serie de elemente definitorii ale competențelor se formează încă din grădiniță.

În plus, abordarea educațională centrată pe competențe evidențiază nu doar aspectul static a acumulării de cunoștințe, ci și cel dinamic, al necesității articulării achizițiilor în seturi acționale utile în rezolvarea unor categorii de probleme. Deși sunt într-o etapă incipientă a învățării sistematice, preșcolarii pot fi puși în situația de a exersa identificarea și articularea flexibilă a unor achiziții din repertoriul propriu de cunoștințe, capacități, atitudini și valori pentru a răspunde anumitor provocări educaționale sau extrașcolare.

Elementele de competență exersate în activitatea didactică din grădiniță sunt prefigurate, în etapa proiectării la nivel micropedagogic, încă din formularea obiectivelor operaționale, care, printre altele trebuie să definească operația cognitivă sau abilitatea mentală, fizică sau socio-emoțională vizată și domeniul de manifestare a acestora. Pe scurt, obiectivul anticipează elementele competenței care se antrenează: cunoștințele, acțiunile de care subiectul este capabil în relație cu cunoștințele și contextul în care capacitatea se manifestă, deci este funcțională. Accentele puse prin formularea aleasă de educatoare pot evidenția focalizarea pe capacități sau elemente de competență diferite.

Iată de exemplu, în formularea:

Copiii să formeze buchete de flori de aceeași culoare, în număr impar evidențiază abilitatea practică de a alcătui un buchet de flori, în anumite condiții (flori de aceeași culoare, grupate în număr impar) în timp ce formularea:

Copiii să grupeze florile de aceeași culoare în mulțimi cu un număr impar de elemente, legându-le în buchete evidențiază capacitatea cognitivă de clasificare și grupare după anumite criterii.

Ambele formulări sunt corecte, însă accentele sunt diferite. În primul caz, accentul este pus pe utilitatea practică a capacității de grupare în mulțimi cu număr impar de

elemente, în al doilea caz accentul este în mod direct pus pe exersarea abilității de clasificare și recunoaștere a numerelor impare.

Principiul asigurării caracterului experiențial al procesului didactic din grădiniță

Programul curricular actual se dorește a fi unul centrat pe experiențierea de către preșcolari a realității înconjurătoare. De aceea, sugestiile privind strategiile de instruire, inserate în curriculum fac referire la crearea de situații de învățare centrate pe acțiunea nemijlocită a preșcolarului asupra realității pe care trebuie să o înțeleagă.

Este vorba despre realitate este exterioară copilului, accesibilă prin observare sistematică, experiment, problematizare, accentul fiind pus pe exersarea ordonării realității în categorii, formarea de noțiuni, transferul abilităților, formarea de deprinderi care le vor asigura accesul ulterior la cunoaștere. În curriculum-ul actual, necesitatea aprofundării universului interior, a realității interioare este, de asemenea, evidențiată prin categoriile de activități ce vizează dezvoltarea personală și care permit exersarea auto-evaluării, a autorefecției, a autocontrolului și autoreglării, a autocunoașterii, a explorării propriilor emoții.

Învățarea experiențială este un produs al reflecției asupra experienței. Pentru ca învățarea bazată pe experiențierea realității să fie reală, este esențială asigurarea unor experiențe de interacțiune cu realitatea variate, consistente și impregnate de emoții pozitive, pe de-o parte, și de provocarea copiilor să reflecteze la experiențele avute, pe de altă parte.

Ambele condiții sunt responsabilități ale cadrului didactic, care își asumă rolul de organizator al experiențelor de cunoaștere ale copiilor. El selectează și structurează mediile de învățare, asigurându-se că sunt atractive, permit implicarea sezorială, fizică, intelectuală și emoțională deplină a copilului, lasă libertate de acțiune și decizie preșcolarului. În momentul desfășurării activităților, educatorul facilitează desfășurarea proceselor exploratorii prin oferirea de ajutor funcțional, prin motivarea copiii pentru menținerea în activitate și pentru implicare reală în procesul de cunoaștere și, mai ales prin sprijinirea copiilor în reflecția asupra cunoașterii asimilate prin experiențiere.

Preocupați fiind de o concretizare educațională a principiilor învățării experiențiale, cercetătorii de la Centrul de educație experiențială a Universității Catolice din Leuven, Belgia au formulat trei condiții fundamentale ale educației experiențiale (Laevers și colab., 1997, Laevers și colab., f.a), articulate în ceea ce au numit Modelul educației experiențiale:

- Asigurarea unui mediu bogat;
- Cultivarea inițiativei copilului;
- Promovarea dialogului experiențial.

Apreciem aceste trei condiții generale ca fiind extrem de explicative și ilustrative pentru abordarea în spiritul învățării experiențiale a programului educațional din grădiniță și le detaliem în continuare, valorificând perspectiva autorilor modelului menționat mai sus.

Asigurarea mediului bogat în stimuli și surse de învățare îi permite educatoarei să valorifice înclinația firească a copiilor spre explorare, manipulare, testare a caracteristicilor realității. În prezența unor resurse variate și atractive, copiii se vor angaja direct și adesea din proprie inițiativă în activități cu potențial formativ în relație cu aceste resurse. Gradul înalt de concentrare, intensitatea trăirilor manifestate de copii, implicarea energetică semnificativă și satisfacția generată de implicare în relație cu subiectul studiat sunt indicatori ai succesului învățării prin experiențierea mediului (Laevers și colab., 1997, Laevers, 1998)

Cultivarea inițiativei copilului în situațiile de învățare experiențială presupune din partea cadrului didactic o preocupare constantă pentru:

- Selectarea formelor de organizare a activității didactice și a variantelor de desfășurare care să asigure cât mai multă autonomie și inițiativă copiilor. Acest lucru va crea treptat în planul copilului un sentiment al “conectării directe” cu mediul și al capacității de a-l înțelege și stăpâni.
- Observarea copiilor pentru a le identifica interesele și pentru a identifica activități care să fie consonante cu acestea;
- Asigurarea unui raport optim între momentele de învățare independentă și cele de intervenție și dirijare a învățării, pe parcursul unei activități.
- Încurajarea explorării și transmiterea unor mesaje explicite de valorizare a acesteia. Pentru a se implica deplin în acțiuni de cunoaștere nemijlocită a mediului, copiii trebuie să se simtă în siguranță, susținuți și încurajați în acțiunile lor, să știe că adulții aprobă și valorizează activitatea de explorare și că le permit să greșească, să se murdărească, să strice, să facă dezordine dacă aceste acțiuni conduc la învățare.

Pomovarea dialogului experiențial. Dialogul referitor la experiențele senzoriale, cognitive, motrice sau emoționale trăite de copii este esențial pentru evaluarea, valorizarea, sintetizarea, generalizarea cunoștințelor asimilate prin explorare. Rolul educatoarei este aici cel de mediator. Educatoarea mediază cunoașterea realității de către preșcolar prin:

- intervenții de facilitare a accesului la realitate: pune la dispoziția copiilor elemente ale realității;
- intervenții de sprijin funcțional: oferă punctual informațiile și resursele de care copilul are nevoie;
- intervenții de mediere a înțelegerii modului în care este alcătuită și funcționează realitatea studiată, prin formularea de întrebări care să ghideze explorarea, prin sugerarea unor posibile acțiuni de explorare, prin întrebări referitoare la intențiile de explorare, menite să îi clarifice copilului ceea ce are de făcut.

Rolul întrebărilor formulate de educatoare este, în acest context al dialogului pentru medierea explorării, unul esențial. Întrebări precum: *Ce crezi că se întâmplă? Ce vezi aici? Cum ai putea afla asta? De ce ai avea nevoie ca să poți face ceea ce dorești? Ce crezi că înseamnă ceea ce s-a întâmplat? Ce vei face în continuare? Cum ai aflat? Crezi că se întâmplă de fiecare dată la fel?* organizează deducțiile copiilor, evidențiază importanța procesului de

cunoaștere și nu doar a produselor obținute în urma explorării și încurajează continuarea aprofundării, prin cunoaștere directă, a realității.

În înțelegerea promotorilor educației experiențiale (Laevers, 2002, Laevers, Vandenbussche, Kog & Depondt, f.a, Laevers, 1998), indicatorii fundamentali ai calității învățării experiențiale sunt: *starea de bine generală* a copilului aflat în situații de învățare și *gradul de implicare* a acestuia. Starea generală de bine este definită prin sentimentul de siguranță, atitudinea pozitivă față de învățare și activitate, dispoziția pozitivă generală pe care le demonstrează copilul în procesul de explorare. Gradul de implicare este indicat de măsura în care copilul este concentrat la activitate, motivat și perseverent în ceea ce face (Laevers, 1998). Sunt caracteristici care merită cultivate pentru potențialul lor formativ pe termen lung, pentru formarea dispozițiilor favorabile față de cunoaștere și a unei atitudini de valorizare generală a învățării.

Predarea pentru învățare, promovarea învățării experiențiale și asigurarea unității și coerenței programelor educaționale din grădiniță reprezintă, în înțelegerea noastră principii esențiale pentru abordarea în spirit curricular a educației preșcolare. Ele permit valorizarea maximală a recomandărilor curriculumului preșcolar actual și canalizarea eforturilor profesionale ale educatoarei în sensul sprijinirii dezvoltării și devenirii copilului.

Bibliografie

- *** (2002). *Research on Experiential Education. A selection of articles by Ferre Laevers, Centre for Experiential Education Leuven, Belgium*
- B.I.E.F., Gerard, F.M. & Pacearcă, Șt. (). *Evaluarea competențelor – ghid practic*. București: Editura Aramis
- Bogaerts, C., Delmarle, S. & Preda, V. (2013). *Formarea competențelor în grădiniță. O altă perspectivă asupra timpului școlar*. București: Editura Aramis
- Glava, A., Glava, C. (2002). *Introducere în pedagogia preșcolară*. Cluj-Napoca: Editura Dacia
- Laevers, F. (1994). The Innovative Project Experiential Education, în *Research on Experiential Education. A selection of articles by Ferre Laevers, Centre for Experiential Education Leuven, Belgium*, 2002
- Laevers, F., Bogaerts, M., Moons, J. (1997). *Experiential Education at work. A setting with 5 years old. Manual*. Centre for Experiential Education Leuven, Belgium
- Laevers, F. (1998). The Quality of Early Childhood Education. What we can learn from practice and research in Flanders, trad. în volumul *Research on Experiential Education. A selection of articles by Ferre Laevers, Centre for Experiential Education Leuven, Belgium*, 2002
- Laevers, F., Vandenbussche, E., Kog, M. & Depondt, L. (f.a.) *A process-oriented child monitoring system for young children*. Centre for Experiential Education Leuven, Belgium
- Paloș, R. (2012). *Teorii ale învățării și implicațiile lor educaționale*. Ediția a 2-a Timișoara: Editura Universității de Vest
- Rey, B., Carette, V., Defrance, A., Kahn & S., Pacearcă, Șt. (2012). *Competențele în școală – formare și evaluare*. București: Editura Aramis

Când comportamentul copiilor devine o problemă

Abilitățile profesioniștilor în realizarea unor programe de educație preșcolară de calitate se dezvoltă constant. Curriculumul preșcolar încearcă să ofere oportunități de dezvoltare optimă a preșcolarilor.

Programele de educație preșcolară nu au ca scop doar transferul de informații de la adult către copii și dobândirea de abilități și deprinderi la preșcolar, ci și schimbarea comportamentelor indozirabile cu care copiii vin din familie, prin respectarea, de către educatoare, a unor principii corecte de management al acestora, pentru a maximiza performanțele preșcolarilor, care, altfel, pot fi afectate de insuficiența sau incorecta utilizare a propriilor resurse. Este necesar ca educatorii să stăpânească o serie de tehnici pentru a ajuta la schimbarea comportamentului dezadaptativ al copiilor.

Performanța situată sub nivelul potențialului copilului se referă la faptul că aceasta, exprimată în rezultate și produse ale activității, este sub nivelul celor prezise vârstei, potențialului său specific (nivelului de inteligență sau abilităților și deprinderilor pe care le posedă). Este importantă realizarea performanțelor, dar acest fapt este îngreunat, uneori, în lipsa unui bun management al comportamentelor problematice din grupă.

Mulți copii ajung la grădiniță și la școală nepregătiți să facă față cerințelor specifice din acest mediu. Diferența dintre mediul familial și cel preșcolar presupune o ajustare a comportamentului copilului la un mediu impregnat cu reguli și sarcini bine structurate, pentru a facilita integrarea și adaptarea cât mai bună a acestuia.

În intervenția didactică individualizată se au în vedere caracteristicile unice ale copiilor, dar, dincolo de acestea, există nevoi și interese comune, care este necesar să fie avute în vedere (fiindcă un copil impulsiv poate să perturbe jocurile celorlalți, de exemplu). Sunt modalități de abordare care se cuvine a fi nuanțate, elemente de bune practici care pot ajuta la optimizarea rezultatelor muncii educatorilor și a performanțelor copiilor. Demersul didactic influențează motivația copilului de a veni la grădiniță, de a se implica în ceea ce se întâmplă acolo, de a fi performant și integrat acolo.

Modelele de intervenție didactică este indicat să urmărească și optimizarea relației copil-educator, deoarece contextul acestor relații poate avea efecte ample în adaptarea la grup, în socializare, în respectarea cerințelor și în manifestarea unor

atitudini pozitive și funcționale față de grădiniță, toate acestea fiind predictorii pentru integrarea școlară viitoare a acestor copii.

Chiar dacă educatorul este un expert în educație, bine pregătit pentru a gestiona momentele mai mult sau mai puțin previzibile sau problematice, dezvoltarea sa profesională obligă la învățare permanentă și accesarea a noi surse de dezvoltare profesională: cursuri de perfecționare, de formare continuă. Propunerea noastră este de a oferi câteva tehnici și metode specifice de disciplinare pozitivă și de management eficient al unor situații comportamentale problematice pentru copiii din grădiniță.

Comportamentele inadecvate

Comportament înseamnă, simplu spus, toate activitățile pe care le facem, fie ele adecvate (ex.: a respecta reguli, a interacționa cu ceilalți fără să le produci suferință), fie ele inadecvate (ex.: a lovi ceilalți copii, a sfida). Aprecierea gradului de adecvare a comportamentelor este adesea realizată pe baza criteriilor de analiză stabilite în funcție de cerințele, standardele și așteptările specifice mediului grădiniței, atunci când vorbim despre preșcolari (a respecta seturile de reguli, a realiza sarcinile de la activități etc.).

Comportamentele copilului devin problematice sau inadecvate când frecvența, intensitatea, durata și latența acestor comportamente produc deteriorări în funcționarea lui socială, personală sau școlară și în adaptarea lui.

Unii copii prezintă întârzieri în dezvoltarea cognitivă, deficit de atenție, impulsivitate și hiperactivitate, sau o reactivitate emoțională exagerată, unii copii au un comportament inhibat, în timp ce alții sunt agresivi sau opozanți; copiii cu probleme de temperament manifestă un nivel de activare crescut și răspunsuri la stimulare care conduc la conflicte cu cei din jur, câmpul lor de atenție, iritabilitatea și regularitatea obișnuințelor sunt disfuncționale.

În literatura de specialitate sunt menționați mai mulți factori individuali, care pot determina comportamentul neadecvat al copiilor, printre care pot fi și cei enumerați. Pe lângă acești factori, există și factori ereditari, de mediu, contextuali, care pot perturba conduita copiilor. De exemplu, starea de sănătate a unui copil poate modula răspunsul comportamental al acestuia, la fel cum existența unor conflicte în familie poate determina apariția unor comportamente agresive în situații de interacțiune cu alți copii, prin modelarea realizată (De exemplu, dacă mama țipă și aruncă obiecte atunci când se ceartă, există posibilitatea ca și copilul să manifeste acest tip de comportament în timpul unei neînțelegeri cu ceilalți copii.).

De asemenea, când analizăm un comportament, este bine să ținem cont de diferențele interindividuale (unii copii sunt mai sensibili, alții sunt mai energici, unii sunt ușor adaptabili, alții mai toleranți). Pe de altă parte, comportamentul unui copil este motivat, întotdeauna, de o nevoie, fie ea esențială (hrană, căldură, sănătate) sau emoțională (dragoste, acceptare).

Unele comportamente nepotrivite continuă la o vârstă când repertoriul comportamental ar fi de așteptat să fi ajuns la alt mod de manifestare (de exemplu, comunicarea prin plâns a unor nevoi, la vârste când limbajul expresiv i-ar permite alt mod de exprimare, verbal). Comportamentele care se repetă prea des, interferează cu abilitatea copilului de a învăța, limitându-i dezvoltarea, sau comportamentele care sunt adecvate într-un loc, dar se manifestă inadecvat în alt context, devenind un risc pentru copil sau având efecte negative asupra comportamentului celorlalți (de exemplu, a alerga și a striga este un comportament adecvat în parc, dar într-o sală de spectacol devine inadecvat). Aceste comportamente pot fi influențate de factori foarte diversi: un stil parental permisiv, o toleranță scăzută a copilului față de reguli etc.

Un comportament inadecvat se caracterizează printr-un set de manifestări care împiedică adaptarea la mediul din grădiniță, care aduce atingere funcționării copilului, dar și celorlalți colegi, manifestând și o anumită stabilitate în timp.

Aproape toți copii manifestă, la un moment dat, comportamente inadecvate la vârsta preșcolară, dar 10-15% dintre acestea sunt la nivel moderat.

Pentru a iniția modificări comportamentale este bine să cunoaștem specificul dezvoltării copiilor la vârstă preșcolară, precum și elementele individuale de manifestare/comportare, pentru ca intervenția comportamentală să devină eficientă.

Cadrelle didactice și contribuția lor la identificarea unor tulburări de comportament

Există tulburări de comportament inadecvat care pot fi clinice, intervenția în acest caz fiind în măsură să implice părinții, cadrele didactice, consilierul școlar, psihologul, psihiatrul, medicul pediatru etc. Din această categorie fac parte tulburări precum ADHD (Tulburarea de deficit de atenție și tulburarea hiperkinetică), tulburarea de conduită, tulburarea de comportament opoziționist și provocator etc.

Una dintre sursele de informații, în evaluarea acestor tulburări, o constituie investigarea mediului preșcolar, deoarece este important ca simptomele caracteristice acestor tulburări să fie transitaționale (să se manifeste și acasă și la grădiniță sau în alte medii), pentru a le putea încadra diagnostic.

Educatorii pot oferi informații utile în diagnosticarea ADHD, de exemplu. Acest fapt are la bază următoarele argumente:

- Timpul petrecut cu copiii este un interval semnificativ pentru ca aceștia să poată cunoaște suficient de bine comportamentele și temperamentul copiilor.
- Educatorii cunosc îndeajuns de bine caracteristicile de dezvoltare ale copiilor aflați la vârstă preșcolară, încât să le poată raporta comportamentul la etaloanele de vârstă și gen.

- Sarcinile structurate din grădiniță, la care copiii sunt obligați să aloce anumite resurse (de atenție, cognitive), permit educatorilor o evaluare corectă a acestei alocări (cât de bine este focalizată atenția, de exemplu).

- La grădiniță sarcinile sunt foarte diverse (jocuri, interacțiuni cu colegii, controlarea impulsurilor etc.), iar cadrele didactice pot observa o gamă largă de răspunsuri comportamentale ale unui copil. Datorită diversității sarcinilor de la grădiniță (ex. de colaborare), educatorii pot observa manifestările impulsive, lipsa atenției, comportamente opozante etc.

Cu toate acestea, există limite privind contribuția educatorilor la evaluarea unor comportamente cu caracter clinic ale copiilor. Observațiile educatorilor sunt oferite specialiștilor, singurii care pot realiza o evaluare de specialitate și un diagnostic diferențial.

Managementul problemelor comportamentale

Întrucât educatorii se confruntă adesea cu probleme comportamentale ale copiilor, precum agresivitatea, nerespectarea regulilor, este necesară abordarea acestor probleme din următoarele motive: pentru a ajuta copilul în cauză, pentru a preveni afectarea comportamentelor celorlalți copii sau perturbarea activității de la grupă.

Educatorii nu pot interveni întotdeauna suficient de eficient în prevenirea sau înlăturarea problemelor comportamentale ale copiilor, întrucât este necesar să știe care metodă de disciplinare se pretează cel mai bine pentru a fi aplicată în condițiile activității/interacțiunii în grup, specifice grădiniței. În cadrul grupului de la grădiniță sau în alte contexte (în familie, de exemplu), copiii cu probleme comportamentale trebuie protejați de etichetări, desconsiderări sau marginalizări datorate comportamentelor manifestate. De aceea, este indicată colaborarea intensă, atât cu consilierul școlar, cât și cu părinții acestor copii, întrucât, doar prin colaborare, se pot obține rezultatele dorite în abordarea problemelor de comportament inadecvat.

Comunicarea cu copilul

Pentru a avea o bună relaționare cu copilul, în general, sau cu cel cu probleme comportamentale, un element esențial este comunicarea cu acesta într-o manieră care să evidențieze acceptarea lui necondiționată, fără însă a fi de acord cu comportamentele inadecvate. Este foarte important ca acești copii să se simtă respectați ca oameni, să știe că părerea lor contează și că cineva empatizează cu ei.

Comunicarea presupune atât ascultarea activă, cât și construirea și transmiterea de mesaje adecvate. A asculta activ înseamnă a înțelege nu doar ceea ce vrea copilul, ci și ceea ce simte, reflectând această înțelegere printr-un răspuns obiectiv, orientat pe

aceste aspecte, nu pe judecarea copilului, chiar în situația în care manifestă comportamente inadecvate. Răspunsurile educatorilor pot avea în vedere nu doar mesajele verbale ale copiilor (de exemplu, expresii de tipul: "Mă deranjează ceilalți!"), ci și cele non-verbale (de exemplu, gesturi de amenințare, refuzul copilului de a se juca etc.). Acest aspect este important mai ales că la vârsta preșcolară, limbajul emoțional (denumirea emoțiilor trăite, de exemplu) este destul de puțin nuanțat (de exemplu, copilul spune că se simte rău și când e trist și când este speriat, deși este vorba de emoții diferite), iar exprimarea stărilor emotionale se realizează, adesea, prin gesturi sau comportamente.

Există unele situații când nu se recomandă aplicarea ascultării active. De exemplu, când copilul vrea să monopolizeze atenția adultului sau să abată atenția de la o sarcină primită, reflectarea empatică poate deveni o recompensă pentru comportamente indesezirabile/inadecvate ale copiilor. De exemplu, copilul poate considera atenția acordată și înțelegerea manifestată de educatori ca niște elemente gratificatoare pe care le va solicita insistent în viitor. În cazul în care educatorii observa această funcție a comunicării cu copilul, atunci, se poate apela la o abordare directă: "Am mai vorbit despre aceasta și știi cum poți rezolva problema", fie prin schimbarea subiectului sau printr-o diminuare a reflectării empatică.

A construi mesaje adecvate pentru copii, atunci când manifestă comportamente inadecvate, nu este același lucru cu a le da sfaturi, pentru că, acestea din urmă îi fac dependenți de adult. De cele mai multe ori, copiii au tendința de a refuza să urmeze sfaturile, considerându-le niște ordine (de exemplu, un sfat formulat astfel: "Să nu îndrăznești să te mai bați niciodată cu copiii!" etc.). Un mesaj corect formulat va exprima sentimentele de nemulțumire față de ceea ce a făcut copilul, educatorul va identifica și exprima faptul că ceea ce îl deranjează este efectul acestui comportament, nu copilul însuși. Cu alte cuvinte, este necesară diferențierea între comportamentul copilului și copilul ca persoană, iar mesajele transmise trebuie să afecteze comportamentul, nu persoana copilului (De exemplu: "Am fost nemulțumit că l-ai lovit pe A., pentru că știu că tu ai fi putut găsi și alte rezolvări la faptul că ți-a luat jucăria.").

Pentru a se exprima un mod de comunicare eficient este necesar ca educatorii să descrie comportamentul pe care copilul îl manifestă, și care interferează cu activitatea grupei, să exprime ceea ce simt ceilalți copii când acest comportament apare, și ceea ce simt ei referitor la acest comportament. De asemenea, educatorii trebuie să descrie și ce consecințe are acest comportament inadecvat (de exemplu: "Când alergi în sala de grupă, ceilalți copii sunt dezamăgiți și furioși pentru că strici ceea ce lucrează ei pe covor").

Ceea ce este important în construirea mesajelor este ca acestea să nu blameze copilul, ci să îl ajute să înțeleagă unde a greșit și ce consecințe are comportamentul său asupra celorlalți copii.

Situațiile conflictuale

Conflictul este o parte firească a procesului de comunicare cu cei din jur. Apariția frecventă a conflictelor duce însă la deteriorarea prietenii/relațiilor. La vârsta preșcolară sunt mai multe conflicte și, chiar de aceea, copiii trebuie să își dezvolte, de acum, abilitatea de rezolvare eficientă a acestora, pentru a fi pregătiți să facă față, în viitor, unor astfel de situații.

Situațiile conflictuale între copiii de la grădiniță generează multă furie și frustrare acestora. Mediarea unor astfel de situații presupune ascultarea copiilor implicați în situațiile conflictuale respective și clarificarea emoțiilor simțite în astfel de situații dificile

Situațiile conflictuale apar, cel mai frecvent, datorită abilităților reduse ale copiilor de rezolvare a unor probleme. Tocmai de aceea, abordarea unor astfel de situații conflictuale trebuie să constituie un prilej de a-i învăța pe copii cum să genereze mai multe soluții la o problemă. Înainte de a alege soluția adecvată pentru rezolvarea conflictelor, educatorii trebuie să îi lase pe copii să exprime variante de soluționare, chiar dacă sunt inacceptabile, apoi să le elimine în urma analizării. A-i lăsa pe copii să exploreze, să caute soluții alternative pentru a soluționa o problemă și să le discute, constituie un pas important, atât în relaționarea acestora cu educatorii, cât și în dezvoltarea controlului asupra propriului comportament.

Conflictele la vârsta preșcolară sunt legate de modul în care se desfășoară un joc, de exemplu, de rolurile pe care copiii și le asumă în cadrul jocului, de împărțirea jucăriilor, de așteptarea rândului sau de alegerea temei unui joc. Conflictul poate lua forma unor acte fizice agresive, a unui schimb de replici sau izbucniri în lacrimi. Dacă un conflict nu se rezolvă rapid, aceasta poate duce la întreruperea jocului, la trăiri emoționale ample, de tip furie sau/și frustrare.

În rezolvarea conflictelor, preșcolarii pot aborda mai multe posibilități: copiii care se joacă mai mult timp împreună cu ceilalți, pot învăța, prin încercare și eroare, ce funcționează și ce nu în rezolvarea acestor neînțelegeri. De asemenea, acești copii ajung să-și dea seama de modul cum ceilalți copii pot soluționa conflictul.

Pentru a fi eficienți în rezolvarea conflictelor, copiii pot respecta următorii pași: vor descrie faptele, fără a-i învinovăți pe ceilalți, își vor exprima sentimente față de ceea ce s-a întâmplat și vor identifica alternative referitoare la cum anume cred că ar putea face față pentru a rezolva situația. Dacă sunt copii care rezolvă conflictele frecvent prin agresivitate (de exemplu, ridicarea tonului, lovituri) pot fi puși să observe o situație conflictuală între mai mulți copii și apoi să fie discutată, pentru a identifica și alte moduri de rezolvare posibile.

Educatorii trebuie să înțeleagă cauzele diverse ale comportamentelor nedorite, pentru a aborda strategii adecvate de prevenire a conflictelor dintre copii. Astfel, educatorii pot utiliza doar metode pozitive de disciplinare, fără a se recurge la comportamente violente sau etichetări. Se pot întreprinde măsuri de prevenție pentru a

evita apariția comportamentelor nedorite și, în consecință, a conflictelor între copii, la nivel de grupă.

Dacă educatorii observă o situație în care copilul manifestă comportamente agresive, este bine să-l întrebe pe acesta care sunt consecințele aceluia comportament. Cei mai mulți copii refuză să se mai joace cu cei care se comportă agresiv și nu-i vor mai lăsa nici în spațiul lor de joacă, deci pot experimenta pe "pielea lor" consecințele propriilor manifestări, dar își pot modifica acele comportamente. Pentru un copil care intră frecvent în conflict verbal cu ceilalți, educatorii pot folosi un joc de rol cu două jucării care redau acel tip de interacțiune ineficientă, punând în scenă una dintre situațiile conflictuale. În momentul în care cele două personaje ajung să se certe, jocul se întrerupe. Acest tip de activități poate fi realizat și cu un grup de 2-3 copii, dar se recomandă ca acei copii care se comportă agresiv să fie spectatori, pentru a avea ocazia să înțeleagă mai bine comportamentele personajelor și consecințele pe care aceste comportamente le au.

Rutinele

Organizarea ineficientă a mediului din grădiniță poate deveni cauza unor comportamente inadecvate la copii (de exemplu, un spațiu în care copiii își desfășoară activitățile didactice, dar tot acolo servesc și masa, dorm și își depozitează hainele și gențile). În schimb, organizarea unui mediu securizant, atractiv în sensul posibilităților de valorificare a opțiunilor copiilor, dar bine structurat, cu destinație bine definită poate ajuta la menținerea comportamentelor dorite și la manifestarea lor în mod frecvent (de exemplu, în sala de mese se servește masa, la vestiar se țin hainele etc.).

Fiecare moment al zilei reprezintă o oportunitate de învățare și cu cât contextele de învățare sunt mai clare cu atât sunt mai valoroase experiențele trăite și achizițiile dobândite în urma lor.

Activitățile cu caracter rutinier se derulează pe parcursul întregii zile și au un rol deosebit de important pentru dezvoltarea personală a copilului. Fiecare moment trăit de copil este o ocazie de a învăța ceva, iar acestor activități, prin care îi sunt satisfăcute copilului nevoile primare, trebuie să le acordăm aceeași atenție pe care o acordăm activităților didactice, în organizare, planificare și desfășurare.

Formarea rutinelor și respectarea lor mențin copilul implicat în acțiuni adecvate și scade frecvența situațiilor în care copiii pot manifesta comportamente inadecvate.

Din punct de vedere psihologic, rutinele au rolul de a oferi sentimentul de control și de predictibilitate asupra evenimentelor. Prin participarea la aceste activități desfășurate ritmic, copiii învață despre momentele zilei, succesiunea lor și activitățile specifice acestora, li se formează sentimentul de apartenență la grup, iar ei se simt în siguranță.

Rutinele includ următoarele tipuri de activități:

- sosirea și plecarea copilului din grădiniță;
- salutul;
- gimnastica de înviorare;
- întâlnirea de dimineață;
- gustările;
- micul dejun și masa de prânz;
- igiena, spălatul și toaleta;
- somnul/ perioada de relaxare de după-amiază.

Rutinele pot fi discutate cu copiii. De exemplu, dimineața li se pot prezenta copiilor: orarul zilei, succesiunea activităților și modul de trecere de la o activitate la alta. Astfel, se reduce refuzul copiilor de a trece de la o activitate la alta. Comportamentele specifice unor rutine pot fi exersate și prin jocuri de rol (de exemplu, servitul mesei în jocul "De-a musafirii").

Regulile

Prin instituirea unor reguli la nivelul grupei se facilitează învățarea unor comportamente dorite, se reduc situațiile problematice și se stabilesc limitele acceptate ale comportamentelor copiilor.

Stabilirea de reguli și formularea permanentă a așteptărilor în legătură cu comportamentele adecvate sunt principalele metode de management comportamental la preșcolari. Respectarea unei reguli presupune dezvoltarea capacității copiilor de a planifica și de a inhiba un comportament, atunci când li se cere. Copiii învață de mici că fiecare context social are anumite reguli (de exemplu, ca să se joace cu jucăria altui copil, întâi va trebui să i-o ceară, etc.), iar respectarea acestora facilitează adaptarea noastră socială.

Regulile se formulează în termeni de comportamente care se pot observa și care sunt clar definite, nu sub forme generale (de exemplu: „Să fiți cuminți!").

De asemenea, regulile trebuie formulate în termeni afirmativi, evitându-se formularea lor în termeni de interdicție. De exemplu, educatorii, în loc să spună copiilor ce să nu facă, ar fi de dorit să le comunice ceea ce au voie să facă și ceea ce se așteaptă de la ei, punând deci accent pe ce se poate face. Interdicțiile sunt percepute ca un element de presiune, constrângere și amenințare, generând non-compliance copiilor la reguli.

Regulile trebuie discutate cu copiii, aceștia fiind încurajați să le propună chiar ei, să le illustreze prin desene și să le expună în sala de grupă. Copiii trebuie familiarizați cu regulile prin verbalizarea permanentă a acestora, dar trebuie puși și în situația de a învăța, prin încercare-eroare, ceea ce se așteaptă de la ei. Cea mai bună modalitate prin care copiii învață regulile este să le testeze, observând consecințele acestora (aprobare

și recompensă când sunt respectate sau dezaprobare când nu sunt respectate). Uneori, după ce educatoarea comunică o regulă, copiii vor încerca să o încalce, forțând limitele (de exemplu, dacă regula este ca în sala de grupă să nu se ridice tonul vocii, unii copii vor striga), pentru a vedea dacă este într-adevăr necesar ca acesta să fie respectată, pentru că au întâlnit situații în care au încălcat reguli și nu au suferit nicio consecință.

Educatorii trebuie să repete regulile, astfel încât copiii să le poată interioriza. Interiorizarea regulii apare în momentul în care copiii transpun regula în comportament.

Mai eficient este ca educatorii să prezinte și să susțină un set de reguli simple și clare care să fie comunicat copiilor, reamintit și revizuit periodic. Un astfel de set de reguli se poate crea din primele zile de grădiniță (de exemplu: 1. Copilul trebuie să ridice mâna pentru a pune o întrebare sau a da un răspuns; 2. Când se joacă are grijă să nu deranjeze jocul colegilor; 3. Pentru a obține o jucărie aflată la alt copil, aceasta este cerută...etc.). Acesta este primul pas spre a se asigura ordinea dorită în grupă.

Orice regulă presupune două componente: stabilirea comportamentului adecvat, urmat de consecințe pozitive, și stabilirea administrării consecvente a penalizărilor atunci când comportamentul nu este urmat (De exemplu, comportamentul adecvat este de a proteja construcțiile celorlalți copii. În situația când regula este aplicată consecința pozitivă poate fi de natură socială, apreciere sau laudă, iar în caz de nerespectare este trimitere în pauză și retragere din joc.)

Numărul de reguli se stabilește în funcție de vârsta copilului, mai exact un număr de 3-4 reguli pentru copiii de 3-4 ani și un număr de 5-6 reguli pentru copiii de 5-7 ani. Pentru copiii foarte mici, de 2-3 ani, este indicat să fie utilizate reguli generale de comportament precum: „adunați jucăriile”, „ascultați când cineva vorbește”, etc., iar pentru copiii mai mari de cinci ani se pot stabili reguli referitoare la comportamentul social (de ex. cereți voie pentru a vă juca cu jucăria altcuiva, etc.).

După cum menționam anterior, pe lângă stabilirea regulilor este importantă și stabilirea consecințelor acestora. Pentru că respectarea regulilor reprezintă un proces de învățare, comportamentele pe care copiii le respectă trebuie apreciate de educatori și recompensate prin întăriri sociale (aprobare, laudă etc.). În schimb, dacă preșcolarii ignoră regulile, educatorii trebuie să stabilească consecințe logice sau naturale care să îi ajute în înțelegerea rolului și importanței pe care acestea le au pentru adaptarea socială și la mediul grădiniței..

Modificări comportamentale

Abordarea comportamentală este fundamentată pe ideea că toate comportamentele, adecvate sau inadecvate, se învață. Din fericire, orice comportament dorit poate fi consolidat, iar un comportament nedorit poate fi modificat: redus sau chiar dezvățat.

a) Când copilul învață un comportament nou

Pentru a învăța un comportament nou, copilul trebuie să parcurgă mai multe etape. În primul rând, este necesară definirea clară a comportamentului care urmează a fi învățat. Atunci când comportamentul care se dorește a fi învățat este prea complex, înainte de o abordare globală, se poate recurge la descompunerea lui în componente. De exemplu, pentru a învăța cum se mănâncă la masă, copiii trebuie să învețe următoarele componente: întâi se așează la masă, deschid gentuța, scot șervețelul, apoi pachetul cu mâncare și sticla cu apă, desfac folia de pe gustare, mănâncă ușor înclinați deasupra mesei, la sfârșit se sterg cu șervețelul de hârtie și beau apă.

Se poate folosi de către educatoare ghidajul verbal, fizic sau se poate realiza învățarea prin modelare.

În procesul de învățare a unui comportament nou, se retrage treptat îndrumarea de către educatori (Dacă la început, pentru învățarea unui nou comportament, este necesară îndrumarea directă și frecventă de către educatori, după învățarea acestui comportament, îndrumarea directă se retrage treptat). Pentru fixarea comportamentului nou învățat în repertoriul comportamental trebuie acordate recompense, la intervale neregulate.

b) Când se consolidează un comportament

Tehnicile care duc la consolidarea comportamentelor învățate sunt manipularea întăririlor pozitive sau recompensele și controlul mediului.

RECOMPENSELE

Un rol important în această consolidare a comportamentelor revine recompenselor, care sunt consecințe pozitive, crescând astfel probabilitatea de reapariție a acestui comportament.

Sunt mai multe tipuri de recompense: recompense materiale precum: alimente, cadouri, bani, etc; recompense sociale precum: lauda, încurajarea, aprecierea, acceptarea de către ceilalți, atenția etc; activități preferate precum: jocul pe calculator, vizionarea de filme, desene animate, activități sportive, etc.

De regulă, educatorii întăresc prin laudă și apreciere (De exemplu: "Este foarte bine cum ai cerut jucăria!") comportamentele adecvate ale copiilor. Uneori însă, ei acordă o atenție deosebită unor comportamente inadecvate ale copiilor, întărind social reapariția acestora, chiar dacă nu doresc aceasta. Dacă acele comportamente inadecvate (de exemplu, copilul strigă în timpul activității) au ca funcție obținerea unui plus de atenție din partea educatorului, iar acesta i-o acordă prin critică și dezaprobare. Probabilitatea reapariției aceluși comportament este mai mare, chiar dacă este vorba de o atenție negativă.

Este bine să se știe că pentru a descuraja un comportament inadecvat este important să fie încurajat cel dorit și opus acestuia (de exemplu, se reduce comportamentul unui copil care strigă, încurajându-l atunci când folosește un ton vocal moderat în adresarea către copii și educatoare).

Recompensele nu se acordă oricând și oricum. Pentru ca acestea să fie eficiente, este necesar ca educatorii să respecte un set de reguli de aplicare:

- Să definească specific comportamentul căruia doresc să îi crească durata, frecvența, intensitatea;
- Să identifice care sunt pentru copil recompensele potrivite;
- Să utilizeze recompensele disponibile;
- Să se treacă treptat de la recompensele materiale, folosind mai mult recompensele sociale;
- Să se descrie comportamentul în momentul când se aplică recompensa (De exemplu: "Primești această față zâmbitoare pentru că ai adunat jucăriile.")
- Se repetă regula pe care se bazează recompensarea;
- Copilul este învățat să-și identifice și să-și autoadministreze recompense;
- Se compară comportamentul înainte și după aplicarea recompensei, pentru a se cunoaște efectul ei;
- Se trece de la recompensele aplicate imediat la cele aplicate neregulat, în faza de consolidare a unui comportament.

CONTROLUL MEDIULUI

Mediul din grădiniță influențează modul de manifestare a comportamentului. Unele comportamente apar doar într-un anumit mediu (de exemplu, refuză să doarmă la grădiniță) sau în prezența anumitor persoane (de exemplu, aleargă în prezența instructorului de dans etc.). Mediul comunică un anumit mesaj (de exemplu, dacă e parc, e loc de joacă) și favorizează un anumit comportament. Dacă în camera copilului este un raft cu cărți este probabil ca acesta să fie curios de conținutul acestora, dacă este doar televizor, va fi interesat de acesta și va butona telecomanda pentru a găsi emisiunile de desene animate.

Controlul mediului favorizează apariția unui comportament deja învățat.

Când se aplică metoda controlului mediului este indicat să:

- Se identifice comportamentul care se dorește a fi stimulat (De exemplu, se vrea colaborarea cu colegii de grupă).
- Se observă în ce context apare comportamentul vizat (Comportamentul apare în contextul vizitelor la prieteni).
- Se reproduce cât mai bine situația din acel mediu (Se organizează jocuri de rol cu o astfel de temă)
- Se recompensează comportamentul (Este lăudat copilul pentru colaborarea bună cu colegii).

Refuzul de a realiza un comportament

La vârsta preșcolară există situații când copilul refuză categoric să realizeze unele comportamente.

A recurge la pedepse după manifestarea refuzului nu va determina învățarea sau manifestarea comportamentelor dorite. De aceea, este indicată folosirea de către educatori a unor metode prin care acești copii să devină conștienți și responsabili față de propriul comportament, fără a se simți constrânși sau amenințați să manifeste unele comportamente ca urmare a aplicării unor pedepse.

Atunci când copiii refuză să manifeste/adopte un comportamentul dezirabil (alegând, în schimb, să adopte un comportament inadecvat, de o gravitate evidentă: de exemplu, lovește, mușcă, etc) aceste comportamente se cer a fi abordate prin excluderea copilului de la activitate (time-out) sau li se pot retrage unele privilegii.

În situațiile de refuz se pot folosi, ca metode de intervenție, metoda consecințelor logice și naturale (ex. Dacă nu împarte jucăriile cu colegii, aceștia nu se mai joacă cu el), ignorarea (ex. Dacă strigă pentru a atrage atenția educatoarei, va fi ignorat când ridică tonul) sau excluderea. Aceste metode vor fi descrise în detaliu în cele ce urmează.

Consecințele naturale sau logice

Comportamentele noastre au anumite consecințe. Unele consecințe apar în mod natural, neplanificat. Aceste consecințe decurg din comportamentul copilului, fără ca educatorul sau părintele să intervină în vreun fel și se numesc consecințe naturale (De exemplu, dacă își uită mănușile acasă, va suporta frigul dimineților de primăvară).

Consecințele logice sunt și ele acțiuni care decurg din comportamentele copiilor, dar sunt alese de părinte sau educator și sunt prezentate ca alternative la consecințele naturale (De exemplu, dacă se joacă în locuri inadecvate cu plastilina, pe tabletă, nu va mai avea acces la tabletă un interval de timp). Pentru ca aceste consecințe să aibă efectul scontat, este recomandat să existe o relație logică între comportamentul inadecvat și consecință, relație pe care copilul să o poată observa.

Metoda consecințelor logice și naturale ajută în a dezvolta copiilor responsabilitatea, capacitatea de a lua decizii potrivite în legătură cu ceea ce vor face, de a fi cooperanți cu ceilalți copii, dar și cu educatorii și părinții.

Pentru a ajunge la rezultatele dorite în legătură cu manifestarea unor comportamente dorite:

- Se stabilește a cui este problema și pe cine afectează consecințele ei;
- Se explică preșcolarului de ce trebuie să facă un anumit comportament și care sunt consecințele acelui comportament.
- Este încurajat copilul când realizează comportamentul dorit;

- Sunt lăsate consecințele naturale să intervină în situația când acel comportament nu este realizat.
- În cazul în care nu intervin consecințele naturale, acestea pot fi înlocuite cu consecințe logice.
- Se exprimă verbal relația dintre comportament și consecința logică sau naturală.

Ignorarea

În contextul managementului comportamental a ignora pare a fi egal cu a neglija un comportament, deși nu este deloc așa. Ignorarea se aplică în mod intenționat, cu scopul de realiza extincția, adică stingerea sau reducerea frecvenței, intensității și duratei unui comportament. Este o metodă eficientă, dar destul de dificil de aplicat.

Când se dorește a se elimina sau reduce un comportament, folosirea ignorării de către educatori va scădea posibilitatea de manifestare a acelui comportament, prin privarea copilului de atenție și încurajare.

În faza inițială a aplicării ignorării, frecvența, durata sau intensitatea comportamentului nedorit crește, înainte de a scădea. Altfel spus, înainte de o îmbunătățire a comportamentului, are loc întâi o înrăutățire/creștere a intensității acelui comportament.

Pentru a aplica ignorarea în mod corect, pentru a realiza extincția unui comportament, trebuie să se țină seama de următoarele:

- Se alege un comportament-țintă pentru a fi modificat și sunt identificate recompensele care întăresc acel comportament;
- Se elimină recompensele când apare acel comportament;
- Se manifestă intensificarea comportamentului inadecvat;
- Se aplică extincția, în mod consecvent;
- Se formulează regula, atunci când se aplică extincția;
- Se utilizează extincția, în paralel cu tehnicile utilizate pentru stimularea comportamentului dorit; adică se întărește/încurajează prin recompensare comportamentul opus și dorit, atunci când el apare;
- Se evită polemica și negocierile cu copilul atunci când se aplică ignorarea în scopul de a stinge un comportament.

Excluderea

Există unele comportamente precum agresivitatea fizică sau verbală, non-compliance extremă la reguli (de exemplu, copilul mușcă, înjură, nu îi lasă pe ceilalți să doarmă etc.), care nu pot fi ignorate. În aceste cazuri, cel mai indicat este să se apeleze la trimiterea lui în pauză, realizând excluderea din mediul în care manifestă

comportamentul. În unele lucrări din literatura de specialitate tehnica poartă numele de time-out.

Excluderea reprezintă o tehnică eficientă în a stopa comportamentele nedorite. Prin aplicarea acesteia, copiilor li se acordă timpul necesar să se calmeze și să reflecteze. Excluderea este o tehnică de disciplinare și management comportamental, adecvată copiilor între 2 și 12 ani în condițiile în care:

- copilul nu se comportă adecvat (de exemplu, nu respectă regulile), deși a fost avertizat în legătură cu consecințele comportamentului nedorit;
- comportamentul nu este adecvat pentru vârsta copilului (de exemplu, mușcă).

Tehnica excluderii poate fi folosită doar pentru anumite comportamente persistente, impulsive, încărcate emoțional sau ostile (de exemplu, crize de furie, aruncatul jucăriilor, împinsul celorlalți etc). Ea nu reprezintă o soluție când vorbim de nerealizarea sarcinilor, dependență, izolare, schimbări de dispoziție.

Scopul excluderii este să îl priveze pe copil de consecințele pozitive ce acompaniază un comportament nedorit/inadecvat (de ex. acordarea atenției din partea educatoarei, obținerea unor jucării de la colegi etc.) astfel încât să stopeze manifestarea comportamentului.

Educatoarea trebuie să aleagă un loc oarecum izolat în care copilul să nu fie în centrul atenției, să nu se poată juca cu jucăriile sau să desfășoare alte activități, dar unde să poată fi supravegheat. Copilul trebuie condus și așezat cu calm în locul ales, iar educatoarea trebuie să folosească cuvintele care denumesc tehnica pentru a eticheta evenimentul (De exemplu: "Când îți lovești colegii , trebuie să părăsești jocul!"). După ce regulile pentru aplicarea excluderii au fost făcute cunoscute copilului, excluderea trebuie aplicată fără negocieri. Copilul va sta în locul de excludere un număr de minute egal sau corespunzând vârstei lui cronologice (patru minute pentru un copil de patru ani).

O problemă foarte frecventă care poate apărea în aplicarea excluderii este interacțiunea cu copilul. În timpul acesta, copilul trebuie ignorant, cu alte cuvinte trebuie evitată orice interacțiune cu acesta (de exemplu, discuții, gesturi, priviri).

Ce se poate face dacă copilul refuză să stea în pauză? Copilul poate fi ușor imobilizat în locul de time-out printr-o acțiune fermă, dar blândă, care transmite gestual necesitatea respectării acestei excluderi. Gestul va fi însoțit de instrucțiune: "Pentru că nu stai pe locul de time-out, sunt nevoită să te ajut să stai". De asemenea, dacă preșcolarul părăsește locul de time-out, el trebuie condus înapoi în acest loc. Când agitația copilului scade în intensitate, educatoarea slăbește imobilizarea, spunând: "Acum stai și termină-ți pauza". Această procedură se repetă de câte ori este necesar.

În mod obișnuit, aplicarea de câteva ori a excluderii este suficientă pentru a învăța copilul să stea în time-out. Excluderea (time-out-ul) reprezintă o metodă convenabilă și sigură pentru a-l învăța pe copil că a încălcat o regulă importantă.

Pedeapsa

Pedeapsa constă fie în administrarea unor stimuli aversivi, care survin după efectuarea unui comportament inadecvat, fie în eliminarea unor privilegii de care copilul a beneficiat anterior (de exemplu, interdicția de a se juca pe calculator o zi pentru că a mințit), cu scopul de reducere a comportamentului nedorit vizat.

Chiar dacă sunt eficiente în reducerea comportamentelor inadecvate, pedepsele pot avea consecințe negative. Mai exact, pedepsele pot produce reacții emoționale negative (de exemplu, furie). Copilul poate percepe pedeapsa ca pe o frustrare sau un pericol la adresa propriei persoane și de aceea poate reacționa agresiv (de exemplu, lovește, înjură) și dezvoltă reacții emoționale negative față de cel care administrează pedeapsa (de exemplu, ură).

De asemenea, pedeapsa poate produce comportamente evitative din partea celui pedepsit. De exemplu, un copil aspru pedepsit poate începe să fie mai puțin comunicativ, să mintă, să fie duplicitar, să ascundă anumite fapte/acțiuni pentru a evita pedeapsa, să învinovățească pe alții.

Penalizând un comportament nedorit/inadecvat are loc uneori doar o anulare temporară a acestui comportament, fără a-l modifica (de exemplu, un copil continuă să îl tachineze pe colegul său, chiar dacă a fost dezaprobat, pentru că reacția de răs a celorlalți, față de cel tachinat, determină o satisfacție care depășește neplăcerea generată de pedeapsă). Din această situație, de a fi pedepsit, copilul învață că prin aplicarea unei pedepse se pune capăt, pentru moment, unei situații, dar nu este învățat ce să facă în viitor pentru a fi aprobat și pentru a nu mai fi pedepsit.

Aplicarea frecventă a pedepșelor are consecințe negative pe termen lung asupra comportamentelor. Penalizarea poate modela comportamentul celui pedepsit. Acei copii care au fost martorii sau au fost ținta unor pedepse excesive/îndelungate, recurg ei înșiși, excesiv, la penalizări ca și adulții, întrucât pedepsirea este pentru ei un model, pe care-l interiorizează și îl reproduc ulterior.

Managementul relațiilor interpersonale

În cadrul interacțiunilor sociale (copii - adulți, copii - copii), copiii își dezvoltă anumite abilități de relaționare și învață noi comportamente precum cel de a asculta opțiunile celuilalt, de a-și aștepta rândul etc. Modalitățile prin care educatoarea se poate implica în dezvoltarea abilităților sociale ale copilului, care sunt parte integrantă a relațiilor interpersonale, sunt de a ghida comportamentul copilului în anumite situații sociale (de exemplu, în situația de a chema un copil pentru a se juca împreună) și de a-i oferi copilului oportunități de exersare a abilităților sociale.

În plus, copiii învață cum să interpreteze o anumită situație socială (de exemplu, reținerea unui copil de a colabora cu colegii), pe baza reacțiilor pe care ceilalți le exprimă referitor la situația dată.

La această vârstă, preșcolară, o importantă modalitate de dezvoltare a abilităților sociale o reprezintă jocul. O parte importantă a jocului o reprezintă jocul de rol care presupune situarea copiilor în condiții de manifestare a unor roluri. În cadrul jocului de rol, copiii au ocazia să-și exerseze abilitățile sociale esențiale, precum să coopereze cu ceilalți, adaptându-și comportamentele la răspunsurile celorlalți, să fie toleranți față de ceilalți, să accepte că nu toate lucrurile decurg după cum doresc ei în activitatea de grup, să răspundă adecvat celorlalți, referitor la ceea ce înseamnă rolul asumat, să-i ajute pe ceilalți și să accepte să fie ajutați.

O problemă comportamentală poate fi și refuzul de a interacționa cu ceilalți copii. Copiii care manifestă acest refuz pot fi:

- copii introverți, care simt nevoia să stea mai mult singuri decât să comunice cu alții;
- copii care sunt respinși sau marginalizați de ceilalți pe diverse criterii (ex. etnie, dezvoltare fizică, înfățișare, îmbrăcăminte, copii cu handicap fizic, etc.);
- copii cărora le este frică să interacționeze cu ceilalți, fie că nu au fost suficient stimulați sau nu li s-a oferit oportunitatea de a-și exersa abilitățile sociale, sau au fost crescuți într-un mediu familiar mai autoritar.

Acești copii beneficiază cel mai mult de munca/activitățile în grupe mici, întrucât aceasta îi face să se simtă mai puțin intimidată.

Copiii pot fi ajutați să relaționeze cu alți copii sau să se implice în joc. Educatoarea trebuie să creeze ocazii în care copiii să fie auziți și apreciați. Prin propriul exemplu, educatoarea promovează o reflectare empatică față de opiniile copiilor (De exemplu, în cadrul întâlnirii de dimineață copiii pot spune ce și-ar dori să se joace în acea zi.) De asemenea, educatoarea poate utiliza eficient situațiile cotidiene (ca de exemplu, aniversarea unui coleg sau chiar situații neplăcute ca alunecarea la activitatea de educație fizică), pentru a-i învăța pe copii cum să acorde atenție, să asculte, să-i ajute pe ceilalți și să fie atenți la nevoile lor în anumite momente.

Dacă educatoarea observă că un copil nu reușește să stabilească niciun contact cu un alt copil în cadrul activităților de grup, ea trebuie să intervină și să ajute acest copil, devenind partenerul lui de joacă, îndrumându-l pentru a învăța aceste abilități. Fiind ajutat de către educatoare, copilul se va simți mai în siguranță, deoarece vede că are un sprijin la care poate apela oricând are nevoie. În plus, având sprijinul educatoarei scad șansele ca ceilalți copii să refuze să se joace cu el/copilul. Dacă totuși acestia refuză, atunci va fi un prilej bun pentru educatoare de a-l învăța pe copil cum să facă față acestei situații fără a se supăra, spunându-i; "Nu-i nicio problemă că X nu vrea să se joace cu tine, poți ruga pe altcineva".

Un alt aspect important la vârsta preșcolară se referă la modul în care educatoarea îi învață pe copii să se integreze într-un joc aflat în desfășurare. Copiii, de obicei, încearcă mai multe strategii:

- unii copii folosesc semnale non-verbale, cum ar fi zâmbetele sau gesturile care indică interes ce ar vrea să facă, sau stau lângă ceilalți copii și se uită cum se joacă, sperând că cineva îi va observa și îi va chema să se joace;
- unii copii stau și privesc jocul așteptând o oportunitate de a se implica în joc;
- unii copii se implică în paralel într-un joc asemănător celui din grupul de copii sperând ca ceilalți să îi cheme și pe ei în grup;
- unii copii se comportă intruziv și intră peste jocul celorlalți, spunând că unele jucării sau spațiul respectiv le aparțin;
- unii copii folosesc anumite formule verbale: „Pot să mă joc și eu? sau „ Tu ce te joci acum?”

Stabilirea unei relații pozitive cu ceilalți copii este importantă, deoarece copiii au nevoie să simtă că lumea este un loc sigur, că oamenii sunt predictibili și că ei merită să fie iubiți, indiferent de performanțele pe care le obțin.

Cooperarea reprezintă abilitatea de a lucra împreună cu alte persoane/copii pentru atingerea unui scop comun. Cooperarea este esențială pentru o bună relaționare dintre membrii grupului sau copiii de la grupă. Ea se referă la:

- împărțirea materialelor între copii,
- disponibilitatea de a face ceea ce li se cere,
- coordonarea acțiunilor cu ceilalți pentru atingerea scopului,
- acceptarea ideilor membrilor grupului,
- negocierea și compromisul în cadrul grupului.

Educatoarea trebuie să propună sarcini care necesită cooperarea între copii și găsirea unor soluții comune, să ofere copiilor proiecte în care aceștia să coopereze. În cadrul unor astfel de proiecte, rolul educatoarei este:

- de a-i ghida pe copiii în identificarea temei, a planului/ etapelor de realizare a proiectului colectiv;
- a discuta cu copiii despre rolurile pe care fiecare și le poate asuma în realizarea proiectului;
- a formula clar așteptările privind comportamentul și participarea copiilor la acest proiect;
- a încuraja copiii să conducă, să inițieze și să faciliteze activitățile de grup.

Uneori copiii refuză să coopereze, deoarece nu li se pare suficient de interesantă o activitate. În aceste situații, educatoarea poate interveni cu creativitatea sa, înglobând sarcina proiectului în ceva plăcut, într-un joc. De exemplu, în loc să i se spună unui copil: „Pune jucăriile la locul lor!”, putem spune „Tu vei livra aceste obiecte la o destinație precisă, ești curierul care le transporti”. După efectuarea acestui comportament, de adunare a jucăriilor, este important să mulțumim copilului pentru munca pe care a

făcut-o, deoarece ne-a fost de mare folos. În acest fel, de fapt, copilul este încurajat să se implice și data viitoare.

Cererea ajutorului în realizarea unei sarcini complexe, atunci când copilul nu poate singur să îndeplinească cerințele, vizează recunoașterea de către acesta a propriilor limite, a insuficienței dezvoltării a unor abilități și solicitarea unei ghidări din partea adulților/educatoarei sau colegilor. În cazul în care ajutorul este cerut de la ceilalți colegi, crește posibilitatea colaborării/cooperării și încheierea unor prietenii. Când se ivește o situație în care trebuie să-l ajute pe alt coleg este important să se vorbească cu copiii despre aceasta și să li se explice consecințele acordării de ajutor altui copil.

CONCLUZII

În situațiile când comportamentele copiilor sunt inadecvate intervenția pentru modificarea acestor comportamente este bine să fie abordată analizându-se funcția acelui comportament, cauzele, contextul apariției, frecvența apariției, durata, intensitatea și consecințele care îl întrețin. Colaborarea dintre educatoare, părinți și consilierul școlar poate favoriza modificarea acestor comportamente.

Bibliografie

- Băban, A.(2001) – *Consiliere educațională*- Editura ASCR. Cluj-Napoca
- Barkley, R.A. (2009) - *Copilul dificil*. Editura ASCR. Cluj-Napoca
- Botiș, A., TĂRĂU, A. (2009)- *Disciplinarea pozitivă*. Editura ASCR. Cluj-Napoca
- Botiș, A., Mihalca, L.(2007) - *Despre dezvoltarea abilităților emoționale și sociale ale copiilor, fete și băieți, cu vârsta până la 7 ani*. Editura Alpha MDN, Buzău.
- Clark, L (2003)- *SOS-Ajutor pentru părinți*, RTS, Cluj-Napoca
- Froyen & Iverson (1999) – *Schoolwide and classroom management*, în *The reflective educator-leader* (3rd ed.), Upper Saddle River, NJ: Prentice-Hall
- Schaffer, H.R. (2007) - *Introducere în psihologia copilului*. Editura ASCR, Cluj-Napoca.
- Stefan A. C., Kallay E. (2009) - *Dezvoltarea competențelor emoționale și sociale la preșcolari. Ghid practic pentru educatori*. Editura Aqua Forte, Cluj-Napoca.

DOMENIUL ȘTIINȚE

A. CUNOAȘTEREA MEDIULUI

Autori: Prof. Crișan Simona

Prof. Plăcintar Georgeta

Prof. Pojar Livia

Prof. Truța Luciana

Colaboratori: Prof. Simon Maria

Prof. Ștefan-Bârdea Angena

B. ACTIVITĂȚI CU CONȚINUT MATEMATIC

Autori: Prof. Abrudan Aurica Alina

Prof. Baciuc Ioana Simona

Prof. Lăscăian Alexandra Ioana

Educ. Marcu Melania Georgeta

Prof. Ochiș Adina Irina

Prof. Pocol Maria

A. CUNOAȘTEREA MEDIULUI

Importanța cunoașterii mediului înconjurător în grădiniță

Mediul înconjurător în care copiii își desfășoară activitatea, prin variatele lui aspecte, constituie un prilej permanent de influențare asupra personalității acestuia. Pentru copil, mediul - prin condițiile materiale și culturale pe care le oferă, constituie un cadru necesar dezvoltării lui și în același timp, principala sursă de impresii, care vor sta la baza procesului de cunoaștere a realității.

Cunoașterea mediului înconjurător de către copiii preșcolari prezintă o importanță deosebită în dezvoltarea lor globală, precum și o sarcină de bază a procesului instructiv-educativ desfășurat în grădinița de copii. Activitățile de cunoaștere a mediului înconjurător contribuie în mod deosebit la educația intelectuală a preșcolarilor, la cultivarea unei atitudini active de ocrotire a naturii și de protejare a mediului înconjurător, a unei conduite ecologice în relațiile copiilor cu natura, la exersarea deprinderilor de îngrijire și ocrotire a mediului, la stimularea curiozității pentru investigarea acesteia.

Prin participarea sistematică la activitățile de cunoaștere a mediului înconjurător, copiii au prilejul de a percepe procesele și fenomenele din realitatea înconjurătoare. Astfel, ei intră în contact direct cu lumea viețuitoarelor și corpurilor lipsite de viață (apă, aer, sol), cu procesele și fenomenele din mediul înconjurător. Prin intermediul acestor activități, preșcolarii își formează capacitatea de a sesiza transformările din natură, relațiile dintre viețuitoare, unitatea dintre organism și mediu.

De asemenea, mediul înconjurător oferă copiilor și alte posibilități de cunoaștere. Este vorba de cunoașterea muncii oamenilor, a diferitelor meserii, a rezultatelor activității umane în diferite domenii. Prin însușirea de noi cunoștințe despre aceste aspecte ale vieții sociale, copiii își lărgesc orizontul, își dezvoltă interesul pentru cunoașterea activității omului, li se educă dragostea și respectul față de om și de rezultatele muncii lui.

Un aspect important îl reprezintă fenomenele naturii, care oferă copiilor prilejul de a comunica în cadrul grupei descoperirile lor și de a interpreta date și simboluri din care ei extrag informații; este vorba aici de calendarul naturii, tabelul responsabilităților, jurnalul grupei, elemente cu care copiii operează zilnic.

Învățământul preșcolar abordează multe elemente specifice cunoașterii mediului înconjurător. Activitățile de cunoaștere a mediului se pot realiza pe întreg programul zilei și aproape prin toate formele de organizare a procesului instructiv - educativ, precum și în activitățile pe centre de interes și cele complementare.

Conținuturile învățării specifice cunoașterii mediului în grădiniță

1. Grădinița și activitățile copiilor în grădiniță

- familiarizarea cu localul grădiniței;
- sistematizarea cunoștințelor despre sala de grupă, vestiare, spălător, dormitor, cabinetul medical și alte încăperi cu destinație specială; recunoașterea și denumirea corectă a obiectelor din aceste spații;
- cunoașterea și respectarea regulilor de comportare în grădiniță;
- cunoașterea activităților specifice din grădiniță și modalitățile de adaptare la programul zilnic;
- cunoașterea numelor copiilor din grupă;
- respectarea regulilor de conviețuire socială, manifestând un comportament civilizat în relațiile cu cei din jur; precizarea și respectarea regulilor de comportare față de personalul grădiniței și față de ceilalți adulți.

2. Familia și viața de familie

- însușirea noțiunii de familie: componența familiei, relații familiale generate de conviețuirea în comun, de interesele și aspirațiile acestora;
- îmbogățirea și sistematizarea cunoștințelor despre activitatea membrilor familiei în viața socială și în gospodărie, profesiile părinților și locul de muncă, participarea afectivă la unele evenimente importante din viața familiei;
- cunoașterea atribuțiilor copiilor în cadrul familiei;
- cunoașterea și respectarea regulilor de conviețuire în familie (atașament, dragoste, respect);
- îmbogățirea cunoștințelor despre încăperile locuinței și destinația lor, adresă, număr de telefon de acasă.

3. Om – înfățișare, condiții de viață

- recunoașterea părților componente ale corpului omenesc și precizarea funcțiilor acestora;
- cunoașterea, precizarea și respectarea regulilor de igienă în diferite momente ale zilei;
- conștientizarea necesității de a respecta igiena personală în toate împrejurările de viață și cunoașterea efectelor negative rezultate din încălcarea acestor norme;
- însușirea unor modalități de exprimare a emoțiilor și sentimentelor prin antrenarea organelor de simț și a elementelor componente ale propriului corp.

4. Obiecte de uz igienic

- cunoașterea și utilizarea obiectelor cu care se menține igiena corporală; diferențierea obiectelor de toaletă în funcție de modul de folosire, de utilitatea lor;

- însușirea deprinderii de a folosi în mod corespunzător, în funcție de necesități obiectele de uz personal;
- sesizarea unor comportamente neconforme cu regulile elementare de igienă;
- conștientizarea importanței utilizării obiectelor de igienă personală.

5. Îmbrăcămintă

- cunoașterea și denumirea obiectelor de îmbrăcămintă și utilitatea acestora;
- identificarea diferitelor materiale utilizate în confecționarea obiectelor de îmbrăcămintă;
- cunoașterea caracteristicilor obiectelor de îmbrăcămintă cu privire la mărime, culoare, grosime;
- cunoașterea modului de utilizare a obiectelor de îmbrăcămintă în funcție de sezon;
- manifestarea unor atitudini responsabile față de întreținerea obiectelor de îmbrăcămintă;
- cunoașterea succesiunii etapelor de îmbrăcare-dezbrăcare.

6. Hrana

- clasificarea alimentelor de bază după proveniență și mod de folosire și diferențierea lor după unele aspecte caracteristice: gust, miros, culoare, mod de prezentare, mod de consum, condiții de păstrare;
- lărgirea sferei noțiunii de aliment în cunoașterea unor sortimente variate, produse zaharoase, făinoase etc.;
- identificarea alimentelor care dăunează sănătății.
- respectarea regulilor de igienă în consumul alimentelor, folosirea acestora în mod rațional;

7. Vesela și tacâmurile

- cunoașterea unei varietăți mai mari de veselă, precizarea modului de folosire pentru a evita deteriorarea;
- identificarea materialelor din care sunt confecționate obiectele de veselă: sticlă, porțelan, metal, plastic;
- determinarea însușirilor acestor materiale: casabil, maleabil, oxidabil.
- cunoașterea modului și a ordinii în care se așază și utilizează vesela și tacâmurile;

8. Activitatea omului

- sistematizarea cunoștințelor copiilor despre profesii, instrumente și unelte utilizate în activitatea omului;
- precizarea activităților specifice anumitor sectoare de activitate;
- clasificarea uneltelor după criteriul utilizării lor;
- cunoașterea simbolurilor specifice anumitor domenii de activitate;
- cunoașterea și aplicarea regulilor de minimă protecție a muncii și a utilizării instrumentelor de lucru;
- precizarea unor reguli și principii de bază în raporturile de serviciu.

9. Mijloace de locomoție și transport

- recunoașterea și denumirea mijloace de locomoție și transport;
- clasificarea mijloacele de locomoție și transport sub aspectul căii de circulație, al modului de funcționare, al combustibilului folosit, al întreținerii acestora , al locului de garare, etc.;
- cunoașterea și aplicarea regulilor de circulație și modalitățile de respectare a acestora;
- cunoașterea semnificației unor indicatoare de circulație sau marcaje rutiere și deprinderea de a respecta regulile privind circulația pietonilor;
- cunoașterea consecințelor pe care le au încălcarea acestor reguli;
- precizarea unor reguli de comportare în mijloacele de transport;
- conștientizarea efectelor nocive pe care le pot avea mijloacele de transport asupra mediului înconjurător.

10. Orașul/satul meu

- aprofundarea cunoștințelor cu privire la orașul/satul în care locuiesc;
- cunoașterea denumirii orașului/satului, cartierului, a unor obiective importante, edificii;
- recunoașterea însemnelor și simbolurilor specifice orașului/satului;
- cunoașterea activităților desfășurate de oameni din mediile studiate (oraș, sat, cartier);
- cunoașterea semnificației unor evenimente de interes local;
- participarea la acțiuni de îngrijire, ocrotire și protejare a orașului/satului;
- identificarea problemelor de mediu care se întâlnesc în activitățile desfășurate în aer liber în oraș/sat;
- cunoașterea diferențelor de cultură, tradiție, limbă dintre locuitorii orașului/satului.

11. Aspecte ale naturii

11.a. Plante

- aprofundarea cunoștințelor despre părțile componente ale plantelor și funcțiile principale ale acestora;
- observarea procesului de creștere a plantelor și înregistrarea datelor în legătură cu această activitate, cunoașterea modului de îngrijire a acestora de către om;
- clasificarea plantelor după anumite criterii, folosirea corectă a unor noțiuni: copac, pom, fruct, legumă;
- analizarea-compararea reacțiilor plantelor în diferite situații sub influența factorilor de mediu;
- realizarea unor experimente și observații comparative în prezența factorilor necesari dezvoltării și în condițiile absenței acestor factori;
- realizarea unor acțiuni practice și gospodărești, în grădină sau în ghivece și asumarea responsabilităților de îngrijire și ocrotire a plantelor.

11.b. Animale

- recunoașterea și denumirea animalelor;
- sistematizarea cunoștințelor cu privire la înfățișare, părțile componente ale corpului, acțiuni specifice, hrană, adăpost, mediu de viață, puii lor, foloasele pe care le aduc;
- clasificarea animalelor după mediul lor de viață: domestice, sălbatice;
- observarea modificărilor apărute în viața animalelor în funcție de anotimp;
- manifestarea unor atitudini responsabile față de asigurarea mediului de viață al animalelor;
- precizarea unor reguli de comportament față de animale;
- sublinierea modului în care copiii pot contribui la îngrijirea animalelor.

11.c. Anotimpuri

- cunoașterea aspectelor specifice fiecărui anotimp;
- identificarea fenomenelor atmosferice în funcție de schimbările ce survin în natură;
- explicarea modului de producere a fenomenelor și efectele acestora asupra mediului;
- analiza și compararea anotimpurilor în funcție de fenomenele specifice;
- utilizarea datelor și simbolurilor din calendarul naturii;

11.d. Orientare în timp

- perceperea corectă a succesiunii etapelor unei zile;
- cunoașterea denumirii zilelor în succesiunea lor, ca unități de timp ale săptămânii;
- perceperea scurgerii timpului prin raportarea reprezentărilor de ieri, alaltăieri, azi, mâine, la activitățile realizate de copii;
- cunoașterea lunilor anului;
- precizarea etapelor unei zile în succesiune cronologică.

11.e. Spațiul cosmic

- manifestarea interesului față de existența corpurilor cerești și a vehiculelor cosmice;
- denumirea, descrierea sumară a corpurilor cerești pe baza criteriilor perceptive;
- recunoașterea elementelor componente ale spațiului cosmic: soare, lună, stele, planete;
- compararea, clasificarea corpurilor cerești sub aspectul mărimii, formei, culorii, etc.

12. Drumetii, excursii, vizite

- cunoașterea în mod organizat a obiectivelor socio-culturale, a spațiului căruia îi aparțin;
- observarea spontană a fenomenelor naturii în mișcarea și dezvoltarea lor, sesizarea unor cauze care le determină;
- perceperea activă a realității prin acțiuni directe asupra obiectelor, fenomenelor din mediul înconjurător, a unor forme geografice și locuri istorice;

- însușirea și prețuirea valorilor culturale, folclorice și istorice ale poporului;
- manifestarea interesului spontan pentru descoperirea realității înconjurătoare;
- descoperirea cunoștințelor noi pe baza curiozității și a interesului pentru cercetare;
- cunoașterea prin contact direct a obiectelor și fenomenelor din natură;
- identificarea problemelor cu care se confruntă mediul și găsirea unor soluții pentru rezolvarea acestora;
- identificarea caracteristicilor esențiale ale lucrurilor cu care intră în contact;
- identificarea și investigarea problemelor de mediu;
- participarea la acțiuni practice de îngrijire, ocrotire și protejare a mediului.

Tematica orientativă

Activități de observare

- „Grădinița”, „Sala de grupă”, „Jucăriile copiilor”, „Autobuzul”, „Trenul”, „Avionul”, „Vaporul”
- „Crizantema”, „Ghiocelul”, „Laleaua”, „Margareta”, „Trandafirul”, „Mărul/Părul înflorit”, „Cireșul”, „Bradul”, etc.
- „Morcovul”, „Ceapa verde”, „Ridichea”, „Roșia”, „Ardeiul”, „Fasolea” etc.
- „Mărul”, „Para”, „Strugurele”, „Cireșele”, „Căpșuni”, „Nuca”, etc.
- „Pisica”, „Câinele”, „Vaca”, „Iepurele”, „Vulpea”, „Ursul”, „Veverița”, „Calul”, „Oaia”, „Furnica”, „Albina”, „Fluturile” etc.
- „Găina”, „Cocoșul”, „Gâsca”, „Rața”, „Barza”, „Rândunica” etc.
- „Flori de toamnă”, „Fructe specifice toamnei”, „Legume de toamnă”, „Lămâia și portocala”, „Pomi fructiferi”, „Vița de vie”, „Animalele sălbatice din anumite zone geografice”, „Apa și transformările ei”, „Plante medicinale” etc.
- „Mijloace de locomotie pe uscat, pe apă, în aer”.
- „Fenomene ale naturii”, „Zăpada”, „Gheața”, „Ploaia”, „Vântul”, „Curcubeul”, etc.
- „La librărie”, „La grădiniță”, „Drapelul”, „Costumul popular” etc.
- „Corpuri cerești”, „Racheta” etc.

Lecturi după imagini

„La plimbare”, „În vizită la grădina zoologică”, „Familia mea”, „Afară ninge”, „Casa noastră”, „Munca în grădină”, „A sosit toamna”, „Pădurea”, „Cum circulăm”, „Din viața familiei”, „De ziua celor dragi”, „Moș Crăciun împarte daruri”, „O meserie frumoasă”, „Camera de joacă”, „În excursie”, „Apa și foloasele ei”, „Ce ne învață natura?”, „De ziua femeii”, „1 Iunie-zia copiilor” „Vacanța ne așteaptă” etc.

Povestiri

„Povestea bobului de grâu”, „Povestea unei rochițe”, „Povestea pâinii”, „Liniștea apelor curate”, „Ce mi-a povestit un greier mic” de M. Popa, „Locuitorii pădurii”, „Legenda buburzei” de E. Jianu, „Cioc, cioc, cioc”, „O rază”, „Frunza”, „Când stăpânul nu-i acasă” de E. Gârleanu, „Povestea brazilor și a hârtiei” de D. Botez, „Povestea anotimpurilor” de C. Iordache, „Povestea unei jucării” de T. Banciu, „Noi, albinele” de C. Gruia etc.

Lecturi ale educatoarei

„Cuibul de păsărele” (fragment) de C. Petrescu, „Ursul” de E. Jianu, „Cel mai frumos dar” de M. Moiescu, „Doi călători” de Al. Mitru, „De pe-o bună dimineață” de O. Cazimir, „Ghiocelul” de H.C. Andersen, „Supărarea Danielei” de V. Gafița, „Sticletele” de M. Sadoveanu, „Căprioara” de E. Gârleanu, „Balada unui greier mic” de G. Topârceanu. etc.

Jocuri didactice

„Spune cum se numește?” (părțile corpului), „Ce culoare are?” (culorile de bază), „Cu ce se îmbracă copilul?”, „Ce este și ce faci cu el?” (obiecte de veselă), „Săculețul fermecat”, „Ce a ascuns păpușa?” (obiecte de uz personal), „Ce se aude?”, „Ce se vede?”, „Cum este?” (sensibilitatea auditivă, olfactivă, vizuală), „Ce știi despre: plante, animale, oameni?”, „Cu ce călătorim?”, „Așază la locul potrivit” (clasificarea obiectelor după utilitate), „Ce se potrivește?” (aspecte ale naturii), „Ce am cumpărat de la piață?”, „Știi cine a venit?” (animale, păsări), „Ajută puiul să-și găsească mama”, „Să facem cumpărături” (obiecte de îmbrăcăminte), „Ce știi despre?”, (clasificare după anumite criterii), „Ce nu se potrivește?” (formarea noțiunilor), „Ghicește ce ai gustat!”, „Cine seamănă cu mine?”, „După mine, cine vine?” (succesiunea anotimpurilor), „Răspunde repede și bine!”, „Știi când?” (succesiunea etapelor zilei, a activităților dintr-o zi sau raportat la alte repere, a zilelor săptămânii, a lunilor anului, a anotimpurilor), „Când se întâmplă?” (elemente specifice anotimpurilor), „Ce a greșit pictorul?”

Convorbiri

„Anotimpul toamna, iarna, primăvara, vara”, „De ce mor copacii?”, „Cu ce călătorim?”, „Ce aș dori să fiu?”, „La noi la grădiniță”, „Ne pregătim să fim școlari” etc.

Propuneri și idei tematice

1. Cine sunt/ suntem ?

O explorare a naturii umane, a convingerilor și valorilor noastre, a corpului uman, a stării de sănătate proprii și a familiilor noastre, a prietenilor, comunităților și culturilor cu care venim în contact (fizică, sufletească, culturală și spirituală), a drepturilor și a responsabilităților noastre, a ceea ce înseamnă să fii om.

Proiecte tematice (exemple)	
„Cine sunt și cum sunt eu” „Eu și lumea mea” „Stil de viață sănătos” „Sunt mic, dar sunt român!” „Un copil harnic, cinstit și bun” „Să iubim copiii acestei planete” „Sunt copil în Europa”	
Observări: <i>Cum sunt eu?</i> - corpul omenesc (observare folosind material natural sau obiectual - mulaj) <i>Sigurel mă îngrijesc</i> (observare obiecte de igienă) <i>Eu și lucrurile mele</i> (observare pe bază de materiale naturale) <i>Așa sunt eu</i> (observarea comportamentelor copiilor cu ocazia unei vizite într-o anumită locație) <i>În lumea grădiniței</i> (observarea obiectelor, mediului grădiniței) <i>Europa și steagurile/țările ei</i> (observare folosind material obiectual)	Lectură după imagini: <i>Draga mea familie</i> (membrii familiei); <i>Viața în familie</i> (responsabilitățile membrilor în familie) <i>Tic se descoperă pe sine</i> (corpul uman) <i>Prietenii curățeniei</i> (obiecte de uz igienic); <i>Hora copiilor din lumea largă</i> <i>Pretutindeni trăiesc copii</i> (drepturi și îndatoriri) <i>Să ne ajutăm părinții</i> <i>Europa văzută de copii</i>
Povestiri /Lectura educatoarei <i>Prietenia, comoara cea mai de preț</i> - poveste populară <i>Povestea prieteniei</i> de V. Alexandru	Experimente <i>Haine murdare - curate</i> (după câteva zile, hainele murdare încep să miroasă urât)
Convorbiri <i>Jocurile copiilor în grădiniță</i> <i>Eu și familia mea</i> <i>1 Decembrie - Ziua națională a României</i> <i>Ce știm despre Europa</i> <i>Copiii din lumea întreagă</i>	Jocuri didactice: <i>Spune ce face copilul</i> (părțile corpului, acțiuni efectuate de diferite părți ale corpului) <i>Să ne îmbrăcăm frumos</i> <i>Ce ne povestești despre tine?</i> (despre

	copiii lumii) <i>Un copil prin Europa</i> <i>Diferiți, dar egali</i> (copiii și drepturile lor)

2. Când /cum și de ce se întâmplă?

O explorare a lumii fizice și materiale, a universului apropiat sau îndepărtat, a relației cauză-efect, a fenomenelor naturale și a celor produse de om, a anotimpurilor, a domeniului științei și tehnologiei.

Proiecte tematice (exemple)	
„Toamna s-a ivit pe culme” „Sanie cu zurgălăi” (jocurile copiilor iarna) „Zâna stelelor de gheață, a sosit de dimineață” „Miros plăcut de primăvară, adie-n aerul curat” „Primăvara în parcuri și livezi” „Magia culorilor”	
Observări <i>Frunze ruginii au îmbrăcat parcul</i> (observare cu ocazia unei plimbări) <i>A venit pe dealuri toamna</i> (observarea schimbărilor din natură în jurul grădiniței) <i>În coșul toamnei</i> (observare fructe/ legume pe bază de material natural sau cu ocazia unor vizite în grădina de legume a bunicii sau în livadă) <i>Culorile toamnei</i> (observare flori pe bază de material natural în grupă sau cu ocazia unei plimbări) <i>Bradul împodobit</i> (observare pe bază de material natural în ghiveci sau cu ocazia unor excursii – diferiți copaci) <i>Vine, vine primăvara</i> (aspecte caracteristice, specifice, observate în mediul înconjurător cu ocazia unor plimbări) <i>În grădina primăverii</i> (observare legume de primăvară pe bază de material natural sau cu ocazia unor vizite) <i>Parfum și culoare primăvara</i> (observare flori de primăvară - material natural sau cu ocazia unor vizite la Grădina Botanică, a	Lectură după imagini <i>În grădina de legume</i> <i>Bogățiile toamnei</i> <i>Toamna în livadă</i> <i>Hai la joacă afară</i> <i>Flori de primăvară îmbracă pământul</i> <i>Din lumea insectelor</i>

unor plimbări, excursii) <i>Păsările călătoare se întorc la noi</i> (observarea unor modele obiectuale - mulaje)	
Povestiri/Lectura educatoarei <i>Povești despre flori</i> <i>Puiul</i> de I. Al. Brătescu Voinești <i>Frunza</i> de E. Gârleanu <i>Povestea frunzei</i> de Crina Sîrbu <i>Povestea unei picături de apă</i> de M. Ghivirigă <i>Povestea anotimpurilor</i> de Celina Iordache <i>Povestea fulgului de zăpadă</i> de T. Banciu <i>Baba Iarna face poze</i> de I. Bogdanov <i>Pic Pic și Pica Pica</i> de Liliana Trăsnea <i>Povestea castanelor</i> de Trenca Banciu <i>Povestea puiului de brad</i> de Luiza Carol	Jocuri didactice <i>Ce știi despre mine?</i> (toamna) <i>Când se întâmplă?</i> (anotimpurile) <i>Unde este locul meu?</i> (evaluare anotimpuri) <i>După mine, cine vine?</i> (evaluare anotimpuri) <i>Ce a cumpărat mama de la piață?</i> (fructe/ legume de toamnă) <i>Ce știm și ce nu știm despre flori</i> (toamnă/ primăvară); <i>Roata toamnei; Roata anotimpurilor</i> <i>La aprozar</i> (legume de primăvară) <i>La florărie</i> (flori de primăvară)
Convorbiri <i>Legume în grădina toamnei</i> <i>Toamnă, toamnă harnică și de roade darnică</i> <i>Sănătate de la toate!</i> <i>O zi frumoasă de primăvară</i>	Experimente <i>Călătoria unei picături de apă</i> <i>Curățarea apei poluate</i>

3. Cum este/a fost și va fi aici pe pământ?

O explorare a Sistemului solar, a evoluției vieții pe Pământ, cu identificarea factorilor care întrețin viața, a problemelor lumii contemporane: poluarea, încălzirea globală, suprapopularea etc., explorare a orientării noastre în spațiu și timp, a istoriilor noastre personale, a istoriei și geografiei din perspectivă locală și globală, a căminelor și a călătoriilor noastre, a descoperirilor, explorărilor, a contribuției indivizilor și a civilizațiilor la evoluția noastră în timp și spațiu.

Proiecte tematice (exemple):

- „Pe urmele istoriei: localitatea / județul nostru”
- „Țara noastră, trecut și prezent”
- „Sărbătorile la români”
- „Iarna și sărbătorile ei”
- „Exploratorii-animalele și păsările lumii”
- „Pământul, planeta oamenilor”
- „Împreună pentru sănătatea Pământului”

„Universul”	
Observări <i>Însemnele României</i> (observarea însemnelor specifice țării noastre pe bază de modele obiectuale) <i>Animalele sălbatice pe glob</i> (mulaje, material natural - unde este posibil, cu ocazia unor excursii la grădina zoologică) <i>La ferma lui Nea Marin</i> (observări animale și păsări domestice pe bază de mulaje, materiale naturale sau cu ocazia unor vizite la o fermă) <i>În prag de sfinte sărbători</i> (observări cu ocazia unor vizite) <i>Globul pământesc</i>	Lectură după imagini <i>Călătorie în România</i> <i>Datini și obiceiuri de Crăciun</i> <i>Ferma de animale</i> <i>Universul se prezintă</i> <i>Pregătirile familiei pentru sărbători</i>
Povestiri/Lectura educatoarei <i>Legenda bradului</i> <i>Legenda Crăciunului</i> <i>Povestea lui Moș Nicolae</i> <i>Legenda tricolorului</i> <i>Locuitorii Deltei</i> de E. Jianu	Convorbiri <i>Ce știm și ce nu știm despre țara noastră</i> <i>Moș Nicolae aduce daruri copiilor cuminți</i> <i>Ce știm despre Univers?</i>
Jocuri didactice <i>Ce știm despre planete?</i> <i>Ce e bine, ce e rău pentru Pământ?</i> <i>Trecut sau prezent</i> (despre țară) <i>Ne pregătim de sărbători</i>	Experimente <i>Reciclarea deșeurilor</i> (prin topire) <i>Gunoaiele</i> (după câteva zile miros urât și atrag animale-șoareci, șobolani) <i>Aerul curat-apa curată-plantele</i>

4. Cine și cum planifică/organizează o activitate ?

O explorare a modalităților în care comunitatea/individul își planifică și organizează activitățile, precum și a universului produselor muncii și, implicit, a drumului pe care acestea îl parcurg .

O incursiune în lumea sistemelor și a comunităților umane, a fenomenelor de utilizare/ neutilizare a forței de muncă și a impactului acestora asupra evoluției comunităților umane, în contextul formării unor capacități antreprenoriale.

Proiecte tematice (exemple):

„De pe câmp pe masa noastră”
 „Anii trec, noi călătorim”
 „Jurnal de călătorie;”
 „E ziua mea!”

„Prin lumea celor care nu cuvântă” „Timpul-prieten sau dușman?” „În curând voi fi școlar” „În vacanță”	
Observări <i>Rechizitele școlarului</i> (observare pe bază de material natural) <i>Produse de panificație</i> (observarea pe bază de material natural sau cu ocazia unor vizite) <i>Din trecut până în prezent oamenii au călătorit</i> (observare cu ocazia unor plimbări) <i>Ceasul Tica Tic</i> (observare pe bază de material natural)	Lectură după imagini <i>În excursie</i> (mijloace de transport) <i>De la moară la brutărie</i> <i>Ceasul azi și ceasul ieri</i> <i>În vizită la școală</i> <i>Semaforul Licurici îi învață pe cei mici</i>
Convorbiri <i>Cum ajunge pâinea pe masa noastră?</i> <i>Cum se circula odată, cum se circulă acum?</i> <i>Un călător politicos!</i> <i>Cum și pe unde circulăm?</i> <i>Vreme trece, vreme vine – trecerea timpului</i> <i>Sunt pregătit pentru școală!</i>	Jocuri didactice <i>Așază la locul potrivit!</i> (mijloace de locomoție) <i>Ce am uitat să pun în ghiozdan?</i> <i>Ce oră arată ceasul?</i> <i>Prin lumea celor care nu cuvântă</i>
Povestiri /Lectura educatoarei <i>Povestea pâinii</i>	Experimente <i>Ce se întâmplă dacă nu se respectă organizarea corectă a unor activități, procese de producție, etc.</i>

5. Cu ce și cum exprimăm ceea ce simțim ?

O explorare a felurilor în care ne descoperim și ne exprimăm ideile, sentimentele, convingerile și valorile, îndeosebi prin limbaj și prin arte.

O incursiune în lumea patrimoniului cultural național și universal.

Proiecte tematice (exemple):

„Anotimpuri și tradiții”
 „Sentimente, amintiri, istorie” (ziua națională)
 „Exprim ceea ce simt eu” (mărțișorul, ziua mamei)
 „Sărbătoarea Învierii în casele românilor”
 „În lumea poveștilor”
 „În lumea culorilor”

„Învățăm să reciclăm, natura o protejăm!”	
Observări <i>Sărbători în casele românilor</i> (observări cu ocazia unor vizite) <i>Țara mea, ieri și azi</i> (observare cu ocazia unei vizite la muzeu) <i>Personaje minunate din cărți adunate</i> (observare cu ocazia unei vizite la teatru, la bibliotecă) <i>Deșeurile-un pericol pentru noi?</i>	Lectură după imagini <i>Bucuriile iernii</i> <i>Unirea cea mare!</i> <i>Crăciun la noi în familie</i> <i>La Paști</i> <i>Mama mea-i cea mai gîngășă</i>
Povestiri/Lectura educatoarei <i>Toți românii cântă Hora Unirii!</i> de D. Almaș <i>Legenda mărțișorului</i> - folclor <i>Inima mamei</i> de Al. Mitru <i>Viața și minunile lui Isus</i>	Convorbiri <i>Ce ne învață trecutul istoric?</i> <i>Cum petrecem de sărbători, cu familia?</i> <i>Cînd, cum și de ce dăruim mărțișoare?</i> <i>De ce o iubesc pe mama?</i> <i>Cum sărbătorim Sfintele Paști?</i>
Jocuri didactice <i>Să ne prezentăm!</i> (personaje din povești) <i>Ce a uitat iepurașul?</i> <i>Prichindeii ecologiști</i>	

6. Ce și cum vreau să fiu ?

O explorare a drepturilor și a responsabilităților noastre, a gândurilor și năzuințelor noastre de dezvoltare personală., incursiune în universul muncii, a naturii și a valorii sociale a acesteia (Munca-activitatea umană cea mai importantă, care transformă năzuințele în realizări).

O incursiune în lumea meseriilor, a activității umane în genere, în vederea descoperirii aptitudinilor și abilităților proprii, a propriei valori și a încurajării stimei de sine.

Proiecte tematice (exemple):

- „Ca ei voi fi și eu” (meserii)
- „Să iubim și să ocrotim animalele planetei”
- „Sănătate de la plante”
- „Școala mă așteaptă”
- „Dacă bine ne purtăm” (deprinderi de comportament)
- „Să cresc mare și voinic” (alimentația sănătoasă, sport și mișcare în aer liber)

Observări <i>Și eu voi fi ca ei</i> (observare cu ocazia unor vizite) <i>Caruselul profesiilor</i> (observare cu ocazia unor vizite) <i>Miracolul din plante</i> (observare plante medicinale)	Lectură după imagini <i>Profesia părinților noștri</i> <i>Parfum de mușețel</i> <i>Școala</i> <i>În parc, la joacă</i> <i>Sport, mișcare, sănătate</i>
Povestiri /Lectura educatoarei <i>Nu numai la grădiniță</i> de O. Pancu Iași <i>Greșeala Cumințicăi</i> de V. Gafița <i>Cum au fugit odată jucăriile de la un copil</i> de Nina Stănculescu <i>Fram, ursul polar</i> de Cezar Petrescu	Convorbiri <i>Ce meserie mi-ar plăcea mie?</i> <i>Care este cea mai frumoasă meserie?</i> <i>De la grădiniță, la școală</i> <i>De ce mâncăm fructe și legume?</i> <i>Să îngrijim și să ocrotim animalele planetei</i> <i>Vreau să fiu un bun școlar</i> <i>Sportul și mișcarea - prietenii unui organism sănătos</i> <i>Ce aș vrea să devin când voi fi mare?</i>
Jocuri didactice <i>Unelte și meserii</i> <i>Ce poți să-mi spui despre...?</i> <i>Meseria-brățară de aur</i>	Experimente <i>Creme din plante</i> <i>Ceaiuri pentru sănătatea noastră</i>

Forme de realizare a activităților de cunoașterea mediului în grădiniță. Sugestii vizând proiectarea și desfășurarea activităților de sine stătătoare și a celor integrate

Observarea

Considerente generale

În pedagogia și metodică activității cu preșcolarii, termenul **observare** desemnează una din formele de bază ale activității organizate pentru cunoașterea mediului înconjurător.

Principală sarcină a observării este de a realiza perceperea activă și sistematică a obiectelor și fenomenelor lumii reale, sub îndrumarea educatoarei. Activitatea de observare este cea mai importantă sursă de impresii pe care copiii le acumulează și le valorifică în întreaga lor viață. Aceste impresii și cunoștințe vor constitui punctul de plecare al întregului proces organizat de cunoaștere, de mai târziu.

Activitatea de observare desfășurată în grădiniță are multiple scopuri:

- să organizeze procesul de cunoaștere directă a realității de către copii, să lărgască baza senzorială a procesului de cunoaștere, să dezvolte și să stimuleze capacitățile perceptive precum și alte capacități, procese, abilități și aptitudini intelectuale ce se conturează și se dezvoltă de la vârstele mici;
- să asigure înțelegerea, la nivelul vârstei, a relațiilor simple dintre obiecte și fenomene;
- să satisfacă dorința și interesele cognitive ale preșcolarilor, să dezvolte curiozitatea și spiritul de cercetare al acestora;
- să contribuie la acumularea de impresii constituind fondul de cunoștințe cu care copilul va opera ulterior la niveluri din ce în ce mai complexe.

Observarea, prin comparație cu alte forme de realizare a activității din grădiniță, este definită de câteva trăsături caracteristice:

- este punctul de plecare în procesul de cunoaștere a realității;
- este activitatea cu funcție dominantă de comunicare și asimilare de noi cunoștințe;
- constituie o modalitate eficientă de îndrumare a percepției copiilor de către educatoare;
- reprezintă o sursă principală de impresii și reprezentări care vor fi reluate apoi în alte activități-povestiri, jocuri didactice, convorbiri, etc. sau restructurate în manifestările creatoare ale copiilor.

Clasificarea activităților de observare:

Activitățile de observare pot fi clasificate în funcție de diverse criterii, unele din acestea fiind *conținutul, organizarea, durata și materialul utilizat*.

- *criteriul conținutului*-are în vedere aspectele realității ce urmează a fi cunoscute-în esență, natura și viața socială, aceste domenii, întrepătrunzându-se;
- *din punct de vedere al organizării*-observările se pot clasifica după modul de planificare (dinainte planificate sau ocazionale), după plasarea observării în programul zilei (realizate ca activități distincte sau în cursul plimbărilor, vizitelor, excursiilor), după locul unde se desfășoară observarea (în mediu natural sau în mediu special amenajat), după numărul de copii antrenați și modul de antrenare a lor (observări cu grupa întreagă, cu grupuri mici și observări individuale);

Este important de reținut faptul că din punct de vedere al planificării, se face distincția între *observările dinainte planificate* și *observările neplanificate* sau *observările ocazionale*. În cazul *observărilor dinainte planificate*, temele sunt stabilite în funcție de curriculum preșcolar, grupa de copii, anotimpul în care ne aflăm, etc. În general, de tematica observărilor vor depinde, în mare măsură, celelalte activități, observările fiind izvorul informațiilor, al datelor senzoriale care vor fi prelucrate. Unele observări planificate nu pot fi fixate cu precizie, deoarece organizarea lor depinde de momentul apariției fenomenului: ploaie, vânt, brumă, ninsoare, furtună. *Observările ocazionale* se desfășoară fără o planificare prealabilă, deoarece ele sunt determinate de împrejurări care nu pot fi prevăzute dinainte: fenomene ale naturii ca eclipsa de soare, trăsnetul, căderea grindinei, revărsarea apelor sau evenimente sociale: competiții sportive, festivaluri.

- *durata* este un alt factor de clasificare; se poate vorbi de observare de scurtă durată, de lungă durată sau observare în timp;

Observarea în timp necesită urmărirea fenomenului, în evoluția lui, reținând modificările survenite, comparând fiecare nouă etapă cu cele anterioare.

- după *felul materialului utilizat*: natural, confecționat (mulaje, machete, modele obiectuale); acesta trebuie să fie reprezentativ, sugestiv, corect realizat pentru a susține intuitiv, a favoriza crearea situațiilor de învățare în vederea asimilării rapide și temeinice a noilor informații.

Referitor la materialul utilizat, în opinia noastră, observările după tablou, așa cum se realizau cu ceva timp în urmă, nu mai sunt relevante, resursele curriculare existente în unitățile preșcolare și utilizate în cadrul activităților de observare specifice cunoașterii mediului (ex: animale, mijloace de transport sub forma unor jucării care reprezintă fidel realitatea, etc.), vizitele la grădina zoologică, la diversele obiective de interes social (gară, autogară, aeroport etc.) din mediul apropiat susțin pe deplin demersul didactic în vederea realizării obiectivelor specifice propuse.

Aspecte metodice ale organizării și desfășurării observărilor

Etapele principale ale unei activități clasice de observare sunt:

- prezentarea obiectului de observat;
- perceperea liberă a obiectului, exprimarea impresiilor imediate asupra obiectului prezentat;

- perceperea sistematică a obiectului pe baza unui plan de întrebări, desprinderea părților componente;
- sintezele, generalizările simple asupra celor observate, reconstituirea întregului pe plan mintal în vederea elaborării reprezentării sau noțiunii corespunzătoare.

Structura unei activități de observare cuprinde unele etape comune și altor activități, și anume: *introducerea în activitate*, cu rolul de a familiariza copiii cu tema și sarcinile ce le revin; *perceperea sistematică* a materialului de observat, care reprezintă o etapă specifică și *încheierea*, prin care se urmărește a oferi noilor informații o coloratură afectivă intensă sau un caracter aplicativ.

Structura clasică poate să prezinte diferite variante în funcție de conținutul observării sau de *materialul utilizat* în activitate.

În cazul *observării unui animal*, momentul de plecare îl va constitui apropierea copilului de animalul adus în sala de grupă, fixarea unor cerințe de comportare astfel încât perceperea acestuia să aibă loc în condiții cât mai bune. Partea principală a activității, în cazul unui animal viu, va consta în urmărirea principalelor acțiuni ale acestuia, însoțită de verbalizarea lor, respectiv descrierea lor. Aceasta se finalizează cu fixarea principalelor trăsături ale animalului observat, efectuarea unor generalizări simple. În cazul unui mulaj sau a unui animal împăiat, perceperea sistematică a părților componente și deducerea funcțiilor, a acțiunilor acestora, reprezintă partea centrală a activității. Specific acestui gen de observări este acțiunea colectivă de percepere, determinată de existența unui singur exemplar.

Observarea plantelor sau a unor părți ale acestora, favorizează o cercetare mai amănunțită a materialului pe baza acțiunilor proprii, astfel de observări desfășurându-se, în majoritatea cazurilor, cu *material individual*. Momentul principal al unei astfel de observări îl constituie acțiunea directă cu materialul primit, pe baza căreia copiii pot să deducă unele caracteristici.

În general, o astfel de activitate va cuprinde:

- familiarizarea cu aspectul exterior al plantei, intuirea ei în ansamblu și a principalelor părți componente;
- efectuarea unor acțiuni simple de investigare prin intermediul cărora se desprind însușirile principale;
- sistematizarea constatărilor făcute, elaborarea unor concluzii simple.

În cazul *observării unor obiecte din mediul ambiant, a unor elemente sau fenomene naturale*, accentul trebuie să cadă pe însușirea unor tehnici simple de investigare a lumii materiale, pe aplicarea acestora în vederea percepției ei multilaterale.

În *observările alimentelor sau ale unor materii prime* (lemn, bumbac) se pot organiza exerciții senzoriale grupate în funcție de analizatorii antrenați. În aceste cazuri, structura activității se stabilește în funcție de analizatorii antrenați și cuprinde o primă

parte în care se urmărește cercetarea materialului de observat prin intermediul diferiților analizatori, iar în a doua parte acțiuni cu caracter aplicativ.

Observarea vieții sociale, a activităților oamenilor impune o structură aparte. În primul rând se va realiza familiarizarea cu locul observării și stabilirea unor relații simple cu persoanele implicate; apoi, perceperea organizată a acțiunilor, materialelor, în funcție de diferite criterii (așezarea în spațiu a lucrurilor, succesiunea operațiilor, specificul proceselor ce au loc); în ultima parte se vor organiza discuții libere cu persoanele observate (oameni care muncesc în magazin, cabinet, atelier), realizându-se lărgirea relațiilor.

În cadrul activității de observare, ***introducerea în activitate*** are ca obiective trezirea interesului copiilor pentru observarea ce urmează, captarea atenției acestora, dar și încadrarea activității și a temei în categoria activităților cu un conținut asemănător. Aceste obiective pot să fie realizate astfel:

- se stabilește legătura cu alte activități de același fel sau cu aceeași temă;
- se reactualizează experiența de viață a copiilor;
- se prezintă materialul de observat, se precizează sarcinile ce le revin copiilor, reguli de comportare, etc.

Partea specifică și cea mai importantă a observării este perceperea materialului de observat, analiza lui pe baza antrenării multilaterale a analizatorilor. Este important să reținem că în activitatea de observare accentul cade pe *perceperea sistematică a realității*; acest lucru impune ca momente cheie, în toate observările, ***analiza și sinteza celor observate.***

În modul de efectuare a analizei se pot aplica mai multe scheme de lucru; în cele mai multe cazuri, analiza are două etape: primul contact se realizează liber, făcând apel la ceea ce sesizează copiii cu mai multă ușurință, după care urmează analiza sistematică pe baza unui plan de întrebări prin care se urmărește prelucrarea și ordonarea impresiilor într-un tot. Orice analiză a obiectelor și fenomenelor realității trebuie să stabilească, în cele din urmă, ce este, din ce este alcătuit, la ce servește și cum se prezintă sub aspectul dimensiunilor, culorii, formei, așezării spațiale, etc.

La grupele mici sugerăm ca analiza să înceapă cu aspecte legate de colorit, dimensiune și forma lucrurilor, respectiv, cu însușirile exterioare, mai ales în cazul plantelor și al obiectelor; părțile componente urmând să fie percepute în funcție de aceste însușiri. La grupa mare, se acordă întâietate structurii exterioare și, în funcție de aceasta, se diferențiază însușirile întregului și ale părților.

Alegerea celor mai eficiente metode și procedee de *îndrumare a percepției* este o cerință hotărâtoare. Îndrumarea percepției copiilor se poate efectua în diferite feluri, în funcție de nivelul atins de copii în sesizarea independentă a structurii și însușirilor obiectelor lumii reale, dar în toate situațiile, ***la bază există o succesiune de întrebări introduse treptat, un scurt plan de întrebări elaborat de educatoare etc;***

În concluzie, ***în efectuarea analizei din punct de vedere al conținutului, există mai multe posibilități:***

- trecerea de la amănunte, aspecte izolate, spre întreg;
- trecerea de la perceperea întregului spre părțile componente principale și secundare;
- analizarea structurii exterioare a obiectelor și, în legătură cu aceasta, a însușirilor caracteristice sau invers;
- analizarea funcțională a acțiunilor și în funcție de aceasta, a structurilor exterioare și a însușirilor caracteristice.

O problemă importantă în orice activitate de observare o reprezintă sintetizarea datelor senzoriale și, în strânsă legătură cu aceasta, fixarea, restructurarea și prelucrarea într-o formă nouă a constatărilor făcute. În mod curent, analiza se împletește cu *sintezele* pe tot parcursul observării.

Sinteza poate avea loc imediat după introducerea unui element nou, pentru a-l integra în contextul dat, după parcurgerea unei unități logice în cadrul analizei (respectiv, *sinteze parțiale*) și la sfârșitul analizei, *sinteza finală*, cu scopul de a desprinde ideile principale ce se degajă din analiză, sau pentru a elabora generalizări simple, comparații, concluzii etc.

Acțiunile cele mai eficiente utilizate în practică pentru a sistematiza și sintetiza datele senzoriale ar putea fi:

- recurgerea la unele descrieri, povestiri scurte, ghicitori-acestea fiind sinteze cu caracter verbal formulate de educatoare sau de copii cu ajutorul educatoarei;
- se poate folosi, de asemenea, desenul educatoarei precedat, însoțit sau urmat de relatările copiilor;
- se poate realiza sistematizarea și sintetizarea datelor senzoriale și prin procedee de joc variate, prin utilizarea unor materiale ilustrative concepute în acest scop (asamblarea unui întreg din elemente componente, reconstituirea unor animale, plante, obiecte din fragmente de siluete sau de imagini, completarea diferitelor desene prin adăugarea elementelor lipsă, prin eliminarea elementelor greșite sau suplimentare, prin punerea în corespondență, etc). Pentru fixare și sistematizare sunt potrivite jocurile senzoriale (Ghicește ce ai gustat!), jocurile de perspicacitate (Spune ce lipsește!), jocurile de asociere (Spune ce urmează!), jocurile de clasificare (Găsește-i locul!).

Încheierea unei observări se poate realiza prin procedee asemănătoare cu cele din introducere, cu condiția ca acestea să fie diferite de cele utilizate deja în aceeași activitate și în concordanță cu procedeele utilizate în analiza materialului de observat. Este important să se acorde prioritate elementelor de joc, acțiunilor cu caracter aplicativ care să favorizeze apropierea afectivă a copiilor de ceea ce ei au cunoscut în cadrul activității.

Observarea bazată pe procedeul comparației, formă specifică a observărilor, poate fi concepută în mai multe moduri. Organizarea acesteia oferă educatoarei posibilitatea de a folosi mai multe modalități de prezentare și analiză a obiectelor propuse pentru activitatea respectivă. Astfel, putem vorbi de *analiza separată a fiecărui element* și de desprinderea separată la urmă a asemănărilor și deosebirilor, de

analizarea detaliată a elementului mai puțin cunoscut, urmată de compararea acestuia cu altul, de compararea simultană a elementelor, stabilind concomitent asemănările și deosebirile, sau de comparația între un element prezent și unul absent, dar perceput anterior.

În planificarea și organizarea acestor forme de realizare a activității, vom avea în vedere neapărat, următoarele aspecte:

- nivelul atins de procesul percepției la grupa respectivă, în special din punct de vedere al sistematizării și gradului de independență, al experienței senzoriale acumulate de copii;
- etapa din anul școlar în care se desfășoară activitatea;
- condițiile materiale ce se pot asigura în activitatea respectivă.

Cea mai simplă modalitate de realizare a comparației cuprinde inițial *analiza separată a fiecărui element* propus pentru observare și stabilirea numai în cadrul sintezei finale de către educatoare sau de către educatoare, cu ajutorul copiilor a deosebirilor și asemănărilor. Această modalitate este recomandată la copiii cu un nivel de experiență senzorială mai redus, la grupa mijlocie mai ales, la începutul anului școlar și numai în cazurile în care obiectele alese nu sunt prea complicate, astfel încât analiza lor să nu se prelungească prea mult.

O altă modalitate cunoscută în practica grădinițelor, preconizează ca în prima parte a observării prin comparație, să se efectueze o *analiză detaliată a primului element* al comparației, cel mai puțin cunoscut, iar în partea a doua a observării, se introduce analiza celui de-al doilea element al comparației, care se realizează printr-o raportare permanentă la obiectul analizat anterior.

Compararea simultană a elementelor se realizează în cadrul observărilor al căror specific constă în prezentarea încă de la începutul activității a ambelor obiecte supuse comparației, îmbinând permanent comparația cu analiza, subordonând analiza și sinteza cerințelor desfășurării comparației. O astfel de observare solicită stabilirea unor criterii de comparație și orientare permanentă a copiilor spre detașarea de la început a ceea ce este asemănător de ceea ce diferă, prin utilizarea acestora se creează premise pentru desfășurarea ulterioară a comparației pe plan mintal. *Trebuie reținut faptul că reușita acestui fel de observări depinde de existența unor posibilități mai ridicate de percepere și verbalizare la copii.*

Cea mai complexă formă de observare prin comparație, pe care o menționează literatura pedagogică, o constituie aceea bazată pe o *comparație între un element prezent și unul absent, dar perceput anterior*. Această variantă este întâlnită mai rar, deoarece presupune o capacitate mare de concentrare, posibilitatea de a opera cu datele asimilate anterior, de a prelucra și restructura în funcție de contextul nou la care sunt raportate.

Reușita unei observări depinde de măsura în care metodele și procedeele îi stimulează pe copii în depunerea unui efort, în participarea activă prin investigații proprii pentru a descoperi relațiile sau a deduce unele consecințe. Este indicat a se crea

situații de învățare care să permită copiilor să formuleze singuri întrebări în legătură cu ceea ce observă, să emită ipoteze, să încerce să le verifice prin observație și experimente; să clasifice, să ordoneze, să măsoare, să solicite o informație și s-o utilizeze corect; să descifreze unele răspunsuri după desene sau alte materiale grafice.

PROIECT DE ACTIVITATE

Grupa: mare

Tema anuală de studiu: „Cum este/a fost și va fi aici pe pământ?”

Tema proiectului: „Prietenecucuvântătoare”

Tema săptămânii: „În ogradă la bunici”

Tema activității: „Câinele și pisica”

Tipul activității: predare de cunoștințe

Categorii de activități de învățare: Domeniul Științe-Cunoașterea mediului

Forma de realizare: observare

Scopul activității: Identificarea caracteristicilor animalelor domestice observate prin comparație și a modalităților de îngrijire specifice acestora.

Obiective operaționale :

- să recunoască pisica și câinele, prin observare directă;
- să identifice părțile corpului celor două animale (pisica și câinele), prin observare directă;
- să analizeze comparativ câinele și pisica (aspect, hrană, foloase), pe baza datelor observate direct și prin activarea cunoștințelor anterioare;
- să enumere cel puțin 3 foloasele aduse de animalele domestice observate, prin raportare la experiența personală;
- să precizeze modul de hrănire al pisicii și al câinelui, prin raportare la experiența personală;
- să utilizeze un limbaj științific adecvat prin activizarea vocabularului existent.

Strategii didactice:

Metode și procedee didactice: observația, explicația, problematizarea, demonstrația, conversația, învățarea prin descoperire.

Mijloace didactice: cățel, pisică, boluri pentru lapte, oase, ecusoane, medalii.

Forme de organizare a activității: frontal, individual, pe grupe.

Durata: 30 minute

EVENIMENTUL DIDACTIC	CONȚINUT ȘTIINȚIFIC	STRATEGII DIDACTICE	EVALUARE
Moment organizatoric	Pregătirea sălii de grupă pentru activitate: aerisirea sălii, pregătirea materialelor, aranjarea mobilierului.		Observarea comportamentului copiilor
Captarea atenției	În sala de grupă sunt aduse două cuști în care se află o pisică și un cățel. Copiii sunt rugați să recunoască animalele și află numele acestora: Pufi și Azorel.	Conversația Frontal Pisică Câine	Observarea comportamentului copiilor
Anunțarea temei	Copiilor li se prezintă tema activității: „Câinele și pisica”. Copiii află că vor observa câinele și pisica și vor învăța multe lucruri despre acestea.	Explicația Conversația Frontal	Observarea comportamentului copiilor
Dirijarea învățării	Pentru început se stabilește locul în care trăiesc cele două animale și faptul că sunt animale domestice. În continuarea activității se va realiza observarea comparativă a câinelui și a pisicii. Pe parcursul observării, copiii sunt rugați să atingă cele două animale pentru a putea stabili cum este blana lor, mustățile și picioarele acestora. Copiii sunt invitați să observe mai întâi capul câinelui și apoi capul pisicii. Observarea copiilor este dirijată prin adresarea unor întrebări ajutătoare: • Ce observați la capul câinelui/ pisicii? • Ce culoare au ochii? • Cum sunt urechile câinelui față de cele	Problematizarea Frontal Pisică Câine Individual Observația Explicația Învățarea prin descoperire Frontal Pisică Câine	Observarea gradului de înțelegere a sarcinii Evaluarea răspunsurilor copiilor Aprecieri verbale și nonverbale

EVENIMENTUL DIDACTIC	CONȚINUT ȘTIINȚIFIC	STRATEGII DIDACTICE	EVALUARE
	ale pisicii? Sinteza parțială După observarea și descrierea capului se face sinteza parțială a observării pe baza ideilor expuse de copii. Se trece la observarea corpului câinelui, apoi al pisicii și la compararea acestora. Copiilor le sunt adresate întrebări ajutătoare: - Cum sunt lăbuțele pisicii comparativ cu ale câinelui? - Cum este blana câinelui? - Cum sunt picioarele câinelui față de cele ale pisicii? - Câte picioare are câinele? Dar pisica? Sinteza parțială După observarea corpului celor două animale se face o sinteză parțială prin descrierea comparată a acestora pe baza descrierilor făcute de copii. După observarea și descrierea animalelor, se adresează copiilor întrebări referitoare la hrana lor, la modul de îngrijire și la rolul acestora pe lângă casa omului: - Cu ce se hrănește câinele? - Ce mănâncă pisica? - Cum avem grijă de	Explicația Demonstrația Observația Învățarea prin descoperire Frontal Pisică Câine Problematizarea Conversația Demonstrația Frontal Câine Pisică	Aprecierea gradului de implicare în activitate Evaluarea răspunsurilor copiilor Aprecieri verbale Evaluarea răspunsurilor copiilor Aprecieri verbale

EVENTIMENTUL DIDACTIC	CONȚINUT ȘTIINȚIFIC	STRATEGII DIDACTICE	EVALUARE
	câini? De ce țin oamenii pisici pe lângă casele lor? Dar câini? Sinteza finală În continuare se realizează sinteza finală o observării câinelui și a pisicii. Aceasta constă în descrierea generală a celor două animale și stabilirea asemănărilor și deosebirilor dintre acestea.		
Obținerea performanței și asigurarea feed-backului	Pentru a demonstra că au învățat multe lucruri interesante despre câine și pisică, copiii vor participa la un joc cu denumirea „Prietenii animalelor”. Pentru desfășurarea jocului, copiii vor primi câte un ecuson care înfățișează un câine sau o pisică. În funcție de ecusonul primit se stabilesc două echipe: echipa pisicuțelor și echipa cățeilor. Educatoarea le adresează copiilor propoziții lacunare despre cele două animale observate. După desfășurarea jocului, copiii vor hrăni cele două animale.	Explicația Exercițiul Frontal Pe grupe Ecusoane cu pisici și câini Pisică Câine Hrana specifică celor două animale	Evaluarea corectitudinii răspunsurilor Aprecieri verbale individuale și de grup
Încheierea activității	La finalul activității se fac aprecieri generale și individuale asupra modului de participare la activitate, iar copiii vor fi felicitați și recompensați cu medalii care semnifică faptul că sunt „Prieteni ai animalelor”.	Conversația Frontal Medalii	Aprecieri generale și individuale

PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ

Grupa: mare

Tema anuală de studiu: „Cine sunt/suntem?”

Tema proiectului: „Un zâmbet frumos pornește de la dinți sănătoși”

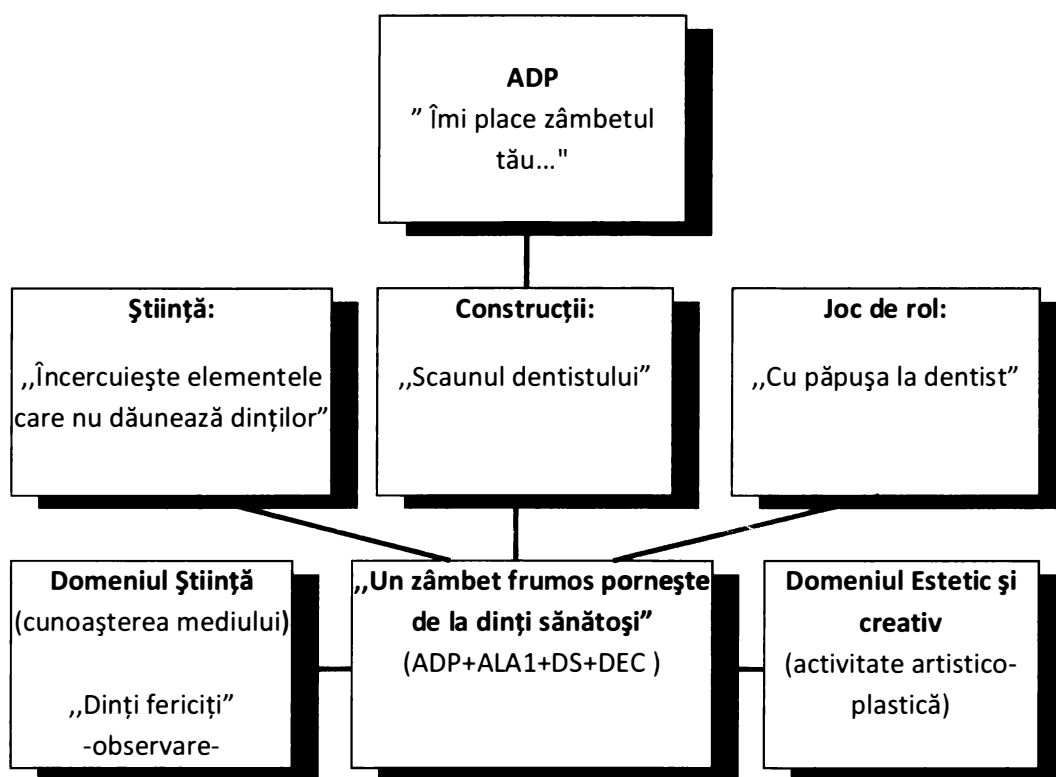
Tema săptămânii: „Un zâmbet frumos pornește de la dinți sănătoși”

Tema activității: „Un zâmbet frumos pornește de la dinți sănătoși”

Tipul activității: predare de cunoștințe, consolidare de priceperi și deprinderi

Categorii de activități de învățare: ADP+ALA1+DȘ+DEC

Forma de realizare: activitate integrată

Scopurile activității: Identificarea tipurilor de dinți, a rolului acestora, a modalităților de îngrijire specifice; redarea plastică a obiectelor de uz personal de îngrijire a dinților într-o formă personificată.

Obiective operaționale:

- să identifice principalele tipuri de dinți, prin observarea directă a acestora;
- să precizeze rolul fiecărui tip de dinți în timpul consumului de alimente, prin experimentare directă;

- să precizeze 3 modalități de îngrijire a dinților, prin raportare la propria experiență;
- să se spele pe dinți utilizând corect obiectele personale specifice, prin experimentare directă;
- să identifice cel puțin 3 cauze ale cariilor, pe baza experienței personale;
- să redea plastic periuța și pasta de dinți utilizând personificarea.

Strategii didactice:

Metode și procedee didactice: conversația, explicația, demonstrația, problematizarea, învățarea prin descoperire, exercițiul, turul galeriei.

Mijloace didactice: periute de dinți, tuburi de pastă de dinți, mere, imagini cu tipurile de dinți, oglinzi, creioane colorate, coli albe, planșă cu periuța și pasta de dinți personificate, pahare de unică folosință, prosoape de hârtie.

Forme de organizare a activității: frontal, individual, pe grupe.

Durata: 40 de minute

Scenariul activității

I. Moment organizatoric

În vederea bunei desfășurări a activităților de învățare au loc: aranjarea mobilierului, stabilirea liniștii și asigurarea unei atmosfere de lucru adecvate.

II. Întâlnirea de dimineață.

Copiii intră în sala de grupă pe o melodie ritmată și se așază în semicerc pentru a putea stabili fiecare un contact vizual cu toți membrii grupei.

Pentru **salut**, se folosește „tehnica comunicării rotative”: pornind de la educatoare către copilul din dreapta, folosindu-se numele copilului și precizând un element care îi place la celălalt copil („Bună dimineața, Mara. Îmi place zâmbetul tău!”). Fiecare salut este însoțit de o strângere de mână.

Prezența se va realiza cu ajutorul unei fete și a unui băiețel. Fetița va numi fiecare băiețel prezent, iar băiatul va numi fetele prezente, fiecare așezând pozele copiilor prezenți și a celor absenți pe panou.

Calendarul naturii este indispensabil pentru a cultiva spiritul de observație al copiilor în legătură cu schimbările care au loc în mediul înconjurător și pentru a realiza orientarea în timp. Se precizează anotimpul, luna, săptămâna, ziua și copiii stabilesc cum este vremea afară.

Împărtășirea cu ceilalți se va realiza prin argumentarea diverselor stări emoționale: „Sunt vesel/trist atunci când.....”

Activitatea de grup se va realiza prin jocul „Zboară, zboară..”, conducătorul jocului schimbându-se de câteva ori.

III. Captarea atenției pentru activitățile de învățare

Noutatea zilei: se prezintă copiilor o periută și o pastă de dinți care doresc să fie prietenii copiilor și care le propun să îi învețe multe lucruri despre cum pot să fie mai

sănătoși și fericiți. Acestea au fost trimise de medicul stomatolog al cărui cabinet a fost vizitat deja de către copii.

IV. Anunțarea temei și obiectivelor activității didactice

Educatorea anunță tema și obiectivele activității: *Un zâmbet frumos pornește de la dinți sănătoși !* motivând aceasta prin faptul că vor cunoaște tipurile de dinți ale omului, la ce folosesc, cum se pot îngriji și cum poate fi evitată apariția cariilor.

V. Dirijarea învățării și obținerea performanței

ADE: Domeniul Știință (Cunoașterea mediului-observare)

Fiecare copil primește o oglindă și își examinează dinții. Se stabilește culoarea dinților (albă). Se identifică, pe rând, tipurile de dinți: incisivi, canini, molari (măsele). Copiii repetă denumirile tipurilor de dinți, localizându-i în oglindă.

Se prezintă imagini cu cele trei tipuri de dinți evidențiate (sinteza parțială).

Copiii primesc câte o bucată de măr în vederea identificării rolului fiecărui tip de dinți. Se punctează etapizat rolul acestora: incisivii-taie, caninii-rup, molarii (măselele)-zdrobesc alimentele.

Se fixează denumirea și rolul fiecărui tip de dinți (sinteza parțială), dar și rolul acestora în exprimarea bucuriei prin zâmbet (exercițiu: suntem fericiți!).

Pentru ca zâmbetul să fie frumos, dinții trebuie să fie îngrijiți. Se discută despre modalitățile de îngrijire a dinților: folosirea zilnică a periuței și a pastei de dinți, consumul de fructe, evitarea dulciurilor și despre faptul că lipsa îngrijirii dinților duce la apariția cariilor. Se subliniază de asemenea că prietenii dinților sunt în mod special periuța și pasta de dinți care sunt fericite că îi pot ajuta pe copii. Se descriu cele două obiecte de uz personal prin observarea lor directă de către copii.

ADE: Domeniul Estetic și creativ (Educație plastică-desen)

Educatorea prezintă o planșă cu cele două obiecte de uz personal personificate și vesele. Pentru că fiecare are propria lui periuță și pastă de dinți, li se propune copiilor realizarea acestora prin desen personalizat. Astfel, acestea vor deveni prietenii lor cu adevărat fericiți.

Copiii realizează tema propusă, după care, cu ajutorul metodei *Turul galeriei*, se stabilesc cele mai vesele obiecte de uz personal realizate.

Tranziție:

„Unu, doi, trei,
Zâmbet frumos de vrei
Spală dinții tăi frumoși
Ca să fie sănătoși! ”

Copiii exersează în context real modul de spălare corectă a dinților, utilizând obiectele de igienă personală specifice.

VI. Asigurarea retenției și a transferului celor învățate

ALA 1: Activități liber alese

Știință: Încercuiește elementele care nu dăunează dinților!

Construcții: Scaunul dentistului

Joc de rol: Cu păpușa la dentist

VII. Evaluarea activității

După finalizarea activităților de la centrele de interes se va face prezentarea rezultatelor fiecărui grup.

VIII. Încheierea activității. Aprecieri finale

În încheiere se vor face aprecieri generale și individuale privind desfășurarea activității, realizându-se o poză de grup cu „copii fericiți”.

Pe tot parcursul activității, propunătoarea va observa comportamentul copiilor și gradul de implicare în activități, va oferi întăriri pozitive, va corecta eventualele greșeli, va oferi feedback constructiv și va formula aprecieri individuale și colective cu privire la prestațiile copiilor.

PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ

Grupa: mare

Tema anuală de studiu: „Ce și cum vreau să fiu?”

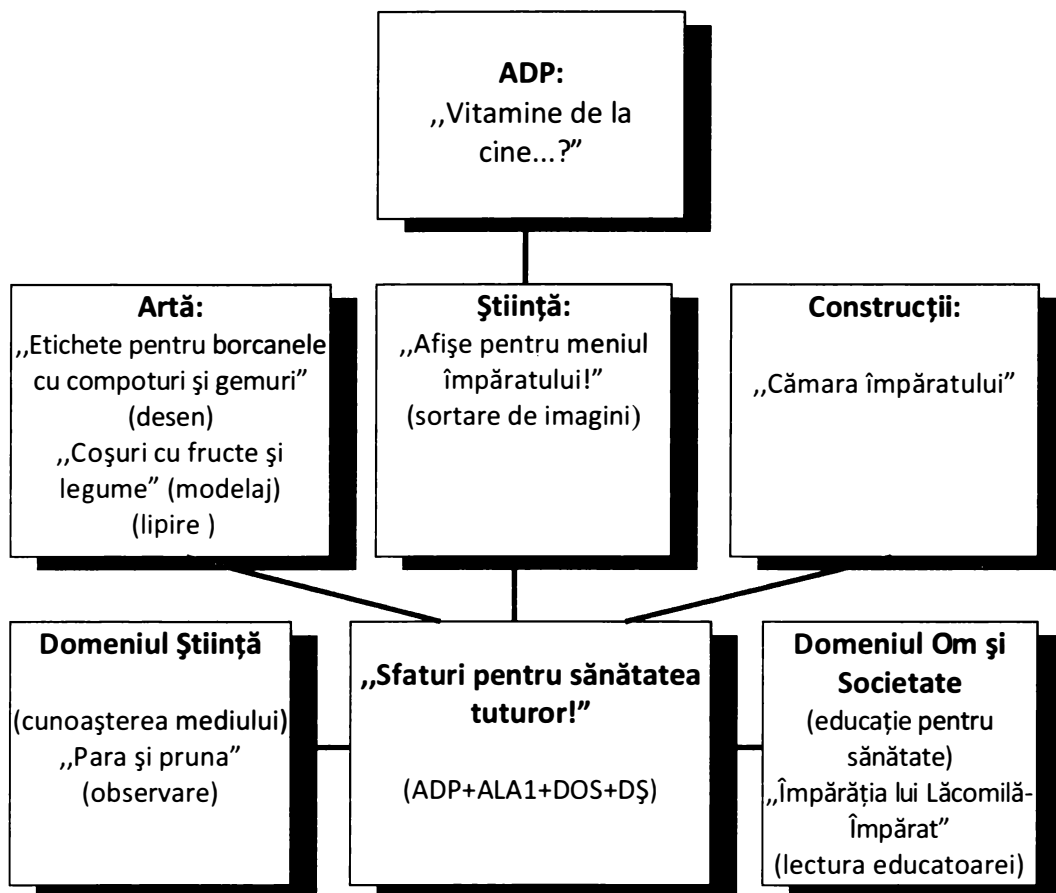
Tema săptămânii: „Un izvor de sănătate ne dă toamna din bucate!”

Tema activității : „Sfaturi pentru sănătatea tuturor”

Tipul activității: predare de cunoștințe

Categorii de activități de învățare: ADP+ALA1+DȘ+DOS

Forma de realizare: activitate integrată

Scopurile activității: Dobândirea unor informații despre două fructe de toamnă, para și pruna, pe baza procesului de investigare sistematică a realității de către copii; precizarea însușirilor semnificative, a structurii și foloaselor, utilizând comparația; înțelegerea mesajului privind importanța alimentației sănătoase în viața omului.

Obiective operaționale:

- să recunoască/denumească fructele de toamnă (para și pruna), prin observare directă;
- să enumere caracteristicile fructelor de toamnă analizate (para și pruna), identificându-le prin observare directă;
- să exerseze posibilitățile de cunoaștere a fructelor, prin utilizarea analizatorilor (văz, pipăit, miros, gust);
- să enumere trei reguli de igienă legate de utilizarea fructelor în alimentație, valorificând experiența personală;
- să utilizeze în contexte noi cuvintele: semințe, cotor, neted, lucios, zemos, prin formularea unor enunțuri logice;
- să argumenteze importanța alimentației sănătoase în viața omului și mai ales în perioada de creștere, prin raportare la experiența personală;
- să identifice cele mai importante vitamine necesare organismului și care sunt alimentele care le conțin, prin raportare la experiența personală.

Strategii didactice:

Metode și procedee didactice: conversația, explicația, demonstrația, exercițiul, problematizarea, munca în grupuri mici, metoda „Schimbă perechea”.

Mijloace didactice: păpușa print, frunze naturale, planșe reprezentând scene din poveste, jetoane cu legume/fructe, alte alimente, polistiren, carton, legume/fructe naturale, copăcei; borcane, cuțite (plastic), servetele, clopoțel, cartea cu povești, jetoane, scăunele, tăvi, coș, lipici, pomi-pruni și peri, fructe și legume naturale.

Forme de organizare a activității: frontal, pe grupe, individual.

Durata: o zi

Scenariul activității

I. Moment organizatoric

În vederea bunei desfășurări a activităților de învățare au loc: aranjarea mobilierului, stabilirea liniștii și asigurarea unei atmosfere de lucru adecvate.

II. Întâlnirea de dimineață

Intrarea copiilor în grupă se face pe un fond muzical adecvat anotimpului toamna. Ei găsesc în mijlocul grupei o grădină cu bogății de toamnă în miniatură: pomi fructiferi, iar pe jos legume și fructe.

Copiii sunt invitați să-și aleagă o legumă sau un fruct, apoi educatoarea îi **salută** folosind formula: „Bună dimineața fructe rumene, zemoase...”, iar copiii îi răspund: „Bună dimineața Carina”. („Bună dimineața legume mari și frumoase!”). După ce s-au salutat, copiii așază într-un coș fructele și legumele, iar educatoarea le numără, stabilind astfel **numărul de copii prezenți**.

Deoarece ei au cules din minigrădina din sala de grupă legume și fructe de toamnă, se specifică faptul că sunt în anotimpul toamna, în luna...; este o zi de; o zi frumoasă, cu soare; (**calendarul naturii**).

Educatorea întreabă copiii dacă ei consumă des aceste fructe și legume pe care le-au cules. De ce este bine să le consumăm zilnic? (**împărtășirea cu ceilalți**)

III. Captarea atenției pentru activitățile de învățare

Discuția este întreruptă de un oaspete care își face apariția în grupă-prințul Voinicel, puțin trist, pus pe gânduri (**noutatea zilei**). Copiii îl primesc în grupă și doresc să afle motivul supărării acestuia. Prințul dorește să le spună copiilor o poveste tristă, a unui împărat și a familiei sale, pe care tocmai i-a vizitat.

IV. Anunțarea temei și obiectivelor activității didactice

Educatorea propune copiilor să asculte împreună povestea, să afle mai multe despre acel împărat, dar și ce ar putea ei face să-l ajute și să-l înveselească pe prinț.

Tranziție: Trecerea la următoarea etapă, cea a activităților pe domenii experiențiale, se realizează cu ajutorul cântecului „A,a ,a acum e toamnă....”.

V. Dirijarea învățării

Copiii se așază pe covor, în semicerc, și ascultă relatarea povestirii prințului. Aceasta se face de către educatoare, clar, pe un ton adecvat, captând atenția copiilor:

”Într-o zi, Prințul Voinicel a mers în vizită la împăratul vecin. Acesta, împreună cu familia lui, aveau probleme de sănătate: greutate prea mare, dinții cariati, oase slăbite, probleme de vedere (fiul împăratului avea o mână ruptă, iar fiica acestuia purta ochelari când citea). Toate acestea din cauza faptului că de la mesele lor nu lipseau carnea, dulciurile, multă pâine (mâncăruri mai puțin sănătoase), iar ei nu consumau niciodată fructe și legume. Prințul Voinicel era un băiat cu un corp frumos dezvoltat, dar împărăteasa îl considera slab și amărât. Dorind să-l aibă de ginere, a pus să se pregătească în cinstea lui mese foarte bogate, cu fel și fel de mâncăruri, așa cum mâncau ei.

Prințul, văzând ce primește zi de zi la masă, mânca cumpătat, iar într-o seară o întrebă pe fiica împăratului de ce nu mănâncă fructe și legume, deoarece acestea sunt foarte sănătoase, nu îngrașă, întăresc organismul pentru că au vitamine și ajută dinții să nu se carieze. Fiica împăratului s-a supărat foarte tare pe prințul Voinicel și i-a povestit împărătesei cele spuse de acesta. Supărată la rândul ei, împărăteasa s-a dus la împărat, să se plângă. Acesta nu a putut să o primească, deoarece nu se simțea prea bine, pentru că la masa de seară mâncase foarte mult.

Dimineața împăratul nu s-a putut ridica din pat, acuzând dureri de stomac. Au chemat doctorul care, după ce l-a consultat, i-a prescris un regim alimentar sănătos, fără prea multă carne și dulciuri, în schimb cu multe fructe și legume. Împăratul a promis că va urma cu strictețe regimul, chiar și restul membrilor familiei vor face la fel, iar cămărilor împărăției lui se vor umple cu fructe și legume. Însă, după plecarea doctorului, tristețea îl cuprinsese pe împărat, deoarece auzise despre fructe și legume, dar nu prea le cunoștea și nici nu știa multe despre ele, mai ales despre fructele pe care i le-a recomandat medicul.”

Educatorea propune copiilor să meargă în livada imaginară a palatului, să descopere ce fructe se găsesc acolo, dacă nu sunt acolo acele fructe de care are nevoie împăratul. La semnalul unui clopoțel, copiii se îndreaptă spre livada palatului unde descoperă niște pruni, peri și două coșuri: unul cu prune, iar altul cu pere.

Educatorea prezintă copiilor bogățiile din cele două coșuri, apoi propune copiilor să afle cât mai multe despre acele fructe. Astfel, se prezintă **însușirile fructelor**: forma, culoarea, cu ce seamănă fiecare; para este tare, pruna este moale la pipăit, au un miros plăcut, iar gustul este dulce (fiecare copil gustă din fiecare fruct). După prezentarea acestor caracteristici, se realizează **sinteza parțială** de către un copil, ajutat de educatoare.

Urmează apoi prezentarea **părților componente**: para este acoperită cu o coajă subțire. Sub coajă se află miezul alb, iar în mijloc are sâmburi mici și tari. Pruna este acoperită cu o piele subțire; sub piele se află un miez moale, zemos, dulce, de culoare gălbuie, iar în mijloc un sâmbure mare și tare. Se realizează a doua **sinteza parțială**.

Se prezintă apoi copiilor **modul de utilizare, de consum**: perele și prunele se pot consuma crude, în salate de fructe sau se folosesc la prepararea compoturilor, gemurilor, prăjiturilor, plăcintelor; se pot face sucuri prin stoarcerea lor. Fructele se spală înainte de a fi consumate.

După prezentarea tuturor caracteristicilor celor două fructe se realizează **sinteza finală** de către copii, cu ajutor din partea educatoarei. De asemenea, sinteza finală este făcută comparând cele două fructe—asemănări și deosebiri. Apoi se prezintă copiilor și alte fructe pe care le-ar putea consuma împăratul.

VI. Obținerea performanței

Mulțumiți de cele învățate despre fructe și auzind sunetul clopoțelului, copiii se întorc la locurile lor pentru a afla finalul poveștii și pentru a-l ajuta pe împărat.

O singură problemă mai avea împăratul. Câte fructe și legume să mănânce pe zi, câtă carne, câte dulciuri? Astfel, copiii hotărăsc să-i vină în ajutor.

Prin **metoda „Schimbă perechea”**, copiii îi stabilesc câte un meniu în fiecare zi.

- Scăunelele sunt așezate cu spatele la cerc;
- Pe fiecare scăunel stă un copil;
- În fața fiecărui scăunel stă câte un copil care îi dă celui așezat un jeton cu imaginea unui fruct, legumă, pui, prăjitură etc., apoi trece la următorul;
- Se rotește în jurul cercului până trece pe la fiecare copil, apoi ajunge la perechea inițială;
- La final cei așezați vor avea câte 8-10 jetoane; dacă numărul jetoanelor (la un copil) ce reprezintă hrana sănătoasă predomină—are un meniu sănătos pentru împărat; dacă predomină jetoanele cu hrană mai puțin sănătoasă, acest meniu nu este trimis împăratului;

Din greșeală, prințul Voinicel le-a așezat pe toate într-o cutie și le-a amestecat. Și-a dat seama că a greșit, dar copiii l-au salvat, identificând meniul sănătos.

Tranziție: Pe versurile cântecului A, a, a acum..... se îndreaptă spre atelierul secret

VII. Asigurarea retenției și a transferului celor învățate

Știință: sortează jetoane, realizând „afișe pentru meniul împăratului”

Artă: realizează (desenează) etichete pentru borcanele cu compoturi și gemuri; realizează, de asemenea, coșuri cu fructe și legume ce se pot păstra crude mai mult timp;

Construcții: construiesc cămara pentru borcane și alte bunătăți pregătite de copii pentru împărat.

VIII. Evaluarea activității

La final etichetele sunt lipite pe borcane, acestea sunt așezate în cămara construită de copii (macheta); afișele meniu sunt puse pe pereții cămării, apoi sunt puse coșurile.

IX. Încheierea activității. Aprecieri finale

Macheta este dăruită lui Voinicel să o ducă împăratului, pentru ca acesta să știe ce trebuie să aibă în cămara împărăției.

Pe tot parcursul activității, propunătoarea va observa comportamentul copiilor și gradul de implicare în activități, va oferi întăriri pozitive, va corecta eventualele greșeli, va oferi feedback constructiv și va formula aprecieri individuale și colective cu privire la prestațiile copiilor.

Lectura după imagini

Considerente generale

Activitate specifică învățământului preșcolar, lectura după imagini aduce, în cadrul Domeniului Știință, ca și observarea, o contribuție deosebită la cunoașterea mediului înconjurător. Așa cum s-a arătat anterior în observări, accentul cade pe cunoașterea directă a obiectelor și fenomenelor lumii înconjurătoare, pe descoperirea pe calea simțurilor a aspectelor esențiale ale obiectelor, însă în lectura după imagini primează analiza, descrierea și mai ales interpretarea datelor, a acțiunilor înfățișate în ilustrații, în special, tablouri. Prin intermediul lecturilor după imagini, copiii reușesc să se familiarizeze cu diferite aspecte ale mediului mai îndepărtat și pe care nu le-au cunoscut pe cale directă.

Rolul și importanța lecturilor după imagini decurg din însăși valoarea instructiv educativă pe care o are materialul ilustrativ în viața copilului preșcolar. Așa cum adultul citește textul scris, copilul citește imaginea, adică primește un mesaj, se exprimă pe baza lui, comunică.

În activitatea practică, metodică lecturilor după imagini este condiționată de cunoașterea și respectarea particularităților modului de percepere a imaginilor de către copii. La vârsta preșcolară, sensibilitatea tuturor analizatorilor cunoaște o dezvoltare intensă, ceea ce explică importanțele transformări ce au loc în conținutul cognitiv al percepției. Cu toate acestea, percepția copilului preșcolar prezintă unele insuficiențe care ies în evidență, mai ales, în cazul percepției ilustrațiilor (imagini, tablouri, planșe). La începutul vârstei preșcolare, perceperea imaginii este nediferențiată și sumară; copiii percep izolat diferitele elemente, nu sesizează relațiile dintre acestea, desprind cu greu esențialul și în multe cazuri atenția le este atrasă de amănunte fără importanță.

Ținând seama de faptul că imaginile, tablourile sunt un stimulent complex și cu valențe instructiv-formative deosebite, iar capacitatea copiilor de a le percepe independent este destul de limitată, apare evident necesitatea dirijării procesului de intuire și de interpretare a acestora în cadrul activităților de lectură după imagini. În acest sens, educatoarea va avea în vedere următoarele aspecte:

- să deprindă copiii să perceapă în mod sistematic imaginile, să desprindă tema și să înțeleagă conținutul acestora printr-un proces de analiză și sinteză;
- să precizeze, să corecteze și să adâncească procesul intuirii independente și să-i ajute pe copii să se ridice la generalizări;
- să precizeze, să activeze și să îmbogățească vocabularul copiilor.

Sub aspect tematic, materialul ilustrativ este indicat să fie semnificativ, legat de sarcinile de cunoaștere și să ofere copiilor date concrete, sub forma unei probleme de rezolvat care să-i intereseze și să le îngăduie o activitate intelectuală vie.

Pentru eficientizarea lecturilor după imagini se recomandă ca imaginile alese să fie de dimensiuni mai mari, pentru ca elementele tabloului să fie văzute și analizate fără dificultate de către copii; de asemenea, acestea trebuie expuse în așa fel încât să asigure

o bună vizibilitate pentru toți participanții la activitate. Imaginile utilizate trebuie să corespundă, prin conținut și calitate, intereselor de cunoaștere ale copiilor, și anume:

- să respecte adevărul științific;
- să corespundă vârstei, din punct de vedere al conținutului;
- să pună în evidență elementul principal;
- să posede suficiente detalii pentru a forma reprezentări corecte și complete despre problema studiată;
- să ofere o imagine clară asupra realității pe care o prezintă;
- să faciliteze transmiterea mesajului prin elementele care o compun;
- să stârnească atenția prin calități estetice deosebite (colorit, proporția elementelor, așezarea în tablou, etc).

Structura activității de lectură după imagini:

- Asigurarea condițiilor favorabile desfășurării activității (pregătirea sălii, pregătirea materialului);
- Introducerea copiilor în activitate-etapă în care are loc prezentarea imaginilor, anunțarea temei și eventual o scurtă pregătire de natură să familiarizeze copiii cu conținutul imaginilor (convorbire, poezie, ghicitoare, scurtă povestire, prezentarea unor jucării, obiecte corespunzătoare elementelor principale din compoziția imaginilor etc.). E necesar ca educatoarea să antreneze rezonanța sufletească a copilului, alegând procedeul cel mai potrivit temei și nivelului grupei.
- Analiza, descrierea și interpretarea imaginii prin intermediul convorbirii dintre educatoare și copii și al sintezelor parțiale ale datelor analizate prin intermediul expunerii narative, descriptive sau explicative.

Citirea tabloului începe cu enumerarea liberă a elementelor compoziționale, după care se trece la analiza detaliată a acestuia, începând cu grupul compozițional central. Eficiența acestei etape este dată de modul cum sunt formulate întrebările, precum și de tipul de întrebare. Pot fi utilizate diferite *categorii de întrebări*:

- care *stimulează* capacitatea copiilor de a stabili legături între elementele tabloului și realitatea obiectivă: După ce se vede că tabloul reprezintă anotimpul primăvara?
- care cer copiilor să *motiveze* diferite acțiuni: De ce udă copiii plantele?
- care *cer prevederea consecinței* unei acțiuni: Pentru cine muncesc oamenii pe câmp?
- care *solicită sinteza*: Ce culori folosește pictorul pentru anotimpul primăvara?
- care *solicită deducții*: După ce se vede în tablou că este cald?
 - Activitățile de lectură după imagini se pot încheia prin rezolvarea unei sarcini grafice, alcătuirea unei scurte povestiri, un joc de rol, o activitate practică de îngrijire a plantelor. În încheierea activității, copiii pot găsi titlul potrivit tabloului.

Este important să reținem că, în organizarea și desfășurarea activităților, educatoarea va avea grijă să adapteze structura și conținutul acestora la cerințele grupei cu care lucrează și să se orienteze în alegerea materialului ilustrativ, în formularea întrebărilor și stabilirea indicațiilor verbale și a sintezelor, în funcție de scopul urmărit.

PROIECT DE ACTIVITATE

Grupa: mijlocie

Tema anuală de studiu: „Cine și cum planifică/organizează o activitate”

Tema săptămânii: „Eu și lumea mea”

Tema activității: „Camera de joacă”

Tipul activității: consolidare-verificare de cunoștințe;

Categorii de activități de învățare: Domeniul Științe-Cunoașterea mediului

Forma de realizare: lectură după imagini

Scopurile activității: Dezvoltarea capacității de a percepe în mod sistematic imaginile, antrenarea deprinderii de a analiza conținutul tematic și de a sintetiza informațiile însușite, prin utilizarea unui limbaj adecvat.

Obiective operaționale:

- să denumească elementele componente ale camerei de joacă a copiilor, pe baza imaginilor prezentate;
- să precizeze jocurile și jucăriile specifice copiilor, pe baza imaginilor prezentate;
- să enumere reguli de menținere a ordinii în camera de joacă, prin raportare la experiența personală;
- să redea, sub forma unei povestiri, semnificația unitară a tabloului, prin activizarea vocabularului specific.

Strategii didactice:

Metode și procedee didactice: observația, conversația, explicația, exercițiul, problematizarea.

Mijloace didactice: tablă magnetică, jucării, tablou, siluete.

Forme de organizare a activității: frontal, individual.

Durata: 20 minute

EVENIMENTUL DIDACTIC	CONȚINUT ȘTIINȚIFIC	STRATEGII DIDACTICE	EVALUARE
Moment organizatoric	Pentru buna desfășurare a activității se aerisește sala de grupă, scăunelele sunt așezate în formă de semicerc, se pregătește materialul necesar		Observarea comportamentului copiilor

EVENIMENTUL DIDACTIC	CONȚINUT ȘTIINȚIFIC	STRATEGII DIDACTICE	EVALUARE
	și copiii sunt introduși în liniște în sală.		
Captarea atenției	Elementul surpriză constă în introducerea câtorva jucării preferate ale copiilor care, supărate pentru că li se murdăresc hăinuțele și le sunt rupte mânuțele și piciorușele, anunță că doresc să-i părăsească pe copii pentru că aceștia nu le așează în ordine, la locul lor, sunt aruncate pe jos, prin toată camera de joacă. Discuția, dirijată de educatoare, solicită copiii să înțeleagă ce înseamnă ordinea și dezordinea, apoi aceștia vor fi rugați să așeze jucăriile pe etajere, în ordine.	Conversația Problematizarea Frontal Jucării	Observarea comportamentului copiilor
Anunțarea temei	Copiilor le este anunțată tema de discuție: „Astăzi vom discuta despre felul în care copiii trebuie să-și păstreze camera de joacă pentru ca toate jucăriile să fie mulțumite.”	Conversația Frontal	
Dirijarea învățării	Copiilor le este prezentat un tablou care sugerează imaginea unei camere de joacă în care toate jucăriile sunt frumos aranjate pe rafturi. Copiii vor enumera elementele compoziționale observate în mod spontan și contemplativ. -Ce vedeți în acest tablou? -Ce jucării recunoașteți în camera copilului? -Care este jucăria preferată de tine?	Explicația Conversația Observația Problematizarea Frontal Individual Planșa	Observarea gradului de înțelegere a sarcinii

EVENIMENTUL DIDACTIC	CONȚINUT ȘTIINȚIFIC	STRATEGII DIDACTICE	EVALUARE
	-Ce culoare are rochița păpușii, dar blănița ursulețului? -Câți iepurași vezi pe raft? -Ce credeți că se poate întâmpla dacă jucăriile nu sunt aranjate în ordine? Copiii vor fi lăsați să dea frâu liber imaginației, spontaneității și creativității. Educatoarea dirijează percepția copiilor către planul central al tabloului și copiii vor fi îndrumați să identifice componentele tabloului, să le denumească, să identifice comportamentele sugerate de imagini și să interpreteze imaginile pentru a ajunge la concluzii. Sinteza parțială Educatoarea, împreună cu copiii, sintetizează ideile enunțate de aceștia prin citirea tabloului și fixează cunoștințele dobândite până la acel moment. Percepția copiilor va fi dirijată către celelalte planuri ale tabloului. -Ce se mai află în sală? (etajere) -Care este locul potrivit pentru fiecare jucărie ca să fie ordine în cameră? -Cum putem ajuta copiii care doresc să facă ordine în cameră?	Explicația Conversația Observația Problematizarea Frontal Planșa Explicația Conversația Observația Problematizarea Frontal Planșa	Aprecieri verbale și nonverbale Aprecierea gradului de implicare în activitate.

EVENIMENTUL DIDACTIC	CONȚINUT ȘTIINȚIFIC	STRATEGII DIDACTICE	EVALUARE
	Sinteza finală a celor observate va fi realizată de către educatoare Voi evidenția importanța menținerii camerei de joacă în ordine pentru a crea o atmosferă plăcută și pentru ca jucăriile să se declare prietenele copiilor.		
Obținerea performanței și asigurarea feed-backului	Evaluarea performanțelor va fi realizată de educatoare împreună cu copiii care vor crea o scurtă povestire, având ca suport imaginile tabloului, pe care o vor consemna în jurnalul grupei; la final vor da un titlu tabloului expus.	Exercițiul Conversația Frontal Planșa	Aprecieri verbale individuale și colective.
Încheierea activității	În încheierea activității vor fi făcute aprecieri asupra modului de realizare a sarcinilor, a comportamentului copiilor și vor fi distribuite recompense.	Conversația Frontal	Aprecieri generale și individuale. Aplauze

PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ

Grupa: mijlocie

Tema anuală de studiu: „Cu ce și cum exprimăm ceea ce simțim”

Tema proiectului: „Bucuriile iernii”

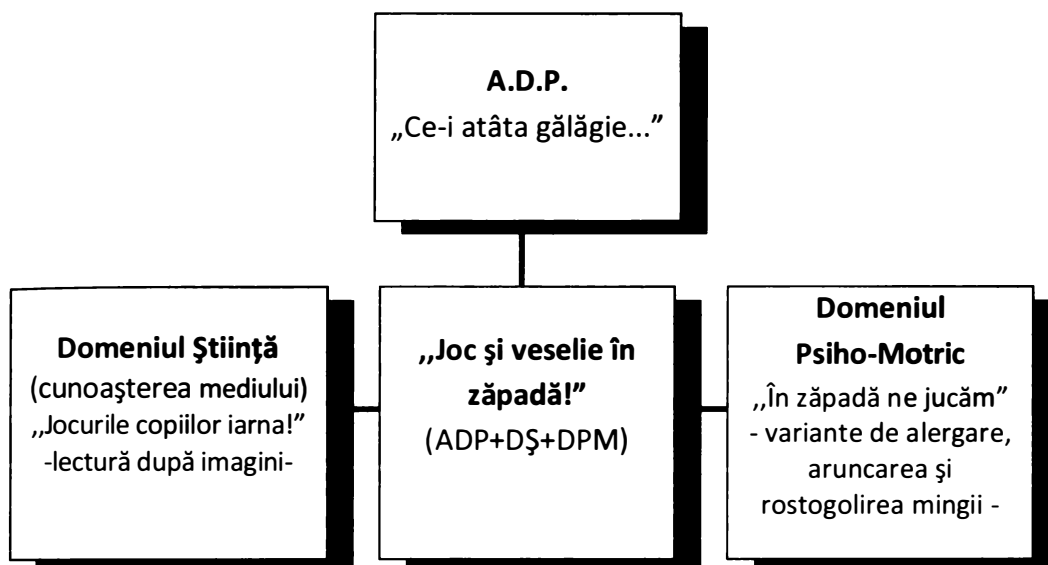
Tema săptămânii: „Iarna a sosit la noi”.

Tema activității: „Joc și veselie în zăpadă”

Tipul de activitate: consolidare și verificare de cunoștințe, priceperi și deprinderi

Categorii de activități de învățare: ADP+DȘ+DPM

Forma de realizare: activitate integrată

Scopurile activității: Consolidarea și sistematizarea cunoștințelor copiilor cu privire la aspectele caracteristice anotimpului iarna și activități specifice în natură; consolidarea deprinderilor motrice de bază și utilitar-aplicative învățate.

Obiective operaționale:

- să recunoască anotimpul iarna după fenomenele caracteristice, pe baza imaginilor prezentate;
- să enumere jocurile copiilor din anotimpul iarna, pe baza imaginilor prezentate;
- să comunice impresii, idei pe baza imaginilor observate;
- să răspundă la întrebări în termeni adecvați temei și formulând propoziții logice, valorificând experiența personală;
- să execute corect alergarea (variante) și rostogolirea mingii, conform indicațiilor educatoarei.

Strategii didactice:

Metode și procedee didactice: observația, conversația, demonstrația, explicația, exercițiul, problematizarea.

Mijloace didactice: tablou, tablă magnetică, mingi.

Forme de organizare a activității: frontal, individual, pe grupe.

Scenariul activității

I. Moment organizatoric

În vederea desfășurării activității în condiții optime, mobilierul este aranjat corespunzător modului de concepere al activității și se asigură o atmosferă de lucru adecvată.

II. Întâlnirea de dimineață: copiii sunt introduși în sala de grupă utilizând ca fond sonor un cântecel de iarnă cunoscut și îndrăgit de ei. Vor fi așezați pe scăunele în poziția în care poate fi stabilit contactul vizual cu toți membrii grupei.

Prezența: este realizată cu ajutorul copiilor care vor numi fetițele și băieții prezenți, utilizând pozele copiilor expuse în trenulețul zilelor de naștere.

Calendarul naturii: copiii vor observa aspectele naturii în acel moment și vor completa calendarul naturii: afară ninge, soarele este acoperit de nori pufoși, copiii se îmbracă cu haine groase... etc.

Împărtășirea cu ceilalți: se va realiza prin exprimarea stărilor emoționale a copiilor din acel moment: Sunt vesel pentru că ninge....

III. Captarea atenției pentru activitățile de învățare

Noutatea zilei:

Educatorea îi introduce pe copii în atmosfera peisajelor de iarnă și creionează o poveste scurtă despre aspectele caracteristice ale acestui anotimp:

„Era cea mai frumoasă iarnă din câte fuseseră până atunci. Prințesa Iarna își lăsa fulgușorii veseli să se hârjonească și în joaca lor să împodobească pământul. Zăpada acoperea munții și strălucea până departe, de unde se auzea zvon de veselie. Ce-o fi oare? O mulțime de copii care umplea văile cu chiotele lor.”

IV. Anunțarea temei și a obiectivelor activității didactice

Discuția dintre educatoare și copii, dirijată cu ajutorul întrebărilor, va reliefa cele mai apreciate momente petrecute de copii în natură, în anotimpul iarna, jocurile acestora în zăpadă.

V. Dirijarea învățării și obținerea performanței

Educatorea le prezintă apoi copiilor versurile poeziei „Iarna” de Cornelia Marta și le cere acestora să recunoască jocurile sugerate de versuri: mersul cu săniuța, cu schiurile, cu patinele, construcția omului de zăpadă, jocul cu bulgări.

„Ura, a venit băbuța,
 Ne vom da cu săniuța,
 Cu patinele-n picioare
 Mergem toți la patinoare.
 Poți să mergi, dacă tu știi,
 Chiar pe pârtia de schi
 Împreună toți, grămadă,
 Facem oameni de zăpadă,
 Iar cu bulgări albi și moi,
 Vom porni chiar un război.”

A.D.E: Domeniul știință (cunoașterea mediului-lectură după imagini)

Pe tabla magnetică este așezat un tablou care ilustrează jocurile copiilor din anotimpul iarna. Copiii sunt îndrumați să *citească* imaginea, începând cu elementele din planul central și să verbalizeze ceea ce văd. Vor sesiza aspecte legate de îmbrăcămintea copiilor, adecvată acestui anotimp: căciuli, fulare, mănuși, jachete, ghetuțe. Vor identifica obiectele folosite în joaca lor: săniuțe, schiuri, patine, bulgări de zăpadă și aspectele caracteristice ale naturii în acest anotimp: zăpadă, gheață, fulgi de nea etc.

După observarea planului central al tabloului, educatoarea sintetizează ideile enunțate de copii prin citirea imaginilor, apoi va dirija percepția lor către celelalte planuri ale tabloului.

Sinteza finală a celor observate va fi realizată de către educatoare, aceasta constând în descrierea tabloului în ansamblu.

Prin intermediul versurilor: „*Hai la joacă-afară,/Cu toți în sănioară,/Veseli să pornim,/Zăpada o-ndrăgim*”, utilizate aici ca **tranziție**, activitatea își continuă cursul prin organizarea jocului „*În zăpadă ne jucăm*”.

ADE: Domeniul psihomotric

Copiii vor fi antrenați în executarea unor variante de mers și alergare, apoi vor fi organizați în grupuri, după formele de joc preferate de ei în timpul iernii; apoi, aceștia vor executa câteva exerciții psihomotrice specifice: alergare prin zăpadă, aruncarea bulgărilor cu o mână, rostogolirea bulgărilor etc.

VI. Asigurarea retenției și a transferului celor învățate.

Pentru a demonstra că au învățat multe lucruri interesante despre anotimpul iarna, se va organiza jocul: „Ce știi despre iarnă”, în cadrul căruia fiecare copil este invitat să precizeze un aspect al acestui anotimp pe care el îl consideră semnificativ.

VII. Încheierea activității. Precieri finale

În încheierea activității vor fi făcute aprecieri asupra modului de realizare a sarcinilor, a comportamentului copiilor și vor fi distribuite recompense, iar copiii se vor „îmbarca” în sănioare și în ritmul jocului „Călușei” vor părăsi sala de grupă.

Pe tot parcursul activității, propunătoarea va observa comportamentul copiilor și gradul de implicare în activități, va oferi întăriri pozitive, va corecta eventualele greșeli,

va oferi feedback constructiv și va formula aprecieri individuale și colective cu privire la prestațiile copiilor.

Povestirea și lectura educatoarei

Considerente generale

Povestirile educatoarei sunt activități de expunere orală a conținutului unor texte literare cu caracter realist, științific sau fantastic menite să rezolve sarcinile educației multilaterale realizată în învățământul preșcolar, iar caracterul lor preponderent descriptiv și chiar explicativ constituie un mijloc valoros de realizare a sarcinilor didactice.

Povestirea este una dintre cele mai îndrăgite activități dirijate din grădiniță, fiind folosită atât ca metodă de expunere și comunicare de cunoștințe, cât și ca formă de activitate destinată cunoașterii mediului înconjurător care satisface nevoia de cunoaștere și de afectivitate a copiilor, le stimulează imaginația și le creează cadrul optim de comunicare.

Cu ajutorul povestirii, educatoarea realizează apropierea copiilor de cele mai variate aspecte de viață și domenii de activitate și-i informează asupra unor fapte și evenimente care nu pot fi cunoscute prin experiența directă. Copiii iubesc și ascultă cu plăcere povestiri pentru că răspund necesității lor de a ști, de a cunoaște, de a înțelege cum se împlinesc năzuințele spre mai bine, spre frumos. Pornind de la această idee, educația prin povestiri explicative a preșcolarilor este posibilă și necesară. Este *posibilă* la această vârstă, deoarece copilul dovedește mare maleabilitate psihică, fapt ce ne dă posibilitatea să intervenim educativ sub aspect formativ și informativ. Este *necesară* întrucât, la aceasta vârstă, se înregistrează cele mai multe acumulări, cu rezultate deosebite în plan intelectual și afectiv .

Clasificarea activităților de povestire/lectura educatoarei

Povestirile/lecturile educatoarei pot fi grupate în funcție de sarcina didactică urmărită sau de natura textului literar folosit. În funcție de sarcina didactică, povestirile sunt organizate în diferite momente ale zilei ca activități de comunicare, fixare sau verificare a cunoștințelor în cadrul activităților comune fie ca activități de recapitulare și sistematizare a cunoștințelor abordate într-o manieră interdisciplinară care va favoriza coerența conținuturilor.

În funcție de natura textului literar folosit, povestirile/lecturile pot fi: povestiri realiste/ explicative, legende, fabule.

Poveștile realiste, explicative, fabulele scrise anume pentru copii, se impun prin tematica variată și prin simplitatea conflictului inspirat din viața cotidiană. O parte însemnată din ele au ca temă centrală copilul, lumea copilăriei, altele abordează aspecte din viața animalelor și a plantelor, vorbesc despre descoperiri geografice, despre evenimente istorice, despre sentimente omenești, având capacitatea de a influența spontan emoțiile și sentimentele copiilor.

Legenda este o povestire care oferă o explicație naivă, care, utilizând evenimente miraculoase și fantastice, tinde să dea explicație genetică și în general cauzală unor fenomene, întâmplări, caracteristici ale plantelor, animalelor, omului. Se mai numesc și povestiri explicative întrucât trimit la originea unor fenomene naturale, plante și animale a căror apariție este explicată prin povestirea unor întâmplări miraculoase și stau mărturie asupra dorinței omului de a-și depăși limitele, de a-și dobândi libertatea.

Accesibilitatea povestirilor/lecturilor cu caracter explicativ nu este dată de nivelul lor artistic cât de măsura în care problematica acestei creații se înscrie în sfera de interese ale copiilor precum și felul în care copiii sunt conduși să-i înțeleagă sensul.

Aspecte metodice ale organizării și desfășurării activităților de povestire/lectura educatoarei:

Structura activității de povestire/lectură a educatoarei

O activitate de povestire/lectură a educatoarei impune o atentă pregătire a educatoarei care va ține seama de următoarele aspecte:

- Conținuturile activităților de povestire/lectură trebuie alese în concordanță cu obiectivele cadru și obiectivele de referință, să înfățișeze aspecte cât mai apropiate de experiența copiilor, să aibă valențe educative;
- Studiarea anterioară a textului și adaptarea acestuia la particularitățile de vârstă și individuale ale copiilor;
- Elaborarea planului povestirii, succesiunea episoadelor precum și procedeele prin care se va realiza valorificarea conținutului;
- Pregătirea materialelor didactice;
- Expunerea conținutului trebuie să fie clară și accesibilă copiilor, adecvată pentru a menține motivația învățării;

Etapele activității de povestire/ lectură a educatoarei

Organizarea activității

- asigurarea cadrului adecvat povestirii;
- pregătirea și expunerea materialului didactic și a mijloacelor utilizate.

Desfășurarea activității

a. Introducerea în activitate este o parte importantă care asigură succesul activității. Modalitatea de **captare** a interesului copiilor pentru subiectul abordat este esențială pentru realizarea obiectivelor și pentru menținerea motivației în învățare. Diversitatea metodelor utilizate asigură pregătirea copiilor pentru înțelegerea conținutului (acestea pot fi jucării, marionete, tablouri, desene etc.)

b. Expunerea povestirii de către educatoare

- Educatoarea anunță titlului și autorul povestirii/lecturii;
- Expunerea conținutului marchează momentul central al activității, a cărei reușită depinde de captarea atenției și asigură persistența ei. Expunerea trebuie să fie pe deplin accesibilă în ceea ce privește conținutul și forma. Expresivitatea expunerii trebuie să marcheze cursivitate, claritate și succesiunea logică a evenimentelor și să imprime

povestirii un caracter emoțional puternic care se obține prin modelarea vocii, schimbarea ritmului vorbirii pe parcursul expunerii, accentuări sau scăderi ale intensității vocii, repetiții, mimică și gesticulație, mijloace imitative și intuitive. Expunerea poate alterna cu **dialog** succint cu copiii sau cu întrebări retorice, menite să le întrețină atenția, să creeze tensiune emoțională și dinamism.

c. Încheierea activității, în cadrul căreia se urmărește fixarea conținutului povestirii, poate fi realizată prin:

- discuții libere care să valorizeze mesajul conținutului audiat;
- realizarea transferului, cu trimitere la alte texte literare pentru înțelegerea noilor cunoștințe asimilate;
- reproducerea unor mișcări imitative care definesc personajele îndrăgite de copii.

PROIECT DE ACTIVITATE

Grupa: mijlocie

Tema anuală de studiu: „Când, cum și de ce se întâmplă?”

Tema săptămânii: „Prietenele mele, necuvântătoarele”

Tema activității: „Legenda buburuzei”

Tipul activității: mixt

Categorii de activități de învățare: Domeniul Științe-Cunoașterea mediului

Forma de realizare: povestirea educatoarei

Scopurile activității: identificarea elementelor caracteristice anotimpului primăvara regăsite în textul povestirii; educarea capacității de a exprima verbal și nonverbal emoții, trăiri, opinii proprii.

Obiective operaționale:

- să identifice aspecte referitoare la viața insectelor în anotimpul primăvara, pe baza povestirii prezentate;
- să precizeze succesiunea evenimentelor, pe baza imaginilor prezentate;
- să formuleze cel puțin 2 mesaje de prietenie pentru buburuze, valorificând experiența personală.

Strategii didactice:

Metode și procedee didactice: conversația, explicația, povestirea.

Mijloace didactice: planșe cu aspecte din povestire, machetă, buburuze, flori, iarbă, soare, ecusoane, recompense.

Forme de organizare a activității: frontal, individual.

Durata: 20 minute

EVENIMENTUL DIDACTIC	CONȚINUT ȘTIINȚIFIC	STRATEGII DIDACTICE	EVALUARE
Moment organizatoric	Pentru desfășurare activității în condiții optime se aerisește sala de grupă, este pregătit materialul necesar și copiii sunt invitați să se așeze pe pernițele dinainte pregătite.		Observarea comportamentului copiilor.
Captarea atenției	Copiii își vor îndrepta atenția înspre colțul naturii amenajat în sala de grupă, unde vor găsi obiecte simbol care sugerează anotimpul primăvara: coronițe din flori pentru fete și bandane-soare pentru băieți, cu ajutorul cărora vor personifica elementele naturii sugerate. Vor face un scurt popas în mijlocul naturii, printre micile viețuitoare pe care ei le îndrăgesc: buburuzele (mascote) așezate strategic pentru captarea atenției.	Conversația Frontal Individual Macheta Coronițe din flori Bandane-soare Buburuze-mascote	Observarea comportamentului copiilor.
Anunțarea temei	Educatorea o prezintă apoi copiilor pe buburuza Maia, sosită la grădiniță după un zbor obositor, care a poposit la colțul naturii amenajat în grupă pentru a se odihni și profită de întâlnire pentru a le spune copiilor o poveste care se numește „Legenda buburuzei”.	Conversația Explicația Frontal Buburuza Maia	
Dirijarea învățării	Educatorea povestește conținutul, nuanțându-și tonul în așa fel încât să mențină interesul copiilor, marcând pauzele determinate de punctuație, utilizând mimica și gesturile adecvate situației. Concomitent cu povestea educatoarei, <i>dacă nivelul de</i>	Povestirea Conversația Explicația Frontal Planșe cu aspecte din povestire	Observarea gradului de înțelegere a sarcinii.

EVENIMENTUL DIDACTIC	CONȚINUT ȘTIINȚIFIC	STRATEGII DIDACTICE	EVALUARE
	<i>dezvoltare al copiilor permite, aceasta expune și planșele sugestive pentru conținut. Va fi evidențiată importanța găzilor în formarea unor atitudini pozitive manifestate în raport cu mediul înconjurător.</i>		
Obținerea performanței și asigurarea feed-back-ului	Fixarea conținutului se realizează prin prezentarea secvențelor povestirii de către copii, pe baza planșelor. Se inițiază, apoi, o discuție, în cadrul căreia se fixează titlul povestirii audiate, iar educatoarea va dirija dialogul pentru a clarifica momentele sesizate de copii pe parcursul povestirii cu privire la aspecte din viața insectelor.	Conversația Planșe cu aspecte din povestire Frontal Individual	Aprecieri verbale individuale și colective.
Încheierea activității	La finalul activității, cu ajutorul limbajului verbal și a celui nonverbal, copiii vor transmite mesaje de prietenie adresate buburzei Maia și suratelor ei, dorința de a fi prieteni și de a le proteja, iar Maia, ca semn de recunoștință, le oferă copiilor câte o „bulină” dulce, purtată pe aripioarele ei.	Conversația Recompense Frontal Individual	Aprecieri generale și individuale Aplauze

LEGENDA BUBURUZEI

de Eugen Jianu

Au ieșit ghiociei albi, brândușele galbene și toporașii albaștri. Albinele își deretică stupul. Că mâine or să iasă la treabă. Mieii zburdă pe pajiștile abia dezgolate de nea. În ogradă, găinile scurmă și cotcodăcesc. Toată lumea are treabă. Nimeni nu stă degeaba.

Mângâiată de soare, buburuza cea mică și roșie a ieșit și ea din crăpăturile scoarței copacului unde a stat pitită până atunci. A făcut ochii mari și s-a uitat în jur. Așa cum stătea pe scoarța cenușie a copacului, părea o fărâma dintr-o piatră prețioasă roșie. Avea și scăpărări de rubin când vreo rază o mângâia pe spate.

Buburuza s-a întristat:

-Ce mică și neînsemnată sunt! Toate în jurul meu au rost, numai eu nu. Nimeni nu mă bagă în seamă!

Zicând acestea și-a desfăcut larg aripile, lăsându-se purtată de-o boare de vânt.

Așa a ajuns pe prispa unei case, iar de acolo pe mâna unui copil care se juca.

-Bunicule, s-a bucurat copilul, uite o buburuză! Ce găza micuță și drăgălașă, i-o fi frig... Dar de acuma, gata! Nu te mai necăji, buburuzo. Am să te încălzesc eu! Și copilul a ridicat încetișor mâna către soare și-a mângâiat cu drag stropul roșu care îi înflorește palma. Apoi a suflat încetișor asupra-i.

-Hai, du-te, buburuzo! Încălzește-te la soare!

S-a bucurat buburuza. A înțeles că, mică și neînsemnată cum e, are și ea un rost pe lumea asta. E cea dintâi găză care se arată primăvara.

-E, cum s-ar zice, o vestitoare curajoasă!

PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ

Grupa: mare

Tema anuală de studiu: „Când, cum și de ce se întâmplă?”

Tema proiectului: „De vorbă cu anotimpurile”

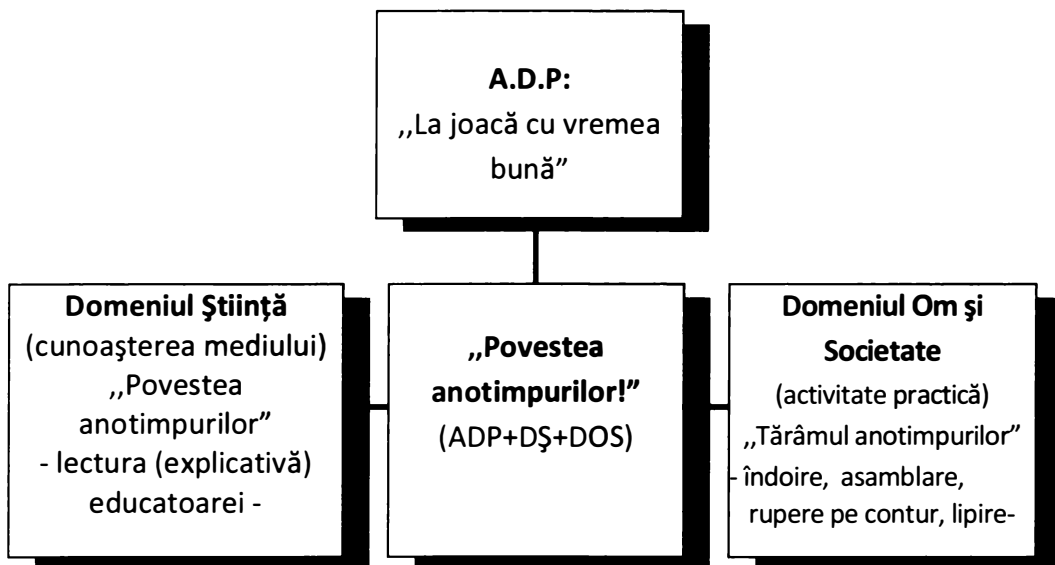
Tema săptămânii: „Povestea anotimpurilor”

Tema activității: „Povestea anotimpurilor”

Tipul activității: mixt

Categorii de activități de învățare: ADP+DȘ+DOS

Forma de realizare: activitate integrată

Scopurile activității: Verificarea și consolidarea cunoștințelor copiilor cu privire la cele patru anotimpuri și aspectele caracteristice ale acestora; utilizarea unor tehnici de lucru cunoscute pentru realizarea elementelor specifice fiecărui anotimp.

Obiective operaționale:

- să identifice cel puțin 3 aspecte caracteristice fiecărui anotimp, pe baza lecturii educatoarei și a imaginilor prezentate;
- să asocieze anotimpurile cu modul de manifestare a cel puțin 2 fenomene caracteristice fiecăruia, valorificând experiența de viață proprie;
- să precizeze succesiunea evenimentelor povestirii, pe baza imaginilor prezentate;
- să realizeze câte un element specific fiecărui anotimp (ghiocei, maci, ghirlande de frunze ruginii, stelute de gheață), utilizând tehnici de lucru adecvate: lipire, pliere, lipire pe suport, rupere pe contur.

Strategii didactice:

Metode și procedee didactice: conversația, explicația, observarea, exercițiul, povestirea educatoarei, metoda activă cubul.

Mijloace didactice: planșe cu imagini specifice celor patru anotimpuri, machete „grădini” ale anotimpurilor, obiecte-simbol ale anotimpurilor, hârtie colorată, glitter, lipici, păpuși, cub.

Forme de organizare a activității: frontal, pe grupe.

Scenariul activității

I. Moment organizatoric

Pentru a asigura desfășurarea activității în condiții optime, scăunelele sunt aranjate în semicerc, în poziția în care poate fi stabilit contactul vizual cu toți membrii grupei și se creează o atmosferă de lucru adecvată.

II. Întâlnirea de dimineață: debutează prin intermediul versurilor: *Dimineața mă trezesc, După ce mă pregătesc, Spre grădiniță eu pornesc!*

Salutul se propagă în mod circular, de la educatoare la fiecare copil.

Prezența este realizată utilizând versurile cunoscute de copii: *Cu colegi m-am întâlnit, Cine oare n-a venit?* cu ajutorul cărora ei identifică colegii prezenți sau absenți de la grădiniță.

Calendarul naturii precizează câteva aspecte ale zilei în care se desfășoară activitatea, cu privire la dată, momentul zilei etc.

Împărtășirea cu ceilalți se va realiza prin intermediul jocului: „Ce știi despre mine?”, unde fiecare copil va exprima o stare emoțională cauzată de prezența unui anotimp: „Pe mine vara mă face vesel” sau „Toamna, când plouă, sunt trist” etc.

III. Captarea atenției pentru activitățile de învățare

Noutatea zilei:

Împăratul anotimpurilor, prin curierul special TicPitic-poștasul, le trimite prichindeilor o scrisoare și o carte de povești pentru că-i știe mari iubitori de povești frumoase. Acesta îi mai roagă să asculte cu atenție povestea celor patru domnițe, fiicele lui, și să le ajute să-și amenajeze cele mai frumoase grădini.

IV. Dirijarea învățării și obținerea performanței

ADE: Domeniul știință (Cunoașterea mediului-Lectura educatoarei-explicativă)

Educatoarea expune povestea, nuanțându-și tonul în așa fel încât să mențină interesul copiilor. Fixarea conținutului se realizează cu ajutorul imaginilor, iar prin intermediul **metodei Cubul** se urmărește fixarea cunoștințelor referitoare la caracteristicile celor patru anotimpuri reprezentate de personaje de poveste. Cubul utilizat va avea pe fațetele lui imagini care reprezintă aspecte caracteristice celor patru anotimpuri. Cubul va fi rostogolit în direcția copiilor, iar cel care-l primește „citește” imaginea de pe fațeta cubului aflată în partea îndreptată înspre el, precizează ce anotimp reprezintă și enumeră câteva caracteristici ale acestuia.

În plicul trimis de Împărat se mai găsesc și imagini-simbol reprezentative pentru cele patru anotimpuri, cu ajutorul cărora copiii vor fi grupați în patru grupe: Grupa Ghiocilor-reprezentanții Domniței Primăvara, Grupa Forilor de mac-reprezentanții Domniței Vara, Grupa Frunzelor ruginii- reprezentanții Domniței Toamna și Grupa Steluțelor de gheață- reprezentanții Domniței Iarnă.

Prin versurile: „*Suntem patru surioare,/Omului folositoare,/Și aducem daruri mii,/Bucurii pentru copii*”, utilizate aici ca **tranziție**, copiii vor fi invitați să viziteze grădinile domnițelor (prezentate cu ajutorul unor machete, unde domnițele vor fi păpuși

îmbrăcate în costumații caracteristice anotimpurilor pe care le reprezintă), să se așeze în jurul machetei, în funcție de simbolul pe care-l dețin și să realizeze sarcinile ce le sunt desemnate, pentru a înfrumuseța grădinile domnițelor, urmând ca la sfârșit, să fie aleasă cea mai frumoasă grădină și copiii să fie recompensați pe măsură.

ADE: Domeniul Om și societate-Activitate practică

În grădina Domniței Primăvara, copiii vor confecționa ghiocei utilizând tehnica îndoirii hârtiei, pe care îi vor așeza apoi pe machetă. În grădina Domniței Vara, preșcolarii vor confecționa flori de mac utilizând tehnica asamblare. În grădina Toamnei, copiii vor realiza ghirlande de frunze ruginii, folosind tehnica ruperii pe contur, iar în grădina Iernii, preșcolarii vor decora stelute de gheață, utilizând tehnica lipirii pe suport.

V. Asigurarea retenției și a transferului celor învățate.

Pentru a demonstra că și-au însușit cunoștințele transmise în cadrul activității, copiii, grupați în cele patru grupe, ca reprezentanți ai domnițelor, vor colora câte un simbol caracteristic fiecărui anotimp, pe care-l vor așeza în cartea anotimpurilor.

VI. Încheierea activității. Aprecieri finale

În final, toate domnițele se vor declara mulțumite de activitatea copiilor; aceștia vor organiza o oră, pe ritmul cântecului „Înfloresc grădinile” și vor primi recompense.

Pe tot parcursul activității, propunătoarea va observa comportamentul copiilor și gradul de implicare în activități, va oferi întăriri pozitive, va corecta eventualele greșeli, va oferi feedback constructiv și va formula aprecieri individuale și colective cu privire la prestațiile copiilor.

POVESTEA ANOTIMPURILOR

după Celina Iordache

A fost odată ca niciodată un împărat și o împărăteasă. În tinerețe, împăratul a călătorit mult prin lume, că așa era în acele vremuri. Din cele patru colțuri ale lumii se întorcea de fiecare dată cu flori minunate, frumos colorate, delicate, cu pomi ce făceau cele mai mari și parfumate fructe. Pentru fiecare locșor și-a făcut patru grădini diferite, pe care le-a botezat după cum s-a priceput: Primăvara, Vara, Toamna și Iarna. Tare mândri erau cei doi de grădinile împărăției și, ori de câte ori aveau musafiri, îi poșteau acolo.

Ei aveau patru fete frumoase și bune la inimă. Prințesele semănau atât de mult unele cu altele, încât oamenilor din împărăție le era tare greu să le deosebească. Chiar și împăratul le încurca atunci când erau mai mici. Însă, când fetele au crescut, le-a cunoscut tare bine, pentru că fiecareia îi plăcea altceva.

Fiica cea mare era tot timpul zâmbitoare. Ea alegea să se joace în grădina numită Primăvara. Acolo, iarba abia se iveau printre straturi, erau ghiocei, zambile parfumate, brândușe și vioarele. Fetița își făcuse cununițe din petale de ghiocei, se îmbrăca numai cu rochițe de culoare verde crud. De aceea, toți i-au spus Primăvara.

A doua fiică alerga întotdeauna într-un suflet în grădina cea mai însorită și mai călduroasă. Vara, pentru că așa i-a rămas numele, iubea culoarea aurie a razelor de soare, galbenul spicelor de grâu, roșul aprins al macilor de câmp. Purta numai rochii lungi de mătase roșie, pe care picta cu drag toate florile din grădina ei.

Toamna, cea de-a treia fiică, robotea până aproape de miezul nopții în grădina ei preferată. Umplea coșulețe cu mere, pere, gutui, struguri și nuci. Își prindea în păr frunze de culoare arămie și își broda pe rochițe numai crizanteme.

În cea din urmă grădină era o lume cu totul diferită. Tare frig mai era acolo, dar cea de-a patra prințesă adora florile ei de gheață, albul zăpezii și numai acolo ședea, îmbrăcată în rochițe albe, țesute cu fir de argint. Pentru că larna se temea ca florile ei să nu se topească, gonea Soarele și chema în ajutor Crivățul, care sufla cu putere peste grădina înghețată.

Într-una din zile, împăratul le-a chemat pe fete și le-a spus:

- Dragele mele fete, de ani întregi mă gândesc pe care dintre voi să o las să conducă împărăția, însă nu a fost chip să aleg pe una. Voi ați ocrotit cele patru grădini ale palatului atât de bine, încât mă pot lăuda cu cele mai frumoase grădini din lume. M-am sfătuit cu înțelepții împărăției și toți mi-au spus numai lucruri bune despre voi. Și atunci am hotărât ca toate să fiți domnițe, fiecare în grădina ei, iar împărăția întreagă să fie de acum încolo condusă de fiecare dintre voi, pe rând, câte trei luni din an, în ordinea în care v-ați născut: Primăvara, Vara, Toamna și larna.

Și tot așa a fost în împărăție până acum, în zilele noastre. Pe rând, domnițele conduc treburile împărăției câte trei luni pe an, iar oamenii se bucură din plin de darurile pe care le oferă fiecare.

PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ

Grupa: mare

Tema anuală de studiu: „Când, cum și de ce se întâmplă?”

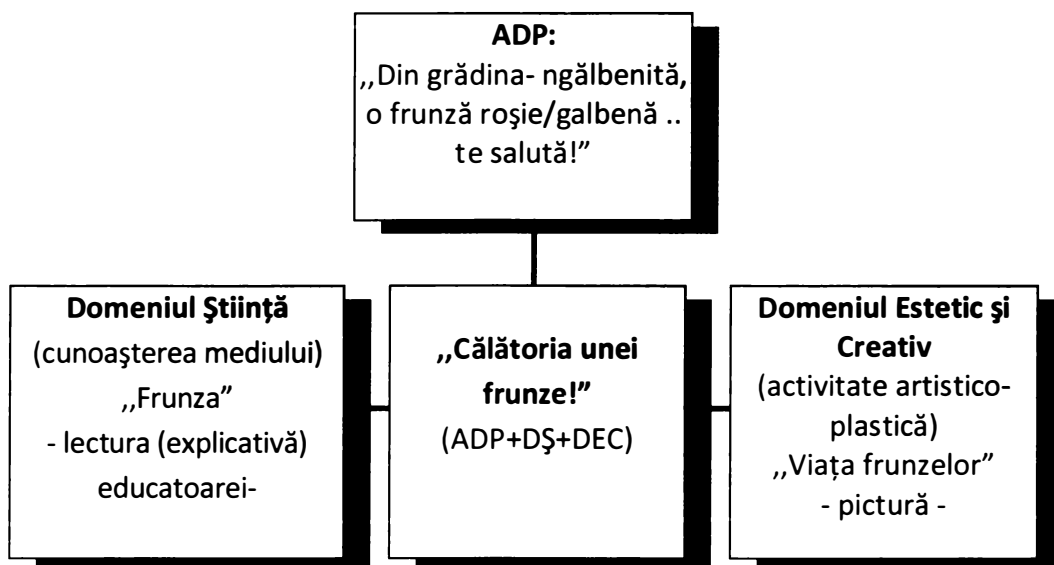
Tema proiectului: „Pe cărări de frunze uscate”

Tema activității: „Călătoria unei frunze”

Tipul activității: predare de cunoștințe, consolidare priceperi și deprinderi

Categorii de activități de învățare: ADP+DȘ+DEC

Forma de realizare: activitate integrată

Scopurile activității: Asimilarea de cunoștințe privind etapele parcurse de o frunză de la apariție până la maturitate și rolul acesteia în mediul înconjurător; fixarea cunoștințelor prin executarea unor lucrări plastice realizate cu tehnica picturii.

Obiective operaționale:

- să identifice etapele din viața frunzei, pe baza lecturii educatoarei;
- să precizeze cel puțin 3 modificări din natură prezentate în lectură, cu ajutorul educatoarei;
- să descrie alcătuirea externă a unei frunze, pe baza planșelor prezentate și a observării directe;
- să identifice 3 tipuri de frunze, prin observare directă;
- să identifice rolul unei frunze în viața plantei, cu ajutorul educatoarei ;
- să realizeze un tablou cu frunze, utilizând tehnica picturii și culori specifice frunzelor;
- să redea semnificația cuvintelor: tânjea, cobitor, lăvicer, în contextul poveștii lecturate.

Strategii didactice:

Metode și procedee didactice: povestirea, observația, explicația, demonstrația, conversația, exercițiul, problematizarea, turul galeriei.

Mijloace didactice: siluete de frunze, covor cu frunze, coș, copacul anotimpurilor, scrisoare, planșe reprezentând scene din poveste, acuarele, hârtie, pensule, carton, pahare, apă.

Forme de organizare a activității: frontal, individual.

Scenariul activității

I. Moment organizatoric

În vederea bunei desfășurări a activităților de învățare au loc: aranjarea mobilierului, stabilirea liniștii și asigurarea unei atmosfere de lucru adecvate.

II. Întâlnirea de dimineață

Înainte de sosirea copiilor în grupă, se aranjează într-un colț al grupei un covor de frunze uscate. Intrarea copiilor în grupă se face pe un fond muzical adecvat, fiind surprinși de existența covorului de frunze uscate.

La invitația educatoarei, copiii se așează în jurul covorului de frunze, ascultând cu interes muzica. Pentru a capta atenția și interesul copiilor, se oprește muzica și li se sugerează să-și aleagă fiecare câte o frunză dintr-un coș așezat în mijlocul covorului de frunze. Cu ajutorul acestor frunze se realizează **salutul** dintre copii, folosind formula: „Bună dimineața frunză galbenă Luca, verde Iana...”. Pentru a stabili **numărul copiilor prezenți**, aceștia vor lipi pe un panou pe care este desenat un copac, frunzele cu ajutorul cărora s-au prezentat, stabilindu-se astfel numărul copiilor prezenți.

Analizând culoarea frunzelor, copiii încep să completeze **calendarul naturii**: „Astăzi este o zi frumoasă de ..., suntem în luna ... Este o zi însorită, nu suflă vântul...”.

III. Reactualizarea cunoștințelor anterioare

La Activitatea de grup, copiii participă cu plăcere la recitarea poeziei **Frunze de toamnă**:

Frunze aurii roșcate
Au bătut la mine-n geam;
Le-a smuls vântul de pe ram
și le poartă fără rost;
Nu știm în ce pom au fost.
Vântul bate și e rece
Noaptea unde o vom petrece?
Vântul bate și e ploaie
Dă-ne drumul în odaie!
„Nu fiți triste surioare,
De acum sunteți plămioare;

Pământul îl înveliți
și de ger voi îl feriți”.

IV. Captarea atenției pentru activitățile de învățare

Noutatea zilei: Poezia este întreruptă de apariția în grupă a unui colet trimis de Bătrânul An. Copiii, împreună cu educatoarea, deschid coletul și descoperă „copacul anotimpurilor”, însoțit de o scrisoare:

Dragi copii,

"Știți că eu, Bătrânul An, am patru fete, iar acum a coborât pe pământ fata Toamnă care a pictat frunzele copacilor atât de frumos. Însă aceste frunze nu au fost tot timpul așa. Uneori au fost ca niște umflături mici și verzi pe ramurile copacilor, apoi au crescut, având diferite forme, în funcție de copacul pe care cresc. Azi v-am trimis în sala de grupă copacul anotimpurilor pentru a afla mai multe despre această haină care îmbracă copacii, împreună cu o poveste, a unei frunze."

V. Anunțarea temei și obiectivelor activității didactice

Educatoarea propune copiilor să asculte povestea trimisă de Bătrânul An pentru a afla mai multe despre acea „haină-frunza” care îmbracă „copacul anotimpurilor”.

Tranziții: „Bate vântul frunzele...”

VI. Dirijarea învățării și obținerea performanței

ADE: Domeniul Știință (cunoașterea mediului–lectura [explicativă] educatoarei)

Educatoare citește copiilor povestea „Frunza”, trimisă de Bătrânul An, pentru a afla prin câte etape trece o frunză până ajunge sub picioarele noastre, în culori minunate. Educatoarea va citi pe un ton cald, calm povestirea, modulând vocea altfel la fiecare moment al acțiunii. Odată cu expunerea textului vor fi explicate cuvintele și expresiile care pot fi necunoscute, alăturând un cuvânt sinonim sau o sintagmă lămuritoare, fără a întrerupe firul povestirii. În paralel, pe un panou, se vor afla planșe care ilustrează momentele importante.

Pe baza planșelor, discuția cu preșcolarii va fi direcționată spre identificarea etapelor din viața unei frunze, spre anotimpurile în care se formează și evoluează frunza, dar și spre rolul ei în creșterea și dezvoltarea copacului, apoi concluzia se va extinde asupra tuturor viețuitoarelor.

Educatoarea adresează copiilor întrebări ajutătoare în vederea stimulării capacității acestora de a stabili corelații între elementele tabloului toamnei și realitate.

Se va evidenția și recunoașterea modificărilor care survin în natură odată cu succesiunea anotimpurilor, cu accent pe elementele care se regăsesc în lectură.

Discuții despre transformarea frunzelor:

- În ce anotimp apar pe crenguțele copacului muguri? - ...Primăvara
- Ce se dezvoltă apoi din muguri? - ...frunzele verzi

Se arată copiilor mai multe frunze, pentru identificarea formei.

- Ce formă pot avea frunzele ? - ...ovală, panglică, ac, lance etc.

- Cum este marginea frunzei ? - ... netedă/întreagă, crestată

Frunza este alcătuită din trei elemente: pețiol, limb, teacă. Teaca este partea inferioară mai lățită, cu care frunza se prinde de tulpină. Pețiolul este codița care susține limbul. Limbul este partea superioară mai lățită a frunzei și prezintă niște vinișoare numite nervuri. Frunza este numită „bucătăria plantei” (absoarbe dioxidul de carbon și elimină oxigenul în aer, pentru a respira aer curat).

- Cum sunt frunzele vara? - ...verzi, mari, sănătoase
- De ce sunt importante frunzele? ...ele pregătesc hrana pentru copac, ne dau aer curat
- De ce credeți că se îngălbenesc frunzele toamna și cad? - ...pentru că e rece, nu mai au putere, le bate vântul

ADE: Domeniul Estetic și Creativ (activitate artistico-plastică [pictură])

VII. Asigurarea retenției și a transferului celor învățate

Pentru a-i demonstra Bătrânului An ce au învățat din povestea trimisă de el, copiii, grupați în funcție de culoarea frunzei alese la întâlnirea de dimineață, realizează câte un tablou (pictură) în care prezintă etapele din viața unei frunze (călătoria unei frunze...). După finalizarea lucrărilor, acestea sunt expuse pe un panou. Fiecare echipă, analizează și celelalte tablouri, precizează dacă lipsesc anumite elemente, apoi se fac completările necesare (turul galeriei).

VIII. Încheierea activității. Aprecieri finale.

La finalul activității copiii hotărăsc să trimită tablourile realizate de ei Bătrânului An, drept mulțumire pentru povestea trimisă, din care au învățat lucruri frumoase și interesante despre evoluția unei frunze.

Pe tot parcursul activității, propunătoarea va observa comportamentul copiilor și gradul de implicare în activități, va oferi întăriri pozitive, va corecta eventualele greșeli, va oferi feedback constructiv și va formula aprecieri individuale și colective cu privire la prestațiile copiilor.

FRUNZA

de Emil Gârleanu

S-a desfăcut din mugur, într-o dimineață caldă a începutului de primăvară. Cea dintâi rază de soare s-a împletit pe dânsa ca o rază de aur, făcând-o să tremure de fericirea unei asemenea atingeri. Ziua întâi i s-a părut scurtă, și apropierea nopții o mâhni. Lumina se stinse, răcoarea o făcu să se zgribulească, să se vâre între celelalte și să aștepte, ațipind, până a doua zi, venirea soarelui.

Cu ce revărsare de strălucire se ridică stăpânitorul lumii sus, pe cer! Raza se coborî din nou, și toată ziua, încălzită, frunza se scaldă în albastrul văzduhului.

În scurtă vreme se desfăcu mare, verde, mai frumoasă ca toate, mai sus decât celelalte, tocmai în vârf. De deasupra îi cădea lumină, de dedesupt se ridica, până la ea, mireasma crinilor albi, singuratici, cu *potirul* plin de colbul aurului mirositor.

Un cîrîp străin o miră. Și cea dintâi rîndunică, venită de departe, tăie albastrul ca o săgeată, înconjură copacul de câteva ori cu strigăte de bucurie, apoi se așeză pe streășina casei, cîntînd mereu...

Dar într-o dimineață, raza de soare nu mai veni. Cerul rămase acoperit de nori. Cea dintâi picătură de ploaie o izbi repede, greoaie. Cîteva zile a plouat. Nici rîndunelele nu se mai vedeau. Dar mirosul crinilor, seara, se împrăștia puternic, umed: o amețea.

După zilele acestea, lipsite de scînteie, soarele răsări într-o dimineață înfocat, vîrsînd parcă flăcări, încălzind totul în cîteva clipe. Raza o fripse. În după-amiaza zilei acesteia, o păsărică cu pene verzi și galbene, un scatiu, veni, moleșit de căldură, de se furișă sub dânsa, la umbră, la adăpost. Și frunza se bucură, acoperi cum putu mai bine păsărica; iar aceasta ciripi înăbușit, din gușă, apoi mai prelung, mai dulce, cum nu auzise frunza cîntec.

Și în fiecare zi pasărea venea să se ascundă de căldura cotropitoare, în fiecare zi frunza o ferea, și seara cîntecul se împrăștia vesel.

Cît n-ar fi dat acum frunza pe o picătură de ploaie! Dar norii fugeau goniți de vînturile din înălțimi; cerul de sticlă, înflăcărat, uscăse totul. Crinii nu mai miroseau; cînd și cînd, rozeta, care își scutura sămînța coaptă, împrăștia mireasma în zorii unora din dimineți. Prea multă lumină, prea multă căldură.

Noapțile senine, cu crai nou, cerul spuzit de stele o fermecau. Ar fi vrut să fie veșnic noapte...

Pasărea venea mereu, cîteodată și noaptea rămânea acolo, ațipind, cu căpșorul sub aripă.

Și trecu mult până ce, o dată, vîntul de toamnă începu să bată. Zilele erau mai răcoroase, nopțile mai reci; cerul arareori curat. Puternic sufla vîntul tomnatic! Apusurile erau ca sângele și parcă înroșeau și pămîntul. Frunza își simți puterile slăbite; cu greu putea să ție piept vîntului, care o clătina în toate părțile; cîteva tovarășe, smulse, fluturără prin aer, apoi fură duse departe.

Pasărea îi venea mai rar, nu mai cânta, și asta o mânia cumplit.

Frunza *tânjea*, se îngălbenea; celelalte, de pe același copac, parcă se îngălbeniseră și mai repede. Începuseră să cadă. Frunza auzea mereu, de acolo, din vârf, foșnetul *cobitor* al tovarășelor ce o părăseau, strecurându-se ușor, ca o șoptă, ca o rugăciune, așternându-se jos, într-un *lăvicer* pe deasupra căruia vântul alerga grăbit.

De dimineață până seara, și noaptea, frunzele cădeau întruna. Unele mai repezi, altele mai domoale, legănându-se în aer ca o aripă de fluture, aninându-se de ramuri ca cerând ajutor; numai într-un târziu, dându-se învinse, cădeau, îngropându-se între celelalte.

Într-o dimineață se sperie. În tot copacul rămăsese numai ea! Ramurile goale se loveau unele de altele, tremurând ca de frig. Deasupra, cerul cu nori greoi ca de bumbac, în largul lui, stoluri întregi de păsări plecau în șir; atunci băgă de seamă că și cuiburile rândunelilor rămaseră goale.

Un fior o străbătu și se gândi la pasărea pe care nu o mai văzuse de câteva zile. În clipele acelea, când parcă se cutremura la gândul că poate și dânsa va trebui să se desprindă, să moară, ca și celelalte, vederea prietenei pe care o adăpostise atâta i-ar fi fost de ajutor.

Și pasărea parcă auzi chemarea tovarășei de altădată; veni, dar se opri puțin, pe o altă ramură, ca și când n-ar fi cunoscut locul obișnuit în care cântase; apoi își luă zborul și, în trecerea grăbită, fără să întoarcă măcar capul, lovi cu vârful aripei frunza care, de-abia mai ținându-se, căzu la rândul ei.

Și lăvicerul de jos se mai îngroșă, din ce fusese, cu aceasta, cea din urmă, moartă.

Jocul didactic

Aspecte specifice

Jocul didactic se caracterizează printr-o structură specifică (el îmbină organic jocul cu instruirea), deosebită de celelalte activități care se derulează în grădiniță. Jocul didactic este apreciat drept unul dintre cele mai accesibile și mai eficiente mijloace instructiv-educative folosite la vârsta preșcolară. În comparație cu celelalte jocuri cu subiecte și reguli stabilite de educatoare, jocul didactic este destinat mai cu seamă rezolvării unor sarcini ale educației intelectuale. Indiferent de etapa de vârstă la care este utilizat, jocul didactic favorizează atât aspectul informativ al procedurii de învățământ, cât și aspectul formativ a acestuia.

Pentru a scoate mai bine în evidență specificul jocului didactic, nu este suficient a fi analizat numai în raport cu celelalte feluri de activități și jocuri. Problema principală care se pune în acest sens constă în determinarea structurii sale, prin care își menține esența de joc și specificul de activitate didactică. Componentele de bază ale jocului didactic sunt următoarele:

- scopul didactic;
- sarcina didactică;

- elementele de joc;
- conținutul jocului didactic;
- regulile jocului didactic;
- materialul didactic utilizat;
- acțiunea de joc.

Scopul didactic al jocului, dat de finalitatea instructiv-educativă și formativă vizată, trebuie astfel formulat încât să facă referire nemijlocită la obiectivele specifice ariei de conținut în care se înscrie conținutul jocului.

Sarcina didactică a jocului reprezintă problema de gândire și/sau de acțiune pusă în fața copilului (de a compara, de a descrie, de a ghici, indica, măsura sau parcurge un anumit traseu). Aceasta se regăsește în formularea cerinței de joc și trebuie precizată cât mai clar, în termeni operaționali. Gradul de complexitate al sarcinii jocului trebuie să fie optim, astfel încât cerința acestuia să motiveze și să susțină desfășurarea acțiunii.

Elementele de joc reprezintă mijloacele de realizare a sarcinii didactice, constituind elementele de realizare a sarcinii de învățare. Ele pot fi cele mai variate (întrecere, recompensă, aplauze etc.), alegerea lor făcându-se în funcție de conținutul jocului, de vârsta copiilor etc.

Conținutul jocului didactic este alcătuit din ansamblul cunoștințelor și capacităților obținute în diversele activități instructiv-formative, care sunt activate în funcție de sarcina jocului ce presupune reactualizarea, completarea, aplicarea lor practică. Sarcina educatoarei este aceea de a solicita în cadrul jocului nu doar activități de recunoaștere sau reproducere a informației pe care copiii au achiziționat-o, ci și activități de reorganizare a cunoștințelor pentru rezolvarea unor situații-problemă sau chestiuni aplicative. Oricum, la un conținut identic, educatoarea poate atașa sarcini diferențiate și chiar individualizate.

Regulile jocului didactic sunt prestabilite și obligatorii pentru toți participanții. Ele reglementează conduita și acțiunile copiilor în funcție de structura particulară a jocului didactic.

Materialul didactic utilizat în cadrul jocului trebuie să fie variat, adecvat conținutului activității, vârstei copiilor, fiind în același timp stimulativ și diferit de materialele folosite în activitățile obișnuite de învățare: jucării, fișe, jetoane, cartonașe etc.

Acțiunea de joc este componenta prin care se realizează sarcina de joc. Ea cuprinde momente de așteptare, surpriză, ghicire, mișcare și întrecere.

Esența jocului didactic constă în întrepătrunderea și interacțiunea acestor componente. De asemenea, în echilibrul dintre sarcina didactică și acțiunea de joc. Ponderea mai mică sau mai mare a uneia dintre aceste două componente poate duce la denaturarea jocurilor didactice, la schimbarea profilului lor. De exemplu, jocurile didactice în care elementul de joc este slab exprimat, accentul căzând numai pe rezolvarea sarcinii instructive, își pierd caracterul ludic, se transformă pur și simplu în exerciții cu material, în convorbiri sau în convorbiri după imagini, și invers, atunci când

acțiunea ludică devine predominantă, jocul didactic se transformă într-o activitate pur distractivă, își pierde caracterul instructiv. Jocul didactic este un tip de joc direcționat spre îndeplinirea anumitor finalități pedagogice. Aceasta presupune o susținută implicare a educatoarei în proiectarea, organizarea, desfășurarea eficientă și conducerea activităților de joc didactic.

Valoarea formativă a jocului didactic

Jocul didactic, așa cum s-a subliniat anterior, rezolvă prin conținutul său mare parte din problemele educației intelectuale. Deși rolul lui este mai neînsemnat în privința transmiterii de noi cunoștințe, acesta contribuie la precizarea, consolidarea, adâncirea, sistematizarea și verificarea cunoștințelor. Valoarea jocului didactic reiese și din contribuția acestuia la stimularea și dezvoltarea tuturor proceselor psihice. Cea mai mare parte a jocurilor didactice, cu tot aspectul lor atractiv, cuprind valoroase exerciții senzoriale și mintale.

Jocurile didactice solicită în mare parte activitatea gândirii, ele reclamând întotdeauna rezolvarea în mod individual a unor probleme. De asemenea, jocurile didactice contribuie fie direct, fie indirect și la educarea emoțiilor, a sentimentelor morale și a trăsăturilor pozitive ale voinței și caracterului.

Valoarea practică a jocului didactic constă în faptul că în procesul desfășurării lui, copilul are ocazia să aplice cunoștințele dobândite în diverse tipuri de activități, să își exerseze priceperile și deprinderile în cadrul unei activități plăcute, în care sarcina și condițiile de învățare sunt stabilite de cadrul didactic, dar elementul ludic este prezent prin integrarea unor momente de surpriză, așteptare, încercare a capacităților personale și întrecere între copii.

Clasificarea jocurilor didactice

Raportându-ne la jocurile didactice specifice cunoașterii mediului, acestea pot fi clasificate :

a) după prezența sau absența materialului didactic:

- jocuri didactice orale (fără material didactic)
- jocuri didactice cu material didactic

b) după scopul urmărit:

- jocuri senzoriale
- jocuri intelectuale

c) după sarcina didactică:

- jocuri didactice pentru fixarea și sistematizarea cunoștințelor
- jocuri didactice de verificare și evaluare a cunoștințelor

Elemente metodice specifice jocului didactic (etapele jocului didactic):

- Organizarea sălii de grupă
- Introducerea în joc (captarea atenției)
- Prezentarea materialului (reactualizarea cunoștințelor)
- Anunțarea titlului jocului și a scopului acestuia
- Explicarea și demonstrarea jocului

- Executarea jocului de probă
- Executarea jocului de către copii
- Complicarea jocului
- Evaluarea desfășurării jocului și a achizițiilor
- Retenția (fixarea cunoștințelor și deprinderilor)

PROIECT DE ACTIVITATE

Grupa: mare

Tema anuală de studiu: „Când, cum și de ce se întâmplă?”

Tema proiectului: „Anotimpuri în culori”

Tema săptămânii: „Culori calde, culori reci”

Tema activității: „Anotimpuri în culori”

Tipul activității: verificare și evaluare de cunoștințe

Categorii de activități de învățare: Domeniul Științe-Cunoașterea mediului

Forma de realizare: joc didactic

Scopul activității: Evaluarea cunoștințelor despre culori, elemente, activități, luni, fenomene ale naturii specifice celor patru anotimpuri.

Obiective operaționale:

- să denumească cele patru anotimpuri pe baza culorilor specifice;
- să descrie elementele specifice celor patru anotimpuri (activități, luni, fenomene ale naturii, plante), utilizând imaginile de pe jetoane;
- să formuleze cel puțin 3 enunțuri, utilizând un limbaj științific adecvat;
- să ordoneze cronologic cele patru anotimpuri, având la dispoziție cele 4 păpuși.

Strategii didactice:

Metode și procedee didactice: exercițiul, problematizarea, conversația, descoperirea, explicația, demonstrația.

Mijloace didactice: păpuși reprezentând cele patru anotimpuri, panou, buline colorate în culorile specifice anotimpurilor (verde, galben, maro, alb), coșuleț, emoticoane vesele.

Forme de organizare a activității: frontal, pe grupe, individual.

Sarcina didactică:

Asocierea elementelor specifice fiecărui anotimp, descrierea acestora, motivarea răspunsurilor utilizând un limbaj științific adecvat, sesizarea greșelilor, ordonarea cronologică a celor patru anotimpuri.

Regulile jocului:

Copiii aleg, pe rând, câte un jeton, îl descriu și îl așază în dreptul anotimpului potrivit; la semnalul educatoarei deschid ochii și precizează greșeala apărută; răspunsul la întrebarea educatoarei este dat doar de liderul echipei, după consultarea

coechipierilor, răspunsurile corecte aduc pentru echipă câte o bulină roșie, câștigând echipa cu cele mai multe buline roșii (cele mai multe răspunsuri corecte).

Elemente de joc: aplauzele, închisul și deschisul ochilor, întrecerea, recompensele.

Durata: 30 minute

EVENIMENTUL DIDACTIC	CONȚINUT ȘTIINȚIFIC	STRATEGII DIDACTICE	EVALUARE
1. Organizarea activității	Educatoarea pregătește materialul didactic necesar activității. Copiii intră în sală cântând cântecul „Tot ce e pe lume” și se așează pe scăunelele aflate în formă de semicerc.	Exercițiul Frontal	Observarea comportamentului nonverbal
2. Captarea atenției (Introducerea în joc)	Se face sub formă de ghicitoare: „Suntem patru surori, În patru culori. Pe rând noi venim, Dar niciodată nu ne înâlnim.” (cele patru anotimpuri)	Problematizarea Frontal	Răspunsul ghicitorii
3. Reactualizarea cunoștințelor (Prezentarea materialului)	Educatoarea descoperă pe măsuta din fața copiilor 4 păpuși îmbrăcate în următoarele culori: verde, galben, maro, alb. Copiii sesizează că păpușile reprezintă cele patru fiice ale anului, adică cele 4 anotimpuri. Educatoarea adresează întrebări copiilor referitoare la identitatea celor 4 anotimpuri. Copiii răspund întrebărilor și motivează culorile hainelor în care sunt îmbrăcate păpușile.	Descoperirea Conversația Problematizarea Frontal Păpuși reprezentând cele 4 anotimpuri	Evaluare orală

EVENIMENTUL DIDACTIC	CONȚINUT ȘTIINȚIFIC	STRATEGII DIDACTICE	EVALUARE
4. Anunțarea titlului jocului și a scopului acestuia	„Astăzi vom desfășura jocul <i>Anotimpuri în culori</i> pentru a afla câte lucruri știți despre cele 4 anotimpuri (fenomene ale naturii, activități, plante, luni specifice)”. Copiii repetă titlul jocului.	Explicația Frontal	Repetarea titlului jocului de către copii
5. Explicarea și demonstrarea jocului	Educatorea explică modul de desfășurare a jocului: pe panou se află 4 buline ce reprezintă cele 4 anotimpuri; în coșulețul de pe masă se află jetoane specifice tuturor anotimpurilor; copiii vin pe rând, scot câte un jeton din coșuleț, descriu imaginea și îl așează la bulina specifică anotimpului. („Așază corect!”)	Explicația Demonstrația Exercițiul Frontal Buline colorate Coșuleț Jetoane cu aspect din cele 4 anotimpuri Panou	Observarea comportamentului nonverbal Evaluare orală Evaluare practică
6. Executarea jocului de probă	Copiii execută jocul de probă. Educatorea face observații și precizări suplimentare.	Exercițiul Frontal Individual	Corectarea eventualelor greșeli Aprecieri verbale
7. Executarea jocului de către copii	Educatorea este conducătorul jocului. Copiii desfășoară jocul cu atenție, iar așezarea corectă a imaginii la anotimpul potrivit este răsplătită cu aplauze.	Exercițiul Problematizarea Frontal Individual	Aprecieri verbale Asocierea elementelor cu anotimpurile potrivite Aplauze
8. Complicarea jocului	Varianta II „Găsește greșeala!” Educatorea va muta jetoanele de la un anotimp la altul. Copiii pun mâna la ochi. La semnalul educatoarei deschid ochii.	Problematizarea Exercițiul Explicația Frontal Individual Jetoane cu imagini din cele	Aprecieri verbale Sesizarea greșelilor Aplauze

EVENIMENTUL DIDACTIC	CONȚINUT ȘTIINȚIFIC	STRATEGII DIDACTICE	EVALUARE
	Copiii sesizează greșelile și așează imaginile corect, motivând așezarea făcută. Conducătorul jocului poate deveni un copil. Varianta III: „<i>După mine, cine vine?</i>” Educatoarea așează în partea stângă una din cele 4 păpuși. Copiii așează în ordine cronologică celelalte păpuși (anotimpuri). Jocul se repetă până când fiecare păpușă este prima. Conducătorul jocului poate deveni un copil. Varianta IV: „<i>Să răspundem corect!</i>” Copiii sunt împărțiți în două echipe: echipa fluturilor și echipa macilor. Fiecare grupă își stabilește un lider, iar acesta primește 4 buline colorate în culorile anotimpurilor. Pentru răspuns se ridică o bulină colorată, iar echipa care răspunde corect primește o bulină roșie. Câștigă echipa care are mai multe buline roșii. Educatoarea adresează întrebări despre	4 anotimpuri Panou Problematizarea Exercițiul Explicația Frontal Individual Păpuși reprezentând cele 4 anotimpuri Problematizarea Exercițiul Explicația Pe grupe Buline colorate Problematizarea Exercițiul Pe grupe Buline roșii	Aprecieri verbale Ordonarea cronologică a anotimpurilor (păpușilor) Aplauze Aprecieri individuale și colective Aplauze Ridicarea bulinelor potrivite anotimpurilor Aprecieri prin recompense Aprecieri individuale și

EVENIMENTUL DIDACTIC	CONȚINUT ȘTIINȚIFIC	STRATEGII DIDACTICE	EVALUARE
	anotimpuri fiecărei grupe: „În ce anotimp înflorește ghiocelul?” „Când vine Moș Crăciun?” „Când mergem la mare?” „Când pleacă păsările călătoare în țările calde?” „Cărui anotimp îi aparține luna iunie?” Se stabilește echipa câștigătoare ce va fi recompensată cu câte un emoticon vesel pentru fiecare copil.		colective Aplauze Aprecieri prin recompense
9. Evaluarea desfășurării jocului și a achizițiilor	Educatoarea propune copiilor să recite o poezie sau să cânte un cântec specific fiecărui anotimp pentru a verifica realizarea obiectivelor propuse. Copiii recită poeziile: „Toamna” de Demostene Botez, „Omul de zăpadă”, „Motanul pedepsit” de Elena Farago și cântă cântecul „Cântec pentru ziua copilului”.	Exercițiul Individual Pe grupe	Aprecieri verbale Aplauze
10. Retenția (fixarea cunoștințelor și deprinderilor)	Educatoarea face aprecieri generale și individuale asupra desfășurării jocului, asupra noțiunilor sistematizate și evaluate.	Conversația Frontal	Aprecieri verbale Aplauze

PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ

Grupa: mijlocie

Tema anuală de studiu: „Cine și cum planifică/organizează o activitate?”

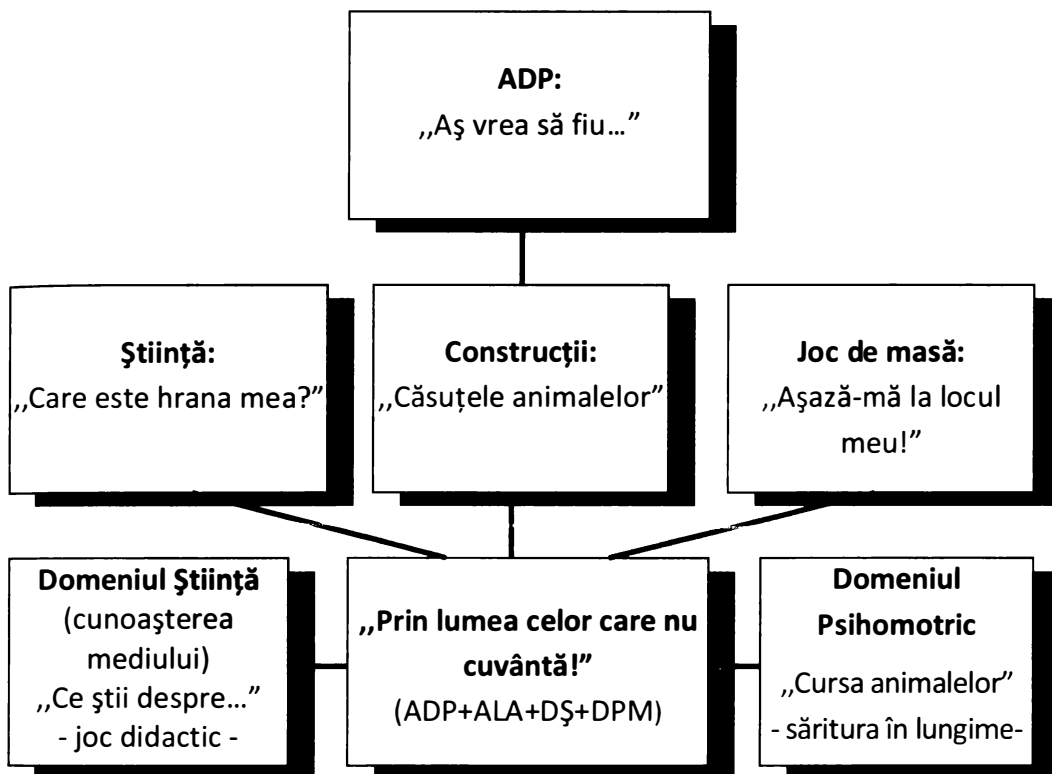
Tema săptămânii: „Prin lumea celor care nu cuvântă”

Tema activității: „Prin lumea celor care nu cuvântă”

Tipul activității: evaluare de cunoștințe și deprinderi motrice

Categorii de activități de învățare: ADP+ALA+DȘ+DPM

Forma de realizare: activitate integrată

Scopurile activității: verificarea și consolidarea cunoștințelor referitoare la animalele domestice și sălbatice precum și exersarea unor deprinderi motrice învățate;

Obiective operaționale:

- să identifice câte 3 animalele domestice, sălbatice și de la poli, pe baza ghicitorilor educatoarei;
- să asocieze fiecare animal cu mediul lui de viață, valorificând cunoștințele anterioare;
- să precizeze 4 caracteristici ale animalelor identificate (mediu de viață, hrană, foloase, onomatopee), valorificând cunoștințele anterioare;

- să compare animalele identificate, prin raportare la mediul de viață, hrană, foloase;
- să imite mersul animalelor identificate, utilizând deprinderi motrice învățate (mersul în patru labe, săritura în lungime, diferite variante de mers).

Strategii didactice:

Metode și procedee didactice: conversația, explicația, problematizarea, exercițiul.

Mijloace didactice: minge, machete reprezentând cele trei medii de viață ale animalelor studiate (curtea și casa omului, pădurea, zona polară), jetoane cu animale domestice (câine, pisică, vacă), animale sălbatice (urs, vulpe, veveriță), animale polare (urs polar, pinguin, vulpe polară), ghicitori, cercuri de plastic, măști cu animale.

Forme de organizare a activității: frontal, individual, pe grupe.

Scenariul activității

I. Moment organizatoric

În vederea bunei desfășurări a activităților de învățare au loc: aranjarea mobilierului, stabilirea liniștii și asigurarea unei atmosfere de lucru adecvate.

II. ADP

Întâlnirea de dimineață.

Fiecare copil are prins la piept câte un jeton cu un animal cunoscut. Copiii intră în sala de grupă imitând mișcările animalului reprezentat pe jeton și se așează în semicerc pentru a putea stabili fiecare un contact vizual cu toți membrii grupei.

Pentru **salut**, se folosește „tehnica comunicării rotative”: pornind de la educatoare către copilul din dreapta, folosindu-se denumirea animalului de pe jeton (Ex. „Bună dimineța, ursule brun!”). Fiecare salut este însoțit de o strângere de mână.

Prezența se va realiza cu ajutorul unei fete și a unui băiețel. Fetița va numi fiecare băiețel prezent, iar băiețelul va numi fetele prezente, fiecare așezând pozele copiilor prezenți și a celor absenți pe panou.

Calendarul naturii este indispensabil pentru a cultiva spiritul de observație al copiilor în legătură cu schimbările care au loc în mediul înconjurător și pentru a realiza orientarea în timp. Se precizează anotimpul, luna, săptămâna, ziua și stabilesc cum este vremea afară.

Împărtășirea cu ceilalți se va realiza prin precizarea și argumentarea opțiunii pentru animalul în care ar dori să se transforme: „Aș vrea să fiu.....pentru că.....”

Activitatea de grup se va realiza prin jocul „Răspunde mai departe!”: un copil va avea o minge și va spune „calul are...”, aruncă mingea altui copil care va completa propoziția „...4 picioare”. Jocul se repetă de câteva ori.

III. Captarea atenției pentru activitățile de învățare

Noutatea zilei: Se prezintă copiilor măștile animalelor cunoscute. Preșcolarii vor parcurge mai multe etape pentru a se putea transforma în animalul preferat la final.

IV. Anunțarea temei și obiectivelor activității didactice

„Astăzi vom face o călătorie prin lumea celor care nu cuvântă, dar despre care știm atâtea lucruri. Ne vom reaminti unde trăiesc animalele, ce mănâncă, ce foloase ne dau, cum le recunoaștem după sunetele pe care le scot și le vom imita mersul.”

Tranziție:

„Toți suntem prieteni buni,
Hai să ne jucăm acum!”

V. Dirijarea învățării și obținerea performanței

ALA : Activități liber alese

Știință: Care este hrana mea?

Construcții: Căsuțele animalelor

Joc de masă: Așază-mă la locul meu!

După finalizarea activităților de la centrele de interes se va face prezentarea rezultatelor fiecărui grup.

Tranziție:

„Dacă vreau să cresc voinic
Fac gimnastică de mic.
Merg în pas alertă,
Sar apoi într-un picior.
Mă opresc, respir ușor,
Întind brațele să zbor.
Toată lumea e a mea
Când m-așez jos la podea !
Ăsta-i doar un început:
la priviți cât am crescut !”

ADE: Domeniul Știință (Cunoașterea mediului-joc didactic)

Copiii sunt așezați în semicerc, în fața lor fiind organizate machete cu cele trei medii de viață ale animalelor studiate. Pe o altă măsuță sunt așezate animalele domestice și sălbatice cunoscute. Pe covor, de la măsuța unde sunt animalele, sunt așezate cercuri la o distanță de 20 de centimetri unul de celălalt.

Se poartă o discuție introductivă despre mediile de viață reprezentate de machete și despre categoriile de animalele care trăiesc acolo.

Se prezintă regulile jocului: educatoarea va spune o ghicitoare; copilul care ghicește răspunsul va veni la măsuța cu animale, va alege animalul și prin săritură în lungime din cerc în cerc (ghețari) va ajunge la mediul lui de viață și îl va așeza, motivând alegerea făcută, precizând adăpostul și hrana acestuia. Dacă va rezolva corect sarcina, va fi recompensat cu aplauze. Apoi, un alt copil, așezat în fața grupei, va imita mersul și onomatopeele specifice, iar copiii din grupă vor face și ei același lucru.

Ghicitori propuse:

Animale domestice:		
„Toarce-ntruna pe cuptor Fără fus, fără fuior Dar cum simte-un șoricel Se repede după el.” (PISICA)	„Roade oase Stă în cușcă Pe dușmanii săi îi mușcă.” (CÂINELE)	„Ea este bună la toate Ne dă carne, ne dă lapte Iar viței mititei Se numesc copiii ei.” (VACA)
Animale sălbatice		
Are blană călduroasă, Cafenie și frumoasă. Mormăind merge-n pădure După zmeură și mure. Cine-i oare?” (URSUL)	„E codată și roșcată, Și din fire cam șireată Umblă ziua prin grădini Fură rațe și găini.” (VULPEA)	„Este tare mititică O zărești pe rămurică Însă coada ei stufoasă O face așa frumoasă. Cu alune se hrănește Spuneți voi cum se numește!” VEVERIȚA)
Animale polare		
„Eu am mersul legănat De toți copiii apreciat Numele meu e Pin-Pin Și sunt un ” (PINGUIN)	„Eu am blana călduroasă Albă și pufoasă La Polul Sud eu locuiesc Și pește pescuiesc.” (URSUL POLAR)	„Am o soră cu blana roșcată Ce stă în pădure ziua toată La Polul Sud noi locuim Și nu umblăm după găini.” (VULPEA POLARĂ)

ADE: Domeniul psihomotric

Se va desfășura jocul „Cursa animalelor”. Fiecare copil va primi o mască ce va reprezenta un animal domestic, sălbatic sau din zonele polare. Se vor grupa după categoria din care fac parte. Se vor forma trei coloane, în fața cărora se vor afla patru cercuri așezate la o distanță de 20 de cm unul de celălalt. La semnalul educatoarei, primii copii din fiecare grupă vor executa săritura în lungime din cerc în cerc, iar la întoarcere vor imita mersul animalului a cărui mască o poartă și se vor așeza la capătul rândului. Apoi va porni următorul copil. Câștigă grupa ai cărei copii au parcurs corect și cel mai repede traseul.

VI. Asigurarea retenției și a transferului celor învățate

Copiii vor fi așezați în cerc. La semnalul educatoarei (va spune o culoare specifică grupelor de animale: **alb**-animale de la Poli, **verde**-animale sălbatice, **maro**-animale domestice) grupa respectivă, imitând mersul și onomatopeele specifice animalului a cărui mască o poartă, se va reuni în mijlocul cercului. Reușita grupei va fi aplaudată.

VII. Încheierea activității. Aprecieri finale

În încheiere se vor face aprecieri generale și individuale privind desfășurarea activității.

Pe tot parcursul activității, educatoarea va observa comportamentul copiilor și gradul de implicare în activități, va oferi întăriri pozitive, va corecta eventualele greșeli, va oferi feedback constructiv și va formula aprecieri individuale și colective cu privire la prestațiile copiilor.

Convorbirea

Copilul preșcolar dobândește în grădiniță multiple cunoștințe, pe care și le însușește cu prioritate prin legătură directă cu realitatea. Odată cu acumularea acestui bagaj de cunoștințe, reprezentările copilului ating un grad înalt de generalizare. În același timp vorbirea devine mai bogată, asigurând dezvoltarea intensă a gândirii.

Una din activitățile specifice cunoașterii mediului, desfășurată în grădiniță și care contribuie intens la dezvoltarea gândirii copiilor, este convorbirea. Activitățile de convorbire sunt considerate ca fiind printre cele mai active și eficiente forme de instruire și educare, realizându-se printr-un dialog între cadrul didactic și copil, pe baza unei succesiuni de întrebări și răspunsuri care pornesc de la cunoștințele dobândite anterior de copii și care sunt legate de conținutul noii teme propuse.

Convorbirile au o valoare formativă importantă în procesul de cunoaștere a mediului înconjurător deoarece se bazează pe întrebări stimulatorii și exploratorii. Se caracterizează prin aceea că declanșează procesul de cunoaștere, răspunsurile fiind rodul frământărilor individuale, al căutărilor, al explorărilor, fără a fi impuse de cadrul didactic.

Valoarea formativă a activităților de convorbire este condiționată de *tehnica elaborării și adresării întrebărilor*. Elaborarea, ordonarea și ierarhizarea întrebărilor se face într-o succesiune logică, care să contribuie la înțelegerea conținutului temei și la realizarea obiectivelor propuse. Întrebările sunt adresate frontal, pentru ca toți copiii să fie antrenați în rezolvarea lor. Răspunsurile copiilor trebuie să fie clare, complete, exprimate într-o formă corectă și personală, să cuprindă analiza cunoștințelor, sublinierea relațiilor dintre ele, și nu simpla reproducere mecanică a textului propus.

În grădinița de copii, convorbirea se recomandă a se desfășura ca activitate independentă, dar și sub forma unor convorbiri scurte în cadrul altor activități, ca procedeu didactic; în același timp se pot organiza convorbiri libere cu număr restrâns de copii în diferite momente ale zilei: întâlnirea de dimineață, în activitățile liber alese, la activitățile desfășurate în aer liber.

Complexitatea convorbirii ca activitate de sine stătătoare decurge din faptul că se desfășoară în exclusivitate pe plan verbal urmărindu-se consolidarea, aprofundarea și sistematizarea cunoștințelor dobândite de copii în cadrul celorlalte activități, sau a celor alese, precum și în alte momente ale zilei. Convorbirile se organizează și se desfășoară la anumite intervale de timp. Ele sunt pregătite de alte activități: de observări, povestiri explicative, lecturi după imagini, jocuri didactice. Se desfășoară pe cale orală, fără

utilizarea unor materiale didactice intuitive. Acest fapt determină realizarea activităților de convorbire în mod special la grupa mare. La grupa mijlocie se poate încerca utilizarea ei în semestrul al II-lea, atunci când nivelul de dezvoltare al copiilor permite abordarea activităților în acest mod.

Importanța activităților de convorbire constă în aceea că ajută la formarea unui complex de deprinderi de exprimare corectă; copiii se deprind să asculte întrebările, să răspundă când sunt solicitați, să asculte răspunsurile celorlalți și să intervină pentru a le corecta, să-și ordoneze întreaga achiziție informațională pentru a răspunde adecvat întrebărilor educatoarei.

Activitățile de convorbire au rolul de fixare, consolidare și sistematizare, de verificare și apreciere a cunoștințelor copiilor, se materializează prin întrebări care vizează în special reținerea de către copii a unor informații despre caracteristicile specifice viețuitoarelor (plante sau animale), influența diferiților factori de mediu asupra înfățișării, alcătuirii și modului de viață al acestora. De aceea, în orice activitate, pe lângă întrebările care urmăresc să consolideze în memoria copiilor anumite informații despre anumite particularități, se folosesc întrebări cu ajutorul cărora aceștia să motiveze răspunsurile, să compare diferite aspecte, întrebări care să le stimuleze gândirea.

Sarcinile de bază ale convorbirilor sunt:

- să realizeze o sistematizare a cunoștințelor dobândite prin repetarea lor, într-o structură nouă;
- să formeze capacitatea copiilor de a-și verifica și ordona reprezentările și cunoștințele despre lumea reală după criterii noi date de educatoare, prin intermediul întrebărilor;
- să contribuie în mod direct la creșterea calitativă a posibilității de exprimare corectă a copiilor, care trebuie să descrie, să analizeze, să compare, să explice; vorbirea încheiată logic;
- să ajute la formarea unui complex de deprinderi de exprimare corectă, necesare copilului atât în conversația uzuală cât și în activitatea școlară;
- să asigure dezvoltarea intensă a gândirii în urma analizelor, sintezelor și a comparațiilor făcute, a sistematizărilor și generalizărilor.

Participarea copiilor la convorbire necesită un efort cognitiv susținut, constând în:

- concentrarea atenției pentru a recepta mesajul (pentru a înțelege întrebarea);
- selectarea cunoștințelor pentru a formula răspunsul corespunzător;
- selectarea mijloacelor lingvistice care concură la formularea răspunsurilor corecte;
- efectuarea generalizărilor necesare pe bază de analiză, sinteză, comparare și abstractizare, astfel dezvoltându-se gândirea copiilor;
- se realizează și se consolidează reprezentări științifice și morale, se formează sentimente și atitudini morale;

- prin modul de desfășurare a convorbirii se creează condițiile exersării unor deprinderi de comportament civilizat în colectivitate, se formează calități morale ca politețea, stăpânirea de sine, curajul, spiritul de cooperare, prietenia, etc.;
- prilejuiește afirmarea opiniei personale, a părerilor proprii, dezvoltarea atenției voluntare.

Eficiența convorbirii este condiționată de:

- planificarea activității din timp;
- alegerea temei, care trebuie să fie accesibilă, atractivă, să corespundă intereselor și preferințelor copiilor;
- crearea unor diverse situații de viață care să accentueze caracterul formativ;
- elaborarea unui plan de întrebări adecvat temei;

Convorbirile se pot clasifica astfel:

După scopul didactic:

- convorbiri pentru fixarea cunoștințelor, realizate după anumite evenimente: o observare, o plimbare în parc, o excursie, etc.;
- convorbiri pentru sistematizarea cunoștințelor, când tema permite sistematizări și generalizări;
- convorbiri pentru verificarea cunoștințelor.

După tematică:

- tematică referitoare la natură: anotimpuri, animale, plante, etc.;
- teme din viața cotidiană: comportarea copilului la grădiniță, în familie, în societate etc.;
- teme referitoare la viața socială, care sunt interesante și captivante pentru copii.

Organizarea și desfășurarea activităților de convorbire

Existența unor obiective, a unei teme și conținut bine determinate reprezintă punctul de plecare în elaborarea structurii activității de convorbire.

Organizarea și desfășurarea activității de convorbire presupune:

- pregătirea temeinică a educatoarei;
- planificarea convorbirii la intervale optime de timp;
- elaborarea planului de discuție sub formă de întrebări și răspunsuri;
- alegerea procedurilor, care să asigure participarea activă a copiilor pe tot parcursul activității.

Momentele activității de convorbire sunt identice cu cele ale celorlalte forme de activitate, dar pot interveni și elemente specifice în funcție de tema abordată și în funcție de obiectivele propuse.

Structura activității de convorbire:

Organizarea activității—constă în asigurarea cadrului adecvat.

Introducerea în activitate—este orientată spre evocarea unor impresii, a unor trăiri afective puternice, care creează motivația participării active a copiilor. Se recomandă utilizarea unor materiale emoționale: ghicitori, proiecții, poezii, povestire scurtă, urmate

de comentarii care fac introducerea în tema abordată. Alte posibilități de atragere a copiilor la activitate pot fi: prezentări Power Point, audiții muzicale, jocul pe roluri, urmate de scurte discuții.

Anunțarea temei și a obiectivelor se va realiza de regulă în mod direct, orientând copiii spre subiectul discuției.

Desfășurarea activității (convorbirea propriu-zisă): secvența principală a activității se realizează pe baza întrebărilor succesive ale educatoarei și a răspunsurilor copiilor. Această convorbire trebuie să se desfășoare pe baza unui *plan de idei având următoarele caracteristici:*

- să conțină întrebări principale, cărora li se pot adăuga întrebări ajutătoare;
- întrebările trebuie să vizeze: scopul activității, conținutul convorbirii, complexitatea tematicii, volumul de cunoștințe actualizat.

Întrebările diferă în funcție de scopul activității, astfel:

- *în cazul convorbirii de verificare*, care solicită în primul rând memoria, se poate cere copiilor să enumere diferite obiecte, fenomene, culori; să reproducă diferite evenimente și acțiuni din viața copiilor, etc.
- *în cazul convorbirilor de sistematizare*, care solicită în primul rând gândirea-întrebările trebuie să facă apel la cunoștințele acumulate anterior și la gândirea logică a copiilor. De exemplu: De ce îngheață apa iarna? De ce cad frunzele copacilor toamna? (analiză-sinteză) Cum sunt zilele și nopțile vara? Cum sunt iarna? (comparație) Cum putem numi cu un singur cuvânt ploaia, zăpada, vântul, bruma? Cum se numesc animalele care trăiesc la casa omului? (generalizare)

Întrebările trebuie să satisfacă următoarele cerințe:

- să fie accesibile copiilor;
- să vizeze experiența de viață a copiilor;
- să fie formulate simplu, concis și corect.
- să stimuleze gândirea copiilor;
- să fie formulate cu cuvinte înțelese de copii;
- să fie cu un grad de dificultate care să poată fi depășit de copii;
- să fie prezentate într-o succesiune logică;

Pe parcursul convorbirii se pot face sublinieri și repetări ale aspectelor principale care stau la baza evidențierii **concluziilor (sintezelor) parțiale și finale**. Concluziile se realizează de către educatoare, dar se acceptă și observațiile corecte ale copiilor.

Încheierea activității-este inclusă în concluzii. Pentru diversificarea activității și pentru antrenarea tuturor copiilor în activitate se pot utiliza elemente de joc, cântec, dramatizarea unor acțiuni discutate etc.

Convorbirea îi învață pe copii să opereze pe plan mental, de aceea este considerată din punct de vedere al structurii cea mai grea formă de activitate din grădiniță, cea mai apropiată de lecția de tip școlar. Mănuirea meșteșugită a întrebărilor este o artă pe care educatoarea trebuie să o stăpânească tot așa de bine precum stăpânește toate metodele și procedeele folosite în instrucția și educația copiilor.

PROIECT DE ACTIVITATE

Grupa: mare

Tema anuală de studiu: „Când, cum și de ce se întâmplă?”

Tema proiectului: „Toamnă, toamnă darnică!”

Tema săptămânii: „Bogățiile toamnei”

Tema activității: „Din grădină adunate”

Tipul activității: evaluare de cunoștințe

Categorii de activități de învățare: Domeniul Științe-Cunoașterea mediului

Forma de realizare: convorbire

Scopul activității: Verificarea și consolidarea cunoștințelor copiilor cu privire la fructele și legumele de toamnă.

Obiective operaționale:

- să enumere fructele și legumele de toamnă, valorificând cunoștințele anterioare;
- să descrie prin comparație fructe și legume de toamnă (caracteristici, părțile componente ale fructelor, legumelor, asemănări și deosebiri), cu ajutorul educatoarei;
- să precizeze modul de păstrare al fructelor și legumelor, prin raportare la experiența personală;
- să identifice cel puțin o normă de igienă în consumarea fructelor și legumelor, prin raportare la experiența personală;
- să argumenteze importanța fructelor și legumelor în alimentație, prin raportare la experiența personală.

Strategii didactice:

Metode și procedee didactice: conversația, explicația, exercițiul, problematizarea, povestirea.

Mijloace didactice: computer (pentru fragmentul din povestea anotimpurilor) sau cartea de povești, recompense.

Forme de organizare a activității: frontal, individual.

Durata: 30-35 minute

EVENIMENTUL DIDACTIC	CONȚINUT ȘTIINȚIFIC	STRATEGII DIDACTICE	EVALUARE
Moment organizatoric	Pentru buna desfășurare a activității se aerisește sala de grupă, se aranjează scăunelele în formă de semicerc, se pregătește materialul necesar. Copiii intră în sală și se așază pe scăunele.		Se apreciază comportamentul copiilor

EVENTIMENTUL DIDACTIC	CONȚINUT ȘTIINȚIFIC	STRATEGII DIDACTICE	EVALUARE
Captarea atenției	Se realizează prin audierea unui fragment din Povestea anotimpurilor. Se poartă câteva discuții pe marginea fragmentului audiat care reliefează subiectul convorbirii.	Povestirea Conversația Frontal	
Anunțarea temei	Copii, astăzi vom desfășura activitatea cu tema „Din grădină adunate” (se explică conținutul temei-discuții despre fructele și legumele de toamnă);	Conversația Frontal	Repetarea titlului activității
Dirijarea învățării	Educatorea se axează pe câteva idei pe baza cărora stabilește planul de întrebări. La sfârșitul discuției asupra unei idei principale se efectuează, <i>într-o formă deosebită</i>, o sinteză parțială, iar la finalul discuțiilor o sinteză generală cu scopul de a sublinia <i>ceea ce este mai important</i>. <i>Plan de întrebări-pentru diferite aspecte/idei:</i> <i>Identificarea fructelor și legumelor:</i> Ce fructe se culeg toamna? Unde cresc fructele? Ce legume se culeg toamna? Unde cresc legumele? Unde se transportă/depozitează fructele și legumele? Cine a participat (și unde) la cules de fructe și legume? Se realizează sinteza parțială. <i>Descrierea fructelor și legumelor-caracteristici; părți componente; asemănări și deosebiri:</i> Care sunt părțile componente ale unui fruct? Ce culoare au fructele?	Frontal Explicația Problematizarea Conversația Frontal Problematizarea Conversația Problematizarea Conversația	Se evaluează răspunsurile copiilor Aplauze Se evaluează răspunsurile copiilor Aplauze Se aplaudă copiii care dau răspunsuri corecte

EVENIMENTUL DIDACTIC	CONȚINUT ȘTIINȚIFIC	STRATEGII DIDACTICE	EVALUARE
	Ce forme au fructele? Care sunt părțile componente ale unei legume? Ce culoare au legumele? Ce forme au legumele? Se realizează sinteza parțială. <i>Modul de păstrare al fructelor și legumelor:</i> Unde se păstrează fructele? (în cămară, în depozite) Unde se păstrează legumele? (în cămară, în depozite) Sub ce formă se păstrează fructele și legumele? (proaspete și conservate). Cine se ocupă de păstrarea fructelor și legumelor?” „De ce conservăm fructe și legume?” Se realizează sinteza parțială. <i>Norme de igienă în consumarea fructelor și legumelor ; importanța acestora în alimentația noastră:</i> Ce facem cu fructele/legumele înainte de a le consuma/prepara? (le spălăm) Ce s-ar întâmpla dacă nu am spăla fructele și legumele înainte de a le consuma?” Ce importanță au fructele și legumele în alimentația noastră? (au vitamine care ne ajută să creștem și să ne păstrăm sănătatea) Se realizează sinteza parțială. <i>Sinteza generală</i> se realizează de către educatoare prin poveste: se	Problematizarea Conversația Frontal Problematizarea Conversația Frontal Povestirea	

EVENIMENTUL DIDACTIC	CONȚINUT ȘTIINȚIFIC	STRATEGII DIDACTICE	EVALUARE
	face o revenire la fragmentul audiat și se subliniază aspectele mai importante din cele discutate.		
Încheierea activității	Educatorea face aprecieri asupra modului în care copiii s-au implicat în activitate, se împart recompense. Activitatea se încheie cu interpretarea cântecului „Toamnă harnică”, în timp ce copiii ies în mod organizat din sala de grupă.	Frontal Conversația	Aprecieri generale și individuale Copiii primesc recompense

PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ

Grupa: mare

Tema anuală de studiu: „Când, cum și de ce se întâmplă?”

Tema proiectului: „Primăvara, anotimpul bucuriei”

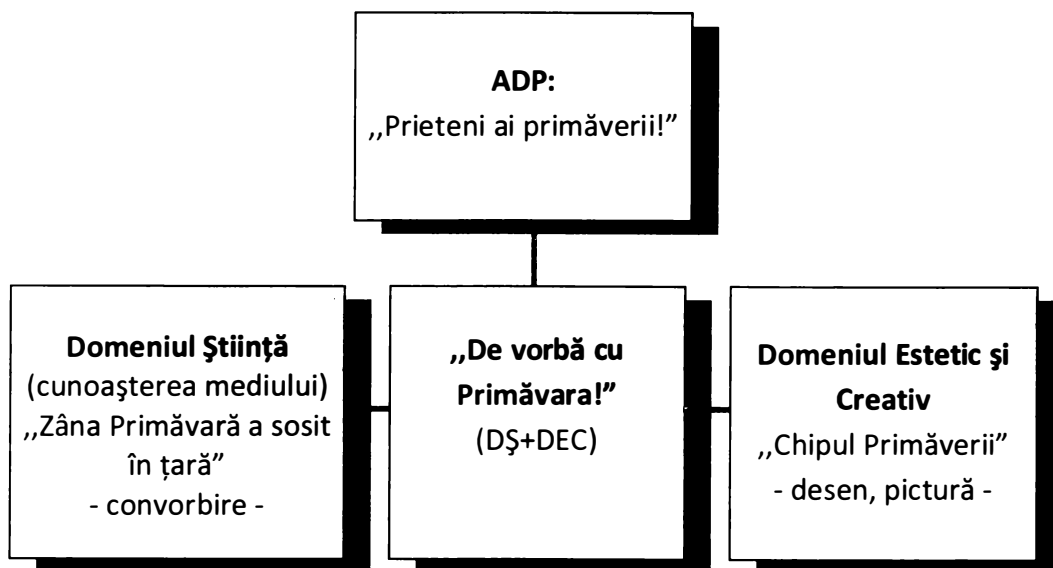
Tema săptămânii: „Primăvară, ai sosit!”

Tema activității: „De vorbă cu primăvara”

Tipul activității: verificare de cunoștințe, priceperi și deprinderi

Categorii de activități de învățare: ADP+DȘ+DEC

Forma de realizare: activitate integrată

Scopurile activității: Verificarea și consolidarea cunoștințelor copiilor cu privire la anotimpul primăvara; exersarea unor deprinderi de lucru cunoscute pentru realizarea unor produse simple.

Obiective operaționale:

- să precizeze cel puțin 5 aspecte specifice anotimpului primăvara: caracteristici, fenomene, îmbrăcămintea copiilor, jocurile copiilor, activități de primăvară, cu ajutorul educatoarei;
- să formuleze cel puțin 3 enunțuri ca răspuns la întrebări, utilizând un limbaj științific adecvat;
- să descrie anotimpul primăvara, sintetizând aspectele discutate într-o scurtă povestire;
- să realizeze în grup cel puțin 4 elemente specifice primăverii, utilizând tehnici de lucru învățate pentru compunerea lucrării artistico-plastice (desen, pictură).

Strategii didactice:

Metode și procedee didactice: conversația, explicația, demonstrația, problematizarea, exercițiul, brainstorming, metoda explozia stelară.

Mijloace didactice: tablou de primăvară, stele (una mare și cinci mici), siluete de flori și fluturi, creioane colorate, ace de siguranță, ștampile.

Forme de organizare a activității: frontal, pe grupe, individual.

Scenariul activității

I. Moment organizatoric

În vederea bunei desfășurări a activităților de învățare au loc: aranjarea mobilierului, stabilirea liniștii și asigurarea unei atmosfere de lucru adecvate.

II. Întâlnirea de dimineață

La intrarea în sala de grupă, fiecare copil primește un medalion viu colorat pe care este reprezentat grafic un aspect caracteristic anotimpului primăvara: o insectă, o floare

Salutul se desfășoară utilizând "tehnica comunicării rotative", fiind transmis circular, de la educatoare către copilul din dreapta și însoțit de o strângere de mână, utilizând denumirea imaginii de pe medalion: „Bună dimineața, ghiocel!", „Bună dimineața, greieraș!".

Prezența se realizează nominal, la apelul educatoarei copiii răspund „prezent (ă)", identificând astfel copiii absenți.

Calendarul naturii. Sub îndrumarea educatoarei copiii precizează câteva aspecte referitoare la starea vremii și îmbrăcămintea adecvată temperaturii de afară.

Împărtășirea cu ceilalți și activitatea de grup se realizează prin intermediul jocului „Ghicește la ce m-am gândit!". Educatoarea enunță ghicitori și invită copiii să se grupeze în funcție de răspunsul oferit și de imaginile reprezentative de pe medalioanele

pe care le dețin. Fiecare grupă astfel constituită este invitată apoi să recite câteva versuri sau să cânte un fragment dintr-un cântec specific aspectelor discutate.

III. Captarea atenției pentru activitățile de învățare

Noutatea zilei

În sala de grupă își face apariția o fetiță îmbrăcată în Zâna Primăvara care, pe ritmurile melodice ale „Anotimpurilor” lui Vivaldi, cu ajutorul baghetei magice, aduce mireasma primăverii în urma ei.

IV. Anunțarea temei și a obiectivelor activității didactice

Educatorea le spune copiilor că Zâna dorește să participe la activitatea de astăzi, deoarece a auzit că activitatea se numește „*De vorbă cu primăvara!*”

Tranziție: Rostește apoi versurile: „*Batem, batem pumnișorii/Și închidem ochișorii*” (în timp ce copiii stau cu ochii închiși se așază materialul didactic necesar (pentru aplicarea *metodei interactive Explozia Stelară*).

În fața semicercului, jos pe covor, se așază o stea mare pe care va sta Zâna Primăvara. În jurul stelei mari se așază 5 stele mici pe care vor fi scrise întrebările, fiecare cu altă culoare: cu roșu *Ce?*; cu galben *Cine?*; cu albastru *Unde?*; cu verde *Când?*; cu portocaliu *De ce?*.

V. Dirijarea învățării

La semnalul educatoarei copiii deschid ochii, educatoarea le prezintă materialul, apoi împreună cu Zâna și bagheta magică numește 5 copii care-și vor alege pe rând câte o steluță. Fiecare copil își formează o echipă din 3-4 colegi. Membrii echipelor vor răspunde întrebărilor adresate de educatoare, întrebări legate de diferite aspecte de primăvară: *caracteristici, fenomene, îmbrăcăminte, jocurile copiilor, activități de primăvară*.

- Educatoarea va adresa întrebări tuturor echipelor despre un anumit aspect, dar va respecta întrebarea de pe steluța echipei.
- Răspunsurile vor fi formulate în propoziții dezvoltate și fraze.
- Se punctează fiecare răspuns al membrilor echipei cu câte o bulină (bulina va avea culoarea întrebării de pe steluța echipei care răspunde și se lipește pe steluța echipei).
- Răspunsurile corecte se aplaudă după ce se rostesc versurile: „*Ai răspuns, ai întrebat/Acum ești aplaudat*”.
- Câștigă echipa care obține mai multe buline și va fi recompensată cu ștampiluțe-fluturi sau flori-la alegerea câștigătorilor.
- După epuizarea întrebărilor pe un anumit aspect, educatoarea formulează o *sinteză parțială*.

Plan de întrebări (exemple) pentru diferite aspecte/idei:

a. Primele semne ale anotimpului primăvara:

- *Ce anotimp este reprezentat de Zână?*
- *Cine vestește primăvara?*

- Unde apar primii ghiociei?
- Când începe primăvara?
- De ce se topește zăpada?

(sinteză parțială)

b. Fenomene:

- Ce se întâmplă cu temperatura primăvara?
- Cine încălzește natura?
- Unde dispăre zăpada?
- Când plouă?
- De ce cresc plantele și înfloresc pomii?

(sinteză parțială)

c. Imbrăcămintea copiilor:

- Ce îmbrăcăminte poartă copiii primăvara?
- Cine ne învață cum să păstrăm îmbrăcămintea?
- Unde păstrăm îmbrăcămintea?
- Când ne îmbrăcăm subțire?
- De ce ne îmbrăcăm subțire?

(sinteză parțială)

d. Jocurile copiilor:

- Ce jocuri ne jucăm primăvara?
- Cine ne învață cum să ne jucăm?
- Unde ne jucăm primăvara?
- Când ne jucăm pe-afară?
- De ce respectăm reguli când ne jucăm?

(sinteză parțială)

e. Activități de primăvară:

- Ce lucrează oamenii primăvara în grădini și parcuri?
- Cine face curățenie la noi acasă?
- Unde crește salata verde, ceapa și ridichea?
- Când sărbătorim Ziua femeii și Paștele?
- De ce plantăm, îngrijim, consumăm legumele de primăvară?

(sinteză parțială)

VI. Obținerea performanței

Educatorea spune: *Vă gândiți și creați/O poveste să formați/Cu un titlu stabilit/Primăvară ai sosit. Zâna cu bagheta magică atinge un copil care va realiza o sintetiză generală despre cele discutate printr-o scurtă povestire cu titlul „Primăvară, ai sosit!”.*

Tranziție: bătăi din palme și rostirea versurilor:

Vine primăvara/Cu-alaiul ei de flori/

Se -mbracă grădina/In strai de sărbători .

VII. Asigurarea transferului și a retenției celor învățate

Zâna Primăvara le povestește copiilor că un vrăjitor a făcut să-i dispară din grădină toate florile, apoi fluturii, iarba, pomii. Și pentru a-i da iarăși viață grădinii, îi roagă pe copii să deseneze, să picteze grădina, folosind diferite materiale, instrumente și tehnici de lucru învățate. Copiii vor realiza tema pe fâșii lungi de hârtie albă care sunt expuse de jur împrejurul sălii de grupă (prinse pe pătuțuri), folosindu-și imaginația, creativitatea; acestea fiind desenate și pictate vor reprezenta grădina în anotimpul primăvara cu iarbă, pomi, fluturi și flori. Zâna, pentru că este încântată de frumusețea grădinii, le împarte stimulente copiilor (fluturi și flori) și îi invită pe toți să danseze în „grădină” pe melodia „Fluturașul meu”.

VIII. Încheierea activității. Aprecieri finale.

Educatorea face aprecieri asupra modului de implicare a copiilor în rezolvarea cerințelor activității, iar Zâna pleacă fericită să se bucure și să danseze în Grădina Primăverii.

Pe tot parcursul activității, educatoarea va observa comportamentul copiilor și gradul de implicare în activități, va oferi întăriri pozitive, va corecta eventualele greșeli, va oferi feedback constructiv și va formula aprecieri individuale și colective cu privire la prestațiile copiilor.

Alte căi de cunoaștere nemijlocită a mediului înconjurător

Societatea umană este în continuă dezvoltare, obligând astfel toate categoriile sociale să țină pasul cu evoluția societății și implicit a educației.

În sistemul de învățământ românesc au loc transformări rapide pornind de la crearea mediului de învățare care poate eficientiza tehnicile de învățare și de muncă intelectuală sau le poate bloca, încetini uneori. Nevoile și cerințele copiilor impun cadrelor didactice o schimbare radicală a modului de abordare a procesului de instruire.

Curriculum actual aduce în atenția cadrelor didactice termeni și atitudini noi, necesare în procesul instructiv-educativ. În acest sens, o exigență curriculară de dată recentă este **educația de tip outdoor**. În ceea ce privește cunoașterea mediului, *activitățile outdoor* sunt o formă organizată de învățare care îl pregătesc pe copil pentru viață și care se desfășoară în aer liber, având următoarele caracteristici:

- organizarea lor este planificată, este necesară pregătirea atentă a acestora ;
- învățarea se face în mod practic, activ, prin experiențe personale, la care mai apoi reflectăm pentru a extrage învățăturile;
- cadrul didactic urmărește schimbările vizibile la nivel comportamental, pentru a se asigura securitatea celor implicați în activitate;
- se adresează tuturor celor trei nivele de învățare: nivelul cognitiv, nivelul motric și cel afectiv;
- oferă mare libertate de acțiune, mare flexibilitate, spațiul de învățare fiind mult mai flexibil decât cel din grădiniță;

- sunt centrate pe interesele și posibilitățile copiilor, în desfășurarea acestora, se valorifică aptitudinile copiilor;
- copiii manifestă o mai mare încredere în forțele proprii, crește capacitatea acestora de a se integra rapid într-un grup de copii cu aceeași vârstă, facilitează munca în echipă.

Începând de la cea mai fragedă vârstă, copiii acumulează o serie de cunoștințe prin contactul direct cu obiecte și fenomene din natură și societate. Formele de activitate specifice, organizate în grădiniță, care facilitează acest contact nemijlocit, se referă la **plimbări, vizite, excursii și activități cu caracter practic în cadrul naturii**. Acestea sunt activități de învățare, deosebite, prin mediul în care se desfășoară, și implică crearea unor situații de învățare în urma cărora copiii să trăiască experiențe de învățare reală. Valorificarea la potențial maxim a acestor activități presupune corelarea experienței anterioare a copiilor (dobândită în context formal) cu cea trăită de aceștia în context nonformal.

Valoarea lor deosebită se datorează investigațiilor pe care copiii le pot efectua, observațiilor spontane sau dirijate. Valențele educative ale acestor activități sunt multiple și importanța lor este confirmată de faptul că accelerează dezvoltarea capacităților de cunoaștere, asigură însușirea activă a informațiilor și facilitează formarea unor deprinderi elementare de muncă, de ordine și disciplină. Se remarcă caracterul formativ al acestor activități prin modul în care facilitează exersarea în context real a unor abilități deja dobândite și acumularea altora noi pe baza unor experiențe directe. Toate acestea vor contribui la creșterea gradului de adaptabilitate al copiilor la mediul extern, la dezvoltarea abilităților de viață necesare oricărui individ. Copilul care a învățat să admire parcurile cu flori, să asculte murmurul unui izvor, să observe viața unei insecte, obiceiurile unei păsări-va deveni prietenul naturii și, apoi, protectorul acesteia.

Aspecte specifice în organizarea și desfășurarea plimbărilor, vizitelor, excursiilor

Organizarea și desfășurarea plimbărilor, a vizitelor și excursiilor cere din partea educatoarei o orientare, o pregătire în cunoștință de cauză asupra locurilor ce vor fi văzute și asupra aspectelor care trebuie reținute de către copii. Această pregătire include: fixarea a ceea ce trebuie observat, alegerea locului în care se va desfășura activitatea copiilor, stabilirea itinerariului, calcularea timpului, precum și alegerea unor locuri de popas în situația în care traseul este mai lung. În funcție de obiectivul stabilit, se va pregăti materialul și eventualele obiecte necesare pentru activitatea practică a copiilor.

Pentru vizite, se impune a lua legătura în prealabil cu instituția ce urmează a fi cunoscută și selectarea de comun acord cu reprezentanții acesteia, a aspectelor care urmează să fie cunoscute de către copii. Pentru excursii, pe lângă acestea, se va pregăti trusa medicală, păături și hrană pentru copii.

În cazul plimbărilor, accentul va cădea pe cunoașterea împrejurimilor grădiniței, a străzilor apropiate, a cartierului, cunoașterea circulației, a principalelor mijloace de

locomoție, precum și a schimbărilor care au loc în natură ca urmare a fenomenelor caracteristice diferitelor anotimpuri. Vizitele se pot desfășura în instituții, întreprinderi, muzee, biblioteci etc. Excursiile presupun deplasarea grupei de copii în locuri mai îndepărtate de grădiniță, în afara localității, ca de pildă: ferma de păsări, ferma de animale, grădina zoologică, pădurea, livada, grădina de legume, etc.

Deplasarea propriu-zisă dă ocazia îmbinării armonioase a observării dirijate cu observarea spontană, completată de impresiile verbale ale educatoarei și copiilor. Pe tot cursul plimbării sau al vizitei va fi stimulat dialogul între copii, se va lăsa copiilor posibilitatea să observe în mod spontan ceea ce le atrage atenția, să ceară unele explicații; de asemenea, se va reuni grupa pentru intervale scurte de timp, în vederea schimbării de impresii și de materiale adunate.

Organizarea activității copiilor variază în funcție de temă, precum și de condițiile existente, dar, indiferent de acestea, la început investigarea mediului se va face de către copii în mod liber, după ce, în prealabil, educatoarea a formulat cerințe clare privind conduita pe care trebuie să o aibă fiecare copil în asemenea împrejurări. Educatoarea intervine pentru a reuni grupa și a orienta copiii spre scopul precis dinainte stabilit. Este necesar acest lucru, întrucât perșcolarul nu are încă posibilitatea ca, în contact cu lumea înconjurătoare, să identifice toate lucrurile, să-și clarifice impresiile, să sesizeze caracteristicile și raporturile existente între ele. Se poate organiza o conversație liberă, care va permite educatoarei să analizeze reprezentările spontane ale copiilor și astfel să se orienteze asupra completărilor pe care trebuie să le facă, precum și asupra a ceea ce este necesar ca ei să cunoască în mod organizat. Important este ca, prin întrebări simple, precise, judicios formulate, ea să continue să le orienteze investigația, dându-le posibilitatea să-și reactualizeze diferite informații, să găsească căi de rezolvare a unor probleme, să facă comparații, pentru a evidenția caracteristicile distinctive ale obiectivelor cu care au venit în contact.

Observațiile făcute de copii, ca și materialul adunat, pot fi valorificate în numeroase activități cu grupa întreagă, cu grupuri mici sau individual. Pot fi confecționate jucării, machete, se pot realiza sortări, clasificări de materiale, se pot alcătui ierbare, insectare; de asemenea, se poate îmbogăți colțul naturii cu materialele culese. În partea finală a acestui gen de activități, se pot organiza diferite jocuri, activități practice, se face analiza materialelor culese dacă este cazul, se pregătește colectivul de copii pentru reîntoarcere.

Aspecte specifice în organizarea și desfășurarea activităților cu caracter practic

Activitățile cu caracter practic se pot desfășura în toate momentele vieții copilului în grădiniță. Problema principală este de a imprima acestor activități un caracter atractiv, diferit față de restul activităților, pentru a crea cadrul de manifestare a curiozității copilului, a dorinței lui de acțiune, de investigare și cercetare.

Stabilirea tematicii și a conținutului diferitelor activități trebuie să se facă pornind de la aspecte simple, cât mai accesibile copiilor, gradându-le apoi în funcție de cunoștințele și capacitățile dobândite de aceștia de la o grupă la alta, de la o etapă la alta a anului școlar. Este important acest lucru întrucât, odată cu transmiterea unor cunoștințe practice, se înlesnește preșcolarului aprofundarea unor noțiuni și îl deprinde treptat cu preocuparea de a căuta și descoperi cauzele și efectele fenomenelor cu care vine în contact direct. În același timp, trebuie avută în vedere necesitatea gradării în complexitate a diferitelor deprinderi de muncă pe care urmărim să le formăm copiilor. Spre exemplu, pentru tema „Îngrijirea și cultivarea plantelor la colțul naturii”, gradarea deprinderilor de muncă pentru cele trei grupe ar arăta astfel:

- grupa mică: formarea deprinderilor de a stropi plantele, de a pune semințele la încolțit în șanțulețele pregătite de educatoare, curățirea plantelor de frunzele uscate;
- grupa mijlocie: stropirea plantelor după unele caracteristici, ștergerea frunzelor de praf, afânarea pământului, spălarea ghivecelor;
- grupa mare: amenajarea colțului cu plante, stropirea plantelor în funcție de necesitățile de umiditate ale acestora, afânarea pământului, schimbarea pământului din ghivece la anumite intervale, înmulțirea prin semințe, etc.

Atât în stabilirea temelor, cât și în eșalonarea activităților practice, trebuie să se țină neapărat seama de nivelul de dezvoltare al grupei pentru a nu-i pune pe copii în situația să efectueze anumite operații pe care nu le înțeleg sau care depășesc posibilitățile lor practice de realizare.

Bineînțeles, potențialul formativ al acestor activități este condiționat de asigurarea bazei materiale, de aceea este indicat ca în grădiniță să se organizeze colțul viu al naturii care, îmbogățindu-se treptat, lărgeste sfera de acțiune a copilului. Pentru activitățile din aer liber se recomandă amenajarea unui teren, după posibilitățile existente în fiecare grădiniță; în același timp, se vor asigura uneltele necesare muncii pe care o vor desfășura copiii.

Activitatea la colțul naturii se poate organiza pe grupuri de 4-5 copii, care răspund pe o perioadă scurtă de timp de îngrijirea plantelor, animalelor. Periodic se vor desfășura cu întreaga grupă de copii, experiențe, demonstrații, observări scurte referitoare la producerea unor schimbări mai importante în viața plantelor și animalelor. În organizarea și desfășurarea activităților cu caracter practic există multe elemente de legătură cu activitățile de observare; este necesar ca o serie de aspecte metodice

specifice observărilor să fie preluate de activitățile desfășurate în natură sau la colțul naturii.

În esență, structura activităților cu caracter practic, organizate frontal sau cu grupuri restrânse de copii, cuprinde:

Organizarea locului de muncă: stabilirea din timp a locului de desfășurare (pentru activitatea practică desfășurată în mijlocul naturii), pregătirea materialelor și a uneltelor necesare;

Desfășurarea activității: anunțarea lucrării cu stimularea motivației necesare, prezentarea materialului, demonstrarea și explicarea practică a lucrărilor în succesiunea lor, repartizarea sarcinilor pe grupe de copii sau individual, efectuarea lucrării, aprecierea muncii.

În familiarizarea grupei de copii cu lucrările în succesiunea lor, se folosește cu precădere demonstrația, care constituie un suport intuitiv prețios în activitatea copilului. Totodată, educatoarea ajută copiii să descopere pe loc și în timp unele caracteristici provenite din acțiunile exercitate de ei asupra obiectelor și fenomenelor pe care le vor investiga prin efort propriu. În condițiile unei îndrumări corecte a acestor activități, educatoarea creează cadrul în care copilul observă într-o perioadă mai îndelungată, cele mai neînsemnate schimbări din viața plantelor și animalelor, face legătura între acestea și cele anterioare, reține fazele mai importante ale evoluției și le poate consemna în calendarul naturii, spre exemplu.

Pentru însușirea unor deprinderi de muncă corecte, îndrumarea educatoarei trebuie să vizeze și corectitudinea modului de folosire a uneltelor și materialelor. Ea trebuie să observe deficiențele și să le corecteze la timp, cerând copiilor să respecte operațiunea, controlând rezultatul obținut; se impune de asemenea urmărirea permanentă a disciplinei muncii, a ordinii la locul de muncă, a grijii pentru materiale și unelte. Spre deosebire de celelalte tipuri de activitate, aprecierea muncii are ca obiectiv evidențierea rezultatelor astfel încât să fie cunoscute de întreaga grupă de copii, iar modul în care aceasta este făcută, să influențeze emoțional copilul, să contribuie la creșterea încrederii în propriile forțe.

Important este ca structura activității cu caracter practic să fie dinamică și flexibilă, să antreneze copiii în a-și organiza propria activitate, a-și crea un câmp larg de manifestare a inițiativei, un climat de colaborare în cadrul grupelor de muncă, în care fiecare etapă a muncii să cuprindă o finalitate concretă.

PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ

Grupa: mare

Tema anuală de studiu: „Când/cum și de ce se întâmplă?”

Tema proiectului: „În lumea animalelor”

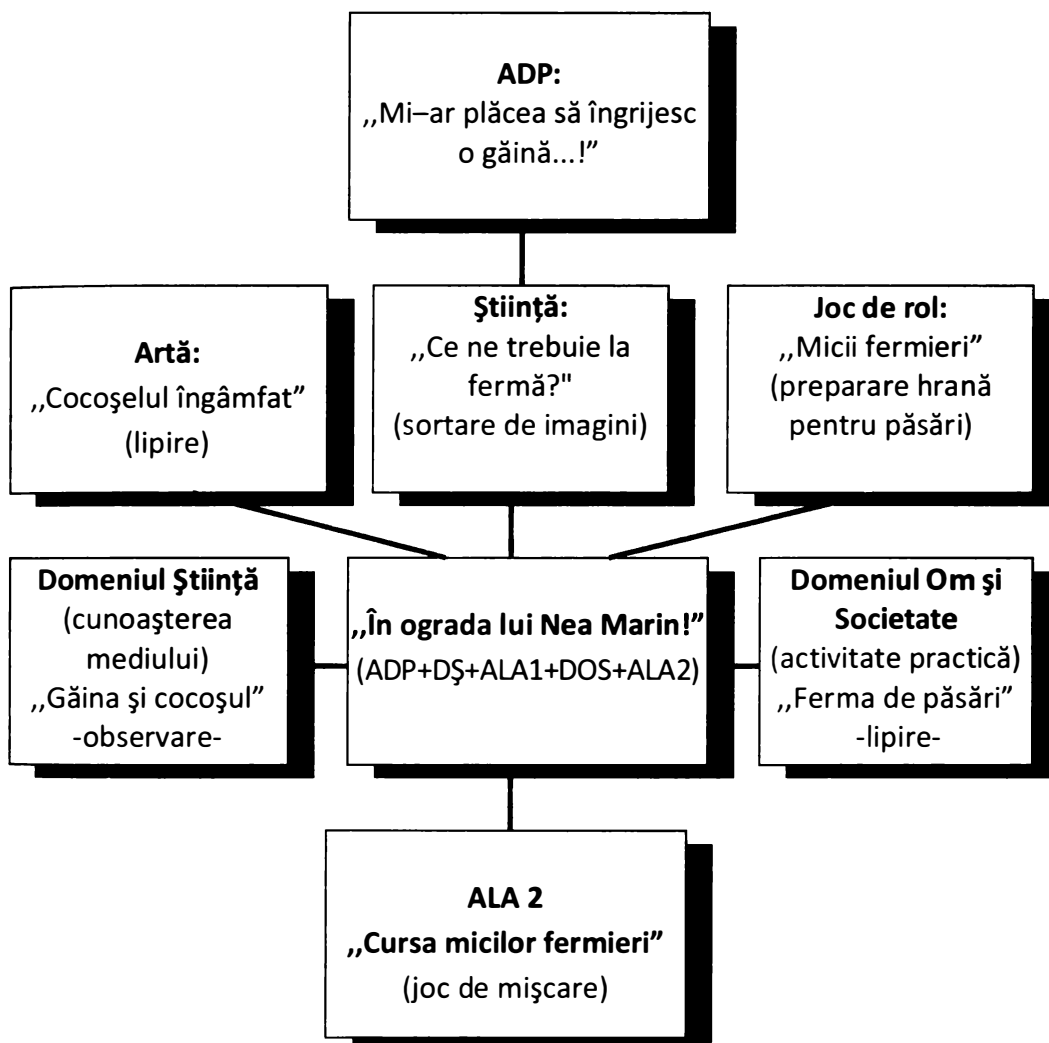
Tema săptămânii: „Prietenii de la fermă”

Tema activității: „În ograda lui Nea Marin”

Tipul activității: mixt

Categorii de activități de învățare: ADP+ALA+DȘ+DOS+ALA

Forma de realizare: activitate integrată

Scopurile activității: Asimilarea de cunoștințe privind păsările de curte, pe baza observării lor în mediul natural; valorificarea abilităților practice în vederea îmbogățirii mediului apropiat cu lucrări personale.

Obiective operaționale:

- să enumere părțile componente ale corpului păsărilor de curte, pe baza observării directe;
- să precizeze asemănările și deosebirile dintre cocoș și găină, pe baza observării directe;
- să identifice foloasele obținute de la cocoș și găină, valorificând-și experiența personală;
- să precizeze cel puțin 3 moduri de îngrijire și hrană a cocoșului și găinii, pe baza observării directe;
- să precizeze modul de înmulțire al păsărilor, cu ajutorul educatoarei;
- să precizeze acțiunile specifice găinii/cocoșului: ciugulește, scurmă, cotcodăcește, pe baza observării directe ;
- să realizeze lucrări estetice utilizând corect tehnici de lucru cunoscute (decupare, rupere, lipire);
- să formuleze enunțuri logice, utilizând un limbaj științific adecvat.

Strategii didactice:

Metode și procedee didactice: observația, explicația, demonstrația, conversația, exercițiul, turul galeriei, problematizarea.

Mijloace didactice: siluete de animale și păsări de la curte, scrisoarea, ferma lui nea marin, găini, cocoși, alte păsări de la fermă, pene colorate, pâslă, mese, aracet, pensule, hârtie/ carton, vase pentru hrana păsărilor, jetoane.

Forme de organizare a activității: frontal, pe grupe, individual.

Durata: o zi

Scenariul activității

I. Moment organizatoric

În vederea bunei desfășurări a activităților de învățare au loc: aranjarea mobilierului, stabilirea liniștii și asigurarea unei atmosfere de lucru adecvate.

II. Întâlnirea de dimineață

După ce grupa s-a reunit, copiii sunt așezați pe scăunele în semicerc, pe care au găsit siluete de animale și păsări de la fermă.

Salutul

“Dimineața a sosit,
Toți copiii au venit,
A început o nouă zi,
Bună dimineața copii!”

Salutul se realizează cu ajutorul apelativelor stimulative pentru copii, cu trimitere la tema săptămânii. Educatoarea propune copiilor să se salute, imaginându-și că sunt niște animăluțe, folosind formula

- „Bună-dimineața animăluțe vesele!”
- „Bună-dimineața eu sunt un câine!”
- „Bună-dimineața eu sunt o pisică!”
- „Bună-dimineața eu sunt o rață!”

Se vor utiliza formule specifice de salut, cât mai distractive, atrăgătoare și mobilizatoare. Salutul se propagă în cerc, de la stânga la dreapta. Pe rând, fiecare copil o dată salutat, salută, la rândul lui pe celălalt, astfel, cercul integrator propagându-se la nivelul întregii grupe.

Prezența

„După ce ne-am adunat,
Și frumos ne-am salutat,
Colegii ne-am întâlnit
Oare cine azi la grădiniță n-a venit?”

Un copil va numi colegii în funcție de fotografiile de pe panoul de prezență. Copiii care își aud numele răspund „prezent”, fotografiile celor absenți se așază pe panou la rubrica „Copiii absenți”.

III. Reactualizarea elementelor anterior învățate

Împărtășirea cu ceilalți

Copiii își vor reaminti care este tema săptămânii („Prietenii de la fermă”), fiind solicitați să vorbească clar, corect.

La schimbul de impresii, copiii vor discuta despre: ce animale preferă și de ce, precum și ce animale au acasă și numele acestora.

Activitatea de grup

Se realizează cu ajutorul unei prezentări Power Point. Copiii trebuie să recunoască și să denumească animalele și păsările de curte prezentate.

IV. Captarea atenției pentru activitățile de învățare

Noutatea zilei:

Poștașul din cartier aduce în sala de grupă o scrisoare de la fermierul Marin. Prin scrisoarea adresată copiilor, acesta îi invită la ferma lui să-i vadă noua familie de păsări. Copiii știu că Nea Marin are o fermă deschisă vizitatorilor și, pentru a fi cât mai atractivă, dorește să aibă tot felul de animale domestic și păsări de curte. Deoarece familia de păsări este nou venită la fermă, fermierul dorește să invite copiii să o vadă, să afle mai multe lucruri despre aceste păsări de curte, cu ce se hrănesc, ce foloase au oamenii de la ele.

V. Anunțarea temei și obiectivelor activității didactice

Deoarece dorința de cunoaștere a copiilor, la această vârstă este mare, educatoarea propune copiilor să meargă în vizită la ferma lui Nea Marin să afle lucruri

noi și interesante despre aceste păsări de curte, cu ce se hrănesc, ce foloase au oamenii de la ele.

Calendarul naturii

Pentru a putea merge în vizită la femă, copiii trebuie să vadă cum este vremea. Astfel, se va completa calendarul naturii prin așezarea jetoanelor potrivite astfel încât să se stabilească anotimpul în care sunt, starea vremii, aspecte ale anotimpului curent, luna în care sunt activitățile din ziua respectivă, se prezintă copiilor programul zilei.

Tranziții: după ce observă starea vremii copiii pornesc spre ferma lui Nea Marin cântând cântecul „Răzuștele mele”.

VI. Dirijarea învățării și obținerea performanței

ADE: Domeniul Știință (Cunoașterea mediului-observare)

Ajunși la fermă, Nea Marin le prezintă copiilor, ultima achiziție-familia de păsări (un cocoș și o găină). Le sugerează să se comporte frumos, să nu facă gălăgie pentru a nu agita păsările până el le povestește despre ele.

Fermierul întreabă copiii dacă recunosc aceste păsări – găina și cocoșul:

- Ce este găina/cocoșul ? – ...o pasăre
- Unde trăiește găina/cocoșul ? –...pe lângă casa omului
- Deci sunt păsări de curte.
- Cine face ouă ? – ...găina
- Găina face ouă, iar cocoșul doar cântă cu-cu ri-gu.

Copiii sunt lăsați să mai privească câteva minute găina/cocoșul, apoi vor fi conduși de Nea Marin și educatoare spre perceperea sistematică a părților componente.

- Din ce este alcătuit corpul găinii/ cocoșului- ...cap, gât , trunchi, picioare, aripi.
- Cum este capul ? -...mic
- Ce are găina/cocoșul în partea de jos a capului ? – ...un cioc mai mic găina și puțin mai mare cocoșul
- Cu ce vede găina/ cocoșul mâncarea ? –... cu cei doi ochii
- Ce formă au ochii ? - ...rotundă
- Cum sunt așezați ochii ? - ...de o parte și de alta a capului
- Se desenează în aer forma rotundă a ochilor.
- Cu ce aude găina/ cocoșul? –... cu urechile
- Priviți ce mai are la cap? (se arată creasta)

Găina/cocoșul are două urechi mici ca niște găurele, cu care aude; găina are o creastă mică roșie, iar cocoșul o creastă puțin mai mare decât găina. Găina privește mâncarea cu cei doi ochi așezați de o parte și de alta a capului. Ascultă cu urechile și ciugulește cu ciocul ascuțit.

Sinteza parțială se realizează de către un copil cu ajutorul educatoarei ("alcătuirea" capului stabilind asemănările și deosebirile dintre cele două păsări).

- Prin ce se unește capul cu trunchiul ? –... gât (se arată)
- Cum este trunchiul ca mărime față de cap ? – ...mai mare
- Cu ce este acoperit trunchiul ? - ...cu pene (copiii vor pipăi penele)

- Ce culoare au penele ? - ...au culoare alba, neagra, roșie , galbenă, verde, maro etc
- Cu ce zboară găina ? – ...cu ajutorul aripilor
- Unde sunt așezate aripile ? - ...de o parte și de alta a trunchiului
- Cu ce se termină trunchiul gainii ? – ...se arată coada
- Din ce este formată coada ? –...din pene mai scurte la găină și mai lungi și mai colorate la cocoș
- Cu ce merge găina/ cocoșul ? - ...cu picioarele
- Câte picioare are găina/ cocoșul ? - ...două
- Cum sunt picioarele ? – ...scurte și subțiri
- Cu ce se termină picioarele la găină ? Dar la cocoș ? - ...cu trei degete-găină și tot trei la cocoș, însă acesta mai are un pinten
- Cu ce se termină degetele ? - ...cu gheare/ unghii
- La ce-i folosesc ghearele ? -
- Ghearele o ajută să scurme în pământ.

Sinteza parțială se realizează de către un copil cu ajutorul educatoarei (stabilind asemănările și deosebirile dintre cele două păsări).

Capul se leagă de trunchi prin gât. Trunchiul este acoperit cu puf și pene de culoare albă, neagră. De o parte și de alta a trunchiului se află cele două aripi care le ajută să zboare. Trunchiul se termină cu o coadă formată din pene. Găina/cocoșul are două picioare acoperite cu piele, care o ajută să umble și care se termină cu trei gheare care o ajut să scurme după: viermi gândaci, râme, semințe. Cocoșul mai are pe fiecare picior câte un pinten (formațiune osoasă).

- Unde trăiește găina/ cocoșul ? -... pe lângă casa omului, la fermă
- Ce păsări mai trăiesc în fermă ? – ...rațe, gășe, curci
- Cine le îngrijește ? - ...omul
- Cu ce se hrănesc aceste păsări ? - ...cu boabe de porumb și grâu, iarbă
- Ce foloase aduce găina / cocoșul? – ...oua-doar găina, carne, puf, pene
- Ce se fac din pene ? - ...se fac perne
- Cum se înmulțesc aceste păsări ? -.....
- Găina face ouă pe care le clocește timp de aproximativ trei săptămâni, apoi din ouă ies puii.

Sinteza parțială se realizează de către un copil, cu ajutorul educatoarei (stabilind asemănările și deosebirile dintre cele două păsări).

Găina/cocoșul trăiește pe lângă casa omului și este hrănită cu boabe de porumb și grâu. Găina face ouă, are carne gustoasă și pene din care se fac perne.

ALA 1.: Activități liber alese

Obținerea performanței: Nea Marin îndeamnă copiii să-și aleagă câte o pană dintr-un coș, apoi îi invită pe terasa fermei unde se vor așeza la mesele pregătite în funcție de culoarea penei alese din coș (alb-artă, roșu-joc de rol, negru-știință)

Artă- realizează găina și cocoșul, utilizând pene și păslă colorată.

Știință- sortează elemente întâlnite la fermă (găini, cocoși, cotețe, cuiabar, rațe, găște, curcani, copaci, hambar, animale domestic, hrana, produse obținute de la păsări).

Joc de rol-adună iarbă pe care o amestecă cu făină de porumb pentru a hrăni păsările.

ADE: Domeniul Om și Societate (activitate practică–colaj)

VII. Asigurarea feedback-ului: Nea Marin îndeamnă copiii să realizeze trei tablouri reprezentând ferma, având elemente centrale noile achiziții-găina și cocoșul. Astfel, copiii sunt împărțiți în trei echipe, realizează trei tablouri, utilizând materialele realizate pe sectoare (știință și artă). După finalizarea lucrărilor, copiii analizează tablourile cu ajutorul metodei „*turul galeriei*”, iar acolo unde este cazul, se adaugă elementele lipsă.

ALA 2: Activități liber alese-activități recreative și de relaxare

VIII. Încheierea activității. Aprecieri finale

La finalul vizitei, Nea Marin mulțumește copiilor că au acceptat și de data aceasta invitația lui, expune lucrările copiilor pe terasă și îi roagă să-i hrănească păsările (jocul: Cursa micilor fermieri) cu ceea ce au pregătit la sectorul joc de rol.

Pe tot parcursul activității, propunătoarea va observa comportamentul copiilor și gradul de implicare în activități, va oferi întăriri pozitive, va corecta eventualele greșeli, va oferi feedback constructiv și va formula aprecieri individuale și colective cu privire la prestațiile copiilor.

PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ

Grupa: mare

Tema anuală de studiu: „Ce și cum vreau să fiu?”

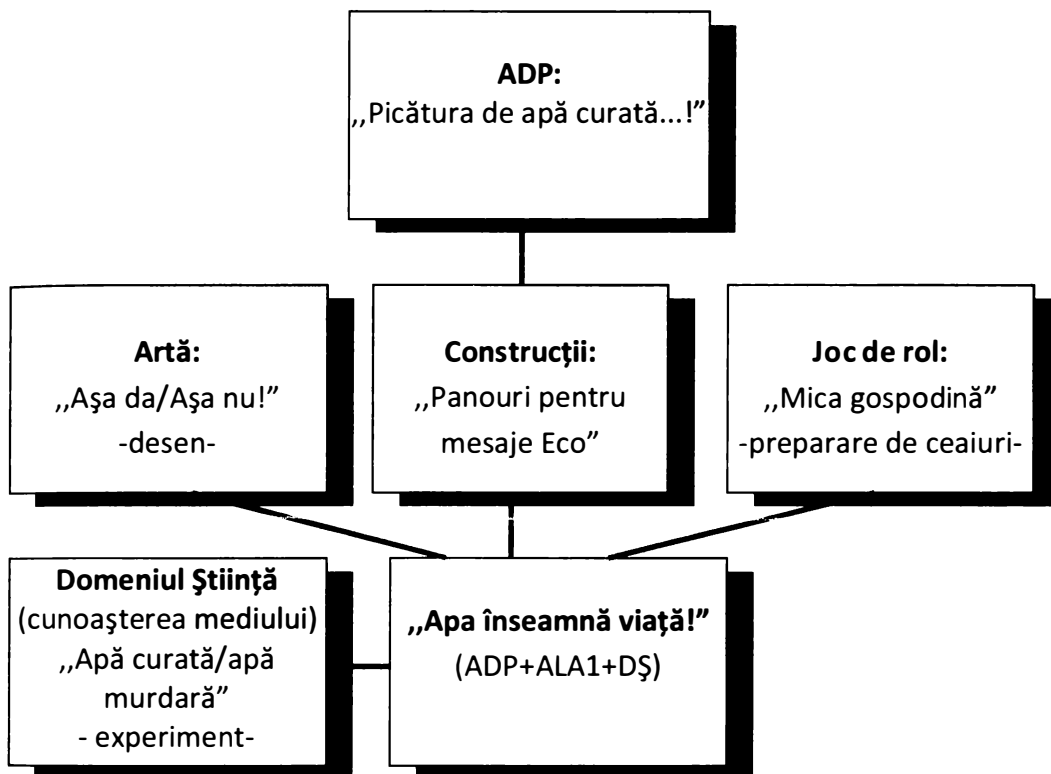
Tema săptămânii: „Suntem prietenii naturii”

Tema activității: „Apa înseamnă viață”

Tipul activității: mixt

Categorii de activități de învățare: ADP+ALA1+DȘ

Forma de realizare: activitate integrată

Scopurile activității: Sistematizarea cunoștințelor despre rolul apei în viața omului, a plantelor și a animalelor și identificarea modalităților de ecologizare a mediului ambiant.

Obiective operaționale:

- să precizeze cel puțin 3 idei legate de rolul apei în viața omului, a plantelor, a animalelor, cu ajutorul educatoarei;
- să precizeze ce este poluarea, prin integrarea informațiilor obținute prin experimentare directă;
- să identifice cel puțin 3 efecte ale poluării, prin experimentare directă;

- să exemplifice, cu ajutorul educatoarei, cel puțin 3 modalități concrete de păstrare a curățeniei apelor;
- să formuleze enunțuri logice, utilizând termeni specifici temei abordate (poluare, reciclare, filtrare).

Strategii didactice:

Metode și procedee didactice: povestirea, explicația, demonstrația, conversația, exercițiul, problematizarea, experimentul.

Mijloace didactice: ecusoane, siluete reprezentând picături de apă, silueta

Pica-pic, planșă cu Flopi, acvariu, cutii de conserve, resturi de la ambalaje, cafea, motorină, detergent, mănuși sterile, acvarele, hârtie, creioane colorate, carton, bandă dublu adezivă, minilac, pahare, plicuri de ceai, fierbător de apă, panouri, scrisoare, coșuri pentru reciclarea deșeurilor.

Forme de organizare a activității: frontal, individual, pe grupe.

Scenariul activității

I. Moment organizatoric

În vederea bunei desfășurări a activităților de învățare au loc: aranjarea mobilierului, stabilirea liniștii și asigurarea unei atmosfere de lucru adecvate.

II. Întâlnirea de dimineață.

Copiii intră în sala de grupă pe o melodie ritmată și se așază în semicerc pentru a putea stabili fiecare un contact vizual cu toți membrii grupei. În fața lor se află silueta unei picături de apă-Pica-Pic care a venit la ei în grupă, adusă de ploaia de afară.

Educatoarea rostește următoarele versuri:

„Ne-am trezit de dimineață

Și-am venit la grădiniță.

A început o nouă zi,

Picături de apă azi vom fi.

Pe scăunele ne-așezăm

Și frumos ne salutăm!”

În timp ce rostește versurile, educatoarea împarte copiilor ecusoane având reprezentate pe ele picături de apă. Pentru **salut**, se folosește „tehnica comunicării rotative”: pornind de la educatoare către copilul din dreapta, folosindu-se numele copilului (Ex. „Bună dimineața, eu astăzi sunt o picătură de apă curată”). Fiecare salut este însoțit de o strângere de mână.

Prezența se va realiza cu ajutorul unei fete și a unui băiețel. Fetița va numi fiecare băiețel prezent, iar băiețelul va numi fetele prezente, fiecare așezând siluetele-picături de apă pe un panou reprezentând o apă/lac.

Calendarul naturii este indispensabil pentru a cultiva spiritul de observație al copiilor în legătură cu schimbările care au loc în mediul înconjurător și pentru a realiza

orientarea în timp. Se precizează anotimpul, luna, săptămâna, ziua și stabilesc cum este vremea afară.

III. Reactualizarea elementelor anterior învățate

Împărțirea cu ceilalți: fiindcă azi sunteți picături de apă trebuie să spuneți ce faceți voi pe pământ (udă florile, apă de băut pentru animale și om, pentru prepararea hranei, pentru spălat etc.).

Activitatea de grup: copiii trebuie să răspundă cu „adevărat” sau „fals” unor afirmații spuse de educatoare: trebuie să udăm florile pentru a supraviețui cu apă curată; aruncăm diverse resturi menajere în apă; închizi robinetul când nu ai nevoie de apă; nu speli mașina tatălui în apa râului etc.

IV. Captarea atenției pentru activitățile de învățare

Noutatea zilei: Picătura Pica-Pic le prezintă copiilor o imagine cu un bun prieten al ei-Flopi care este un animal ciudat. El poate înota și zbura. Pentru a fi sănătos, Flopi are nevoie—ca orice altă ființă—de aer curat și de apă curată. Educatoarea citește copiilor scrisoarea trimisă de acesta:

„Bună ziua tuturor. Eu sunt Flopi. Cred că nu m-ați mai văzut până acum. Poate credeți că sunt un animal ciudat. Eu știu, însă, că sunt deosebit față de alte viețuitoare. Pot să înot și să zbor foarte bine. Știu ce credeți despre mine: că sunt un pește zburător! Așa este, numai că sunt diferit față de un pește zburător. Pot să zbor pe distanțe mai lungi, ca o pasăre. De aceea, am aripi. Unde sunt aripile mele? Ce culoare au? Ce vă place la mine? Pentru a înota, am o aripioară. Unde este ea? Am și codiță, ca a unui delfin, care mă ajută să înot.

Pot să și merg, dar foarte încet, ca un melc. Nu am piciorușe. Merg numai în codiță și, ca să nu mă doară, port pantalonași. Iubesc toate culorile naturii. Capul meu este verde, aripile sunt albastre, iar pantalonașii sunt portocalii.

Locuiesc într-un heleşteu, în mijlocul unei păduri mari. Pentru că pot să merg, să înot și să zbor, am prieteni peste tot și într-o zi m-am hotărât să plec într-o călătorie, să-mi vizitez prietenii. Vă invit să ascultați povestea călătoriei mele și poate mă ajutați să mă feresc de necazuri.”

Cu drag ,

Flopi

V. Anunțarea temei și obiectivelor activității didactice

Înțelegând supărarea lui Flopi, care reiese din cele povestite în scrisoare, educatoarea, împreună cu Pica-Pic propun copiilor să asculte întreaga poveste a lui Flopi, iar apoi să-l învețe ei cum să se ferească de necazuri.

Tranziție: „Secretul naturii” (cântec)

VI. Dirijarea învățării și obținerea performanței

ADE - Domeniul Știință (Cunoașterea mediului-experiment)

Copiii se așează în jurul unui lac în miniatură amenajat în grupă, în care plutește un peștișor artificial și unde ascultă povestea lui Flopi:

„Ați auzit cu toții povestea călătoriei lui Flopi. El locuiește într-un heleșteu, cu apă limpede și curată. După o vreme, Flopi se hotărăște să plece în vacanță. Ajunge, din păcate, într-un râu cu apă murdară și se îmbolnăvește. Oana și Petrică îl găsesc, îl scot afară din apa murdară și îl duc acasă. Flopi este foarte bolnav. Tatăl Oanei îl așază într-un acvariu cu apă limpede și curată. Copiii îl îngrijesc zi de zi și, până la urmă, Flopi se însănătoșește. Pentru că apa heleșteului unde Flopi trăiește este limpede și curată, după ce se însănătoșește, copiii îl duc înapoi în heleșteul lui. Cu toții sunt convinși că Flopi numai acolo poate supraviețui.”

Ascultându-i povestea, copiii împreună cu educatoarea hotărăsc să-l învețe pe Flopi cum să se ferească de alte necazuri și-i arată câteva situații în care apa este poluată și nu ar trebui să se aventureze și să plece din heleșteul lui.

Astfel, ei pun într-un acvariu apă curată în care mai aruncă cutii de conserve, resturile de la ambalaje, acvarele, cafea, suc de portocale, detergent, motorină etc. Copiii observă că apa se colorează. Resturile rămân pe fundul acvariului sau plutesc pe apă.

- Credeți că peștii și plantele pot supraviețui în aceste condiții, în apa murdară din acvariu?-nu
- Unde se varsă apa murdară a râului?-apa murdară a râului se varsă în mare
- Cum se numește marea de la noi din țară?-Marea Neagră.

Când afară este cald, înotăm cu toții în mare. Pentru a nu ne îmbolnăvi, trebuie să păstrăm apa râului curată. Nu numai pentru noi, dar și pentru animalele și plantele care trăiesc acolo.

- Cum putem curăța apa? Pentru a curăța apa trebuie să folosiți mănuși, pentru că apa este foarte murdară. Unde aruncăm resturile din acvariu?-în coșuri
- Separați-le în coșuri, pentru că aceste materiale se vor recicla.

Se explică copiilor în ce constă reciclarea. Sunt sfătuiți să nu arunce caietele și cărțile vechi, sticlele din plastic, cutiile de conserve sau ambalajele de la dulciuri. Acestea se adună în coșuri și se predau la centrele de colectare. În final, toate aceste materiale sunt trimise în fabrici, pentru a fi transformate în caiete, cărți și ambalaje noi.

- Este apa curată acum? - ...nu
 - Apa este foarte murdară, cu toate că am adunat din acvariu toate cutiile de conserve și resturile de la ambalaje și le-am așezat în coșurile de gunoi pentru reciclare.
 - Credeți că acum peștii pot înota în apă?-nu
 - Ce trebuie să facem pentru a curăța într-adevar apa din acvariu?-ar trebui filtrată
- Copiii își dau seama că problema nu poate fi rezolvată atât de ușor.

- Mai Țineți minte ce v-a spus tatăl Oanei? V-a povestit despre rezervoarele mari, în care apa murdară este purificată. Dar acum este prea târziu! Apa râului nu mai poate fi limpede și curată. Substanțele otrăvitoare din apa râului nu mai pot fi îndepărtate. Ce se întâmplă atunci?-animalele și plantele mor.
- Pentru ca acest lucru să nu se întâmple, Țineți cont de următoarele sfaturi:

“Nu aruncați substanțe otrăvitoare în apă!”

- Unde le aruncăm?-în containerele speciale pentru gunoi.
- Faceți tot ce vă stă în putință pentru a menține apa curată! Astfel, mediul înconjurător nu va fi afectat.

Și pentru ca Flopi să înțeleagă și mai bine ce înseamnă poluarea apei copiii îi mai pregătesc niște surprize.

Tranziții: „Secretul naturii” (cântec). Copiii se îndreaptă spre centre:

VII. Asigurarea retenției și a transferului celor învățate

ALA 1: Activități liber alese

Artă: realizarea unor desene ce sugerează situații de poluare a apei (Așa da/Așa nu).

Construcții: realizarea unor panouri pentru mesaje Eco.

Joc de rol: prepararea unui ceai cu apă curată pentru Flopi.

VIII. Evaluarea activității

După finalizarea lucrărilor, copiii se îndreaptă spre lacul amenajat în sala de grupă, așezând pe marginea lui panourile realizate la centrul construcții și pe care au lipit desenele realizate la centrul artă. Toate acestea pentru a vedea și Flopi situații în care apa este poluată.

IX. Încheierea activității. Aprecieri finale

În încheiere, picătura Pica-Pic mulțumește copiilor și fotografiază minilacul amenajat de ei, pentru a duce fotografia lui Flopi.

Pe tot parcursul activității, propunătoarea va observa comportamentul copiilor și gradul de implicare în activități, va oferi întăriri pozitive, va corecta eventualele greșeli, va oferi feedback constructiv și va formula aprecieri individuale și colective cu privire la prestațiile copiilor.

Bibliografie

- Albulescu, I. (2009), *Pragmatica predării. Activitatea profesorului între rutină și creativitate*, Editura Paralela 45, Pitești;
- Bocoș, M., Catalano, H., Avram, I., Someșan, E. (coord.), (2009), *Pedagogia învățământului preșcolar. Instrumente didactice*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj- Napoca;
- Bocoș, M., Jucan, D., (2008), *Fundamente pedagogice: teoria și metodologia curriculumului, repere și instrumente didactice pentru formarea profesorilor*, Editura Paralela 45, Pitești;
- Bocoș, M., Stan, C., Someșan, E. (coord.), (2008), *Strategii didactice activizante în învățământul preșcolar și primar*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj- Napoca;
- Breben S., Gongea E., Ruiu G., Fulga M., (2002), *Metode interactive de grup*, ghid metodic, Ed. Arves;
- Cant, A., Leva, E., Tătaru, L., (2010), *Dragă educatoarea mea*, Editura Diamant, Pitești;
- Cerghit I., Vlăsceanu A., (1988), *Curs de pedagogie*, Universitatea București ;
- Ciubotaru, M., (2005), *Educația ecologică în grădiniță*, Ed. CD Press;
- Cosma, M., Gădălean, M., Pojar, L., Tătaru, L., (2009), *Activități integrate – întrebări și răspunsuri*, Editura Casei Corpului Didactic, Cluj- Napoca;
- Crăciun, V., Dilă, S., (2002), *Glasul naturii, ghid practic de educație pentru mediu pentru învățământul preșcolar*;
- Culea L., Sesovici A., Grama F., (2008), *Activitatea integrată în grădiniță*, DPH, București;
- Glava, A., Glava, C., (2002), *Introducere în pedagogia preșcolară*, Editura Dacia, Cluj- Napoca;
- Glava, A., Pocol, M., Tătaru, L. (2009), *Educația timpurie, ghid metodic pentru aplicarea curriculumului preșcolar*, Editura Paralela 45, Pitești;
- Păiși Lăzărescu, M., Ezechil, L., (2011), *Laborator preșcolar – ghid metodologic*, ediția a IV-a revizuită, V&I Intergral, București
- Taiban M., Nistor V., Bîrseti E., Petre, M., Vornicu V., Berescu A., (1979), *Cunoștințe despre natură și om în grădinița de copii*, Editura didactică și pedagogică, București;
- Taiban, M., Petre, M., Nistor, V., Berescu, A., (1976), *Jocuri didactice pentru grădinițele de copii*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
- Manualul educatorului pentru utilizarea setului "Flopi și apa" și "Flopi și aerul"*, Coordonator pentru România: Lucia Ceuca.
- XXX, (2009), *Curriculum pentru învățământul preșcolar, prezentare și explicitări*, Didactica Publishing House, București.

B. ACTIVITĂȚI CU CONȚINUT MATEMATIC

Importanța activităților cu conținut matematic în grădiniță

În viziunea actualului curriculum pentru învățământul preșcolar, se consideră necesar ca preșcolarul să fie pus în contact cu domeniul matematic prin jocuri dirijate cu materiale sau prin simularea unor activități (cumpărături la magazin, măsurători etc.). În această manieră, ar putea fi dezvoltate reprezentările acestora cu privire la unele concepte, cum ar fi: volum, masă, număr și, de asemenea, ei vor putea fi implicați în activități de discriminare, clasificare sau descriere cantitativă. Dezvoltarea capacităților de raționament, inclusiv de raționament abstract, va fi încurajată în conexiune cu obiecte și activități familiare.

Este considerată deosebit de semnificativă concretizarea ideilor matematice în experimente, utilizarea lor împreună cu alte concepte și elemente de cunoaștere pentru rezolvarea de probleme, pentru exprimarea unor puncte de vedere, pentru creșterea clarității și a relevanței unor mesaje.

De asemenea, este de dorit ca domeniul să nu îngreuească preșcolarul doar la contextul disciplinelor matematice, ci să-i ofere posibilitatea de a explora și contexte ale altor componente curriculare, oriunde apar elemente cum ar fi: generarea unor desene geometrice, scheme, estimarea unor costuri, planificarea unor activități, cuantificarea unor rezultate, analiza proporțiilor etc.

Totodată, preșcolarii pot fi încurajați să efectueze experimente, să utilizeze în condiții de securitate diferite instrumente sau echipamente, să înregistreze și să comunice rezultatele observațiilor științifice, să utilizeze diferite surse de informare, să rezolve probleme, să caute soluții, să utilizeze concluzii valide.

Caracteristici ale activităților matematice

Vârsta preșcolară reprezintă o perioadă intensă de dezvoltare. Acum, gândirea parcurge drumul de la acțiune la operație, etapă denumită de J. Piaget stadiul preoperațional al gândirii. Stadiul dezvoltării inteligenței evidențiază trei noțiuni pivot: acțiunea, reprezentarea (imaginea) ca premise ale dezvoltării limbajului (funcția semiotică, adică acea capacitate de a utiliza semne, simboluri ca substitute ale lucrurilor). În procesul de formare și dezvoltare a cunoștințelor matematice, este recomandat să se asigure o evoluție graduală, urmând calea de la concret spre abstract. Este cunoscut faptul că abilitățile de identificare a obiectelor și a mulțimilor, de triere, sortare și formare a mulțimilor, de ordonare, clasificare, seriare și apreciere globală a

cantității, de grupare și asociere a obiectelor în perechi se dobândesc prin acțiunea directă cu obiectele.

Materialul didactic utilizat în activitățile matematice

Materialul didactic are o mare importanță și se alege în funcție de nivelul de vârstă al copiilor. La grupa mică/mijlocie se vor folosi obiecte concrete (jucării) pe care copiii le pot mânui cu ușurință. Acestea vor fi prezentate sub formă de surpriză, introduse prin intermediul unor personaje ludice sau acoperite (pentru a stârni curiozitatea copiilor) și, ulterior, vor fi identificate de educatoare și copii, acolo unde nivelul de dezvoltare a acestora permite. Totodată, materialul didactic trebuie să fie atractiv, să stimuleze interesul copiilor și să formeze o atitudine pozitivă față de acest gen de activitate, să asigure perceperea clară și să fie ales în funcție de scopul propus.

Treptat, spre sfârșitul grupei mijlocii și începutul grupei mari, materialul didactic va deveni tot mai schematic, pentru a contribui la formarea și exersarea capacității de abstractizare. Contactul senzorial cu materialul didactic structurat favorizează atât latura formativă, cât și cea informativă a învățării perceptive. Varietatea materialelor didactice nu trebuie să fie foarte mare deoarece se distrage atenția copiilor de la ceea ce este esențial.

În ceea ce privește materialul didactic utilizat în cadrul unei activități cu conținut matematic, trebuie să ținem cont de respectarea regulilor impuse de literatura de specialitate: mai întâi, se va lucra cu obiecte concrete, apoi cu imagini, jetoane, urmând în final, folosirea simbolurilor.

Metode de învățământ specifice activităților matematice

Indiferent de forma exercițiilor este necesar să se facă trecerea treptată de la exersarea dirijată la cea semidirijată, și în final la cea independentă.

La nivelul activităților matematice se impune folosirea metodelor ce pun accentul pe formarea de deprinderi și dobândirea de abilități prin acțiune. Prin urmare, în activitățile matematice se utilizează atât metode tradiționale, cât și metode interactive și de grup.

Metode tradiționale

Prezentăm, cu titlu orientativ, o serie de metode tradiționale care pot fi utilizate în cadrul activităților matematice.

Explicația este o metodă verbală de asimilare a cunoștințelor prin care se progresează în cunoaștere, oferind un model descriptiv la nivelul relațiilor. A *explica* înseamnă, în viziunea lui D'Hainaut, a descoperi, a face să apară clare pentru copil relații de tipul cauză-efect (Petrovici, C., 2006. pag 2). Explicația are rolul de a fixa prin cuvânt acțiunea obiectuală.

Demonstrația este metoda învățării pe baza contactului cu materialul intuitiv, contact prin care se obține reflectarea obiectului învățării la nivelul percepției și al reprezentării.

Conversația este metoda de instruire bazată pe întrebări și răspunsuri în scopul realizării unor sarcini și situații de învățare.

Exercițiul este o metodă ce are la bază acțiuni motrice și intelectuale efectuate în mod conștient și repetat, în scopul formării de priceperi și deprinderi, automatizării și interiorizării unor modalități de lucru de natură motrică sau mintală.

Problematizarea constituie o modalitate de instruire prin crearea unor situații problemă, care solicită copiilor utilizarea, restructurarea și completarea unor cunoștințe și capacități dobândite anterior pe baza experienței și a efortului personal. Situația problemă reprezintă o sarcină cu caracter de noutate, prin a cărei rezolvare copilul își însușește noi cunoștințe; ea determină o stare conflictuală în gândire, un dezacord între cunoștințele anterioare și sarcina de rezolvat.

Algoritmizarea este o metodă ce presupune utilizarea și valorificarea algoritmilor în învățare. Algoritmii reprezintă deprinderi de activitate intelectuală, elaborate pe baza unor riguroase analize logice și presupun o succesiune de operații într-o ordine prestabilită. Algoritmul, odată însușit, va fi aplicat ori de câte ori apar situații similare (Exemplu: Algoritmul de formare a numărului natural).

Jocul, ca metodă, intervine pe o anumită secvență de instruire, ca un ansamblu de acțiuni și operații ce se organizează în forma specifică a jocului didactic. Utilizarea metodei jocului didactic în diferite momente ale activităților matematice, aduce un plus de eficiență formativă în planul cunoașterii, determină atitudini afective și o conduită afectivă a preșcolarului.

Metode interactive și de grup

Prezentăm, cu titlu orientativ o serie de metode interactive și de grup, selectate din lucrarea Metode interactive și de grup (Breben, S., Gongea, E., Ruiu, G., Fulga, M, 2002), care pot fi utilizate în cadrul activităților matematice.

Tehnica Lotus sau **Floarea de nufăr**, cum mai este ea denumită, este o metodă interactivă de lucru în grup care oferă posibilitatea stabilirii de relații între noțiuni pe baza unei teme principale din care derivă alte opt teme secundare concretizate în opt idei ce vor deveni teme abordate în activitățile pe grupuri mici. Această tehnică poate fi folosită în jocurile logice care vizează exersarea capacității de a recunoaște, a denumi și a utiliza figurile geometrice.

Cubul este strategia de predare-învățare care urmărește un algoritm care vizează descrierea, comparația, asocierea, analizarea, aplicarea, argumentarea atunci când se dorește explorarea unui subiect nou sau a unui cunoscut pentru a fi îmbogățit cu noi cunoștințe.

Metoda se poate aplica în jocurile logico- matematice, dar și în activitățile matematice care pot viza învățarea pozițiilor spațiale.

Schimbă perechea este o metodă de predare-învățare care constă în rezolvarea sarcinii de lucru în perechi.

Metoda are aplicabilitate în activitățile matematice care vizează formarea de mulțimi, dar și în unele jocuri logico-matematice.

Piramida sau metoda bulgărelui de zăpadă este o metodă de predare-învățare care constă în asamblarea activității individuale pentru realizarea unei sarcini sau probleme date. Metoda poate fi aplicată și în jocurile logico-matematice.

Turul galeriei este tehnica de învățare prin cooperare care stimulează creativitatea și învățarea eficientă încurajând copiii să-și exprime opiniile cu privire la soluțiile propuse de colegii lor.

Tehnica poate fi aplicată cu succes în activitățile matematice prin care se urmărește compunerea și descompunerea numerelor.

Diamantul este o metodă de fixare, consolidare și evaluare care constă în sintetizarea principalelor probleme, informații, idei ale unei teme date. Ea poate fi utilizată în activitățile cu conținut matematic în secvența pentru reactualizarea cunoștințelor.

Partenerul de sprijin este o modalitate de învățare prin care un copil cu dificultăți de învățare este sprijinit de un coleg „partener”. Această metodă are aplicabilitate în activitățile bazate pe exerciții cu material individual care vizează rezolvarea de probleme.

Forme de organizare (tipuri) a activităților matematice

Eficiența oricărei activități didactice depinde, în mare măsură, de structurile organizatorice în care aceasta are loc. Cu cât activitatea are un conținut mai bogat, cu atât forma organizatorică în care se realizează este mai complexă, mai pretențioasă. Formele organizatorice se încadrează în tipuri de activitate, ce reprezintă clase de activități asemănătoare în raport cu un criteriu dat. O clasificare pe tipuri de activitate se poate realiza în funcție de:

a) locul ocupat în programul zilei și gradul de participare a copiilor

Se disting, astfel:

- *activități de sine stătătoare, la nivelul disciplinei*, desfășurate cu întreaga grupă de preșcolari, în etapa activităților pe domenii de învățare (experiențiale). Conform prevederilor actualului curriculum, nici aceste activități nu pot fi monodisciplinare, întrucât vizează mai multe domenii de dezvoltare.
- *activități matematice ca secvențe în cadrul unor activități integrate*, desfășurate cu întreaga grupă de preșcolari, când își pierd statutul de activități de sine stătătoare devenind elemente, părți componente ale unui demers didactic global;

● *activități cu conținut matematic desfășurate în cadrul jocurilor și activităților alese (ALA) la aria de stimulare „Știință”*. Aceste activități nu se desfășoară frontal, ci ca activități individuale, în perechi sau cu grupuri mici de copii. Acest tip de activități se desfășoară în cadrul ALA de dimineață, iar la grădinițele cu program prelungit și în etapa ALA de după-amiază.

b) sarcina didactică dominantă

După acest criteriu se delimitează:

- *activități de predare-învățare (dobândire de cunoștințe);*
- *activități de formare de priceperi și deprinderi;*
- *activități de consolidare a cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor;*
- *activități de evaluare.*

În proiectarea activităților matematice, pe parcursul anului școlar recomandăm să fie abordate toate tipurile de activități, stabilite în funcție de sarcina didactică dominantă, într-o pondere stabilită *orientativ* (Mihail Roșu, RIP, nr. 1-2/1997),, după cum urmează:

Nr. crt.	Sarcina didactică dominantă	Ponderea anuală
1	predare-învățare (dobândire de cunoștințe)	30%
2	formare de priceperi și deprinderi	40%
3	consolidare a cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor	15%
4	Evaluare	15%

Pentru formele de activitate induse de criteriul „sarcina didactică dominantă”, structura unei activități poate avea următoarele componente:

Activitatea de predare-învățare

Sarcina didactică dominantă – comunicarea și însușirea/dobândirea de cunoștințe noi

Structura organizatorică orientativă:

1. Organizarea învățării – pregătirea pentru activitate;
2. Reactualizarea cunoștințelor anterioare – realizarea conexiunii cu activitățile anterioare care prezintă cunoștințe necesare asimilării celor care vor fi predate în activitatea propusă;
3. Captarea atenției – trezirea interesului copiilor pentru subiectul activității ce urmează a se desfășura;
4. Enunțarea temei și a obiectivelor – informarea copiilor printr-un limbaj adecvat înțelegerii lor, despre sarcinile ce urmează a fi îndeplinite pe parcursul activității;
5. Prezentarea conținutului și dirijarea învățării – secvența majoră a activității (răspunde sarcinii dominante și ocupă cea mai mare parte a resursei de timp) presupunând prezentarea conținutului științific ce face obiectul activității;

6. Obținerea performanței – executarea exercițiilor de către copii, executarea jocului;
7. Intensificarea retenției – presupune diverse modalități de fixare a noilor cunoștințe: exerciții, problematizări, aplicații practice, crearea situațiilor de transfer, revizuirea activității prin exerciții de tip „întrecere”;
8. Evaluarea – formularea unor judecăți de valoare, asupra modului de desfășurare a activității și a modului de implicare a preșcolarilor.

Activitatea de formare de priceperi și deprinderi

Sarcina didactică dominantă – realizarea unor activități independente cu scopul de a forma anumite priceperi și deprinderi de muncă intelectuală și nu numai.

Structura organizatorică orientativă :

1. Organizarea învățării;
2. Reactualizarea cunoștințelor anterioare;
3. Enunțarea temei și a obiectivelor;
4. Prezentarea conținutului și dirijarea învățării: (secvența majoră);
5. Obținerea performanței;
6. Evaluarea activității.

Activitatea de consolidare a cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor

Sarcina didactică dominantă – recapitularea cunoștințelor, fixarea cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor.

Structura organizatorică orientativă :

1. Organizarea învățării;
2. Captarea atenției;
3. Enunțarea subiectului și a obiectivelor;
4. Reactualizarea cunoștințelor anterioare (secvența majoră);
5. Obținerea performanței;
6. Intensificarea retenției;
7. Evaluarea activității.

Activitatea de evaluare

Sarcina didactică dominantă – verificarea însușirii cunoștințelor, formarea priceperilor și deprinderilor.

Structura organizatorică orientativă:

1. Organizarea învățării;
2. Captarea atenției;
3. Enunțarea subiectului și a obiectivelor;
4. Evaluarea propriu-zisă (secvența majoră);
5. Încheierea activității.

c) forma de activitate dominantă

După acest criteriu amintim:

- *exerciții cu material didactic individual;*

- jocuri didactice matematice;
- jocuri logico-matematice.

Pe grupe de vârstă, se recomandă valorizarea matricei corelative cu ponderea formelor organizatorice induse de activitatea dominantă (Mihail Roșu, RIP, nr. 1-2/1997):

Grupa	Forma de activitate		
	Exerciții cu material individual	Joc didactic matematic	Joc logico-matematic
mică	20%	40%	40%
mijlocie	40%	30%	30%
mare	50%	30%	20%

Desigur, procentele sunt aproximative și pot fi luate în considerare doar orientativ în proiectarea activităților matematice.

d) locul de desfășurare

În funcție de acest criteriu se disting:

- *Activități cu conținut matematic desfășurate în sala de grupă;*
- *Activități de tip outdoor, desfășurate în curtea grădiniței, în parc, în natură, fiind ocazionate de excursii, vizite.*

Orice activitate matematică se poate încadra în aceste categorii, în funcție de scopul urmărit. În practică, contextul educațional favorizează aceste tipuri de activități, ele nu se întâlnesc în formă pură, pe tot parcursul activității. Clasificarea de mai sus este dată de dominanta activității matematice.

Obiective ale activităților matematice

Pentru a stabili obiectivele operaționale ale unei activități matematice ce urmează să o desfășoare, recomandăm ca educatoarea să parcurgă următorii pași:

- identificarea obiectivelor cadru care vizează activitățile cu conținut matematic de la domeniul Științe din curriculumul pentru învățământul preșcolar;
- identificarea obiectivelor de referință, subordonate obiectivelor cadru;
- stabilirea obiectivelor operaționale pentru activitatea matematică ce urmează să o desfășoare.

Obiectivele operaționale definesc comportamentele urmărite după ce copilul a parcurs o experiență de învățare și reprezintă finalități concrete, observabile și măsurabile. Operaționalizarea obiectivelor este necesară pentru:

- a organiza mai bine situațiile de învățare,
- a stabili acțiunile concrete ce condiționează cunoașterea, înțelegerea, aplicarea și evaluarea noului conținut,
- a asigura dezvoltarea copilului în raport cu posibilitățile sale maxime.

Un model de operaționalizare, care și-a dovedit eficiența și aplicabilitatea în practica pedagogică este cel elaborat de R.F. Mager, model care vizează următoarele trei condiții de operaționalizare:

- descrierea **comportamentului observabil** - a prestației, performanței sau competenței, cu ajutorul verbelor de acțiune (vezi Taxonomia lui Boom);
- menționarea **condițiilor de producere și manifestare a comportamentului**, utilizând sintagmele "cu ajutorul...", "utilizând", "folosind", "pe baza...", "pornind de la...", "având la dispoziție...", "având acces la...", "valorificând..." etc
- prezentarea **criteriilor de reușită/de acceptare a performanței standard**, precizând *numărul minim de răspunsuri corecte; numărul încercărilor admise; numărul maxim de omisiuni admise, etc.*

Conținuturi și sugestii tematice

Grupa mică

Gruparea obiectelor după o însușire comună: formă, culoare, mărime

Exerciții cu material individual:

„Spune cine (ce) sunt?”; „Cum este?”; „Alege și pune în aceeași grupă toate păpușile (mașinuțele, iepurașii etc.)”; „Grupează jucăriile care au aceeași formă și spune ce grupe ai format”; „Așează-mă lângă jucării care au culoarea mea”; „Alegem și grupăm mărgelile colorate”; „Alege și arată jucăria mică(mare)”; „Alege și grupează jucăriile mari și pe cele mici”; „Separă obiectele mari de cele mici și spune ce grupe ai format”.

Jocuri didactice:

„Spune ce sunt”; „Ce a ascuns ursulețul (păpușa)”; „Ce ne-a adus iepurașul?”; „Încărcăm trenul”; „Facem ordine”; „Garajul mare și mic”; „Mingile la coșul de aceeași culoare”; „Grădina zoologică”; „Jucării rotunde, jucării pătrate”.

Jocuri logice:

„Alege discurile și joacă-te cu ele”; „Alege pătratele și joacă-te cu ele”; „Spune ce sunt/cum sunt”; „Așază-mă la căsuța mea”.

Perceperea și sesizarea diferențelor cantitative dintre două grupe comparate și aprecierea globală a cantității

Exerciții cu material individual:

„O păpușă (minge, mașină), mai multe păpuși (mingi, mașini)”; „Mai multe jucării, mai puține jucării”; „Arată și spune în care grupă sunt mai multe jucării, mai puține jucării”

Jocuri didactice:

„Găsește frații mei”; „Șervețele colorate”; „Grădina cu flori”; „Coșulețe cu fructe și legume”.

Jocuri logice:

„Alege prietenii mei cei mici (mari)”; „Așază-mă la culoarea mea”.

Perceperea, indicarea și exprimarea verbală adecvată unor relații spațiale (pe-sub; jos- sus; în față- în spate) dintre diferite obiecte și grupe de obiecte

Exerciții cu material individual:

„Caută și spune unde sunt păpușile (creioanele, mașinile etc.)”; „Unde ai așezat mulțimea/grupa de jucării?”; „Spuneți unde sunt?”; „Ce mulțime/grupă de jucării ai așezat (pe, sub, lângă, în spate, în față, jos, sus)”.

Jocuri didactice

„Unde s-au ascuns jucăriile”; „Păcăleli”; „Caută și găsește”.

Așezarea într-o anumită ordine, prin alternare, a obiectelor din două sau trei grupe diferite, după modele structurate inițial de către educatoare (alternare de forme, mărimi, culori):

Exerciții cu material individual:

„ Așezăm în horă fetițe și băieți”; „Șirag de mărgel colorate pentru păpușă”; „Decorăm un cordon cu flori roșii și albastre”; „Modelăm nasturi mari și mici, să-i așezăm în rând, unul mare, unul mic”.

Jocuri didactice:

„Trenul”; „Dansul fetelor și al băieților”; „Știu să fac șirul”.

Jocuri logice:

„Aranjăm discurile și pătratele”; „ Ce este această piesă?”; „Să construim un tren lung din toate pătratele”; „Să construim un șarpe colorat”.

Familiarizarea cu numerele naturale 1-3 și raportarea cantității la număr și invers

Exerciții cu material individual:

„Numără și spune câte obiecte (creioane, mașini, etc.) sunt pe masă”; „Arată și spune unde sunt două/trei obiecte”; „Formează o grupă cu 1, 2, 3 obiecte”; „Recunoaște și denumește cifra (1-3)”; „Descoperă care cifră lipsește din șirul dat”.

Jocuri didactice:

„Te rog să-mi dai”; „Săculețul cu surprize”; „Punguța cu doi bani”; „Cine are același număr?”; „Ce ne spune ursulețul?”; „Cine știe să numere mai bine”.

Jocuri logice:

„Ce știi despre mine?”; „Treci la locul tău!”;

Inițierea în operații simple de adunare și scădere cu 1-2 unități în intervalul 1-3, prin manipulare de obiecte:

Exerciții cu material individual:

„Cum putem face să fie mai mult cu un obiect decât în grupa cu obiecte”; „Cum putem face să fie mai puține obiecte decât în grupa cu..... obiecte”.

Jocuri didactice:

„Cine rezolvă corect?”; „Socoteli”.

Grupa mijlocie

Formarea de grupe de obiecte după un criteriu dat (formă, mărime, culoare), observarea și numirea unor însușiri comune:

Exerciții cu material individual:

„Grupează obiectele de aceeași formă (mărime, culoare)”; „Spune de ce sunt așezate în aceeași grupă”;

Jocuri didactice:

„ Cu ce mă joc”; „Cine știe mai bine?”; Săculețul fermecat”; „Spune ce ai găsit”; „Spune cum sunt și așează-mă la locul meu”.

Jocuri logice:

„Ghicește cum este”; „Ce piesă nu cunoaștem”; „Cum este și cum nu este această piesă”.

Constituirea unor grupe de obiecte de aceeași formă, dar de dimensiuni diferite; separarea lor în mari-mici; lungi- scurte; groase- subțiri:

Exerciții cu material individual:

„Formează grupe de obiecte mari-mici (lungi-scurte, groase- subțiri)”.

Jocuri didactice:

„Cine are o grupă la fel cu a mea?”; „Spune ce s-a schimbat”.

Jocuri logice:

„Așază-mă la căsuța mea”; „Biblioteca”; „Cine aranjează mai frumos”; „Tabloul pieselor mari (mici) albastre, galbene, roșii”; „Unde este locul meu”.

Ordonarea obiectelor care au aceeași formă, dar sunt de mai multe dimensiuni, în șir crescător și descrescător:

Exerciții cu material individual:

„Așază în șir obiectele (mingile, merele etc.) de la cel mai mic la cel mai mare (respectiv de la cel mai mare la cel mai mic)”; „Ordonează obiectele (panglicile, cordoanele, creioanele) de la cel mai scurt la cel mai lung și invers”; „Ordonează bețișoarele de la cel mai subțire la cel mai gros și invers”.

Jocuri didactice:

„Știi să faci la fel ca mine?”; „Cine ordonează mai frumos?”

Jocuri logice:

„Tabloul cercurilor (al pătratelor, triunghiurilor, dreptunghiurilor)”; „Tabloul tricolor”.

Compararea a două sau mai multe grupe diferite pentru perceperea și sesizarea diferenței raporturilor cantitative dintre acestea; aprecierea cantității globale („aici cred că sunt mai multe, mai puține”) și prin punere în corespondență (formare de perechi):

Exerciții cu material individual:

„Spune unde crezi că sunt mai multe, mai puține”; „Formează perechi între obiectele din două grupe diferite și spune unde sunt mai multe și de ce? (mai puține și de ce sau dacă sunt tot atâtea și de ce?)”.

Jocuri didactice:

„Ce poți spune despre grupa ta?”; „Cine știe mai bine?”; „Să fie tot atâtea”; „Cine are o grupă la fel cu a mea”.

Jocuri logice:

„Formați perechi”; „Străzi intersectate”.

Perceperea, indicarea și exprimarea verbală adecvată unor relații spațiale (pe-sub; jos- sus; în față- în spate, deasupra- dedesupt; la stânga- la dreapta) dintre diferite obiecte și grupe de obiecte

Exerciții cu material individual:

„Unde ai așezat grupa de jucării?”; „Spuneți unde sunt?”; „Ce grupă de jucării ai așezat (pe, sub, lângă, în spate, în față, jos, sus, la stânga, la dreapta)”.

Jocuri didactice

„Unde s-au ascuns jucăriile”; „Păcăleli”; „Caută și găsește”; „Magicianul și piticii”.

Familiarizarea cu numerele naturale 1-5 și raportarea cantității la număr și invers (repetarea numărului în limitele 1-3; învățarea numerelor 4 și 5):

Exerciții cu material individual:

„Formați grupe care să aibă 1,2, 3 obiecte”; „Care este cifra care se potrivește grupei?”; „Formați grupe cu trei obiecte, numărați obiectele din fiecare grupă”; „Ordonează grupele de la grupa cu un obiect până la grupa cu trei obiecte”; „Formează o grupă care să aibă cu un obiect mai mult decât grupa cu 3 obiecte”; „Numără câte obiecte sunt (de la 1 la 4)”; „Formează o grupă care să aibă cu un obiect mai mult decât grupa cu 4 obiecte”; „Ordonează grupele în șir crescător și descrescător”; „Numără, spune și arată câte obiecte sunt în fiecare grupă”; „Pune sub fiecare grupă cifra care ne arată câte sunt (1-5)”; „Unește punctele și spune ce cifră este”.

Jocuri didactice:

„Te rog să-mi dai. . . (3 păpuși, mașini, mere,. . . 4 creioane, ursuleți, iepurași. . . 5 cuburi, mărgelile, jetoane)”; „Săculețul cu surprize”; „Ce știi să spui despre mine”; „Cine are același număr”; „Ghici, ghici”; „Ghicește al câtelea lipsește”; „Cine știe să numere mai bine”.

Jocuri logice:

„Ghici, ghici”.

Inițierea în operații simple de adunare și scădere cu 1-2 unități în intervalul 1-5, prin manipulare de obiecte:

Exerciții cu material individual:

„Cum putem face să fie mai mult cu un obiect decât în grupa cu . . . obiecte”; „Cum putem face să fie mai puține obiecte decât în grupa cu . . . obiecte”.

Jocuri didactice:

„Cine știe mai bine?”; „Cine rezolvă corect?”

Grupa mare

Reluarea sub forme noi a cunoștințelor, a priceperilor și a deprinderilor însușite de copii în grupele anterioare, privind constituirea unor grupe de obiecte după o însușire comună, ordonarea obiectelor unei grupe după dimensiunea acestora, orientare în câmp vizual:

Exerciții cu material individual:

„Spune de ce sunt aceste jucării puse împreună”; „Formează grupe de obiecte și spune de ce le-ai așezat la un loc”; „Așază în șir obiectele de la cel mai mic la cel mai mare” (și invers); „Așază în șir obiectele de la cel mai scurt la cel mai lung” (și invers);

„Așază în șir obiectele de la cel mai subțire la cel mai gros” (și invers); „Așază în șir obiectele de la cel mai îngust la cel mai lat” (și invers); „Spune ce grupă de obiecte ai la dreapta ta” (la stânga, în față; pe. . . , sub. . . etc.);

Jocuri didactice:

„Facem ordine”; „Cine așază mai bine”; „Ce ai găsit”; „Unde este locul”; „Spune unde ai așezat”.

Jocuri logice:

„Aranjăm pătrate (discuri, triunghiuri, dreptunghiuri)”; „Găsește locul potrivit”, „Biblioteca”; „Trenul (o diferență).

Constituirea unor grupe de obiecte (piese geometrice) pe baza a două sau trei însușiri comune, considerate simultan:

Exerciții cu material individual:

„Formează grupe de obiecte de aceeași formă și culoare și spune de ce le-ai așezat împreună”; „Formează grupe de obiecte de aceeași formă și mărime și spune de ce le-ai așezat împreună”; „Alege și grupează jucăriile de aceeași formă, culoare, mărime” (ex. pătrate roșii, mari, discuri, galbene mici etc.).

Jocuri didactice:

„Știi să faci la fel ca mine?”; „Spune ce s-a schimbat”.

Jocuri logice:

„Tabloul pieselor mici- subțiri”; „Trenul cu patru diferențe”; „Jocul mulțimilor disjuncte”.

Ordonarea în șir crescător și descrescător a elementelor unei mulțimi după un criteriu dat:

Exerciții cu material individual:

„Așază în șir obiectele de la cel mai mic la cel mai mare (respectiv de la cel mai mare la cel mai mic)”; „Ordonează obiectele de la cel mai scurt la cel mai lung și invers”; „Ordonează bețișoarele de la cel mai subțire la cel mai gros și invers”, „Ordonează panglicile de la cea mai îngustă la cea mai lată”.

Jocuri didactice:

„Știi să faci la fel ca mine?”; Cine ordonează mai frumos?”

Compararea grupelor de obiecte prin formare de perechi, observarea raporturilor cantitative între obiectele din grupele comparate (sunt tot atâtea, mai multe decât. . . , mai puține decât. . .)

Exerciții cu material individual:

„Formează perechi între obiectele din aceste grupe; spune dacă sunt tot atâtea sau unde sunt mai multe, mai puține și de ce”; „Formează perechi între obiectele din grupele date (cu diferență)”; „Cum poți face să fie tot atâtea? Cum se mai poate?”; „Formează cât mai multe grupe cu obiecte diferite, dar în fiecare grupă să fie tot atâtea ca în grupa dată”.

Jocuri didactice:

„Sunt tot atâtea”; „Repede și bine”; „Cine știe, câștigă”.

Jocuri logice:

„Soarele”, „Racheta”.

Exersarea numărului în limitele 1-5 alcătuirea scărilor numerice de la 1 la 5, asocierea corectă a numărului la cantitate și invers:

Exerciții cu material individual:

„Formează o grupă cu 1 obiect (2, 3, 4, 5)”; „Să formăm mai multe grupe cu 1, 2, 3, 4, 5 obiecte și să punem cifra potrivită sub fiecare grupă”; „Arată câte obiecte punem într-o grupă lângă cifra 2 (3, 5, 4, 1)”; „Spune câte obiecte sunt în grupele din acest șir?” (1, 2, 3, 4, 5).

Jocuri didactice:

„Te rog să-mi dai 3 (2, 4, 1, 5) păpuși (mingi, cuburi, etc.)”; „Ghici ce s-a schimbat”, „Multe, puține”; „Ordonăm și numărăm”, „Detectivii”.

Învățarea numărului 6 (7, 8, 9, 10) comparativ cu grupa de 5 (6, 7, 8, 9) obiecte; integrarea în șirul numeric 1-6 (7, 8, 9, 10), familiarizarea cu aspectul ordinal al numărului, compunerea și descompunerea numerelor:

Exerciții cu material individual:

„Construiți cât mai multe grupe cu 6 (7, 8, 9, 10) obiecte și așezați lângă fiecare cifra potrivită”; „Construiți șirul numeric de la 1 la 6 (7, 8, 9, 10) și de la 6 (7, 8, 9, 10) la 1; arătați și spuneți câte obiecte sunt în fiecare grupă”; „Care e primul obiect, al doilea, . . din grupa. . . ”; .

Jocuri didactice:

„Găsește greșeala”, „Te rog să-mi dai. . . ”; „A câta jucărie lipsește?”; „Numără corect”; „Ghicește la ce număr m-am gândit!”; „Cine știe câștigă”; „Al câtelea fluturaș a zburat”: „De-a școala”; „Cu matematica în lumea poveștilor”; „Biblioteca”:

Jocuri logice:

„Jocuri cu două cercuri”; „Ce piesă lipsește?”.

Familiarizarea cu simbolurile matematice; inițierea în operații simple de adunare și scădere cu 1-2 unități în limitele 1-10; introducerea raționamentelor de tip ipotetico- deductiv; compunerea de probleme:

Exerciții cu material individual:

„Cum putem face să fie mai mult cu un obiect decât în grupa cu . . . obiecte”;

„Cum putem face să fie mai puține obiecte decât în grupa cu . . . obiecte”.

Jocuri didactice:

„Dacă știi- câștigi întrecerea”; „Cine rezolvă repede și bine?”; „ Cine compune problema mai repede?”; „Socotește și potrivește”; „Micul matematician”; „Răspunde repede și bine” „Numărăm și socotim”; „Hai să facem o problemă”; „Eu voi fi mâine școlar”.

Măsurarea dimensiunilor unor obiecte și a capacității vaselor cu ajutorul unor etaloane (unități) nestandardizate (bețișor, creion, panglică, lingură, pahar etc.); împărțirea unui întreg în jumătăți și sferturi:

Exerciții cu material individual:

„Spune care este mai lung, care e mai scurt”; „Spune care este mai lat, care e mai îngust”; „Unde este mai multă apă”; „Știi să refaci întregul? (din jumătăți, din 4 sferturi, dintr-o jumătate și două sferturi)”; „Spune ce activitate a durat mai mult, mai puțin”; „Spune ce oră este (orele fixe)”.

Jocuri didactice:

„Spune cum este”; „La cumpărături”; De la tinerețe, pân’ la bătrânețe”.

Forme de realizare a activităților matematice în grădiniță

Exerciții cu material individual

Definirea exercițiilor cu material individual:

Sunt forme de organizare specifice ce permit realizarea cu eficiență a tuturor tipurilor fundamentale ale activității matematice prin exerciții.

Câteva caracteristici ale acestei forme de activitate sunt:

- include un sistem de exerciții articulat pe obiectivele operaționale ale activității;
- îmbină activitatea frontală cu cea diferențiată și individuală;

- solicită, dar nu cu necesitate, prezența unui model;
- impune folosirea de material individual;
- exercițiile sunt structurate pe secvențe didactice;
- sarcinile exercițiilor constituie o bază în evaluare;
- permite și asigură învățarea conștientă, activă și progresivă a conținutului noțional matematic;
- formează deprinderi de muncă independentă și autocontrol;
- asigură însușirea și folosirea unui limbaj matematic corect, prin motivarea acțiunii;
- folosește ca metode explicația și demonstrația;
- introduce elemente de algoritmizare.

Eficiența acestei forme de activitate este asigurată și prin materialul didactic variat.

Sistemul de exerciții utilizat în astfel de activități este determinat de sarcina didactică și are la bază exercițiul ca metodă didactică.

Proiectarea unei activități matematice pe bază de exerciții trebuie să fie adaptată structurii de organizare a activității în funcție de nivelul de vârstă căruia i se adresează.

Etaple activităților matematice bazate pe exerciții cu material individual:

Moment organizatoric:

- aerisirea sălii de grupă;
- aranjarea mobilierului;
- pregătirea materialelor didactice;
- introducerea copiilor în sala de grupă;

Captarea atenției:

- prezentarea materialului didactic prin intermediul elementelor ludice;
- intuirea materialului didactic distributiv și demonstrativ de către educatoare (grupa mică) și cu antrenarea copiilor (grupele mijlocie și mare);

Anunțarea temei și a obiectivelor:

- în contextul ludic se prezintă tema activității și obiectivele și sarcina didactică;

Reactualizarea cunoștințelor:

- se fac exerciții de exemplificare de către educatoare (gr. mică) și cu ajutorul copiilor (grupele mijlocie și mare), exerciții ce au ca scop reactualizarea unor cunoștințe anterioare ce urmează a fi valorificate în activitate;

- în cazul activităților de consolidare, sistematizare, exercițiile se realizează semidirijat;

Prezentarea conținutului și dirijarea învățării:

- demonstrarea și explicarea modului de realizare;
- verbalizarea acțiunilor efectuate și utilizarea termenilor specifici domeniului

- se fac precizări privind succesiunea unor acțiuni

Obținerea performanței și asigurarea feed-back-ului:

- executarea exercițiilor de către copii;
- se urmărește respectarea indicațiilor date;
- se acordă sprijin copiilor ce întâmpină dificultăți;
- în cazul unor greșeli tipice, se repetă exercițiile demonstrative cu elemente de joc, alegând strategii noi, adaptate nivelului de înțelegere;
- în activitățile de repetare se aleg sarcini ale exercițiilor la care copiii nu au obținut rezultatele așteptate;

● se verbalizează repetat, motivându-se acțiunea, alegând strategii noi, adaptate nivelului de înțelegere, se descrie acțiunea;

- se pune accent pe folosirea terminologiei noi;

Asigurarea retenției și a transferului:

- introducerea unor exerciții variate care să implice verbalizarea terminologiei specifice;
- rezolvarea prin exercițiu a unor sarcini este posibilă și sub formă de întrecere între copii (între un copil care lucrează cu material distributiv și ceilalți), sau între educatoare și copii;
- în diversificarea exercițiilor se acordă atenție antrenării mai multor analizatori: tactil, auditiv, vizual;

- apreciere verbală după fiecare tip de exercițiu (foarte bine, corect, etc.).

Evaluarea performanței:

- se introduc sarcini de rezolvare individuală (fișe);
- se intuiește fișa;
- se precizează sarcina de rezolvat;
- după realizarea sarcinilor se analizează, se corectează greșelile;
- se fac aprecieri prin raportare la obiective.

Prezentăm, spre exemplificare, structura orientativă a unor activități matematice bazate pe exerciții cu material individual:

Tema activității: Să-l ajutăm pe Tic-pitic

Grupa: mică

Scopurile activității: recunoașterea și denumirea corectă a obiectelor (se utilizează jucării existente în sala de grupă); perceperea unor însușiri ale obiectelor și gruparea lor după o însușire comună-formă

Eveniment didactic	Conținut
Moment organizatoric	Se crează cadrul necesar bunei desfășurări a activității: - aerisirea sălii de grupă; - aranjarea mobilierului în formă de careu; - pregătirea materialului didactic demonstrativ la masa

	educatoarei și a celui distributiv.
Captarea atenției	Prezentarea materialului didactic prin intermediul unor elemente ludice (o păpușă, un ursuleț, un pitic din poveste, etc). Intuirea materialului didactic (coșuleț cu jucării) adus de Tic-pitic(ursuleți, iepurași, căței, pisici, rățuște).
Anunțarea temei și obiectivelor	Se face cu ajutorul lui Tic-pitic care precizează că azi dorește să se joace cu copiii. Prin intermediul educatoarei, Tic-pitic precizează că are în coșuleț mai multe jucării amestecate și nu știe cum se numesc, și cum să grupeze jucăriile. Acesta solicită ajutorul copiilor pentru a realiza sarcina.
Reactualizarea cunoștințelor	Jucăriile luate din coșuleț sunt așezate pe covor. Se denumesc jucăriile cu ajutorul copiilor.
Prezentarea conținutului și dirijarea învățării	Se demonstrează și se explică modul de lucru de către educatoare. Se verbalizează acțiunile efectuate și se utilizează termeni specifici, precizând succesiunea acțiunilor efectuate: - se ia o jucărie și se denumește; - se precizează locul unde va fi așezată - pe măsută; - se găsește o altă jucărie care are aceeași formă, se evidențiază acest lucru și se așează lângă prima precizându-se că împreună formează o mulțime/grupă; - se denumește fiecare mulțime formată, indicând fiecare mulțime formată prin încercuire cu creta sau cu mâna.
Obținerea performanței și asigurarea conexiunii inverse	Exercițiile se execută de către copii pentru jucăriile rămase. Se urmărește respectarea etapelor precizate, realizarea corectă a sarcinilor și verbalizarea acțiunilor efectuate. Copiii care întâmpină dificultăți sunt ajutați. Dacă se constată că există greșeli tipice, se vor repeta exercițiile demonstrative sau, după caz, se vor adopta noi strategii de predare , iar explicarea noțiunilor se va face raportându-ne la nivelul de înțelegere a copiilor. Se denumesc cu ajutorul copiilor toate mulțimile formate.
Asigurarea retenției și a transferului	Copiii vor primi bucățele de pâine pentru a hrăni animalele dintr-o mulțime. Pe rând, vor hrăni animalele și vor preciza numele mulțimii cu animalele hranite. Educatoarea numește 3 copii cărora le oferă câte o jucărie și îi așează în semicerc în fața grupei. Fiecare copil

	din grupă primește o jucărie din cele folosite în cadrul activității (ursuleți, iepurași, căței, pisici, rășuște). Cealți copii se vor grupa în jurul lor în funcție de jucăria primită. Astfel se formează mulțimea iepurașilor, ursuleților, etc. Cei 3 copii vor denumi mulțimile/grupele formate, iar copiii din grupe vor menționa numele animalelor din mulțimea formată și vor imita glasul lor.
Evaluarea performanței	Se introduce jocul „Ce mulțime am ascuns”. Se descoperă mai multe grupe cu jucării, se numesc grupele. În timp ce copiii închid ochii, educatoarea acoperă o mulțime/grupă. Copiii deschid ochii și spun ce mulțime/grupă s-a ascuns. Se fac aprecieri colective și individuale. Tic-pitic le mulțumește pentru ajutor și le oferă recompense.

La grupa mijlocie având în vedere că preșcolarii au însușite anumite cunoștințe din anul precedent, activitatea se poate desfășura astfel:

Eveniment didactic	Conținut
Captarea atenției	Prin prezentarea personajului ludic care dorește să se joace cu ei, cu jucăriile pe care le au în grupă și care astăzi s-au grupat și s-au ascuns sub cutiile de pe măsuțe.
Anunțarea temei și obiectivelor	Se anunță obiectivele și tema: Azi vom afla care sunt grupurile de jucării de același fel care s-au ascuns sub cutii.
Reactualizarea cunoștințelor	Pe una din măsuțe sunt mai multe jucării amestecate. Patru copii primesc câte o jucărie. Aceștia au ca sarcină să ia jucăriile care sunt la fel cu cea primită, să le așeze pe măsuțe formând astfel patru grupe de jucării. Pe rând, fiecare copil va denumi grupa pe care a format-o și o va delimita prin încercuire cu mâna.
Prezentarea conținutului și dirijarea învățării	Se explică sarcina de către educatoare. Pe rând, câte un copil va veni la masa educatoarei și va ridica o cutie. El trebuie să denumească mulțimea de jucării identificată și să răspundă întrebărilor educatoarei (exemplu: Păpușile sunt mari sau mici? Ce culoare au mingile?)
Obținerea performanței și asigurarea conexiunii inverse	Copiii execută sarcinile ce le revin, educatoarea insistând asupra realizării corecte a exercițiilor și a verbalizării. În cazul în care copilul solicitat nu formulează corect răspunsul acesta va fi ajutat de educatoare și de colegi.

Asigurarea retenției și a transferului	Grupele de jucării vor rămâne pe măsuțe. La semnalul educatoarei, copiii închid ochii, iar aceasta strecoară alte jucării care nu aparțin acelei grupe. La semnalul educatoarei, copiii deschid ochii și trebuie să sesizeze greșeala și să o corecteze, verbalizând în același timp.
Evaluarea performanței	Se introduc sarcini de rezolvare individuală pe fișe de lucru. Fișa este intuită cu ajutorul copiilor, după care se prezintă sarcina de rezolvat. La final, se corectează eventualele greșeli. Se fac aprecieri individuale și colective.

Tema activității: Alege mașinile mari/mici

Grupa : mică

Scopul activității: Perceperea, recunoașterea și formarea de mulțimi după criteriul mărimii

Eveniment didactic	Conținut
Captarea atenției	Prezentarea materialului didactic sub formă de surpriză. Intuirea materialului demonstrativ și a caracteristicilor acestuia. Mașinile sunt acoperite și așezate pe măsuță astfel: o mulțime de mașini mari și o mulțime mașini mici. Ele vor fi descoperite pe rând și li se va cere copiilor să le denumească.
Anunțarea temei și obiectivelor	Se anunță obiectivele și tema: „Azi vom fi șoferi și vom învăța cum să parcam fiecare mașină în garajul potrivit”.
Reactualizarea cunoștințelor	Se cere apoi copiilor să privească cu atenție cele două grupe de mașini, să precizeze cum sunt mașinile din prima grupă și cum sunt mașinile din cealaltă grupă. Vor fi identificate cele două feluri mașini: mașini mari și mașini mici. Dacă este necesar, intervine educatoarea pentru a preciza care sunt mari/mici și va indica grupele.
Prezentarea conținutului și dirijarea învățării	Se prezintă copiilor, spre comparare, obiecte mari și mici din sala de grupă cu vizibile diferențe de mărime (dulap/scăunel). Se compară jucării din aceeași categorie de obiecte (minge de fotbal/de tenis). Se explică și se demonstrează sarcina de către educatoare. Mașinuțele vor fi amestecate.

	Se stabilește garajul pentru mașinile mari și garajul pentru mașinile mici (pe covor în părți opuse). Pe rând, câte copil va lua o mașinuță, o va arăta copiilor, o denumește și precizează dacă este mare sau mică. Apoi o conduce la garajul potrivit, precizând unde a dus mașina (exemplu: Eu am dus mașina mare la garajul de mașini mari).
Obținerea performanței și asigurarea conexiunii inverse	Copiii execută sarcinile ce le revin , educatoarea insistând asupra realizării corecte a exercițiilor și a verbalizării.
Asigurarea retenției și a transferului	La măsuțe copiii vor lucra în grup și vor avea ca sarcină să aleagă roți mari și roți mici și apoi să le așeze în dreptul mașinilor potrivite.
Evaluarea performanței	Activitatea se poate încheia cu un concurs de condus între șoferii mașinilor mari și șoferii mașinilor mici. Se fac aprecieri individuale referitoare la modul cum s-au implicat în activitate și se acordă recompense.

Tema activității: Spune ce culoare am!

Grupa: mică

Scopurile activității: Perceperea unor însușiri ale obiectelor, gruparea după o însușire comună- culoarea

Eveniment didactic	Conținut
Captarea atenției	Prezentarea materialului didactic sub formă de surpriză.
Anunțarea temei și a obiectivelor	Se anunță obiectivele și tema pe înțelesul copiilor.
Reactualizarea cunoștințelor	Identificarea materialelor didactice necesare.
Prezentarea conținutului și dirijarea învățării	Educatoarea prezintă și demonstrează modul de lucru: - se prezintă copiilor obiecte în culori diferite; - se denumește fiecare obiect și se precizează culoarea (inimă-roșie , frunză-verde, soare-galben, mașină-albastră); - se înlocuiesc obiectele colorate cu imagini ale acestora; - se dă fiecărui copil o bucată de hârtie colorată a cărei culoare trebuie să o identifice, apoi să asocieze bucata de hârtie colorată cu imaginea de aceeași culoare (roșu-inimă roșie).
Obținerea performanței și	Copiii execută sarcinile ce le revin, educatoarea

asigurarea conexiunii inverse	insistând asupra realizării corecte a exercițiilor și a verbalizării. Vor fi sprijiniți individual copiii ce întâmpină dificultăți.
Asigurarea retenției și a transferului	Se vor realiza exerciții de forma: - arată obiectul de o anumită culoare (de culoare roșie); - denumește culoarea obiectului pe care am să-l indic; - grupează la un loc obiectele roșii/ galbene / verzi/ albastre și spune ce ai format.
Evaluarea performanței	Fiecare copil va primi pe o fișă imaginea unui obiect pe care va trebui să o coloreze cu o singură culoare. Pe flipchart sunt lipite cartoane colorate, numărul lor fiind același cu numărul culorilor identificate. La final, fiecare copil precizează ce reprezintă desenul său și cu ce culoare a desenat după care îl așează pe flipchart la culoarea potrivită. Se fac aprecieri individuale referitoare la modul cum s-au implicat în activitate și se acordă ca recompensă buline de diferite culori.

Activitățile de consolidare pot fi efectuate prin diverse jocuri didactice: *Mingile la coș, Găsește căsuța potrivită.*

În cadrul activităților desfășurate la **grupa mijlocie**, copiii vor învăța să constituie mulțimi de obiecte pe baza unor noi însușiri: dimensiuni- lung/scurt, gros/subțire, mare/mijlociu/mic, culoare, formă, să ordoneze crescător și descrescător elementele unei mulțimi având drept criteriu mărimea relativă, lungimea relativă, lățimea relativă, grosime relativă.

La **grupa mare**, se vor realiza activități de constituire a mulțimilor pe baza a 2-3 criterii îndeplinite simultan. Pentru a dobândi aceste noțiuni, forma de organizare potrivită este activitatea pe bază de exerciții cu material individual.

La **grupa mică**, la început, preșcolari sunt învățați să compare global cantitățile, reușind astfel să aprecieze în care mulțime sunt mai multe/mai puține elemente.

Tema activității: Arată și spune în ce mulțime sunt mai multe/ mai puține obiecte

Grupa: mică

Scopul activității: Perceperea grupurilor formate din mai puține sau mai multe obiecte (apreciere globală)

Eveniment didactic	Conținut
Captarea atenției	Prezentarea materialului didactic prin intermediul unui element ludic- Scooby Doo. Intuirea materialului demonstrativ și a caracteristicilor

	acestui.
Anunțarea temei și a obiectivelor	Se precizează tema, obiectivele și modul de desfășurare a activității: „Scooby Doo a venit cu o mulțime de jucării și vă roagă să-i permiteți să se joace cu voi. El o să vă arate cum să formați grupe cu multe jucării (elemente) și grupe cu puține jucării (elemente)”.
Reactualizarea cunoștințelor	Cu ajutorul copiilor, jucăriile din cele două camioane sunt așezate pe măsuțe și sortate după formă. Copiii numesc și indică prin încercuire grupele formate.
Prezentarea conținutului și dirijarea învățării	Se prezintă și se demonstrează modul de lucru de către educatoare: În primul camion, educatoarea așează mai multe cuburi, iar în altul mai puține cuburi. Prin intermediul său, Scooby Doo arată copiilor camionul în care sunt mai multe cuburi, respectiv camionul în care sunt mai puține, delimitând cu mâinile fiecare camion în parte. Trece apoi pe rând cu fiecare camion prin fața copiilor precizând: „În acest camion sunt multe cuburi”, respectiv „În acest camion sunt puține cuburi”.
Obținerea performanței și asigurarea conexiunii inverse	Executarea exercițiilor de către copii. Educatoarea numește pe rând câte un copil care să execute aceleași sarcini cu restul materialului. Se urmărește respectarea etapelor precizate, efectuarea corectă a sarcinilor și verbalizarea acțiunilor efectuate. Se trece apoi, pe rând, prin fața copiilor, cu o cutie cu fructe de același fel. Fiecărui copil i se cere să ia câte un fruct, să spună ce a luat (un fruct) și câte fructe au mai rămas (au rămas multe fructe).
Asigurarea retenției și a transferului	La măsuțe, fiecare copil primește două șervețele și floricele. Sarcina fiecăruia este să așeze pe un șervețel puține floricele, iar pe celălalt șervețel multe floricele.
Evaluarea performanței	La final se verifică modul de realizare a sarcinilor și se corectează eventualele greșeli. Se fac aprecieri colective și individuale. Scooby Doo le mulțumește pentru ajutor și le oferă recompense.

Pentru activitățile de consolidare se pot desfășura diverse jocuri didactice cum ar fi: Găsește frații mei, Grădina cu flori, etc.

La **grupele mijlocie și mare**, aprecierea cantității se realizează la început prin aprecierea globală și ulterior prin punerea în corespondență a elementelor celor două mulțimi (formare de perechi). Astfel, copiii pot aprecia cu ușurință unde sunt mai multe/mai puține elemente sau dacă sunt tot atâtea, și modul în care se poate ajunge la egalitate numerică (prin luarea sau adăugarea unui element).

Tema activității: Spune dacă sunt tot atâtea obiecte

Grupa: mijlocie

Scopul activității: Formarea și compararea mulțimilor cu tot atâtea elemente prin aranjarea în perechi

Eveniment didactic	Conținut
Captarea atenției	Prezentarea materialului didactic sub formă de surpriză Intuirea materialului didactic și a caracteristicilor acestuia.
Anunțarea temei și a obiectivelor	Se anunță obiectivele și tema: „Vom compara mulțimile și apoi vom forma mulțimi cu tot atâtea elemente”.
Reactualizarea cunoștințelor	Pe măsută, sunt așezate mai multe feluri de jucării amestecate (5 iepurași /5 morcovi și 5 pisicuțe/5 șoricei). Se cere copiilor să formeze grupe după o anumită proprietate caracteristică (formă). Doi copii vor forma câte două grupe de jucării după criteriul formei, le vor denumi și arăta prin încercuire. Se cere apoi copiilor să privească pe rând, cu atenție cele două grupe și să precizeze în care grupă cred că sunt mai multe elemente și în care grupă cred că sunt mai puține elemente -apreciere globală. Se ascultă părerile copiilor.
Prezentarea conținutului și dirijarea învățării	Se explică și se demonstrează modul de așezare în perechi. Se așează grupa iepurașilor pe masă în plan vertical și morcovii în coșuleț. Mâna stângă se va așeza pe un iepuraș, iar mâna dreaptă va așeza un morcov în dreptul iepurașului. Se procedează la fel până sunt așezate toate elementele celor două grupe. Se verifică dacă lângă fiecare iepuraș este un morcov (un iepuraș, un morcov, un iepuraș. . .). Se cere copiilor să spună ce observă: fiecare iepuraș are un morcov. Spunem că sunt tot atâtea iepurași câți morcovi sunt, pentru că fiecare iepuraș are un morcov,

	deci formează perechi.
Obținerea performanței și asigurarea conexiunii inverse	Se procedează la fel cu grupa de pisicuțe și șoricei după care procedeul este demonstrat și la flanelograf sau tabla magnetică cu ajutorul jetoanelor. Copiii execută sarcinile ce le revin, educatoarea insistând asupra realizării corecte a exercițiilor și a verbalizării.
Asigurarea retenției și a transferului	Se pot introduce exerciții în care educatoarea greșește intenționat, copiii trebuind să descopere greșeala și să motiveze ce este greșit (un iepuraș primește doi morcovi sau un iepuraș nu primește morcov). Se cere copiilor să așeze la flanelograf două grupe cu tot atâtea elemente. Educatoarea mărește distanța între elementele unei mulțimi, iar pentru cealaltă mulțime micșorează distanțele. Se cere copiilor să precizeze în care grupă cred că sunt mai multe și în care grupă cred că sunt mai puține elemente sau dacă sunt tot atâtea (tendința lor este să spună că sunt mai multe elemente în grupa în care obiectele sunt mai mari sau în grupa care este mai răsfirată). Se verifică dacă sunt tot atâtea prin punere în perechi. Educatoarea subliniază că sunt tot atâtea elemente (invarianța cantității). Pe tablă, vor fi desenate două mulțimi și se explică copiilor cum vor proceda pentru a desena două mulțimi cu tot atâtea elemente.
Evaluarea performanței	Primesc fișe de lucru. Se intuiește fișa cu ajutorul lor. Pe fișă este desenată o grupă cu fluturi și alături o grupă fără elemente. Sarcina lor este să deseneze în grupa fără elemente tot atâtea flori câți fluturi sunt. La final, se corectează eventualele greșeli. Se fac aprecieri individuale și colective.

Pentru ca procedeul de formare a perechilor să fie însușit corect, este necesar să se desfășoare exerciții cu material individual, dar și activități pe grupuri mici sau chiar individual în etapa activităților liber alese.

Elementul spațial joacă un rol perturbator în conservarea numerică la copiii preșcolari.

Dacă un număr de obiecte mici este înlocuit cu același număr de obiecte dar mai mari, ei spun că sunt mai multe, motiv pentru care trebuie să se organizeze numeroase activități de constituire de mulțimi cu tot atâtea elemente, indiferent de așezarea lor în spațiu și activități de constituire de mulțimi cu tot atâtea elemente, indiferent de dimensiune.

Când comparăm două grupe trebuie utilizată întrebarea: „În care grupă sunt mai multe elemente?” și nu întrebarea: „Care grupă este mai mare?”.

La **grupa mare** vor fi realizate activități de punere în perechi a elementelor mai multor mulțimi (2-3) cu sesizarea diferențelor cantitative.

Număratul în limitele 1-3 se realizează la **grupa mică** sub forma jocului didactic. Educatoarea îi va ajuta să înțeleagă procesul formării unui număr natural prin adăugarea succesivă a unui element. Este important ca la început să se folosească un singur fel de obiecte (jucării cunoscute) deoarece, aducându-le jucării noi, copiii sunt atrași de acestea și se depărtează de sarcina propriu-zisă.

Însușirea conștientă a noțiunii de numărare are la bază:

- înțelegerea de către copii a numărului, ca proprietate a mulțimilor cu același număr de elemente;
- înțelegerea locului pe care îl ocupă fiecare număr în șirul numerelor (aspectul ordinal);
- cunoașterea cifrelor corespunzătoare numărului de obiecte.

La **grupa mijlocie**, copiii vor învăța număratul în limitele 1-5, iar la **grupa mare** vor învăța număratul în limitele 1-10.

Tema activității: Număratul în limitele 1-8

Grupa: mare

Scopurile activității: Însușirea numărului în limitele 1- 8, perceperea corectă a componenței numărului 8 precum și familiarizarea cu cifra 8.

Eveniment didactic	Conținut
Captarea atenției	Prezentarea materialului didactic. Intuirea materialului demonstrativ și a caracteristicilor acestuia.
Anunțarea temei și a obiectivelor	Se anunță obiectivele și tema.
Reactualizarea cunoștințelor	Se realizează exerciții variate: -exerciții de numărare în ordine crescătoare și descrescătoare în limitele 1-7; -exerciții de recunoaștere a cifrelor învățate; -exerciții de asociere a cantității la număr și a numărului la cantitate.
Prezentarea conținutului și dirijarea învățării	Se lucrează la flanelograf cu implicarea copiilor: -se formează o grupă cu atâtea elemente cât este

	ultimul număr cunoscut (7); -se construiește o altă grupă cu tot atâtea elemente apoi se va adăuga un element în plus; -prin formare de perechi se constată că noua grupă are cu un element mai mult decât prima; -li se spune copiilor că noua grupă formată din șapte elemente și încă un element, are opt elemente; -se numără elementele prin încercuire și se stabilește încă odată că sunt opt; -se prezintă cifra- simbolul grafic și asemănarea dintre aceasta și obiecte din realitatea apropiată (exemplu-un covrig); -se construiesc alte grupe care au 8 obiecte; -se prezintă aspectul ordinal al noului număr.
Obținerea performanței și asigurarea conexiunii inverse	Copiii lucrează individual cu materialele din coșulețe. Se verifică corectitudinea modului de realizare a exercițiilor și se solicită verbalizarea modului în care au realizat exercițiile. Se poate introduce o sarcină problemă. Se distribuie copiilor cartonașe pe care sunt desenate mămăruțe și cifra corespunzătoare (5,6,7,8) și se cere copiilor să așeze pe masă cartonașul cu 7 mămăruțe. Se cere copiilor să precizeze unde vor așeza cartonașul cu 6 mămăruțe și să explice de ce îl așează acolo. La fel se procedează și cu restul cartonașelor.
Asigurarea retenției și a transferului	Pentru fixarea noului număr, se pot realiza exerciții de constituire de grupe cu 8 elemente, precum și de indentificare a grupelor cu 8 elemente printre obiectele din sala de grupă.
Evaluarea performanței	Primesc fișe de lucru. Se intuiește fișa cu ajutorul lor. La final, se corectează eventualele greșeli. Se fac aprecieri individuale și colective.

În formarea și dobândirea abilității de calcul, este necesar ca adunarea și scăderea cu o unitate să se realizeze în formă desfășurată și explicit verbalizat, pornind de la acțiunea cu obiectele. Copiii vor fi solicitați să realizeze acțiuni de mărire și de

micșorare a mulțimilor cu 1-2 unități, accentul punându-se pe verbalizarea simultană a operațiilor.

Tema activității: Adunarea și scăderea cu o unitate în limitele 1-6

Grupa: mare

Scopul activității: Înțelegerea procesului de creștere și descreștere a unei cantități (mulțimi de obiecte) prin adăugarea sau scăderea unor elemente

Eveniment didactic	Conținut
Captarea atenției	Prezentarea materialului didactic sub formă de surpriză. Intuirea materialului demonstrativ și a caracteristicilor acestuia.
Anunțarea temei și a obiectivelor	Se anunță obiectivele și tema: „Astăzi, vom învăța cum o cantitate se poate mări sau micșora dacă îi adăugăm sau îi luăm din elemente. Operația prin care adăugăm elemente unei mulțimi se numește adunare, iar operația prin care luăm elemente din acea mulțime se numește scădere”.
Reactualizarea cunoștințelor	Se poate realiza prin diferite tipuri de exerciții: -recunoașterea cifrelor; -numărare în ordine crescătoare/descrescătoare; -identificarea vecinilor; -raportarea numărului la cantitate și a cantității la număr; -identificarea numărului de băți din palme și asocierea cu cifra; -ghicirea cifrei ce care lipsește din șirul cifrelor etc.
Prezentarea conținutului și dirijarea învățării	Copiii lucrează odată cu educatoarea. Pentru adunare: -se alcătuieste o mulțime cu 5 elemente; -se adaugă un element și se cere copiilor să precizeze numărul de elemente obținut, dacă sunt mai multe/mai puține și de ce; -se asociază cifra corespunzătoare; -se precizează operația efectuată-adunarea; -se asociază cu simbolul operației (+); Se realizează mai multe exerciții de adunare. Pentru scădere: -se alcătuieste o mulțime cu 6 elemente; -se ia un element și se cere copiilor să precizeze

	numărul de elemente rămas, dacă sunt mai multe/mai puține și de ce; -se asociază cifra corespunzătoare; -se precizează operația efectuată-scăderea; -se asociază cu simbolul operației (-); Se realizează mai multe exerciții de scădere și se pune accent și pe verbalizare și terminologie.
Obținerea performanței și asigurarea conexiunii inverse	Pe rând, copiii, la îndemnul educatoarei, se gândesc la un număr. Se cere copilului să-l mărească cu un element și să precizeze doar rezultatul. Un alt copil, numit de educatoare, va identifica numărul pe care l-a avut copilul la început și operația efectuată. Se procedează la fel și pentru scădere.
Asigurarea retenției și a transferului	Se lucrează individual câte un exercițiu pentru fiecare operație. În funcție de nivelul grupei, 2 copii vor reprezenta cu ajutorul cifrelor (singuri sau cu ajutorul educatoarei), la tabla magnetică operația pe care au efectuat-o.
Evaluarea performanței	La final, se corectează eventualele greșeli. Se fac aprecieri individuale și colective.

Activitățile matematice bazate pe exerciții cu material individual, ca toate activitățile pe domenii experiențiale, pot fi desfășurate ca activități de sine stătătoare sau sub forma unor activități integrate. Prezentăm două proiecte didactice: unul pentru o activitate matematică de sine stătătoare, la nivelul disciplinei și un proiect didactic în care activitatea matematică bazată pe exerciții cu material individual este secvența unei activități integrate.

PROIECT DE ACTIVITATE

Grupa : mare

Domeniul experiențial: Știință

Categoria de activitate: Activitate matematică

Tipul de activitate: Predare-învățare

Forma de realizare: Exerciții cu material individual

Tema activității: Învățarea numărului în limitele 1-7

Scopurile activității: Înțelegerea numărului 7 ca simbol al mulțimii care are 7 elemente și integrarea acestuia în șirul numeric; exersarea operațiilor gândirii (analiza, sinteza,

comparația, generalizarea) și a calităților acesteia (rapiditatea, flexibilitatea); utilizarea limbajului matematic în forme accesibile copiilor.

Obiective operaționale:

- să constituie cel puțin două mulțimi de obiecte după un criteriu dat, utilizând obiectele puse la dispoziția copiilor;
- să raporteze corect numărul la cantitate pe baza elementelor din mulțimea cifrelor magnetice;
- să raporteze corect cantitatea la număr și cifră folosind elementele din mulțimea dată;
- să stabilească locul numărului 7 în șirul numeric, utilizând flanelograful;
- să asocieze cifra 7 cantității corespunzătoare din mulțimea elementelor date;
- să alcătuiască mulțimi cu 7 elemente, respectând criteriile formulate.

Strategii didactice:

Metode și procedee didactice: exercițiul, explicația, demonstrația, conversația, problematizarea, jocul- exercițiu, învățarea prin descoperire, observarea dirijată

Mijloace didactice: coșulețe cu grupe de obiecte, cifre, tablă magnetică, obiecte cu fixare magnetică, fișe de muncă independentă, instrumente de scris (educatoarea va utiliza același material care a fost distribuit copiilor, dar la dimensiuni mai mari)

Forme de organizare a activității: frontală, individuală, pe grupe

Durata: 30 min.

EVENTIMENTUL DIDACTIC	CONȚINUT ȘTIINȚIFIC	STRATEGII	EVALUARE
Organizarea activității	Aranjarea mobilierului în formă de sală de clasă. Pregătirea materialului didactic.		
Captarea atenției	Se va realiza printr-un moment surpriză, descoperirea și intuirea materialului de pe măsuțele copiilor și de la masa educatoarei.	Conversația Învățarea prin descoperire - Observarea dirijată Demonstrația	Observarea comportamentului copiilor
Reactualizarea cunoștințelor	Se vor desfășura mai multe exerciții de numărare în limitele 1-6: -Până la cât am învățat să numărăm? (6) -Cine numără înainte și înapoi în limitele 1- 6?	Exerciții individuale Conversația	Aprecieri verbale

	-Scoateți din coșuleț atâtea flori, cât arată cifra aceasta!Câte flori aveți pe masă? (4) -Ridicați cifra care arată numărul de bătăi în tobă! Ce cifră ați ridicat? (5)) -Scoateți din coșuleț florile și așezați-le în rând, de jos în sus. Numărați florile. Câte sunt ?(6). -Așezați sub grupa de flori cifra corespunzătoare numărului de flori. Ce cifră ați așezat?(cifra 6) Același exercițiu se desfășoară pe tabla magnetică. -Formați lângă grupa de flori, o grupă de fluturi care să aibă tot atâtea elemente. Cum facem să fie tot atâția fluturi? (îi aranjăm în perechi cu florile) -Câți fluturi avem? (6) -De unde știți? (sunt tot atâția fluturi câte flori) -Numărați-i.	Conversația euristică Învățarea dirijată Învățarea prin descoperire	
Anunțarea temei și a obiectivelor	Se anunță tema și obiectivele activității: „Astăzi vom învăța să numărăm mai departe, vom cunoaște un număr nou si cifra care îl reprezintă”.	Expunerea	Observarea capacității de atenție voluntară
Dirijarea învățării	Adăugați încă un fluture lângă cei 6. -Ce se întâmplă? (am format o grupă cu un element mai mult decât prima). Educatoarea numără fluturii	Problematizarea	Aprecieri verbale

	și precizează că noul număr este 7. Copiii vor număra și ei fluturii. -Cum s-a format numărul 7? (adăugând încă un element la grupa cu 6) După ce număr urmează 7? Vor fi numiți 3-4 copii să numere până la 7, apoi întreaga grupă numără până la 7. Li se prezintă copiilor cifra 7 și se asigură înțuirea ei: cu ce seamănă, din ce semne grafice este compusă.		
Obținerea performanței	Pe tabla magnetică vor fi constituite mai multe grupe care au un număr diferit de elemente. Copiii vor stabili prin numărare câte elemente are fiecare grupă și vor încercui grupele care au 6 elemente.	Exerciții frontale	Aprecieri verbale
Evaluarea performanței	Copii vor primi fișe individuale cu următoarele sarcini: -Desenează în fiecare grupă atâtea elemente, încât să fie 7. -Descoperiți grupa care are 7 elemente și legați-o cu o linie de cifra 7. -Trasați peste puncte cifra 7.	Exerciții individuale	Aprecieri verbale
Asigurarea retenției și a transferului	Copii vor fi solicitați să identifice în sala de grupă grupuri de 7 obiecte. Joc- exercițiu: Buchețele Copiii vor dansa pe o melodie cunoscută. La	Jocul didactic	Aprecieri verbale

	comanda educatoarei vor forma buchețele, grupându-se câte 7. Se verifică gruparea corectă prin precizarea unui număr de la 1 la 7 de către fiecare copil ce face parte din acel buchețel. Jocul se repetă de 3-4 ori.		
Incheierea activității	Se fac aprecieri colective și individuale asupra modului de participare a copiilor la activitate.	Conversația	Aprecieri colective și individuale

PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ

Grupa: Mare

Tema anuală: Ce și cum vreau să fiu

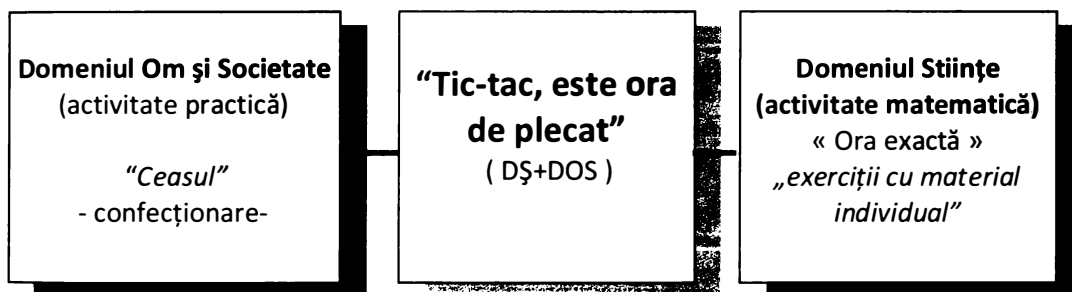
Proiect tematic: Eu voi fi mâine școlar

Tema săptămânii: Școala ne așteaptă

Tema activității: „Tic-tac, este ora de plecat!”

Durata: 1 oră

Categorii de activități de învățare: DȘ+DOS

Scopurile activității: familiarizarea cu instrumente de măsură a timpului și măsurarea acestuia cu ajutorul instrumentelor adecvate

Obiective operaționale:

- să numere corect în ordine crescătoare/descrescătoare în limitele 1-12, pe baza imaginilor prezentate;
- să recunoască cel puțin 5 cifre din cele 12, din mulțimea de elementelor de pe tabla magnetică;

- să identifice vecinii numerelor valorizând planșa cu cifrele în limitele 1-12;
- să identifice unități de măsură a timpului – ora fixă, folosind ceasul de masă/perete;
- să ordoneze cel puțin 3 imagini cu activități din timpul zilei în succesiunea logică, folosind planșele prezentate;
- să lipească cifrele din suportul dat în ordinea succesivă și să confecționeze ceasul, folosind tehnica lipirii.

Strategii didactice:

Metode și procedee didactice: brainstorming, conversația, exercițiul, demonstrația, explicația

Mijloace didactice:coșulețe cu material pentru fiecare copil (cifre de la 1-10, un cerc din carton pe care sunt marcate prin buline orele, 2 indicatoare reprezentând acele indicatoare ale ceasului, o pioneză fără vârf ascuțit, o bucată de polistiren și lipici solid), videoproiector, ceasuri diverse, clepsidră.

Forme de organizare a activității: frontal, individual, pe grupe

Scenariul activității

I. Moment organizatoric

În vederea bunei desfășurări a activităților de învățare au loc: aranjarea mobilierului, pregătirea materialului didactic, asigurarea unei atmosfere de lucru adecvate.

II. Captarea atenției pentru activitatea de învățare

Activitatea debutează cu sosirea lui Viorel, un băiat din clasa I, care a venit pentru a le povesti copiilor despre necazul lui. În acea dimineață trebuia să plece într-o excursie la Grădina Zoologică, dar, datorită faptului că părinții săi erau la serviciu și el nu cunoștea prea bine ceasul, a plecat de acasă cu întârziere și când a ajuns la școală, autocarul cu colegii lui de clasă tocmai pleca. El a venit la grădiniță pentru că știa că urmează să mergem și noi în excursie și ne roagă să-l luăm cu noi, dar, mai întâi, să-l ajutăm să se familiarizeze cu ceasul. El nu a venit cu mâna goală, a venit cu mai multe ceasuri (mecanice/electronice, o clepsidră) pe care le arată copiilor.

III. Reactualizarea cunoștințelor

Urmează câteva momente de discuții libere în legătură cu materialele aduse și utilitatea acestora. Se sintetizează cele spuse de copii.

Urmează o prezentare power-point a unor modele vechi și noi de ceasuri după care sunt adresate copiilor întrebări referitoare la importanța ceasului în viața lor, cum se măsoară timpul (ani, luni, săptămâni, zile, ore, minute, secunde), la ce oră sosesc/pleacă de la grădiniță, cât timp stau ei la grădiniță, la ce oră vin părinții de la serviciu.

IV. Anunțarea temei și a obiectivelor

Copiii sunt anunțați că, pentru a nu păți și ei ce a pățit Viorel, vor învăța despre unitățile de măsură a timpului, cum se măsoară timpul și vor confecționa un ceas pentru a putea învăța mai ușor orele fixe.

V. Dirijarea învățării și obținerea performanței

Domeniul Om și societate

Pe cântecul „Ceasul” copiii se deplasează la măsuțe pentru a confecționa fiecare câte un ceas. Activitatea de învățare va fi ghidată după următoarele secvențe didactice:

Intuirea materialului

Se va intui materialul didactic pus la dispoziția copiilor. Pe fiecare măsuță se află coșulețe cu cartonașe pe care sunt desenate cifrele de la 1-10, un cerc din carton pe care sunt marcate prin buline orele, 2 indicatoare reprezentând acele ceasului, o pioneză fără vârf ascuțit, o bucată de polistiren și lipici solid. Se va explica și demonstra modul de lucru: pe discul din carton vom lipi cifrele de la 1 la 10, cifrele 11 și 12 fiind deja lipite.

Prezentarea modelului

Se analizează ceasul realizat de educatoare, cum sunt lipite cifrele, sunt identificate toate cifrele, cum sunt fixate acele indicatoare ale ceasului.

Explicarea și demonstrarea modului de lucru

Cartonașele cu cifre se lipesc peste bulinele de pe cadran. Se vor așeza cele 2 limbi și vor fi fixate cu pioneza în mijlocul cadranelor și pe suportul de polistiren.

Exerciții pentru încălzirea musculaturii

Se execută exerciții de încălzire a mușchilor mici ai mâinii: jocul degetelor, morișca, închiderea și deschiderea pumnilor.

Munca independentă

Pe un fond muzical plăcut, copiii încep să lucreze în liniște. Acolo unde este nevoie, se oferă explicații suplimentare și sprijin.

Analiza lucrărilor

Se realizează turul galeriei, după care 2-3 copii își vor prezenta lucrările, descriind părțile componente ale ceasului, apoi alți 2-3 copii vor analiza lucrările altor colegi, vor spune dacă le plac și de ce.

Domeniul științe

Activitate frontală

Când ceasul a fost realizat de către toți copiii se exemplifică pe un ceas mare ora fixă: limba cea mare stă la 12. De câte ori arată ora exactă, ea stă la 12. Limba cea mică ne arată care este ora exactă. Atunci când se oprește la 1, înseamnă că este 1 fix. Dacă se mișcă mai departe și se ajunge la 2, este ora 2 fix.

Exerciții frontale

Educatoarea mișcă acele indicatoare ale ceasului pentru a indica diferite ore fixe, câte un copil va preciza ora fixă indicată. Dacă răspunde corect va fi apreciat prin aplauze. Pentru răspunsurile incorecte vor fi adresate aprecieri de încurajare pornind de

la partea valoroasă a răspunsului, ghidând copilul spre noi răspunsuri utilizând metode variate, în unele situații corectarea se poate realiza de către alți copii din grupă.

Exerciții cu material individual

Se vor desfășura mai multe exerciții individuale, copiii având sarcina să arate pe ceasurile lor ora fixă indicată verbal de educatoare.

Fixarea cunoștințelor se realizează prin fișe individuale de lucru. Fiecare copil primește o fișă pe care sunt desenate ceasuri care arată diferite ore exacte. Sarcinile de lucru sunt:

- Colorează ceasul care arată ora 6 fix;
- Încercuiește ceasul care arată ora 3 fix;
- Desenează un cerculeț lângă ceasul care arată ora 10 fix.

VI. Asigurarea retenției și a transferului

Pentru a-l ajuta pe Viorel să nu mai întârzie, vor fi prezentate mai multe planșe care redau diferite activități: trezitul, micul dejun, plecarea la școală, masa de prânz. Copiii vor aranja planșele în ordine cronologică apoi vor desena pe ceasul din fiecare planșă limba cea mică pentru a indica ora la care se desfășoară activitatea redată în planșă.

VII. Încheierea activității

Viorel le mulțumește și le oferă autocolante transparente (personaje din povești și desene animate) urmând ca fiecare copil să își decoreze ceasul. Se acordă recompense, se fac aprecieri individuale și colective în legătură cu implicarea copiilor în activitate.

Jocul didactic matematic

Definirea jocului didactic

Jocul didactic prezintă îmbinarea armonioasă a elementelor instructive cu cele distractive, asigurând o unitate între sarcina didactică și acțiunea de joc. Prin joc, copilul are ocazia să-și dezvolte capacitatea creatoare realizând, fără efort, o activitate intelectuală, reușind să găsească noi căi de asimilare a cunoștințelor, să stabilească legături între fapte, idei, acțiuni.

Locul jocului didactic în cadrul activităților cu conținut matematic

Experiența demonstrează că jocul didactic matematic are o eficiență formativă crescută în situația consolidării și verificării cunoștințelor. Însuși procesul de înțelegere, de învățare a unui joc nou constituie o sarcină suficient de complexă pentru copii ca să nu mai fie combinată cu predarea unor cunoștințe noi. În consecință, din punctul nostru

de vedere, predarea noilor cunoștințe se va realiza prin exerciții cu material individual, prin jocul didactic matematic repetându-se, într-o formă atractivă, cunoștințele predate.

Note definitorii ale jocului didactic

Jocul didactic are o serie de caracteristici prin care se deosebește de celelalte jocuri:

Scopul didactic al jocului reprezintă o finalitate educativă și decurge din obiectivele specifice ale activității. El trebuie să fie clar și precis.

Sarcina didactică reprezintă acțiunea pe care trebuie să o desfășoare copiii în vederea atingerii scopului didactic și este formulată în funcție de conținutul activității și nivelul de vârstă a copiilor.

Ea reprezintă elementul de instruire în jurul căruia sunt antrenate operațiile gândirii și apare pentru copii ca o problemă de gândire (de recunoaștere, denumire, descriere, comparație etc.).

Elementele de joc reprezintă mijloacele de realizare a sarcinii didactice și fac activitatea mai atractivă și mai antrenantă. Ele pot fi cât mai variate: așteptarea, ghicirea, întrecerea, aplauzele, mișcarea, recompensa, penalizarea, cuvântul stimulat, etc.

Conținutul jocului didactic este reprezentat de sfera cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor și trebuie să fie prezentat într-o formă accesibilă și interesantă prin utilizarea unui material didactic variat și adecvat.

Regulile jocului didactic realizează legătura între sarcina didactică și acțiunea jocului. Ele sunt prestabilite și obligatorii pentru toți copiii și reglementează conduita și acțiunile acestora în funcție de structura particulară a jocului didactic (arată cum să se joace, succesiunea acțiunilor, ce este și ce nu este permis în timpul jocului). Fiecare joc didactic matematic trebuie să conțină cel puțin două reguli: una de transpunere a sarcinii didactice în acțiune concretă, atractivă, iar alta, de organizare a copiilor. În afara acestora, mai există reguli care privesc comportarea copiilor, ordinea în care ei participă la joc, cum se stabilește conducătorul sau câștigătorul jocului, reguli care impun unele restricții.

Clasificări și funcții ale jocului didactic

Exercițiile-joc sau jocurile didactice pot avea multiple variante. Acestea servesc de obicei efectuării în diferite forme a exercițiilor atât de necesare consolidării unor cunoștințe (pe plan cognitiv) sau al formării unor deprinderi, ori dezvoltarea unor laturi ale personalității (pe plan formativ). Variantele pot cuprinde sarcini asemănătoare dar prezentate în formă diferită sau mărinnd gradul de dificultate în funcție de vârstă sau nivel de cunoștințe.

Trecerea prin grade diferite de dificultate se face și pe cale metodică prin modul de prezentare a sarcinii didactice și de desfășurare a jocului: cu explicații și exemplificare; cu explicații, dar fără exemplificare; fără explicații, cu simpla enunțare a sarcinii.

Jocurile didactice, prin marea lor diversitate, prin variantele pe care le pot avea, precum și prin faptul că pot fi jucate de o clasă întreagă, de grupuri de copii sau chiar individual, constituie un instrument maleabil.

Jocurile pot fi clasificate în funcție de mai multe criterii:

a) După momentul în care se folosesc în cadrul activității:

- jocuri didactice matematice ca activități de sine stătătoare;
- jocuri didactice matematice ca momente propriu-zise ale activității;
- jocuri didactice matematice în completarea activității, intercalate pe parcursul activității sau în final.

b) După conținutul de însușit:

- jocuri matematice pentru aprofundarea cunoștințelor specifice unui capitol sau grup de lecții;
- jocuri didactice specifice unei vârste sau grupe.

c) În funcție de aportul lor formativ, jocurile pot fi clasificate ținând cont de acea operație sau însușire a gândirii căreia sarcina jocului i se adresează în mai mare măsură:

- jocuri didactice pentru dezvoltarea capacității de analiză;
- jocuri didactice pentru dezvoltarea capacității de sinteză;
- jocuri didactice pentru dezvoltarea capacității de a efectua comparații;
- jocuri didactice pentru dezvoltarea capacității copiilor de a face abstractizări și generalizări;
- Jocuri didactice pentru dezvoltarea perspicacității;

d) În funcție de materialul didactic folosit se disting:

- jocuri didactice cu material didactic: standard (confeționat) / natural (din natură)
- jocuri didactice fără material didactic (orale: ghicitori, cântece, numărători, scenete).

e) În funcție de conținutul noțional sunt:

- jocuri didactice de formare de mulțimi;
- jocuri didactice de numerație.

Etapele jocului didactic:

Introducerea în joc – ține de creativitatea și originalitatea fiecărui cadru didactic și urmărește crearea unei atmosfere favorabile, trezind interesul și curiozitatea copilului pentru ceea ce va urma. Introducerea în joc se realizează sub formă de surpriză la grupele mici și mijlocii, iar la grupele mari acesta poate să înceapă printr-o scurtă conversație cu rol motivațional sau prin simpla prezentare a materialului.

Prezentarea materialului didactic este etapa în care materialul de lucru necesar este pus la dispoziția copiilor pentru a-i fi cunoscute caracteristicile intuitive și pentru familiarizarea copiilor cu el. La grupa mică acest moment se realizează de către educatoare, care oferă copiilor posibilitatea să se familiarizeze cu el, să-și amintească și alte jocuri în care a fost folosit acel material, iar la grupele mijlocii și mari intuirea se face cu ajutorul copiilor, fiind un moment de reactualizare a cunoștințelor, copiii observă și enumeră proprietăți ale jucăriilor, pieselor etc.

Materialul didactic este ales în funcție de tipul de joc, iar ca distribuție în desfășurarea activității, este utilizat fie la începutul jocului, fie în timpul jocului.

Anunțarea temei și a obiectivelor - educatoarea anunță copiii titlul jocului, simplu și concis formulat, precum și obiectivele activității prezentate la nivelul lor de înțelegere, cu multă claritate, sugerând acțiunea jocului.

Explicarea și demonstrarea jocului – indiferent de grupa la care se desfășoară jocul didactic, educatoarea trebuie să prezinte următoarele aspecte:

- descrierea acțiunii jocului;
- indicații cu privire la folosirea materialului;
- precizarea sarcinilor copiilor;
- formularea clară a regulilor jocului și a rezultatului urmărit.

Didactica modernă evidențiază, din ce în ce mai pregnant, necesitatea că explicarea și demonstrarea să favorizeze participarea activă a copiilor la deducerea regulilor jocului, la elaborarea lui, ca și cum nu ar fi fost creat.

Executarea jocului de probă – este momentul de participare efectivă a copiilor la realizarea sarcinii didactice propuse, precum și verificarea modului în care jocul a fost înțeles și acceptat de copii.

Educatoarea urmărește:

- să imprime un anumit ritm jocului;
- să se respecte regulile;
- să supravegheze evoluția jocului;
- să sprijine copiii care nu reușesc să efectueze corect sarcinile;
- să îmbine armonios elementele de joc cu cele educative;
- să asigure o atmosferă corespunzătoare;
- să antreneze toți copiii în acțiune.

Executarea jocului de către copii – se realizează după jocul de probă, etapă în care educatoarea observă modul de desfășurare a jocului, fără a interveni decât pentru păstrarea ritmului. La grupa mare jocul poate fi condus și de copii și se execută independent.

Complicarea jocului – presupune transferul deprinderii în situații noi și variate; se realizează după ce se constată că întregul colectiv de copii a executat corect jocul.

Încheierea jocului – în această etapă se pot folosi noi materiale, alte elemente noi de joc, complicarea sarcinilor jocului, introducându-se situațiile problemă.

Procedeele cele mai frecvent folosite sunt:

- mișcări imitative cu sau fără jucării;
- stabilirea câștigătorului jocului și aprecierea participanților;
- aprecierea asupra rezultatelor obținute pe plan verbal sau comportamental;
- aprecieri cu caracter stimulatoriu, recompense.

În încheiere se repetă denumirea jocului executat și scopul său.

Pentru buna pregătire, organizare și desfășurare a jocului didactic, educatoarea trebuie să creeze cele mai bune condiții de realizare, astfel încât, jocul didactic să-și păstreze specificitatea și să-și mărească eficiența.

În cele ce urmează vom realiza o prezentare mai detaliată a celor două categorii de jocuri, în funcție de conținutul noțional.

Jocuri didactice de formare de mulțimi

Jocurile didactice de formare a mulțimilor de obiecte sub forma sarcinilor de consolidare din cadrul jocului, constituie exerciții logice de clasificare a obiectelor după un criteriu dat și se organizează în scopul formării spiritului de observație, dar și pentru a determina criteriul după care se realizează clasificarea. În cadrul acestor jocuri educatoarea urmărește formarea unui limbaj specific cu ajutorul căruia se precizează dacă un obiect pe care îl selectează dintr-o colecție întrunește criteriul stabilit, dacă aparține sau nu mulțimii pe care o constituie. Treptat copiii vor intui relația dintre o mulțime și obiectele care îndeplinesc condiția de a avea atributul considerat.

Pentru cunoașterea și identificarea unor mulțimi de obiecte, se pot folosi jocuri de tipul:

- a) „Spune ce sunt!”
- b) „Spune de ce sunt așezate jucăriile în aceeași mulțime!”
- c) „Spune ce ai găsit!”

Aceste jocuri implică exerciții de: grupare, separare și triere, exemplificare, imitare și care vor conduce la dobândirea abilităților de identificare, triere, selectare și formare de mulțimi.

Treptat, prin intermediul metodei exercițiului, copiii trebuie să treacă de la o activitate imitativă spre o activitate creatoare.

Exemplu:

Joc: „ Grupează obiectele după forma lor!”

Obiective operaționale:

- să formeze mulțimi după un anumit criteriu- formă;
- să recunoască și să denumească proprietatea comună obiectelor dintr-o mulțime.

Desfășurarea jocului:

Pe masa de lucru se află un plic cu jetoane reprezentând căsuțe , vapoare , rochițe, flori (4, 5 din fiecare). Se vor forma echipe, iar un reprezentat dintr-o echipă alege un jeton din mulțimea de jetoane amestecate pe masă, așezându-l la panou, de exemplu un vapor. Cere unui coleg din echipa sa să găsească celelalte obiecte pentru a alcătui mulțimea vapoarelor.

Se vor distribui copiilor jetoane cu aceleași imagini. Pe rând, câte un copil vine la panou, prezintă jetonul, denumește obiectul din imagine și îl așază la grupa cu imagini reprezentând obiecte de aceeași formă, motivând apartenența la grupă.

Pentru complicarea jocului, în timp ce copiii închid ochii, educatoarea face schimbări, strecurând obiecte de altă formă în mulțimea constituită. Copiii au sarcina de a sesiza și corecta greșelile.

Jocuri didactice matematice de numerație

Contribuie la consolidarea și verificarea deprinderilor de așezare în perechi, comparare, numărare conștientă, de exersare a cardinalului și ordinalului, de familiarizare cu operațiile aritmetice și de formare a raționamentelor de tip ipotetico-deductiv.

În cadrul jocurile de numerație se urmăresc următoarele obiective de referință:

a. Consolidarea numerației în limitele 1-10;

Exemplu:

Joc: „Cine știe să numere mai bine?”

Obiective operaționale:

- să numere crescător-descrescător în limitele 1-10 utilizând jetoanele de pe panou;
- să construiască grupe de obiecte cu un număr dat pornind de la sâmburii de pe masă;

- să recunoască cifrele folosind imaginile de la panou;
- să determine locul unui număr în șirul numeric utilizând jetoane și cifre;

Desfășurarea jocului:

Captarea atenției: se realizează prin intuirea materialului din coșulețe. „Ce aveți în coșulețe?” (o grupă de nuci, o grupă de sâmburi și o grupă de castane). Educatoarea ridică jetoanele în formă de evantai și întreabă: „Ce sunt acestea” (jetoane cu iepurași, ursuleți, veverițe etc.), la fel se procedează și cu cifrele.

Reactualizarea cunoștințelor: Se efectuează câteva exerciții orale de numărare, determinare a vecinilor, recunoaștere a cifrelor.

Anunțarea temei și a obiectivelor: se anunță titlul jocului și obiectivele lui

Explicarea și demonstrarea jocului:

Se stabilesc regulile de protecție, explicând copiilor pericolele la care se pot expune dacă înghit sâmburii (dacă se folosesc fructe cu sâmburi).

Educatoarea ridică un jeton cu un număr de imagini (2,4,3 etc) și întreabă: „Cine știe să numere mai bine?”. Se cere copiilor să numere în gând imaginile și să scoată pe măsută atâția sâmburi câte figuri sunt pe jeton. În momentul în care educatoarea lasă jetonul pe masă, dă comanda de începere a acțiunii (aranjarea sâmburilor pe masă). Educatoarea se asigură de îndeplinirea sarcinii, aranjarea sâmburilor în linie orizontală de la stânga la dreapta. În continuare sunt solicitați 1-2 copii să numere prin încercuire sâmburii, crescător-descrescător, în timp ce toți copiii numără în gând și execută aceeași sarcină. În acest fel se va continua jocul, folosindu-se toate imaginile între 1-10. În cazul când nivelul de pregătire al grupei este avansat, se vor folosi numai o parte din imagini, în restul timpului trecându-se la complicarea jocului. Acest joc se poate desfășura cu același material pentru copii, educatoarea folosind în loc de imagini băței din tobă. Astfel se antrenează atât analizatorul vizual cât și cel auditiv.

Complicarea jocului:

Educatoarea ridică cifra 7 și întreabă: „Cine știe să numere mai bine?”, copiii scot din coșulețe numărul de nuci corespunzător cifrei.

Încheierea jocului:

Se va realiza prin exerciții orale: „Câți pitici sunt în povestea Albă ca Zăpada?”, „Câți bani avea cocoșul în punguță?”, „Câți iezi avea capra din poveste?” etc.

b) Asocierea numărului la cantitate și invers și a cifrei la numărul corespunzător.

Exemplu:

Joc: „Jocul numerelor”

Obiective operaționale:

- să raporteze numărul la cantitatea corespunzătoare de obiecte și invers, utilizând jetoane și cifre;
- să recunoască cifra corespunzătoare numărului de elemente, pe baza imaginilor cu animale prezentate;

- să grupeze jucăriile pe categorii, ordonându-le respectând indicațiile primite

Desfășurarea jocului:

Captarea atenției:

Se audiază cântecul „Un elefant”, în acest timp educatoarea ridică și arată copiilor cifrele corespunzătoare.

Anunțarea temei:

Educatoarea anunță titlul jocului și obiectivele.

Reactualizarea cunoștințelor:

Copiii vor număra și vor așeza cifrele în ordine crescătoare-descrescătoare.

Copiii vor fi solicitată să formeze scara numerică în șir crescător-descrescător, utilizând jetoane și cifre.

Explicarea și demonstrarea jocului:

Copiii scot din săculeț jucăriile, le grupează și le așează în ordine firească de la stânga la dreapta. Copiii aleg plicuri cu jetoane, vor număra jetoanele și vor așeza cifra corespunzătoare.

Complicarea jocului:

1. Educatoarea așează grupele se obiecte pe tabla magnetică, face intenționat greșeli, iar copiii trebuie să descopere greșeala, să o corecteze și să motiveze acțiunea.

2. Se desfășoară pe echipe. Pe masuță se află jucării amestecate. Un copil dintr-o echipă alege o cifră, copiii din cealaltă echipă caută pe masă toate grupele de jucării care sunt alcătuite din atâtea obiecte cât arată cifra.

3. Se împart copiilor jetoane cu cifre, un copil din prima echipă ridică un jeton, cu o anumită cantitate de buline, copiii din cealaltă echipă vor arăta și vor ridica jetonul cu cifra corespunzătoare numărului de obiecte.

c. Ordonarea grupelor de obiecte, determinarea „vecinilor” în alcătuirea șirului numeric

Exemplu:

Joc: „Caută vecinii!”

Obiective operaționale:

- să recunoască cifrele din centrul 1-10, pornind de la tabloul prezentat;
- să compare grupele, identificând vecinii, folosind jetoanele cu numere;
- să stabilească relația de vecinătate între casele numerotate, folosind jetoanele cu cifre și buline

Desfășurarea jocului:

Captarea atenției:

Se prezintă copiilor un tablou, reprezentând o intersecție de străzi. Pe fiecare stradă se află căsuțe și blocuri numerotate de la 1-10. Exemplu: Strada „Pisicuțelor”- 1,2,3. 10; Strada „Iepurașilor”, etc. Le este prezentată o păpușă care s-a rătăcit și care îi roagă pe copii să o ajute să-și caute vecinii și să ajungă la căsuța ei.

Anunțarea jocului:

Se anunță titlul jocului și obiectivele.

Explicarea și demonstrarea jocului:

În explicarea și exemplificarea jocului se vor preciza acțiunea, sarcinile care revin copiilor și regulile care se cer respectate. Copiii primesc jetoane, pe care sunt desenate cifre de la 1-10. Conducătorul jocului anunță că păpușa locuiește pe strada. . . la nr. 2. Păpușa dorește să știe care îi sunt vecinii. Copiii privesc cu atenție jetonul, pe care îl ridică conducătorul jocului (jetoane cu numere de la 1-10 sau cu buline), numără bulinele de pe el sau recunosc cifra. Copiii care au același jeton îl ridică. Toți copiii ridică jetoanele pentru ca ceilalți copii să le poată vedea, iar „vecinii” numărului dat, să poată fi găsiți cât mai repede. De exemplu, dacă conducătorul jocului a ridicat jetonul cu cifra 2, copilul care are jetonul cu cifra 2 „caută vecinii” în rândul celorlalți copii (jetoanele cu cifrele 1-3). Dacă pe jetoane se afla buline în loc de cifre, copiii ridică jetoanele, pentru a putea fi văzute și numărate bulinele. Astfel, copiii precizează numărul și vecinii numărului respectiv, la mijloc se așează numărul dat, în dreapta și în stânga numărul mai mare și mai mic.

Complicarea jocului:

1. Se desfășoară pe echipe, un reprezentat pe echipă așază cățelul la una dintre căsuțe (căsuța nr. 4). Se cere copiilor din cealaltă echipă să găsească vecinul mai mare sau mai mic sau amândoi.

2. Conducătorul jocului precizează numărul mai mare și mai mic, iar copiii trebuie să ghicească, al cărui număr sunt vecinii dați, care este numărul căsuței. Exemplu: Ce număr are cabana, dacă vecinul ei mai mic este 4?

3. Ne imaginăm că ne aflăm în excursie și că trebuie să ne urcăm într-un autocar notat cu un număr, aflat în parcare. Ghidul anunță: „Autocarul vostru îl are ca vecin mai mic pe 3 și vecin mai mare pe 5. Ce număr are autocarul”.

d. Înțelegerea aspectului cardinal și ordinal al numărului

Exemplu:

Joc: „Al câtelea pitic este?”

Obiective operaționale:

- să utilizeze numeralul ordinal și cardinal în situații adecvate, folosind imaginile din poveste;
- să determine locul fiecărui număr în șirul numeric, cu ajutorul pachetelor pentru pitici;

Desfășurarea jocului:

Captarea atenției:

Audierea cântecului „Albă ca zăpada”.

Anunțarea jocului:

După prezentarea materialului se anunță jocul.

Explicarea și demonstrarea jocului:

Când piticii pleacă în munți, copiii o vor ajuta pe Albă ca Zăpada să le ofere pachete cu merinde: primul pachet-primului pitic; al doilea pachet celui de al doilea pitic, etc.

Se execută jocul de probă o dată.

Executarea jocului:

Șapte băieții vor primi căciulițe de piticii și vor intra în rol împreună cu o fetiță (Alba ca Zăpada). Ceilalți copii din grupă vor fi chemați, pe rând, să ofere pachetul cu merinde piticului indicat de Albă ca Zăpada: primului. . . celui de-al șaptelea pitic.

Complicarea jocului:

1. Piticii o ajută pe Albă ca Zăpada să pregătească masa. De exemplu, primul pitic așează farfuriile, al doilea lingurițele, al treilea furculițele, etc.

2. „De-a v-ați ascunselea”. Câte un pitic din șir se ascunde, copiii din grupă trebuie să spună al câtelea pitic s-a ascuns.

e. Efectuarea unor operații de adunare și scădere cu una , două unități, fixarea noțiunii de „ adunare” și „ scădere”;

Recunoașterea simbolurilor matematice „ +”, „-”, „=” și folosirea lor corectă;

f. Compunerea și rezolvarea de exerciții și probleme simple prin raționament ipotetico-deductiv, având ca suport o situație ilustrată:

Exemplu:

Joc: „La supermarket!”

Obiective operaționale:

- să verbalizeze corect cele două operații (a aduna, a scădea), raportându-se la explicațiile primite;

- să rezolve probleme compuse de ei, având ca suport imagini reprezentând mărfuri din supermarket;

- să compună probleme după exerciții date, pornind de la modelul realizat;

- să folosească corect simbolurile matematice „ +”, „-”, „=”, folosind semne magnetice;

Desfășurarea jocului:

Captarea atenției:

Educatoarea prezintă copiilor o întâmplare: într-un magazin, s-a defectat casa de marcat. Vânzătoarea neatență a acționat greșit tastele „ +”, „-”, „=” și astfel a încasat greșit sumele pentru produsele vândute.

Anunțarea jocului: se anunță titlul jocului și obiectivele.

Explicarea și demonstrarea jocului:

Copiii vor intra în rolul vânzătoarei la diferite raioane, în funcție de domeniul dorit. La raionul cofetărie – patiserie, o fetiță va cumpăra dulciuri. Exemplu: două savarine pentru Maria și o savarină pentru Ioana.

Copiii așază pe panou siluete și semne pentru a rezolva operația de adunare. Alți copii cumpără alt număr de prăjituri pentru alte persoane: 3 pentru Bianca și 2 pentru Monica și efectuează operația de adunare: $3 + 2 = 5$

Copiii vor așeza imaginile, apoi semnele și cifrele corespunzătoare.

Executarea jocului:

Se cumpără cărți, fructe, pâine etc. La început, operațiile vor fi de adunare, apoi vânzătoare își face inventarul mărfurilor; din totalul existent, scade produsele vândute. Copiii caută și folosesc semnele corect.

Complicarea jocului:

1. Se împart copiilor fructe. Câte un copil va fi solicitat să dea 1-2 fructe altui copil și să spună câte fructe i-au mai rămas, motivând de ce.

2. Copiii compun probleme după ilustrații (imagini reprezentând mărfuri din magazin). Aceștia sunt solicitați să spună ce operație au efectuat și să aleagă semnele și cifrele magnetice potrivite pentru scrierea exercițiului la tabla magnetică.

3. Copiii primesc pe cartonaș (bon de la caseria magazinului) un exercițiu de adunare sau scădere și vor avea sarcina de a compune probleme după exercițiile scrise pe jetoane.

g. Compunerea și descompunerea unui număr

Exemplu :

Joc: „ Ferma de păsări”

Obiective operaționale:

- să compună numerele în cât mai multe variante posibile, folosind jetoanele magnetice;
- și să descompună numerele în cât mai multe variante posibile, folosind cartonul cu pușori;
- să motiveze acțiunile întreprinse folosind un limbaj specific, raportându-se la modelul audiat.

Desfășurarea jocului:

Captarea atenției:

Educatorea prezintă copiilor o cloșcă cu 10 pușori. Cloșca le cere copiilor să o ajute să-și numere pușorii neastâmpărați, care nu stau toți într-un singur loc și îi este frică să nu îi piardă.

Anunțarea temei:

Educatorea anunță titlul jocului și obiectivele.

Explicarea și demonstrarea jocului:

La panou, se află un cartonaș împărțit în două. Educatorea așază pe rândul de sus 9 pușori și pe cel de jos 1 pușor. Le cere copiilor să numere pușorii de pe fiecare rând și să așeze în dreptul lor cifra corespunzătoare. Apoi, un alt copil este solicitat să pună împreună toți pușorii lângă cloșcă. Copiii constată că împreună sunt 10, deși au fost așezați în locuri diferite.

Executarea jocului:

Compunerea:

Jocul se continuă în același mod ca și în jocul de probă, până ce se epuizează toate variantele de compunere a numărului 10. Copiii vor conchide că, indiferent cum sunt așezați

puișorii pe cartonașul împărțit pe două rânduri, tot 10 sunt în total, de fiecare dată.

Vor observa că numerele din care se compune numărul (10), sunt întotdeauna mai mici decât numărul compus.

Descompunerea:

Se va așeza un număr de 9 rațe pe măsută. Copiii vor număra rațele, iar apoi vor fi solicitați să le împartă în 2 curți. Astfel, vor constata variantele de descompunere a numărului 9. Jocul se repetă până la epuizarea tuturor variantelor de descompunere a numărului 9.

Complicarea jocului:

1. Copiii vor fi grupați în două echipe. Un reprezentant dintr-o echipă așază la panou un număr de 8 curcani (siluete) și cere unui coleg din echipa adversă să continue așezarea curcanilor până vor fi în total 10 curcani. Se verifică apoi dacă, puși împreună toți curcanii, sunt 10. Se repetă varianta de 2-3 ori.
2. Se formează mulțimi de păsări după formă. Se iau, pe rând, păsările (rațe, pui, curcani etc.) și se împart în două (unui moș și unei babe). Copiii verbalizează acțiunile și arată cifrele corespunzătoare.

PROIECT DE ACTIVITATE

Grupa: mare

Categorii de activități de învățare: Domeniul Științe- Activitate cu conținut matematic

Tema activității: Hai să facem o problemă

Tipul activității: evaluare de cunoștințe

Forma de realizare: Joc didactic matematic

Scopul activității: Consolidarea deprinderii de a efectua operații de adunare și scădere cu una și două unități în limitele 1-10.

Obiective operaționale:

- să efectueze operații matematice de calcul oral cu 1-2 unități, utilizând simboluri matematice;
- să rezolve probleme prin raționament de tip ipotetico- deductiv, având ca material intuitiv o situație ilustrată.

Sarcina didactică:

- compunerea și rezolvarea de probleme matematice;

Regulile jocului:

- copilul indicat va crea o problemă în funcție de planșa prezentată, fiind ajutat de coechipieri dacă greșește;
- răspunsurile corecte sunt recompensate cu aplauze și cu câte o bulină roșie (răspunsurile incomplete cu o jumătate de bulină);
- va câștiga echipa care va avea cele mai multe buline roșii.

Elemente de joc: mișcarea, aplauze, întrecerea, mânuirea materialului

Strategii didactice:

Metode și procedee didactice: conversația, explicația, demonstrația, exercițiul, problematizarea.

Mijloace didactice: planșe cu probleme ilustrate, tablă magnetică, cifre și semne magnetice, siluete de animale cu magnet, buline roșii (întregi și jumătăți), un panou pentru afișarea punctelor fiecărei echipe, tăblițe magnetice pentru copii

Forma de organizare a activității: frontal, individual, pe grupe

Durata: 30 minute

EVENIMENT DIDACTIC	CONȚINUT ȘTIINȚIFIC	STRATEGII DIDACTICE	EVALUARE
Moment organizatoric	Se creează condiții optime pentru desfășurarea activității		
Captarea atenției	Prin prezentarea sub formă de surpriză a materialului de pe măsuta educatoarei și intuirea lui	Conversația	Evaluare orală
Reactualizarea cunoștințelor	Se desfășoară exerciții de numărare, de recunoaștere a cifrelor și a simbolurilor matematice: - la semnalul educatoarei, copiii vor forma pe tăblițele magnetice individuale șirul crescător și descrescător, utilizând cifrele 1-10; - copiii vor ridica simbolul matematic indicat de educatoare (+, -, =) și vor preciza semnificația lui;	Exerciții individuale	Apreciera corectitudinii execuției
Anunțarea temei și a obiectivelor	Educatoarea anunță titlul jocului și prezintă obiectivele acestuia în termeni accesibili.	Expunerea	Observarea comportamentului nonverbal
Prezentarea conținutului și dirijarea învățării	<i>Explicarea jocului</i> Grupele sunt împărțite în două echipe. Câte un copil de la fiecare echipă va veni la tablă, își va alege o planșă, va crea problema și o va rezolva	Explicația Demonstrația	Observarea comportamentului nonverbal

	prin afișarea cifrelor și simbolurilor matematice corespunzătoare. Copilul ales este ajutat de colegii din echipa lui. Dacă răspunsul este corect, copilul este aplaudat iar echipa va primi o bulină roșie. <i>Desfășurarea jocului de probă</i> Un copii va demonstra compunerea unei probleme pe baza unei planșe și rezolvarea ei. Exemplu: <i>Șapte ursuleți se joacă. Din tufiș mai vine un ursuleț. Câți ursuleți se joacă acum cu mingea?</i> $7+1=8$		
Obținerea performanței	<i>Desfășurarea jocului</i> Vor fi compuse 2-3 probleme de către copiii din fiecare echipă. Răspunsurile corecte vor fi recompensate cu aplauze, iar cele incomplete sau incorecte vor fi completate sau corectate de către colegi.	Conversația Exercițiul	Aprecierea corectitudinii răspunsurilor
Asigurarea retenției și a transferului	<i>Complicarea jocului</i> <i>Varianta 1</i> Educatoarea va afișa pe tabla magnetică o operație de adunare sau scădere iar copiii vor avea ca sarcină să aleagă siluete de animale și să creeze enunțul. Exemplu: Dacă pe tablă apare enunțul: $8+1=9$, copiii pot lua siluete de rășuște, iar problema poate avea următorul enunț: <i>Pe lac sunt 5 rășuște. Din tufiș mai apare</i>	Exerciții frontale și individuale	Aprecierea și recompensarea corectitudinii răspunsurilor

	<i>una. Câte rățuște sunt acum pe lac?</i> <i>Varianta 2</i> Se realizează cu ajutorul problemelor matematice în versuri (din cartea <i>Matematica pentru cei mici</i> de Cornelia Moț, Editura Emia, Deva, 2000). Copiii rezolvă problema la tăblițele magnetice individuale. Pentru fiecare echipă, vor fi adresate 2 probleme în versuri: „Într-o cușcă-avea Bogdan Patru iepurași. Încă unul i-a adus Mama din oraș. Voi să-i adunați îndată Oare câți sunt laolaltă?” . . . 5 „Nouă vrăbii stau la sfat Sus la noi pe gard. Două zboară speriate Câte sunt acuma?” . . . 7 „Nicușor are opt pești Mihai încă doi. Socotiți acum voi Câți au amândoi?” . . . 10 „Nouă oameni de zăpadă Erau la noi în ogradă Soarele a răsărit Și pe unul l-a topit. Stau acum și mă socot Câți au mai rămas? Doar” . . . 8.		
Evaluarea performanței	Se numără punctele acumulate de fiecare echipă și se desemnează echipa	Conversația	Aprecieri verbale

	câștigătoare conform punctajului.		
Încheierea activității	Se fac aprecieri colective și individuale asupra participării copiilor la joc și se acordă recompense.		Aprecieri colective și individuale

PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ

Grupa: Mijlocie

Tema anuală: „Ce și cum vreau să fiu?”

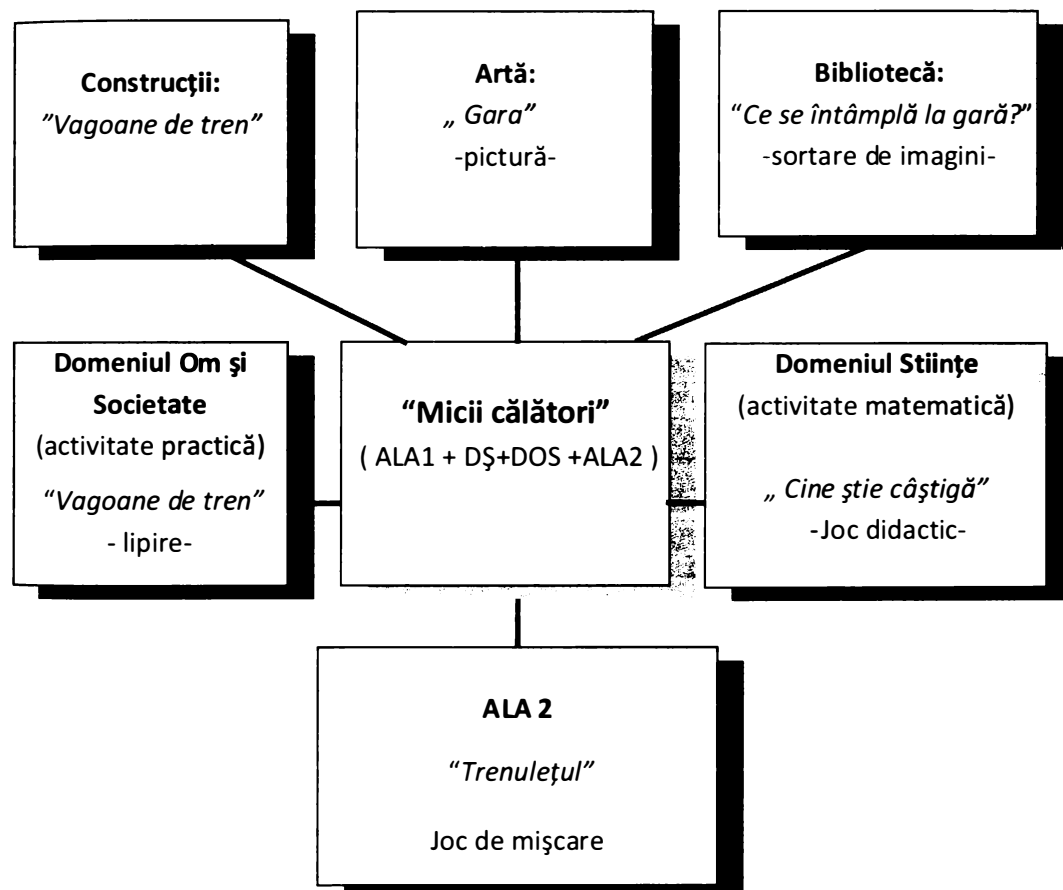
Tema proiectului: „Cu ce călătorim?”

Tema săptămânii: „Mijloace de transport terestre”

Tema activității: „Micii călători”

Durata: o zi

Categorii de activități de învățare: ALA1+DȘ+DOS+ALA2

Scopurile activității: Consolidarea și verificarea cunoștințelor referitoare la mijloacele de transport, a deprinderilor de numărare în limitele 1-4, a deprinderilor însușite în cadrul activităților practice (lipire).

Obiective operaționale:

- să enumere mijloacele de transport cunoscute, folosind cunoștințele acumulate anterior;
- să denumească obiectele pe care le întâlnim în gară, folosind imaginile prezentate;
- să ordoneze vagoanele trenului construite din cuburi, respectând criteriul crescător/descrescător;
- să precizeze pozițiile spațiale, pornind de la explicațiile cadrului didactic;
- să grupeze obiectele după forma acestora, utilizând figurinele de la centru;
- să picteze corespunzător geamurile și ușa pentru macheta gării, utilizând acuarele și pensule;
- să numere corect în limitele 1-4, utilizând jetoane cu cifre;
- să asocieze numărul la cantitate, folosind jetoanele care indică numărul liniei;
- să realizeze o compoziție practică expresivă și corectă, folosind tehnica colajului.

Strategii didactice:

Metode și procedee didactice: conversația, explicația, exercițiul, demonstrația, jocul, învățarea prin descoperire, turul galeriei, munca în echipe;

Mijloace didactice: acuarele, pensule, carton, lego, siluete de obiecte din gară, șine de tren, jetoane cu cifrele de la 1 la 4, vagoane, carton colorat, lipici, fotografii, recompense.

Forme de organizare a activității: frontal, pe grupuri mici, individual

Scenariul activității

I. Moment organizatoric

În vederea bunei desfășurări a activităților de învățare au loc: aranjarea mobilierului, pregătirea materialului didactic, asigurarea unei atmosfere de lucru adecvate.

II:Întâlnirea de dimineață

Salutul

Copiii sunt invitați să se salute prin recitarea colectivă a poeziei:

„ Dimineața a venit
Trenulețul a sosit
În cerc să ne adunăm,
Cu toți să ne salutăm
Bună dimineața, conductori mici,
Mă bucur că sunteți aici.

A început o nouă zi
Bună dimineața, copii!”

Prezența și completarea calendarului naturii

Se face prezența și se notează absenții: fiecare copil își va lua jetonul pe care se află un simbol și îl va așeza în buzunarul pentru copii prezenți, iar jetoanele rămase le va așeza un copil în buzunarul pentru absenți. Se va completa „Calendarul naturii”, copiii precizând în ce anotimp se află și marcând schimbările meteo, precum și îmbrăcămintea potrivită pentru această perioadă.

Se inițiază un moment de înviorare în care copiii sunt invitați să execute mișcări de gimnastică prin recitarea de versuri cunoscute de ei :

„Dacă vreau să cresc voinic
Fac gimnastică de mic:
Merg în pas alergător,
Apoi sar într-un picior,
Mă opresc, respir ușor,
Întind brațele să zbor.
Toată lumea e a mea
Când mă așez la podea!
Ăsta-i doar un început!
la priviți cât am crescut!”

Activitatea de grup/Împărtășirea cu ceilalți

La activitatea de grup, cu ajutorul unei mingi ce va fi aruncată de la un copil la altul, vor fi precizate mijloacele de transport cu care au venit la grădiniță, au mers la bunici, au mers în oraș.

Noutatea zilei

Un personaj surpriză, clovnul Cici, va veni în grupă pentru a le cere copiilor ajutorul.

III. Captarea atenției pentru activitatea de învățare

Clovnul Cici a venit tocmai din Țara Baloanelor pentru a participa la o petrecere. Când a venit, acesta a călătorit cu balonul, dar un vânt mare a suflat balonul și acum nu mai știe cu ce se poate întoarce acasă, așa că a venit să-l ajutăm.

IV: Anunțarea temei și a obiectivelor

Fiindcă acesta are foarte multe bagaje, trebuie să aleagă un mijloc de transport în care să îi încapă toate lucrurile. Copiii ajung la concluzia că cel mai potrivit mijloc de transport pentru clovn este trenul. Cu ajutorul unor planșe, copiii verifică dacă Cici cunoaște mijloacele de transport terestre, dar acesta face confuzii foarte mari. De exemplu, ne arată un vapor și spune că este tren etc. Copiii recunosc și denumesc mijloacele de transport terestre. Clovnul Cici nu știe de unde trebuie să ia trenul și nu știe cum arată o gară și îi roagă pe copii să-i construiască o gară până când el se va

întoarce de la petrecerea pentru care a venit. Clovnul părăsește sala de grupă, iar prin intermediul unei tranziții, copiii părăsesc sala de grupă:

Tranziție

„Câte unul pe cărare
Mergem veseli către baie,
Mergem ca să ne spălăm
Clovnul să îl ajutăm:TUUUU . ”

V. Dirijarea învățării și obținerea performanței

ALA 1

La întoarcere, copiilor li se amintește că vor lucra la alcătuirea gării pentru a-l ajuta pe clovnul Cici. Copiii sunt orientați spre centrele de interes cu ajutorul unei tranziții.

Tranziție

„Bat din palme – clap-clap-clap,
Din picioare trap-trap-trap,
Ne-nvârtim, ne răsucim
Și spre centre noi pornim!”
Vor fi distribuite următoarele sarcini de lucru:

Bibliotecă: „Ce se întâmplă la gară?”

Sarcină de lucru:

- să recunoască și să sorteze jetoane cu imagini reprezentând obiecte pe care le întâlnim la gară;

Artă: „ Gara de la noi din oraș”

Sarcină de lucru:

- să picteze corespunzător geamurile și ușa gării;

Construcții: „Vagoanele trenului”

Sarcină de lucru:

- să construiască vagoanele trenului, utilizând cuburi de construcție existente la centru.

După rezolvarea sarcinilor de la centre, va fi aranjată gara.

Domeniul științe

Materialele realizate la centrul **Artă** se vor expune pe machetă. Ușa va fi așezată în mijlocul machetei în partea de jos, iar geamurile vor fi așezate două în stânga, două în dreapta ușii. Copiii vor număra și vor preciza pozițiile spațiale.

Utilizând lucrările realizate la centrul **Construcții** unde au construit vagoane de diferite culori (roșu, albastru, verde, galben), copiii vor rezolva sarcini de numărare prin încercuire. Liniile de cale ferată vor fi numerotate. La capătul fiecărei linii, copiii vor pune un jeton cu o cifră care va indica numărul liniei.

Li se va cere copiilor să așeze pe fiecare linie atâtea vagoane câte indică numărul liniei. Așezarea vagoanelor se va realiza atât în funcție de numărul indicat, cât și în

funcție de culoarea vagoanelor (pe linia 1, se vor așeza vagoanele roșii, pe linia 2, vagoanele albastre, pe linia 3, cele verzi, iar pe linia 4, pe cele galbene). În timp ce se aranjează vagoanele în funcție de criteriile date, copiii vor lucra la măsuțe cu material individual având boluri cu jetoane și cifre. După ce se așează corespunzător vagoanele pe o linie, copiii au sarcina să aleagă din bol jetonul cu cifra indicată și vagoanele corespunzătoare cifrei, astfel realizând fiecare scara numerică, cu ajutorul materialului individual.

Utilizând materialele elaborate la centrul **Biblioteca**, copiii se vor angaja în următoarele sarcini de lucru:

- grupează obiectele în funcție de forma fiecăruia;
- numără obiectele din fiecare grupă formată.

La acest centru, copiii au sortat băncuțe, bagaje, case de bilete și toate acestea vor fi așezate în gară astfel: două băncuțe lângă ușa gării, două case de bilete lângă linia 4, două case de bilete lângă linia 1, toate bagajele lângă cele patru vagoane de la linia 4 și două băncuțe lângă linia 1.

Când gara este gata, Cici se întoarce și apreciază efortul copiilor. Cici își amintește că a primit ceva de la copiii la a căror petrecere a fost. Acesta va scoate din geanta lui 4 locomotive, pe care copiii le vor așeza, câte una, pe fiecare linie.

Domeniul Om și societate

După ce locomotivele sunt așezate, Cici le spune copiilor că ar vrea să îi ducă și pe ei în excursie în Țara Baloanelor, doar că este o problemă: nu sunt suficiente vagoane. Astfel, clovnul caută în geanta lui și găsește materialele de care copiii au nevoie pentru a realiza propriul vagon. Activitatea de învățare va fi ghidată după următoarele secvențe didactice.

Intuirea modelului

Se va prezenta modelul și se va asigura intuirea lui.

Explicarea și demonstrarea modului de lucru

Va fi prezentată tehnica lipirii. Copiii vor fi încurajați să realizeze un vagon personalizat.

Munca independentă

Fiecare copil va primi un carton format A5 pe care vor avea de lipit roțile vagonului și câte 3 geamuri. Pe urmă, fiecare copil va primi câte o imagine cu propriul chip, pe care va trebui să o decupeze, apoi să o lipească pe geamul din mijloc, astfel realizându-se personalizarea vagonului. După executarea exercițiilor de încălzire a mâinilor, se va da da semnalul pentru începerea muncii independente. Se va acorda sprijin copiilor în realizarea lucrărilor

Până când copiii vor realiza vagoanele, clovnul Cici va merge să își pregătească lucrurile pentru a fi gata de drum.

Analiza lucrărilor

După finalizarea lucrărilor, se va trece la analiza acestora. Fiecare copil își va pune vagonul la gât, se va forma semicercul, apoi copiii vor fi antrenați în analiza lucrărilor.

VI. Asigurarea transferului

ALA 2

Analiza lucrărilor este urmată de sosirea clovnului Cici, care a terminat bagajele și este gata de drum. Pentru a ne demonstra că se ține de promisiune, acesta își va pune la gât o siluetă de locomotivă, iar copiii își vor pune la gât vagoanele personalizate și se vor așeza unul după altul, în spatele clovnului pentru a merge în excursie în Țara Baloanelor. Trenulețul se va realiza astfel: în spatele locomotivei (clovnului) se vor așeza vagoanele roșii (copiii cu vagoane roșii), urmând apoi vagoanele albastre, vagoanele verzi, cele portocalii, apoi cele mov și roz. De fiecare dată când o grupă de vagoane este adăugată la tren, un copil din grupa următoare va număra câte vagoane sunt în grupa anterioară. Când trenul este gata, pornim la drum spre Țara Baloanelor. Copiii vor părăsi sala de grupă, iar la întoarcere, în sală, se vor afla baloane.

Pentru a le mulțumi copiilor pentru ajutor, clovnul Cici se va juca împreună cu copiii jocul „Trenulețul muzical”. Pe melodia „Trenulețul”, copiii vor dansa în jurul clovnului, care va fi locomotiva. Clovnul va alege pe rând câte un copil să fie vagon. Fiecare copil va trece prin tunelul format prin îndepărtarea picioarelor de către clovn și de către copiii care au fost deja selectați, va executa târârea pe palme și pe genunchi și se va așeza în spatele copilului care reprezintă ultimul vagon. Jocul va continua până când toți copiii vor fi vagoane.

VII. Încheierea activității

La finalul activității, se vor formula aprecieri colective și individuale cu privire la prestația și la implicarea copiilor în activitate, apoi clovnul Cici va da fiecărui copil câte un balon, pe care să îl aibă ca amintire din Țara Baloanelor.

Jocul logico-matematic

Definiția și specificul jocului logico-matematic

Jocurile logice fundamentează primele cunoștințe matematice ale copiilor și elemente de logică matematică. Ele contribuie la realizarea proceselor de abstractizare și generalizare a cunoștințelor și, pe această bază, la o mai reală apropiere a copiilor de primele noțiuni matematice, menite să le faciliteze înțelegerea noțiunii de număr și a operațiilor cu numere care se vor studia în școală.

Ceea ce diferențiază jocul logic de alte forme de joc este faptul că el se fundamentează pe elemente din teoria mulțimilor și pe logică, elemente de bază în asimilarea ulterioară a noțiunilor matematice, urmărind dezvoltarea capacității de a gândi logic, de a opera cu structuri și operații logice.

În jocul logic crește numărul de condiții și cerințe de care copilul trebuie să țină seama, respectarea și cunoașterea acestora fiind esențiale pentru realizarea jocului.

Scopul jocului logic este de a-i înzestra pe copii cu noțiuni logice simple și polivalente, ajutându-i să înțeleagă problemele realității înconjurătoare, să exprime judecăți și raționamente într-un limbaj simplu, familiar.

În desfășurarea jocurilor logice, se utilizează truse de piese ale căror caracteristici sunt de formă, mărime, culoare, grosime și se disting cu ușurință. Se recomandă folosirea trusei cu 48 piese a lui Z. P. Dienes care este și autorul unei însemnate colecții de jocuri logice. Piesele acestei truse se caracterizează prin patru atribute cu variabile distincte:

- mărime, cu două valori: mare, mic;
- culoare, cu trei valori: roșu, galben, albastru;
- formă, cu patru valori: cerc, pătrat, triunghi, dreptunghi;
- grosime, cu două valori: gros, subțire

Când cerințele didactice impun folosirea unui număr restrâns de piese, se poate renunța la un atribut sau la o variabilă. Astfel, la grupa mică, se poate lucra cu cel mult 18 piese: se renunță la un atribut (grosime) și la o variabilă (dreptunghi).

Manipularea figurilor geometrice conduce mai rapid și mai eficient la formarea percepțiilor accelerând astfel apariția structurilor operatorii ale gândirii.

În funcție de scopul propus, de specificul jocului și de nivelul de pregătire al grupei, jocurile logice se realizează de obicei prin activități frontale, pe echipe și numai rareori individuale.

Clasificarea jocurilor logico- matematice

Jocuri libere- pregătitoare

Se practică la fiecare grupă la începutul anului școlar, în cadrul jocurilor liber-creative. Au rolul de a conduce copiii către o înțelegere intuitivă și concretă a matematicii. De asemenea, pregătesc înțelegerea jocurilor logice propriu-zise.

În cadrul acestor jocuri, copiii sunt familiarizați cu figurile geometrice din truse, fiind lăsați să se joace liber, să construiască din imaginație.

Valoarea formativă a acestor jocuri constă în familiarizarea copiilor cu sarcinile de lucru și formarea deprinderii de a se juca cu piesele, însușindu-și o serie de noțiuni de bază, legate de forma, culoarea și dimensiunile figurilor geometrice.

Exemplu:

Joc: „Să construim un șarpe colorat!”

Scopuri:

- familiarizarea copiilor cu piesele trusei Dienes;
- dezvoltarea capacității de comparare și diferențiere a pieselor după culoare.

Desfășurarea jocului:

Educatoarea construiește un șarpe din piese logice, construcție în care o piesă diferă de alta prin culoare (nu contează forma). Copiii vor fi solicitați să construiască și ei

un șarpe asemănător și să-l compare cu cel al educatoarei.

Pentru complicarea jocului, se poate prezenta un șarpe în care se alternează cele trei culori (roșu, galben, albastru, roșu, galben etc.). Se cere copiilor să redea această alternanță prin construcție.

Alte jocuri care se încadrează în această categorie sunt: „Să construim un tren lung din toate pătratele (cercurile, triunghiurile-grupa mijlocie)”, „Construim cercuri”, „Înșirăm mărgelă”, „Construim un brăduț” etc.

Jocuri pentru constituirea de mulțimi

Aceste tipuri de jocuri facilitează preșcolarilor înțelegerea procesului formării mulțimilor, pe baza unor caracteristici, reușind să intuiască complementarele acestora.

La grupa mică, în prima parte a anului, copiilor li se face cunoștință cu cercul, pătratul, iar, la sfârșitul anului, se introduce și forma de triunghi.

În grupa mijlocie, copiii sunt familiarizați cu figura geometrică: dreptunghiul. După predarea acestora, atributul ce urmează a fi studiat este grosimea, cu cele două atribute ale sale gros-subțire. Jocurile logice bazate pe negație, ca exemplu: „Această piesă nu este cerc, nu este mare. . . . ” se realizează după ce copiii și-au însușit în totalitate figurile geometrice și atributele acestora.

În derularea eficientă și de calitate a jocurilor logice, se introduc reguli și elemente de joc, acestea făcând jocurile mai atractive și relaxante, facilitând și învățarea.

Exemplu :

Joc: „Săculețul fermecat”

Scopuri:

- perceperea corectă a însușirilor pieselor trusei, intuirea deducției logice;
- cultivarea exprimării corecte.

Desfășurarea jocului:

Educatoarea prezintă copiilor sub formă de surpriză săculețul fermecat adus de pitic. Tic- pitic prezintă copiilor săculețul și le cere să ghicească ce are înăuntru, solicitându-le acestora să aleagă din săculeț câte o piesă, fără să o scoată și cu ajutorul simțului tactil să o descrie, după formă, mărime și grosime. Abia după descriere, aceștia vor scoate piesa din săculeț și o vor arăta colegilor.

Complicarea jocului se realizează prin deducție logică: „ dacă am scos pătratul roșu, în săculeț au mai rămas pătratele albastre și galbene. Dacă am scos pătratul mic, roșu și subțire, în săculeț au mai rămas pătratele mici și subțiri, galbene sau albastre”.

În *încheierea activității*, Tic-pitic le oferă copiilor recompense.

Alte jocuri pot fi: „Alege toate cercurile și joacă-te cu ele”, „Caută pătratul”, „Caută cercuri, caută pătrate”, „Cum este prietenul tău?”, „Ce piesă nu cunoaștem?”, „Ce este la fel?”, „Construim căsuțe”, „Unde este locul meu?”, „Ce a greșit ursulețul?”, „Biblioteca”, „Cum este și cum nu este această piesă?”, „Te rog să-mi dai!”.

„Ce piesă am ascuns?”

Jocuri de aranjare a pieselor în tablou

Prin aceste jocuri, copiii intuiesc piesele trusei, se obișnuiesc cu ordinea și succesiunea lor.

În cadrul acestor jocuri, în funcție de obiectivele propuse, se realizează tablouri cu număr de căsuțe corespunzătoare necesității jocului.

Aceste jocuri se pot începe chiar spre sfârșitul grupei mici, cu un număr restrâns de piese și sarcini simple, acestea complicându-se pe măsură ce copiii înaintază în vârstă.

Exemplu:

Joc: „ Găsește locul potrivit!”

Scop: - consolidarea deprinderii de a forma mulțimi pe baza unei însușiri date;

Desfășurarea jocului:

În fața copiilor, pe o masă, se vor afla piesele trusei Dienes bine amestecate, precum și un panou cu căsuțe. După intuirea materialului și anunțarea jocului, se trece la explicarea lui. Copiii sunt anunțați că trebuie să așeze piesele trusei în tablou, astfel: piesele de pe linie (orizontal), să aibă aceeași culoare, iar piesele de pe coloană (vertical), trebuie să aibe aceeași formă. Pentru primul tablou, se va lucra cu piesele subțiri, iar pentru al doilea, cu piesele groase. Copilul numit va alege o piesă și o va așeza la locul potrivit, motivând (în linie și pe coloană): „ Am așezat această piesă aici pentru că este roșie – (în linie), iar aceasta aici pentru că este triunghi - (pe coloană)”. Copilul care nu răspunde și nu așază corect piesa, va fi ajutat sau corectat de un coleg. După așezarea pieselor, se va purta o discuție cu copiii privind mulțimile formate.

Jocuri cu diferențe

Scopul acestor tipuri de jocuri este să consolideze noțiunile și deprinderile însușite anterior și să familiarizeze copiii cu ideea de succesiune, aranjare în lanț, astfel încât, între două piese consecutive oarecare, să fie un număr determinat de diferențe.

În seria trenurilor, se începe cu „Trenul cu patru diferențe”, deoarece este mai accesibil, iar preșcolarii mici conștientizează mai ușor deosebirile decât asemănările, continuându-se apoi cu „ Trenul cu 1, 2 si apoi cu 3 diferențe”.

Exemplu:

Joc: Trenul (cu patru diferențe)

Scopuri:

- consolidarea cunoștințelor despre atributele pieselor;
- distingerea pieselor care diferă prin toate atributele.

Desfășurarea jocului:

În fața copiilor, pe covor, sunt așezate piesele trusei. Șeful de tren, în echipament corespunzător, spune: „Să iasă din depou o locomotivă” și indică cele patru atribute (de exemplu: în formă de dreptunghi, mare, gros și albastru). Piesa indicată va fi aleasă de un copil, așezată pe covor și însemnată cu o bulină. La semnalul șefului de tren se atașează vagoanele. Fiecare vagon trebuie să fie total diferit de cel dinaintea lui, adică să se deosebească prin formă, culoare, mărime și grosime. Copilul care a ales piesa trebuie să demonstreze că aceasta este total diferită de piesa anterioară.

Jocul se poate relua sub o altă formă. Copiii chemați pe rând să așeze câte un vagon se vor muta cu scăunelul, unul în spatele celui alt, fiecare cu piesa aleasă în mână.

În *încheiere*, copiii imită trenul (mișcare, fluierat).

Jocuri cu cercuri

Sprîjină intuirea operațiilor cu mulțimi (intersecția, reuniunea, diferența, complementara reuniunii) și a operațiilor logice ce decurg din acestea. În cadrul acestor jocuri, se vor utiliza următoarele cuvinte:

- disjuncția prin expresia „sau” („piesă roșie” sau „piesă pătrată”), ca element al reuniunii;
 - conjuncția prin expresia „și ...și”, referindu-se la intersecția a două mulțimi.
- Pe parcursul acestor activități, copiii își vor însuși limbajul logico- matematic.

Exemplu:

Joc: „ Găsește locul potrivit!”

Scop: - recunoașterea și verbalizarea corectă, adecvată a mulțimilor nou formate;

Desfășurarea jocului:

În fața copiilor, sunt plasate două cercuri (diagrame) mari, unul de culoare roșie, celălalt de culoare verde, astfel încât să se intersecteze. Alături de diagrame, vor fi așezate cele 48 de piese geometrice ale trusei. Se va cere ca o mulțime de piese geometrice, având un singur atribut, să fie așezate într-un cerc și altă mulțime de piese, cu alt atribut, în celălalt cerc. Se cere copiilor să așeze toate triunghiurile în cercul roșu și toate piesele mici în cercul verde. Copiii vor așeza piesele mici în cercul verde, triunghiurile mari în cercul roșu iar triunghiurile mici în intersecția dintre cele două cercuri, spunând:

- „ Am așezat triunghiurile mici aici, pentru că ele sunt și triunghiuri și piese mici”.
- „De ce ați așezat piesele mici în cercul verde?”
- „ Pentru că sunt piese mici, dar nu sunt triunghiuri!” – diferența

Educatoarea le va spune apoi că orice piesă geometrică ce ocupă unul din locurile indicate de diagrame poate fi sau triunghi sau piesă mică (deci se va face apel la reuniune).

În același fel, pot fi formulate și rezolvate alte cerințe asemănătoare, referitoare la însușirile diferite ale pieselor geometrice.

Jocuri de formare a perechilor

Acest tip de jocuri este recomandat pentru copiii de grupă mare și ajută la însușirea procedurii de stabilire a corespondenței biunivoce între două mulțimi. Pentru înțelegerea corespondenței biunivoce, trebuie început cu mulțimi de obiecte, cu deosebiri nesesizabile (de mărime, formă și culoare), apoi cu mulțimi constituite din obiecte diferite și abia apoi cu piesele trusei.

Exemplu:

Joc: „Jocul drumurilor”

Scop: - verificarea cunoștințelor și deprinderilor de stabilire a corespondenței, termen la termen, între elementele mulțimilor.

Desfășurarea jocului:

Copiii sunt împărțiți în echipe având cele 48 de piese plasate pe o masă, astfel încât să le poată vedea toți. Educatoarea numește câțiva copii care vor forma mulțimi de piese geometrice: mulțimea tuturor pătratelor, mulțimea tuturor triunghiurilor. Reprezentanții echipei vor alege o mulțime cu care se vor juca. Se anunță tema și se explică regula jocului. În fața fiecărei echipe, se va așeza o coală de hârtie pe care sunt trasate două linii paralele ce reprezintă drumul, apoi vor începe să construiască (pe marginea drumului), respectând regula jocului. Dacă o echipă își va alege criteriul de alcătuire de perechi, mărimea, atunci vor așeza pe o parte a străzii numai „case mari”, iar pe cealaltă parte numai „case mici”. Dacă perechile s-au format după criteriul grosimii, pe o parte a străzii vor așeza piesele subțiri, iar pe cealaltă piesele groase. Echipa câștigătoare va fi cea care va forma mai repede și corect perechi între piese, indiferent de criteriul de selecție.

Jocuri de transformări

O caracteristică importantă a acestor jocuri este faptul că se joacă în echipă, fiecare echipă având câte o trusă. Rolul lor este de a consolida înțelegerea corespondenței biunivoce și de a pregăti noțiunea de operație, de funcție. În desfășurarea acestor tipuri de jocuri, trebuie să se respecte cele trei etape ale jocului.

1. *Jocurile de reproducere*- echipa adversă trebuie să redea construcția celeilalte echipe, respectând poziția, mărimea, culoare și grosimea fiecărei piese;

2. *Jocurile de transformare* - echipa a II-a are sarcina de a schimba unu din atributele pieselor din construcția originală (Piesele mici se schimbă cu cele mari).

3. *Jocuri de transformări ciclice*- pot avea 4 transformări, în funcție de atributul pe care-l schimbăm; astfel, pornim de la o construcție, dacă schimbăm mărimea pieselor, obținem o nouă construcție; aplicând acesteia aceeași regulă încă o dată, ajungem la construcția inițială. În acest caz, ciclul are două transformări. Pentru atributul *formă*, un

ciclu are patru transformări, pentru *culoare*, are trei transformări, iar pentru *grosime* și *mărime*, un ciclu are două transformări.

Exemplu:

Joc: „Racheta”

Scopuri:

- consolidarea cunoștințelor și a deprinderilor cu privire la folosirea corespondenței biunivoce;
- însușirea noțiunii de transformare ciclică și învățare a modului în care se poate folosi.

Desfășurarea jocului:

Mesele copiilor vor fi așezate în formă de clasă pentru ca toți copiii să vadă tabla magnetică. Educatoarea contruiește pe tabla magnetică modelul unei rachete din 5 piese geometrice de formă, mărime, grosime și culori diferite. Se precizează, cu ajutorul copiilor, atributele fiecărei piese ce intră în componența rachetei. Educatoarea cere copiilor să construiască individual aceeași figură (rachetă), ca cea de pe tabla magnetică, respectând forma, mărimea, grosimea, culoarea și poziția fiecărei piese. Se subliniază faptul că fiecare rachetă construită trebuie să aibă „tot atâtea elemente” ca cea din modelul prezentat. Se trece la transformarea simplă a „rachetei” inițiale prin schimbarea unui atribut: cel al mărimii sau cel al grosimii. Se enunță problema:

„Transformați toate piesele mari în mici!”, iar „piesele mici în piese mari!”, sau: „Transformați toate piesele grose în piese subțiri, lăsând neschimbate toate celelalte atribute ale pieselor, precum și poziția lor!”. După ce copiii și-au însușit tehnica transformărilor simple, se vor introduce noi variante. Copiii vor fi împărțiți pe echipe, fiecare primind ca sarcină de lucru să transforme modelul educatoarei, folosind piese de altă formă, mărime, culoare, grosime, poziția pieselor rămânând neschimbată (astfel o echipă folosește pătrate, alta triunghiuri, alta dreptunghiuri). Indiferent de variantele folosite în transformările simple, copiii trebuie să constate că atunci când se transformă modelul dat, se obține o construcție cu „tot atâtea” piese ca a modelului, concluzie la care vor ajunge doar în cazul în care vor folosi în transformare relația de echipotență.

Jocuri și exerciții cu mulțimi echivalente (echipotente)

Jocurile-exerciții cu mulțimi echivalente introduc copiii în secretele unor operații, folosind proprietățile relației de echivalență. Preșcolarii sunt pregătiți pentru înțelegerea noțiunii de număr și a operațiilor cu numere.

În cadrul rezolvării problemelor, copiii manipulează materialul demonstrativ și constituie mulțimi echivalente pe baza corespondenței biunivoce, folosind proprietățile relației de echivalență.

Exemplu:

Joc: „ Ghici, ghici!”

Scop: - intuirea noțiunii de operație aritmetică și inițierea în efectuarea unor operații simple de adunare și scădere cu una, două unități.

Desfășurarea jocului:

Copiii primesc pe mese mulțimi de figuri geometrice de aceeași formă (culoarea, mărimea și grosimea diferă).

Copiii intuiesc materialul, descriind cele patru atribute ale figurilor geometrice: „Am primit o mulțime de triunghiuri care sunt mari și mici, groase și subțiri și au cele trei culori (albastru, galben, roșu). ”

Educatorea anunță tema și obiectivele și cere copiilor să formeze perechi din piesele groase și subțiri de aceeași formă, mărime și culoare. Copiii formează perechi prin punerea în corespondență termen la termen. După formarea perechilor, educatoarea ridică jetonul pe care are desenat două mulțimi cu „ tot atâtea elemente”, iar, în cazul în care „ cantitatea diferă”, trebuie să ceară sau să dea educatoarei una sau două figuri geometrice, verbalizând operația efectuată.

„- Mie imi trebuie ca să formez perechi un triunghi mic, subțire, de culoare roșie. ”

„- În mulțimea mea de cercuri, este în plus un cerc mare, subțire, de culoare albastră, care nu are pereche”. Piesa fără pereche o dă educatoarei.

Trebuie specificat că ordinea așezării culorilor în perechi va fi: albastru, galben, roșu pentru a-i ajuta pe copii să observe cantitățile mai mari sau mai mici ale mulțimilor.

Metodologia jocului logico-matematic este asemănătoare cu cea a jocului didactic matematic, așa cum se va observa din proiectele didactice prezentate mai jos.

PROIECT DE ACTIVITATE

Grupa: mare

Tema activității: „Cum este și cum nu este această piesă”

Categorii de activități de învățare: Domeniul Științe – Activitate cu conținut matematic

Forma de realizare: Joc logico-matematic

Tipul activității: evaluare de cunoștințe

Scopul activității: Consolidarea cunoștințelor copiilor referitoare la forma, mărimea, culoarea și grosimea pieselor

Obiective operaționale:

- să descrie piesele trusei cu ajutorul atributelor și a negațiilor, pornind de la deducția logică;
- să realizeze comparații între piesele trusei, precizând însușirile pieselor

Sarcina didactică:

- denumirea corectă a atributelor pieselor și determinarea lor cu ajutorul negațiilor;
- intuirea complementarei unei mulțimi.

Regulile jocului:

- copilul indicat alege piesa preferată și va spune atributele care le are;
- alt copil precizează ce însușiri nu are piesa (în comparație cu alte piese ale trusei).

Elemente de joc: mișcarea, aplauze, întrecerea, aruncarea și prinderea mingii

Metode și procedee didactice: explicația, demonstrația, exercițiul, problematizarea, schimbă perechea.

Mijloace didactice: Trusa Dienes cu cele 48 de piese logice, o minge, fișe de evaluare

Forme de organizare a activității: frontal, în perechi, individual

Durata: 30 minute

EVENIMENT DIDACTIC	CONȚINUT ȘTIINȚIFIC	STRATEGII DIDACTICE	EVALUARE
Moment organizatoric	Se creează condiții optime pentru desfășurarea activității		
Captarea atenției	Prin prezentarea sub formă de surpriză a materialului de pe măsuta educatoarei și intuirea lui.	Conversația	Evaluare orală
Reactualizarea cunoștințelor	Pe rând, va fi ridicată o piesă și se va cere copiilor să o denumească, și să precizeze atributul indicat (mărime, culoare, grosime).	Demonstrația Conversația	Evaluare orală
Anunțarea temei	„Copii, până acum am descris piesele trusei așa cum sunt ele. Astăzi ne vom juca jocul <i>Cum este și cum nu este această piesă</i> și vom spune și cum nu sunt ele”.	Expunerea	Observarea comportamentului nonverbal
Prezentarea conținutului și dirijarea învățării	<i>Explicarea jocului</i> Copilul spre care se îndreaptă mingea aruncată de educatoare o ia, vine la	Explicația Demonstrația	Observarea comportamentului nonverbal

	masă, alege o piesă și spune ce însușiri are. De exemplu: „Acesta este un pătrat, mare, albastru și subțire”. Alt copil, ales de primul, va preciza ce atribute nu are. De exemplu: „Nu este cerc, dreptunghi, triunghi, nu este mic, nu este roșu sau galben, nu este gros”. <i>Desfășurarea jocului de probă</i> Doi copii vor demonstra descrierea unei piese, prin precizarea atributelor și cu ajutorul negațiilor.		
Obținerea performanței	<i>Desfășurarea jocului</i> Vor fi descrise mai multe piese. Răspunsurile corecte vor fi recompensate cu aplauze, iar cele incomplete sau incorecte vor fi completate sau corectate de către colegi.	Conversația Exercițiul	Aprecierea corectitudinii răspunsurilor
Asigurarea retenției și a transferului	<i>Complicarea jocului</i> Copiii se așază în perechi, față în față, în două cercuri concentrice. Copiii din cercul din interior primesc câte o piesă. Câte un copil din interior va spune cum este această piesă. Perechea lui va preciza ce atribute nu are această piesă. Perechile care răspund corect sunt recompensate cu figuri geometrice. După ce toate perechile au răspuns,	Schimbă perechea	Aprecierea și recompensarea corectitudinii răspunsurilor

	copiii din cercul exterior se deplasează cu un scaun spre stânga și jocul continuă.		
Evaluarea performanței	Fiecare copil primește o fișă și un creion negru. Pe fișă, sunt redate atributele piselor, iar în centru este desenată o piesă. Copiii vor tăia acele semne care arată cum nu este piesa desenată.	Exercițiul	Aprecieria corectitudinii execuției Încurajarea copiilor cu lucrări modeste
Încheierea activității	Se fac aprecieri asupra participării copiilor la joc.		Aprecieri colective și individuale

PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ

Grupa: Mijlocie

Tema anuală: „Ce și cum vreau să fiu?”

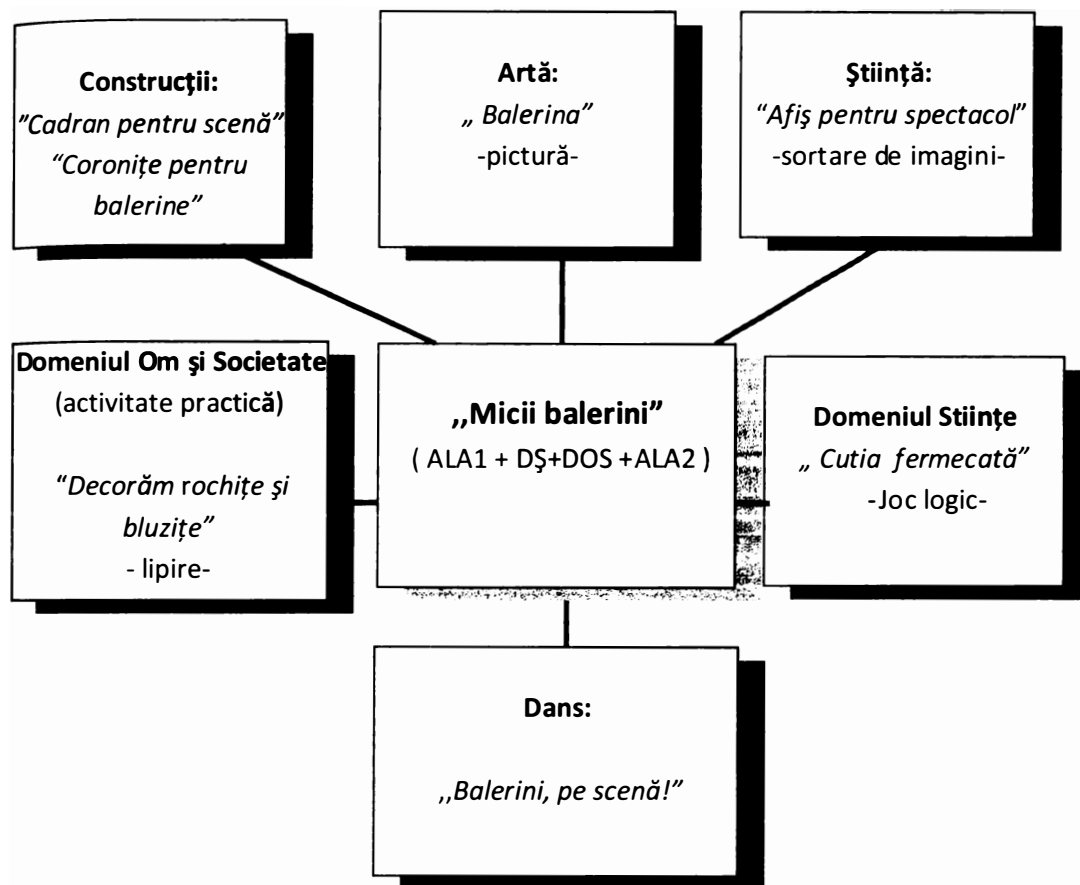
Tema proiectului : „Vreau să fiu vedetă”

Subtema proiectului: „Pe scenă!”

Tema activității: „Micii balerini!”

Durata: o zi

Categorii de activități de învățare: ALA1+DȘ+DOS+ALA2

Scopul activității: Consolidarea cunoștințelor privind denumirile formelor geometrice și a atributelor acestora, precum și a unor abilități practice specifice nivelului de dezvoltare motrică.

Obiective operaționale:

- să recunoască formele geometrice: cerc, pătrat, triunghi și dreptunghi în cadrul jocuri, denumindu-le corect;
- să utilizeze corect formele geometrice în contexte educative, respectând indicațiile cadrului didactic;
- să efectueze deducții logice, în cadrul jocurilor cu piesele geometrice;
- să grupeze piesele de aceeași formă, culoare, mărime, folosind trusa existentă la centru;
- să se dezvolte capacitatea de orientare prin lipirea figurilor geometrice în spațiul dat, valorizând modelul decorativ;
- să se dezvolte motricitatea fină, construind cadranul pentru scenă și coronițe din piesele lego;
- să se dezvolte simțul estetic prin utilizarea diverselor culori, pornind de la diferite imagini cu contur dat;
- să sorteze jetoanele specifice temei, pornind de la materialele puse pe masă;
- să realizeze un afiș cu jetoanele sortate pentru spectacol, folosind tehnica lipirii;
- să execute pași de balet respectând succesiunea corectă a acestora.

Strategii didactice :

Metode și procedee didactice: muncă în grupuri mici, munca în echipe, turul galeriei, convorbirea, explicația, demonstrația, exercițiul, problematizarea.

Mijloace didactice: jetoane, foaie de carton, aracet, figuri geometrice, pensule, acuarele, piese lego, medalii.

Forme de organizare a activității: activități frontale, de grup și individuale

Scenariul activității

I. Moment organizatoric

În vederea bunei desfășurări a activităților de învățare au loc: aranjarea mobilierului, pregătirea materialului didactic, asigurarea unei atmosfere de lucru adecvate.

II: Întâlnirea de dimineață

Salutul are loc cu ajutorul următoarelor versuri; „Dimineața a sosit,/ La grădiniță am venit. / Măinile le adunăm/ Și frumos noi salutăm!

Prezența și calendarul naturii: fiecare copil își va alege jetonul cu simbolul lui și îl va pune în plicul corespunzător, după care se completează calendarul naturii.

Împărtășirea cu ceilalți: copiii sunt invitați să-și exprime gândurile în legătură cu stările lor (cum se simt, ce s-a întâmplat nou în viața lor în ziua precedentă).

Activitatea de grup îi ajută pe copiii să se învioreze.

Noutatea zilei: copiii discută despre tema săptămânii, despre cum au contribuit ei la realizarea acestei temei.

III: Captarea atenției pentru activitățile de învățare

Discuțiile privind noutățile zilei sunt întrerupte de vizita unei balerine, preocupată că urmează să aibă astăzi spectacol la grădiniță și echipa ei s-a rătăcit, iar ea trebuie să realizeze spectacolul, dar nu are cu cine. Balerina le cere ajutorul copiilor, explicându-le de ce anume are nevoie, pentru a desfășura acest spectacol de balet. Cel mai important lucru pentru acest spectacol este costumul, iar pentru asta balerina împreună cu copiii analizează îmbrăcămintea unei balerine.

IV: Anunțarea temei și obiectivelor activității didactice

Observând rochița balerinei, constată că este decorată cu figuri geometrice, pe care balerina nu le cunoaște. Copiii îi propun întâi să învețe figurile geometrice, după care promit că o vor ajuta.

V. Dirijarea învățării și obținerea performanței

Domeniul Științe-activitate matematică

Este inițiat jocul logic „Cutia fermecată”. Jocul este condus conform următoarelor secvențe didactice:

Explicarea jocului

O minge va fi dată din mână în mână. La semnalul educatoarei, copilul la care se oprește mingea va lua din cutia fermecată o piesă geometrică, o va denumi și o va așeza la căsuța ei.

Prezentarea regulilor jocului

Jocul are câteva reguli care trebuie respectate: se păstrează liniștea în timpul jocului; mingea se dă din mână în mână cât mai repede; va veni să aleagă o piesă logică doar copilul la care s-a oprit mingea.

Jocul de probă

Jocul de probă se desfășoară pentru a ne asigura că toți copiii au înțeles modul de desfășurare a activității. Se desfășoară o rundă de joc, fără a se consemna sau ierarhiza rezultatele. Se vor sublinia regulile și comportamentele specifice jocului.

Desfășurarea jocului

Se va desfășura jocul propriu-zis, urmărindu-se antrenarea tuturor copiilor. Fiecare răspuns corect este aplaudat. Jocul se va continua până când vor fi așezate toate formele geometrice la căsuța lor.

Tranziție

Pentru aranjarea mobilierului și pregătirea materialelor pentru activitatea următoare, copiii vor părăsi sala de grupă pe următoarea tranziție:

„Bat din palme, clap, clap, clap

Din picioare trap, trap, trap,

Ne-nvârtim, ne răsucim

Si spre baie noi pornim!”

Domeniul Om și societate-activitate practică

După ce balerina s-a jucat și ea cu figurile geometrice, constată că rochițele fetițelor și bluzițele băieților nu seamănă cu ale ei, iar la un spectacol de balet toate

costumele trebuie să fie la fel. Educatoarea îi spune balerinei că au la **Căsuța păpușii** niște fustițe și bluzițe care ar putea să o ajute, doar că ele nu sunt decorate cu figuri geometrice, sarcină ce le va reveni copiilor.

Activitatea de învățare va fi ghidată conform următoarelor secvențe didactice:

Intuirea materialelor

Copiii vor fi solicitați să observe și să enumere materialul didactic. Pe fiecare măsută se află coșulețe cu figuri geometrice, aracet, pensule, rochițe, bluzițe.

Prezentarea modelului

Se analizează rochița și bluza model: ce reprezintă, cum a fost decorată, ce culori și forme geometrice s-au folosit.

Explicarea și demonstrarea modului de lucru

Se explică și se demonstrează modul de realizare a lucrărilor. Copiii vor fi organizați în patru grupuri și vor decora după următoarele cerințe:

Grupul I – decorarea cu cercuri roșii;

Grupul II – decorarea cu pătrate albastre;

Grupul III – decorarea cu triunghiuri galbene;

Grupul IV – decorarea cu dreptunghiuri verzi.

Se amintește modul de aplicare a aracetului, care se întinde cu pensula pe o parte a hârtiei, iar apoi se presează ușor pe materialul rochiței-bluzei.

Exerciții pentru încălzirea musculaturii

Se execută câteva exerciții pentru încălzirea mâinilor: ne spălăm pe mâini, cântăm la pian, plouă, tună, fulgeră, răsare soarele. Se urează: Spor la lucru!

Realizarea lucrărilor de către copii

Pe un fond muzical plăcut, copiii încep să lucreze în liniște. Acolo unde este nevoie, se oferă indicații și ajutor.

Analiza lucrărilor

Se realizează turul galeriei, după care doi copii își vor prezenta lucrările, descriind figurile geometrice de pe rochiță-bluza și alți 2-3 copii vor analiza lucrările altor colegi, arătând care le plac mai mult și de ce.

VI. Asigurarea retenției și transferului

Complicarea jocului desfășurat în secvența de activități matematice

Varianta 1

Balerina nu este sigură că va reuși să țină minte toate figurile geometrice și are nevoie de un tablou cu ele. Pentru a alcătui tabloul, legați la ochi, copiii extrag dintr-un săculeț o figură geometrică pe care o descriu (formă, mărime, grosime), cu ajutorul simțului tactil. Fiecare piesă ghicită se așează la locul ei pe tablou.

Varianta 2

Copiii verifică dacă balerina a învățat, cerându-i ei să descrie câte o figură geometrică. Balerina va strecura câte o greșală, pe care copiii trebuie să o descopere și să o corecteze.

Se aplaudă și se formulează aprecieri pozitive pentru răspunsurile corecte.

Tranziție

„Munca noi am terminat
Și spre centre am plecat!”

VII. ALA 1

Copiii încep pregătirea pentru sala de spectacol. Materialele necesare sunt create la activitatea pe centrele de interes în cadrul cărora se vor atribui următoarele sarcini:

Construcții: „Scena”, „Coronițe pentru spectacol”

Sarcini:

- să construiască un cadran pentru scenă, pentru a putea delimita scena;
- să îmbine piese pentru a realiza coronițe;

Știință: „Afiș pentru spectacol”

Sarcini:

- să sorteze jetoane specifice temei și să le lipească pe afișul pentru spectacol;

Artă: „Balerina” – pictură; „Micii balerini” – colorare

Sarcini

- să picteze și să coloreze imagini cu balerini, pentru realizarea fundalului.

După finalizarea sarcinilor pe centre, educatoarea le propune copiilor să meargă în sala în care se va desfășura spectacolul și să decoreze fundalul, utilizând ca tranziție cântecul „Balerina”.

VIII. ALA 2

Balerina îi învață câțiva pași de balet. Ea demonstrează fiecare figură, apoi o repetă cu copiii.

Se repetă dansul de două ori, după care grupa mică este invitată în sala de grupă și începe spectacolul „Micii balerini”.

IX. Încheierea activității. Aprecieri finale

În încheiere, copiii sunt recompensați pentru efortul lor și felul în care au lucrat cu medalii aduse de balerină. Se formulează aprecieri colective și individuale cu privire la comportamentul și implicarea copiilor în activitate.

Pe tot parcursul activității, educatoarea va observa comportamentul copiilor și gradul de implicare în activități, va oferi întăriri pozitive și va corecta eventualele greșeli, va oferi feed-back constructiv și va formula aprecieri individuale și colective cu privire la prestația copiilor.

Bibliografie

- Borțeanu, S. , Vodiță, A. , Axente, M. , Crihan, S. , (2010), *Poftiți în trenulețul jocurilor*, Editura Diamant, Pitești;
- Breben, S. , Gongea, E. , Ruiu, G. , Fulga, M. , (2002), *Metode interactive de grup*, Editura Arves, Craiova;
- Cioflică, S. , M. , Ana, A. , (2000), *Jocuri didactice matematice*, Editura EMIA, Deva;
- Dima, S. , (1998), *Jocuri logico-matematice pentru preșcolari și școlari mici*, Editura Revista Învățământului Preșcolar, București;
- Dumitrana, M. , (2002), *Activitățile matematice în grădiniță*, Editura Compania, București;
- Glava, A. , Glava, C. , (2002) - *Introducere în pedagogia preșcolară*, Editura Dacia, Cluj- Napoca;
- Iftime, G. , (1976), *Jocuri logice pentru preșcolari și școlari mici*, Editura didactică și pedagogică, București;
- Libotean, I. , Cicioc, E. , Seling, M. , (1997), *Jocuri didactice matematice pentru grădiniță*, Editura V&I Integral, București;
- Moț,C. ,(2000), *Matematica pentru cei mici*, Editura Emia, Deva.
- Neagu, M. , Barbu, G. , (1995), *Activitățile matematice în grădiniță*, Editura ASS, București;
- Petrovici C., Neagu M.,(2006) *Elemente de didactica matematicii în grădiniță și în învățământul primar*, Editura PIM, Iași;
- Păiși Lăzărescu, M. , (2011), *Laborator preșcolar – ghid metodologic*, ediția a IV-a revizuită, V&I Integral, București
- Someșanu, E., 1977, *Jocuri didactice matematice pentru grădinițele de copii*,CCD, ISJ Suceava.

DOMENIUL LIMBĂ ȘI COMUNICARE

Autori: Prof. Albu Bianca

Prof. Cotârlea Mihaela

Prof. Har Dalina

Prof. Hodadea Ștefania

Prof. Incze Erica

Prof. Miclea Maria

Prof. Moldovan Felicia

Prof. Radu Anca

Educ. Țibrea Mariana

DOMENIUL LIMBĂ ȘI COMUNICARE

Scurtă descriere a domeniului

Activitățile din acest domeniu experiențial vizează dezvoltarea limbajului sub aspectele vocabularului, ale gramaticii, ale sintaxei, dar și ale înțelegerii semnificației mesajelor, ale comunicării (cuprinzând abilități de ascultare, comunicare orală și scrisă, nonverbală și verbală) și prechizițiile pentru scris-citit și însoțește dezvoltarea copiilor în fiecare dintre celelalte domenii.

Practic, *domeniul Limbă și comunicare* acoperă stăpânirea exprimării orale și scrise, precum și abilitatea de a înțelege comunicarea verbală și scrisă.

Obiective cadru

Curriculumul preșcolar prevede următoarele **obiective-cadru**, obiective cu un grad înalt de generalitate:

- Dezvoltarea capacității de exprimare orală, de înțelegere și utilizare corectă a semnificațiilor structurilor verbale orale;
- Educarea unei exprimări verbale corecte din punct de vedere fonetic, lexical, sintactic;
- Dezvoltarea creativității și expresivității limbajului oral;
- Dezvoltarea capacității de a înțelege și transmite intenții, gânduri, semnificații mijlocite de limbajul scris.

Obiective de referință

- Să participe la activitățile de grup, inclusiv la activitățile de joc, atât în calitate de vorbitor, cât și în calitate de auditor.
- Să înțeleagă și să transmită mesaje simple; să reacționeze la acestea.
- Să audieze cu atenție un text, să rețină ideile acestuia și să demonstreze că l-a înțeles.
- Să distingă sunetele ce compun cuvintele și să le pronunțe corect.
- Să-și îmbogățească vocabularul activ și pasiv pe baza experienței, a activității personale și/sau a relațiilor cu ceilalți și, simultan, să utilizeze un limbaj oral corect din punct de vedere gramatical.
- Să recepteze un text care i se citește ori i se povestește, înțelegând în mod intuitiv caracteristicile expresive și estetice ale acestuia.
- Să fie capabil să creeze el însuși (cu ajutor) structuri verbale, rime, ghicitori, povestiri, mici dramatizări, utilizând intuitiv elementele expresive.
- Să recunoască existența scrisului oriunde îl întâlnește.
- Să înțeleagă că tipăritura (scrisul) are înțeles (semnificație).
- Să găsească ideea unui text, urmărind indiciile oferite de imagini.

- Să manifeste interes pentru citit.
- Să recunoască cuvinte simple și litere în contexte familiare.
- Să recunoască literele alfabetului și alte convenții ale limbajului scris.
- Să utilizeze materiale scrise în vederea executării unei sarcini date.
- Să perceapă și să discrimineze între diferitele forme, mărimi, culori – obiecte, imagini, forme geometrice, tipuri de contururi etc.
- Să utilizeze efectiv instrumentele de scris, stăpânind deprinderile motrice elementare necesare folosirii acestora.
- Să utilizeze desene, simboluri pentru a transmite semnificație.
- Să descopere că scrierea îndeplinește anumite scopuri, cerințe sociale și să se folosească de această descoperire.
- Să înțeleagă semnificația cuvintelor, a literelor și a cifrelor, învățând să le traseze.

Forme de realizare

Povestirile și lecturile educatoarei

Povestirile educatoarei sunt activități de expunere orală a unor creații literare (povestiri, povești, basme). Ele se organizează cu toți copiii grupei, în cadrul activităților obligatorii sau cu grupuri mai mici de copii, în cadrul activităților alese.

Prin conținutul lor, povestirile educatoarei furnizează copiilor cunoștințe referitoare la cele mai variate aspecte de viață și domenii de activitate, îi familiarizează cu natura înconjurătoare (lumea animală, lumea vegetală, cea a fenomenelor fizice).

Prin varietatea, bogăția și noutatea ideilor pe care le cuprind, dar mai ales prin felul în care scriitorul și apoi povestitorul le prezintă și reușesc să-l emoționeze și să-l convingă pe ascultător, povestirile contribuie la cunoașterea mai adâncă a vieții.

În procesul ascultării unei povestiri, este antrenată întreaga activitate psihică a copilului. El iese din pasivitate, urmărește cu atenție cele povestite, memorează, compară și analizează materialul furnizat, stabilește anumite relații între fapte și personaje. Astfel, gândirea copilului este viu stimulată.

Un rol deosebit de important în dezvoltarea vorbirii îl au povestirile. Pe lângă faptul că oferă copilului posibilitatea de a învăța să înțeleagă gândurile și sentimentele oamenilor, povestirile, prin folosirea cuvântului și a imaginii artistice, îl familiarizează cu structura limbii, cu bogăția formelor gramaticale, cu frumusețea și expresivitatea limbii și contribuie, astfel, la dezvoltarea limbajului și a gândirii lui. Prin povestirile spuse de adult, pătrund în limbajul copilului forme de exprimare atât ale limbii familiare sau populare, cât și ale celei literare.

Ascultând povestirile sau basmele, copiii întâlnesc noi și noi expresii care, o dată cunoscute, devin un bun al lor. Ei memorează cuvintele cu care încep și se încheie

basmele, cât și expresiile care se repetă în basme și, astfel, limba (literară și populară) cu expresiile ei proprii intră în limbajul curent al copiilor.

Povestirile au o deosebită valoare etică. Ele contribuie la formarea unor trăsături pozitive de voință și de caracter. Ch. Perrault, vorbind despre rolul educativ al basmelor pe care le-a creat cu atâta măiestrie, arată că haina plină de vrajă, de mistere și de farmec a basmului ajută pe cei mici să-și însușească treptat noțiunea de bine și de rău. „Oricât de simple și de ușoare ar părea aceste povești, ele nasc, fără îndoială, printre copii dorința de a fi asemănători cu cei buni, care ajung fericiți și, în același timp, se naște în sufletul lor tema față de nenorocirile ce li s-ar putea întâmpla dacă i-ar urma pe cei răi... Este de necrezut cu câtă sete primesc aceste inimi pure și încă necoapte morala ascunsă în haina basmului... Îi vezi triști și disperați atâta vreme cât eroul sau eroina povestirii sunt în impas și îndură suferințe, apoi strigă de bucurie când vine întorsătura fericită și personajele iubite sunt salvate; la fel, după ce suportă cu nerăbdare tot timpul cât le merge bine personajelor hâde, se simt fericiți când le văd pedepsite după cum merită.”

Într-adevăr, oricât ar fi de simple povestirile și basmele pe care le adresăm copiilor, prin conținutul lor, sunt pline de învățăminte. Ele scot în evidență calitățile eroilor pozitivi (fie ei animale personificate sau oameni) și influențează, pe această cale, formarea personalității copiilor, purtarea și atitudinea lor în diverse situații.

Povestirile și basmele, adeseori sunt un adevărat arsenal de experiențe în care sunt relevate aspectele de viață și de comportare a personajelor din care micii ascultători învață să deosebească binele de rău, își găsesc în eroii pozitivi modele pentru propria lor comportare în viață și iau atitudine față de faptele și eroii negativi.

Copiilor le sunt accesibile, încă de la 3 ani, atât povestirile realiste cât și cele fantastice, respectiv poveștile și basmele – firește, dacă ele sunt alese la nivelul de înțelegere specific vârstei.

Povestirile realiste, scrise anume pentru copii, satisfac, în bună măsură, dorința lor de a cunoaște, îi introduc în sfera relațiilor sociale și le influențează sentimentele și comportamentul. Datorită faptului că în aceste povestiri conflictul este simplu și inspirat din viața obișnuită, cotidiană, asemenea povestiri captează atenția copiilor, le stârnesc interesul, atrag simpatia lor pentru personajele pozitive, sunt un izvor de trăiri emotive intense.

Povestirile realiste ocupă un loc mai restrâns în programă, locul principal revenind poveștilor și basmelor. Acestea au încântat întotdeauna copilăria tuturor generațiilor.

În mod deosebit, copiii preșcolari de toate vârstele îndrăgesc poveștile cu animale. Această preferință a lor trebuie să fie pe deplin înțeleasă de către adulți și satisfăcută, deoarece, prin intermediul multor povești cu animale, copiii învață să disprețuiască lăcomia, zgârcenia, răutatea, lașitatea și multe alte trăsături negative de caracter întâlnite la personajele negative. În același timp, ei admiră, demnitatea, cinstea, curajul, perseverența personajului principal pe care îl îndrăgesc și alături de care se bucură, se întristează, pentru a cărui soartă suferă sau sunt satisfăcuți.

Din basme, sub forma alegorică a imaginilor fantastice, copiii cunosc multe aspecte ale vieții, starea de oprimare a poporului din trecut, lupta lui pentru mai bine. Ei simt că zmeii, balaurii, Baba-Cloanța și alte personaje pe care trebuie să le înfrunte Făt-Frumos simbolizează forțele opresoare, în timp ce acest personaj întruchipează lupta și izbânda binelui împotriva răului.

Tematica povestirilor, fie ele realiste sau fantastice, se diferențiază de la o grupă la alta corespunzător sarcinilor instructiv-educative ce se cer rezolvate, iar temele recomandate de programă nu sunt limitate. Educatoarele au latitudinea să selecționeze materialul literar și să aleagă acele povestiri sau povești care să fie pe deplin accesibile.

Astfel, **la 3-4 ani** povestirile ce vor fi prezentate copiilor vor fi scurte, cu conținut și intrigă simple care să înfățișeze o lume cunoscută, să trezească sentimente și stări afective plăcute, să educe atitudinea pozitivă față de cele expuse de educatoare.

La 4-5 ani, povestirile educatoarei vor familiariza copiii cu diferite aspecte de viață și domenii de activitate și cu diferite trăiri afective care să le influențeze sentimentele și comportamentul.

La grupa de **5-6 ani**, prin povestirile educatoarei se va realiza familiarizarea copiilor cu aspecte mai complexe din natura și viața înconjurătoare, cu expresii poetice, epitete, formule specifice stilului povestirilor precum și educarea unor trăiri de valoare etică și estetică care să influențeze în măsură și mai mare sentimentele și comportarea copiilor.

Educatoarea trebuie să verifice în ce măsură copiii și-au însușit, în mod conștient, povestirea (povestea, basmul) și să le ofere posibilitatea de a o reproduce integral sau parțial. În acest scop, se organizează activități de repovestire sau se inițiază sub formă de joc, dramatizarea povestirii. În cadrul acestor activități, odată cu verificarea gradului de însușire a povestirii (povestii, basmului), se exersează vorbirea copiilor, formarea deprinderii lor de a povesti independent, ceea ce contribuie la mărirea posibilităților lor de exprimare corectă, coerentă, expresivă.

Pregătirea educatoarei pentru activitate

În sistemul activităților didactice, activitatea de povestire este, în general, consacrată comunicării. Pentru a-și atinge scopul, ea trebuie bine pregătită și desfășurată cu toată atenția. Educatoarea trebuie să aleagă și să planifice poveștile accesibile, cu un conținut moral, cu elemente narrative care să mențină viu interesul și atenția copiilor. Planificându-și activitatea, educatoarea trebuie să se asigure că, la data respectivă, copiii au formate reprezentările la care va face apel povestirea și că au suficiente cunoștințe care să le permită perceperea ei fără prea mare dificultate. Deci, educatoarea trebuie să coreleze povestirea cu toate celelalte activități ținute în grădiniță și s-o planifice în consecință.

Ținând seama că ascultarea și perceperea unei povestiri cer copiilor un efort susținut, se recomandă ca activitatea respectivă să fie prevăzută în orar înaintea

celorlalte activități, pentru ca ei să poată fi capabili să urmărească cu atenție ideile, în înlănțuirea lor logică.

O altă sarcină importantă ce revine educatoarei este aceea de a studia cu toată atenția textul povestirii, înainte de a-l expune în fața copiilor, eventual de a-l prelucra, de a-l adapta posibilităților de înțelegere și de asimilare ale acestora. De asemenea, își va nota unele expresii literare cu care să îmbogățească vorbirea copiilor. De orice natură ar fi prelucrarea textului, ea nu trebuie să știrbească integritatea conținutului, unitatea lui logică sau să ducă la diluarea povestirii.

Pregătirea minuțioasă a activității obligatorii de povestire este necesară chiar atunci când povestirea (povestea, basmul) respectivă este cunoscută de educatoare, dar n-a fost predată recent. Reîmprospătându-și conținutul, stabilind în detaliu planul expunerii, educatoarea va evita improvizațiile, ezitățile care o influențează în cazul necunoașterii suficiente a textului și care au ecou nefavorabil asupra copiilor.

În expunerea poveștii, unul din mijloacele cele mai importante de care trebuie să se folosească educatoarea este vocea, tonul cu care expune. Intensitatea timbrului și înălțimea vocii trebuie să varieze conform cu conținutul povestirii. Un ton monoton, o voce indiferentă în orice împrejurare sau vorbirea cu patos despre fapte mărunte acționează negativ asupra ascultătorilor.

Schimbarea ritmului vorbirii, rostirea mai rară sau mai grabită a cuvintelor, ridicarea sau coborârea glasului în timpul vorbirii, felul în care accentuează un cuvânt, o propoziție, o frază, modificarea timbrului vocii sunt mijloace prin care educatoarea poate să imprime povestirii mai multă expresivitate și să mărească starea emoțională a ascultătorilor. Modelându-și, vocea educatoarea imită vocea prefăcută a lupului din *Capra cu trei iezi* sau a vulpii din *Coliba iepurașului*, vorbirea caldă și plină de dragoste a mamei sau a bunicii. De asemenea, poate reda diferite stări sufletești trăite de personaje cum ar fi tristețea, duiosia, regretul, frica, bucuria, mirarea etc.

În expunerea povestirilor, educatoarea trebuie să folosească în mod just și accentul. Prin accentuarea unui cuvânt sau a unei propoziții, pune în valoare tot ce ajută la înțelegerea povestirii.

Pentru a înțelege cât mai bine conținutul povestirii de către copii, educatoarea, este recomandat să se folosească mimica, gesturile.

În concluzie, povestirea educatoarei trebuie să dovedească o seamă de calități. La acestea, se ajunge numai atunci când educatoarea înțelege necesitatea de a-și perfecționa continuu tehnica de expunere a poveștii. Ținând seama de particularitățile individuale ale copiilor, de faptul că stabilitatea atenției variază de la un copil la altul, chiar în limitele aceleiași vârste, educatoarea trebuie să se asigure că toți copiii o urmăresc cu atenție. Dacă sunt copii mai „distrași” se recurge la diferite procedee care să le stimuleze interesul și să le capteze din nou atenția. O privire îndreptată spre copilul neatent, o întrebare legată de conținutul povestirii care să-i trezească curiozitatea, schimbarea intonației în funcție de conținutul povestit, imprimând povestirii o mai mare

expresivitate sau introducerea unor scurte pauze, sunt procedee care pot preîntâmpina sau elimina manifestările negative ale atenției copiilor.

Etapele activității de povestire sunt:

Organizarea activității, care cuprinde:

- asigurarea cadrului adecvat povestirii;
- pregătirea și expunerea materialului didactic și a mijloacelor audio-vizuale.

Desfășurarea activității, care se compune din mai multe secvențe:

a. Introducere în activitate – este o parte foarte importantă pentru succesul povestirii. Captarea atenției copiilor influențează în mod hotărâtor realizarea obiectivelor propuse. Metodele și procedeele propuse spre utilizare trebuie să fie variate: în funcție de vârsta copiilor, de complexitatea conținutului. Se pot utiliza jucării, siluete, marionete, păpuși, un cadru din povestire, desene, tablouri sau ilustrații mai ales atunci, când copiii trebuie pregătiți pentru înțelegerea cât mai profundă a conținutului.

b. Expunerea poveștii / povestirii de către educatoare:

- anunțarea titlului și a autorului poveștii/povestirii;
- expunerea conținutului trebuie să fie clară și accesibilă copiilor, trebuie să fie expresivă pentru a menține treaz interesul copiilor și pentru a asigura motivația învățării.

Expresivitatea expunerii se obține prin:

- modularea vocii;
- schimbarea ritmului vorbirii pe parcursul expunerii;
- respectarea pauzelor logice, psihologice și gramaticale;
- schimbarea intonației în funcție de conținutul povestit;
- repetiții;
- mimică și gestulație adecvate;
- mijloace intuitive și imitative adecvate;
- utilizarea materialelor didactice: marionete, păpuși, jucării, machete etc.

Expunerea poate alterna cu **dialoguri scurte adresate copiilor**, pentru a le sonda opiniile sau a le întreține atenția, pentru a crea starea emoțională corespunzătoare conținutului. Educatoarea trebuie să se transpună în rolul personajelor despre care povestește, pentru a transmite permanent emoții copiilor.

Pe durata expunerii, educatoarea trebuie să arate copiilor imagini ce sugerează diferite momente ale conținutului, facilitând astfel asimilarea acestuia, să mănuiască marionete sau diferite siluete, păpuși sau să folosească alte mijloace. Expunerea trebuie să se desfășoare într-un ritm normal, nici prea lent, nici precipitat, trebuie să se adapteze stilului autorului, cu condiția ca aceasta să nu îngreuneze înțelegerea conținutului.

Încheierea activității are ca scop fixarea conținutului povestirii/poveștii și se realizează prin:

- reținerea momentelor principale (pe bază de întrebări și imagini intuitive) fără intenția repovestirii conținutului;

- integrarea noilor cunoștințe în sistemul celor însușite anterior prin realizarea transferului. Pentru realizarea acestei integrări, educatoarea poate face trimiteri la povești cu mesaj asemănător, cu personaje sau întâmplări similare.
- Mimarea unor gesturi și acțiuni ce definesc unele personaje preferate de copii;
- Redarea prin desen, la alegere, a unui personaj sau a unui eveniment care i-a impresionat din conținutul ascultat.

PROIECT DE ACTIVITATE

Grupa: mică

Tema anuală de studiu: Cum este/a fost și va fi aici pe pământ?

Tema săptămânii: „Animale din pădure”

Tema activității: : „Căsuța din oală”

Tipul activității: transmitere de cunoștințe

Categorii de activități de învățare: Domeniul Limbă și comunicare

Forma de realizare : Povestirea educatoarei

Scopurile activității: dezvoltarea limbajului prin îmbogățirea vocabularului cu noi cuvinte și expresii; exprimarea în propoziții corecte din punct de vedere gramatical în timpul redării poveștii.

Obiective operaționale :

- să identifice cel puțin trei personaje din poveste (șoarece, broască, iepure, vulpe, lup, urs), făcând apel la imaginile prezentate anterior de către educatoare
- să formuleze enunțuri utilizând trei din termenii noi (fugar, **culcuș**, jupâneasă, oaspeți, **ostenit**, **adăpost**), pornind de la modelul dat de educatoare
- să interpreteze corect mesajul transmis de text, cu ajutorul întrebărilor educatoarei
- să redea cel puțin trei din momentele poveștii, având ca sprijin imaginile din poveste

Strategii didactice:

Metode și procedee didactice: explicația, conversația, povestirea, exercițiul, problematizarea

Mijloace didactice: imagini cu aspecte din poveste, elementul surpriză clovnul Bogdănel, păpuși de la teatru de păpuși, reprezentând personajele din poveste, recompense

Forme de organizare a activității: frontal, individual

Durata :15 minute

EVENIMENTUL DIDACTIC	CONȚINUT ȘTIINȚIFIC	STRATEGII DIDACTICE	EVALUARE
Moment organizatoric	Pentru buna desfășurare a activității se aerisește sala de grupă, se aranjează scăunelele în formă de semicerc, se pregătește materialul necesar și se introduc copiii în liniște în sală. Copiii se așează pe scăunele.		Observ comportamentul copiilor
Captarea atenției	Apare clownul Bogdănel, care este trist. El a fost la grădiniță, dar nu a reținut nicio poveste. Ar dori ca astăzi să stea cu copiii în grupă și să învețe o poveste pentru a o putea spune mamei. -Copii, doriți să-l primim azi pe Bogdănel la noi și să-l învățăm o poveste?	Conversația Frontal Clownul Bogdănel	Observ comportamentul copiilor
Anunțarea temei	Astăzi o să vă spun o poveste frumoasă despre prietenie și anume „Căsuța din oală”. -Ce poveste o să ascultăm noi astăzi? - Astăzi o să ascultăm povestea „Căsuța din oală”.	Conversația Frontal	Observ interesul manifestat de copii
Dirijarea învățării	Încep să spun povestea cu intonația adecvată, cu tonalitate potrivită, cu modularea vocii, pentru a imita personajele, cu marcarea pauzelor determinate de punctuație, mimică și gesturi adecvate situațiilor. Pentru fiecare personaj, voi avea o păpușă de la teatru de păpuși și o voi prezenta la momentul	Povestirea Explicația Frontal Clownul Bogdănel Personaje din	Urmăresc comportamentul copiilor în timpul expunerii poveștii

	potrivit în cadrul poveștii. Pe parcursul povestirii, voi explica cuvintele și expresiile necunoscute (fugar, culcuș, jupâneasă, oaspeți, ostenit, adăpost). Copiii ascultă cu atenție povestirea. Voi scoate în evidență sentimentul de prietenie existente între personajele din poveste. Prezint copiilor imagini din poveste, în ordine cronologică, iar ei vor repovesti conținutul poveștii pe baza imaginilor prezentate.. -Cum au fost animalele între ele? -Animalele s-au ajutat, deci au fost prieteni. Le voi cere să precizeze care sunt personajele povestirii și să le identifice în imaginile prezentate.	poveste sub forma unor păpuși Problematizarea Exercițiul Frontal Clownul Bogdănel Imagini cu aspecte din poveste	Voi urmări modul de exprimare al copiilor, păstrarea firului acțiunii și utilizarea unor cuvinte noi.
Obținerea performanței și asigurarea feed-back-ului	Voi formula propoziții cu cuvintele noi leporașul și-a găsit culcuș în căsuță. Ursul era ostenit de cât umblase după mâncare prin pădure. Lupul și-a găsit adăpost în căsuță. Voi solicita copiii să formuleze și ei enunțuri. Clownul Bogdănel este fericit că a învățat o poveste frumoasă alături de copii și dorește să rămână prietenul acestora.	Exercițiul Clownul Bogdănel	Aprecieri verbale individuale

Încheierea activității	Voi face aprecieri generale și individuale asupra modului de participare la activitate. Se dau copiilor recompense apoi se asigură ieșirea ordonată din sala de grupă.	Frontal Clownul Bogdănel Recompense	Aprecieri generale și individuale

CĂSUȚA DIN OALĂ

În mijlocul câmpului ședea o oală răsturnată; și era oala aceea mare – mare cât un butoi.

Iacă trece pe acolo un șoarece și vede oala aceea goală. „Bună casă e asta” își zise el. „A cui o fi?”.

- Casă – căsuță, cine stă aici?

Dar nimeni nu răspunde. Se uită șoarecele în toate părțile, însă nu vede pe nimeni. Numai două muște, care veniseră și ele după mâncare acolo, se ridicară în două piciorușe; dar șoarecele nici nu le-a luat în seamă.

„Ia să mă mut eu aici și să stau singur!”. Și s-a așezat șoarecele în oală.

Trece pe acolo o broască.

- Casă – căsuță, cine locuiește aici?

- Eu, șoarecele! Dar tu cine ești? Răspunde șoarecele din fundul oalei.

- Eu sunt broasca!

- Dacă vrei vino înăuntru și-om trăi împreună.

- Bun de tot! Iacă vin și eu.

Și a sărit broasca în oală și a stat cu șoarecele la un loc.

Trece pe câmp un iepure. Și văzând oala răsturnată, s-a oprit și a întrebat:

- Căsuță – căsuța, cine locuiește aici?

- Suntem noi: broasca-broscuța, și șoarecele-șoricelul. Dar tu cine ești?

- Eu sunt fugarul de peste câmpuri și vai, iepurele. Nu mă lăsați și pe mine să stau cu voi înăuntru? Iaca aici nu plouă și nici soarele, nici vântul nu intră.

- Bucuros, frate! Vino înăuntru și-om trăi împreună că e loc.

Și s-a mutat și iepurele cu culcușul în oală.

Trece într-o zi pe lângă oala-căsuța jupâneasa vulpe și întreabă și ea:

- Casă – căsuță, cine stă aici?

- Noi trăim: iepurele-iepurașul cu broasca-broscuța, și șoarecele-șoricelul. Dar tu cine ești?

- Eu sunt surioara voastră mai mare, vulpea. Pentru mine n-o fi loc? că vai de capul meu, am rămas fără casă!

- Da, este: intră și-i vedea, că pentru oameni buni e loc.

- Mulțumim! Asta am așteptat și eu. Și s-a așezat vulpea în oală și au trăit împreună multe zile.

Vine lupul nu știu de unde.

Vede oala mare: și-a închipuit c-o fi cineva înăuntru.

- Căsuță – căsuță, cine locuiește aici?

- Eu, sora vulpe, cu iepurele- iepurașul cu broasca-broscuța, și șoarecele-șoricelul.

Dar tu cine ești?

- Eu sunt un biet lup fără adăpost. Oare n-o fi chip să stau și eu cu voi?

- Se poate, cum să nu! Ne-om mai înghesui cu toții și ți-om face loc și dumitale.

Și-a intrat lupul în căsuță, și-au trăit împreună.

Nu știu de unde a venit și ursul. Și era mânios Moș Martin și ostenit, că umblase toată ziua după mâncare. Și cum a văzut oala aceea, nu și-a închipuit că e o căsuța cu oaspeți înăuntru; și s-a așezat pe ea, ca să se odihnească puțin. Dar cum s-a așezat, oala: pârr! Troscl! S-a sfărâmat în bucăți și ursul... ce-a făcut ursul? S-a ales cu o sperietură bună, iar ceilalți au fugit care încotro au văzut cu ochii.

Text preluat din Acordeonul cu povesti 7, Editura: PARALELA 45 (2012)Pitești.

Sugestii tematice

Grupa mică:

Grădiniță, Familie

Sanda la grădiniță – M. Tămaș

Fetița cu fundițe roșii – C. Aldea

Ionel, un băiețel – G. Iuteș

Poveste de toamnă

Băltoacele sau ce înseamnă hăpiciu – M.

Sântimbreanu

Sortulețul albastru – I. Străuț

Maricica – L. Vlădescu

Scufița Roșie – Ch. Perrault

Unde a zburat rândunica? – T.

Constantinescu

Povestea frunzei – C. Sârbu

Mijloace de transport

Iepurașul șchiop – I. Străuț

Cu tata la Țândărică – I. Traian

Poveste de iarnă

Iarna în pădure – E. Jianu

Povestea bradului – S. Popa

Legenda lui Moș Nicolae – povestire religioasă

Laudă- Goală – I. Străuț

Legenda lui Moș Crăciun - povestire religioasă

În lumea animalelor

Mănușa - poveste populară

Cine a spus miau? – V. Suteev

Ursul păcălit de vulpe – I. Creangă
De ce se dușmănește câinele cu pisica?

Primăvara a sosit

Copăcel, copăcel – G. Iuteș
Ploaie pentru floarea cea mică – I. Străuț
Turtița – poveste populară
Când se trezesc florile – E. Jianu
Coliba iepurașului – V. Gafița
Ridichea uriașă – basm popular

Grupa mijlocie:

Grădiniță, familie

Supărarea Danielei – V. Gafița
Ce a uitat Fănuță să spună? – L. Vlădescu
Cuvântul fermecat – V. Oseeva
Nu numai la grădiniță – O. P. Iași

Poveste de toamnă

Graiul pomilor – E. Jianu
Povestea picăturii de apă – D. Cocoru
Rândunelele – M. Sevastos

Mijloace de transport

Era o noapte fără lună – Al. Vergu
Drumul cel mai scurt – I. Șerbănescu
Greșeala Cuminticăi – V. Gafița

Poveste de iarnă

Poveste de iarnă – M. Sântimbreanu
Legenda lui Moș Nicolae – povestire religioasă

Animale

Coadă ursoaicei – E. Jianu
Coadă veveriței – E. Jianu
Motanul și cocoșul
Cocoșelul și bobul de mei

Primăvara a sosit

Băltoacele sau ce înseamnă hăpciu – M. Sântimbreanu
Oul năzdrăvan – M. Sântimbreanu
Legenda ghiocelului – E. Jianu
Găinușa cea moțată – C. Gruia
Legenda rândunicii – V. Alecsandri
Cucul și puii săi – E. Jianu
Legenda ouălor roșii – povestire religioasă

Grupa mare

Grădiniță, familie

Bunica – Șt. O. Iosif

Inimioare, inimioare – S. Cassvan
Copiii din crâng – C. Ușinski
Legenda ouălor roșii – povestire religioasă
Pațaniile lui fulgușor
Povestea pușorului îngâmfat

Unde au fugit jucăriile de la un copil – N. Stănculescu
Povestea măgărușului încăpățânat – V. Colin
Iedul cu trei capre – O. P. Iași
Capra cu trei iezi – I. Creangă

Punguța cu doi bani – I. Creangă
Frunza – E. Gârleanu
Cei trei purceluși – S. Mihailov

Cucuiele lui bursucel – I. Străuț
Țupa-Țup – I. Străuț

Legenda lui Moș Crăciun - povestire religioasă
Baba-larna face pozne – I. Bogdanov

Povestea ursului cafeniu - V. Colin
Cele trei maimuțe
La pol – L. Oltean
Elefăntelul curios – R. Kipling
Legenda buburuzei – E. Jianu
Fluturile, râma, greierele și furnica – R. Wuhl
Oul năzdrăvan – I. Istrati
Ionel, un băiețel – G. Iuteș
În vacanță – E. Dragoș
Povestea cărții de povești – E. Căldăraru
O scrisoare de la mare – G. Iuteș
Unde au fugit jucăriile de la un copil – N. Stănculescu

Bunicul – Șt. O. Iosif

Iedul cu trei capre – O. P. Iași

Toamna

Povestea castanelor – T. Banciu

Puiul – Al. B. Voinești

Țara mea

Am fost și eu la Alba-Iulia și am văzut marea Unire – D. Almaș

Povestea brazilor și a hârtiei – D. Botez

Povestea anotimpurilor – O. Tancu

Moș Ion Roată și Unirea – Ion Creangă

Toți românii cântă Hora Unirii – D. Almaș

Poveste de iarnă

Povestea fulgului de zăpadă – T. Banciu

Crăiasa Zăpezii – H. Ch. Andersen

Albă ca Zăpada – Frații Grimm

Legenda lui Moș Nicolae – povestire religioasă

Animale

Cum au fost domesticite animalele? – E. Jianu

Când stăpânul nu-i acasă – E. Gârleanu

Capra neastâmpărată – O. Capița

Motanul și cocoșul

Primăvara a sosit

Soarele și omuleții de zăpadă

Zborul merișorului în lună - V. Rossin

Moș Viscol și primăvara

Legenda măștișorului

Ghiocelul - H. Ch. Andersen

Inima mamei - Al. Mitru

Copiii cu părul de aur - P. Ispirescu

Povestea lui Harap-Alb - I. Creangă

Sarea în bucate - P. Ispirescu

Rățușca cea urâtă - H. Ch. Andersen

Cel mai frumos dar - M. Moiescu

Legenda privighetorii

Ionică mincinosul

Frățior și surioară - Frații Grimm

Vara

Năluca - Cezar Petrescu

Nuielușa de alun - C. Gruia

Banul muncit - Al. Mitru

Legenda vântului

Ciuboșelele ogarului – C. Gruia

Legenda lui Moș Crăciun - povestire religioasă

Povestea puiului de brad – L. Carol

Povestea pomului de iarnă – V. Eftimiu

Motanul încălțat – Ch. Perrault

Muzicanții din Bremen – Frații Grimm

Coadă ursoaicei – E. Jianu

Iepurele și ariciul – C. Poleakova

Amintiri din copilărie - fragment - I. Creangă

Lacrimile trandafirilor

Copiii din crâng

Legenda buburuzei

Albinuța ce nu voia să muncească - Charlotte B. Herr

Ce mi-a povestit un greier mic - Magdalena Popa

Ce comoară ascunde pâinea - E. Căldăraru

Legenda trandafirului și a garoafei- Al. Mitru

Lecturile după imagini

Lecturile după imagini sunt mijloace speciale ale dezvoltării vorbirii, în care accentul cade pe analiza, pe descrierea și pe interpretarea datelor, a acțiunilor înfățișate în imagini. Ele au un aport însemnat la lărgirea și la adâncirea cunoștințelor copiilor, având mai mult un rol de fixare și de precizare a lor și, în special, de activizare a vocabularului.

În cazul lecturilor după imagini, elementul specific care declanșează activitatea este percepția; acest tip de activitate presupune analiza amănunțită a întregului, sinteza și generalizarea, de un anumit grad, a datelor percepute. De asemenea, este folosită metoda conversației, iar întrebările constituie elementul de stimulare a percepției, a operațiilor gândirii și a limbajului. Totuși, aceste activități au un anumit specific; însăși denumirea lor implică folosirea unor imagini sau tablouri care trebuie să zugrăvească o scenă, un aspect din viață, să sugereze un anumit mesaj.

În procesul perceperii acestor imagini (în mod deosebit, se apelează la percepția vizuală), accentul cade pe *reactualizarea reprezentărilor, pe valorificarea elementelor cunoscute și a experienței anterioare a copiilor și, mai ales, pe stimularea exprimării cât mai corecte și complete a impresiilor provocate de datele intuite.*

Rolul și importanța lecturilor după imagini derivă din însemnătatea deosebită a intuiției pentru procesul cunoașterii, în general, și din valoarea instructiv-educativă pe care o au ilustrațiile în viața copilului preșcolar, în special.

Aplicarea principiului intuiției, implicit și folosirea materialului ilustrativ în procesul de învățământ, este o cerință de bază a didacticii care se impune cu necesitate și în activitatea desfășurată în grădinița de copii. Prin folosirea imaginilor în activitățile desfășurate cu preșcolarii, se realizează momentul inițial al cunoașterii și se asigură condițiile favorabile lărgirii și îmbogățirii sistematice a experienței perceptive, a sferei de reprezentări vii care constituie baza dezvoltării noțiunilor și gândirii copilului.

În lecturile după imagini copiii sunt puși în situația de a relata verbal ceea ce înfățișează acestea, de a explica datele respective, de a le da o anumită interpretare. Educatoarea are astfel prilejul să corecteze pronunția copiilor, să le îmbunătățească exprimarea, să-i deprindă cu o vorbire corectă, coerentă și logică. Lecturile după imagini contribuie, așadar, la dezvoltarea limbajului copiilor sub toate aspectele sale. Desigur, influența lor nu se restrânge numai la atât, ea se resimte și în multe alte direcții. Astfel, discutarea imaginilor, interpretarea lor, reclamă din partea copiilor eforturi de gândire, de atenție, le solicită intens memoria și imaginația. Deci, pe lângă faptul că asemenea activități duc la perfecționarea limbajului, ele au o contribuție mare și la dezvoltarea tuturor celorlalte procese psihice.

Un alt aspect pe care trebuie să-l subliniem este acela că prin intermediul *lecturilor după imagini copiii pot să-și fixeze cunoștințele despre diferite aspecte ale mediului mai îndepărtat și pe care nu le-au cunoscut pe cale directă, nemijlocită, ci prin*

intermediul observărilor după imagini sau al povestirilor. Astfel, ei sunt familiarizați cu aspecte variate ale peisajului de la munte sau de la mare, cu diferite edificii, parcuri, grădini zoologice sau botanice din țara noastră, cu diferite aspecte de muncă a oamenilor din diferite domenii etc.

În egală măsură, cu ajutorul imaginilor, se precizează, se adâncesc și se completează cunoștințele dobândite anterior de către copii în diferite împrejurări, în mod mai mult sau mai puțin organizat. De exemplu, copiii cunosc anumite aspecte din viața și activitatea oamenilor sau a plantelor și animalelor, fie direct (cu prilejul observărilor, al plimbărilor, excursiilor și vizitelor), fie indirect, prin intermediul adulților, care le povestesc despre toate acestea. Ca urmare, preșcolarii își formează un cerc larg de cunoștințe. Lecturile după imagini fac apel la aceste cunoștințe, le consolidează, le aprofundează și le ordonează.

Activitățile de lectură după imagini au un aport însemnat și în cadrul celorlalte domenii experiențiale. De exemplu, în cadrul domeniului estetic creativ, analizând diferite tablouri, copiii învață să deosebească frumosul din artă, din realitate, să facă aprecieri de ordin estetic. De asemenea, prin tematica lor bogată, lecturile după imagini constituie puternice mijloace de educație morală; cunoscând unele obiective socio-culturale, istorice, religioase, etnice, copiii își manifestă sentimentul de admirație și de mândrie față de frumusețea elementelor locale specifice țării noastre și a zonei în care locuiesc și față de înaintașii noștri.

Organizarea și desfășurarea activităților de lectură după imagini

Ținând cont de faptul că imaginea (tabloul) este un stimulent complex, iar capacitatea copiilor de a percepe în mod independent – și pe baza unei fine activități analitico-sintetice este destul de limitată, apare evidentă necesitatea dirijării procesului de intuire și de interpretare a imaginilor în cadrul activităților de lectură după imagini.

În acest sens, activitatea educatoarei trebuie orientată în următoarele direcții:

- Să deprindă copiii să perceapă în mod sistematic imaginile, să desprindă tematica și să înțeleagă conținutul lor pe baza procesului de analiză și sinteză.
- Să precizeze, să corecteze și să adâncească procesul intuirii și să-i ajute pe copii să se tindă spre generalizări.
- Să precizeze și să activeze vocabularul copiilor, să le formeze deprinderea unei exprimări curente, corecte, coerente și expresive.

Pentru a acționa în aceste direcții, educatoarea va trebui, în prealabil, să studieze materialul ilustrativ destinat activității și pe această bază, să alcătuiască un chestionar corespunzător temei ilustrate și să-și stabilească indicațiile verbale pe care le va da copiilor în legătură cu conținutul imaginii.

Chestionarul întocmit în vederea analizei imaginii trebuie să prevadă planul de întrebări care să permită educatoarei conducerea percepției copiilor de la ansamblul imaginii la diferite părți ale sale, de la un element la altul, de la o idee la alta, așa cum se desprind și cum sunt sugerate de conținutul tematic al imaginii. Cu ajutorul întrebărilor,

educatoarea vizează orientarea atenției copiilor, formarea deprinderii de a observa imaginea pe baza unei activități analitico-sintetice, organizarea gândirii și formarea atitudinii conștiente față de cele observate. În același timp, copiii se desprind cu o muncă intelectuală independentă, învață să caute și să distingă esențialul din lucrurile, faptele și evenimentele întâlnite în conținutul imaginii. Ca urmare, copiii trec de la stadiul percepției nediferențiate, de ansamblu – la perceperea tot mai deplină și mai fin diferențiată a obiectelor și a fenomenelor ilustrate.

Condiția principală pentru asigurarea unei bune orientări a percepției imaginilor este calitatea întrebărilor adresate copiilor. În general, întrebările trebuie să fie precis și clar formulate, accesibile înțelegerii și să se succedă logic. Ele trebuie să stimuleze observarea imaginii, indicarea și denumirea obiectelor și a părților componente, a însușirilor obiectelor, să atragă atenția asupra comportamentului, a acțiunilor și a mișcărilor, a oamenilor și a animalelor, să sublinieze caracteristicile imaginilor, în ansamblu și ale elementelor ei, în parte.

În mod deosebit, întrebările trebuie să stimuleze și să activeze gândirea copiilor, să le pună probleme, să-i îndemne la scoaterea în evidență a elementului principal, la explicarea raporturilor de dependență, să-i determine pe copii să motiveze ideile, să chibzuiască, să caute să găsească un răspuns corespunzător.

Întrebările adresate copiilor trebuie să se axeze pe ideile principale ce reies din conținutul ilustrației și, astfel, ei se vor deprinde să observe organizat imaginea și să analizeze elementele componente în înlănțuirea lor firească, așa cum sunt ele grupate în perspectiva tabloului.

Urmând această cale, educatoarea are posibilitatea să atragă atenția copiilor asupra elementelor pe care le consideră importante pentru înțelegerea conținutului imaginii, să le dirijeze gândirea și să asigure, astfel, formarea, precizarea sau întregirea unor reprezentări clare, exacte.

Conversația dintre educatoare și copii, în legătură cu imaginile prezentate în cadrul activităților, trebuie să se desfășoare într-un mod viu, firesc și organizat. Ea trebuie să reprezinte un schimb de păreri și de impresii asupra celor ilustrate. Ca urmare, rolul educatoarei nu este numai să adreseze întrebările necesare examinării, observării și orientării copiilor spre conținutul de idei al imaginilor, ci și de a aștepta răspunsul copiilor.

În acest sens, un rol deosebit de important îl au indicațiile verbale, lămuririle ce trebuie date concomitent cu desfășurarea convorbirii, cu prilejul aprecierii răspunsurilor bune ale copiilor și al completării, mai ales cu prilejul concluziilor parțiale și finale. Indicațiile verbale trebuie să deschidă perspectiva unei analize mai atente a tabloului în ansamblul său și a elementelor importante, să conducă la sinteze din ce în ce mai complexe și la stabilirea unor noi relații între ființele și obiectele redată în tablou.

De exemplu, în lectura după imagini cu tema „**Primăvara**”, educatoarea are prilejul ca, pe baza răspunsurilor copiilor, să facă precizări în legătură cu principalele aspecte pe care aceștia le-au sesizat în mod izolat și fragmentar: -aspecte de început de

primăvară (sosirea rândunelilor, înverzirea ierbii, înflorirea pomilor, cer senin); - activitatea și starea sufletească a copiilor (se bucură de sosirea păsărilor, urmăresc strădania lor, participă și ei la unele activități, se joacă îmbrăcați în haine subțiri); - activitatea și starea adulților (se repară utilajele agricole, tractoare, pluguri etc., toți sunt veseli că au scăpat de iarnă și muncesc cu drag).

Sunt cazuri în care indicațiile verbale ale educatoarei și completările se cer a fi mai ample, în condițiile în care copiii nu au avut posibilitatea perceperii directe a unor obiecte sau fenomene, ci le cunosc doar din imagini; educatoarea va trebui să precizeze, dar, mai ales, să completeze datele senzoriale furnizate copiilor de imagini, cu descrierea mai amplă a elementelor specifice celor din imagini, ocazie cu care se dezvoltă legătura între percepția obiectului și reprezentarea cu privire la el.

Din cele relatate, se poate conchide că particularitățile percepției imaginii de către copii conturează o structură specifică activităților de lectură după imagini și determină elementele sale constitutive: -prezentarea imaginilor și introducerea copiilor în tema activității printr-o prealabilă pregătire apercceptivă; -conducerea procesului de percepție a imaginii, analiza acesteia și dezvăluirea conținutului său pe baza întrebărilor, a indicațiilor verbale și a stimulării permanente a proceselor de cunoaștere, a capacității intelectuale a copiilor; -sintetizarea celor percepute în vederea precizării, a corectării și a adâncirii datelor senzoriale, pe de o parte și a generalizării și fixării în memoria copiilor a elementelor principale ale imaginii, pe de altă parte.

Educatoarea va trebui să țină cont de aceste elemente în organizarea și în desfășurarea activității, să-și adapteze structura și conținutul activității cerințelor diferențiate de la o grupă la alta și să se orienteze în alegerea imaginilor, în formularea întrebărilor și în stabilirea indicațiilor verbale, în funcție de nivelul grupei cu care lucrează.

La grupele mici de 3-4 ani, unele teme se referă la: fructe de toamnă, jocurile de iarnă, altele la activitățile copiilor sau ale adulților și chiar la unele evenimente plăcute din viața lor. De pildă: *Munca în grădină, Ce lucrează mama, Moș Crăciun împarte daruri, Jucăriile mele* etc.

Folosirea acestor imagini trebuie să dea copiilor posibilitatea să cunoască și să recunoască obiectele și fenomenele ilustrate, să le formeze deprinderea de a le intuit într-o ordine logică, precum și deprinderea de a exprima în propoziții simple impresiile provocate, experiența lor și cunoștințele pe care le au.

La grupa de 5-6 ani, intervin și teme care presupun un orizont mai larg de cunoștințe din partea copiilor. De exemplu, temele: *Pe stradă, În pădure, Munca mamei, La cules, Mijloace de transport, Frumusețile și bogățiile țării, La Pol* etc.

Lectura după imagini organizată la această grupă nu poate fi limitată la simpla recunoaștere a obiectelor sau a fenomenelor; copiii trebuie stimulați să descrie și să interpreteze în mod mai independent datele oferite de imagini. Educatoarea trebuie să conducă observarea elementelor compoziționale într-o strictă ordine logică, să pună

probleme, să stimuleze copiii să sesizeze esențialul, relațiile dintre obiecte, să gândească și să găsească rezolvarea problemelor prin intermediul ilustrației.

Etapele activității de lectură după imagini

În desfășurarea lecturilor după imagini se disting, de regulă, mai multe etape: **o primă etapă** introductivă, pregătitoare, în care are loc prezentarea imaginilor, anunțarea temei și, eventual, o scurtă introducere de natură să familiarizeze copiii cu conținutul tabloului; **o a doua etapă**, în care are loc analiza (descrierea, interpretarea) tabloului prin intermediul convorbirii dintre educatoare și copii; **o ultimă etapă**, în care se sintetizează cunoștințele rezultate din convorbirea cu copiii asupra tabloului.

Organizarea activității

Se asigură condițiile necesare bunei desfășurări a activității, aranjarea mobilierului: în semicerc, pe două rânduri, tip clasă, pregătirea suportului pentru tablou.

Desfășurarea activității

- a) **Introducerea în activitate** se realizează sub formă de surpriză a imaginii, ghicitoare, prezentarea unor personaje surpriză, marionete de la teatru de păpuși etc., urmărind trezirea curiozității și a interesului copiilor.
- b) **Anunțarea temei.** Copiii sunt înștiințați că, după ce vor privi cu atenție tabloul, vor discuta despre tot ceea ce înfățișează el.
- c) **Analiza imaginii** se face mai întâi liber, apoi în mod organizat.

Vor fi numiți 2-3 copii și vor fi lăsați să spună liber, să enumere ceea ce văd (pomi, oameni, copii, camioane etc.)

După **enumerarea elementelor** care intră în compoziția tabloului, se va trece la **intuirea dirijată**, la **analiza și la interpretarea** conținutului său. Astfel, se va orienta atenția copiilor asupra aspectelor principale ce se desprind din conținutul tabloului, activitatea pe care ele o implică, cine și cum participă la aceasta, având grijă să surprindem toate planurile tabloului, de la apropiat la îndepărtat.

Pentru **descrierea amănunțită** a tabloului, copiii vor fi ajutați cu **întrebări suplimentare**, educatoarea precizează noțiunile noi, apoi **va sintetiza** cele discutate.

În încheiere, se va face o **sinteză finală** asupra celor discutate, în scopul fixării ideilor ce s-au desprins din analiza tabloului, se poate recita o poezie adecvată temei sau se poate intona un cântec sau un joc muzical.

Aceste etape se vor regăsi în următorul proiect de activitate:

PROIECT DE ACTIVITATE

Grupa: mijlocie

Tema anuală de studiu: Când/cum și de ce se întâmplă ?

Tema săptămânii: „Culorile primăverii”

Tema activității: „Început de primăvară”

Tipul activității: consolidare de cunoștințe, priceperi și deprinderi

Categorii de activități de învățare: Domeniul Limbă și comunicare

Forma de realizare: lectură după imagini

Scopul activității: Consolidarea deprinderii copiilor de a se exprima corect din punct de vedere gramatical, de a se exprima în mod cursiv prin activizarea vocabularului, valorificând cunoștințele privitoare la anotimpul primăvara;

Obiective operaționale:

- să enumere cel puțin două elemente componente ale imaginii (copii, copaci, flori) , făcând apel la tabloul prezentat;
- să descrie în cuvinte proprii acțiunile sugerate de imagine, urmând modelul educatoarei;
- să redea conținutul tabloului sub forma unei povestiri, pe baza sintezei finale realizată de către educatoare și urmând modelul dat de aceasta ;
- să deducă denumirea tabloului lecturat, cu ajutorul educatoarei

Strategii didactice:

Metode și procedee didactice: conversația, explicația, problematizarea, exercițiul, povestirea;

Mijloace didactice: planșă cu imagini reprezentând aspecte de primăvară, Zâna Primăvara – păpușă, cartoane colorate, jetoane cu elemente specifice primăverii: ghiocel, lalea, soare, pasăre;

Forme de organizare a activității: frontal, individual

Durată : 20 minute

EVENIMENTUL DIDACTIC	CONȚINUT ȘTIINȚIFIC	STRATEGII DIDACTICE	EVALUARE
1. Organizarea activității	Se asigură condițiile necesare desfășurării activității: -aerisirea sălii de grupă; -așezarea scăunelilor în semicerc; -pregătirea materialelor necesare; -introducerea ordonată a copiilor în sala de grupă.		

2.Introducerea în activitate/capta reia atenției	Se prezintă copiilor, sub forma unei surprize, Zâna Primăvara. Aceasta este îmbrăcată cu o rochiță având în ea toate culorile specifice anotimpului primăvara (verde, albastru, roșu, alb, galben, maro). „Cine credeți că este musafirul nostru?” (Zâna Primăvara) „De unde știți acest lucru?” (Rochița zânei are culorile anotimpului primăvara) „Care sunt culorile anotimpului primăvara?” (verde, albastru, roșu, alb, galben, maro)	Prolematizarea Conversația Zâna Primăvara Frontal	Evaluarea gradului de implicare a copiilor în activitate
3.Anunțarea temei	„Astăzi, împreună cu Zâna Primăvara, vom „citi” un tablou pe care l-a adus pentru a vedea cât de frumos știți să vorbiți și dacă recunoașteți toate culorile specifice anotimpului primăvara.” Se prezintă copiilor tabloul „Început de primăvară”.	Explicația Frontal Tabloul „Început de primăvară” Păpușa Zâna Primăvara	Observarea comportamentului copiilor
4.Desfășurarea activității	Stabilirea locului și a timpului acțiunii din tablou. „Ce vedeți în tablou?” (copii, pomi, flori) „Care sunt culorile din imagine?” (verde, albastru, roșu, alb, galben, maro) „Ce reprezintă aceste culori?” (culoarea verde este a ierbii, a frunzelor, culoarea albastră este a cerului, culorile roșu, alb galben sunt ale florilor și a soarelui, culoarea maro este a pomilor)	Problematizarea Conversația	Evaluarea modului de exprimare în propoziții logice Aprecieri verbale Aplauze

	„Care anotimp credeți că este prezentat în imaginea din tablou?” (primăvara) „Unde se află copiii?” (într-o grădină) „Câți copii vedeți în imagine?” (5 copii) „Haideți să le dăm câte un nume pentru a ne fi mai ușor să vorbim despre ei!” (copiii propun câte un nume pentru fiecare copil- Mihai, Andrei, Ioana, Alexandra, Diana) După stabilirea acestor aspecte se trece la intuirea elementelor din planul central al imaginii. „Ce fac Mihai și Andrei?” (curăță pomii de crenguțe uscate) „De ce credeți că fac acest lucru?” (pentru ca crenguțele sănătoase să crească și să aibă multe frunze) „Cum se simt băieții?” (sunt veseli pentru că lucrează împreună, se bucură pentru că ajută pomii să fie sănătoși) „Ce culori vedeți în jurul lor?” (verde, alb, maro) „De unde vin aceste culori?” (verde-de la frunze și iarbă, maro –de la trunchiul pomului, alb de la ghiociei) Sinteza parțială <i>Mihai și Andrei sunt doi prieteni care iubesc natura și anotimpul primăvara. Ei au venit în grădină și curăță pomii de crenguțele uscate. În jurul lor culorile primăverii</i>	Conversația euristică Exercițiul Frontal Individual Tabloul „Început de primăvară” Păpușa Zâna Primăvara * Problematizarea Conversația Exercițiul Povestirea Frontal Individual Tabloul „Început de primăvară” Păpușa Zâna Primăvara	Evaluarea modului de exprimare în propoziții logice Aprecieri verbale Aplauze Evaluarea modului de exprimare în propoziții logice Aprecieri verbale Aplauze Evaluarea modului de

	<i>sunt vesele-verde, maro, alb.</i> Se trece apoi la intuirea planului al doilea al tabloului. „Ce fac Ioana, Alexandra și Diana?” (culeg flori) „Credeți că au un motiv(ocazie) să facă acest lucru?” (pentru a oferi flori mamelor) „Cum sunt fetele-vesele, triste?” (sunt vesele) „De ce credeți că sunt vesele?” (pentru că pot oferi flori mamelor și pentru că grădina este colorată) „Cum se numesc florile pe care le vedeți în tablou?” (ghiocei, lalele, narcise) „Care sunt culorile acestor flori?” (alb, roșu, galben) Sinteza parțială <i>Ioana, Alexandra și Diana doresc să le ofere flori mamelor. Astfel, ele au venit în grădină și, încântate de culorile florilor (alb, roșu și galben), culeg fiecare câte un buchet pentru cele mai dragi ființe.</i> Se analizează planul îndepărtat al tabloului. „Ce culori se văd în depărtare?” (albastru, negru, galben) „De unde vine culoarea galbenă?” (soare) „Cum e soarele?” (vesel, luminos) „De unde vine culoarea albastră?” (cerul e albastru) „De unde vine culoarea neagră, petele de pe cerul	Problematizarea Conversația Exercițiul Povestirea Frontal Individual Tabloul „Început de primăvară” Păpușa Zâna Primăvara Conversația Exercițiul Problematizarea Povestirea Frontal Individual Tabloul „Început de primăvară” Păpușa Zâna Primăvara	exprimare în propoziții logice Aprecieri verbale Aplauze

	albatru?" (de la păsări) „Ce fac păsările?" (vin din țările calde și și construiesc cuiburi) „Care este culoarea de pe tablou pe care noi nu am precizat-o la început și care se potrivește anotimpului primăvara?" (culoarea neagră) Sinteza parțială <i>Primăvara, soarele luminează cerul albastru, iar păsările călătoare, ca niște pete negre aruncate pe cer, zboară spre locul unde își vor construi cuibul.</i>		
5. Fixarea cunoștințelor Sintetizarea conținutului	Fiecare copil primește un carton colorat (verde, albastru, roșu, alb, galben, maro, negru). Se va desfășura jocul „Ghicește culoarea!”. Educatoarea va denumi un element de pe tablou, iar copiii vor ridica cartonul colorat potrivit acestuia (ghiocel-carton alb). Unul dintre copii va formula o propoziție despre elementul precizat, indicând și starea emoțională dată de culoarea respectivă. Jocul se repetă până când sunt precizate toate culorile din tablou. Sinteza finală Educatoarea va prezenta, sub forma unei povestiri, sinteza tabloului. <i>E primăvară. Mihai și Andrei sunt doi prieteni care iubesc natura și anotimpul primăvara. Ei au venit în</i>	Problematizarea Conversația Exercițiul Frontal Individual Cartoane colorate Tabloul „Început de primăvară” Păpușa Zâna Primăvara	Evaluare practică Evaluarea modului de exprimare în propoziții logice Aprecieri verbale Aplauze

	<i>grădină și curăță pomii de crenguțele uscate. În jurul lor culorile primăverii sunt vesele-verde, maro, alb. Ioana, Alexandra și Diana doresc să le ofere flori mamelor. Astfel, ele au venit în grădină și, încântate de culorile florilor (alb, roșu și galben), culeg fiecare câte un buchet pentru cele mai dragi ființe.</i> <i>Primăvara, soarele luminează cerul albastru, iar păsările călătoare, ca niște pete negre aruncate pe cer, zboară spre locul unde își vor construi cuibul.</i> Se va stabili titlul tabloului împreună cu copiii: „Început de primăvară” sau „Primăvara în grădină”. Se va repeta povestirea de către un copil pentru Zâna Primăvara, iar ceilalți vor imita acțiunile copiilor din tablou (vor curăța pomii, vor culege flori, vor zbura ca păsările).	Problematizarea Conversația Exercițiul Povestirea Frontal Individual Cartoane colorate Tabloul „Început de primăvară” Păpușa Zâna Primăvara	Evaluare practică Evaluarea modului de exprimare în propoziții logice Aprecieri verbale Aplauze
6.Încheierea activității	Educatoarea face aprecieri generale și individuale asupra modului în care au răspuns copiii în timpul activității. Zâna Primăvara recompensează fiecare copil cu un element din tablou: ghiocel, lalea, narcisă, soare, pasăre. Activitatea se încheie cântând cântecul „Primăvara a sosit”.	Conversația Exercițiul Frontal Individual Păpușa Zâna Primăvara	Aprecieri verbale Aplauze Recompense

Sugestii tematice sau conținuturi

Grupa mică și mijlocie

Munca în familie
Jocurile copiilor în grădiniță
Parcul în anotimpul toamna
Culesul fructelor
Pe stradă- orașul
Cu familia în excursie (mare, munte)
Moș Crăciun împarte daruri
La serbare
Jocurile copiilor iarna
Să iubim animalele
Fapte bune
Ce ne învață natura
La munte/ La mare- vacanță, bun sosit!

La Zoo- Animale exotice
Vestitorii primăverii
Ziua mamei- ce lucrează mama
Munca în grădini și pe ogoare
Parcul primăvara- luna curățeniei
Grădina de legume
Focul și efectele lui
Copiii sărbătoresc Paștile
Planeta albastră-casa mea
Costume populare
Vreau să cresc voinic și sănătos
Parcul, vara

Grupa mare

Jocurile și activitatea copiilor în grădiniță
Viața și activitatea în familie
La cules în deal, la vie
Toamna în grădini și pe ogoare
Să ne cunoaștem orașul
Din frumusețile patriei
Crăciunul- sărbătoare în familie
Iarna în parc
Iarnă albă cu ninsoare
În pădure
Carnavalul animalelor
La circ-animale exotice

Ce ne povestește vântul
Flori pentru mama
Și noi suntem harnici
Sosesc păsările călătoare
Primăvara- anotimpul hărniciei
Munca în livadă
Datini și obiceiuri de Paști
Sărbătoarea pomilor
O călătorie în Cosmos
Sărbătoarea copiilor (drepturile copiilor)
Școala ne așteaptă
În curând vacanța mare

Memorizările

Memorizările constituie mijloace de realizare a activităților de educare a limbajului în grădinița de copii, în scopul însușirii conștientă a poeziilor de către preșcolari.

Activitățile de memorizare au o mare importanță instructiv-educativă, constând în educarea intelectuală, formarea unor sentimente morale și estetice și dezvoltarea unor procese psihice ca: memoria, imaginația și gândirea.

Prin intermediul poeziilor, copiii învață să înțeleagă frumosul din artă, din natură și din viața omului, să sesizeze muzicalitatea și frumusețea limbii materne. Poeziile le dezvoltă percepția estetică, sentimentele estetice și le stimulează creația. Învățând și recitând versuri, copiii descoperă cuvinte cu sensuri noi, își însușesc expresii literare, figuri poetice care le colorează și le nuanțează vocabularul. Treptat, copiii învață să înțeleagă mesajul poeziei, să recite expresiv poezia, să respecte pauzele gramaticale, logice și psihologice marcate de punctuație, de sensul propoziției sau al frazei ritmate.

Predarea poeziilor la preșcolari se realizează în funcție de particularitățile pe care le prezintă procesul de învățare și, în special, memoria acestora. În stabilirea sarcinilor principale ale predării poeziilor trebuie să se țină seama de caracterul concret, plastic-intuitiv al memoriei, de tendința copiilor mici de a memora pasiv și involuntar, dar și de stăpânirea insuficientă de către copii a procedurilor de memorare. De o mare importanță în procesul memorării unei poezii sunt interesul și emoția pe care le trezește poezia.

Sarcinile educatoarei în cadrul activității de memorizare sunt:

- Dezvoltarea interesului copiilor și a dorinței lor de a memora o poezie;
- Îmbogățirea conținutului vieții afective a copiilor și a dorinței lor de a memora o poezie;
- Însușirea conștientă a poeziei;
- Formarea deprinderilor de a memora și reproduce voluntar și logic poeziile, a deprinderii de a le reda nuanțat și expresiv;
- Însușirea în mod practic a conținutului și a frumuseților limbii literare;

Pentru fiecare nivel de vârstă, educatoarea trebuie să găsească mijloace și procedee prin care procesul de învățare a poeziei să devină plăcut și atrăgător. Importantă este asigurarea condițiilor însușirii conștientă a poeziei, care presupune înțelegerea deplină a textului poeziei. În procesul învățării poeziilor, educatoarea trebuie să folosească metode și procedee corespunzătoare și să acorde atenție pronunțării clare, corecte și expresive a cuvintelor.

Alegerea unor poezii a căror formă corespunde cerințelor unei arte adevărate, cu un limbaj simplu, dar plin de poezie, contribuie nu numai la îmbogățirea vorbirii preșcolarilor, ci și la formarea unui gust artistic autentic, a capacității de a sesiza și a reacționa pozitiv în fața frumuseții limbii literare.

Organizarea și desfășurarea activităților de memorizare

Activitățile de memorizare se împart, după sarcina didactică urmărită, în:

- activități de predare, prin care educatoarea face cunoscut copiilor, textul poeziei și procedează la învățarea lui de către copii;
- activități de repetare, cu ajutorul cărora se asigură însușirea temeinică a poeziilor predate și se consolidează deprinderea de a le reproduce conștient și expresiv;
- activități de verificare prin care se urmărește să se aprecieze exactitatea reproducerii și durata păstrării în memorie a poeziilor învățate;

Etapele activității de predare a unei poezii

Organizarea activității

- asigurarea de către educatoare a condițiilor optime de desfășurare a activității: aerisirea sălii de grupă, asigurarea ordinii și a curățeniei în sala de grupă, aranjarea scăunelilor în semicerc, în careu deschis sau pe două rânduri, în forma unui arc de cerc.

- supravegherea de către educatoare a intrării în ordine a copiilor în sala de grupă, așezarea în mod disciplinat pe scăunele, controlul ținutei lor;

Măsurile enumerate mai sus sunt comune pentru toate tipurile de activități de memorizare.

Desfășurarea activității

Activitatea de predare a unei poezii cuprinde mai multe momente:

- introducerea copiilor în tema activității;
- familiarizarea copiilor cu conținutul poeziei;
- recitarea model a poeziei de către educatoare;
- delimitarea strofelor, fragmentarea în unități logice și învățarea pe părți
- repetarea fiecărei strofe împreună cu copiii,
- reproducerea poeziei de către copii;
- consolidarea memorizării prin organizarea unui concurs pe grupe/strofe
- încheierea activității;

Introducerea în activitate

În partea introductivă a activității de memorizare, se realizează familiarizarea copiilor cu conținutul poeziei care urmează să fie predată. Sunt o necesitate reactualizarea și precizarea reprezentărilor și cunoștințelor copiilor la care poezia face apel, deci facilitarea înțelegerii textului acesteia. Aceasta se realizează prin procedee variate. Unul dintre cele mai frecvent folosite procedee este convorbirea introductivă.

De exemplu, pentru a facilita înțelegerea poeziei „Primăvara” de Marieta Marancea, educatoarea realizează o scurtă convorbire pregătitoare, utilizând următoarele întrebări:

- *În ce anotimp suntem?*
- *După ce cunoașteți că este primăvară?*
- *Ce aduce primăvara?*
- *De ce ne bucurăm de venirea primăverii?*

Printr-o asemenea convorbire, educatoarea reușește să cuprindă și să explice aspectele la care se referă poezia, înlesnind înțelegerea ei. Acest procedeu poate fi utilizat în cazul poeziilor descriptive (*Toamna, Iarna, Vara, Mama*).

Familiarizarea copiilor cu textul poeziei se poate realiza și printr-o scurtă narațiune. Într-o formă simplă, atractivă, educatoarea prezintă conținutul poeziei și explică expresiile și figurile poetice, făcându-le astfel accesibile înțelegerii copiilor.

Ținând seama de particularitățile gândirii, ale vorbirii și ale imaginației copiilor (mai ales a preșcolarilor mici), educatoarea se poate sprijini cât mai mult pe material intuitiv. În partea introductivă a activității, se pot folosi ilustrații care să reprezinte fragmente sau momente din poezie. Se pot găsi ușor ilustrații potrivite pentru predarea poeziilor: „Moș Crăciun” de C. Dragomir, „La grădiniță” de T. Oancea, „Brăduțuț” de N. Nasta, „La bunica” de I. Tatu. În timpul prezentării ilustrațiilor, educatoarea va face comentariile necesare pentru explicarea conținutului poeziei.

La grupele mici, se pot utiliza jucării, obiecte sau accesorii care să sugereze tema poeziei (de exemplu, în activitățile „Păpușa”, „Pisoiul”, „Ursulețuț”, „Căluțuț”).

Predarea poeziei

După ce s-a comunicat și s-a explicat într-o formă sau alta textul poeziei, se anunță titlul acesteia și se trece la predarea ei. Aceasta constă în **recitarea model a poeziei** de către educatoare. Trebuie să recite rar și expresiv, cu respectarea pauzelor, cu o intonație și o mimică adecvate; recitarea model trebuie să pună în valoare atât conținutul, cât și frumusețea artistică a poeziei.

Educatoarea recită în întregime textul de două, trei ori. În timp ce recită, nu trebuie să piardă din vedere copiii, atenția cu care ei trebuie să o asculte. După recitarea model a poeziei, educatoarea poate organiza, mai ales la grupa mare, o scurtă convorbire în scopul sublinierii ideilor care se desprind din poezia respectivă. Întrebările adresate copiilor vor face apel, în special, la impresiile pe care le-a produs asupra lor poezia (V-a plăcut poezia?, Ce anume v-a plăcut? De ce?), toate acestea pentru a trezi copiilor interesul pentru memorarea ei.

Pregătirea înțelegerii de către copii a poeziei și recitarea model constituie momente foarte importante ale activității și trebuie să li se acorde atenție sporită.

Învățarea poeziei de către copii

După ce educatoarea recită poezia de câteva ori și, eventual, poartă o scurtă convorbire cu copiii, se trece la învățarea versurilor de către aceștia. În funcție de conținutul poeziei, de numărul strofelor, învățarea poeziei se poate realiza pe fragmente sau în întregime (global).

Poeziile scurte, cu un conținut atrăgător pentru copii, pot fi învățate prin metoda globală. De exemplu, poezia „Pisoiul”:

Un pisoi cât portocala
Se juca de-a alabala, cu o minge de hârtie
Roșie și albăstrie,
Mică cum îmi place mie.

Poeziile respective și altele asemănătoare, fiind alcătuite dintr-o singură strofă cu înțeles deplin, se pot preda eficient prin metoda globală. Poeziile cu o întindere mai mare, cu mai multe strofe și care se pretează la o fragmentare în unități logice se vor învăța pe părți. Educatoarea trebuie să stabilească cu grijă aceste fragmente, mai ales atunci când ele nu corespund strofelor poeziei. De exemplu poeziile „Somnoroase păsărele” de M. Eminescu, „Iarna pe uliță” de G. Coșbuc sau altele care au câte 3-4 sau mai multe strofe, respectiv patru sau mai multe fragmente logice.

Și într-un caz și în celălalt, după ce recită poezia sau fragmentul respectiv, educatoarea numește pe rând câțiva copii să repete versurile ascultate, cu glas tare, în timp ce restul grupei urmărește textul și-l repetă în gând.

În cazul folosirii metodei globale, copilul chemat repetă în întregime poezia, ajutat fiind de educatoare. Ea îi reamintește, după caz, versurile. În învățarea pe părți a poeziei, educatoarea recită o dată sau de mai multe ori prima strofă și cheamă unul sau doi copii să o repete. Se trece apoi la recitarea strofei a doua (dar împreună cu prima) și la repetarea lor de către copiii numiți în acest scop. În continuare, se procedează la fel și cu celelalte strofe, pentru ca, la sfârșit, să se repete toată poezia. Un asemenea procedeu ușurează procesul învățării poeziei; copiii memorează în mod sistematic și temeinic poezia, datorită asociațiilor care se stabilesc și se consolidează prin repetarea strofelor în ordinea dată.

Partea a doua a activității de memorizare o constituie *repetarea sau verificarea unor poezii învățate anterior*. Prin aceasta, se urmărește învățarea temeinică a poeziilor predate, formarea deprinderii copiilor de a recita expresiv și conștient, în forme variate. De exemplu, educatoarea propune copiilor să recite anumite poezii pe care le-au învățat înainte, reamintește titlul poeziilor respective și conținutul lor, fie printr-o simplă expunere sau convorbire pregătitoare, fie prin recitarea poeziilor respective.

Un alt procedeu folosit în practica curentă este acela de a prezenta copiilor prima strofă a unei poezii din repertoriul celor învățate, deci și de a le cere să o identifice și apoi să o recite.

De asemenea, se pot prezenta diferite ilustrații sau jucării, cerându-se copiilor să-și amintească o poezie în care se vorbește despre acestea și să o recite.

Sunt cazuri când etapa a doua a activității nu o mai constituie repetarea sau verificarea unor poezii cunoscute, ci ea este consacrată *fixării conținutului poeziei noi*, cu ajutorul unor procedee diferite, de pildă: povestirea conținutului poeziei sau a unui subiect analog; desenarea a ceea ce se spune în poezie. Procedeele arătate sunt aplicabile la grupa mare.

Încheierea

Aceasta are loc în funcție de tema poeziei și de nivelul grupei cu care lucrează educatoarea. În general, încheierea poate fi realizată prin următoarele:

- Recitarea corectă a poeziei predate (fie de către educatoare, fie de către unul dintre copiii care au memorat-o mai bine);
- Recitarea poeziei (o singură dată) de către întreaga grupă;

- Redarea unor mișcări imitative sau a unor onomatopee (în concordanță cu conținutul poeziei) de pildă :imitarea săriturii iepurașului, a mormăitului ursului;
- Interpretarea unui cântec care să aibă o temă asemănătoare cu poezia predată;
- Aprecieri colective și individuale asupra felului în care a fost învățată poezia.

PROIECT DE ACTIVITATE

Grupa: mare

Tema anuală de studiu: Cine sunt/suntem?

Tema săptămânii: „Mama dragă”

Tema activității: „Doi frați cuminiți”

Tipul activității: transmitere și însușire de cunoștințe

Categorii de activități de învățare: Domeniul Limbă și comunicare

Forma de realizare: memorizare

Scopul activității : dezvoltarea limbajului prin îmbogățirea și activizarea vocabularului, exersarea capacității de reproducere a unui text literar;

Obiective operaționale :

-să descrie comportamentul celor doi frați, pe baza filmului prezentat , cu ajutorul întrebărilor educatoarei ;

-să determine cine sunt persoanele adulte care îi împacă atunci când copiii se ceartă, pe baza filmului prezentat, dar și a unor experiențe personale, cu ajutorul întrebărilor educatoarei;

-să exprime în cuvinte proprii sensul celor două cuvinte noi din poezie (povață, duios)

-Să utilizeze cuvintele noi (*povață*, duios) în contexte adecvate, formulând propoziții cu minim 3 cuvinte, urmând modelul educatoarei ;

-Să interpreteze poezia „Doi frați cuminiți” cu respectarea intonației, a ritmului, a pauzei, în concordanță cu mesajul transmis;

-Să aprecieze corect comportamentul personajelor din poezie, raportându-se la situații reale de viață, cu ajutorul întrebărilor educatoarei ;

Strategii didactice:

Metode și procedee didactice: expunerea, explicația, conversația, exercițiul, problematizarea;

Mijloace didactice: DVD, imagini cu aspecte reprezentative pentru conținutul poeziei (câte o planșă pentru fiecare strofă/secvență)

Forme de organizare a activității: frontal, individual, pe grupe

Durata: 30 minute;

EVENIMENT UL DIDACTIC	CONȚINUT ȘTIINȚIFIC	STRATEGII DIDACTICE	EVALUARE
Organizarea activității	-pregătirea sălii de grupă și a materialelor; -copiii se așează în semicerc pe scaune;		
Captarea atenției	-,„V-am pregătit un film - surpriză pe care vă invit să îl vedeți acum”. -copiii vizionează filmul pregătit; - „Cum se înțeleg cei doi frați”? -,„Cine îi ajută să se împace”? -realizarea unei scurte discuții despre relaționarea dintre cei doi frați; - copiii precizează care sunt relațiile dintre frați; (uneori se joacă frumos împreună, uneori se ceartă și atunci îi împacă mama sau tata) Se prezintă imaginile sugestive pentru poezia „Doi frați cuminți” de Elena Farago , educatoarea insistând asupra faptului că în acele imagini e vorba de doi frați cuminți, care se joacă frumos, nu se cearta deloc, la masă respectă regulile, se joacă împreună cu jucăriile, urmând întotdeauna povața (sfatul) mamei, care îi mângâie duios (cu drag)	Expunerea DVD Problematizarea Frontal Conversația Planșe pentru fiecare strofă/secvență a poeziei	Observarea comportamentului copiilor și a interesului pentru activitate Evaluare orală
Anunțarea temei	Prezentarea obiectivelor de realizat: Astăzi vom învăța o poezie care se numește „Doi frați cuminți”. Veți descoperi noi cuvinte și veți afla care este relația dintre cei doi frați din poezie.	Conversația Frontal	
Dirijarea învățării	Realizarea unor exerciții de pregătire vocală pentru recitare; -Ne jucăm cu mașini: brum, brum. -Ne jucăm cu păpușa:nani, nani. -Ne jucăm cu mingea: poc, poc.	Exercițiul Demonstrația Frontal	-observarea capacității de exprimare verbală;

	Recitarea model a poeziei Educatoarea recită o dată sau de mai multe ori prima strofă și cheamă unul sau doi copii să o repete. Educatoarea se asigură de înțelegerea textului, verificând copiii cu privire la cuvintele neînțelese/necunoscute. Dacă este cazul, acestea vor fi explicate de către educatoare sau de către copiii care cunosc sensul cuvintelor neînțelese de colegi, urmând să formeze propoziții cu acestea. Se trece apoi la recitarea strofei a doua (dar împreună cu prima) și la repetarea lor de către copiii numiți în acest scop. În continuare, se procedează la fel și cu celelalte strofe, pentru ca, la sfârșit, să se repete toată poezia.	Planșe pentru fiecare strofă/secvență a poeziei Pe grupe	Aprecieri verbale
Obținerea performanței	Recitarea în lanț a poeziei. -copiii recită versurile poeziei în ordinea lor de pe scăunele; -Știu că v-a plăcut poezia de astăzi și de aceea v-aș ruga să alegeți un cuvânt care v-a plăcut din poezie și să formați o propoziție cu acesta. Formularea de propoziții cu cele două cuvinte noi, dar și cu alte cuvinte preferate de către copii;	Exercițiul Frontal Individual Problematizarea	- observarea capacității de comunicare și de relaționare între copii; Aprecieri verbale
Încheierea activității	În încheierea activității se propune copiilor să interpreteze cântecul „Familia”; - copiii interpretează cântecul și își aleg dintre colegi, membrii familiei; Educatoarea remarcă aspectele realizate în activitate și apreciază comportamentul copiilor.	Conversația Exercițiul Frontal	Aprecieri verbale

Poezia: „*Doi frați cuminiți*” de Elena Farago – fragment

Noi suntem doi frați, în casă
Și nu ne certăm deloc,
Și suntem tăcuți la masă,
Și cuminiți în orice loc.

Mama noastră ne vorbește
Și ne mângâie duios,
Iară seara ne citește
Ori ne spune un basm frumos.

Și cu jucării frumoase
Ne jucăm tot amândoi,
Pe când mama noastră coase,
Ori citește lângă noi.

Și în gândul nostru-ntruna
Auzim povața ei:
-Fiți cuminiți întotdeauna
Și fiți buni, copiii mei!..

Text preluat din Setul Două mape, poezii ilustrate , Editura Diana, (2014), Pitești.

Sugestii tematice/conținuturi

Grupa mică

„Prima zi de grădiniță” de Lidia Constantinescu, „La grădiniță” de Traian Oancea, „Mamei” de Elena Dragoș, „Pentru ce să-ți fie frică” de Otilia Cazimir, „Somn ușor” de Eugen Frunză, „La grădiniță” de Traian Oancea, „Iarna” de Maria Marin, „Educatorea noastră” de Mălina Cajal, „Cântecul piticului de Mălina Cajal, „Robinetul” de Dan Faur, „Cumătra vulpe” de Otilia Cazimir, „Stopul” de Florin Iordăchescu, „Ninge” de Otilia Cazimir, „La drum” de Otilia Cazimir, „A venit vacanța” de Elena Dragoș, „Vine ploaia” de George Coșbuc, „Vine toamna cu galoși” de Mălina Cajal, „Umbreluța” de Maria Găitan, „Printre toporași” de Maria Pândaru, „Toamna” de Maria Pândaru, „Primii fulgi” de Grigore Vieru, „Vulpea și grădinița ei” de Mălina Cajal, „Maimuța” de Elena Dragoș, „Purceii” de Stelian Filip, „Greieruș” de Mircea Pop, „Hoț în grădină” de Mircea Pop, „Albinuța” de Maria Pândaru, „Boboceii” de Maria Pândaru, „Albina” de Grigore Vieru, „Pofta de mâncare” de Constantin Dragomir, „Facem gimnastică” de Emilia Căldărar, „N-ai batistă?” de Elena Dragoș, „Sunt curat ca ghiocelul” de Grigore Vieru.

Grupa mijlocie

„Vine ploaia” de George Coșbuc, „Mamei” de Elena Dragoș, „Grădiniță te-ai trezit” de Viorel Cozma, „Iarna” de Viorel Cozma, „Toamna” de Demostene Botez, „Pentru tine, primăvară” de Otilia Cazimir, „Glume de iarnă” de Lică Pavel, „Iarna” de Elisaveta Novac, „Scrisoare rândunicii” de Florin Iordăchescu, „Puișorul moțat” de Elena Farago, „Darurile iernii” de Irime Străuț, „Omul de zăpadă” de Mălina Cajal, „Ninge” de Mălina Cajal, „Primăvara” de Elena Dragoș, „Vara” de Elena Dragoș, „Ploaia” de Rusalim Mureșan, „Mamei” de Elena Dragoș, „Fără veste” de Maria Chirtoacă, „Pe ninsoare” de Mircea Pop, „Ploi cu

nuci” de Mircea Pop, „O fetiță dalbă” de Radu Ursulescu, „Vine iarna” de Igor Vieru, „La scăldat” de Constantin Dragomir, „Lupul” de Constantin Dragomir, „În ogradă” de Nicolae Nasta, „Pufuleț” de Maria Pândaru, „Tufănică” de Mălina Cajal, „Ghiocelul” de Sorin Comaniță, „Strugurel” de Maria Găitan, „Prăslea” de Mălina Cajal, „Cu tata” de Elena Dragoș, „Degetele” de George Enăchescu, „Pomul de iarnă” de Maria Chirtoacă.

Grupa mare

„Toamna” de Otilia Cazimir, „Ploaia” de George Coșbuc, „Somnoroase păsărele” de Mihai Eminescu, „Balada unui greier mic” de George Topârceanu, „Toamna” de Octavian Goga, „Furnica” de Elena Dragoș, „Primăvara” de Vasile Alecsandri, „Mâine anul se-noiește” „Brăduțul” de Elena Dragoș, „Bunica” de Otilia Cazimir, „De pe-o bună dimineață” de Otilia Cazimir, „Cântec de primăvară” de Șt. O. Iosif, „Zdreanță” de Tudor Arghezi, „Revedere.” de Mihai Eminescu, „Mama” de Virgil Cărianopol, „Copilărie” de Elena Dragoș, „Cea dintâi vacanță mare” de Emilia Căldăraru, „Iarna pe uliță”(fragment) de George Coșbuc, „Primăvara” de Elena Dragoș, „Ninge-n țara mea” de Dimitrie Rachici, „Masa la cămin” de Demostene Botez, „Acasă” de Emilia Căldăraru, „Pe stradă” de Emilia Căldăraru, „O faptă bună” de Gheorghe Zărafu, „Cine-i vrednic” de Elena Dragoș, „Bunica” de Gheorghe D. Vasile, „Vacanța” de Violeta Zamfirescu, „Castanii” de Elena Dragoș, „Anotimpurile” de Ioana Tatu, „Necazul unei pisici” de Stelian Filip, „Scrisoare de la iepuraș” de Mircea Micu, „Lupul” de Passionaria Stoicescu, „Iubește-ți țara” de Andrei Ciurunga, „Lumea ta, copilărie” de Elena Dragoș, „Să fim politicoși” de Elena Dragoș.

Povestiri ale copiilor

Printre activitățile de dezvoltare a limbajului și comunicării, un loc însemnat revine **povestirilor copiilor**, activități prin care copiii compun și expun într-o manieră relativă și personală, aspecte sau fapte legate de viață, de preocupările sau de cunoștințele lor. Ei sunt puși în situația de a reproduce anumite povești sau basme cunoscute, de a exprima într-o succesiune logică fapte și întâmplări, de a expune într-o formă încheiată și de a găsi modalitatea de prezentare adecvată.

Povestirile copiilor apar sub următoarele forme:

A. repovestire;

B. povestiri create de copii.

A. Repovestirile au ca scop principal formarea deprinderii copiilor de a expune cursiv și logic povestiri, povești sau basme și exercitarea vorbirii sub toate aspectele: fonetic, lexical, gramatical. În repovestiri, ei sunt solicitați să expună, într-o formă mai simplă sau mai dezvoltată, conținutul unui text literar. În aceste activități, contribuția

personală a copiilor este restrânsă. Ei reproduc textul mai mult sau mai puțin exact, împrumută sau se străduiesc să reproducă, în mod liber și conștient un text literar, respectând succesiunea logică a faptelor.

Reușita activității de repovestire depinde de gradul de însușire a povestirii de către copii; educatoarea trebuie să asigure în prealabil însușirea conștientă și temeinică a povestirilor de către copii. Posibilitățile copiilor de a reda conținutul unei povestiri sunt diferite de la o grupă la alta; de aceea, în organizarea repovestirilor, educatoarea va ține seama de nivelul grupei la care lucrează. Activitatea de repovestire se poate organiza începând cu grupa mică, dar poveștile și povestirile trebuie să fie scurte, simple și accesibile. La grupa de 4-5 ani, putem solicita reproducerea poveștilor cu acțiuni simple, iar la grupa de 5-6 ani, le putem cere copiilor să reproducă povești de o mai mare întindere.

Activitățile de repovestire pot fi realizate în forme diferite, în funcție de scopul urmărit și de mijloacele folosite. Astfel, se pot organiza:

- a) repovestirea pe baza unor imagini/ tablouri/ilustrații ce redau episoadele principale ale povestirii;
- b) repovestirea pe baza unui plan verbal corespunzător fragmentelor logice ale povestirii;
- c) repovestirea liberă;
- d) repovestirea pe baza unui text citit.

La început, pentru a-i învăța pe copii să respecte principalele momente ale povestirii (povești, basmului) și succesiunea lor, este indicat să se folosească primele două variante: repovestirea după tablouri și repovestirea după un plan verbal. În aceste cazuri, tablourile și planul constituie pentru copii puncte de sprijin care înlestească reproducerea cât mai exactă a textului literar.

a) Repovestirea pe baza unor tablouri/ilustrații se organizează, în general astfel:

Introducerea în activitate

- educatoarea anunță titlul și autorul;
- reamintește, pe scurt, conținutul povestirii;

Repovestirea pe fragmente

• copiii repovestesc conținutul pe episoade, în ordinea prezentării tablourilor; fiecare episod corespunzător unui tablou este povestit de către un alt copil; dacă este cazul, pot fi solicitați alți copii să completeze expunerea;

Repovestirea integrală

• unul sau doi copii realizează repovestirea integrală; cu cât se vor folosi mai puțin de tablouri, cu atât repovestirea devine liberă.

b) Repovestirea pe baza unui plan verbal corespunzător fragmentelor logice ale povestirii face trecerea spre povestirile libere. Educatoarea trebuie să realizeze, în prealabil, un plan verbal accesibil și succint, care delimitează secvențele povestirii. În funcție de grupa de vârstă și de nivelul copiilor, planul este simplu sau mai amplu: la grupa de 4-5 ani, planul trebuie să fie mai amănunțit, pentru a-i ajuta să-și reamintească

întregul conținut al povestirii și să-l expună cât mai exact. Planul verbal poate avea forma unor întrebări, accesibile copiilor. Educatoarea expune planul verbal pe baza căruia copiii realizează repovestirea. La grupa mare, se poate urmări prezentarea unor detalii semnificative, unele întrebări pot solicita explicații și aprecieri ale faptelor. Povestirile scurte trebuie să fie repovestite în întregime de un singur copil, povestirile mai dezvoltate pot fi redată de doi-trei copii. La grupa de 5-6 ani, se recomandă stimularea repovestirii libere prin care se exersează vorbirea liberă a copiilor.

Etapele activității de repovestire pe baza unui plan verbal sunt:

Organizarea activității– presupune asigurarea unui cadru adecvat desfășurării activității și pregătirea materialului didactic.

Desfășurarea activității

Introducerea în activitate poate consta în:

- prezentarea unor imagini din poveste sau povestire, pe care copiii trebuie să le identifice, spunând titlul și autorul;
- prezentarea unui personaj din poveste/ povestire;
- audierea unui fragment din poveste/ povestire;
- expunerea unei machete sau a unui decor, care înfățișează locul de desfășurare a acțiunii ș.a.

Repovestirea conținutului poveștii / povestirii, pe fragmente se realizează pe baza unui plan verbal. Un exemplu de **plan de întrebări** dezvoltat pentru povestirea **Ursul păcălit de vulpe** de Ion Creangă.

- *Unde se află vulpea?*
- *Cine venea pe drum?*
- *Cum și-a făcut rost de mâncare vulpea?*
- *Ce a făcut țăranul când a văzut vulpea în mijlocul drumului?*
- *Cum l-a păcălit vulpea pe urs?*

La grupa mare, planul de întrebări este mai redus:

- *Cum a reușit vulpea să-și găsească hrană?*
- *Cum l-a păcălit vulpea pe urs?*

Un alt exemplu de **plan verbal** pentru basmul **Alba -ca- Zăpada și cei șapte pitici** de Frații Grimm.

- *Împărăteasa dorește să aibă o fetiță.*
- *Împărăteasa – mama vitregă – hotărăște să scape de Alba-ca –Zăpada.*
- *Alba – ca –Zăpada ajunge la casa piticilor.*
- *Împărăteasa cea rea încearcă să o omoare pe prințesă.*
- *Prințesa este salvată de un fiu de împărat.*
- *Împărăteasa cea rea este pedepsită.*

Încheierea activității se poate realiza prin:

- povestirea integrală a conținutului poveștii / povestirii;
- aprecierea faptelor personajelor din poveste / povestire (fapte bune – fapte rele și motivarea acestora);

- alegerea unui personaj preferat și motivarea alegerii;
- redarea, prin desen, a unei secvențe din poveste / povestire sau a unui personaj

îndrăgit.

În cursul desfășurării activităților, atunci când educatoarea observă la copii omisiuni sau inversiuni de text, este necesar să-i întrerupă și să le reamintească ce anume trebuie să expună, în ce ordine. Acest lucru este bine să se facă cu ajutorul întrebărilor sau după caz, cu ajutorul mijloacelor didactice (imagini succesive ale poveștii, prezentarea succesivă a unor elemente din etapele povești), care reactualizează mai ușor datele povestirii și ajută copiii să reproducă, îndeosebi, momentele principale ale povestirii. Asemenea intervenții mijlocesc o reproducere conștientă a textului. Educatoarea trebuie să urmărească cu atenție și exprimarea copiilor pentru a-i ajuta să-și însușească un limbaj viu, divers. Întrebările ajutătoare și orice alte intervenții din partea educatoarei trebuie dozate însă cu multă grijă, pentru a nu stânjeni sau chiar îngreuna povestirea copiilor. *Abuzul de întrebări îi obișnuiește, cu timpul, să aștepte un sprijin continuu din partea educatoarei, să răspundă numai la întrebări.*

În partea a doua a anului școlar, la grupele de 5-6 ani, preșcolarii reușesc să reproducă în întregime multe din povestirile (poveștile, basmele) pe care le cunosc. Reproducerea este însă uneori mecanică, trădează o simplă întregistrare a datelor, fără o prelucrare a lor, copiii neputând să-și explice întodeauna intriga cu toate implicațiile ei. De aceea, și în cazurile în care copii sunt lăsați să repovestească liber, educatoarele trebuie să intervină ori de câte ori consideră că este necesar, pentru a înlesni reproducerea conștientă, logică a povestirii respective.

c) Repovestirea liberă se caracterizează printr-o mai mare libertate a imaginației copiilor. Ei repovestesc în funcție de preferință și de receptarea afectivă. Totuși, este necesar să se asigure o succesiune logică a repovestirii și să se acorde atenție exprimării corecte, nuanțate.

d) Repovestirea pe baza unui text citit. Prin lectura expresivă a unui text literar, educatoarea îi ajuta pe copii să descopere frumusețea limbii literare, stimulându-le interesul pentru carte, prin aceasta pregătindu-i pentru activitatea școlară. Pentru copii, este dificil să urmărească lectura unui text literar, aceasta presupunând atenție și memorie de lungă durată. După citirea textului literar, educatoarea facilitează înțelegerea mesajului prin întrebări adecvate, clare și simple. Întrebările trebuie formulate astfel încât răspunsul să nu se reducă la cuvintele monosilabice: „da”, „nu”. Prin întrebări și răspunsuri, se stabilesc momentele principale ale acțiunii, personajele și trăsăturile acestora desprinse din faptele lor. Concomitent cu prezentarea conținutului textului literar, se explică cuvintele și expresiile necunoscute sau cu diferite conotații în text. După familiarizarea cu textul literar, se recomandă recitirea integrală (dacă textul nu este de dimensiune mare) sau parțială a acestuia. Demersul didactic următor este desprinderea/înțelegerea mesajului. În încheierea activității, se reactualizează alte texte

literare înrudite tematic, ca tip de personaje și ca mesaj, măcar prin simpla menționare a titlului și a autorului.

B. Povestiri create de copii au evidentă valoare formativă, contribuind la dezvoltarea gândirii și a imaginației creatoare, la dezvoltarea unei vorbiri corecte, fluente, expresive. În aceste povestiri, contribuția personală a copiilor este mult mai mare. Povestirile create de copii au diverse forme, în funcție de materialul pe baza căruia se realizează, cât și de gradul de participare creatoare a copiilor:

a) povestire pe baza unui plan dat (alcătuit cu ajutorul ilustrațiilor);

b) povestire cu început dat;

c) povestire după modelul educatoarei;

d) povestire după o temă.

a) Povestirile pe baza unui plan dat urmăresc formarea deprinderii copiilor de a compune scurte narațiuni pe baza unui plan dat, în prealabil. Acest plan poate fi comunicat copiilor prin intermediul imaginilor sau formulat verbal de către educatoare. În ambele cazuri, planul trebuie să sugereze acțiunea care urmează a fi dezvoltată, să prezinte personajele principale ale temei și să orienteze gândirea și imaginația copiilor în direcția unor situații, întâmplări sau fapte cunoscute. Sarcina compunerii unei povestiri după un plan presupune o muncă creatoare, cu atât mai dificilă, cu cât copiii sunt mai mici și mai puțin exersați în această direcție. Structura planului trebuie să constituie un sprijin intuitiv, concret, care să orienteze copii spre o povestire limitată ca întindere. În momentul când introducem acest tip de povestire, este indicat să folosim ilustrații. Cu ajutorul acestora, copiii își amintesc mai ușor caracteristicile personajelor din povestire și înțeleg acțiunea ce trebuie narată.

În **povestirile create pe baza ilustrațiilor** este necesar ca numărul ilustrațiilor să se situeze între 3 și 5, să fie necunoscute copiilor, să înfățișeze momente reprezentative, în succesiunea logică, să prezinte personajele principale. Ilustrațiile trebuie să îndeplinească și următoarele condiții:

- să fie simple și accesibile copiilor;
- să înfățișeze aspecte cât mai apropiate de experiența de viață a copiilor;
- să aibă valoare educativă și estetică;
- să fie vizibile pentru toți copiii.

Sub aspectul realizării artistice, ilustrațiile trebuie să impresioneze puternic copiii, să comunice direct cu ei, în același limbaj. Ilustrațiile trebuie să aibă un format mare.

În compunerea povestirilor, folosirea planului prezentat sub formă de imagini impune anumite cerințe:

- valorificarea integrală a elementelor date în ilustrații (înfățișarea cadrului acțiunii –unde și când se petrece ea, prezentarea unor personaje și a intrigii, a stărilor sufletești, a intențiilor, a acțiunilor personajelor așa cum se desprind din expresia feței, din ținută, din gesturi);

- înțelegerea și interpretarea conținutului tematic în succesiunea dată;

- încadrarea totală a povestirii copiilor în tema și în conținutul ilustrațiilor date;
- expunerea celor percepute sub formă de narațiune.

Respectarea acestor cerințe presupune întocmirea atentă, minuțioasă a planului după care urmează să se desfășoare activitatea (precizarea momentelor ei principale, alegerea metodelor și a procedeele de lucru cu copiii, corespunzător fiecărei verigi în parte; formularea planului povestirii și a întrebărilor ajutătoare adresate copiilor).

Din practica pedagogică, desprindem că următoarea structură a activităților de povestire după ilustrații este mai adecvată și mai eficientă:

- prezentarea ilustrațiilor și pregătirea copiilor pentru perceperea lor;
- observarea atentă a ilustrațiilor de către copii și discutarea lor; sintetizarea de către educatoare a celor observate;
- compunerea povestirii de către copii pe fragmente și în întregime;
- încheierea activității.

Pregătirea copiilor pentru perceperea ilustrațiilor este un moment care trebuie să asigure buna dispoziție a copiilor, să le stârnească curiozitatea și interesul pentru activitatea care urmează. Acest moment trebuie astfel organizat, încât să pregătească intuirea clară a tablourilor și înțelegerea acțiunii înfățișate în succesiunea ei logică.

Procedeele care se folosesc în desfășurarea acestui moment al activității sunt strâns legate de conținutul tablourilor și de gradul de experiență a copiilor în povestirile după ilustrații. Astfel, în momentul pregătitor al activității, se poate face o scurtă introducere în care să se arate cadrul povestirii și personajele cuprinse în ilustrații (manifestările acestor personaje, acțiunile pe care le întreprind etc). În acest fel, educatoarea familiarizează pe copii cu tema care va fi tratată în continuare, le stimulează asociații, idei legate de tema respectivă, fapt care va influența substanțial înțelegerea conținutului tablourilor.

Un alt procedeu care poate fi folosit ar fi acela al prezentării de către educatoare, a conținutului primei ilustrații din suita de tablouri care vor fi folosite în activitate. În acest caz, educatoarea îi familiarizează pe copii cu elementele esențiale ale ilustrației, le demonstrează modul cum trebuie observată și interpretată o ilustrație, deschizându-le perspectiva intuirii adecvate a celorlalte tablouri.

Acest moment de pregătire se poate realiza și printr-o conversație cu copiii.

Într-o fază mai avansată de lucru cu copiii, se pot da numai unele indicații referitoare la atenția cu care ei trebuie să analizeze ilustrațiile, la grija lor de a respecta în povestire succesiunea faptelor, de a se exprima corect, fluent.

Procedeele întrebuințate de educatoare în acest moment organizatoric pot fi numeroase, cele de sus fiind doar un exemplu.

În etapa de *observare atentă a ilustrațiilor de către copii*, educatoarea îi îndrumă să privească cu atenție ilustrațiile prezentate și îi ajută, prin intermediul întrebărilor, să dezvăluie conținutul acestora.

De regulă, prima ilustrație cuprinde elementele esențiale ale povestirii – cadrul în care are loc acțiunea, personajele principale, intențiile lor. De aceea, în această etapă,

analiza primei ilustrații ocupă un loc important. Ea trebuie făcută cât mai amănunțit. Pe baza întrebărilor, copiii sunt conduși să observe în mod organizat scena reprezentativă. Astfel, se remarcă personajele, felul cum ele acționează, unde și când se petrece acțiunea și să explice cum au dedus acest lucru.

Observarea ilustrațiilor care urmează este mai puțin amănunțită. Copiii vor examina doar ceea ce apare nou față de tabloul anterior, vor sesiza modificările survenite, în special în acțiunile și în atitudinile personajelor.

După analizarea fiecărei ilustrații, unde sunt antrenați 2-3 copii, educatoarea sintetizează cele observate; astfel, se capătă o întărire verbală asupra planului dat de ilustrații.

Sopul observării atente a ilustrațiilor este de a contribui la înțelegerea conținutului imaginilor respective și la redarea verbală cât mai completă și mai încheată a acestui conținut.

Trecerea la *compunerea independentă a povestirii* constituie veriga principală a activității. În acest moment, se urmărește valorificarea și interpretarea de către copii a datelor observate și încheierea povestirii.

Acestă verigă a activității se poate desfășura în două momente: povestirea pe episoade (pe părți) corespunzătoare ilustrațiilor analizate, cu participarea mai multor copii; povestirea integrală (realizată de un singur copil).

Păstrând ilustrațiile în fața copiilor și reamintindu-le planul verbal expus, educatoarea numește pe unul dintre ei să povestească primul episod – înfățișat în prima ilustrație. În cazul în care copilul numit nu a cuprins întregul conținut al ilustrației, educatoarea cere altor copii să întregască cele povestite de colegul lor. Celelalte episoade vor fi povestite pe rând, de către alți copii. În tot acest timp, educatoarea urmărește ca povestitorii să nu se îndepărteze de subiect, să respecte succesiunea logică a ideilor, să-și imagineze dialogul dintre personaje, să se exprime corect. În acest scop, atunci când este cazul, ea poate interveni cu întrebări, explicații sau observații. Intervențiile educatoarei pot fi în măsură să întregască cele povestite.

După redarea poveștii pe fragmente, cu participarea mai multor copii, ea va fi reprodușă în întregime de către un singur copil, cu cât mai puține intervenții din partea educatoarei.

În cazul în care povestirea copiilor nu este corespunzătoare, educatoarea le poate oferi un exemplu despre modul în care trebuie să povestească.

În *încheiere*, se va cere copiilor să propună un titlu potrivit povestirii create, după care se va alege cel mai bun.

b) Povestirile cu început dat

În această activitate, li se solicită copiilor să realizeze, cu mijloace lingvistice proprii, o povestire al cărei început este dat de educatoare. Specificul acestei activități constă în schimbarea rolului copiilor: din ascultatori, ei devin povestitori, care trebuie să continue povestirea începută de educatoare. Realizarea acestei activități impune îndeplinirea următoarelor obiective:

- să asculte cu atenție expunerea educatoarei;
- să sesizeze și să rețină elementele semnificative ale narațiunii;
- să prezinte corect, logic, coerent evenimente și personaje cu trăsături adecvate;
- să-și imagineze întâmplări și personaje adecvate începutului povestirii.

Reușita activității este determinată de calitățile începutului dat și de deprinderile copiilor, formate în activitățile anterioare.

Începutul dat de către educatoare trebuie astfel întocmit încât:

- să trezească interesul copiilor;
- să le stârnească imaginația;
- să sugereze subiectul pe care copiii să-l dezvolte în expunere; de aceea, se recomandă ca subiectul să fie inspirat din viața copiilor, a adulților, a animalelor, să se apropie de interesele firești ale vârstei și, în același timp, să corespundă temelor și scopurilor educative urmărite în grădiniță.

Începutul povestirii, dat de către educatoare, este indicat să schițeze un anumit cadru de desfășurare a acțiunii, conflictul – în linii mari - și personajul/personaje.

Reușita activității este condiționată și de momentul în care educatoarea întrerupe expunerea; acest moment va corespunde intrigii și va facilita continuarea povestirii în mod personal și atractiv. La întreruperea relatării, educatoarea trebuie să pună câteva întrebări ajutătoare sau să dea sugestii suplimentare. Educatoarea va favoriza continuarea povestirii în direcții diferite, de multe ori chiar opuse și într-un mod cât mai personal, la această activitate putând participa mai mulți copii.

Pentru a-i ajuta pe copii să continue povestirea, educatoarea le adresează câteva întrebări ajutătoare sau le dă indicații suplimentare asupra direcțiilor în care poate fi speculat subiectul. Fiecare copil are posibilitatea de a-și dezvolta povestirea în chip personal. Educatoarea va exprima opinii apreciative, va sublinia calitățile povestirii și, în același timp, va arăta lipsurile de care suferă narațiunea creată. Prin acest mod, copiii care umează să povestească pot evita greșelile semnalate la colegii lor.

În încheierea activității, educatoarea va evalua povestirile, apreciind-o pe cea mai reușită. În cazul în care nicio povestire nu îndeplinește cerințele didactice, educatoarea trebuie să compună o povestire care să fie model pentru copii pentru activitățile următoare.

Structura activității

Structura unei activități de **povestire cu început dat**, poate fi cea prezentată mai jos.

Tema povestirii: **Ursuleții neastâmpărați**

Organizarea activității-asigurarea de către educatoare a condițiilor optime de desfășurare a activității: aerisirea sălii de grupă, asigurarea ordinii și a curățeniei în sala de grupă, aranjarea scăunelilor în semicerc, în careu deschis sau pe două rânduri, în forma unui arc de cerc.

- supravegherea de către educatoare a intrării în ordine a copiilor în sala de grupă, așezarea în mod disciplinat pe scăunele, controlul ținutei lor;

Desfășurarea activității cuprinde mai multe secvențe:

- *Introducerea în activitate* se realizează printr-o scurtă discuție, fie despre viața urșilor, fie pe baza unor povestiri cu personaje copii sau pui de animale care trec prin diferite pățanii fiindcă nu ascultă sfatul părintesc (de exemplu: **Scufița Roșie** de Ch.Perrault, **Puiul** de Ioan Alexandru Bătescu-Voinești, **Capra cu trei iezi** de Ion Creangă și altele). În discuție, se subliniază consecințele nefaste ale neascultării părinților care pot fi reținute pentru viață.

- *Prezentarea începutului povestirii*

Educatoarea creează un cadru adecvat temei alese, să expună suficiente elemente despre personaje și situații posibile pentru a le facilita copiilor imaginarea unui conținut în concordanță cu logica temei și a mesajului urmărit.

Începutul povestirii trebuie întrerupt într-un moment care poate stârni curiozitatea și interesul pentru povestire, care solicită imaginația creativă și starea emoțională a copiilor.

De exemplu:

„La marginea Pădurii de Argint, strălucește în soare căsuța celor trei ursuleți. În depărtare, se zărește un delușor plin cu tufe de zmeură și de mure. La poalele dealului, curge învolburat râul Rece. Ca în fiecare dimineață, mama-ursoaică își cheamă ursuleții de la joacă și le spune să nu se îndepărteze de casă în lipsa ei. Dar ursulețul cel mare, pe nume Tomiță, vrea să culeagă mure de pe vârful dealului...”

- *Crearea povestirii de către copii*

Educatoarea orientează imaginația acestora prin întrebări ajutătoare: „Ce credeți că a făcut Tomiță?”, „Ce au făcut ceilalți doi ursuleți?”, „Prin ce peripeții a trecut?”, „Cum vreți să se încheie povestirea?”

Educatoarea va îndruma povestirea fiecărui copil. Pot fi valorificate în structura aceleiași povestiri intervențiile mai multor copii; astfel, povestirea va deveni mai complexă.

Încheierea activității constă în aprecierea creației fiecărui copil, evidențiindu-se bogăția și originalitatea conținutului, coerența și corectitudinea expunerii. Se pot selecta acele povestiri care ar putea alcătui o cărticică.

c) Povestirea copiilor după modelul educatoarei

Odată desprinși să repovestească, copiii pot fi stimulați să povestească în mod liber, independent, anumite fapte, întâmplări din experiența lor personală. Un mijloc eficace îl constituie **povestirile după modelul educatoarei**. Oferind ca model povestiri cu întâmplări din viața personală, cu întâmplări de acasă, sau din grădiniță, educatoarea reactualizează impresii asemănătoare din viața copiilor, fapte concrete trăite de ei și le trezește dorința de a le povesti. Modelul educatoarei poate să reflecte o întâmplare și din viața altor copii, sau a animalelor.

Modelul oferit de educatoare servește copiilor drept exemplu practic de alcătuire

a unei povești în care trebuie să existe, așa cum se știe, un început, o intrigă și o încheiere. Educatoarea prin modelul prezentat, îi învață pe copii, în mod intuitiv, să construiască o povestire. Prin felul cum povestește, prin mijloacele verbale folosite, influențează limbajul copiilor, îi învață să se exprime corect, expresiv, fără cuvinte de prisos și pe înțelesul celor care ascultă. Copiii împrumută de la educatoare modelul de expunere și de selecționare a mijloacelor verbale.

Povestirile după modelul educatoarei se pot organiza la nivelul II de vârstă. Structura acestei activități este, în general, următoarea:

- anunțarea temei;
- expunerea povestirii-model a educatoarei;
- povestirea de către copii a unui fapt trăit de ei;
- aprecierea povestirilor copiilor.

Anunțarea temei se va face în termeni simpli. Atenția în pregătirea și în desfășurarea acestei activități revine *alegerii și expunerii* textului care servește ca model copiilor.

Povestirea trebuie să îndeplinească anumite condiții pentru a servi copiilor ca model; astfel, aceasta trebuie să aibă un subiect simplu, cu privire la conținut. Pentru valoarea educativă, ea va cuprinde elemente cât mai apropiate de experiența și de interesele copiilor. Educatoarea va orienta povestirea către fapte și acțiuni pozitive. Expunerea va fi clară și expresivă.

După ce educatoarea *expune* povestea, se cere copiilor să redea și ei unele întâmplări pe care le-au trăit.

La început, când introducem pentru prima dată acest fel de povestiri, copiii, aproape fără excepție, se transpun în situația respectivă și povestesc ca și cum totul s-ar fi petrecut în viața lor. Treptat, la cererea mereu reînnoită a educatoarei de a nu repeta ceea ce a spus ea, ei *vor povesti* întâmplări din viața lor. Uneori, începutul povestirii rămâne la fel cu cel prezentat de educatoare, ca apoi copiii să intervină cu elemente noi, personale. Alteori, își încep povestea în chip original ca să abordeze ideea și să rămână tributari modelului.

Pe măsura antrenării copiilor în asemenea povestiri, ei reușesc să se desprindă tot mai mult de model, să povestească curgător și logic întâmplări, aspecte care i-au impresionat mai mult. Spre această etapă trebuie să tindă orice educatoare.

PROIECT DE ACTIVITATE

Grupa: mare

Tema anuală de studiu: Cu ce și cum exprimăm ceea ce simțim?

Tema săptămânii: „Personaje îndrăgite”

Tema activității: „Albă ca Zăpada și cei șapte pitici”

Categorii de activități de învățare: Domeniul Limbă și comunicare

Tipul activității: sistematizare de cunoștințe, priceperi și deprinderi

forma de realizare: repovestire

scopul activității:: Exersarea deprinderii de exprimare orală corectă din punct de vedere gramatical; dezvoltarea creativității și a expresivității limbajului oral.

Obiective operaționale:

- să precizeze personajele din povestea „Albă ca zăpada și cei 7 pitici”, făcând apel la experiența anterioară, cu ajutorul dialogului cu păpușa marionetă Albă ca Zăpada
- să selecteze planșele din povestea „Albă ca zăpada și cei 7 pitici”, dintre alte seturi de planșe, cu ajutorul educatoarei
- să determine ordinea cronologică a momentelor acțiunii, cu ajutorul imaginilor din povestea „Albă ca zăpada și cei 7 pitici”;
- să redea în cuvinte proprii fragmente ale poveștii, pe baza imaginilor din povestea „Albă ca zăpada și cei 7 pitici”, exprimând oral ideea acelui fragment;
- să utilizeze în contexte noi minim trei cuvinte și expresii din poveste: **vitregă, părul negru ca abanosul**, formulând propoziții simple și dezvoltate despre personajele din poveste

Strategii didactice:

Metode și procedee didactice: povestirea, conversația, explicația, problematizarea

Mijloace didactice: păpușa-marionetă Albă ca Zăpada, imagini-planșe cu fragmentele povestirii, cu aspecte din poveștile cunoscute, medalioane

Forme de organizare a activității: frontal, individual

Durata: 30 minute

Evenimentul Didactic	Conținut Științific	Strategii Didactice	Evaluare
Organizarea activității	- pregătirea sălii de grupă și a materialelor; - pregătirea materialului didactic păpușa-marionetă Albă ca Zăpada, imagini-planșe cu fragmentele povestirii, cu aspecte din poveștile cunoscute, medalioane - intrarea ordonată a copiilor în sala de grupă;		
Captarea atenției	- Trezirea interesului pentru activitate prin prezentarea unei păpuși-marioneta - Cred că mă cunoașteți toți. Știți cine sunt eu? (...Albă ca Zăpada) - Sunt un personaj de poveste. Știu doar că sunt o fată frumoasă, dar am uitat din ce poveste sunt. Știți voi cum se	Conversația Frontal Păpușa marionetă	Interesul pentru rezolvarea problemei

	numește povestea? (....Albă ca Zăpada și cei 7 pitici). Știți voi oare cu cine eram eu în această poveste? (piticii, prințul, mama vitregă, pădurarul) Tare mi-aș dori ca, împreună cu voi, să-mi reamintesc povestea.		
Anunțarea temei și enunțarea Obiectivelor	Astăzi vom repovesti povestea <i>Albă ca Zăpada și cei 7 pitici</i>, vom forma propoziții corecte, utilizând cuvintele specifice poveștii.	frontal Conversația	Observarea comportamentului, a interesului manifestat pentru activitate
Reactualizarea Cunoștințelor	Aici am adus mai multe planșe cu imagini din poveștile pe care voi le cunoașteți. O să vă rog să sortați planșele și să așezați pe masă doar planșele din povestea <i>Albă ca Zăpada și cei 7 pitici</i> Copiii aleg planșele specifice poveștii solicitate.	conversația imagini cu aspecte din poveștile cunoscute problematizarea Frontal Individual	Aprecieri verbale asupra modului de acțiune al copiilor
Dirijarea învățării	Tot prin intermediul marionetei educatoarea expune planul verbal pentru povestea <i>Alba ca Zăpada și cei șapte pitici</i> de Frații Grimm. 1. Împărăteasa dorește să aibă o fetiță. 2. Împărăteasa – mama vitregă – hotărăște să scape de Alba ca Zăpada. 3. Alba ca Zăpada ajunge la casa piticilor. 4. Împărăteasa cea rea încearcă să o omoare pe prințesa. 5. Prințesa este salvată de un fiu de împărat. 6. Împărăteasa cea rea este pedepsită.	Explicația Povestirea Exercițiul Problematizarea Frontal Păpușa-marionetă	Aprecieri verbale Aplauze

Obținerea performanței	Se cere copiilor ca, pe baza planului de întrebări și a imaginilor, să spună povestea. Va fi chemat câte un copil care va prezenta un fragment din poveste. În vederea redării întregului conținut al poveștii, vor fi solicitați 3-4 copii, în funcție de modul în care decurge povestirea. Copiii vor fi sprijiniți cu întrebări doar în cazul în care nu mai reușesc să continue șirul povestirii. Voi evita fragmentarea poveștii prin intervenții care ar opri nejustificat cursul acesteia. Povestirea integrală a conținutului poveștii va fi făcută, în final, de 1-2 copii. Formularea de propoziții cu unele cuvinte și expresii din poveste (de exemplu, <i>vitregă</i>, <i>părul negru</i> ca <i>abanosul</i> etc.	Problematizarea	Aprecieri verbale asupra modului de expunere a poveștii Aplauze
Încheierea activității	Păpușa-marionetă Albă ca Zăpada le mulțumește copiilor și le distribuie medalioane cu chipul ei.	Conversația Frontal Medalioane	Aprecieri verbale Aplauze

PROIECT DE ACTIVITATE

Grupa: mare

Tema anuală de studiu: Cine sunt/suntem?

Tema proiectului: „Sunt copil și-mi place jocul”

Tema săptămânii: „Jocurile copiilor în anotimpul toamnei”

Tema activității: „O întâmplare în parc”

Tipul activității: Formare de priceperi și deprinderi intelectuale

Categorii de activități de învățare: Domeniul Limbă și comunicare

Forma de realizare: poveste creată de copii, după imagini

Scopul activității: formarea deprinderilor copiilor de a crea scurte povestiri originale; exersarea competențelor de utilizare a elementelor expresive de limbaj;

Obiective operaționale:

- să precizeze elementele componente ale imaginilor (parc de joacă, copii, educatoare, accidentul fetei) făcând apel la imaginile prezentate;
- să argumenteze cu minim o cauză producerea accidentului fetei, pe baza imaginilor prezentate și cu ajutorul întrebărilor educatoarei;
- să propună continuarea, într-un mod personal, a firului narațiunii al cărui început este dat de educatoare, cu ajutorul planșelor;
- să utilizeze minim trei expresii și formule specifice povestirilor în fragmentele create de ei, făcând apel la experiența lor anterioară ;
- să creeze în grup un text original cu cuvinte și expresii frumoase, pe baza începutului dat de educatoare și a imaginilor;

Strategii didactice:

Metode și procedee didactice: povestirea, explicația, demonstrația, exercițiul, brainstormingul, problematizarea;

Mijloace didactice: mini-bibliotecă, cărți, imagini-suport pentru începutul povestirii (trei planșe), simboluri pentru recompensarea activității copiilor;

Forme de organizare a activității: frontal, pe grupe, individual

Durata: 30 minute

Evenimentul Didactic	Conținut Științific	Strategii Didactice	Evaluare
Momentul organizatoric	- crearea condițiilor favorabile desfășurării activității: - aranjarea mobilierului în formă de semicerc- două subgrupe; - pregătirea planșelor; - intrarea copiilor în sala de grupă în mod organizat		
Captarea atenției	Se prezintă copiilor o bibliotecă în miniatură în care sunt niște cărți de povești. - câțiva copii recunosc cărțile de povești fie după titlu, fie după imagini	Conversația Problematizarea Mini-bibliotecă Cărți Frontal	Observarea comportamentului și interesului copiilor
Reactualizarea cunoștințelor	Prin metoda brainstorming, se cere copiilor să spună : - Ce alte povești mai cunosc; - Cine le-a spus poveștile;	Brainstorming Frontal	Aprecieri verbale Aplauze

[illegible]

Obținerea performanței	încheiere, ca toate poveștile. În timp ce copiii povestesc, având la bază imaginile prezentate, se urmărește și se intervine în cazul în care relatarea lor este lipsită de logică, de sens sau se abat de la tema respectivă. Se vor încuraja cât mai mulți copii să participe la activitatea de creare a unei povestiri. Se apreciază sfârșitul fiecărei povestiri și se subliniază ceea ce corespunde mai bine temei. Se solicită povestitorilor să găsească un titlu pentru povestea creată, motivându-l. Se împarte grupa de copii în două subgrupe și fiecare are sarcina de a crea o poveste originală, cu cuvinte și expresii cât mai frumoase. Se expun povestirile create.	Problematizarea Exercițiul Pe grupe	competențele de exprimare, logica firului epic al povestirii create
Încheierea activității	În încheiere, se analizează respectarea elementelor specifice povestirii în creațiile grupelor, evidențiindu-se cea care a avut cele mai multe din elementele precizate. Se fac aprecieri asupra originalității creațiilor și a frumuseții redării.	Conversația Problematizarea frontal	Aprecieri verbale Aplauze

Pentru realizarea activităților de povestire ale copiilor educatoarele, pot lua în considerare conținuturile care urmează.

Pentru nivelul I, grupa de vârstă 4-5 ani, în activitățile de repovestire putem să folosim poveștile următoare : **Sanda la grădiniță** de Ramas Maria; **Fetița cu fundițe roșii** de Cella Aldea; **Ionel, un băiețel** de Gica Iutes; **Șorțulețul albastru** de Irimie Sraut; **Supărarea Danielei** de Viniciu Gafita; **Măricica** de Luiza Vlădescu; **Ce-a uitat Fănuță să spună?** de Luiza Vlădescu; **Cuvântul fermecat** de V.Oseeva; **Capra cu trei iezi** de Ion

Creangă; **Graiul pomilor** de Eugen Jianu; **Povestea picăturii de apă** de M. Ghiviriga; **punguța cu doi bani** de Ion Creangă; **Unde a zburat rândunica?** de Titel Constantinescu; **găltoacele sau ce înseamnă hapticu** de Mircea Sântimbreanu; **Povestea frunzei** de Emil Gârleanu; **Drumul cel mai scurt** de Mircea Serbanescu; **Greșeala Cumințicăi** de V. Gafita; **Iarna în pădure** de Eugen Jianu; **Mănușa** – poveste populară; **Ursul păcălit de vulpe** de Ion Creangă; **Cei doi iepurași** – poveste populară; **Coadă ursoaicei** de Eugen Jianu; **Coadă veveriței** de Eugen Jianu; **Ciuboșele ogarului** de Călin Gruia; **Cine a spus miau?** de A. Suteev; **Povestea ursului cafeniu** de Vladimir Colin; **Când se trezesc florile** de Eugen Jianu; **Cucul și puii săi** de Eugen Jianu; **Oul năzdrăvan** de Ion Istrati; **Coliba iepurașului** de Octavian Capita; **Cuibul de păsărele** de Cezar Petrescu; **Povestea pușorului îngâmfat** – poveste populară; **Fata babei și fata moșneagului** de Ion Creangă; **Ridichea uriașă** – poveste populară; **Noi, albinele** de Călin Gruia etc.

Pentru nivelul II, grupa de vârstă 5-6 ani, în activitățile de repovestire, putem să folosim poveștile următoare: **Povestea unei supe cu găluști** de Luiza Carol; **Când stăpânul nu-i acasă** de Emil Gârleanu; **Bunica, Bunicul** de Barbu Ștefănescu Delavrancea; **Povestea măgărușului cel încăpățânat** de Vladimir Colin; **Iedul cu trei capre** de Octav Pancu-Iași; **Frunza** de Emil Gârleanu; **Puiul** de Al.I. Brătescu-Voinești; **Povestea castanelor** de Trenca Banciu; **Povestea vântului** de Eugen Jianu; **Povestea fulgului de zăpadă** de Trenca Banciu; **Albă ca zăpada și cei șapte pitici** de Frații Grimm; **Fetița cu chibriturile** de Hans Ch. Andersen; **Când stăpânul nu-i acasă** de Emil Gârleanu; **Lebedele** de Hans Ch. Andersen; **Copiii cu părul de aur** de Petre Ispirescu; **Dumbrava minunată** de Mihail Sadoveanu; **Copiii din crâng** de C. Ușinski; **Amintiri din copilărie** de Ion Creangă etc.

Conținuturile pentru povestirile create de copii urmăresc îndeaproape temele anuale, temele proiectelor tematice, cât și temele săptămânale propuse de către educatoare.

Jocurile didactice

Jocul didactic constituie un mijloc valoros de instruire și de educare a copiilor de vârstă preșcolară, deoarece rezolvă, într-o formă cu totul adecvată vârstei, sarcini instructive complexe, programate în grădinița de copii. Eficiența jocului didactic în raport cu celelalte mijloace practicate în grădinița de copii este cu atât mai mare, cu cât realizăm o concordanță perfectă între procesul de cunoaștere a mediului înconjurător, procesul de învățare și acțiunea de joc, atât de atractive pentru preșcolar. În acest fel, procesul asimilării și adâncirii cunoștințelor este adaptat la cerințele și specificul vârstei preșcolare.

Jocul didactic este o activitate care se deosebește prin structura sa specifică de celelalte activități cu conținut asemănător. Unitatea deplină între sarcina didactică și acțiunea de joc, forma distractivă pe care o îmbracă și o păstrează permanent, fiind caracteristica acestuia. Jocul didactic care se desfășoară sub conducerea directă a

educatoarei și care antrenează, în majoritatea cazurilor, întreaga grupă, se poate desfășura atât în timpul activităților pe domenii experiențiale, cât și în activitățile liber alese, la inițiativa copiilor, sfera de utilizare a jocului didactic fiind foarte largă, putând fi extins chiar și în viața de familie a copilului.

Valoarea educativă a jocurilor didactice în dezvoltarea limbajului este de necontestat. Ele contribuie fie direct, fie indirect la educarea emoțiilor, a sentimentelor morale, a trăsăturilor pozitive de voință și de caracter. Unele jocuri didactice stimulează cinstea, răbdarea, spiritul critic și autocritic, stăpânirea de sine. Jocul didactic are un rol valoros în închegarea colectivului și în formarea disciplinei conștiente, prin anumite jocuri copiii fiind obligați să respecte inițiativa colegilor, să le aprecieze munca și să le recunoască meritele; de asemenea, să respecte regulile jocului, să reacționeze în conformitate cu ele, să-și autoregleze propria activitate.

Jocul didactic este activitatea cea mai firească, ce corespunde cerințelor de dezvoltare a copiilor, tendințelor lui de a fi în contact cu adulții și cu alți copii, de a percepe activ, de a înțelege și de a oglindi lumea înconjurătoare, dorinței lui de a-și exprima gândurile. Influența jocului didactic asupra comportării copilului în colectiv, asupra disciplinei, asupra caracterului și a voinței este permanentă, directă și de o intensitate mare, ceea ce-i mărește considerabil valoarea educativă.

Obiectivele urmărite prin jocurile didactice sunt următoarele:

La grupa mică

- dezvoltarea auzului fonematic în vederea perceperii corecte a sunetelor, a compoziției sonore a cuvintelor;
- dezvoltarea aparatului fono- articular urmărind executarea corectă a mișcărilor de articulare a fiecărui sunet;
- corectarea defectelor de vorbire specifice vârstei;
- pronunțarea corectă a sunetelor situate în diferite poziții în cuvânt (inițiale, mediane, finale);
- exprimarea corectă în propoziții scurte în vorbirea curentă, în redarea verbală a unor trăiri;
- corectarea defectelor de vorbire specifice vârstei precum și în cazul unor copii cu dificultăți de vorbire;
- îmbogățirea vocabularului activ al copiilor;
- însușirea unor cuvinte care denumesc obiecte, însușiri caracteristice, acțiuni, relații spațiale, stări afective, fenomene ale naturii;
- dezvoltarea vorbirii dialogate și monologate;
- evaluarea gradului de corectitudine în exprimarea în limba română.

La grupa mijlocie

- dezvoltarea auzului fonematic și perfecționarea percepției auditive în diferențierea sunetelor și a compoziției sonore a cuvintelor;
- perfecționarea laturii fonetice a limbajului și pronunțarea, cu claritate și

siguranța, a sunetelor și a grupurilor de sunete ale limbii române;

- pronunțarea clară a cuvintelor în vorbirea curentă;
- corectarea unor defecte de pronunție în vorbirea curentă;
- dezvoltarea vorbirii dialogate și monologate;
- însușirea unor structuri gramaticale ale limbii române, integrarea cuvintelor în propoziții dezvoltate și fraze scurte, folosirea corectă a cuvintelor de legătură;
- dezvoltarea vorbirii dialogate și monologate;

La grupa mare

- perceperea și pronunțarea corectă și clară a tuturor sunetelor și a grupurilor de sunete ale limbii române, integrate în cuvinte;
- dezvoltarea capacității de diferențiere perceptiv-fonematică a sunetelor și a grupurilor de sunete situate în diferite poziții în structura cuvântului (inițială, mediană, finală);
- îmbogățirea vocabularului activ și pasiv al copiilor, ca urmare a experienței cognitive proprii și a transferului de informații în comunicarea dintre copii în colectivitatea preșcolară, explicarea semnificației unor cuvinte noi, în forme accesibile înțelegerii copiilor;
- consolidarea deprinderii de a despărți cuvintele în silabe și silabele în sunete;
- consolidarea priceperilor și deprinderilor de exprimare orală corectă, în structuri gramaticale mai ample, în propoziții și fraze;
- înțuirea unor raporturi gramaticale ale limbii sub raport morfologic și sintactic;
- stimularea creativității copiilor în exprimarea orală;
- cultivarea sentimentelor de prețuire și dragoste față de frumusețea și armonia limbii române.

Clasificarea jocurilor didactice de educare a limbajului

Varietatea mare a jocurilor didactice, proiectate în grădiniță pentru dezvoltarea limbajului sub toate aspectele (fonetic, lexical, gramatical) impune găsirea unor criterii de clasificare a acestora. Cel mai important criteriu în acest sens îl constituie **conținutul** jocurilor didactice. Din acest punct de vedere, ele pot fi grupate în:

- a) jocuri didactice pentru formarea și exersarea unei pronunții corecte și dezvoltarea auzului fonematic;
- b) jocuri didactice pentru îmbogățirea vocabularului activ și pasiv al copiilor;
- c) jocuri didactice prin care se exersează structurile gramaticale;
- d) jocurile didactice care contribuie la dezvoltarea expresivității vorbirii copiilor.

a) Jocuri didactice pentru formarea și exersarea pronunției corecte și dezvoltarea auzului fonematic

Acestea au ca scop pronunția corectă a sunetelor limbii materne și, în special, a consoanelor. Aceste jocuri pot fi utilizate și sub forma de exerciții, eficiența lor

depinzând de modul în care educatoarea știe să le selecționeze în raport cu situațiile concrete existente la grupa de copii, de modul cum le pregătește și de materialul distributiv folosit. În activitatea de zi o preocupare constată trebuie să fie formarea la copii a deprinderilor de a se exprima corect, logic, nuanțat, prin desfășurarea unei varietăți de jocuri didactice care să-i ajute în acest sens. Un exemplu poate fi: la grupa mică, prin jocul didactic *Focul și vântul* se urmărește formarea deprinderii de a pronunța corect diferite sunete și, în mod deosebit, consoanele labio-dentale *f, v, s, j* și a cuvintelor care conțin aceste sunete, cât și formarea deprinderii de a se exprima în propoziții simple. Pe baza ilustrațiilor, copiii trebuie să recunoască și să descrie acțiunile ilustrate și să pronunțe onomatopeele corespunzătoare: *vâj - Bate vântul*; copiii ridică brațele și le leagănă, reproducând și zgomotul acestuia; *Focul face fâs-fâs* (educatoarea și copiii mimează acțiunea de aprindere a focului). La repetarea jocului, se pot introduce și alte fenomene: ploaia (*pic-pic*), tunetul (*bum-bum*) etc. Jocul didactic *Cucul și gășca* le dezvoltă auzul fonematic prin perceperea corectă a sunetelor *c* și *g* și pronunțarea lor în cuvinte și onomatopee. Pe baza imaginilor prezentate, copiii au reușit să-și însușească denumirea corectă și să imite sunetele emise de păsările prezentate (*cu-cu, ga-ga*), cât și mișcărilor specifice de zbor. Pentru o atmosfera liniștitoare, se spun ghicitori despre cele două păsări, versuri scurte sau o poveste despre fiecare pasăre.

La grupa mică : „Ce este și cum face”, „Cu ce ne jucăm?”, „Ghici cine este?”, „Spune ce face?”, „Căsuța fermecată”, „Ploaia și tunetul” , „Ursul și cioara”, „Știi unde trăiește?”, „Ce se aude?”, „Cine l-a strigat pe ursuleț?”

La grupa mijlocie: „Am spus bine , n-am spus bine?”, „Să vorbim corect”, „Cine vorbește?”, „Ce se aude?” , „Căsuța cu surprize”.

La grupa mare: „Ce știi despre mine?” , „Să vorbim corect!” , „Cine vorbește?” , „Am spus bine, n-am spus bine?” , „Ce se aude?”

b) Jocuri didactice care contribuie la determinarea și la îmbogățirea vocabularului

Aceste jocuri duc la îmbogățirea vocabularului activ și pasiv al copiilor cu substantive care denumesc obiecte de uz personal, cu adjective, cu adverbe de timp, de loc, de mod, cu pronumele personal de politețe, posesiv, demonstrativ, cu verbe.

La grupa mică : „Unde s-a oprit roata?”, „Când facem așa?”, „Cu ce construim”, „Un dar pentru cei dragi”, „Spune ce fac?”, „Unde a sosit scrisoarea?” , „Să servim păpușa”, „Cu ce mă îngrijesc”.

La grupa mijlocie: „Este ziua mea”, „Darul prietenului meu”, „Spune unde stă?”, „Când se întâmplă?”, „Spune cum este?” , „Să facem o poveste”, „Spune ce știi despre?”, „Povestea anotimpurilor”

La grupa mare: „Ce știi despre?”, „Cine face, ce face?”, „Cum mai poți spune?”, „Cine este, ce este sau cum este?”, „Ce lipsește?”, „Eroii îndrăgiți”, „Ce știm despre faptele eroilor îndrăgiți?”, „Telefonul”, „Cine este/cine sunt?”.

c) Jocuri didactice de exersare a structurilor gramaticale și formare a deprinderilor de vorbire dialogată și monologată

Aceste jocuri au sarcina de a contribui la exprimarea copilului în propoziții simple și dezvoltate, în fraze scurte, la utilizarea corectă a acordului între gen și număr, a substantivului cu predicatul, utilizarea corectă a genitivului, a dativului etc. Un exemplu poate fi jocul didactic *Spune mai departe!*, prin care urmărim respectarea acordului între subiect și predicat, activizarea gândirii logice prin găsirea cuvintelor corespunzătoare ca sens și rapiditatea în gândire.

La grupa mică: „Cine a primit mingea?”, „Te rog să-mi dai”, „Te rog să-mi spui”, „Ce dorești să-ți aducă Moș Gerilă?”, „Ce am făcut, ce voi face!”, „Cu ce ne jucăm”, „Pentru cine am așezat masa?”.

La grupa mijlocie: „Eu spun una, tu spui multe”, „Ce știi despre?”, „Spune ce faci!”, „Cine ți-a dat jucăria?”, „A cui este jucăria?”, „Cui am dat jucăria?”, „Ce știi despre el?”, „Cum este, cine este și ce știi despre el?”, „În vizită”, „La serbare”, „La spectacol”, „Să vorbim frumos despre eroii noștri!”.

La grupa mare: „Eu spun una, tu spui multe”, „Spune mai departe”, „A cui este?”, „Răspunde repede și bine!”, „Găsește cuvântul potrivit!”, „Câte cuvinte am spus?”, „Cum mai poți spune?”, „Cuvinte cu înțeles invers”, „Cuvinte cu mai multe înțelesuri”, „Ce știi despre el?”, „Spune mai departe”, „Răspunde repede și bine!”, „Ghicește la ce m-am gândit?”, „O discuție între prieteni”, „Jocul sunetelor”, „Jocul silabelor”, „Cuvinte – propoziții”, „Cu ce sunet începe/ sfârșește cuvântul?”.

d) Jocurile didactice care contribuie la dezvoltarea expresivității vorbirii copiilor

La grupa mică: „Ce se potrivește?”, „Ghici ce face mama?”, „Ce ne-a adus zâna iarna/ toamnă/ primăvară/ vară?”, „Cu ce ne jucăm?”, „Unde este ursulețul?”, „Este ziua mea!”, „Caută-ți casa!”, „La zoo”.

La grupa mijlocie: „Ghici ce face?”, „Darurile toamnei”, „Cui îi este adresată scrisoarea?”, „Care este culoare ta?”, „Cum este?”, „Pănglicuțe”, „Du-mă la căsuța mea!”, „La florărie”.

La grupa mare: „Cum este?”, „Când se întâmplă?”, „Roata timpului”, „Cu ce a fost lucrat?”, „De-a aprozarul”, „Poștașul”, „După mine, cine vine?”, „Florile își caută albinuțe”, „La circ”, „Mult e dulce și frumoasă limba ce-o vorbim”, „Roboțelul”.

Pregătirea jocului didactic

• planificarea judicioasă a jocurilor didactice.

Jocurile didactice se planifică în funcție de scopul acestora. Ele pot fi pentru predarea și verificarea cunoștințelor, pentru lărgirea vocabularului copiilor, pentru însușirea structurilor gramaticale, corectarea pronunției. Există jocuri didactice care urmăresc fixarea cunoștințelor, ele răspunzând scopului urmărit. În planificarea jocurilor didactice, educatoarea trebuie să se orienteze întotdeauna după sarcina didactică pe care ele o cuprind, ținând cont de legătura lor cu celelalte activități.

- **cunoașterea lor temeinică.**

Înainte de a fi executat de copii, jocul didactic trebuie studiat cu multă atenție, deoarece are o structură complexă, sarcina didactică, acțiunea lui și regulile însușite, astfel încât să poată fi predat corect în activitatea desfășurată;

- **întocmirea proiectului/schiței de activitate;**

- **asigurarea materialului didactic necesar.**

Materialele folosite în jocuri trebuie să întrunească câteva cerințe speciale, și anume: accesibilitate, aspect atrăgător, calități artistice, iar materialele, indiferent de natura lor, nu trebuie să fie încărcate, greoaie, fapt care ar încurca copiii în realizarea sarcinii. În majoritatea jocurilor didactice, se utilizează atât material demonstrativ, cât și distributiv.

- **pregătirea copiilor în vederea desfășurării jocului didactic.**

Unele jocuri didactice fiind mai complexe presupun precizarea, verificarea sau sistematizarea unui mare număr de cunoștințe, deci se simte nevoia pregătirii prealabile a copiilor.

Etapele jocului didactic sunt următoarele:

Organizarea jocului presupune asigurarea unui cadru adecvat conținutului jocului și acțiunilor copiilor. Totodată, acum se face pregătirea și antrenarea copiilor pentru jocul ce urmează.

Desfășurarea jocului conține o serie de secvențe în care este prezentat jocul, se realizează familiarizarea copiilor cu jocul și antrenarea lor la o participare activă, efektivă. Principalele momente organizatorice ale desfășurării jocului sunt:

Introducerea în activitate constă într-o scurtă introducere cu scop pregătitor și care are menirea de a crea o atmosfera cât mai prielnică jocului. Felul în care se realizează această introducere depinde de tema jocului și de vârsta copiilor. Pentru captarea atenției copiilor, se utilizează un element surpriză, o noutate, un scurt dialog care le mobilizează imaginația, o jucărie care va avea rol specific în desfășurarea propriu-zisă a jocului, o ghicitoare, o scurtă poveste, o convorbire sau prezentarea materialelor care urmează a fi folosite în joc.

Prezentarea și intuirea materialelor: După partea introductivă, este necesar să se prezinte copiilor și să se intuiască materialul care va fi utilizat în joc. El poate fi intuit în întregime sau parțial. În jocurile în care este folosit doar material demonstrativ, se poate intui în întregime, în cele cu material distributiv se poate intui pe durata desfășurării jocului.

Anunțarea activității. După intuirea materialelor, educatoarea anunță copiilor titlul jocului, simplu și concis formulat.

Explicarea jocului. Este o etapă în care educatoarea trebuie să facă pe deplin înțelese atât acțiunea jocului, cât și regulile care îl reglementează. Metodele și procedeele la care recurge educatoarea, pentru a-l face înțeles, variază după natura și complexitatea lui, dar țin cont și de posibilitățile grupei. Metodele folosite pot fi:

explicația, demonstrația și exemplificarea însă, indiferent de grupa la care se face explicația, ea trebuie să cuprindă următoarele:

- descrierea acțiunilor jocului, în succesiunea lui firească;
- indicații cu privire la folosirea materialelor;
- precizarea sarcinilor copiilor;
- formularea clară a regulilor jocului, precum și rezultatul urmărit;
- familiarizarea copiilor cu jocul.

Executarea jocului. Pe parcursul desfășurării jocului, educatoarea trebuie să urmărească:

- îndeplinirea acțiunilor în succesiunea dată;
- respectarea regulilor (reamintirea lor, dacă este necesar);
- îndeplinirea corectă a sarcinilor didactice;
- atragerea în joc a tuturor copiilor;
- sprijinirea celor care nu reușesc să îndeplinească corect sarcina;
- îmbinarea armonioasă a elementelor de joc cu cele educative;
- asigurarea unui ritm viu de joc;
- menținerea disciplinei;
- pregătirea copiilor pentru autoconducerea jocului;
- introducerea unor variante noi în joc;
- complicarea lui.

Metodele de însușire a jocului diferă în funcție de grupa de vârstă, de complexitatea jocului, de experiența copiilor și de sarcinile didactice. În practica pedagogică, cel mai frecvent se utilizează două procedee de însușire a jocului didactic:

a) Cea mai simplă modalitate, folosită mai ales în grupa mică, este acțiunea, adică explicarea și demonstrarea jocului prin desfășurarea lui efectivă. Această modalitate se numește calea inductivă a însușirii jocului.

b) Calea deductivă presupune explicarea prealabilă a jocului, a sarcinilor didactice, a regulilor jocului și a acțiunilor în succesiunea lor. Aceste explicații trebuie să fie simple, clare și concise. Demonstrația se poate face cu ajutorul unor copii sau cu grupa întreagă.

Jocul didactic poate fi eficientizat prin următoarele posibilități:

- introducerea unor elemente noi de joc;
- complicarea jocului cu sarcini mai complexe, cu un grad mai înalt de dificultate;
- prezentarea unor materiale didactice suplimentare;
- introducerea unor reguli noi;
- organizarea unei întreceri;
- utilizarea fișelor de lucru independente.

Ca modalitate de asigurare a înțelegerii corespunzătoare a jocului, se poate introduce înainte de desfășurarea propriu-zisă a jocului și un joc de probă. Jocul de probă trebuie să fie însoțit de explicații și de indicații care vor servi la desfășurarea corectă a jocului propriu-zis.

Educatoarea va interveni de câte ori este nevoie atunci când constată că acțiunile nu au fost îndeplinite corect. Numai astfel jocul își atinge scopul.

Încheierea jocului didactic

În acest moment se rezolvă unele sarcini de sinteză, se reproduce sau se audiază un text literar, un cântec, o poezie. Se pot îndeplini acțiuni legate de temă: închiderea magazinului, sosirea sau plecarea într-o excursie, la o expoziție, la teatru de păpuși etc. Tot acum se fac aprecierile frontale și individuale etc.

PROIECT DE ACTIVITATE

Grupa: mică

Tema anuală de studiu: Cu ce și cum exprimăm ceea ce simțim?

Tema săptămânii: „Moș Crăciun cu barba albă va sosi și pe la noi”

Tema activității: „Sacul lui Moș Crăciun”

Categorii de activități de învățare: Domeniul Limbă și comunicare

Forma de realizare: joc didactic

Tipul de activitate: consolidare de cunoștințe și deprinderi

Scopul activității: consolidarea deprinderii de exprimare corectă în propoziții scurte în vorbirea curentă, prin denumirea jucăriilor din sala de grupă (culori, modul lor de folosire);

Obiective operaționale:

- să denumească toate jucăriile extrase din sacul lui Moș Crăciun, precizând utilitatea acestora și locul lor în grupă;
- să denumească toate obiectele de pe jetoane;
- să formuleze propoziții din două, trei sau mai multe cuvinte;
- să utilizeze structuri verbale predefinite –formule de politețe;
- să interpreteze roluri, utilizând structuri verbale predefinite.

Sarcina didactică: Recunoașterea și denumirea jucăriei găsite, indicarea modului de folosire și stabilirea locului (centrului) în care copiii o pot găsi zi de zi la grădiniță.

Regulile jocului: Copilul chemat de Moș Crăciun va veni la sac, va introduce mânuța în sacul Moșului, va alege o jucărie, o va despacheta, va spune ce este și va mulțumi frumos pentru cadou.

Copiii de pe scăunele vor reproduce acțiunile sau jocurile care se pot realiza cu ajutorul jucăriei respective.

Elemente de joc: surpriza, ghicirea cadoului, interpretarea rolului de Moș Crăciun, aplauze

Strategii didactice

Metode și procedee didactice: explicația, conversația, demonstrația, exercițiul, problematizarea

Mijloace didactice: un sac fermecat, frumos colorat, cu cadouri micișe pregătite în prealabil pentru copiii care participă și își realizează sarcinile, personajul „Moș Crăciun”, jetoane. Exemple de jucării: păpuși, mașinuțe, mingi, cuburi, cărți de colorat, cutii de creioane, plastilină, trenulețe, avioane, jocuri puzzle de iarnă în cutii mici.

Forme de organizare a activității: frontal, individual

durata: 15 minute

EVENTIMENTUL DIDACTIC	CONȚINUT ȘTIINȚIFIC	STRATEGII DIDACTICE	EVALUARE
Moment organizatoric	Se asigură condițiile necesare unei bune desfășurări a activității: aerisirea sălii de grupă, pregătirea materialului didactic necesar jocului, aranjarea mobilierului pe grupuri și asigurarea unei atmosfere propice desfășurării activității.	Conversația	
Captarea atenției	În câteva minute, în surdină, vom auzi clinchete de clopoței, apoi doar colinde. Însuși Moș Crăciun vă bate la ușa grupei cu sacul său cel fermecat, plin de jucării pentru copiii cuminiți. El va introduce copiii, prin câteva cuvinte, în magia Crăciunului și în tot ce se întâmplă în Noaptea de Ajun de Crăciun.	Conversația Personajul Moș Crăciun	Observarea comportamentului copiilor
Anunțarea temei	Voi anunța jocurile și activitățile ce urmează a fi desfășurate, pentru început, alături de Moș Crăciun, iar apoi celelalte jocuri.	Explicația Conversația	observarea comportamentului copiilor
Desfășurarea activității	Introducerea în joc se face prin stimularea interesului copiilor prin elementul	Explicația Demonstrația	

	Varianta II Copiii trec la „Magazinul de jucării” amenajat într-un colț al grupei, unde cel mai atent copil va primi rolul de „Vânzător”, iar toți ceilalți copii vor deveni clienți. Dând dovadă de politețe în adresare, copiii cumpără rând pe rând jucării, spunând, de fiecare dată, „Vă rog frumos să-mi dați...” și „Mulțumesc! La revedere!”		realizării sarcinilor Aplauze
Obținerea performanței	Varianta a III-a Se vor distribui copiilor jetoane pe care sunt imagini ce reprezintă obiecte din sala de grupă. La semnalul <i>Moș Crăciun acum te-aude</i>, copilul numit de către educatoare va preciza obiectul de pe jeton și-l va așeza în coșulețul potrivit-joc de rol, centrul arta, centrul construcții.	Explicația Demonstrația Problematizarea Exercițiul Individual Frontal Jetoane	Se vor evalua corectitudinea și fluența în formularea propozițiilor
Încheierea activității	Se vor face aprecieri generale și individuale asupra modului de lucru și a comportamentului copiilor pe tot parcursul activității.	Conversația	Aprecieri verbale Aplauze

PROIECT DE ACTIVITATE

Grupa: mijlocie

Tema anuală de studiu: Ce și cum vreau să fiu?

Tema săptămânii: „ Meserii îndrăgite de copii”

Categorii de activități de învățare: Domeniul Limbă și comunicare

Tema activității:” Cine a trimis scrisoarea?

Forma de realizare: Joc didactic

Tipul de activitate: consolidare de cunoștințe și deprinderi

Scopurile activității: activizarea vocabularului cu cuvinte referitoare la profesii și unelte, formarea deprinderii de a construi corect propoziții și fraze în a căror componentă intră subordonate cauzale; însușirea unor structuri gramaticale ale limbii române, integrarea cuvintelor în propoziții dezvoltate și în fraze scurte, folosirea corectă a cuvintelor de legătură.

Obiective operaționale

- să denumească meserii și unelte specifice, pe baza imaginilor;
- să formuleze propoziții în care să utilizeze cuvinte ce denumesc meserii și unelte, folosind imaginile;
- să asocieze imaginilor mișcări specifice meseriilor cunoscute, pe baza explicațiilor cadrului didactic;
- să utilizeze corect, în enunțurile formulate, dativul și genitivul substantivelor ce denumesc meserii, urmând modelul prezentat;

Sarcina didactică: recunoașterea și denumirea meseriei care folosește anumite obiecte;

Regulile jocului: Copilul care primește scrisoarea de la poștaș spune de către cine a fost trimisă, orientându-se după imaginile uneltelor sau ale produsului din imagine. Grupa de copii mimează o acțiune specifică meseriei și lucrătorului de la care a primit scrisoarea.

Elemente de joc: surpriza, ghicirea scrisorii, interpretarea rolului de poștaș, aplauze

Strategii didactice:

Metode și procedee didactice: explicația, conversația, demonstrația, exercițiul, problematizarea, observația

Mijloace didactice: șapca, geanta, plicurile cu imagini reprezentând unelte sau produse ale diferiților lucrători; imagini cu profesii: învățător, doctor, sudor, tâmplar, miner, șofer, polițist, pilot de avion, bucătar, brutar; „colete” poștale (cutii împachetate) în care sunt unelte adevărate și produse ale muncitorilor, fișe, creioane etc.

Forme de organizare activității: frontal, individual

Durata 20-25 minute

EVENTIMENTUL DIDACTIC	CONȚINUT ȘTIINȚIFIC	STRATEGII DIDACTICE	EVALUARE
Moment organizatoric	Sala de grupă va fi bine aerisită, iar scăunelele vor fi așezate pe două rânduri, față în față, în dreptul șirurilor; masa educatoarei, materialele necesare sunt așezate deja pe masă și		Evaluez capacitatea de organizare a copiilor

	acoperite. Copiii intră cîntînd în sala de grupă și se așează pe scaune.		
Captarea atenției	Se va realiza prin descoperirea materialelor pregătite, stimulând interesul copiilor prin elementul surpriză <i>poștașul</i> și lucrurile pe care acesta le aduce, scrisoarea adresată copiilor.	Conversația Poștașul Scrisoarea	Evaluarea gradul de concentrare al copiilor
Anunțarea temei	Voi anunța jocurile și activitățile ce urmează a fi desfășurate: jocul „Cine a trimis scrisoarea?”.	Conversația	Prezentarea titlului jocului de către copii
Desfășurarea activității	Explicarea și demonstrarea jocului Educatorea așează imaginile pe tablă, astfel încât să fie văzute de toți copiii. Fixarea regulilor jocului Pentru a se asigura o înțelegere clară a jocului, se va utiliza atât metoda explicației, cât și cea a demonstrației. Cu ajutorul explicației, se vor sublinia clar regulile jocului și sarcina didactică pe care o au copiii de îndeplinit. În vederea fixării regulilor, vor fi antrenați unul-doi copii. Jocul de probă Se execută jocul demonstrativ pentru asigurarea înțelegerii sale. Jocul propriu-zis Varianta I „Poștașul” (educatoarea,	Explicația demonstrația Imagini cu unelte și lucrători în diferite meserii Frontal Exercițiul Problematizarea Imagini cu unelte și lucrători în diferite meserii	Aprecieri verbale individuale și colective Aprecieri verbale Aplauze Corectitudinea realizării sarcinilor Aprecieri verbale

	pentru început) începe jocul. Ea solicită un copil care alege un pachet, îl desface, denumeste obiectul din interiorul plicului, spune cui îi aparține și cine lucrează cu el. Un alt copil alege imaginea cu meseriașul care lucrează cu acele obiecte. Se va preciza că, atunci când un copil nu poate rezolva sarcina, va primi ajutor suplimentar de la cadrul didactic sau de la copii. În joc vor fi antrenați toți copiii. Se va urmări și corecta, la nevoie, exprimarea lor. Paralel, educatoarea va avea grijă ca toți copiii să respecte regulile jocului. După ce toți copiii au participat, se trece la complicarea jocului. Varianta a II-a Educatoarea așează pe masa ei produse finite. Poștașul împarte copiilor atenți câte o scrisoare. Pe rând vor scoate din plic imagini pe care sunt desenate unelte. Răspuns: Am primit o scrisoare de la un croitor pentru că în imagine am un ac și o ață.” Răspuns: „Cu acul și cu ața croitorul coase haine”. Copilul întrebat trebuie să aleagă de pe masa educatoarei produsele	Frontal Individual Explicația Exercițiul Problematizarea Scrisori Imagini cu unelte Produse finite ale diverselor meserii Frontal Individual Explicația Demonstrația Problematizarea Exercițiul Plicuri cu meseriași Frontal Individual	Aplauze Corectitudinea realizării sarcinilor Aprecieri verbale Aplauze Corectitudinea realizării sarcinilor Aprecieri verbale Aplauze

	finite. Varianta a III-a Poștașul împarte 3-4 plicuri. Copilul indicat desface scrisoarea, privește imaginea, apoi execută o acțiune caracteristică meseriașului din imagine. El întreabă grupa de copii: „De la cine am primit scrisoarea?” Răspuns: „Ai primit scrisoarea de la doctor”; “Cu ce lucrează doctorul?” Răspuns “Doctorul lucrează cu stetoscop, rețete, medicamente.”		
Obținerea performanței	Varianta a IV-a Se vor împărți copiilor fișe de evaluare pe care sunt desenate unelte și meseriași. Copiii trebuie să unească imaginea meseriașului cu imaginea uneltelor corespunzătoare lui. Se poate cere copiilor să așeze buline diferit colorate în căsuțele de sub meserii.	Explicația Observația Problematizarea Exercițiul Fișe Creioane colorate Individual	Evaluarea modului de asociere a meseriilor cu uneltele potrivite
Încheierea activității	În încheierea activității, copiii își analizează lucrările, iar fiecare fișă corect realizată este premiată cu un medalion reprezentând meseria preferată a fiecărui copil. Fișele sunt așezate la expoziție.	Conversația Fișe Panou pentru expoziție Medalioane Frontal	Analiza produselor activității Aplauze

Convorbirea

În grădinița de copii, convorbirea se desfășoară ca activitate independentă, de sine stătătoare, dar, în același timp, se pot organiza convorbiri libere cu număr restrâns de copii, în diferite momente ale zilei, în afara activităților pe domenii experiențiale. Astfel, educatoarea poate organiza scurte convorbiri libere, dimineața, la sosirea copiilor, în timpul jocului, în cadrul muncii individuale de corectare sau perfecționare a vorbirii, precum și pentru a se informa în legătură cu impresiile copilului său cu nivelul lui de dezvoltare.

Datorită faptului că participarea copiilor la activitatea de convorbire presupune că aceștia au abilitatea de a se exprima în mod independent, folosind cuvinte din vocabularul lor activ, aceste tipuri de activități se organizează la grupa mică și mijlocie preponderent cu grupuri mici de copii sau chiar individual, în cadrul activităților liberale și abia la grupa mare se pot organiza ca activități de sine stătătoare.

De asemenea, faptul că participarea copiilor la **convorbire** necesită activități intelectuale importante constând în concentrarea atenției pentru a recepta mesajul, în selectarea cunoștințelor pentru a formula răspunsul corespunzător și, deopotrivă, selectarea mijloacelor lingvistice care concură la formularea răspunsurilor corecte, este important să înțelegem că aceste activități presupun o anumită maturitate a copiilor și, deopotrivă, o pregătire atentă din partea educatoarei.

Eficiența activităților de convorbire este condiționată de:

- planificarea activității din timp;
- alegerea temei, care trebuie să fie accesibilă și atractivă, să corespundă intereselor și preferințelor copiilor;
- crearea unor diverse situații de viață;
- accentuarea caracterului formativ;
- elaborarea unui plan de întrebări adecvat temei.

Clasificarea convorbirilor

După scopul didactic:

- a. convorbiri pentru fixarea cunoștințelor, realizate după anumite evenimente: o observare, o plimbare în parc, o excursie etc.;
- b. convorbiri pentru sistematizarea cunoștințelor, când tema permite sistematizări și generalizări;
- c. convorbiri pentru verificarea cunoștințelor.

După tematică:

- a. tematică referitoare la natură: anotimpuri, animale, plante etc.;
- b. teme din viața cotidiană: comportarea copilului la grădiniță, în familie, în societate etc.;
- c. teme referitoare la viața socială, care sunt interesante și captivante pentru copii;

d. teme abordate în unele opere literare (povești, povestiri despre viețuitoare etc.)

Sugestii tematice/conținuturi

La noi în grădiniță, Jocurile copiilor în grădiniță, Fructele și legumele –izvor de sănătate, În grădină la bunici, Ce vedem în excursie (forme de relief, sate, orase)?, Cum ne pregătim pentru excursie (la munte, mare)?, Ce aș dori să-mi aduca Moș Craciun?, Moș Nicolae vine la copiii cuminți, Ce știm despre animalele care trăiesc în ținuturile reci?, Ce știm despre animalele care trăiesc în ținuturile calde?, Ne mândrim cu părinții noștri, Ce știm despre primăvară?, Iubim și îngrijim păsările domestice, Cum așteptăm ziua de Paști?, Ce știm despre primăvară?, Cum ne ferim de foc?, De ce?, Plantele medicinale-prieten sau dușman?, Să fii milostiv și bun, Cum îngrijim florile de grădină?, Flori de grădină, Flori de apartament, Flori de seră, Jocurile copiilor în anotimpul vara, Să iubim natura, În vacanță la munte (mare).

Structura activității de convorbire

Organizarea și desfășurarea activității de convorbire presupune:

- pregătirea temeinică a educatoarei;
- planificarea convorbirii la intervale optime de timp;
- elaborarea planului de discuție sub formă de întrebări și răspunsuri;
- alegerea procedeeleor care să asigure participarea activă a copiilor pe tot parcursul activității.

Momentele activității de convorbire sunt identice cu cele ale celorlalte forme de activitate, dar pot interveni și elemente specifice în funcție de tema abordată și în funcție de obiectivele propuse.

Organizarea activității de convorbire pune probleme asemănătoare cu a celorlate tipuri de activități și are ca principal scop asigurarea condițiilor favorabile de desfășurare -pregătirea sălii de grupă, a mobilierului și a copiilor pentru activitate.

Desfășurarea activității – cu cele două momente distincte:

a. Introducerea în activitate este orientată spre evocarea unor impresii, a unor trăiri afective puternice, care creează motivația participării active a copiilor și asigură legătura dintre tema convorbirii și temele altor activități prealabile. Este important, de asemenea, ca, prin procedee adecvate, să fie actualizate cele mai sugestive reprezentări ale copiilor cu tema în discuție. Se recomandă utilizarea unor materiale stimulante: ghicitori, proiecții, poezii, povestire scurtă, urmate de comentarii care fac introducerea în tema abordată. Alte posibilități de atragere a copiilor la activitate pot fi: proiecția unor filme, audiții muzicale, jocul pe roluri, urmate de scurte discuții. Când tema convorbirii permite, se poate folosi material ilustrativ cu scopul de a actualiza în mintea copiilor reprezentările de care au nevoie în convorbire. Se pot utiliza albume sau ilustrații care să redea aspecte semnificative specifice temei convorbirii.

Indiferent însă de procedul folosit, introducerea în activitate se finalizează cu **anunțarea temei** de către educatoare, cât mai simplu, pentru a orienta precis copiii spre

subiectul discuției. În unele cazuri educatoarea poate motiva alegerea temei, poate lega tema convorbirii de anumite evenimente plăcute din viața copiilor sau poate motiva că vrea să știe care copil știe cât mai frumos să vorbească despre subiectul respectiv. Important de reținut este că **introducerea în activitate** nu trebuie să dureze mai mult de 4 minute.

b. Convorbirea propriu-zisă – secvența principală a activității – se realizează pe baza întrebărilor succesive ale educatoarei și a răspunsurilor copiilor. Întrebările sunt adresate tuturor copiilor și educatoarea îi antrenează pe rând pe toți.

Planul de întrebări –format din **întrebările principale** se axează pe câteva probleme, pe câteva idei. Pentru a obține discutarea în întregime a subiectului educatoarea intervine cu alte **întrebări ajutătoare**, întrebări care trebuie să satisfacă următoarele cerințe:

- să fie accesibile copiilor;
- să vizeze experiența de viață a copiilor;
- să fie formulate simplu, concis și corect;
- asigurarea unei succesiuni logice între întrebări.

Răspunsurile copiilor reflectă gradul de dezvoltare al limbajului dar, deopotrivă, reprezintă o consecință a calității întrebărilor educatoarei și a măiestriei ei pedagogice.

Ca mod de expunere, copiii vor fi obișnuți să răspundă suficient de tare, fără ezitare. De asemenea, e recomandat să-i obișnuim pe copii să completeze răspunsurile colegilor, pentru a-i determina să fie atenți pe tot parcursul activității.

O altă cerință importantă este aceea de a-i obișnui pe copii să elaboreze răspunsuri prin propoziții dezvoltate, corecte din punct de vedere gramatical și, implicit, de a corecta răspunsurile greșite. Ca procedee, în corectarea răspunsurilor amintim:

- dirijarea învățării prin formularea întrebărilor ajutătoare
- utilizarea/ alternarea materialului suport
- repetarea răspunsului în mod corect de către educatoare;
- formularea răspunsului corect de către copilul care a dat un răspuns lacunar;
- prezentarea răspunsului corect de către un alt copil din grupă.

Stabilirea concluziilor -prin care se urmărește sintetizarea discuțiilor, sistematizarea răspunsurilor copiilor, subliniere a ideilor principale. După locul pe care îl ocupă în desfășurarea convorbirii, există două feluri de concluzii: **parțiale și finale**. Concluzia **parțială** este o sinteză la sfârșitul unei idei principale, iar concluzia finală este o sinteză amplă a subiectului discutat, prin care se subliniază ideile principale.

Stabilirea concluziilor se poate face de către copii sau de către educatoare. E important ca educatoarea să-i deprindă pe copii să formuleze singuri concluziile, ea fiind cea care întregeste, scoate în evidență esențialul.

c. Încheierea activității reprezintă un moment de fixare a temei și a conținutului într-o formă nouă față de cea folosită în timpul activității.

Procedeele prin care se poate încheia o convorbire sunt variate, important este să fie ales cel potrivit cu conținutul convorbirii desfășurate, cu nivelul și cu sensibilitatea

grupe. Pentru diversificarea activității și pentru antrenarea tuturor copiilor în activitate, se pot utiliza ghicitori, cântece, dramatizarea unor acțiuni discutate, audierea – vizionarea unor programe artistice, analiza răspunsurilor copiilor, aprecieri adresate colectivului etc.

PROIECT DE ACTIVITATE

Grupa: mare

Tema anuală de studiu: Când/cum și de ce se întâmplă?

Tema săptămânii: „Toamnă, toamnă harnică și de toate darnică”

Tema activității: „Să vorbim frumos despre toamnă”

Tipul activității: consolidare de cunoștințe și deprinderi

Categorii de activități de învățare: Domeniul Limbă și comunicare

Forma de realizare: convorbire

Scopul activității: consolidarea deprinderii copiilor de a se exprima corect din punct de vedere gramatical, de a se exprima în mod cursiv, valorificând cunoștințele privitoare la anotimpul toamna;

Obiective operaționale:

- să formuleze răspunsuri prin propozitii și fraze corecte din punct de vedere gramatical, la întrebările adresate, pe baza materialului prezentat;
- să aplice în situații noi cuvinte și expresii însușite în alte contexte de învățare;
- să formuleze enunțuri logice pentru realizarea povestirii, pornind de la imaginile vizionate

Metode și procedee didactice: expunerea, observația, conversația, problematizarea, exercițiul, povestirea

Mijloace didactice: imagini cu aspecte specifice anotimpului toamna, videoproiector

Forme de organizare a activității: frontal, individual, pe grupe

Durata : 35-40 minute

EVENTIMENTUL DIDACTIC	CONȚINUT ȘTIINȚIFIC	STRATEGII DIDACTICE	EVALUARE
Organizarea activității	-aerisirea sălii de grupă; -pregătirea videoproiectorului; -aranjarea scaunelor sub formă de semicerc; -intrarea ordonată a copiilor în sala de grupă și așezarea lor pe scăunele.		

Introducerea în activitate	Captarea atenției se realizează prin prezentarea la videoproiector a unor imagini cu anotimpul toamna (o livadă cu fructe, o grădină cu legume, o vie, un parc), în timp ce educatoarea recită versurile: Eu sunt toamna ruginie Și-am intrat tiptil în vie Să împrăstii dintr-odată Parfumuri de poamă coaptă. Mărul mândru se întoarce, Și cu mâna semn îmi face Să-mi arate poame coapte, Gălbioare și brumate. Iar grădina dintre nuci, Plină de legume dulci Vrea să fie vizitată. Eu sunt! Toamna cea bogată.	Expunerea Observația Videoproiector Imagini cu anotimpul toamna Frontal	Evaluarea gradul de concentrare al copiilor
Anunțarea temei activității	- Copii, astăzi vom desfășura o activitate în care vom spune tot ce știm noi despre toamnă. Este important să răspundeți în propoziții cât mai frumoase și corecte.	Conversația Explicația Frontal	Interesul manifestat de copii pentru subiectul convorbirii
Desfășurarea propriu-zisă a convorbirii	- Ce este toamna? Un nume de copil, un nume de îmbrăcăminte, un nume de jucărie, un nume de lună a anului sau ce? (... este un anotimp) . - Ce alte anotimpuri cunoaștem ? (...iarna, primăvara, vara). - Care sunt lunile anotimpului de toamnă ? (...septembrie, octombrie, noiembrie). -Cum am spus că se numește luna octombrie? (...brumărel). -De ce o numim brumărel?	Problematizarea Conversația Frontal Individual	Corectitudinea răspunsurilor copiilor

	(...cade bruma).- -Dacă e brumă, afară cum e timpul ? (...e frig , bate vântul). -Știți de ce este frig? (...soarele dă lumină și căldură mai puțină decât vara). - Cum este ziua în anotimpul de toamnă, mai lungă sau mai scurtă decât vara ? (...ziua este mai scurtă toamna decât vara). Sinteza parțială <i>Toamna este un anotimp în care ziua este mai scurtă și noaptea mai lungă, soarele nu mai încălzește la fel de tare, plouă, cade bruma, bate vântul.</i> Ce se întâmplă în livezi și în vie ? (...se coc fructele). Ce fructe de toamnă cunoașteți ? (....mere, pere, nuci, gutui, prune, struguri).- Cum se mai numesc fructele ? (...poame). Describe cu cuvinte frumoase merele, utilizând cuvinte și expresii din poeziile, cântecele învățate. Describe cu cuvinte frumoase perele, utilizând cuvinte și expresii din poeziile, cântecele învățate. Describe cu cuvinte frumoase gutuile, utilizând cuvinte și expresii din poeziile, cântecele învățate. Describe cu cuvinte frumoase nucile, utilizând cuvinte și expresii din poeziile, cântecele, poveștile învățate.	Expunerea Exercițiul Problematizarea Conversația Frontal Individual	Bogăția vocabularului copiilor și capacitatea de a utiliza anumite expresii și cuvinte din texte literare în contexte noi

	- Ce se întâmplă cu fructele din livezi? (... sunt culese). - În ce culeg oamenii fructele? (...în coșuri și lădițe). - De ce se culeg fructele din livezi ? (..pentru a fi puse la păstrat pentru iarnă și pentru a le mânca). - Cum păstrăm fructele pentru iarnă? (...în cămară, în pivniță și punem dulceață și compot). - Ce se întâmplă pe câmp și în grădina de legume?(.... Se coc și se culeg legumele și alte plante). - Ce legume cunoașteți voi? (...ceapă, morcovi, patrunjel, cartofi, usturoi, varză, sfeclă, conopidă, ardei, gogoșari, roșii, semințe de floarea-soarelui, mazăre) - Cum păstrăm legumele pentru iarnă ? (...în pivniță sau le conservăm). - Ce facem din roșii? (....bulion). Sinteza parțială <i>Fructele sau poamele din livezi s-au copt și așteaptă rumene și parfumate să fie culese de către oameni. În grădina de legume și în câmp se coc legumele dulci. Oamenii le culeg în coșuri, le așează frumos în lădițe și apoi sunt duse în cămări pentru a fi păstrate pentru iarnă sau la piață și aprozar, pentru a fi cumpărate de alți oameni.</i> Introducerea unei alte idei se	Expunerea Frontal conversația Problematizarea Frontal	Se va evalua fluența exprimării copiilor și cunoștințele copiilor despre legumele de toamnă Se va evalua fluența exprimării copiilor și a cunoștințelor copiilor despre florile de toamnă

	face prin versurile: „Dragă toamnă, când tu vii Prin pădure și câmpii, De ce iei frunzișul, știi?” (...deoarece frunzele se îngălbenesc, cad și formează un covor de frunze uscate). - De ce se îngălbenesc frunzele și cad? (...pentru că se usucă din cauza frigului, a vântului, a ceții și a brumei). - Ce culoare îmbracă copacii, pădurea, parcurile, toamna? (...ruginie , arămie , cenușie) . - Ce se întâmplă cu florile din grădini și din parcuri? (...se vestejesc, se usucă) - De ce se vestejesc? (...este frig, bate vântul, cade brumă și nu rezistă la frig). - Ce flori au rămas în grădini și în parcuri care înfloresc acum? (...crizantemele și trufănele). - De ce aceste flori nu se vestejesc odată cu celelalte? (...rezistă la frig, au tulpina lemnoasă). Sinteza parțială <i>În parcuri, în livezi și în păduri, frunzele copacilor s-au îngălbenit , se vestejesc și cad pe pământ, formând un covor de frunze uscate, florile se ofilesc și mor; rămân doar crizantemele și tufănelele, flori rezistente la frig.</i> Introducerea unei alte idei se face prin versurile „Și se duc pe rând, pe rând, Zarea lumii-ntunecând Și se duc ca clipele	Expunerea Frontal Conversația Problematizarea Frontal Expunerea	

	<i>despre toamnă”.</i> Ne vom împărți în patru grupe fiecare grupă, fiecare grupă având de formulat propoziții în care să utilizeze cuvinte și expresii frumoase. 1- despre fenomene meteo 2- despre fructe și legume 3- despre îngălbenirea frunzelor și ofilirea florilor 4- despre plecarea păsărilor și pregătirea animalelor pentru iarnă Educatoarea va nota toate propozițiile copiilor și va da forma finală a povestirii (Sinteza generală)		
Încheierea activi tății	Aprecieri asupra implicării copiilor și asupra răspunsurilor date. Vom interpreta cântece despre anotimpul toamna și vom recita poeziile însușite despre acest anotimp.	Exercițiul Conversația Frontal Individual	Se va evalua gradul de însușire a cântecelor și a poeziilor despre toamnă. Aprecieri verbale Aplauze

Modalități de integrare a activităților specifice domeniului limbă și comunicare

Activitățile din cadrul acestui domeniu experiențial, prin specificul lor, dar mai ales prin atractivitatea de care se bucură în rândul copiilor pot fi destul de ușor utilizate în cadrul activităților integrate, atât ca pretext în derularea activităților, cât și ca moment distinct, fie pentru captarea atenției copiilor, fie ca scenariu integrativ. De asemenea, la fel ca și în cazul altor domenii experiențiale, activitățile integrate care au în componența lor activități specifice Domeniului *Limbă și comunicare* pot fi:

- activitate integrată care înglobează toate activitățile din programul unei zile;
- activitate integrată care integrează ALA și DLC din ziua respectivă;

- activitate integrată care înglobează DLC + o altă activitate pe DE dintr-o zi;
- activitate integrată în care activitatea de bază este o activitate DLC în care sunt înglobate elemente din mai multe DE, indiferent de programul zilei.

Indiferent însă de tipul de activitate integrată pentru care optăm, este important să știm că la baza pregătirii acestei activități va sta un scenariu didactic integrativ, care reprezintă o structură unitară, încheiată și coerentă de repere-nucleu, în jurul cărora se articulează situațiile de învățare integrată.

a. Povestea ca scenariu integrativ reprezintă un mijloc educațional al cărui potențial formativ este astăzi frecvent teoretizat. Prin toate componentele sale de structură și ideatice, povestea poate deveni un pretext pentru evocarea unei bogății de conținuturi educaționale, dar și un factor care susține integrarea conținuturilor învățării în jurul unei teme relevante pentru copii, dar și în raport cu realitatea pe care aceștia o explorează. Prin atracția pe care o exercită asupra copiilor preșcolari, încă puternic ancorați în zona fabulației și a ficțiunii, povestea asigură un mediu de învățare motivant și plăcut.

În proiectarea și desfășurarea activităților integrate, povestea poate fi utilizată ca organizator central al conținuturilor integrate, prin utilizarea inițială a ei ca pretext, ca moment de evocare a unui univers încărcat de sensuri și conținuturi diverse, iar, mai apoi, prin:

- *Transpunerea poveștii din planul ficțional, în care se desfășoară, în planul realității.* De exemplu: în cadrul temei „Cum ajunge Cenușareasa la bal fără ajutorul Zânei bune” se prezintă o problemă ce poate fi rezolvată prin apelul la cunoștințe din domeniile experiențiale: *Limbă și Comunicare, Științe, Om și societate, Estetic și creativ.*

- *Aprofundarea profilului unui personaj* al poveștii și, eventual, asocierea acestuia cu profiluri similare oferite de alte povești. Transpunerea în realitate a profilului alcătuit pentru completarea lui: portretul eroului, portretul fetei harnice, portretul fetei istețe, portretul mezinului.

- *Utilizarea unor elemente particulare ale poveștii* ca pretext pentru aprofundarea acestora, dincolo de poveste. De exemplu: situația în care personajele se adăpostesc peste noapte într-o peșteră este un prilej de a discuta despre caracteristicile peșterilor ca formațiuni carstice: specific, tipuri, curiozități, informații inedite etc.

- *Preluarea problemei puse de poveste și identificarea unor soluții alternative.* De exemplu, cum poți merge undeva nici călare, nici pe jos, nici pe drum, nici pe lângă drum (problemă evocată de povestea populară *Fata săracului cea isteță*).

b. Problema reprezintă un organizator puternic structurat al activităților integrate, mai ales atunci când problema formulată ca nucleu de integrare a conținuturilor are caracteristicile unei probleme reale, de interes pentru copii. De exemplu: în curtea grădiniței urmează să fie amenajat un nou loc de joacă, cu aparate de joacă, groapă de nisip etc. Copiii au sarcina de a „proiecta” acel loc de joacă conform dorințelor lor. O astfel de activitate didactică permite integrarea unor conținuturi din domeniile curriculare: *Limbă și comunicare, Științe, Om și societate, Estetic și creativ, Psihomotric.*

c. Concursul. Deoarece în probele de concurs se pot integra sarcini de evaluare din diferite domenii acționale sau/și de cunoaștere, concursul reprezintă un context didactic integrativ, care asigură coerența integrării conținuturilor învățării. Educatoarea va crea un scenariu în care este nevoie de contribuția copiilor, care constă în rezolvarea de sarcini de evaluare pentru câștigarea unui premiu, pentru rezolvarea cât mai rapidă a unei probleme etc.

d. Jocul didactic. De exemplu, jocul „Spune ce nu e adevărat” le cere pe rând copiilor să se gândească la un obiect și să îl descrie prin patru afirmații, dintre care una nu e corectă, prin raportare la caracteristicile obiectului. Colegii trebuie să identifice obiectul pe baza descrierii și să spună care este afirmația incorectă. Concentrarea pe obiecte variate, care evocă domenii experiențiale diferite, asigură caracterul integrativ al situației de învățare.

e.Tema integratoare. Abordarea în cadrul activității integrate a unei teme integratoare, care permite articularea de conținuturi ale învățării, poate asigura un nivel crescut de fuzionare a conținuturilor. Teme precum *Invenții și descoperiri*, *Colecții*, *Experimente* permit parcurgerea de conținuturi informaționale și exersarea de abilități din domenii de cunoaștere variate, care ilustrează totuși un mod particular de raportare la cunoaștere.

Educatoarea este aceea care creează atmosfera și tonusul clasei, comunică entuziasmul ei copiilor, face procesul de învățare activ și interesant. Întotdeauna trebuie să existe un echilibru între ceea ce oferă educatoarea și ceea ce dorește copilul, pentru ca obiectivele propuse să se realizeze cu succes.

PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ

Grupa: mică

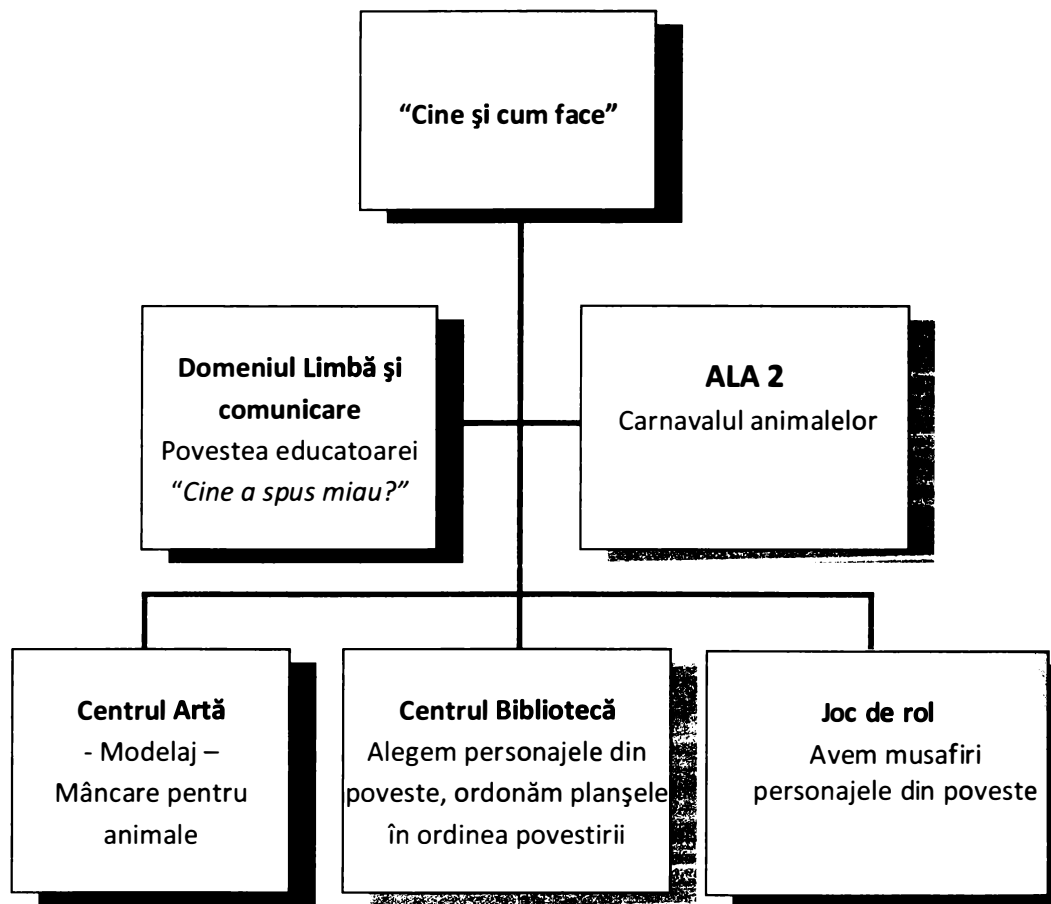
Tema anuală de studiu: Cum este/a fost și va fi aici pe pământ?

Tema săptămânii: „Graiul animalelor ”

Tema activității: „Cine este și cum face”

Tipul activității: mixt

Categorii de activități de învățare:

Forma de realizare: activitate integrată care înglobează toate activitățile din programul unei zile;

Scopul: formarea deprinderii de a asculta o poveste și de a reda ideile acesteia, îmbogățirea vocabularului cu noi cuvinte și expresii; exersarea unor deprinderi practice însușite anterior.

Obiective operationale:

- să identifice personajele din povestea „Cine a spus miau? ”, pe baza textului audiat;

- să ordoneze etapele din poveste în ordinea logică a acțiunii, folosind planșele cu imagini;
- să realizeze hrană pentru animale utilizând tehnici de lucru învățate anterior (modelaj);
- să reproducă onomatopeele animalelor-personaje din poveste, pe baza experiențelor anterioare.

Strategii didactice:

Metode și procedee didactice: conversația, povestirea, explicația, exercițiul, problematizarea

Mijloace didactice: imagini din poveste, elementul surpriză, teatru de păpuși cu păpuși reprezentând personajele din poveste, recompense, CD, planșete și plastilină, pliante cu animale, ecusoane cu personaje din poveste

Forme de organizare a activității: frontal, pe grupe, individual

Scenariul integrativ: povestea și problema

Durata: o zi

Scenariul activității

La finalul întâlnirii de dimineață, se prezintă de către educatoare *Noutatea zilei*, prin care se realizează și captarea atenției.

La ușă bate cineva. Educatoarea deschide ușa și găsește un cățeluș supărat. Îl aduce în fața copiilor și poartă o discuție cu acesta:

-Cine ești ?

- Eu sunt Grivei și sunt foarte necăjit.

-Dar ce s-a întâmplat?

- Eu am mulți prieteni care fac „ham – ham”. Dar ieri, unul dintre prieteni a auzit pe cineva că făcea „miau”și nu știu cine este. Acum vreau să afl.

- Copii, vreți să-l ajutăm pe Grivei să afle cine spune „miau”?

- Da.

Educatoarea anunță apoi tema activității „Cine este și cum face” și le propune copiilor să asculte împreună cu Grivei o poveste prin care vor face cunoștință cu mai multe animale drăguțe.

Educatoarea **expune povestea** clar, cu tonalitate adecvată, cu modularea vocii specifice fiecărui personaj din poveste. În timpul expunerii poveștii, va utiliza marionete de la teatru de păpuși pentru a asigura menținerea interesului copiilor. Pe parcursul expunerii poveștii, va explica cuvintele necunoscute întâlnite, precum și unele expresii.

Fixarea poveștii se va face cu ajutorul planșelor-scene din povești, pe care copiii, cu ajutorul educatoarei, le vor aranja în ordine cronologică.

La final, Grivei îi mulțumește educatoarei că a spus această poveste frumoasă și drept recompensă le propune copiilor să se joace împreună la centrele de activitate.

Centrul Artă-Modelaj- Mâncare pentru animale

Centrul Bibliotecă –Alegem personajele din poveste, Ordonaș planșele în ordinea povestirii

Joc de rol – Avem musafiri personajele din poveste –Cocoșul, Șoricelul, Dulăul, Peștele, Pisica, Albina, Broșcuța –Copiii de la joc de rol vor primi marionetele pentru a intra în rolul personajului, vor imita personajul și, drept recompensă, vor primi „mâncare” pentru animale.

Carnavalul animalelor –Fiecare copil își va alege un ecuson ce reprezintă un personaj din poveste și se vor desfășura jocuri alese de copii, apelând la experiența anterioară a copiilor.

CINE A SPUS MIAU?

Cățelușul dormea pe covoraș lângă canapea. Deodată, ca prin somn, a auzit că cineva a zis:

- Miau!

Cățelușul a ridicat capul și a luat seama împrejur. Nimeni! „Probabil, am visat” - și-a zis el și s-a lungit pe covoraș. Dar iată că cineva a zis din nou:

- Miau!

- Cine-i acolo? Cățelușul a sărit în sus, a dat ocol camerei, s-a uitat sub pat și sub masă. Nimeni!

S-a urcat pe pervazul ferestrei și a văzut un Cocoș plimbându-se prin curte. „Iată cine nu m-a lăsat să dorm” - s-a gândit Cățelușul și a dat fuga în curte, direct la Cocoș.

- Ascultă, tu ai spus „Miau”? - l-a întrebat Cățelușul pe Cocoș.

- Nu, eu nu vorbesc... Și Cocoșul a bătut din aripi slobozând un "Cu - cu - ri - gu - uu!"

- Dar altceva nu știi să spui? - l-a întrebat Cățelușul.

- Nu, numai „Cucurigu” - a răspuns Cocoșul. Cățelușul s-a scărpinat după ureche cu laba de dinapoi și a plecat acasă. Deodată, chiar lângă pridvor, cineva a zis:

- Miau!

„Aha, aici era!” - și-a zis Cățelușul și a început să scurme repede, lângă pridvor, cu toate cele patru lăbuțe.

Când s-a făcut groapa mare, de acolo a țâșnit un Șoricel mic, cenușiu.

- Tu ai spus „Miau”? - l-a întrebat cu asprime în glas Cățelușul.

- „Ți - ți - ți” - a chițăit șoricelul. Cine a zis așa?

- Cineva a zis „Miau”

- Aproape? - a întrebat tremurând Șoricelul.

- Uite, chiar aici - a răspuns Cățelușul.

- Mi-e frică! „Ți - ți - ți”! - a chițăit Șoricelul și a zbughit-o.

Cățelușul a căzut pe gânduri. Deodată, chiar lângă cușca câinelui, cineva a spus tare:

- Miau!

Cățelușul a ocolit cușca de trei ori, în fugă, dar n-a dat de nimeni. În cușcă s-a mișcat cineva... „Aici era...”- și-a zis Cățelușul. „Acum am să-l prind...” S-a apropiat tiptil...

- l-a sărit însă în față un Dulău mare și lățos.

- „Mr - r - r - r”! - a mârâit Dulăul.

- Eu...eu vreau să știu...

- „Mr - r - r - r”!

- Dumneavoastră ați spus „Miau”? - abia a îngăimat Cățelușul, cu coada între picioare.

- Eu ?! Râzi de mine, Cățelule!

Cățelușul a luat-o la sănătoasa cât îl țineau picioarele, spre grădină și acolo, s-a ascuns sub o tufă. Și, deodată, chiar la urechea lui, cineva a spus:

- Miau!

Cățelușul a scos capul de sub tufă și, pe o floare, lângă nasul său, a văzut o Albina pufoasă. „Iată deci cine a zis <<Miau>>”! - s-a gândit Cățelușul și a vrut s-o înhațe cu dinții.

- „Bz - z - z - z”- a bâzâit Albina și l-a pișcat pe Cățeluș chiar de vârful nasului.

Cățelușul a scheunat și a rupt-o la fugă, iar Albina, după el! Zboară și bâzâie:

- Bz - z - z - z ... te pișc! Bz - z - z... te pișc! A alergat Cățelușul la iaz și bâldâbâc în apă!

Când a scos capul din apă, Albina dispăruse. Și, deodată, cineva a spus iar:

- „Miau”!

- Tu ai spus „Miau”? - l-a întrebat cățelușul pe un Peștișor care înota, aproape de el.

Peștele nu a răspuns nimic, a dat din coadă și dus a fost în adâncul iazului.

- „Oac - oac - oac”! - a izbucnit în râs o Broscuță ce ședea pe o frunză de nufăr. Ce, tu nu știi că pești nu vorbesc?

- Atunci, poate tu ai spus „Miau”? - a întrebat-o Cățelușul pe Broscuță.

- „Oac - oac - oac”! - a râs din nou Broscuța. Ce prostuț ești! Broaștele doar orăcăie. Și s-a aruncat în apă.

Cățelușul a plecat acasă, ud, cu nasul umflat. Necăjit, s-a culcat pe covoraș, lângă canapea. Și deodată, a auzit:

- „Miau!!!”

A sărit în sus. Pe pervazul ferestrei ședea o Pisică, cu blana pufoasă, vărgată.

- „Miau”! - a zis Pisica.

- „Ham - Ham - ham”! - a început cățelul să latre. Apoi și-a amintit cum a mârâit Dulăul lățos și a început să mârâie și el: „Mr - r - r - r!”. Pisica s-a arcuit și a șuiarat: „S - s s !” Apoi a fornăit: „Fâr - fâr - fâr” și a zbughit-o prin fereastră.

Cățelul s-a întors pe covorașul său și s-a culcat. Acum știa cine a zis „Miau”.

PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ

Grupa: mare

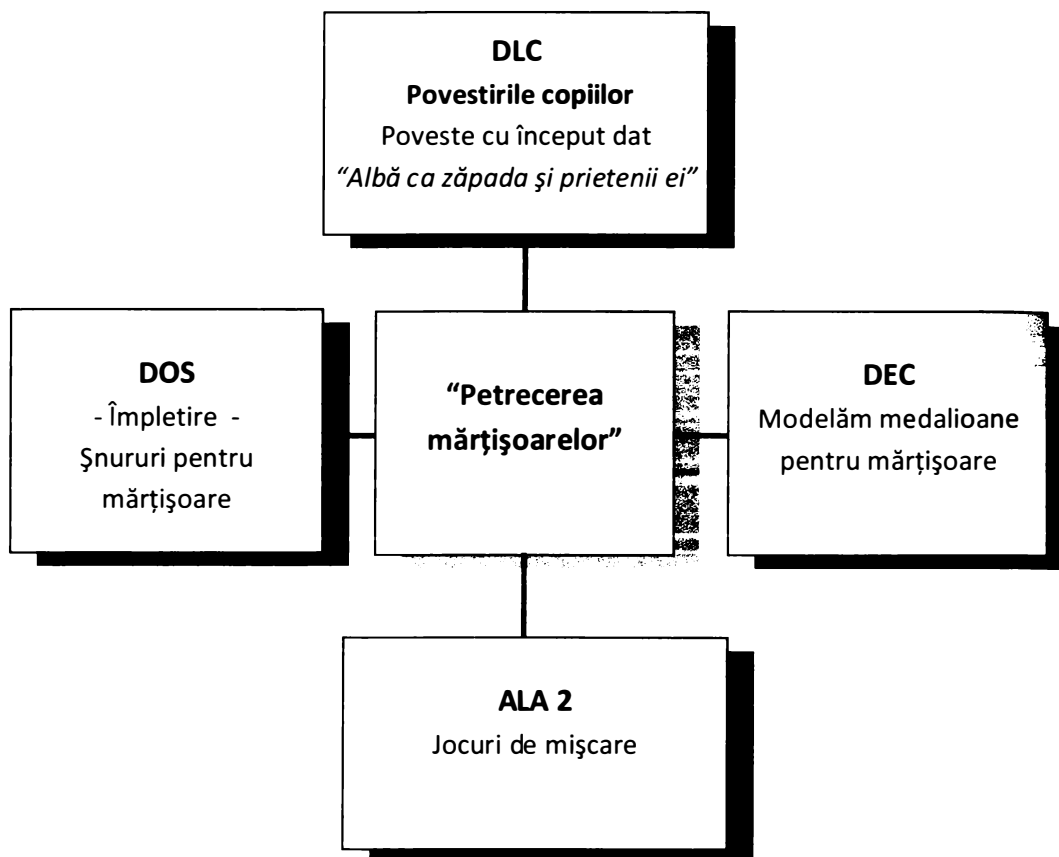
Tema anuală de studiu: Ce și cum vreau să fiu?

Tema săptămânii: „Meșteri făurari – măștișoare”

Tema activității: „Petrecerea măștișoarelor”

Tipul de activitate: mixt

Categorii de activități de învățare:

Forma de realizare: activitate integrată în care activitatea de bază este o activitate DLC în care sunt înglobate elemente din mai multe DE și activități liber alese, indiferent de programul zilei

Scopurile activității: formarea deprinderilor copiilor de a crea scurte povestiri originale și exersarea competențelor de utilizare a elementelor expresive de limbaj; îmbogățirea cunoștințelor despre materiale și caracteristicile lor, precum și despre tehnici de lucru necesare prelucrării acestora în scopul realizării unor produse simple.

Obiective operaționale:

- să propună continuarea, într-un mod personal, a firului narațiunii al cărui început este dat de educatoare;
- să utilizeze expresii și formule specifice povestirilor în fragmentele create de ei;
- să utilizeze materiale din care se pot confecționa măștișoare;
- să realizeze, utilizând tehnica modelajului, diferite forme de măștișoare;
- să realizeze șnur pentru măștișor prin împletirea a două fire de ață, lucrând în perechi;

Strategii didactice:

Metode și procedee didactice: conversația, povestirea, brainstormingul, explicația, demonstrația, exercițiul, Turul galeriei.

Mijloace didactice: Ghem de ață, hârtie colorată, hârtie cauciucată, nasturi, flori uscate, carton, diferite semințe, făină, sare, apă, pahare de unică folosință, boluri, linguri de plastic, plansă de lucru, paie, tava, folie, diferite măștișoare, medalioane

Forme de organizare a activității: frontal, individual, în perechi

Scenariul integrativ: problema

Durata: 60 min

Scenariul activității

Copiii se adună în sala de grupă, iar, în cadrul întâlnirii de dimineață, educatoarea va preciza noutatea zilei, prezentându-i pe invitații zilei, pe Ioana cea Încercătoare și Petre cel Perseverent. Cei doi au venit la grupă să le dea o invitație. Din invitație reiese că cei doi au aflat că în grupă sunt niște meșteri pricepuți și că sunt foarte creativi, așa că doresc să participe la Târgul de măștișoare, însă pentru a merge la petrecere trebuie să îndeplinească anumite sarcini.

Prima sarcină este aceea de a ne imagina un final de poveste –poveste cu început dat Ioana cea Încercătoare va povesti împreună cu educatoarea începutul poveștii „Petrecerea Măștișoarelor”:

În Împărăția Meșterilor, se întindea, cât vedeai cu ochii, Regatul Măștișoarelor Jucăușe. Acestea erau vestite în toată împărăția pentru că în fiecare an, la început de primăvară, dădeau o petrecere mare, mare, la târgul de măștișoare unde erau invitate toate personajele din povești. Fiecare personaj de poveste trebuia să ducă la petrecere cinci măștișoare deosebite. Dar iată ce s-a întâmplat într-un an. Albă ca Zăpada era și ea invitată, dar nu știa ce măștișoare să ducă, astfel încât ale ei să fie cele mai frumoase. A chemat în ajutor pe cineva pe care și voi îl cunoașteți, pe Petre cel Perseverent și i-a cerut un sfat. Acesta i-a dat un sfat, să îi roage pe prietenii ei s-o ajute. La cine credeți că a apelat Albă ca Zăpada? Cum credeți că au ajutat-o?

Copiii vor continua povestea...

Vor fi apreciate poveștile pentru originalitate și pentru fluența exprimării.

Petre cel perseverent i-a mai dat un sfat Albei ca Zăpada- să ceară copiilor din grădinițe modele de măștișoare.

A doua sarcină este aceea de a **confeționa prin modelare**(DEC) și impletire (DOS) măștișoare. Trecerea la mășuțele de lucru se va face pe cântecul *Măștișoare, măștișoare*.

La activitatea practică, copiii vor lucra, la început, în perechi, pentru realizarea șnururilor pentru măștișoare, apoi la activitatea de modelaj, individual, vor modela aluatul pentru a forma măștișoare diversificate și le vor decora cu materialele puse la dispoziție.

La sfârșitul activității, vom apela la metoda Turul galeriei, copiii expunând măștișoarele în diferite colțuri ale grupei, având astfel posibilitatea de a le observa și aprecia cu câte o bulină pe cele mai reușite. Cinci măștișoare, care au acumulat mai multe buline vor fi duse de către Petre cel Perseverent Albei ca Zăpada, iar celelalte vor participa la Târgul măștișoarelor din Regatul Măștișoarelor Jucăușe.

În fața panoului cu măștișoarele, expuse vom relua povestea, îmbogățind-o în conținut prin descrierea modului în care copiii au ajutat-o pe Albă ca Zăpada.

În continuare, copiii vor fi recompensați de către Ioana cea Încrezătoare și Petre cel Perseverent cu medalioane.

La final, copiii vor dansa (*joc de mișcare*) pe melodiile *Măștișoare, măștișoare* și *Vine, vine primăvara*.

PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ

Grupa: mare

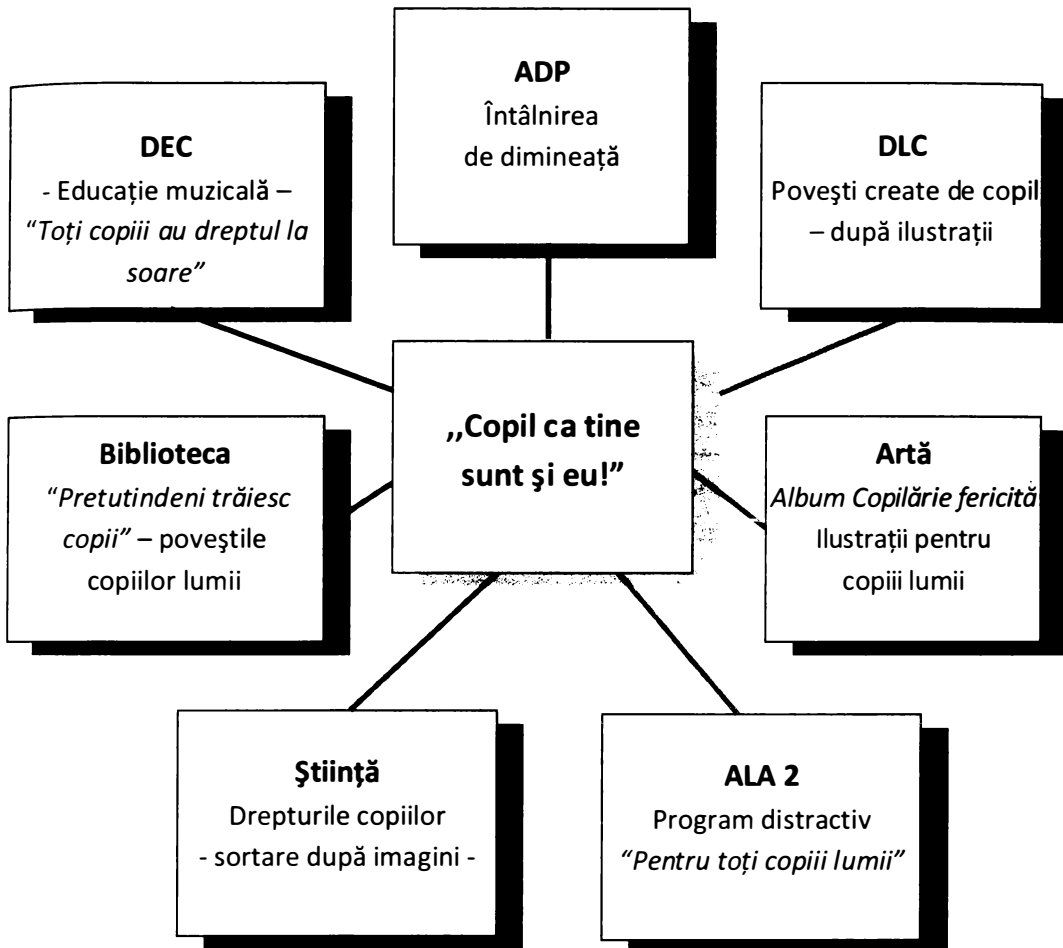
Tema anuală de studiu: „Cine sunt/suntem?”

Tema săptămânii: „Pretutindeni trăiesc copii”

Tema activității: „Copil ca tine sunt și eu!”

Tipul activității: mixt

Categorii de activități de învățare:

Forma de realizare: activitate integrată care înglobează toate activitățile din programul unei zile;

Scopurile activității: formarea deprinderilor copiilor de a crea scurte povestiri originale despre viața și drepturile copiilor din toată lumea; exersarea competențelor de utilizare a elementelor expresive de limbaj; exersarea tehnicilor de lucru necesare prelucrării

diverselor materiale, în scopul realizării unor produse simple; exesarea deprinderii de a cânta cursiv, respectând linia melodică;

Obiective operaționale:

- să formuleze propoziții corecte din punct de vedere gramatical și cu sens logic, pe baza imaginilor prezentate;
- să creeze scurte povestiri, pe baza imaginilor prezentate;
- să precizeze care sunt drepturile/îndatoririle pe care le au toți copiii lumii indiferent de culoarea pielii, de țara de origine, de religie;
- să manifeste sentimente de toleranță și prietenie, empatie, compasiune, grijă față de ceilalți, prin raportare la situații reale de viață;
- să interpreteze în grup cântecul „Copil ca tine sunt și eu”, asociind mișcările sugerate de text;
- să selecteze imagini cu aspecte din viața copiilor, aranjându-le pe panou pe baza indicațiilor primite (respectarea sau nerespectarea drepturilor copiilor);
- să realizeze stegulețe, utilizând tehnici de lucru cunoscute (pliere, asamblare, lipire);

Strategii didactice:

Metode și procedee didactice: conversația, povestirea, problematizarea, brainstormingul, turul galeriei, exercițiul, învățarea prin descoperire.

Mijloace didactice: imagini cu aspecte din viața copiilor din lume (copii care se distrează cu familia la munte, la mare, în parcuri; copii care merg la grădiniță, în tabere; copii care sunt obligați să cerșească), păpuși, două panouri (forma globului pamântesc) – pe unul scrie „Așa da!”, pe altul, „Așa nu!”, acuarele, foi desen, stegulețe, reviste, atlase.

Forme de organizare a activității: frontal, pe grupe, individual

Scenariul integrativ: povestea

Durata: o zi

Scenariul zilei

Activitatea debutează cu „Întâlnirea de dimineață” (ADP).

Salutul – Copiii sunt salutați cu formula: „Bună dimineața, dragi copii!”.

Împărtășirea cu ceilalți– „Povestim despre drepturile și îndatoririle copiilor”

Prezența – Copiii prezenți își aleg pozele și le așează pe panou.

Calendarul naturii – Se completează calendarul naturii.

Momentul de mișcare este realizat prin jocul cu cântec “Dacă vesel se trăiește”.

Noutatea zilei – prezența Îngerașului care îi invită să participe la un mic spectacol.

Apar două păpuși cu piele albă, îmbrăcate frumos, care se joacă, cântă și dansează. De ele se apropie o fetiță (păpușă îmbrăcată cu haine peticite). Cu o voce abia șoptită spune:

- *Mă primiți și pe mine să mă joc cu voi?*

- Nu, răspund tare fetițele, în același timp. Tu nu vezi cum arăți? Uite ce haine rupte ai!

- Dar, hainele mele, deși sunt rupte sunt curate. Părinții mei nu au bani să-mi cumpere unele noi. Vă rog, primiți-mă și pe mine, o să mă port frumos!

- Nu vrem să ne jucăm cu tine! Și fetițele îi întorc spatele!

Fetiței cu hainele rupte îi dau lacrimile și pleacă rușinată.

După puțin timp, apare o altă fetiță cu pielea neagră. Și ea se îndreaptă spre cele două fetițe și le roagă să o primească în joc.

Fetițele o alungă și pe ea, spunând că este urâtă, are pielea neagră. Fetița cu pielea neagră își șterge lacrimile pe furiș, apoi se îndepărtează.

Atunci, apare „Îngerul Păzitor” al copiilor, o fetiță îmbrăcată în alb, cu aripi de îngerăș și aură argintie deasupra capului.

- Nu este frumos cum vă purtați, fetelor! Cu ce este vinovată fetița cu rochie ruptă? Dar cea cu pielea neagră? De ce nu vă jucați și cu ele? Și ele sunt copii, chiar dacă una este tristă pentru că părinții nu-i pot cumpăra lucruri noi, iar cealaltă are pielea neagră, așa cum o au toți copiii din țara ei. Hainele și culoarea pielii nu le fac fetițe rele și ele au dreptul să se joace, să-și facă prieteni, să meargă la școală, numai că ele, pentru a fi fericite, au nevoie de voi, de ajutorul vostru, de iubirea și prietenia voastră!

Cele două fetițe cumpănesc și își recunosc greșeala, își cer iertare pentru faptele lor și le invită pe celelalte două fetițe să se joace cu ele. Fetițele se împacă și cântă împreună cântecul: „Toți copiii au dreptul la soare”.

După încheierea teatrului de păpuși, educatoarea poartă o discuție cu copiii, referitoare la ceea ce vizionaseră:

“Au procedat corect cele două fetițe? De ce?”

“Ce ar fi trebuit să facă?”

“Culoarea pielii sau hainele purtate îl fac pe un copil mai bun?”

Îngerășul precizează copiilor că, indiferent de culoarea pielii, de țara în care locuiesc, toți copiii au aceleași drepturi: la un nume, la o familie, la educație, la o țară, au dreptul să se joace, să cânte și să danseze.

Copiii sunt atenționați asupra faptului că în lume mai sunt și copii triști, care nu au familie, nu au cu ce să se îmbrace, pe care părinții nu-i trimit la grădiniță și la școală. De aceea, ei, care au de toate, au datoria de a-i respecta, de a-i înțelege pe cei cu necazuri, de a-i ajuta, oferindu-le daruri, prietenia și dragostea lor.

„Îngerășul” îi anunță pe copii că va sta toată ziua cu ei pentru a vedea cum se comportă, iar pe cei buni îi va face „ajutor de îngerăș” ca să-l ajute în munca sa, aceea de a ocroti copiii triști, cu necazuri.

Păpușile îi întreabă pe copii dacă doresc să învețe și ei cântecul, iar după ce execută exercițiile de omogenizare a vocilor, cântă împreună cântecul.

În continuare, prin intermediul unei **tranziții** „Ne plimbăm printre sectoare,/ De aproape le privim,/ Ce înseamnă fiecare,/ Să vedem dacă ghicim!” se face trecerea spre centrele de interes. Fiecare copil își alege sectorul în care dorește să lucreze:

Artă – unii copii realizează albumul „Copilărie fericită” decupând din ziare, reviste, atlase imagini cu copii; al doilea grup realizează, cu ajutorul elementelor de limbaj plastic și practic, stegulețe pentru copiii lumii.

Știință – copiii vor selecta din imaginile de pe masă, imagini cu copii ale căror drepturi sunt respectate și le așează la panoul cu „Așa da!”, iar imaginile cu copii ale căror drepturi nu au fost respectate le așează la panoul „Așa nu!”

Bibliotecă – copiii vor selecta imagini care ilustrează câte o poveste despre un copil de la pol, din Africa, din Asia, din România și vor confecționa seturi *Poveștile Copiilor Lumii*, pe care le vor prezenta.

După ce copiii au terminat activitățile se face Turul galeriei, pentru a fi admirate lucrările și panourile realizate.

Prin intermediul **tranziției** „Hai cu toții împreună/ Să cântăm cu voce bună”, se face trecerea spre repetarea cântecului „Copil ca tine sunt și eu”. Cântecul va fi intonat cu toți copiii și pe grupe: fete și băieți, asociind mișcările sugerate de text.

Apoi se va desfășura activitatea de educare a limbajului: povestiri create de copii după un șir de ilustrații pe baza seturilor de imagini de la centrul Bibliotecă *Poveștile Copiilor Lumii*. Se vor realiza 4 povești, pe care educatoarea le va înregistra.

La finalul activității, „Îngerașul” apreciază activitatea copiilor și se declară foarte mulțumit. Toți copiii primesc ecusoane care îi transformă în „ajutor de îngerași” și le propune ca împreună să realizeze o petrecere *Pentru toți copiii lumii*, unde vor cânta și vor dansa.

PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ

Grupa: mijlocie

Tema anuală de studiu: Cum este/a fost și va fi aici pe pământ?

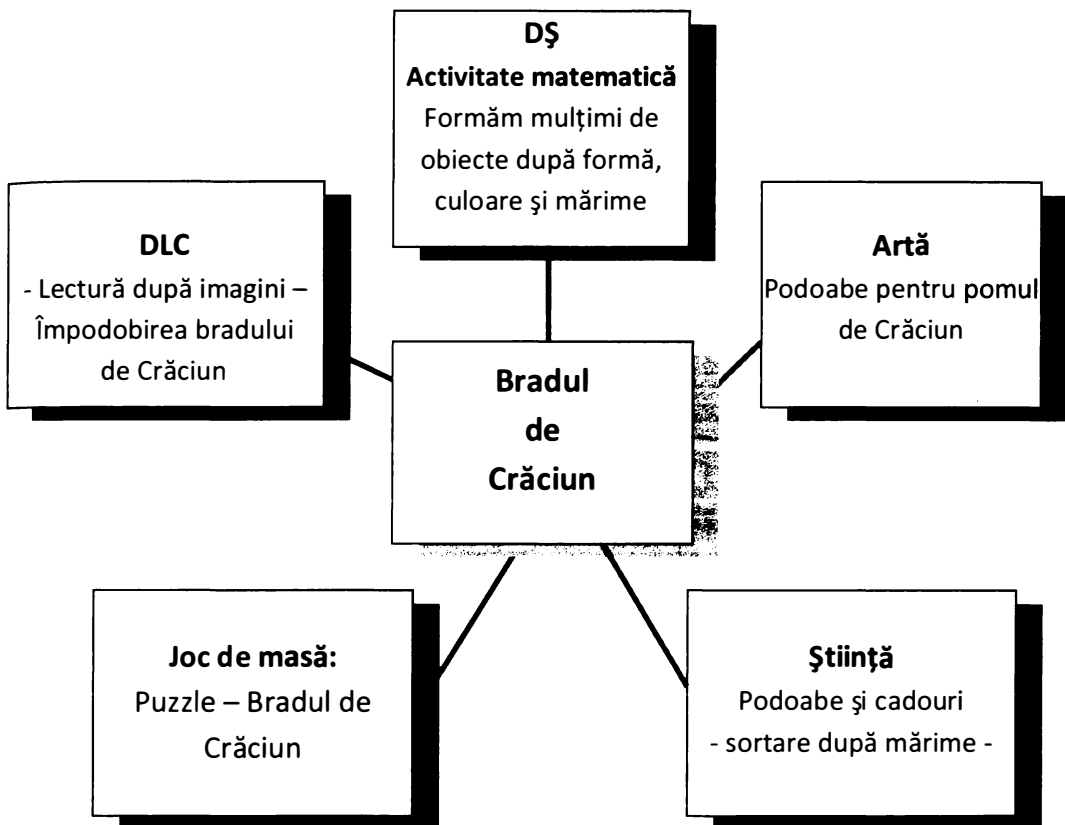
Tema proiectului: „Sărbătorile bucuriei”

Tema săptămânii: „În jurul bradului”

Tema activității: „Bradul de Crăciun”

Tipul activității: mixt

Categorii de activități de învățare:

Forma de realizare: activitate integrată care înglobează DLC + o altă activitate pe DE dintr-o zi+ALA1;

Scopurile activității: dezvoltarea capacității de exprimare orală, de înțelegere și utilizare corectă a semnificațiilor structurilor verbale orale; constituirea de mulțimi după criteriul culorii, al formei și al mărimii; exersarea tehnicilor de lucru necesare prelucrării diverselor materiale, în scopul realizării unor produse simple.

Obiective operaționale:

- Să precizeze elementele componente ale tabloului, pe baza întrebărilor formulate;
- Să formuleze enunțuri pe baza imaginilor din tablou ;
- Să redea, sub forma unei povestiri, conținutul tabloului lecturat;
- Să clasifice obiectele după criteriile: formă, culoare și mărime, ghidându-se după indicațiile primite;
- Să compare obiectele după criteriul mărimii, valorificând informațiile primite;
- Să confecționeze podoabe pentru pomul de Crăciun, utilizând tehnici de lucru cunoscute (colorare, pictură, lipire).

Strategii didactice

Metode și procedee didactice: conversația, exercițiul, expunerea, povestirea, observația, explicația, demonstrația, problematizarea;

Mijloace didactice: tablou ce reprezintă împodobirea bradului de Crăciun, brad artificial, podoabe diverse, cadouri, beteală, materiale pentru confecționat podoabe pentru brad-hârtie glasă, creponată, acuarele, pensule, podoabe din polistiren, planșă cu brad.

Forme de organizare a activității: frontal, pe grupe, individual;

Scenariul integrativ: tema integratoare

Durata: 60 min

Scenariul activității

Întâlnirea de dimineață

Educatoarea intră în sală însoțită de grupa de copii. Aceștia se așează în semicerc pe covor și se desfășoară întâlnirea de dimineață, iar la finalul acestei activități se anunță Noutatea zilei.

Se anunță tema zilei: *Bradul de Crăciun*.

Elementul surpriză – un cadou mare în care sunt toate materialele pentru activități (podoabe de brad, planșă mare de carton care reprezintă un brad neîmpodobit). Arăt copiilor coletul, dar nu-l deschid.

Tranzitie: Imitând zborul fulgilor de nea, copiii se îndreaptă spre scăunele pentru a desfășura lectura după imagini și activitatea matematică.

- Priviți ce brad frumos este reprezentat aici în tablou!

Copiii au fost lăsați să-și exprime liber primele impresii în legătură cu tabloul (recunoașterea și denumirea elementelor observate), după care se trece la *analizarea și descrierea dirijată a tabloului*, folosind următoarele întrebări:

- Ce culoare are bradul?
- Când își schimbă culoarea?
- Unde este așezat?
- Ce fac oamenii și copiii cu el?
- Cu ce îl împodobesc?
- Ce culoare au globurile, dar betelele?

- Ce pune băiețelul în vârful bradului?
- Cine îl ajută?
- Ce așează fetița și mama sub brad?
- Cine aduce cadourile de Crăciun?

Se face o sinteză finală sub formă narativă:

„Într-o zi frumoasă de iarnă, când din cer cădeau fulgi ușori de nea, în casă totul era pregătit pentru împodobirea bradului de Crăciun.

Toată familia era în sufragerie și pregătea podoabe pentru bradul verde, care aștepta cu nerăbdare să aibă crengile încărcate și viu colorate.

Tata ajuta băiețelul să așeze în vârf steaua strălucitoare, în timp ce mama și fetița așezau pe crengi globurile colorate, betelele sclipitoare și alte minunate podoabe de Crăciun. Apoi, sub brad puneau cadourile care urmau să fie desfăcute în noaptea de Ajun.

Toată lumea era fericită și cântau colinde!”

Tranzitie: Copiii se ridică de pe scăunele și cântă în jurul bradului, având ca suport muzical cântecul *Brăduțul*.

- Pentru că ați povestit atât de frumos ce ați văzut în tablou, haideți să deschidem cadoul pe care vi l-am arătat de dimineață. Să vedem ce surprize avem aici. Se deschide coletul și se descoperă materiale pentru decorarea brăduțului –globuri rotunde, roșii galbene, verzi, mici și mari, stelute mici și mari, betele de diferite culori, de fapt toate decorurile care se regăsesc în tabloul lecturat anterior. Totodată, copiii descoperă planșa cu brăduțul nedecorat.

- Dragi copii, după cum v-am mai spus trebuie să împodobim bradul, dar podoabele s-au amestecat pe drum. Haideți mai întâi să le sortăm!

Trei, patru copii din grupă îndeplinesc sarcina dată de educatoare (formează mulțimi de podoabe după formă, mărime, culoare), ceilalți sunt atenți pentru a-i verifica.

- Și acum să împodobim brăduțul! Va trebui să așezăm în brăduț **tot atâtea** decorațiuni, câte sunt în brăduțul din tablou, ținând cont de formă și de mărime. Când vom termina de împodobit, bradul nostru va fi la fel de frumos ca celălalt. Pe măsură ce copiii vor rezolva sarcinile, voi solicita acestora ca permanent să verbalizeze acțiunea, insistând asupra utilizării unui limbaj adecvat, raspunsuri în propoziție.

În ultima parte a activității copiii vor trece cu ajutorul tranziției **Brăduț, brăduț**, la centrele de interes.

Se vor prezenta copiilor temele centrelor de interes și obiectivele propuse spre realizare. În acest sens, se va trece pe la toate centrele de activitate deschise.

Vor fi date explicațiile necesare realizării obiectivelor menționate și vor fi prezentate mijlocele de învățământ ce vor fi folosite.

Copiii își vor alege centrul la care vor să lucreze / joace pentru început:

Artă : Podoabe pentru pomul de Crăciun- confecționare

Științe: Podoabe și cadouri-sortare de podoabe și cadouri mari și mici și să le așeze în bradul mare sau mic **Joc de masă: Puzzle - Bradul de Crăciun**

Se dă semnalul de începere a lucrului.

Pe tot parcursul desfășurării activității, educatoarea se plimbă pe la toate centrele de interes, dar insistă la centrul Artă.

Se urmărește modul cum relaționează preșcolarii, cum comunică și interacionează cu partenerii de grup, dar și cum manipulează materialele pentru joc.

Se dă semnalul prevestitor, apoi cel de încetare a lucrului.

Cu ajutorul podoabelor realizate la acest centru se va împodobi, prin lipire, bradul de pe planșă. Amplasarea podoabelor pe brad va ține cont de planșa care a fost folosită la lectura după imagini.

PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ

Grupa: mare

Tema anuală de studiu: Cu ce și cum exprimăm ceea ce simțim?

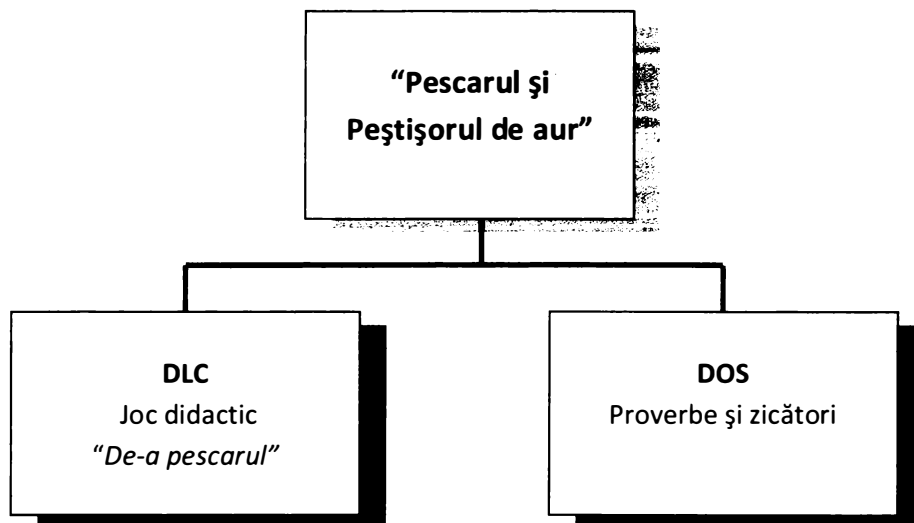
Tema proiectului: „Lumea minunată ascunsă în cărți”

Tema săptămânii: „Povești nemuritoare”

Tema activității: „Pescarul și peștișorul de aur”

Tipul activității: Consolidare de cunoștințe, priceperi și deprinderi

Categorii de activități de învățare:

Forma de realizare: activitate integrată care înglobează DLC + o altă activitate pe DE dintr-o zi;

Scopurile activității: consolidarea deprinderilor de exprimare orală prin activizarea limbajului și utilizarea corectă a semnificațiilor structurilor verbale orale; dezvoltarea creativității limbajului oral; argumentarea unor comportamente și atitudini identificate în diverse contexte de viață.

Obiective operaționale:

- să se exprime corect din punct de vedere fonetic, lexical și gramatical, în situațiile de comunicare, pornind de la imaginile observate;
- să completeze propozițiile eliptice cu cuvintele/expresiile potrivite, folosind imaginile;
- să redea povestirea pe baza imaginilor prezentate;
- să aprecieze în situații concrete unele comportamente și atitudini în raport cu normele prestabilite, pornind de la mesajul povestirii;
- să argumenteze afirmațiile făcute, pe baza proverbelor și zicătorilor analizate.

Strategii didactice:

Metode și procedee didactice: conversația, explicația, demonstrația, povestirea, exercițiul, brainstorming, învățarea prin cooperare, diagrama Venn.

Mijloace didactice: imagini din povestea „Pescarul și peștișorul de aur”, barcă, decor marin, undiță magnetică, jetoane peștișori, jetoane cu imagini din poveste, diagrama Venn, bol de sticlă, costum peștișor auriu, ciocolată – peștișori.

Forme de organizare a activității: frontal, pe grupe, individual;

Scenariul integrativ: joc didactic

Durata: 50 min

Scenariul activității

În timp ce copiii se așează pe scăunele, pregătiți pentru activitate, apare pescarul (un copil deghizat) care se prezintă prin câteva versuri:

„Sunt pescarul cel vestit!
Când prind pești, sunt fericit,
Undița mi-e fermecată,
Ține zece pești deodată!
Și prind, nu e de mirare,
Pește...cam atât....de mare!”

Copiii trebuie să recunoască personajul reprezentat de copilul deghizat și povestea din care face parte. Cu ajutorul câtorva întrebări (*Unde se desfășoară acțiunea poveștii?, Care sunt personajele întâlnite în poveste?, Ce concluzie (putem desprinde) din această poveste*, se realizează reactualizarea poveștii.

Pescarul le prezintă copiilor o barcă și o undiță pe care le-a adus în dar și le dezvăluie faptul că a venit să se joace cu ei un joc nou, „De-a pescarul”, iar la finalul activității are o surpriză pentru ei: dacă vor fi atenți și activi îi va învăța „Dansul pescarilor”. Pentru a-i motiva pe copii, pescarul le prezintă acest dans înainte de începerea jocului.

Desfășurarea jocului „De-a pescarul”

Varianta 1 – Copiii sunt invitați să aleagă dintr-un bol de sticlă câte un jeton cu peștișor și să completeze enunțul dat de acesta (pe spatele imaginii).

- În bordei, trăia un moșneag cu baba lui care era cam (rea de gură).

- *Moșneagul și baba lui se hrăneau numai cu(pește) pe care moșul îi prindea cu(undița).*

- *Odată, pescarul avu.....(noroc) și prinse un(peștișor de aur).*

- *Baba i-a poruncit moșneagului să-i ceară peștișorului de aur mai întâi(o covată nouă), apoi(o casă mai frumoasă) și-n cele din urmă....(un palat).*

- *Baba fiind lăcomă, toate darurile primite.... (i-au fost luate) și ei au rămas din nou....(săraci).*

Varianta 2 – Pescarul va alege un copil utilizând versurile:

“ Din Oceanul Pacific/A ieșit un pește mic,lar pe coada lui scria:/Ești pescar chiar dumneata.”

Copilul ales va urca în barcă și va pescui cu o undiță magnetică un peștișor auriu. Va trebui să răspundă la întrebarea pe care acesta i-o adresează (pe spatele imaginii). Copiii vor avea de răspuns la următoarele întrebări:

- *Care sunt personajele din povestea „Pescarul și peștișorul de aur”?*

- *Care sunt personajele pozitive? Dar negative?*

- *Cum era baba? Dar moșul?*

- *Cu ce personaj din poveste ai dori să semeni? De ce?*

- *Ce dorințe a îndeplinit peștișorul de aur?Tu ce dorință ai vrea să-ți îndeplinească peștișorul de aur ?*

Varianta 3 – Se va utiliza metoda Diagrama Venn (baba și moșneagul).

Pescarul va alege un copil utilizând versurile:

„Din Oceanul Pacific/A ieșit un pește mic

lar pe coada lui scria:/Ești pescar chiar dumneata.”

Copilul ales va urca în barcă și va pescui cu o undiță magnetică o imagine. Va trebui să descrie imaginea „pescuită” și să o atașeze în diagrama Venn în locul corespunzător.

Varianta 4 – Copilul ales va urca în barcă și va pescui cu o undiță magnetică un peștișor albastru. Fiecare peștișor va avea inscripționat pe verso câte un proverb despre lăcomie sau bunătate. Educatoarea va citi proverbul, apoi îi va solicita copilului să explice semnificația proverbului, făcând referire la povestea „Pescarul și peștișorul de aur” . Copilul va atașa în diagrama Venn peștișorul-proverb în funcție de personajul din poveste căruia i se potrivește.

Proverbe :

- *Bun ca pâinea bună, îi iei bucătura din gură!*

- *Bunătatea dă naștere la bunătate!*

- *Bine faci, bine găsești!*

- *Om bun și-n zilele rele-i tot bun!*

- *Lăcomia strică omenia!*

- *Nemulțumitului i se ia darul!*

- *Ulciorul nu merge de multe ori la apă, ori se sparge, ori se crapă!*

- *Lacomul pentru o pâine te vinde ca pe un câine!*

- Cine nu se mulțumește cu puțin nu merită nici mai mult!

Pescarul este foarte încântat de cum s-a desfășurat jocul (se fac aprecieri colective și individuale) și îi învață pe copii și restul dansului. Toți dansează fericiți. Copiii primesc încă o surpriză: câte o ciocolată sub formă de peștișor.

PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ

Grupa: mijlocie

Tema anuală de studiu: Cine și cum planifică/ organizează o activitate?

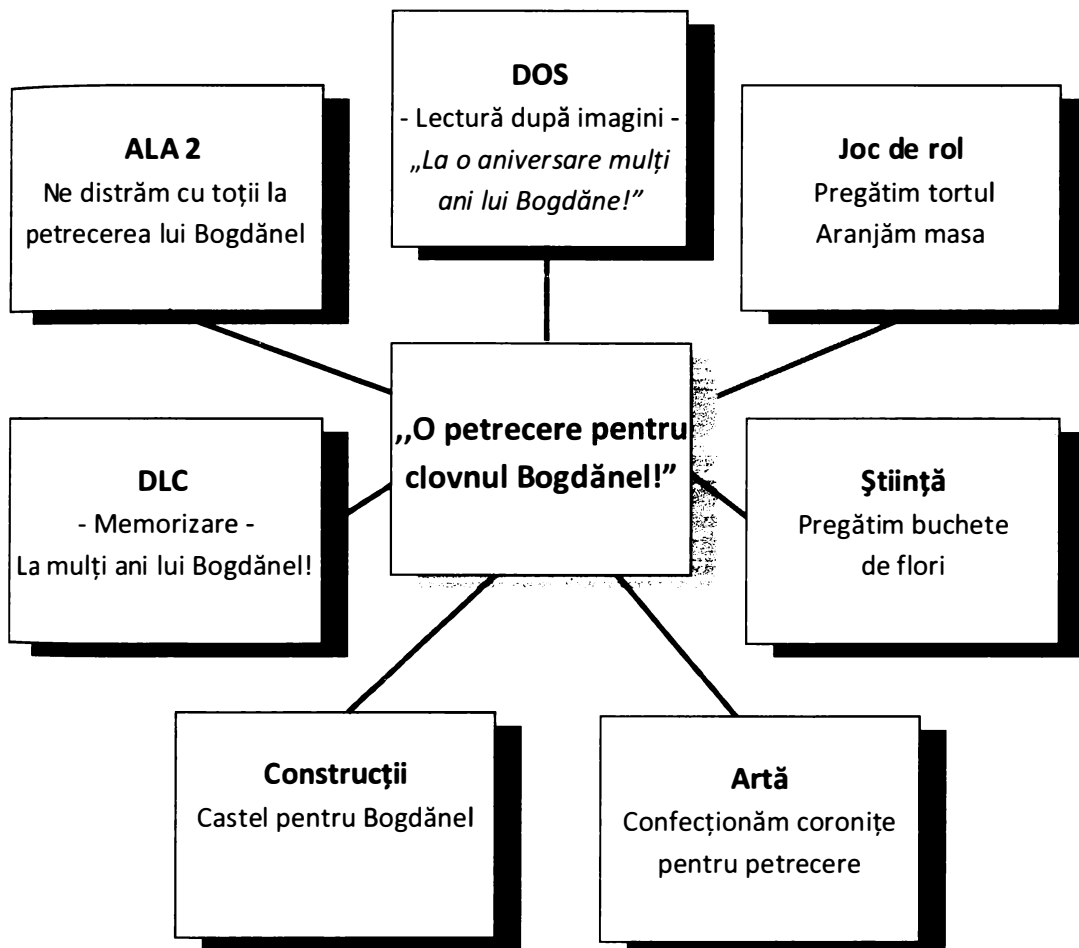
Tema proiectului: „Petrecerea !”

Tema săptămânii: „1 Iunie ”

Tema activității: „ O petrecere pentru clovnul Bogdănel!”

Tipul activității: mixt (transmitere de cunoștințe, exersare de priceperi și deprinderi)

Categoriile de activități de învățare:

Forma de realizare: activitate integrată care înglobează toate activitățile din programul unei zile;

Scopurile activității: organizarea unui eveniment, conștientizând importanța respectării unor norme de comportare civilizată și de igienă personală; exersarea deprinderii de a reproduce expresiv poezia, prin exersarea funcțiilor memoriei și educarea calităților ei; exersarea deprinderii de a formula propoziții despre ceea ce văd într-o imagine.

Obiective operaționale:

- să aprecieze în situații concrete unele comportamente și atitudini în raport cu unele norme prestabilite și cunoscute, utilizând un limbaj adecvat;
- să recite poezia „La mulți ani lui Bogdănel!”, cu respectarea intonației, a ritmului, a pauzei, în concordanță cu mesajul transmis;
- să identifice etapele concrete în organizarea unei petreceri și rolul membrilor familiei în organizarea ei;
- să realizeze construcții din piesele puse la dispoziție;
- să grupeze flori după criteriul culorii;
- să realizeze coronițe pentru petrecere, utilizând tehnici de lucru cunoscute (rupere, lipire);

Strategii didactice :

Metode și procedee didactice: convorbirea, brainstorming, demonstrația, explicația, exercițiul.

Mijloace didactice: tablou, emoticoane, casetofon, videoproiector, coifuri, confetti, biscuiți, fructe, lego, flori de hârtie de diverse culori, hârtie glasată, lipici

Forme de organizare a activității: frontal, pe grupe, individual;

Scenariul integrativ: problema

Durata: o zi

Scenariul zilei

De dimineață, educatoarea le povestește copiilor că dimineață, când a intrat în sala de grupă, l-a găsit pe clovnul Bogdănel tare supărat, pentru că ieri la petrecerea de 1 lunieă copiii l-au neglijat, s-au jucat și s-au distrat doar cu noile jucării primite în dar și cu personajele de la teatrul de păpuși venite în grădiniță, așa că acum s-a așezat trist în debara în spatele raftului și nu mai vrea să vină în sala de grupă. Mai multă a aflat că azi e ziua de naștere a lui Bogdanel. Educatoarea le propune copiilor să-i organizeze ei o petrecere lui Bogdanel și să sărbătorească împreună, iar când totul va fi pregătit o să-l chemăm pe clovnul Bogdanel și precis o să-i treacă supărarea. Copiii sunt încântați de propunerea educatoarei.

Pentru început, se poartă o discuție cu copiii pe marginea unui tablou, cu referire la organizarea unei zile de naștere, pentru a ști exact ce au de făcut.

Plan de întrebări:

- *Ce este o aniversare?*
- *Ce cadouri oferim?*
- *Cum ne îmbrăcăm?*
- *Ce facem în timpul petrecerii?*
- *Cum oferim cadourile?*
- *Cum primim cadourile?*
- *Cum se așează masa festivă?*
- *Cine participă la o petrecere de aniversare în familie?*

Cu această ocazie, se reactualizează și tema legată de familie:

- *Cine compune familia de bază?*
- *Care sunt tinerii din familie?*
- *Care sunt adulții, bătrânii din familie?*

Se aleg rolurile pentru fiecare membru al familiei în parte, după care fiecare va avea o sarcină de rezolvat pentru organizarea evenimentului.

Activitățile pe centre

Vor fi prezentate explicațiile necesare realizării obiectivelor menționate și vor fi prezentate mijloacele de învățământ ce vor fi folosite.

Joc de rol - pregătirea tortului din biscuiți cu fructe și aranjarea mesei

Construcții - castel pentru Bogdănel

Artă - confecționare de coronițe pentru petrecere

Știință - Pregătim buchete de flori

După desfășurarea activităților la centre, copiii se așează pe scăunele și împreună cu educatoarea vor învăța o poezie pentru Bogdanel, respectându-se metodologia activităților de memorizare.

La mulți ani lui Bogdănel

Ai obrazul de fetiță,

Cu o buclă ștrengărită;

Glasul, zvon de clopoțel,

Tu ești clovnul Bogdănel.

Astăzi, chiar de ziua ta,

La mulți ani îți vom ura.

Să crești mare, sănătos

Și să fii, mereu frumos!

Urmează apoi costumarea copiilor pentru sărbătoare cu coifuri, confetti etc. Când pregătirea este gata, își face apariția Bogdanel. Copiii vin la el pe rând, îl felicită, îi oferă cadoul și împreună îi recită poezia *La mulți ani lui Bogdănel* și îi cântă *La mulți ani!*. După aceea, copiii iau masa, iar, în final, îl invită pe Bogdănel la dans.

În semn de mulțumire, Bogdănel le dăruiește un simbol (*Happy face*), reprezentând starea lui în urma acestei zile.

PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ

Grupa: mare

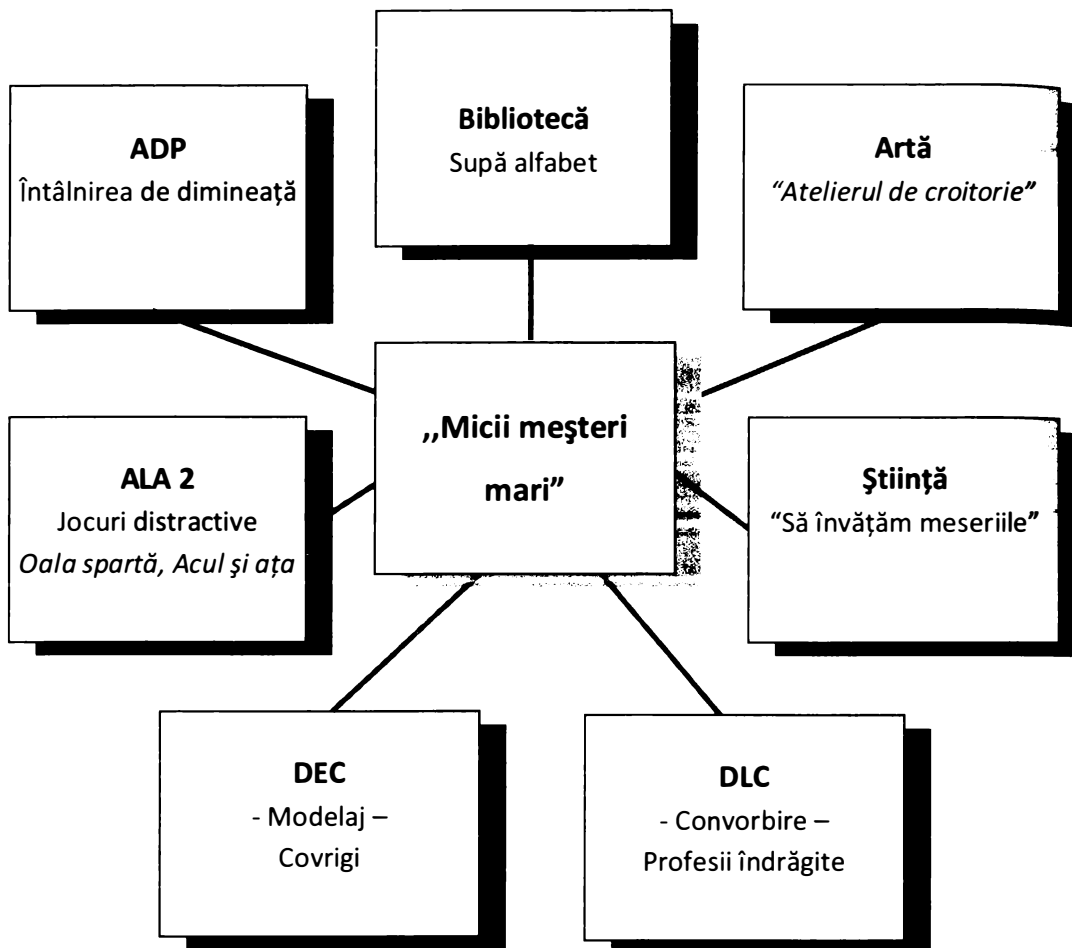
Tema anuală de studiu : Ce și cum vreau să fiu?

Tema săptămânii: „As vrea sa fiu...”

Tema activității: „Micii meșteri mari”

Tipul activității: consolidare de cunoștințe, priceperi și deprinderi

Categorii de activități de învățare:

Forma de realizare: activitate integrată care înglobează toate activitățile din programul unei zile;

Scopurile activității: dezvoltarea capacității de exprimare orală prin activizarea limbajului, prin utilizarea corectă a structurilor verbale orale; dezvoltarea capacității de a diferenția sunetul inițial al diferitelor cuvinte, de a despărți cuvintele în silabe; perfecționarea capacității de analiză și sinteză fonetică; consolidarea deprinderilor practic-gospodărești, a unor abilități practice specifice nivelului de dezvoltare motrică.

Obiective operaționale:

- să formuleze propoziții corecte din punct de vedere gramatical, pe baza imaginilor date;
- să ordoneze cuvintele pentru a forma o propoziție logică;
- să reprezinte grafic cuvintele asociate uneltelor identificate (oală, polonic, seringă, ac, metru, foarfecă, sită, malaxor);
- să identifice litera asociată sunetului cu care începe cuvântul dat;
- să modeleze aluatul prin mișcări translatorii circulare, realizând covrigi;
- să realizeze, prin trasare și decupare după contur, articole de îmbrăcăminte (rochii, fuste, pantaloni);
- să decoreze adecvat articolele de îmbrăcăminte, folosind elemente grafice învățate;

Strategii didactice:

Metode și procedee didactice: conversația, explicația, problematizarea, exercițiul, demonstrația

Mijloace didactice: supă Alfabet, șabloane, hârtie colorată, foarfece, creioane, puzzle, siluete ale bucătarului, doctorului, croitorului, brutar, imagini reprezentative pentru meseriile vizate, jetoane cu unelte, tablă, cretă, făină, aluat

Forme de organizare a activității: frontal, individual, pe grupe

Scenariul integrativ: problema, tema integratoare

Durata: o zi

Scenariul zilei

Activități de dezvoltare personală (ADP)

Salutul: Educatoarea îi va saluta „Bună dimineața, dragi copii/Suntem meșteri pentru o zi.”

Fiecare copil trebuie să își salute colegul de lângă el, după care vom saluta prezența musafirului nostru.

Prezența: Educatoarea citește catalogul grupei, iar copiii răspund cu „Prezent/Prezentă” la apelul educatoarei și își vor așeza numele pe panou. Numesc un copil care va așeza numele absenților și îi va număra. Voi stabili împreună cu copiii câte fete și câți băieți sunt prezenți la grădiniță.

Calendarul naturii: Împreună cu copiii, vom stabili cum este vremea și se așează la panou simbolurile corespunzătoare. Copiii sunt solicitați să menționeze anotimpul, ziua, luna, anul.

Activitatea de grup: Într-un săculeț vor fi așezate bilețele cu mai multe ghicitori. Copiii numiți de educatoare vor veni în față vor extrage un bilet din sac, educatoarea citește biletul, iar copilul identifică meseria indicată.

Noutățile zilei: Copiii sunt anunțați că au oaspeți în sala de grupă și sunt prezentate activitățile care urmează să fie desfășurate în ziua respectivă.

Activități liber alese (ALA 1)

Împreună cu copiii vom vizita centrele de interes și vom descrie materialele pe care le vom utiliza. La sectorul **Bibliotecă** vor realiza „Supă alfabet” (să identifice litera; să așeze litera la „oală” potrivită), la **Artă**: „Atelierul de croitorie” (să traseze după tipare modele de rochii, fuste, pantaloni; să decupeze după contur articole de îmbrăcăminte; să decoreze adecvat articolele de îmbrăcăminte folosind elemente grafice învățate), la **Știință**: „Să învățăm meseriile” (să reconstituie imaginea unor meserii folosind imagini tip puzzle; să denumească corect meseriile și uneltele descoperite pe parcursul jocului.)

Activități pe domenii experiențiale -DLC –convorbire+DEC-modelaj)

Voi prezenta sub formă de surpriza cele patru siluete (croitor, doctor, bucătar, brutar) care reprezintă fiecare câte o meserie. Dintre aceștia brutarul este supărat fiindcă, pentru a se angaja, trebuie să treacă niște probe dificile de educare a limbajului.

Se prezintă copiilor probele prin care trebuie să treacă alături de brutar; acestea sunt așezate în patru plicuri, în șorțul acestuia și, de fapt, reprezintă **planul de întrebări principale ale activității de convorbire**.

Proba nr. 1 –să răspundă la întrebările educatoarei

1. Cum se numește profesia reprezentată prin imagine? (.....doctor)

- Cu ce se ocupă doctorul? (..... cu îngrijirea sănătății)
- Ce instrumente folosește doctorul în profesia sa? (....stetoscop, seringă, bisturiu, pensă etc.)
- Ce îmbrăcăminte are doctorul la locul de muncă? (... halat alb sau verde și bonetă)
- Denumiți și alte profesii care se ocupă cu îngrijirea sănătății (stomatologul, asistenta medicală, psihologul)

2. Cum se numește profesia reprezentată prin imagine? (.....croitor)

- Cu ce se ocupă croitorul? (....face îmbrăcăminte)
- Cu ce unelte lucrează croitorul? (...ac, ață, mașină de cusut, foarfecă, metru de croitorie)
- Ce îmbrăcăminte are croitorul la locul de muncă? (.....halat de protecție)
- De ce e importantă meseria de croitor? (pentru că ne face haine să fim protejați și să arătăm bine)
- Denumiți și alte profesii care ne ajută să fim frumoși (....coafeza, frizerul, manichiurista, cosmeticiana)

3. Cum se numește profesia reprezentată prin imagine? (..... bucătar)

- Cu ce se ocupă bucătarul? (.....pregătește mâncare)
- Cu ce unelte lucrează bucătarul? (...oale, cratițe, polonic, spumieră, cuțit, lingură, robot de bucătărie)
- Ce îmbrăcăminte are bucătarul la locul de muncă? (.....halat de protecție de culoare albă și bonetă)
- De ce e importantă meseria de bucătar? (pentru că ne face mâncare)

e. Denumiți și alte profesii care au grijă de hrana noastră (cofetar, patiser, brutar)

4. Cum se numește profesia reprezentată prin imagine? (.....brutar)

a. Cu ce se ocupă brutarul? (....face pâine)

b. Cu ce unelte lucrează brutarul? (...cratiță mare, tavă de copt, malaxor, robot, sită pentru cernut făina)

c. Ce îmbrăcăminte are brutarul la locul de muncă? (.....halat de protecție și bonetă)

d. De ce e importantă meseria de brutar? (pentru că ne face pâine)

Proba 2

La proba a doua, copiii trebuie să numească uneltele reprezentate pe jetoanele de pe masă, să despărță cuvintele în silabe, să precizeze sunetul cu care începe cuvântul, să reprezinte grafic cuvântul pe tablă cu cretă și să asocieze jetonul cu meseria potrivită.

Proba 3

Ultima proba constă în ordonarea logică a cuvintelor în propoziție, iar apoi în asocierea sunetului inițial al fiecărui cuvânt cu litera corespunzătoare.

Ex. Haine, croitorul, face

Croitorul face haine.

”Drept răsplată fiindcă l-am ajutat, brutarul ne va învăța din secretele lui și are în ultimul plic rețeta pentru a realiza cei mai buni covrigi din oraș.

Prima regulă este să lucrăm cu mâinile curate. Pentru aceasta, mergem la baie să ne spălăm pe mâini”

Cu ajutorul tranziției, copiii ies din grupă:

“Sunt atâtea meserii

Îndragite de copii.

Nici o muncă nu e grea,

Dacă vesel știi lucra.”

La întoarcere, copiii îmbrăcați corespunzător pentru a începe, se așează la măsuțe. Pe măsuțe, găsesc aluat, semințe de susan și mac, făină pe care brutarul le-a pregătit pentru a le ușura munca.

Analiza lucrării model:

Prezint copiilor *covrigii model* și îi analizăm împreună.

Explicarea și demonstrarea modului de lucru:

Întâi presăram făină pe masă pentru ca aluatul să nu se lipească, modelăm aluatul prin mișcări circulare apoi realizăm forma covrigului. Se presară semințe

Exerciții pentru încălzirea mușchilor mici ai mâinilor:

Înainte de a începe lucru, facem câteva exerciții pentru încălzirea mușchilor mici ai mâinii: Închidem și deschidem pumnii! Frământăm aluatul! Presărăm făina!... etc.

Realizarea lucrării de către copii:

Urez spor la treabă copiilor. Atrag atenția asupra unei ținute corecte la masa de lucru, ofer ajutor celor care au nevoie.

Ultima rugămintă a brutarului este ca toți copiii să realizeze litere pentru a forma propoziția „DRAGI COPII, VĂ MULȚUMESC!”

În încheiere, covrigii sunt așezați în tava pentru a fi duși la copt.

Se vor face aprecieri colective și individuale asupra modului de desfășurare a activității și brutarul îi recompensează pe copii cu bănuți de ciocolată.

Activități liber alese (ALA 2)

După activitățile pe domnenii experientiale, urmează jocul de mișcare „*Oală spartă*”. În spațiul de joacă, se plasează o cutie din tablă, iar, la o distanță de câțiva pași, se marchează printr-o linie locul unde stau copiii. Apoi, se stabilește ordinea în care copiii legați la ochi vor trece să spargă „oala” cu ajutorul unui băț mai mare. Înainte de a lovi „oala”, fiecare este legat mai întâi la ochi, apoi învârtit, după care este lăsat să se orienteze singur să găsească „oala” și să o spargă. Dacă din două încercări nu a atins cutia, este înlocuit cu următorul, până ce toți copiii au trecut să își încerce iscusința.

Se va prezenta cel de-al doilea joc, jocul distractiv : „*Acu! și ața*”. O parte din copii este așezată în formație de cerc, ținându-se de mâini, cu fața spre centru. Cealaltă parte stă în șir, ținându-se de mijloc și formând primul „acu!” și restul „ața”. „Acu!” aleargă în diferite direcții în afara cercului și prin interior trage după el „ața”. Copiii care formează cercul ușurează trecerea grupului de copii ridicând brațele sau împiedicând trecerea, prin coborârea brațelor. Jocul se termină atunci când „ața” se rupe. Cel care a rupt „ața” trece în interiorul cercului și i se dă o pedeapsă hazlie. În finalul jocurilor, îi voi felicita pe copii pentru spiritul de echipă și pentru modul de implicare în joc și voi împărți recompense.

Bibliografie

- Berbeceanu G., Cioflică S.M., Ilie E., Marta C., Guga N.M. (2009) *Ziua bună începe la „Întâlnirea de dimineață”*, Editura Tehno-Art, Petroșani.
- Boca-Miron, E., Chichișan, E. (2001) *Documentar metodic pentru activitatea de educare a limbajului la preșcolari*, Editura V&I Integral, București
- Boca-Miron, E., Chichișan, E., Ținică, S. Leva, E., Miclea, M., Pocol, M., Câmpean, E. (2006) *Ghidul metodologic și aplicativ al educatoarei*, Editura Eurodidact, Cluj-Napoca
- Breben, S., Gongea, E., Ruiu, G., Fulga, M. 2002 *Metode interactive de grup – Ghid metodic* –, Editura Arves, Craiova.
- Dumitrana, M., (1999), *Educarea limbajului în învățământul preșcolar*, vol.I, Editura Compania, București.
- Ezechil, L., Lăzărescu, Păiși, M., (2001) *Laborator preșcolar, Ghid metodologic*, Editura V&I Integral, București.
- Glava, A., Pocol, M., Tătaru L., (2009) *Educația timpurie – ghid metodic pentru aplicarea curriculum-ului preșcolar*, Editura Paralela 45, Pitești.
- Glava, A., Glava, C., (2002), *Introducere în pedagogia preșcolară*, Editura Dacia, Cluj-Napoca
- Vieriu, D., (2013) *Proiectarea pas cu pas: grupa mică (Îndrumar pentru cadrele didactice din învățământul preșcolar)* Editura Diamant, Pitești.
- Metodica „Cunoașterea mediului înconjurător și dezvoltarea vorbirii”* , Editura didactică și pedagogică, București.
- Metodica „Cunoașterea mediului înconjurător și dezvoltarea vorbirii”* , Editura didactică și pedagogică, București.
- *****Curriculum pentru învățământ preșcolar (3 – 6/7 ani)*, (2008), M.E.C.I., București.

DOMENIUL OM ȘI SOCIETATE

A. EDUCAȚIE PENTRU SOCIETATE

Autori: Prof. Bodea Emilia
Prof. Chira Emiliana
Prof. Goia Brîndușa Delia
Prof. Marc Ana Maria

Colaboratori: Prof. Băiescu Ana Maria
Prof. Moldovan Minodora Claudia
Prof. Moncea Elena
Inst. Radu Gabriela
Prof. Selejan Maria
Prof. Ventuneac Ingrid Daniela

B. ACTIVITĂȚI PRACTIC-GOSPODĂREȘTI

Autor: Prof. Gădălean Mihaela Valeria

Colaboratori: Prof. Abrudan Larisa
Prof. Cazan Ioana
Prof. Nechita Ana Maria
Prof. Popa Dana Alina
Prof. Vereș Iuliana
Educ. Vereș Melinda

A. EDUCAȚIE PENTRU SOCIETATE

Domeniul om și societate include omul, modul lui de viață, relațiile cu alți oameni, relațiile cu mediul social, ca modalități în care acțiunile umane influențează evenimentele. Domeniul are o extindere și către contexte curriculare care privesc tehnologia, în sensul abordării capacităților umane de a controla evenimentele și de a ordona mediul.

În cadrul educației pentru societate se dorește ca preșcolarii să înțeleagă ființele umane cu specificul traiului lor de zi cu zi și ca fiind angrenate în construirea propriului viitor și a propriei lumi. Totodată, este important ca preșcolarii să înțeleagă faptul că situațiile prezente își au originile în situații din trecut, să observe asemănări sau diferențe între oameni sau evenimente, să își imagineze viața în alte perioade istorice.

Se consideră necesar ca introducerea unor concepte sau dezvoltarea unor abilități de ordin general să aibă ca puncte de plecare experiențele personale ale copiilor. Din acest punct de vedere, ei vor fi încurajați să se angajeze în explorarea activă, din punct de vedere uman și social, a zonei sau cartierului în care locuiesc.

Familiiile acestora, mediul fizic, uman și social pot fi utilizate ca resurse de învățare. Pe de altă parte, textul literar, imaginile și alte materialele audio-vizuale pot fi utilizate ca surse de informare.

În abordarea acestui domeniu se pleacă și de la premisa că instituția preșcolară reprezintă un context utilizabil pentru coordonarea principiilor și acțiunilor morale. Astfel, copiii vor înțelege mult mai ușor concepte precum dreptatea, echitatea, bunătatea, adevărul etc. atunci când le vor putea observa concretizate în acțiunile adulților cu care vin în contact. De asemenea, dezvoltarea unor conduite aflate în acord cu principii morale va fi favorizată de observarea și discutarea de către copii a unor probleme morale, de exersarea lor în jocuri libere sau dirijate și de studierea și dezbaterrea unor opere literare potrivite vârstei.

Obiectivele educației pentru societate

Obiective cadru

- Cunoașterea și respectarea normelor de comportare în societate; educarea abilității de a intra în relație cu ceilalți;
- Educarea trăsăturilor pozitive de voință și caracter și formarea unei atitudini pozitive față de sine și față de ceilalți;
- Dezvoltarea comportamentelor de cooperare, prosociale, proactive (inițiativă);
- Dezvoltarea abilității de recunoaștere, acceptare și respect al diversității;

- Cunoașterea unor elemente de istorie, geografie, religie care definesc portretul spiritual al poporului român.

Obiective de referință

- Să cunoască și să respecte normele necesare integrării în viața socială, precum și reguli de securitate personală (ex.: importanța alimentelor sănătoase pentru organismul uman; reguli ale activității și ale jocului, în vederea evitării unor situații periculoase; reguli de minimă protecție a naturii și pericolul încălcării lor; reguli privind protecția vieții proprii și a celor din jur etc.);
- Să-și adapteze comportamentul propriu la cerințele grupului în care trăiește (familie, grădiniță, grupul de joacă);
- Să aprecieze în situații concrete unele comportamente și atitudini în raport cu norme prestabilite și cunoscute;
- Să trăiască în relațiile cu cei din jur stări afective pozitive, să manifeste prietenie, toleranță, armonie, concomitent cu învățarea autocontrolului;
- Să negocieze și să participe la decizii comune;
- Să dobândească comportamente și atitudini igienice corecte față de propria persoană și față de alte ființe și obiecte;
- Să capete abilitatea de a intra în relație cu cei din jur, respectând norme de comportament corect și util celorlalți;
- Să descrie și să identifice elemente locale specifice țării noastre și zonei în care locuiește (elemente de relief, așezare geografică, obiective socio-culturale, istorice, religioase, etnice);
- Să se comporte adecvat în diferite contexte sociale.

Domeniul om și societate presupune experiențe de învățare prin care se asimilează și exersează abilități socio-emoționale, care reprezintă cele mai importante abilități de viață ale copiilor, asigurându-le adaptarea la vârsta adultă.

În Curriculumul pentru învățământul preșcolar, dezvoltarea socio-emoțională vizează debutul vieții sociale a copilului precum și capacitatea lui de a stabili și menține interacțiuni cu adulți și copii. Interacțiunile sociale mediază modul în care copiii se privesc pe ei înșiși și lumea din jur. Dezvoltarea emoțională vizează îndeosebi capacitatea copiilor de a-și percepe și exprima emoțiile, de a înțelege și a răspunde emoțiilor celorlalți, precum și dezvoltarea conceptului de sine, crucial pentru acest domeniu. În strânsă corelație cu conceptul de sine se dezvoltă imaginea despre sine a copilului, care influențează decisiv procesul de învățare.

Dezvoltarea abilităților sociale la copii

Abilitățile sociale sunt cele care ne permit integrarea în grupul de la grădiniță, școală, serviciu sau în grupul de prieteni. **Dezvoltarea socială** presupune asimilarea comportamentelor care ne fac să fim eficienți în interacțiunile cu ceilalți astfel încât să ne atingem scopurile personale stabilite. Pentru a fi competentă în relațiile sociale, o persoană trebuie să identifice acurat gândurile, emoțiile și intențiile celorlalți într-o situație particulară. Pentru a te putea adapta în societate trebuie să cunoști regulile societății.

Competențele sociale descrise în literatura de specialitate sunt: *inițierea și menținerea unei relații și integrarea într-un grup*.

Competențe sociale	Exemple de comportament
Inițierea și menținerea unei relații	Să inițieze și să mențină o interacțiune
	Să asculte activ
	Să împartă obiecte și să împărtășească experiențe
	Să ofere și să primească complimente
	Să rezolve în mod eficient conflictele apărute
Integrarea în grup	Să respecte regulile aferente unei situații sociale
	Să coopereze cu ceilalți în rezolvarea unei sarcini
	Să ceară ajutorul atunci când are nevoie

Tabel 1. Competențe sociale (A., Botiș, L., Mihalca – Optimizarea abilităților emoționale și sociale la preșcolari - Curs pentru educatoare, Centrul „Expert” – Catedra de Psihologie, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca, 2006)

Dezvoltarea abilităților emoționale la copii

Dezvoltarea emoțională se referă la recunoașterea și exprimarea adecvată a emoțiilor, înțelegerea emoțiilor și reglarea emoțională. Acestea de fapt sunt **competențe emoționale** care asigură persoanei sănătatea emoțională.

Competența emoțională desemnează „abilitatea copiilor de a-și gestiona propriile emoții, precum și de a recunoaște și de a se adapta la emoțiile celorlalți. Este echivalentul emoțional pentru termenul *inteligentă*, care se referă la funcțiile cognitive. Eșecul în dobândirea acestei categorii de competențe poate să ducă uneori la consecințe nefaste atât asupra propriei persoane, cât și asupra relațiilor sociale, ceea ce constituie un motiv în plus pentru investigarea și înțelegerea dezvoltării emoționale” (H. Rudolph Schaffer- Introducere în psihologia copilului, pag.125)

Principalele competențe emoționale descrise în literatura de specialitate ce apar în cursul dezvoltării emoționale sunt prezentate în tabelul de mai jos:

Competențe emoționale	Exemple de comportament
Recunoașterea și exprimarea emoțiilor	Să utilizeze cuvinte și expresii care denumesc stări emoționale
	Să identifice situații în care el trăiește o emoție
	Să identifice situații în care alte persoane trăiesc o emoție
	Să identifice emoțiile asociate unui context specific
	Să identifice situații în care apar diferențe între starea emoțională și exprimarea ei externă
	Să reacționeze nonverbal într-o situație socială
	Să exprime empatie față de alte persoane
	Să exprime emoții complexe precum rușine, vinovăție, mândrie
	Să transmită verbal, în mod convingător, mesajele afective
	Să transmită nonverbal, în mod convingător, mesajele afective
	Să țină cont de particularitățile fiecărei persoane în cadrul interacțiunilor sociale
Înțelegerea emoțiilor	Să recunoască emoțiile pe baza expresiei faciale
	Să identifice cauza emoțiilor
	Să realizeze diferența între diverse emoții
	Să numească consecințele emoțiilor într-o situație
	Să găsească soluții prin care să se liniștească atunci când sunt furioși
	Să ceară ajutorul adulților când sunt supărați
	Să își comute atenția de la un joc sau de la o discuție care îl supără spre alt joc sau altă activitate
Reglarea emoțională	Să fie capabil să minimizeze importanța unei jucării inaccesibile
	Să privească o situație supărătoare dintr-un punct de vedere diferit

Tabel 2. Competențe emoționale (A., Botiș, L., Mihalca – Optimizarea abilităților emoționale și sociale la preșcolari - Curs pentru educatoare, Centrul „Expert” – Catedra de Psihologie, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca, 2006)

Etape în dezvoltarea socială, emoțională și morală a preșcolarului

Dezvoltarea socială a preșcolarului

Perioada 3-4 ani

În această perioadă sociabilitatea copiilor crește și se manifestă prin tolerarea mai bună a necunoscuților, disconfort mai scăzut atunci când persoana semnificativă pleacă și scăderea nevoii de apropiere fizică adult-copil. Copilul interacționează cu alți copii prin schimburi de expresii faciale, verbale sau de jucării. Copiii de 3 ani devin mult mai încrezători în forțele proprii și se implică din ce în ce mai mult în relații sociale cu alți copii. Își aleg prietenii pe considerente de sex, de vârstă și în funcție de modul în care se joacă. La această vârstă, cer frecvent ajutorul, dar pot să îl și ofere. La 3 ani, se pot juca cu mai mulți copii deodată.

Perioada 4-5 ani

La această vârstă, copiii pot înțelege intențiile celorlalți și pot să își asume diverse roluri. Atunci când copiii pun în scenă o situație prin intermediul jocului simbolic ei învață cum să privească acea situație din mai multe puncte de vedere, să își exprime empatia față de experiența prin care trece o persoană. Copiii încă sunt centrați pe propria persoană și destul de frecvent apar conflicte datorate unor puncte de vedere diferite (*ex. e jucăria mea, e rândul meu*). Sunt încă centrați pe propriile dorințe și este foarte supărător pentru ei să vadă că altcineva a luat primul jucăria lui.

În această perioadă, copiilor le place din ce în ce mai mult jocul cooperativ, se împrietenesc cu alți copii și le fac complimente cum ar fi cele legate de îmbrăcăminte.

Se conformează destul de bine regulilor grupului deși uneori pot întâmpina dificultăți. Își doresc să rezolve conflictele, dar au nevoie de ajutor pentru negociere. Acum pot să justifice actele agresive.

Perioada 5-6/7 ani

În jurul vârstei de 5-6 ani, copiii dobândesc abilitatea de a înțelege cele două planuri: evenimentele externe și ceea ce gândim noi despre intențiile și emoțiile celorlalți ca urmare a reflectării situațiilor sociale cu care ei se confruntă.

O dată cu dobândirea limbajului, jocul simbolic devine tot mai complex (5-6 ani), după care scade frecvența acestuia. În jurul vârstei de 7 ani predomină jocurile cu reguli,

încep să practice generozitatea față de ceilalți și să ajute copiii mai mici decât ei. Acum copiii preferă să împartă în mod egal lucrurile pentru a preveni certurile, realizând că a menține relații bune cu ceilalți este mai important decât a primi o cantitate mai mare de dulciuri, jucării.

Dezvoltarea emoțională a preșcolarului

De-a lungul vieții, emoțiile se schimbă datorită atât dezvoltării, cât și socializării. Apar emoții noi, de exemplu, treptat, copiii încep să prezinte semne că experimentează vinovăția, mândria, rușinea și jena. Emoțiile primare rămân în repertoriul individului toată viața; totuși, odată cu vârsta se modifică circumstanțele în care vor fi evocate. Emoțiile sunt exprimate prin modalități tot mai subtile pe măsură ce copilul dobândește control asupra comportamentului și învață să reacționeze prin conduite aprobate social. Astfel, emoția și manifestarea ei externă vor deveni tot mai detașate pe măsură ce copilul învață „cum trebuie să se poarte”.

Dezvoltarea emoțională merge mână în mână cu cea cognitivă și cu dezvoltarea limbajului, acestea din urmă fiind influențate de modul în care copilul reușește să-și exprime ideile și emoțiile, precum și de felul în care se simte în legătură cu el însuși.

Sinteza caracteristicilor capacităților emoționale ale copiilor preșcolari

Preșcolarii cu vârsta între 3 și 4 ani

Copiii încep să vorbească despre propriile emoții. La această vârstă, identifică și diferențiază expresiile faciale ale emoțiilor de bază (furie, tristețe, frică și bucurie).

Copiii de până la 3 ani își exprimă în mod activ afecțiunea pentru membrii familiei prin îmbrățișări, mângâieri, pupici. Pot deveni posesivi cu lucrurile lor (cu anumite jucării speciale pentru ei sau atunci când cei mici vor să capteze atenția adulților); de exemplu, nu vor să împartă nicio jucărie cu copiii care sunt în vizită știind că așa vor fi în centrul atenției adulților. Până la vârsta de 3 ani, copiii se simt foarte repede frustrați, ceea ce explică și strategiile lor rudimentare de control emoțional (de exemplu, când se lovesc cu capul de colțul mesei, copiii se liniștesc dacă „bat” colțul mesei). La această vârstă, apar frecvent accese violente de furie și teama de separare.

Copiii de 3-4 ani se angajează în „lupte pentru putere”, ceea ce duce, de cele mai multe ori, la apariția acceselor violente de furie. În această perioadă încep să înțeleagă cauzele emoțiilor de bază.

Copiii pot face inferențe de genul „dacă strig destul de tare, voi obține ceea ce vreau”. La vârsta aceasta, copiii înțeleg glume simple.

Autoreglarea emoțională se face prin comportamente simple precum suptul degetului, căutarea sau dimpotrivă evitarea privirii.

Tot în această perioadă, copiii apelează și la strategii comportamentale de autoreglaj emoțional precum căutarea suportului adulților și căutarea proximității (apropierii) fizice a adulților. La vârsta aceasta, reglarea emoțională a copiilor e realizată în cea mai mare parte de către adulți prin ghidaj (un copil de 3 ani care e furios nu știe că prin exprimarea în mod agresiv a furiei, această stare se va intensifica; adultul poate învăța copilul strategia broscuței țestoase ca alternativă de reglare emoțională în astfel de situații).

De la vârsta de aproximativ 2 ani, copiii încearcă să alunge tristețea mamei prin îmbrățișări.

Preșcolarii cu vârsta între 4 și 5 ani

La această vârstă, copiii reușesc să identifice și să diferențieze expresiile faciale ale mai multor emoții, precum furie, tristețe, frică, bucurie, rușine, mândrie, vină. Copiii își exprimă emoțiile foarte ușor, sunt foarte sensibili și impulsivi (prezintă episoade de plâns, devin negativiști). După vârsta de 3 ani, copiii încep să se simtă din ce în ce mai confortabil când sunt separați de persoane, locuri sau lucruri familiare. După vârsta de 3 ani, copiii încep să își declare independența spunând „Nu!” sau „Pot să fac singur/ă”.

Copiii se rușinează acum foarte ușor și își cer scuze pentru greșelile făcute în mod accidental. Le place responsabilitatea și să urmeze reguli.

Între 4 și 5 ani, copiii manifestă interes în explorarea emoțiilor celorlalți - de ce alți copii plâng sau sunt triști.

Copiii înțeleg diferența dintre emoții pozitive și emoții negative (emoții care au consecințe pozitive asupra comportamentului și emoții care au consecințe negative). Acum încep să înțeleagă faptul că același eveniment poate fi o sursă de emoții diferite pentru persoane diferite (de exemplu, în urma unui concurs, câștigătorul e fericit, iar cel care a pierdut e trist);

Încep să manifeste interes pentru raționamentele morale; explorează ideile de corectitudine, dreptate, comportamente bune și comportamente rele.

Copiii de 4-5 ani înțeleg glumele și încep să spună ei glume.

În această perioadă, sunt capabili să amâne o recompensă imediată, dar mică pentru o recompensă ulterioară unei activități, dar mai substanțială (de exemplu, “decât o bomboană acum, mai bine o felie de tort după ce aranjez toate jucăriile la locul lor”).

Copiii de 4-5 ani tolerează stările de frustrare care nu au o soluție imediată. E perioada în care interiorizează și se supun cu ușurință lor. Încep să aplice singuri strategii eficiente de reglare emoțională: identificarea de soluții adecvate la problemele cu care se confruntă, raționalizarea sau minimizarea.

Preșcolarii cu vârsta între 5 și 6/7 ani

În identificarea emoțiilor, copiii de 5-6/7 ani se bazează pe expresiile faciale.

Datorită dezvoltării limbajului, în jurul vârstei de 6/7 ani copiii pot identifica și denumi majoritatea emoțiilor. În această perioadă ei oscilează între comportamente care indică sensibilitate la critici cu vinovăție pentru greșelile făcute în mod accidental, și dificultăți în a admite că totuși ei sunt cei care au făcut o greșeală.

Copiii de 5 – 6/7 ani nu le plac eșecurile și devin critici cu ei înșiși. La această vârstă, au încă mare nevoie de dragostea și afecțiunea părinților și a adulților care au grijă de ei.

Copiii de această vârstă pot manifesta teama de separare când sunt despărțiți de persoanele semnificative din viața lor (de exemplu când schimbă grădinița sau când

dorm în altă parte decât acasă); se pot simți tratați incorect dacă altcineva primește ceva ce ei nu primesc.

Este perioada în care sunt fascinați de informații noi și de cele mai multe ori sunt receptivi la informații și sfaturi despre siguranța proprie și a celorlalți, despre stilul de viață sănătos și despre evitarea comportamentelor de risc.

Cea mai importantă achiziție în această perioadă este dezvoltarea empatiei, adică a abilității de a fi interesat și de a înțelege emoțiile celorlalți.

Copiii de 5 – 6/7 ani încep să își formeze simțul moralității și înțeleg termeni abstracți ca: onestitate, corectitudine, morală. Totuși este „bun” sau „rău” ceea ce consideră părinții sau educatoarele a fi așa.

În această perioadă, înțeleg cauzele și consecințele exprimării emoțiilor și de aceea poate fi introdusă ideea conform căreia emoțiile sunt cauzate nu de evenimentele externe, ci de interpretarea cognitivă a acestora, adică de ceea ce gândim noi despre ele.

Copiii de 5 – 6/7 ani sunt capabili să își elaboreze propriile reguli de reglaj emoțional în diverse situații de joc, de interacțiuni sociale și uneori aceste reguli sunt complexe.

Deși copiii apreciază prietenii de aceeași vârstă cu ei, continuă să apeleze la adulți (mai ales la părinți) pentru ajutor și ghidaj.

Deoarece în această perioadă se dezvoltă empatia (capacitatea de „a te pune în locul altuia”), copiii pot manifesta strategii de reglare emoțională adresate celor din jurul lor .

Stadii ale dezvoltării morale

Însușirea moralității ca un sistem de valori interiorizate parcurge, după J. Piaget, o serie de etape:

Stadiul heteronomiei morale, etapa inițială, când copilul manifestă respect ”de sus în jos” unilateral față de adult, care generează „morală ascultării”, heteronomă. Respectul față de regulă este generat de atitudinea de obediență pe care copiii o au față de părinți cărora le atribuie calități morale și intelectuale care pentru ei definesc noțiunea de perfecțiune. Copilul preia norme, interdicții, valori, pe care le respectă pentru că „așa trebuie”, fără a avea loc o filtrare din prisma proprie, acționând din constrângere.

Dezvoltând cercetările efectuate de J. Piaget, L. Kohlberg abordează dezvoltarea morală a subiectului uman din unghiul structuralismului cognitiv. Acesta distinge șase stadii ale dezvoltării morale, repartizate pe trei perioade: perioada preconvențională, convențională și postconvențională. Devenirea morală debutează astfel prin manifestarea fricii de pedeapsă și se finalizează cu asumarea voluntară a normelor morale. Cele șase stadii ale dezvoltării morale cunosc o dispunere temporală liniară, existând un anumit paralelism între succesiunea acestora și stadiile dezvoltării intelectuale ale lui Piaget.

Perioada preconvențională corespunde vârstei de 4-10 ani, acestui „nivel premoral” corespunzându-i stadiul moralității ascultării și stadiul moralității hedoniste. Această perioadă se caracterizează prin faptul că normele de conduită morală sunt percepute de către copil ca fiind impuse din exterior, conformarea la norme având inițial ca suport motivațional teama de pedeapsă ce caracterizează vârsta preșcolară. La acest nivel copilul adoptă mecanic normele morale ale anturajului său și utilizează ca unic sistem de referință pentru judecarea acțiunilor sale consecințele pozitive sau negative ale acestora în planul propriei persoane.

În stadiul moralității ascultării, respectarea normelor morale se realizează ca urmare a tendinței firești a copilului de a evita sancțiunile ce ar putea decurge ca urmare a neconformării la regulile impuse de către autoritatea adultă. Stadiul moralității hedoniste se caracterizează prin faptul că, conformarea copilului la normele și reglementările morale se realizează nu din teama de a nu fi pedepsit ci ca urmare a conștientizării faptului că adecvarea conduitei personale la standardele morale ale adultului reprezintă o importantă sursă de beneficii și recompense.

Pe lângă activitățile care vizează dezvoltarea socio-emoțională, în cadrul **Domeniului Om și Societate** sunt implicate și conținuturi moral-civice, de educație rutieră, ecologică, de educație pentru sănătate, educație religioasă, precum și educație incluzivă.

Educația rutieră, componentă a educației pentru societate, reprezintă o formă de educație pentru viață.

Se impune ca încă de la cele mai fragede vârste, copiii să cunoască cele mai elementare reguli de circulație pe drumurile publice datorită faptului că preșcolarii sunt cei mai expuși accidentelor, datorită vârstei fragede, a unei insuficiente supravegheri sau a incapacității de a lua decizii legate de actul circulației.

Nu trebuie să insuflăm copiilor frica de stradă, ci să-i facem să conștientizeze că adoptând o conduită preventivă, viața și sănătatea nu le vor fi puse în pericol, să înțeleagă importanța cunoașterii și respectării regulilor de circulație.

Copiii îndrăgesc activitățile pe aceste teme, pentru ei agentul de circulație devine un prieten care este gata oricând să-i ajute, să le dea sfaturi.

Educația ecologică presupune dezvoltarea unei atitudini pozitive față de mediul înconjurător și desfășurarea activităților de educație ecologică în mod sistematic pentru a oferi societății un model de bună practică educațională.

Este necesar ca preșcolarii să cunoască ființele și fenomenele din mediul înconjurător și a caracteristicilor acestora, principalele obiective ale acestui domeniu educațional fiind:

- formarea deprinderii de a ocroti, respecta și proteja natura;

- conștientizarea necesității de a economisi apa, energia electrică, lemnul etc.

Copiii trebuie educați în sensul păstrării sănătății mediului în care trăiesc prin formarea unor comportamente de ocrotire a mediului, de colectare selectivă a deșeurilor menajere reciclabile, crearea unui mediu ambiant plăcut prin amenajarea și întreținerea spațiilor verzi.

Teme specifice abordate în grădiniță pot fi preluate din ariile tematice: mediul înconjurător, apă, aer, sol, protejarea mediului, plante și animale, deșeuri.

Educația ecologică devine tot mai mult una din cele mai importante preocupări ale societății contemporane și vizează trei aspecte importante: prevenirea deteriorării mediului, acțiuni de depoluare și reconstrucție ecologică, ce constau, în principal, în măsuri reparatorii, și păstrarea sau întreținerea zonelor depolate.

Educația pentru sănătate în grădiniță le permite copiilor preșcolari învățarea unor comportamente sănătoase și practicarea lor. Educația pentru sănătate însumează toate experiențele de învățare care duc la îmbunătățirea și menținerea stării de bine și implică dezvoltarea atât a abilităților cognitive, cât și a celor emoționale și sociale, cu rol în protejarea sănătății și în dezvoltarea unui stil de viață sănătos.

Educația religioasă îl ajută pe copil să cunoască îndatoririle pe care le are față de el însuși, față de ceilalți și față de tot ce-l înconjoară, pentru a deveni un bun creștin.

Din fragedă copilărie, omul trebuie format în spiritul credinței, iubirii, binelui, adevărului, dreptății, iar cunoașterea simbolurilor religioase și a personajelor biblice, a vieții și activității acestora sunt obiective ale educației religioase ce pot fi atinse începând cu anii grădiniței.

Preșcolarii dispun de o bogată viață afectivă și o mare sensibilitate, ceea ce-i face foarte receptivi la tot ce este adresat sferei sentimentelor. Educația religioasă la vârsta preșcolară pune accent pe latura afectivă și face apel la sensibilitatea copiilor. Este importantă intensitatea trăirilor afective simțite de copii în acele momente și cum se răsfrâng ele în comportamentul lor moral de zi cu zi.

Activitățile de educație religioasă vizează: formarea virtuților creștine și cultivarea comportamentului moral-religios, cunoașterea unor sărbători creștine de mare însemnătate, tradiții și obiceiuri cu ocazia acestora; cultivarea dorinței de a face fapte bune; cultivarea dragostei și respectului față de Dumnezeu și aproapele nostru.

Educația pentru incluziune socială presupune dezvoltarea și aplicarea unor strategii educaționale care să promoveze conștientizarea și formarea la copii a unor comportamente în direcția toleranței și nondiscriminării, acceptării copiilor cu CES: copii cu dizabilități, copii supradotați, copii de diferite etnii, copii cu boli cronice, copii cu situație socio-economică precară etc.

Educația pentru societate la vârsta preșcolară

Modalități de realizare

Dimensiunea moral-civică a educației reprezintă o componentă esențială atât a procesului instructiv-educativ, cât și a acțiunii exercitate de familie, mediul social, colectivul de copii, având ca scop formarea conștiinței și conduitei civilizate a preșcolarului în conformitate cu normele sociale și cu particularitățile de vârstă. Toate activitățile din grădiniță au influență și în direcția educării moral-civice, dar acest aspect este urmărit cu preponderență în activitățile din **Domeniul om și societate**.

Între componentele educației, cea morală ocupă un loc deosebit datorită rolului pe care-l joacă în afirmarea și integrarea în societate a copilului. Comportamentul moral se bazează pe cunoștințe, sentimente, convingeri, deprinderi și obișnuințe, o voință puternică, încât urmărirea și formarea acestora pretinde nu numai un program bine articulat, ci și un sistem coerent de metode și procedee prin care să putem preveni apariția unor eventuale obstacole și să asigurăm realizarea la nivel ridicat a tuturor obiectivelor urmărite.

Acțiunile educative se desfășoară în mod organizat și sistematic și au totodată, rolul de a valorifica acele influențe care se exercită în mod neorganizat asupra copilului. Principalele modalități de realizare care stau la dispoziția oricărui cadru didactic sunt: povestirea, explicația, convorbirea, dezbaterile morale, problematizarea, studiul de caz, exemplul, exercițiul, aprecierea și sancționarea sau aprobarea și dezaprobarea, toate acestea având rol moralizator. Abilitatea și măiestria educatorului îl vor ajuta să adapteze fiecare procedeu sau metodă la specificul situației pe care o are de rezolvat. Metodele verbale se îmbină cu cele practice. Aprobarea și dezaprobarea se pot succeda ușor, după cum metoda explicației poate urma un exercițiu sau un exemplu, sau analiza unui caz.

Povestirea

Constă în relatarea într-o formă accesibilă și atractivă a unor întâmplări și fapte reale sau imaginare cu semnificații morale. Prin folosirea unui limbaj plastic-intuitiv a unor procedee artistice sau dramatice, a unui material intuitiv adecvat, copilul este transpus într-un mod de viață care-l ajută să înțeleagă sensul unor norme sau reguli morale.

Poveștile și povestirile cu caracter etic au o mare valoare educativă. Puși în situația de a trăi și de a reflecta asupra faptelor descrise își însușesc anumite norme de conduită.

Impresionați de comportarea eroilor din povești, copiii își conturează convingeri, încep să aprecieze diferite situații din viața personală și colectivă.

Copiii pot fi convinși de necesitatea de a asculta, cunoscând consecințele neascultării, așa cum reies din povestirile „Mălina și ursuleții”, „Scufița Roșie”, „Cocoșelul cu creastă de aur” etc, pot învăța să dezaprobe necinstea, viclenia, lăcomia, zgârcenia și minciuna înfățișate în „Găinușa cea moțată”, „Ciripel cel lacom”, „ Coliba iepurașului”, „Ursul păcălit de vulpe”, „Punguța cu doi bani”.

Prin intermediul altor povești cum sunt „Mănușa”, „Căciuliță roșie și Căciuliță albastră”, „Iepurele și ariciul”, „Ridichea uriașă” etc., copiii au prilejul să aprecieze frumusețea prieteniei, a ajutorului reciproc și a vieții în colectiv.

Dragostea și grija părinților față de copii, bunătatea și sacrificiul lor, ajutorul și dragostea între soră și frate, bine subliniate în povestirile „Nuielușa de alun”, „ Inima mamei”, „ Lebedele”, „Scorușul”, „Norișor”, sensibilizează sufletul copiilor și-i fac să trăiască mai intens aceste sentimente și alte trăsături morale ca: modestia și hărnicia, necesitatea de a munci, ce pot fi subliniate din povestirile: „Cei trei purceluși”, „Fata babei și fata moșului”, „Plici și Plici-Plici”, „Fierarul năzdrăvan”, „Cenușăreasa”. Înfățișate prin eroii și faptele din povești, îi fac pe copii să trăiască puternice emoții, să gândească și să ajungă la concluzii practice privind propria lor comportare. Ei învață că e frumos să fii politicos, cinstit, curajos sau harnic precum eroul din poveste.

Cu ajutorul lor, se exersează modalitățile de prelucrare a reprezentărilor în imaginație, se face transpunerea în lumea acestor ființe în care eroii acționează în concordanță cu imaginația copiilor, în care ființele apropiate și îndrăgite (cățelușul, iepurașul) sunt întotdeauna bune, puternice și îndrăznețe, în care binele și dreptatea triumfă.

Educatoarea va alege și planifica povești accesibile, cu un conținut moral, cu elemente care să mențină atenția copiilor, urmărind obiective specifice domeniului om și societate.

Etapele unei activități de povestire din cadrul domeniului om și societate sunt aceleași ca la oricare povestire, realizată în cadrul domeniului limbă și comunicare.

Memorizările

Din conținutul unor **poezii**, copiii învață reguli de conviețuire în grup, conștientizează consecințele pozitive și negative ale actelor sale asupra sa și asupra celorlalți. Prin intermediul acestora le facem cunoscute copiilor vitejia ostașilor români, contribuind la dezvoltarea dragostei pentru țară, le trezim sentimente de admirație față de eroi, învață însemnele țării, exprimă atitudini față de țară, cunosc evenimente importante din istoria poporului nostru: *“Eroii”*, de Petre Ghelmez, *„Steagul nostru”*, de M. Pop, *„Limba noastră”*, de A. Mateevici etc. Preșcolarii sunt familiarizați cu valorile creștine, cunosc sărbătorile religioase, învață reguli privind protecția mediului înconjurător, dezvoltându-le dragostea față de natură și față de necuvântătoare, învață

reguli de igienă personală și reguli de circulație. Câteva recomandări de conținuturi cu aceste valențe formative sunt: „*Matei cel harnic*”, de M. Filip, „*Spune adevărul*”, „*Uite vine Moș Crăciun*”, de O. Cazimir, „*Fapte bune*”, de V. Tulbure, „*Gândăcelul*”, de E. Farago, „*Ce e bine și ce e rău*”, de V. Maiacovschi, „*Stopul*”, de F. Iordăchescu.

Cultivarea tradițiilor sintetizează experiența pozitivă acumulată de-a lungul istoriei și se concentrează în organizarea periodică a unor activități ce marchează cele mai semnificative momente din viața familiei, școlii sau a grupurilor de copii cu interese comune. Ele se caracterizează prin faptul că, odată consolidate, se transmit de la o generație la alta, devenind astfel focare de atracție și de acumulare a energiilor individuale, repercutându-se pozitiv asupra activităților pe care le implică.

Povața

Povața este modalitatea ce se bazează pe valorificarea experienței morale a omului, sedimentată în proverbe, cugetări, maxime etc, în vederea formării conștiinței morale a copiilor.

Dacă în cazul majorității metodelor mesajul educativ vine de la educatoare (ca agent sau model), în cadrul acestei metode mesajul este codificat într-o expresie lingvistică cu o puternică semnificație morală. De data aceasta, nu educatorii sunt cei care impun cerințe, orientează sau verifică moralitatea copiilor, ci maximele, cugetările, proverbele sau aforismele, utilizate în cadrul activităților de lectură după imagini, povestiri, convorbiri, precum și în diferite situații adaptate programului zilnic desfășurat în grădiniță.

Proverbele și zicătorile

Proverbele și zicătorile dau contur formării personalității copilului, având o bogată valoare estetică și etică, conducând la formarea unor calități morale ca: cinstea, hărnicia, dragostea de oameni, bunătatea, curajul, modestia.

În cadrul unor convorbiri, povestiri, lecturi după imagini sau jocuri didactice se urmărește ca fiecare copil să exerseze utilizarea formulelor de politețe: „*mulțumesc*”, „*te rog*”, „*iartă-mă*”, asociindu-le cu proverbe semnificative: „*Vorba dulce mult aduce*”, „*Până nu bați la ușă, nu îndrăzni să intri*” sau „*Politețea este cheia de aur care deschide toate ușile*”.

Proverbul „*Buturuga mică răstoarnă carul mare*” se poate folosi în discuțiile cu copiii privind anumite activități care li se par mai dificile. În povestea „*Capra cu trei iezi*” se poate utiliza proverbul „*Cine sapă groapa altuia cade singur în ea*”, iar în povestea „*Scufița Roșie*”, proverbul „*Ascultă sfatul părintesc, că altfel e vai de tine*”.

Folosite cu eficiență ori de câte ori se ivește prilejul, proverbele și zicătorile exprimă adevăruri cu valabilitate generală, stimulând atenția și imaginația copiilor, înfrumusețând imaginația acestora.

Explicația

Cu ajutorul acesteia putem dezvălui conținutul, sensul și necesitatea respectării unei valori, norme sau reguli morale. Pentru a înțelege necesitatea respectării unei reguli trebuie să-i explicăm copilului de ce trebuie să o respecte (consecințele pozitive și negative).

Realizată cu ajutorul limbajului, ea implică două funcții principale: informativă și stimulativă. Prima constă în conștientizarea sensului unei cerințe morale externe, relevându-i note definitorii sau îmbogățindu-i conținutul cu noi aspecte. Aceeași conștientizare se produce și în funcție de experiența copilului, explicația folosindu-se cu precădere atunci când aceasta este mai redusă sau inexistentă, ea având menirea să conducă la recunoașterea și înțelegerea adevărului moral. Cea de-a doua funcție, stimulativă, constă în antrenarea componentei afective, datorită forței argumentative a limbajului ca instrument de comunicare. Explicația trebuie să fie însoțită de material și fapte concrete, care pot declanșa trăiri afective care determină o conduită corespunzătoare.

Cu ajutorul explicației, educatoarea dezvăluie copiilor conținutul unei cerințe, norme, reguli morale. Exercițiile de comportament sunt precedate de scurte explicații: cum să-i respecte pe adulți și pe colegi, cum să salute, cum să se ajute reciproc, să respecte programul grădiniței, etc. Inițial accentul cade pe modul în care trebuie respectată o cerință morală, pentru ca pe parcurs să se extindă și asupra exersării respectării ei.

Dramatizările

Pe lângă caracterul decisiv de dezvoltare a limbajului, de stimulare a gândirii, memoriei, mai există și alte valențe formative ale dramatizărilor. De pildă, recent, s-a confirmat faptul că, prin intermediul acestora se poate realiza dezvoltarea emoțională a copilului, autocunoașterea temerilor, plăcerilor etc datorită "regăsirii", identificării cu "celălalt" (celălalt în sensul de personaj de poveste, basm etc).

O astfel de cercetare încununată de succes este aceea a d-lui Michael Bernard, care pledează pentru implicarea valențelor sociale și emoționale în procesul de învățare. (Bernard, M.E. (2004a). *The You Can Do It! Early Childhood Education Program: Developing Social-Emotional-Motivational Competencies (4-6 Year Olds)*. Oakleigh, VIC (AUS): Australian Scholarships Group; Laguna Beach).

Oferind modele precum „Ioana cea încrezătoare”, „Petre cel perseverent”, „Ina cea înțeleghătoare”, acesta nu face decât să favorizeze dezvoltarea emoțională a copiilor prin intermediul textului literar și al dramatizării.

Dramatizările completează foarte bine metoda a cărei sursă o constituie textul literar. Aceasta sporește forța de evocare a textului. Copiii sunt puși în situația de a interpreta roluri astfel că se străduiesc, pe măsura talentului, să redea cât mai fidel

replicile personajelor interpretate. Auditoriul se constituie involuntar într-un adevărat "judecător" stabilind apoi cu ușurință trășăturile morale ale personajului povestirii. Pe lângă faptul că-i mobilizează în plan afectiv declanșând trăiri sufletești intense, dramatizările stârnesc la copii ambiții pozitive, sentimente de admirație pentru înalte valori morale ca bunătatea, cinstea, omenia și de respingere a nonvalorilor.

Convorbirea

Este o discuție sau un dialog între educator și copii care are drept scop atât clarificarea unor cunoștințe morale, cât și declanșarea unor trăiri afective prin valorificarea experienței de viață a copiilor.

Convorbirile ordonează gândirea copiilor, le formează deprinderea de a se referi la subiect, îi solicită să gândească pentru a descifra sensul întrebărilor. Convorbirile generalizatoare, organizate cu copiii de 5-6 ani, îi antrenează pe aceștia pentru restructurarea cunoștințelor, pentru aplicarea lor în situații noi, pentru a stabili legături între ele, pentru a face generalizări și abstractizări.

În funcție de subiectele abordate, convorbirile dezvoltă calități morale ca: respect, hărnicie, curaj, cinste, stăpânire de sine, politețe etc.

În cadrul convorbirilor, se formează deprinderi de comunicare, deoarece fiecare copil este receptor sau transmitător, pentru că învață să formuleze un mesaj, să respecte cadrul și subiectul mesajului, să aprecieze corect și civilizată răspunsuri. Cei timizi, dobândesc curaj și încredere în sine, fac eforturi de voință, se deprind să-și susțină ideile etc.

Activități specifice educației moral-civice care au rolul de a forma deprinderi morale, de comportare civilizată, de cultivare a calităților morale pot fi convorbirile cu suport intuitiv, unde putem aborda o varietate amplă de teme: „Cum ne comportăm acasă și la grădiniță?”, „Cu cine vreau să semăn și de ce?”, „Învățăm să fim mai buni”, „Omul și natura”, „Cum circulăm?”, „Curățenia -mama sănătății” etc.

Convorbirile pot fi organizate sau ocazionale. Cele organizate se desfășoară cu întreaga grupă, iar cele ocazionale se desfășoară cu grupuri de copii sau individual, de câte ori este necesar. Pornind de la un substrat faptic, copiii pot să-și exprime liber opțiunile în legătură cu faptele sau cerințele morale discutate și să conștientizeze efectele eventualelor abateri sau încălcări ale cerințelor morale sau, dimpotrivă, să-și întărească un comportament pozitiv. Astfel se poate afirma că această metodă are funcții de informare, sensibilizare, corectare, întărire privitoare la conștiința și conduita morală a copilului.

Lectura după imagini

Potrivit DEX „lectură” este „faptul de a citi”. Pornind de aici, apreciem că lectura după imagini se poate realiza cu copiii care pot „citi” aceste imagini. Pentru preșcolari, a

citi înseamnă a observa o imagine și a spune ceea ce vezi, în propoziții așezate în ordine logică.

Imaginile folosite în această activitate trebuie să îndeplinească anumite condiții: să fie clare, să fie atractive, să trezească interesul copiilor, să dezvolte o temă cunoscută; să evidențieze introducerea, cuprinsul și încheierea acțiunii prezentate.

Educatorea conduce observarea copiilor prin întrebări clare, scurte, corect formulate, care să solicite răspunsuri în propoziții. Întrebările vor viza în general comportamente specifice domeniului om și societate.

Prin intermediul lecturii după imagini, se consolidează și se completează „spațiile lacunare” ale cunoștințelor dobândite anterior, deoarece, ca suport intuitiv-concret, materialul ilustrativ folosit în lectura după imagini, prin conținutul său variat și bogat, oferă copiilor posibilități largi de cunoaștere, de lărgire și îmbogățire sistematică a experienței perceptive, a sferei reprezentărilor care să constituie baza formării capacităților și deprinderilor copilului. Prin conținutul tematic al materialului ilustrativ, se reclamă un proces complex de cunoaștere ce presupune eforturi de gândire și atenție pe de o parte și pe de altă parte, solicită memoria și imaginația.

Atenția copiilor va fi focalizată și asupra expresiilor faciale ale personajelor ilustrate și a relațiilor dintre ele, pentru a identifica emoțiile și sentimentele pe care aceștia le trăiesc.

Pentru a da finalitate plăcută lecturii după imagini, educatoarea sau copiii pot să sugereze un titlu potrivit imaginilor analizate sau tabloului analizat, să dezlege ghicitori, să cânte un cântec.

În cadrul activităților integrate lectura după imagini poate să constituie startul în derularea secvențială a acesteia. De multe ori, pornind de la o lectură a unei imagini se poate ajunge la integrarea unor noțiuni din alte domenii de cunoaștere.

Studiul de caz

Presupune analizarea unor situații problemă, a unor dileme morale, în vederea identificării strategiilor de acțiune optime din punct de vedere etic, de soluționare a acestora. Este o metodă ce declanșează o situație problematică cu implicații morale.

În folosirea acestei metode putem delimita trei momente succesive: alegerea și prezentarea cazului, analizarea și discutarea lui și adoptarea soluției. Se recomandă alegerea unor cazuri reale, tipice, din viața cotidiană, care pot fi pozitive, negative sau contradictorii.

Studiile de caz, bazate pe fapte reale sau inventate, ne sunt întotdeauna la îndemână și ne dau prilejul de a critica lipsa de respect, indisciplina, minciuna și lașitatea, fie lipsa de igienă personală, de a sublinia importanța grijii față de viețuitoare, lucruri sau natură.

Analiza și discutarea cazului reprezintă momentul principal al metodei, dirijarea discuției fiind determinată de atitudinea inițială a grupului față de ceea ce întruchipează

cazul, de interesul pe care acesta îl stârnește în rândul copiilor și de forța argumentelor folosite de participanți în susținerea opiniei lor.

Exemplul

Această metodă se bazează pe însușirea unor modele care reflectă fapte și acțiuni morale. Copilul preșcolar are tendința de a imita comportamentele pe care le observă în jurul său. Exemplele își pot exercita acțiunea direct sau indirect.

Exemplul educatoarei, părinților, fraților, persoanelor din anturajul copiilor este extrem de important în influențarea conduitei și conștiinței lor.

Exemplele indirecte presupun descrierea și relatarea unor fapte și acțiuni morale exercitate de o anumită persoană într-o anumită situație. Acestea se pot regăsi în povestiri, texte literare, filme, reviste pentru copii, etc.

Pentru ca exemplul să aibă efectul dorit este important să fie creat un climat psiho-social cu o puternică încărcătură afectivă, care să fie favorabil unei relații bazate pe atașament, comuniune, respect între educatoare și copii. Educatoarea trebuie să aibă calități și conduite care să dovedească, în relațiile cu copiii, că este un exemplu demn de urmat.

Exercițiul

Exercițiul moral se definește ca fiind o repetare sistematică și organizată a unor acțiuni, în condiții relativ identice, cu scopul formării deprinderilor și obișnuințe de comportare morală, elaborării și stabilirii trăsăturilor de voință și caracter implicate în atitudinea și conduita morală a copilului.

În practica educativă se disting două momente principale ale exercițiului moral: **formularea cerințelor** și **exersarea propriu-zisă**.

Cerințele sunt formulate de o autoritate externă (părinți, educatoare, colectiv) și prescriu scopul ce se urmărește, precum și modul în care se vor desfășura acțiunile respective. Cele mai semnificative cerințe sunt: *ordinul, reproșul, dispoziția, îndemnul și sugestia, rugămintea, încrederea, utilizarea perspectivelor, încurajarea, stimularea prin promiterea unei recompense*.

Exersarea propriu-zisă

Este un proces care presupune îndeplinirea consecventă și sistematică a cerințelor formulate în vederea întăririi componentelor conștiinței morale și a formării conduitei morale. Exersarea este deosebit de importantă pentru interiorizarea cerințelor cuprinse în normele moralei sociale care devin, astfel, elemente ale conduitei morale, reflectate în relațiile copilului cu ceilalți, cu societatea și cu sine însuși. Antrenarea copiilor în diferite activități și acțiuni care presupun organizarea unor situații de relaționare are drept rezultat formarea deprinderilor și obișnuințelor de comportare cât și a trăsăturilor de voință și caracter.

Prin exercițiu moral, se pot forma deprinderi de ordine, disciplină, punctualitate, respect față de cei din jur, care vor ajuta la formarea unor comportamente mult așteptate la copii.

Jocurile didactice

De asemenea, putem desfășura jocuri didactice (*„O faptă bună”, „Imaginea din oglindă”, „Prietenia”, „Cum ne comportăm?”, „Te rog să-mi dai”, „Spune-mi la ce folosește”* etc.), prin care educăm trăsături pozitive de voință și caracter și formăm atitudini pozitive față de sine și față de cei din jurul său: oameni, animale, plante. Se pot organiza jocuri didactice pentru însușirea unor norme de comportament civilizat, jocuri didactice pentru însușirea unor norme de circulație rutieră etc.

Valoarea educativă a jocurilor didactice în abordarea domeniului om și societate este de necontestat. Jocurile didactice contribuie la identificarea emoțiilor, a sentimentelor, a trăsăturilor pozitive de voință și caracter. Unele jocuri didactice stimulează cinstea, răbdarea, spiritul critic și autocritic, stăpânirea de sine. Jocul didactic contribuie la consolidarea relațiilor din colectivul de copii, prin anumite jocuri copiii fiind obligați să respecte părerea colegilor, să le aprecieze munca și să le recunoască meritele. De asemenea, copiii sunt stimulați să respecte regulile jocului, să reacționeze în conformitate cu ele, să-și autoregleze propria activitate.

Privite în ansamblu, toate metodele educației morale pot avea un aport important la formarea conștiinței și conduitei morale a copiilor, dar recomandabil este să fie utilizate metodele de întărire pozitivă concomitent cu restrângerea, pe cât posibil, a celor bazate pe constrângeri.

Îmbinarea lor armonioasă asigură concordanța între trebuințe, tendințe și cerințe morale, cât și între libertate și constrângere. Măiestria didactică se va concretiza în acele strategii care vor da copilului impresia libertății chiar în acțiunile și cerințele care îi sunt impuse.

Activități de tip outdoor

Acest tip de activitate oferă posibilitatea contactului direct cu natura, putând fi o puternică sursă de experiențe de învățare, într-un mediu relaxant, liber, fără constrângerile pe care le impun „cei patru pereți ai unei săli de clasă”. Pot oferi elevilor nenumărate provocări, astfel că procesul de educare devine puternic, inspirațional și de natură să schimbe comportamente antisociale, să creeze o relație puternică între oameni bazată pe sprijin reciproc.

Aceste activități facilitează procesul de învățare al copiilor care întâmpină dificultăți în acest sens deoarece climatul diferit de învățare motivează copiii, se bazează foarte mult pe participarea activă, maximizează procesul de învățare, minimalizând constrângerea specifică instituțiilor de învățământ.

Asigură dezvoltarea personală atât a celor care o aplică, cât mai ales a copiilor, prin libertatea de manifestare și exprimare. În plus, oferă o utilitate practică imediată cunoștințelor învățate, se desfășoară în contexte diferite, având un cadru de învățare și un conținut lejer, procesul învățării este orientat spre participant și se bazează pe experiența participanților.

Activitățile de tip outdoor asigură dezvoltarea spiritului de echipă, conexiunea între copii, relația copii-educator, creșterea gradului de participare activă, dezvoltarea spiritului cetățenesc activ în rândul ambelor categorii. Mai mult, oferă nenumărate beneficii fizice, emoționale, mentale ce asigură bunăstarea individului și implicit a comunității și societății din care face parte.

Prin varietatea lui, mediul oferă un cadru stimulat de învățare, permite un grad ridicat de creativitate, oferă posibilitatea creării unui mediu relaxant și motivant în funcție de problema identificată deoarece permite escaladarea unor nivele înalte de imaginație în vederea obținerii rezultatelor propuse.

Dintre obiectivele generale ale educației outdoor amintim: dezvoltarea abilităților sociale și dezvoltarea personală precum îmbunătățirea spiritului de echipă și îmbunătățirea relațiilor sociale, dezvoltarea abilităților de management: organizare, coordonare, evaluare, atât a celor care o aplică, cât și a elevilor, oferirea unui cadru stimulat de învățare și crearea unui mediu relaxant și motivant în funcție de problema identificată.

Sugestii de conținuturi

SUBDOMENII	ASPECTE VIZATE	SUGESTII DE CONȚINUTURI
EDUCAȚIE MORAL-CIVICĂ	Norme de comportare în societate	Texte literare Ce a uitat Fănucă să spună? de L. Vlădescu Cuvântul fermecat de V. Oseeva Scufița Roșie de Ch. Perrault Ursul păcălit de vulpe de I. Creangă Supărarea Danielei de V. Gafița Nu numai la grădiniță de O. Pancu-Iași Cum au fugit odată jucăriile de la un copil de N. Stănculescu Coliba iepurașului - poveste populară Povestea măgărușului încăpățânat de V. Colin Iedul cu trei capre de O. Pancu-Iași Bunica de B. Șt. Delavrancea Bunicul de B. Șt. Delavrancea Ridichea uriașă - poveste populară

		Ce poate face o furnică de Yanitzia Canetti Poezii Plângăreța de S. Filip Degetele acadele de D. Crăsnaru Salutul de G. Zarafu Bună ziua! Te rog! Mulțumesc! de G. Zarafu La revedere! Bună seara! de G. Zarafu Cine-i vrednic? de E. Dragoș Fapte bune de V. Tulbure Doi prieteni de E. Farago Motanul pedepsit de E. Farago Pedeapsa mâței de E. Farago Fetița alintată de O. Cazimir Doi frați cuminți de E. Farago Părinții mei de E. Dragoș Bunica de O. Cazimir Gândăcelul de E. Farago Cățelușul șchiop de E. Farago Surioara de C.A. Munteanu Convorbiri Familia mea Sunt politicos! Cum mă comport? În fiecare zi o faptă bună Omul, mașina care funcționează singură. Ce înseamnă să fim persoane? Ce ar fi dacă am fi adulți? Lecturi după imagini Fapte bune, fapte rele! În vizită! Cu familia la masă. La spectacol! Exerciții și jocuri pentru însușirea normelor de comportare civilizată Cere-i frumos păpușii o jucărie. Îl învățăm pe ursuleț să spună mulțumesc. Ce spune păpușa când sosește la grădiniță? Spune-i păpușii cum te cheamă! De-a musafirii. E ziua păpușii. În vizită la bunici.

La plimbare.
În parc.
Să primim musafiri.
La magazinul de jucării.
Roboțel-prietenul copiilor.
Cunoști copiii din grupa ta?
De-a grădinița.
Cumpărăm flori și oferim flori.
Desenăm, colorăm, circulație învățăm.
Cuvinte fermecate.
Am voie, nu am voie.

Jocuri didactice

Cine sunt eu?
Buna ziua!
La masă.
Știu să mă port civilizată?
Ce știm despre noi?
Ce a uitat piticul să spună?
Cine te-a chemat la telefon?
Să ajutăm copilul pierdut!
Ființa cea mai dragă!
Să am grijă de mine!
În magazin!
Cum vedeți copiii?
Sunt trist, sunt vesel.
Stăpânește-ți corpul!
Nepoții și bunicii la aceeași masă.
Bine sau rău?
Când cer ajutor?
Familia.
Spune cum îți ajuți părinții?
Avem oaspeți la masă.
La plimbare cu părinții.
La teatru.
În vizită la prietenul meu.
Să sărbătorim ziua colegilor.
Am găsit o jucărie.
Cum ne jucăm împreună?
Știi să faci daruri?
Să facem o urare!
Când și ce trebuie să vorbim?

	Bunic și nepot. Bătrânii au nevoie de ajutor. Vecinul meu. Cine îmi este și cine nu-mi este prieten? Când e bine să fii primul? Audiții/Texte muzicale Piticul de D. Voiculescu Sunt oaspeți de J. Lupu Cântec de bucurie de D. Voiculescu Greierașul de A.M. Ionescu Ghicitoare de A. Ivașcu Prima zi de grădiniță de T. Popa Grădinița de R.P. Dipșan Cetatea fermecată de L. Comeș Educatoarea de Al. Stancu Sunt atâtea meserii îndrăgite de copii! De N. Popescu Frumoasă-i strada noastră! De T. Popa Trenul de C. Mereș Pășania lui Nelu de N. Bădulescu Macazuri de N. Bădulescu Omul harnic de I. Danielescu Acasă de J. Lupu Semaforul de P. Țipordei Oaspeți de J. Lupu
Drepturile copilului	Texte literare Fetița cu chibriturile de H.C. Andersen Dumbrava minunată de M. Sadoveanu Fetița cu pantofii roșii de H. Ch. Andersen
Valori morale: înțelepciune, prietenie, hărnicie, modestie, adevăr etc.	Texte literare Povestea ariciului înțelept de V. Colin, Ciuboțelele ogarului de C. Gruia Ariciul și iepurele de L. Tolstoi Găinușa cea moțată de C. Gruia Leul și cățelușa de L. Tolstoi Rilă iepurilă și cărbușul cu aripioare de aur de F. Mugur, Prieten devotat- poveste populară Doi călători de Al. Mitru Cei trei purceluși -poveste populară Sarea în bucate de P. Ispirescu

		Fata babei și fata moșneagului de I. Creangă Iedul cu trei capre de O. Pancu-Iași Cocoșelul cu pene de aur de Al. Mitru Tomiță iepurașul de Al. Mitru Puf Alb și Puf Gri de C. Gruia Ionică mincinosul de Al. Mitru Banul muncit de Al. Mitru Copiii din crâng de C. Ușinski Cuiele de S. Pop Povestea nucii lăudăroase de V. Colin Au mă doare! de G. Vișan Turtița- poveste populară Țara adevărului și Împăratul Minciună de P. Crăciun Laudă goală de I. Străuț Ciripel cel lacom de L. Vlădescu Bulgăraș de primăvară de Paul Stewart, Chris Riddell Albinuța care nu vroia să muncească de Charlotte B. Herr Poezii și fabule Omul harnic de C. Dragomir Matei cel harnic de M. Filip Bondarul leneș de E. Farago Pățania mărului de M. Stoica Convorbiri Vreau să am un prieten! Minciuna are picioare scurte! Meseria, brățară de aur Leneșul mai mult aleargă!
	Acceptarea diversității	Texte literare Povestea ursului cafeniu de V. Colin Rățușca cea urâtă de H.C. Andersen Sabah, fetița egipteană de I. Constantinescu Pantofii roșii de N. Calma Uma și pinguinul, I. Ventuneac În căutarea lui Nemo Lectură după imagini Copii de pretutindeni. Familia prietenului meu Cu toții avem aceleași drepturi!

		Convorbiri Suntem diferiți dar egali Cine e la fel ca mine?
EDUCAȚIE EMOȚIONALĂ	Recunoașterea și exprimarea emoțiilor	Texte literare Povești despre emoții de C. Ștefan, E. Kallay Cârlionț, mieluşelul cel fricos de Tony Wolf Lumea lui SELF – magia gândurilor bune , (Povești pentru dezvoltarea socio-emoțională a preșcolarilor), coordonator Adrian Opre Jocuri didactice Cum mă simt? Descrie emoția! Fețe vesele, fețe triste Pasează zâmbetul! Amintiri Harta emoțiilor Oglinda fermecată Detectivul de emoții
	Înțelegerea emoțiilor	Texte literare De ce fac copiii crize de furie de Catherine Dolto Lumea lui SELF , coord. A. Opre Jocuri didactice Spune ce simte personajul Acesta sunt eu! Ce-ar fi dacă? Cum te-ai simți dacă...?
	Autoreglarea emoțională	Texte literare Veverițele Mașa Dașa și Sașa de Virginia Waters Cum să ne învingem teama de Catherine Dolto Nu ți-e somn ursulețule? de Martin Waddell Mamă, lasă lumina aprinsă! de Sabine Krausharr și Urse Scheffler Program educațional Da, poți! Michael E. Bernard Self Kit , coordonator Adrian Opre, Jocuri didactice Cheița fermecată Comunică prin mimă
EDUCAȚIE	Inițierea și	Texte literare

SOCIALĂ	menținerea unei relații	Povestea peștișorului curcubeu de Marcus Pfiser Povestea lui Chiț-Chiț *** Imi fac prieteni *** Povestea puișorului îngâmfat - poveste populară Jocuri didactice Gânduri pentru prietenul meu Prieten pe vecie! Stii cum trebuie! Reporterii Să facem cunoștință!
	Integrarea în grup	Jocuri didactice Știu să mă joc?(singur sau cu alți copii) Cercul prieteniei Prieteni adevărați Învățăm cum să fim prieteni Ursulețul ne învață cum să rezolvăm problemele dintre prieteni
ELEMENTE DE ISTORIE, GEOGRAFIE ȘI RELIGIE	-Localitate natală, domiciliu, elemente locale ale comunității -Tară, popor, imn, drapel, stemă -Tradiții, obiceiuri, evenimente culturale și religioase -Biserica, simboluri creștine, formarea virtuților creștine și	Texte literare și poezii : România de V. Carianopol Țara mea de E. Preda Pământul țării de Gh. Tomozei Steagul nostru de M. Pop Cântec de I. Bumbac Frumoasă-i limba noastră de G. Vieru Patria de M. Găitan Țara de O. Cazimir Țara mea de N. Tache Tricolorul de N. Tache Tricolorul țării mele de E. Ioan Cântec de pace de E. Ioan Hora de M. Găitan Moș Crăciun de C. Dragomir Pui de român de M. Marancea Mândru ca sunt român de E. Evu Limba noastră de Al. Mateevici(fragment) Limba românească de E. Sion Mândrie de M. Cajal Mi-e țara frumoasă de G. Coșbuc Iubește-ți țara de A. Ciurunga Țara mea de dor de R. Mureșan

	cultivarea comportamentului moral religios	Țara noastră de T. Oancea Moștenirea de O. Cazimir Cântecul lui Ștefan cel Mare de D. Bolintineanu Povestiri istorice de D. Almaș Moș Ion Roată și Unirea de I. Creangă Moș Ion Roată și Cuza Vodă de I. Creangă Stejarul din Borzești de E. Camilar Sabia de foc de Al. Mitru Poezii și texte literare de 1 Iunie și 8 Martie 1 Iunie de I. Bumbac De ziua mamei de E. Farago Mama de F. Ciobanu De ziua mamei de T. Constantinescu Plugușorul (fragment) Inima mamei Inimioare, inimioare de S. Casavan Povestiri biblice și poezii Legenda lui Moș Nicolae Spune adevărul de A. Răducu Uite, vine Moș Crăciun! de O. Cazimir Scrisoare de O. Cazimir La drum de O. Cazimir Colinde, colinde de M. Eminescu Crăciunul copiilor de O. Goga La Anul Nou de G. Coșbuc Floriile de V. Alecsandri Cristos a înviat! de C. Pavelescu În ziua de Paști de E. Farago La Paști de G. Topârceanu Ouă de Paști de A. Buzdugan Cuibul cu ouă roșii de E. Braniște Învierea Domnului și Înălțarea la cer de E. Braniște Icoana Crăciunului de E. Braniște Sărbătoarea Botezului Domnului de E. Braniște Dragostea lui Isus pentru copii de E. Braniște
EDUCAȚIE ECOLOGICĂ	-Educarea unei atitudini pozitive față de mediu	Convorbiri: Ce înseamnă poluarea? Pădurea, plămânul planetei Animalele-ființe vii

	-Ocrotirea mediului, - Colectare selectivă a deșeurilor menajere reciclabile	Apa- izvorul vieții Aerul-elementul vieții Cum trăiesc și cât trăiesc arborii? Unde aruncăm gunoaiele? Știm să păstrăm frumusețea naturii! Munții noștri aur poartă Mările și oceanele-surse de viață Cum ne comportăm față de animale? Animalele de la Zoo, viețuitoare în captivitate? De ce ocrotim pădurea? Ce reprezintă fabricile pentru marile orașe? Cum exploatăm bogățiile pământului? Iubesc plantele, animalele! Prietenii mei necuvântători Animale de companie Copăcel, copăcel te-ngrijesc de mititel Reciclare - Ce este și ce poți să faci cu el? Lectură după imagini Delta Dunării-rezervație naturală Viața în adâncuri Omul ocrotește natura Texte literare Povestea bradului și a hârtiei de D. Botez Ploaie pentru floarea cea mică de I. Străuț Căsuțe pentru păsărele de E. Dragoș Povestiri despre prietenii mei de S. Kerim
EDUCAȚIE PENTRU SĂNĂTATE	-Reguli de igienă personală - Stil de viață sănătos -Situații de urgență	Poezii și texte literare: Apa rece de M. Negulescu Doi dinți și două întrebări de S. Filip Batista de L. Constantinescu De serviciu de L. Constantinescu Maricica de L. Vlădescu N-ai batistă? de E.Dragoș Vreau să cresc voinic de V. Voiculesei Prietenii de Dan Faur Ziua în care a fugit somnul de V. Pătrașcu Ce am? de A.Sahighian Povestea vitaminelor de L. Muntean Convorbiri Pogramul meu zilnic

		Am grija de corpul meu La masă Zilnic fac sport 112! Situații de urgență Ordine și curățenie Piramida alimentelor Incendiu în pădure Bucătării mari și mici Jocuri didactice Mănânc sănătos, cresc mare și frumos! Batista Măriucăi Sunt mic dar grijuliu De vorbă cu medicul stomatolog Așa da, așa nu! Mâini curate, mâini murdare Unde se potrivește Coșul cu vitamine
EDUCAȚIE RUTIERĂ	-Reguli de circulație	Texte literare: Laudă goală de I. Străuț Greșeala Cumințicăi de V. Gafița Iepurașul coconăș de I. Străuț Rilă iepurilă de I. Străuț Claxonul buclucaș de I. Bustan Strada nu e loc de joacă *** Prima lecție de educație rutieră de I. Bustan Poezii Cum treci strada? de I. Bumbac Uită-te ! de I. Bumbac Sfatul înțelept de I. Bustan Pe stradă de E. Căldăraru Semaforul de Ș. Feneșanu Semaforul Licurici de E. Dragoș Pietonul de S. Irimescu Atenție la traversare de S. Răuț Convorbiri Învăț să circul corect Pe trecerea de pietoni Siguranța acasă și pe stradă Lectură după imagini Drumul spre grădiniță Așa da, așa nu!

PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ

Grupa: mică

Tema anuală de studiu: „Cu ce și cum exprimăm ceea ce simțim?”

Tema proiectului: „Ți-am adus un măștișor”

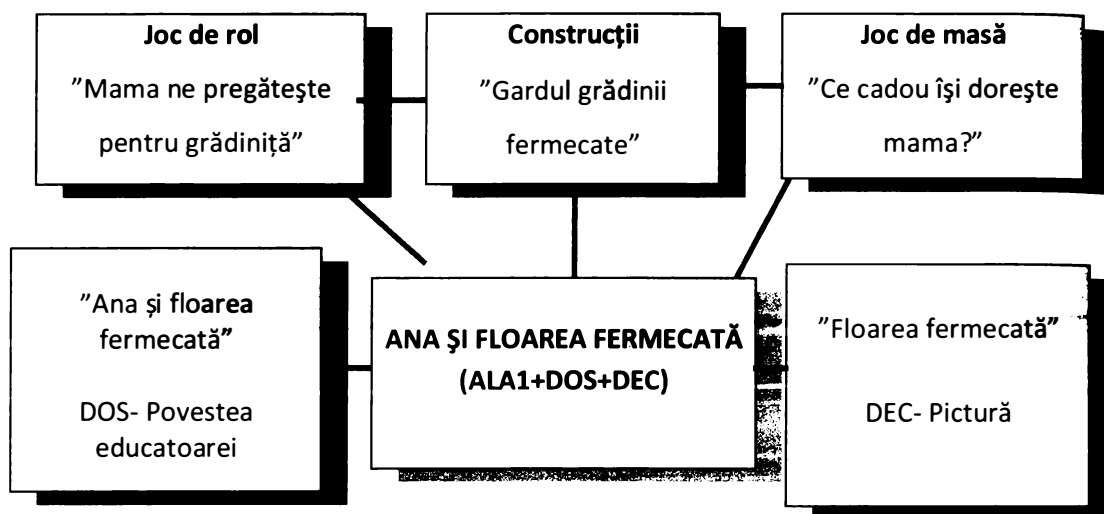
Tema săptămânii: „De ziua ta, mămico!”

Tema activității: „Ana și floarea fermecată”

Tipul activității: consolidare de cunoștințe și deprinderi

Categorii de activități de învățare: ALA, DOS (Educație pentru societate), DEC (Activitate artistico-plastică)

Forma de realizare: Activitate integrată

Scopurile activității: consolidarea și exersarea unor comportamente și atitudini conforme cu normele prestabilite și cunoscute; valorificarea deprinderilor de lucru însușite în realizarea unei lucrări plastice inspirate dintr-o poveste cunoscută

Obiective operaționale:

- să recunoască în exemplele date stări afective pozitive, utilizând experiența personală;
- să identifice în imaginile afișate comportamente pozitive, bazându-se pe experiența proprie;
- să exemplifice comportamentele proprii similare situațiilor din povestea „Ana și floarea fermecată”, formulând enunțuri logice;
- să acopere întreaga suprafață a petalelor cu culoarea potrivită, utilizând tehnica picturii;

- să picteze minim trei petale din hârtie, respectând simbolistica cromatică descrisă în poveste;
- să analizeze din punct de vedere estetic lucrările personale și ale colegilor, argumentând afirmațiile făcute.

Strategii didactice:

Metode și procedee didactice: lectura educatoarei, conversația, explicația, demonstrația, exercițiul oral, munca independentă, problematizarea, instructajul verbal, jocul, turul galeriei, metoda piramidei, aprecierea verbală

Mijloace didactice: calendarul naturii, CD player, CD-uri cu muzică, păpușa Ana, flipchart, imagini din poveste, petale din hârtie, pahare de unică folosință cu grâu încolțit, recompense, tăbliță pentru punctarea bulinelor adunate de echipe.

Forme de organizare a activității: frontal, pe grupe, individual

Scenariul zilei

I. Moment organizatoric

În vederea bunei desfășurări a activităților de învățare au loc: aranjarea mobilierului, stabilirea liniștii și asigurarea unei atmosfere de lucru adecvate.

II. Întâlnirea de dimineață

Ne așezăm pe covor, în formă de cerc, pentru a stabili un contact vizual cu toți copiii grupei.

Salutul: Educatoarea: „Bună dimineața. Floricele, Băieți și fete mititele! Astăzi iarăși ne vedem, Fericiți ne salutăm, Ziua bună noi ne dăm.” Fiecare copil îl salută pe cel din stânga lui, printr-o strângere de mână, privindu-l în ochi și spunându-i numele. Salutul începe de la educatoare și se termină tot la ea.

Prezența - se face prezența în catalog, observând în același timp pe copăcelul grupei floricelele copiilor prezenți (ei trebuie să-și lipească florica cu poza lor pe copăcel atunci când intră în sală, în fiecare dimineață, iar când merg acasă își lipească florica pe ușa debaralei);

Împărtășirea cu ceilalți - copiii reactualizează „Calendarul naturii” amintind în ce anotimp suntem, în ce lună, în ce zi a săptămânii și în ce dată, marcând și schimbările meteo, dacă este necesar; copiii primesc palete cu două fețe: una zâmbitoare și una tristă. La întrebarea „Cum te simți când te gândești la mămică ta?”, ei vor arăta una dintre fețe. Cei care doresc pot justifica alegerea făcută.

Mesajul zilei Anunț mesajul zilei („O iubesc pe mama mea !”). Din debara se „aude” un sunet. Îl descoperim cu surprindere pe piticul Zwerg, care a fost trimis de către Zâna Zânelor cu surprize pentru copiii Grupei Florilor, despre care a auzit că sunt foarte harnici și își iubesc mult mamele. Citind scrisoarea adusă de pitic le prezintă copiilor obiectivele activităților.

Gimnastica de înviorare Se va realiza pe versurile cântecului „Dimineața veselă”, de pe CD-ul „Clopotelul magic-IV”.

III. Captarea atenției

Se realizează la sfârșitul întâlnirii de dimineață, prin observarea surprizelor pregătite în sala de către piticul Zwerg, care le transmite copiilor printr-o scrisoare rugămintea sa de a se juca frumos la măsuțe, pentru a le pregăti cadouri frumoase mămiciilor lor.

IV. Anunțarea temei și obiectivelor activității didactice

O dată cu citirea mesajului zilei anunț tema zilei « **O iubesc pe mama mea !** » și obiectivele propuse.

Le adresez copiilor întrebări legate despre tema săptămânii, despre ce le-a plăcut până acum din ce au învățat, și de ce.

Tranziție: „Dragi copii, noi vom lucra,/La măsuțe ne-om așeza,/Fiecare unde vrea,/Să o bucure pe mămică sa.”

-ALA1-

Prezint centrele deschise și copiii își aleg sectorul la care doresc să-și desfășoare activitatea.

Joc de rol – ”Mama ne pregătește pentru grădiniță”

Unii dintre copii vor prelua rolul mamelor, alți copii vor juca rol de copii. „Mamele” îi vor ajuta pe „copii” să îmbrace/dezbrace șorțulețele, după care se vor folosi de pieptenii și periile de păr puse la dispoziție, pentru a le face „copiilor” coafuri și freze. Se vor folosi și de agrafele tip „clips”, precum și de elasticile colorate de păr, având grijă să nu-i tragă pe partenerii de joc de păr. În tot acest timp copiii vor purta dialoguri libere, asemănătoare celor purtate cu mamele lor. Rezultatul final va putea fi admirat în oglindă. La dorința copiilor, rolurile pot fi schimbate.

Construcții – ”Gardul grădinii fermecate”

Copiii se vor așeza în jurul unei măsuțe pe care se află o placă din polistiren, îmbrăcată în hârtie creponată verde. Ei vor lua de pe o farfurie bețișoare școlare de diverse culori, pe care le vor înfige în polistiren la distanțe (relativ) egale, respectând chenarul dinainte trasat. Copiii vor obține astfel o grădină în care vor răsări flori fermecate.

Joc de masă – ”Ce cadou își dorește mama?”

Din setul de planșe cu modele vor fi alese cele care ar putea reprezenta un cadou pe care și-l dorește mama. Copiii vor alege dintre acestea o planșă, pe care vor așeza piesele tip-mozaic, pentru a realiza un tablou

V. Dirijarea învățării și obținerea performanței

ADE-DOS (Educație pentru societate)-„*Ana și floarea fermecată*”- povestea educatoarei

În timpul povestirii, îmi voi nuanța vocea, voi marca principalele momente prin expresivitatea limbajului și le voi arăta copiilor imagini sugestive din poveste.

Prin mimică și gestică voi reda starea sufletească a personajelor. Prin intensitatea timbrului vocal voi încerca să creez o atmosferă propice captării atenției copiilor asupra comportamentelor dezirabile apărute în acțiunea desfășurată în povestire.

Tranziție: Pe linia melodică a cântecului „*Are mama o fetiță*” copiii merg la baie cântând versurile: „Noi în grupă am intrat,/Locul ni l-am ocupat,/Și în liniște-așteptăm,/Să aflăm ce învățăm”.

Copiii vor vedea pe flip-chart o piramidă construită din șase cărămizi.

Se va cere copiilor să-și aducă aminte de culorile petalelor florii fermecate. Analizând piramida, copiii vor realiza faptul că acestea corespund întocmai culorilor din poveste. Se va lipi în dreptul primei trepte a piramidei silueta mamei iar în dreptul celei de-a doua, silueta tatălui.

Se vor prezenta copiilor, pe rând, imagini simbolice din poveste:

- un pat de copil
- o plantă de camera
- o rochiță
- un bărbat și o femeie în vârstă
- o portocala
- un cuplu de adulți fericiți.

Copiii chemați vor veni pe rând, vor lua un cartonaș, vor descrie comportamentul corespunzător din poveste și vor spune cărui părinte i-a făcut fetița o bucurie prin acest comportament, după care vor lipi cartonașul în caseta de pe piramidă care corespunde părintelui, dar și culorii din poveste. La final se va reanaliza împreună piramida completă, subliniindu-se faptul că acele comportamente pozitive de pe primele două nivele au condus către starea de fericire a familiei Anei, ilustrată în vârf.

Tranziție (recitativ ritmic)

„Haide după mine,/ Ține pasul bine/ Mergem ca soldații/ Batem bine pașii./ Mergem ca piticii/ Cu scufițe roșii/ Uriași suntem/ Sus ne ridicăm./ Legănăm păpușa!/ Facem roata mare!/ Batem palmele în față,/ Dăm din aripioare.”

VI. Asigurarea transferului

Se va recita poezia „*Ana-Florica*”:

„Eu sunt Ana-Florica,
Așa mă strigă mămica.
Tot ce fac, arată, iată,
Ca o floare fermecată.
Mama mea m-a învățat
Patul alb să-l strâng de-ndat’.
Verde este florica
De udat pentru mămica,
Galbenă-i rochița mea ,
Strălucește ca o stea.
Tata-mi zice “Albăstrea”
Când salut: e treaba mea!
Portocale când mănânc,
Cojile tot eu le strâng.

Fapte bune, zi de zi,
Să faceți și voi, copii !
Să fiți roz ca fericirea,
Să vă bucurați familia!”

Îi întreb pe copii dacă își doresc să aibă, asemenea fetei din poveste, o floare fermecată. Le explic faptul că orice copil care face fapte bune poate avea o asemenea floare.

Copiii se așează la mese pentru a realiza floarea fermecată. Se intuiesc materialele de pe măsuțe, arăt modelul și demonstrez tehnica de lucru, apoi se fac exercițiile de încălzire a mușchilor mici ai mâinii:

„Umerii îi vom mișca/ Spatele vom îndrepta / Sus, jos, sus, jos/ Palmele nu stau deloc,/ Ci se pregătesc de joc/ Degetele-mi sunt petale/ Le deschid ca la o floare: Boboc – floare/ Măinile le-am încălzit/ De lucru sunt pregătit.../ Spor la lucru dragi copii!”

Încep să lucreze - pe fundalul sonor „*Primăvara*” de A. Vivaldi, iar eu intervin și îi ajut pe cei care solicită sprijin.

VII. Încheierea activității. Aprecieri finale.

După ce au finalizat lucrările, vor așeza florile fermecate în păhărele cu grâu încolțit care se află deja în „grădina fermecată” construită în timpul jocurilor liber alese, după care se face „turul galeriei”. Copiii aleg floarea care are petalele acoperite pe toată suprafața cu culoare și motivează alegerea făcută. Îi asigur pe copii că mamele lor se vor bucura pentru cadoul primit și vor fi mândre de ei.

Ofer recompense tuturor copiilor.

Se fac aprecieri finale privind comportamentul copiilor pe parcursul întregii zile.

„Rândul iute să-l formăm,
Lângă ușă ne-așezăm.
Și cuminți să așteptăm,
Către baie să plecăm.”

Rutină- consolidarea deprinderilor igienico- sanitare

PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ

Grupa: mijlocie

Tema anuală de studiu: „Cu ce și cum exprimăm ceea ce simțim?”

Tema proiectului: „De prin lume adunate”

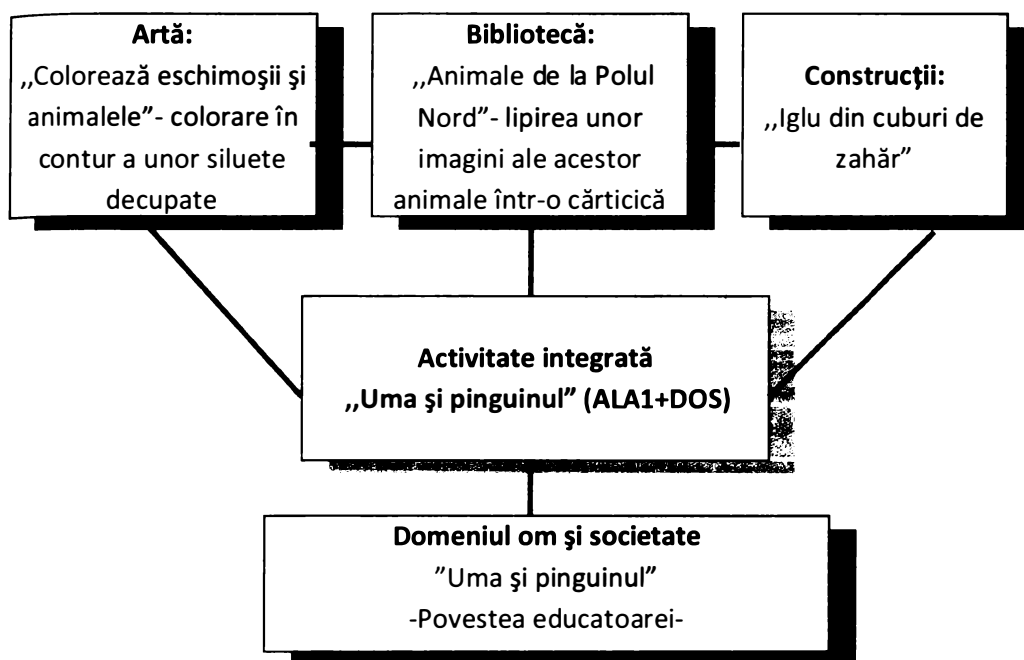
Tema săptămânii: „La Polul Nord”

Tema activității: „Uma și pinguinul”

Tipul de activitate: mixt

Categorii de activități de învățare: ALA, DOS (Educație pentru societate)

Forma de realizare: activitate integrată

Scopurile activității: Aprofundarea sentimentelor și a emoțiilor provocate de schimbările din viața personajelor din poveste, precum și formarea atitudinii de protejare a mediului pentru ocrotirea vieții oamenilor și animalelor care trăiesc la Polul Nord/Polul Sud.

Obiective operaționale:

- să așeze siluetele și construcția realizată în spațiul dioramei, valorificând rezultatele muncii în grup;
- să precizeze corect ideile principale din poveste pe baza imaginilor și lecturii educatoarei

- să descrie emoții, sentimente trăite în anumite situații din poveste, utilizând un limbaj adecvat;
- să găsească soluții de rezolvare a unor probleme proprii de adaptare, prin raportare la experiența personală;
- să propună modalități de protejare a mediului, pornind de la situațiile din poveste.

Strategii didactice:

Metode și procedee didactice: conversația, explicația, povestea educatoarei, exercițiul, jocul, problematizarea, demonstrația, observația, jocul de rol

Mijloace didactice: siluete de animale de la Polul Nord, pinguini, eschimoși, creioane colorate, lipici, cuburi de zahăr, cupolă din polistiren pentru iglu-uri, păpuși eschimos, pinguini din pluș, diorame cu decor de la Polul Nord, cârtică din cartoane colorate, pentru album.

Forme de organizare a activității: frontal, individual, pe grupe

Scenariul zilei

I. Moment organizatoric

În vederea bunei desfășurări a activităților de învățare au loc: aranjarea mobilierului, stabilirea liniștii și asigurarea unei atmosfere de lucru adecvate.

II. Întâlnirea de dimineață

Întâlnirea de dimineață debutează cu salutul copiilor. Aceștia sunt așezați în cerc, pe covor. Educatoarea îi salută pe copii folosind expresia „Bună dimineața, eschimoșilor!”. Copiii sunt invitați să se salute precum eschimoșii, frecându-și fiecare nasul de nasul copilului din partea dreaptă. Ei sunt invitați apoi să le împărtășească celorlalți copii cum se simt după „salutul eschimoșilor”. După ce fiecare copil le împărtășește celorlalți emoția personală, se face prezența, se completează „Calendarul naturii”, după care educatoarea le aduce copiilor la cunoștință „Noutatea zilei”. Din ținuturi îndepărtate am primit drept cadou câteva păpuși înfățișând oameni care trăiesc printre ghețuri și zăpadă, îmbrăcați cu haine cusute din blănuri de animale, trăind în case construite din gheață, înconjurați de animale ciudate.

III. Captarea atenției

Se atrage atenția copiilor asupra centrului tematic. Aici copiii sunt invitați să „citească” imaginile expuse, să descrie păpușile și jucăriile.

Se aude o bătaie în ușă. Educatoarea găsește în fața ușii un penguin din pluș, care ține un plic în mână și un săculeț în spate. Pe el îl cheamă Zăpezică și a venit la grădiniță pentru a le spune copiilor povestea sa. Înainte de aceasta însă, el îi roagă să-l ajute să-și amintească de casa lui îndepărtată, de care-i este foarte dor. Pentru aceasta, prietenii lui vor avea de îndeplinit câteva sarcini de lucru.

IV. Anunțarea temei și obiectivelor activității didactice

Se anunță copiii că pe parcursul zilei vor realiza căsuța lui Zăpezică în miniatură și totodată vor citi și povestea „Uma și pinguinul”.

V. Dirijarea învățării și obținerea performanței

Se așează copiii pe centre:

1. Artă- „Colorăm eschimoși și animale”
2. Construcții- „Iglu”
3. Bibliotecă- „Albumul animalelor de la Polul Nord”

Se explică copiilor de la fiecare centru sarcina de lucru; astfel că la centrul Artă copiii trebuie să coloreze siluete de eschimoși și animale, iar mai apoi să lipească câte o fâșie îngustă din carton, în formă de „L”, pentru a menține siluetele în poziție verticală; la centru de Construcții copiii vor folosi cuburi de zahăr pe care le vor asambla în vederea obținerii unei structuri semi-circulare, cu un mic spațiu la intrare, peste care se va așeza o cupolă din polistiren (se arată modelul). La centrul Bibliotecă se vor lipi siluete de animale de la Polul Nord în vederea realizării unui album.

Se repetă explicațiile pentru fiecare centru pentru a fi sigur că s-a înțeles de către copii. Se realizează sarcinile de către copii.

După ce fiecare echipă finalizează sarcina primită se va realiza „Turul galeriei”.

Se vor face aprecieri verbale de grup.

Copiii vor face trecerea pe scăunele în semicerc pe tranziția cântecului „Papa Pinguin” (Pigloo- www.youtube.com), explicându-li-se copiilor că Zăpezică dansează de fericire pentru că micii lui prieteni au reușit să îndeplinească primele sarcini de lucru. Drept răsplată pentru hărnicia lor, copiii sunt invitați să se așeze într-un semicerc de scăunele, urmând ca pinguinul să le povestească pățaniile prin care a trecut.

Se expune copiilor povestea „Uma și pinguinul”, folosindu-se de planșele aferente. Accentul cade pe momentul în care Uma, fetița eschimos, se hotărăște să-și caute un animal de companie, plecând într-o mică aventură. Se accentuează de asemenea emoțiile prin care trec cei doi, Uma și Zăpezică, atunci când ea găsește pinguinul rănit și speriat. În final, se evidențiază dorința lui Zăpezică de a rămâne cu Uma, cea care l-a găsit, l-a îngrijit și iubit.

Se va realiza asamblarea dioramei. Astfel, materialele obținute în cadrul centrelor de dimineață vor fi folosite pentru a expune un „tablou”. Acesta reprezintă un moment din povestea expusă: cel în care pinguinul a ales să rămână alături de Uma și de celelalte animale.

Copiii sunt invitați să meargă prin sală în pasul pinguinului, ținându-și picioarele apropiate, cu vârfurile mult depărtate unul de celălalt, brațele transformându-li-se în “aripioare” de pinguin, pentru a vedea toate cele trei diorame realizate de ei.

VI. Asigurarea transferului

Copiii sunt întrebați ce sentimente au față de Uma și de Zăpezică și cum s-ar fi simțit ei dacă ar fi fost în locul pinguinului din poveste.

Zăpezică le povestește copiilor câteva din temerile lui și anume că gheața de la pol se va topi, că vapoarele care transportă mărfuri poluează oceanul, că oamenii vânează tot mai multe animale. Acesta le spune copiilor că are mulți prieteni care caută soluții pentru menținerea și îmbunătățirea vieții oamenilor și animalelor și cere copiilor câteva sugestii.

Li se propune copiilor un joc de rol și li se înmânează păpușile Uma și Zăpezică.

VII. Încheierea activității. Aprecieri finale

În încheierea activității, Zăpezică le mulțumește copiilor pentru că s-au jucat cu el și i-au ascultat povestea, scoțând din săculeț câte un „Kinder Pinguin” pentru fiecare copil.

PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ

Grupa: mijlocie

Tema anuală de studiu: „Când, cum și de ce se întâmplă?”

Tema proiectului: „În lumea celor care nu cuvântă!”

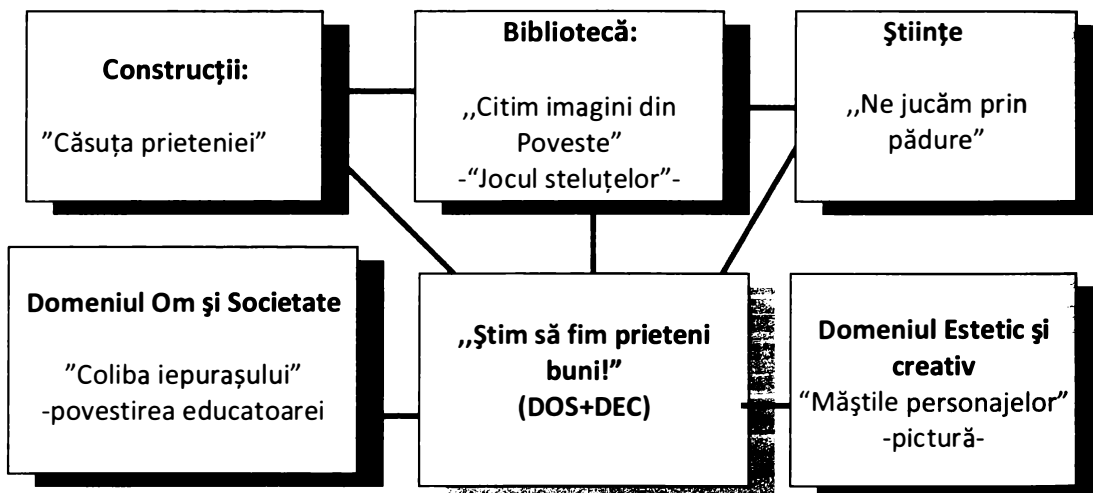
Tema săptămânii: „De vorbă cu animalele pădurii”

Tema activității: „Știm să fim prieteni buni!”

Tipul activității: mixt

Categorii de activități de învățare: ALA, DOS (Educație pentru societate), DEC (Activitate artistico-plastică-pictură)

Forma de realizare: Activitate integrată

Scopul activității: Dezvoltarea abilităților de comunicare, de identificare și exprimare a emoțiilor, formarea și cultivarea sentimentelor de prietenie și ajutor față de cei neajutorați, a comportamentului moral, tolerant și respectuos față de ceilalți;

obiective operaționale:

- Să denumească stările emoționale ale personajelor din povestea „Coliba iepurașului”, pe baza întrebărilor adresate;
- Să recunoască expresia facială corespunzătoare emoției pe baza imaginilor prezentate;
- Să identifice cauzele care au contribuit la stările emoționale ale personajelor din poveste;
- Să exemplifice consecințele faptelor noastre asupra celorlalți, prin raportare la experiența personală;
- Să mimeze corect expresiile faciale corespunzătoare emoțiilor (bucurie, tristețe, furie, teamă), cu ajutorul educatoarei;
- Să picteze personajele din poveste, utilizând tehnica pensulei aplicate;
- Să folosească culori realiste pentru fiecare animal ales, prin raportare la experiența personală;
- Să identifice minim două personaje care au trăit la un moment dat în poveste emoțiile prezentate, utilizând un limbaj adecvat.

Strategii didactice:

Metode și procedee didactice: povestirea, conversația, explicația, demonstrația, exercițiul, expunerea, problematizarea, explozia stelară, cubul, diamantul, munca în grupuri, jocul de rol.

Mijloace didactice: marioneta Bufnița cea înțeleaptă, siluete ale personajelor din povestea „Coliba iepurașului”, machetă cu pădurea și căsuțele celor două personaje, cub colorat, bilete colorate și numerotate, cu sarcini, diamantul din carton, imagini cu emoții (bucurie, tristețe, furie, teamă), măști din carton cu personajele din poveste, acuarele, pensule, imagini reprezentând secvențe ale poveștii, o stea de carton, cinci stelute colorate, cuburi, materiale din natură, puzzle cu animale, fișă-labirint, recompense fețe vesele.

Forme de organizare a activității: activitate frontală, pe grupuri mici, și individuală.

Scenariul zilei

I. Moment organizatoric

În vederea bunei desfășurări a activităților de învățare, au loc: aranjarea mobilierului, stabilirea liniștii și asigurarea unei atmosfere de lucru adecvate.

II. Întâlnirea de dimineață

Copiii se așează în cerc la auzul versurilor:

„Dimineață ne-am trezit,
La grădiniță am venit,
În cerc să ne adunăm,
Cu toții să ne salutăm!”

Se realizează prezența copiilor, copiii răspund cu *prezent* și *absent* și își așează fotografiile la panou.

Copiii interpretează jocul muzical „*Ursuleții s-au trezit, bună dimineța!*”

Formând două cercuri concentrice, fiecare copil își salută perechea și-i adresează un compliment. La semnalul educatoarei copiii care formează cercul exterior se deplasează în sensul acelor de ceasornic salutând următorul copil și-ți adresează cuvinte frumoase. Salutul se continuă până când se ajunge la perechea inițială.

Urmează salutul naturii: „*Bună dimineța, cer frumos!*”. Se va completa calendarul naturii: *În ce anotimp suntem? Cum e vremea ? Cum ne îmbrăcăm?*

„Vremea noi o studiem

Și-n calendar o notăm,

De e ploaie sau e soare,

Ca să mergem la plimbare!”

Se va observa cum e vremea astăzi și se vor așeza imaginile ce reprezintă starea vremii discutându-se principalele aspecte ale anotimpului iarna.

Copiii se joacă „*Tortul prietenului meu*”- joc muzical.

Se discută despre ce înseamnă să fim prieteni buni. (să vorbim frumos unii cu alții, să ne ajutăm, să împărțim lucrurile, să ne spunem lucruri frumoase, să ne zâmbim).

Li se propune copiilor să se înveselească jucându-se jocul „*Pasează zâmbetul*”.

III. Captarea atenției pentru activitățile de învățare

În grupă își face apariția Bufnița cea Înțeleaptă care a aflat că sunt prieteni cu toții și vrea să le povestească copiilor o întâmplare din pădure despre o vulpe care nu a știut să se comporte cu prietenul ei iepurașul.

IV. Anunțarea temei și obiectivelor activității didactice

Se va anunța tema zilei: „**Știm să fim prieteni buni!**”. Pentru aceasta va trebui să dovedim că știm multe lucruri despre prietenie, știm să ne comportăm unii cu ceilalți fără să ne supărăm. (Tranziție: „*Sfatul animalelor*”)

V. Dirijarea învățării și obținerea performanței

-DOS-

Se expune copiilor povestea „*Coliba iepurașului*” utilizând macheta și siluetele personajelor. Se discută conținutul poveștii, verificându-se înțelegerea lui.

Bufnița ne propune să ne jucăm jocul „*Cubul prieteniei*” pentru a vedea de ce a rămas acum vulpea singură, fără prieteni, ce a greșit ea. Este prezentat cubul ale cărui fețe sunt colorate diferit și numerotate. Fiecare față a cubului are o sarcină (descrie, compară, asociază, analizează, aplică, argumentează) pentru a identifica consecințele comportamentului personajelor.

1. DESCRIE: Descrie căsuța iepurașului.

2. COMPARĂ: comportamentul iepurașului cu al vulpii.

3. ASOCIAZĂ: Cum te-ai simți dacă cineva ți-ar lua o jucărie?

4. ANALIZEAZĂ: Cum s-a comportat cocoșul?

5. APLICĂ: Imită scena în care vulpea este furioasă.

6. ARGUMENTEAZĂ: Cum trebuie să te porți ca să îți păstrezi prietenii?

/ De ce e important să ai prieteni ?

Concluzionăm că este foarte important cum ne comportăm cu prietenii noștri, să nu-i supărăm, să vorbim civilizat, să împărțim lucrurile.

-DEC-

Bufnița ne-a adus o surpriză pentru că ne-am jucat frumos cu cubul: ne-a adus personajele din povești, iar noi va trebui să le pictăm pentru a ne juca apoi un joc cu acestea.

Tranziție : „Iepurașul Țup”- copiii interpretează jocul muzical după care se îndreaptă spre măsuțe.

Copiilor le vor fi prezentate materialele, precum și modelul de realizat. Se va demonstra realizarea măștilor de către educatoare și se vor executa exercițiile de încălzire a mușchilor mâinilor.

Copiii pictează măștile personajelor cu culorile potrivite utilizând tehnica amprentării cu pensula după care, cu tranziția: „În pădurea fermecată/ Sunt multe surprize iată/ Câte unul câte doi/ Ne-ndreptăm cu pași vioi”, se vor îndrepta spre baie.

VI. Asigurarea transferului

-DOS-

La întoarcerea în sala de grupă, bufnița le propune copiilor să ghicească cum s-au simțit personajele din povești. Pentru a identifica emoțiile acestora li se propune copiilor desfășurarea unui joc prin folosirea metodei interactive „Diamantul”.

Le este prezentat copiilor diamantul cu pătrate colorate în cinci culori pe care va trebui să plasăm imaginile cu emoții. Se numără pătratele de pe fiecare rând: un pătrat portocaliu, două pătrate roz, trei pătrate verzi, două pătrate albastre și un pătrat galben.

Se explică și demonstrează regulile jocului: copiii trebuie să identifice emoția simțită de personaje într-un anumit moment al poveștii, cei care au personajul respectiv (măștile-medalion pictate) să se ridice și să imite expresia facială corespunzătoare emoției. Un copil va alege imaginea cu expresia corespunzătoare emoției, va explica cauzele acesteia și o va așeza pe pătrat.

1. Identifică emoția pe care a trăit-o vulpea când avea căsuța ei. (bucurie)

(Cum se simțea vulpea la începutul poveștii când avea coliba ei?)

2. Identifică emoția pe care a trăit-o iepurașul la începutul poveștii, când avea căsuța lui. (bucurie)

Identifică emoția pe care a trăit-o iepurașul când a fost gonit din casa lui de către vulpe. (tristețe)

(Cum se simțea iepurașul la începutul poveștii / după ce l-a gonit vulpea din coliba lui?)

3. Identifică emoția pe care au/a trăit-o câinii / lupul/ ursul în fața vulpii. (teamă)

(Cum s-au simțit câinii / lupul/ ursul în fața vulpii?)

4. Identifică emoția pe care a trăit-o vulpea când au încercat să o gonescă câinii, lupul și ursul. (furie)

Identifică emoția pe care a trăit-o vulpea când a venit cocoșul. (teamă)
(Cum a fost vulpea când au venit câinii, lupul și ursul / cocoșul?)

5. Identifică emoția pe care au trăit-o cocoșul și iepurașul la sfârșitul poveștii. (bucurie)

(Cum s-au simțit cocoșul și iepurașul când a fugit vulpea?)

Copiii identifică, numesc și imită emoțiile trăite de personaje (bucurie, tristețe, furie, teamă), în diferite momente ale povestirii, folosind și măștile pictate.

Bufnița îi felicită pe copii pentru că au ghicit cum s-au simțit personajele în povești și le spune că vulpea este tristă acum pentru că nu mai are prieteni și îi pare rău de ceea ce făcut. Solicită copiilor soluții pentru a se împăca cu iepurașul și cu celelalte animale, astfel că vulpea vrea să îi invite pe toți la o petrecere în pădure, să își ceară iertare, să fie din nou prieteni.

-ALA-

Copiilor le sunt prezentate centrele de activitate:

La sectorul ȘTIINȚĂ, copiii vor asambla puzzle cu animalele. Tot aici copiii vor primi o fișă cu un labirint în care vor avea de găsit drumul vulpii prin pădure spre iepuraș.

La sectorul BIBLIOTECĂ, vor avea de formulat întrebări pe baza imaginilor din povești, utilizând metoda explozia stelară. Copiii își vor adresa unii altora întrebările în funcție de steluța primită și vor răspunde la întrebări în propoziții.

La sectorul CONSTRUCȚII, copiii vor avea de construit „căsuța prieteniei” unde vor fi invitate animalele. Vor construi casa folosind cuburi, iar decorul din pădure îl vor realiza utilizând materiale din natura (mușchi, crenguțe, conuri de brad).

După metoda mâna oarbă, copiii vor extrage jetoane cu hrana preferată a ursului, a veveriței și a iepurașului.

Vom porni spre centre cu tranziția „În pădurea fermecată”. Fiecare se va așeza la centru în funcție de jetonul extras și se va apuca de lucru la semnal.

VII. Încheierea activității. Aprecieri finale

După finalizarea sarcinilor, copiii de la fiecare centru își vor prezenta lucrările, iar Bufnița cea Înțeleaptă va lăuda copiii pentru activitatea desfășurată la centre. Se va discuta despre utilitatea materialelor de la centre. Ne vom așeza în jurul „căsuței prieteniei”, se vor prezenta lucrările realizate iar copiii de la Bibliotecă vor exemplifica câteva din întrebările formulate.

„Cum credeți că se simt animalele acum?” Ele sunt fericite, și ca răsplată pentru că sunteți buni prieteni veți primi drept recompensă fețe vesele.

Copiii vor ieși din sala de grupă și se vor îndrepta spre baie intonând cântecul „Dacă vesel se trăiește”. (Tranziție)

Pe tot parcursul activității, propunătoarea va observa comportamentul copiilor și gradul de implicare în activități, va oferi întăriri pozitive, va corecta eventualele greșeli,

va oferi feedback constructiv și va formula aprecieri individuale și colective cu privire la prestațiile copiilor.

PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ

Grupa: mare

Tema anuală de studiu: „Cine și cum planifică/organizează o activitate?”

Tema proiectului: „În curând voi fi școlar”

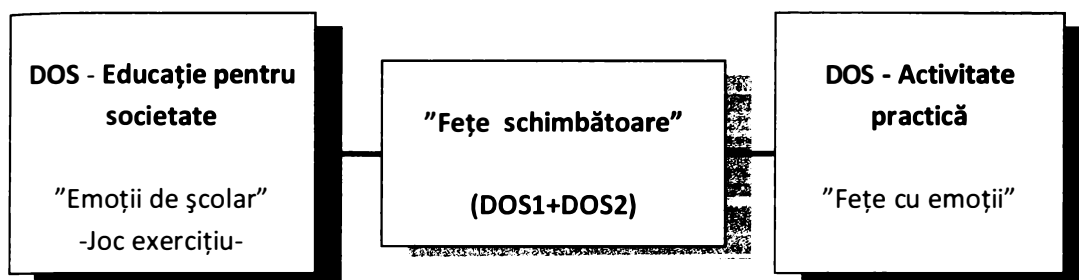
Tema săptămânii: „La școală”

Tema activității: „Fețe schimbătoare”

Tipul de activitate: consolidare de cunoștințe, priceperi și deprinderi

Categorii de activități de învățare: DOS (Educație pentru societate), DOS (Activitate practică)

Forma de realizare: activitate integrată

Scopurile activității: exersarea unor strategii de reglare emoțională pentru prevenirea dificultăților de adaptare a copiilor la mediul – școală, precum și exersarea identificării și recunoașterii emoțiilor folosind o jucărie confecționată din materiale reciclabile.

Obiective operaționale:

- să identifice diferitele emoții plăcute și neplăcute, trăite de personajele din exemplele date (bucurie, furie, tristețe, frică), prin raportare la experiența personală;
- să identifice emoțiile, asociindu-le cu un anumit context din povestea relatată;
- să descrie reacțiile comportamentale trăite de ei sau de ceilalți copii în situații similare celor evocate în activitate, prin raportare la experiența personală;
- să confecționeze păpușile ce exprimă emoții, din materiale reciclabile, respectând indicațiile educatoarei;
- să utilizeze în joc păpușile ce exprimă emoții, pentru a conștientiza modalități diferite de a reacționa emoțional într-o situație dată, prin raportare la experiența personală;

- să exerseze abilități de grupare a materialelor, de cerere și de oferire a ajutorului, de așteptare a rândului, respectând indicațiile educatoarei.

Strategii didactice:

Metode și procedee didactice: jocul exercițiu, conversația, explicația, demonstrația, expunerea, jocul de rol.

Mijloace didactice: doi ursuleți de pluș, tuburi carton, siluete din hârtie, inimioare cu emoții, umbrelute pentru păpușele, lipici, desene copii din povestea „*Visul unei zile de școală*”

Forme de organizare a activității: frontal, pe grupe, individual

Scenariul zilei

I. Moment organizatoric

Asigurarea condițiilor necesare bunei desfășurări a activității: pregătirea materialului didactic, aranjarea mobilierului, intrarea în sala de grupă a preșcolarilor.

II. Întâlnirea de dimineață

În cadrul întâlnirii de dimineață, toți copiii se așează pe covor, în formație de cerc, pentru a stabili un contact vizual cu toți participanții. Fiecare copil îl salută pe cel din stânga lui, printr-o strângere de mână, privindu-l în ochi și spunându-i numele. Salutul începe de la educatoare și se termină tot la ea.

Copiii completează „Calendarul naturii”, menționând în ce anotimp suntem, în ce lună, în ce zi a săptămânii și în ce dată, marcând și schimbările meteo, dacă este necesar.

Primesc jetoane cu două emoticoane o față zâmbitoare și una tristă. La întrebarea „Cum te simți când te gândești că vei merge la școală?”, copiii vor ridica jetonul corespunzător stării lui, justificând alegerea făcută.

„Dragi copii, noi vom lucra,
La măsuțe ne-om așeza,
Fiecare unde vrea,
Să o bucure pe mămica sa.”

III. Captarea atenției

Copiii se vor așeza în semicerc pe scăunele și le voi prezenta cei doi ursuleți din povestea „*Visul unei zile de școală*”.

IV. Anunțarea temei și obiectivelor activității didactice

Astăzi ne vom juca împreună un joc care se numește: „Fețe schimbătoare”. Pentru a fi mai distractiv va trebui să confecționăm fiecare o păpușică. Aceasta ne va ajuta să identificăm mai ușor emoțiile.

V. Dirijarea învățării și obținerea performanței

Identificarea problemei:

- Despre cine este vorba în povestea noastră?
- Unde a mers ursulețul Trică în acea dimineață?
- Ce a visat Trică în noaptea dinaintea începerii școlii?

Identificarea soluțiilor:

- Cum s-a simțit Trică în momentul în care a trebuit să meargă la școală?
- Ce l-a ajutat să fie pregătit pentru a merge la școală?

Evaluare:

- Cum s-a simțit Trică în prima zi de școală?
- Ție îți va plăcea să cunoști mai mulți copii?

Copiii vor merge la măsuțe unde sunt pregătite materialele individuale. Copiii vor realiza individual păpușelele din tubulețe de hârtie, conform explicațiilor. Tuburile de hârtie vor da posibilitatea ca prin rotire, copiii să aleagă o față veselă, tristă, speriată.

Se va pune accent pe descrierea emoției fiecărei fețe și pe diferențele dintre copii.

După finalizarea acestora, copiii vor exersa jocul Fețe schimbătoare. Se va crea cercul de conversație în care copiii vor răspunde unor întrebări și vor alege de fiecare dată emoția corespunzătoare modului în care ei se simt:

- Tu cât de mult aștepti să mergi la școală?
- Pe tine ce te-ar ajuta să fii pregătit pentru a merge la școală?

Ce ai face dacă:

- Colegii tăi nu se vor juca cu tine în prima zi de școală?
- Mama nu ar putea să stea cu tine în prima zi de școală?
- Ție îți va plăcea să cunoști mai mulți copii?
- Tu cum crezi că te vei simți în prima zi de școală?

VI. Asigurarea transferului

Copiii vor fi încurajați să descrie emoția aleasă și să observe diferențele dintre emoțiile copiilor.

Exercițiu:

1. Să își imagineze cum se va simți în prima zi de școală când îi vor da flori învățătoarei. (aleg emoția potrivită)
2. Să își imagineze cum se va simți d-na învățătoare când va primi florile de la copii. (aleg emoția potrivită).

Se încurajează exprimarea cât mai multor idei. Se va încuraja oferirea unor alternative în situații problemă

VII. Încheierea activității. Aprecieri finale

Se vor face aprecieri globale și individuale referitoare la rezolvarea sarcinilor și la comportamentul copiilor în timpul activității.

Copiii vor primi câte o umbreluță pentru a decora păpușica cu emoții și vor fi încurajați să le folosească și în zilele următoare.

PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ

Grupa: mijlocie

Tema anuală de studiu: „Cine și cum planifică/organizează o activitate?”

Tema proiectului: „Atenție, plecăm!”

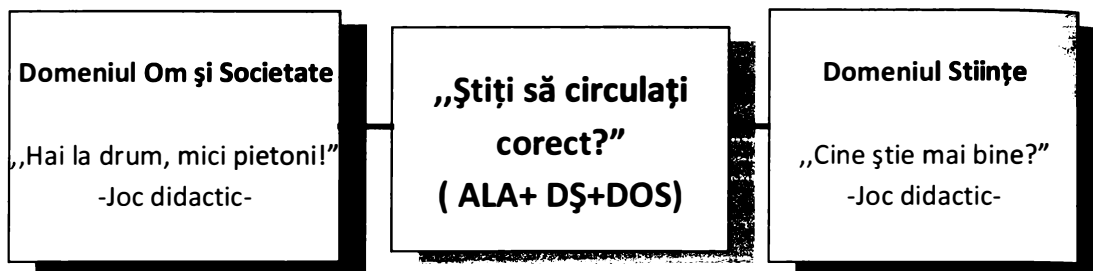
Tema săptămânii: „Respectăm regulile”

Tema activității: „Știți să circulați corect?”

Tipul de activitate: Verificare și consolidare de cunoștințe și deprinderi

Categorii de activități de învățare: ALA, DOS (Educație pentru societate), DS (Activitate matematică)

Forma de realizare: activitate integrată

Scopurile activității:

Verificarea deprinderii de a respecta și aplica în mod corect regulile de circulație; dezvoltarea capacității de a utiliza în contexte reale numerele și cifrele în centrul 1-5.

Obiective operaționale:

- Să recunoască semaforul și semnificația culorilor acestuia, valorificând cunoștințele anterioare;
- Să recunoască semnele de circulație și semnificația acestora, pe baza cunoștințelor anterioare;
- Să enumere trei reguli de circulație pentru prevenirea accidentelor;
- Să argumenteze afirmațiile făcute, utilizând un limbaj adecvat;
- Să descrie activitatea agentului de circulație, motivând importanța muncii acestuia;
- Să imite indicațiile semnalizate de către agentul de circulație, respectând sugestiile educatoarei;
- Să constituie mulțimi cu 1-5 elemente după diferite însușiri cunoscute, argumentând alegerile făcute;
- Să numere conștient, prin încercuire, elementele mulțimilor formate, respectând indicațiile educatoarei;
- Să raporteze numărul la cantitate, valorificând cunoștințele anterioare.

Strategii didactice:

Metode și procedee didactice: jocul didactic, jocul de rol, povestirea, conversația, explicația, expunerea, demonstrația, brainstorming, cubul, ghicitorile, piramida, problematizarea

Mijloace didactice: planșe cu imagini, de pe stradă, indicatoare și semafor, jetoane cu cifre, mașinuțe, ecusoane, cubul, piramida, panou mașinuțe, recompense, probleme ilustrate, cifre

Forme de organizare a activității: frontal, pe grupe, individual.

Scenariul zilei

I. Moment organizatoric

În vederea bunei desfășurări a activităților de învățare au loc: aranjarea mobilierului, stabilirea liniștii și asigurarea unei atmosfere de lucru adecvate.

II. Captarea atenției pentru activitățile de învățare

În sala de grupă își face apariția un agent de circulație - marionetă. Agentul de circulație își exprimă dorința de a se juca împreună cu copiii.

III. Anunțarea temei și obiectivelor activității didactice

Agentul de circulație le propune copiilor să se joace jocul didactic " Hai la drum mici pietoni!"

Se anunță jocul concurs între cele două echipe formate „Mașinuțele roșii” și „Mașinuțele verzi”. Membrii celor două grupuri vor trebui să răspundă la întrebările și sarcinile marionetei, fiecare răspuns corect sau sarcină rezolvată aducând echipei o mașinuță-simbol de culoarea echipei (pe panou).

IV. Dirijarea învățării și obținerea performanței

Startul concursului va fi dat de agentul de circulație prin ridicarea unui simbol de semafor cu culoarea verde. Alegerea echipelor se va face prin metoda mâna oarbă, fiecare copil alegând un volan decupat din hârtie, roșu sau verde.

1. Jocul debutează cu rezolvarea ghicitorilor, fiecare echipă răspunzând prin ridicarea cartonașului potrivit:

- Ce culoare îți spune:
"Stai și nu pleca, încă nu e timpul pentru a traversa"?(roșu)
- Ce culoare îți spune
"Fii, copile atent!"?(galben)
- Cine te îndeamnă
"Hai la traversat!"?(verde)

2. În a doua probă a jocului se va cere copiilor recitarea poeziei „Stopul”, câte o strofă fiecare echipă.
3. Pentru cea de-a treia probă, agentul de circulație scoate din geantă un cub. Acesta le va explica și le va demonstra copiilor sarcinile pentru această probă. Câte un copil din fiecare grupă va rostogoli pe rând cubul. Agentul va citi

sarcina/întrebarea de pe latura cubului. Fiecare grup răspunde pe rând conform cerinței . După fiecare răspuns corect, educatoarea va lipi câte o masinuța pe panoul echipei respective.

Cubul:

- Descrie echipamentul agentului de circulație
- Compară – Cu ce seamănă trecerea de pietoni?
- Asociază – La ce te gândești când spui pieton/semafor?
- Analizează – Ce semnifică culorile semaforului?
- Aplică –Ce face agentul de circulație cu paleta?
- Argumentează- E util sau nu să cunoaștem regulile de circulație?

4. La a patra probă, se cere fiecărei echipe să folosească pentru rezolvarea următoarelor sarcini materialul din coșulețe:

- Formați grupe de indicatoare care au aceeași formă;
- Grupați mașinuțele după criteriul culorii;
- Raportați cifra corespunzătoare la grupa de elemente formate;
- Numărați crescător/ descrescător în limitele 1-5
- Rezolvați problemele ilustrate.

5. La a cincea probă, membrii celor două echipe trebuie să răspundă alternativ unor întrebări și sarcini. Dacă nu știu atunci vor răspunde cei din echipa adversă, privind recompensele cuvenite.

- Enumerați indicatoarele care ne permit să traversăm strada în siguranță.
- Cum se mai numește trecerea de pietoni?
- Cum se numesc cei care circulă pe jos?
- Pe unde trebuie să circule pietonii?
- Care sunt semnele pe care ni le adresează agentul de circulație?
- Mimați-le (alternativ cele două echipe)
- Unde vă jucați cu mingea?
- Pe unde vă dați cu săniuța?

Înainte de numărarea recompenselor, cele două echipe interpretează împreună cântecul *"Dacă vesel se trăiește"*. La finalul concursului se numără de către copii mașinuțele-recompensă.

Fiecare echipă va completa câte un nivel al piramidei.

1. Așezați la baza piramidei indicatoarele care ne permit trecerea pietonilor.
2. Așezați pe următorul rând indicatoarele care ne avertizează, presemnalizează, anunță ce urmează.
3. Așezați pe cel de al treilea rând indicatoarele care interzic accesul pietonilor și bicicliștilor.
4. Așezați în vârful piramidei semaforul.

V. Asigurarea transferului

Agentul de circulație le propune copiilor în continuare jocul de mișcare „**Stop la roșu –mergi pe verde**”. Educatoarea arată copiilor imaginile și le explică importanța semnelor de circulație, apoi asociază fiecare semn cu o mișcare pe care trebuie să o rețină. Se vor repeta gesturile de câteva ori pentru o buna memorare. Educatoarea arată pe rând semnele și fluieră. Câte un jucator va executa mișcărilor corespunzătoare. Cei care greșesc sau confundă mișcărilor vor fi eliminați. Câștigă echipa cu cel mai mic număr de jucători eliminați.

Agentul va împărți recompense și îi va felicita pe copii.

VI. Încheierea activității. Aprecieri finale

În încheiere, agentul face aprecieri colective și individuale cu privire la comportamentul și implicarea copiilor în activitate.

Pe tot parcursul activității, propunătoarea va observa comportamentul copiilor și gradul de implicare în activități, va oferi întăriri pozitive, va corecta eventualele greșeli, va oferi feedback constructiv și va formula aprecieri individuale și colective cu privire la prestațiile copiilor.

PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ

Grupa: mare

Tema anuală de studiu: „Cu ce și cum exprimăm ceea ce simțim”.

Tema proiectului: „Din lumea celor care nu cuvântă”

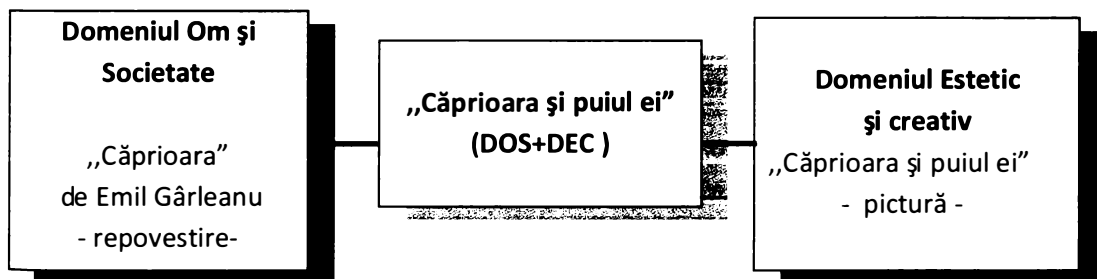
Tema săptămânii: „Locuitorii din pădure”

Tema activității: „Căprioara și puiul ei”

Tipul activității: consolidare de cunoștințe priceperi și deprinderi

Categorii de activități de învățare: DOS (Educație pentru societate), DEC (Activitate artistico-plastică- pictură)

Forma de realizare: activitate integrată

Scopurile activității: Exersarea abilităților emoționale prin intermediul analizei experiențelor prin care trec puiul și căprioara; ilustrarea personajelor din poveste prin tehnici diferite de pictură

Obiective operaționale:

- să denumească stările emoționale ale personajelor din povestea „Căprioara”, pe baza întrebărilor adresate;
- să explice cu cuvintele proprii cauzele care au contribuit la stările emoționale ale personajelor din poveste, utilizând un limbaj adecvat;
- să povestească fragmente din poveste, pe baza imaginilor prezentate, subliniind stările emoționale ale personajelor;
- să picteze prin diferite tehnici căprioara și puiul său, respectând indicațiile educatoarei.

Strategii didactice:

Metode și procedee didactice: explicația, exercițiul, conversația, observația, demonstrația, problematizarea.

Mijloace didactice: planșe ilustrative, materiale din natură, lipici, creioane colorate, acuarele, pensule, flipchart, carioci, imagini cu scene din poveste

Forme de organizare a activității: frontal, pe grupe, individual.

Scenariul activității

I. Moment organizatoric

În vederea bunei desfășurări a activităților de învățare au loc: aranjarea mobilierului, stabilirea liniștii și asigurarea unei atmosfere de lucru adecvate.

II. Întâlnirea de dimineață

Copiii se așează în semicerc la auzul versurilor: „Dimineața am venit,/ La grădiniță am sosit,/ În cerc să ne adunăm,/ Cu toții să ne saluăm!”

Copiii încep să se salute de la stânga la dreapta, fiecare salutându-ți vecinii. După momentul salutului, cântă :

„Ursuleții s-au trezit, bună dimineața !
Iepurașii s-au trezit, bună dimineața !
Și aricii s-au trezit, bună dimineața!
Și copiii s-au trezit, bună dimineața!”
De muncă sunt pregătiți, bună dimineața!

Educatoarea face prezența copiilor.

Calendarul naturii: *În ce zi suntem?, În ce lună?, În ce anotimp?, Cum e vremea?*

„Vremea noi o studiem
Si-n calendar o notam,
De e ploaie sau e soare,
Ca să mergem la plimbare!”

Copiii vor participa la o scurtă conversație despre cum se simt ei azi și vor motiva de ce sunt fericiți/bucuroși sau triști/supărați. În sală, vor fi așezate două imagini care exprimă cele două stări. În cadrul etapei **Împărtășirea cu ceilalți**, copiii sunt invitați să-și exprime gândurile în legătură cu stările lor.

Noutatea zilei: apariția Spiridușului Așchiuță.

III. Captarea atenției pentru activitățile de învățare

Spiridușul Așchiuță le spune copiilor că bunicul lui a fost pădurar și i-a lăsat în grijă animalele din pădure și că vrea împreună cu copiii să afle câteva din poveștile lor.

IV. Anunțarea temei și obiectivelor activității didactice

Spiridușul Așchiuță le propune copiilor să facă cunoștință cu prietena lui căprioara și le spune că azi se vor juca împreună.

V. Dirijarea învățării și obținerea performanței

Se prezintă imaginile din povestirea „Căprioara” de Emil Gârleanu. După această secvență, se adresează întrebări legate de text: „Ce ați simțit în momentul în care ați văzut imaginile?”, „Ce v-a plăcut?”, „Care sunt aspectele care v-au întristat și de ce?”, după care am realizat înțelegerea intuitivă a evenimentelor după principiul „La început, mai apoi, în cele din urmă”. Copiii au prezentat evenimentele din text și personajele acestuia.

Se solicită copiilor să completeze pe flipchart „locurile” prin care trece căprioara, refăcând, în acest sens, traseul acesteia. (pe flipchart vor fi desenate, inițial, în partea dreaptă, căprioara cu puiul ei, așezați pe mușchiul copacului, iar în partea stângă, sus, scena morții căprioarei –poiana în care ajunge aceasta cu puiul ei). Copiii au la dispoziție imagini magnetice cu diferitele locuri prin care au trecut căprioara și puiul. Se pune accent mai ales pe sentimentele, pe stările emoționale ale căprioarei.

Copiii sunt împărțiți în 3 echipe. Fiecare echipă a primit imagini cu secvențe din povestirea prezentată. Cu ajutorul culorilor verde, galben-roșu și negru, ei vor colora aceste imagini în funcție de ceea ce au simțit personajele și în funcție de stările emoționale pe care le-au transmis secvențele din textul literar. Astfel, culoarea verde va simboliza liniștea, galben-neliștea/îngrijorarea, roșu-frică, negru-înfurișare/spaimă.

Copiii oferă interpretări legate de scena finală a povestirii, respectiv semnificația gestului căprioarei de a se jertfi pentru puiul ei.

VI. Asigurarea transferului

Copiii vor realiza tablouri din poveste, cu ajutorul tehnicii picturii, în care vor ilustra momentele cele mai impresionante. Se vor repovesti fragmente din poveste pe baza imaginilor realizate de copii.

VII. Încheierea activității. Aprecieri finale

Este apreciată întreaga activitate de către Spiridușul Așchiuță, care îi recompensează pe fiecare. Se formulează aprecieri colective și individuale cu privire la comportamentul și implicarea copiilor în activitate.

Pe tot parcursul activității, propunătoarea va observa comportamentul copiilor și gradul de implicare în activități, va oferi întăriri pozitive, va corecta eventualele greșeli, va oferi feedback constructiv și va formula aprecieri individuale și colective cu privire la prestațiile copiilor.

B. ACTIVITĂȚI PRACTIC - GOSPODĂREȘTI

Scurtă descriere a subdomeniului

Valorile pe care le promovăm în grădiniță devin parte integrantă din adultul de mâine. Vârsta preșcolarității este cea mai importantă pentru achiziționarea unor deprinderi, a unor cunoștințe și pentru stabilirea unor atitudini care să funcționeze pe tot parcursul vieții.

În literatura de specialitate, există autori care susțin că, în grădiniță, efortul copilului trebuie să fie unul intelectual, de exersare a proceselor psihice și de cunoaștere, de abordare a altor demersuri intelectuale interdisciplinare. E adevărat că lumea în care trăim se schimbă și, odată cu ea, evoluează și educația. Însă nu trebuie să uităm că avem menirea de a crea un mediu de învățare care poate eficientiza nu numai munca intelectuală, ci și dobândirea de abilități practice, atât de necesare în viața de zi cu zi.

Tehnologia este cea care face ca productivitatea muncii să crească, astfel încât membrii comunității să-și poată procura produse mai multe, mai ieftine și de mai bună calitate. De aceea, se apreciază că preșcolarii pot fi puși în contact cu acest domeniu prin manipularea unor materiale și executarea unor lucrări care țin de domeniul abilităților practice, prin constatarea proprietăților materialelor, prin selecția unor materiale în funcție de caracteristicile lor, prin constatarea că materialele pot avea și calități estetice, cum ar fi textura, culoarea sau forma etc.

Rolul activităților practic gospodărești este acela de a oferi „situații-joc” de învățare în care copilul „muncește”, creează ceva folosindu-se de multiplele cunoștințe, abilități și deprinderi dobândite în celelalte domenii experiențiale. Este momentul în care preșcolarul constată direct (conștient sau nu) cum se pot aplica în practică anumite cunoștințe.

Importanța și ponderea acestui subdomeniu în activitatea grădiniței este echivalentă cu a oricărui domeniu experiențial prevăzut în Curriculum pentru învățământul preșcolar.

Obiective cadru

- Formarea și consolidarea unor abilități practice specifice nivelului de dezvoltare motrică;
- Îmbogățirea cunoștințelor despre materiale și caracteristicile lor, precum și despre tehnici de lucru necesare prelucrării acestora în scopul realizării unor produse simple;
- Formarea deprinderilor practic gospodărești și utilizarea vocabularului specific.

Obiective de referință

- Să cunoască și să utilizeze unelte simple de lucru pentru realizarea unei activități practice;
- Să cunoască diferite materiale de lucru, din natură ori sintetice;
- Să efectueze operații simple de lucru cu materiale din natură și sintetice;
- Să identifice, să proiecteze și să găsească cât mai multe soluții pentru realizarea temei propuse în cadrul activităților practice;
- Să se raporteze la mediul apropiat, contribuind la îmbogățirea acestuia prin lucrările personale;
- Să dobândească comportamente și atitudini igienice corecte față de propria persoană și față de alte ființe și obiecte;
- Să capete abilitatea de a intra în relație cu cei din jur, respectând norme de comportament corect și util celorlalți;
- Să-și formeze deprinderi practice și gospodărești;
- Să se comporte adecvat în diferite contexte sociale.

Importanța abilităților practic-gospodărești în dezvoltarea preșcolarilor

Rolul extrem de important pe care îl au abilitățile practic-aplicative în dezvoltarea personalității copiilor este asigurat de faptul că aceste activități fac trecerea de la joc la primele elemente de muncă. Astfel, se constituie primii pași spre pregătirea pentru munca de mai târziu, pentru principala ocupație a adultului. Caracterul practic al acestor activități oferă cadrul ideal de a îmbina munca fizică cu cea intelectuală, facilitând dezvoltarea globală a preșcolarilor.

În *dezvoltarea fizică* a copiilor, activitățile practice au contribuție semnificativă: copilul este pus în situația de a reproduce diferite obiecte din mediul înconjurător, folosindu-se în special de mâni. Astfel se află în situația în care mișcările lui devin tot mai corecte, mai sigure, le coordonează mai bine, elimină mișcările involuntare, inutile, dezordonate. Se dezvoltă musculatura fină a mâinii contribuind astfel la rafinarea motricității fine. Coordonarea și dezvoltarea senzorio-motorie sunt în continuă ascensiune.

Sănătatea și igiena personală sunt și ele influențate. Preșcolarii dobândesc cunoștințe și practici utile referitoare la autoservire, îngrijire și igienă personală. Activitățile cu caracter gospodăresc permit însușirea și exersarea de practici sănătoase legate de nutriție, de menținerea sănătății și securității personale.

Componenta *socio-emoțională* a acestor activități, vizează dezvoltarea comportamentelor prosoziale (respectul față de muncă și față de produsele acesteia), a abilităților de interacțiune cu adulții și cu copiii de vârstă apropiată (cooperează la

realizarea unei lucrări comune, se joacă împreună cu obiectele sau jucăriile confecționate de ei, dobândesc încredere unii în alții).

În același timp, permite copilului să-și dezvolte conceptul de sine, să identifice și să exerseze parțial controlul emoțional (are încredere în forțele proprii) și expresivitatea emoțională (manifestă bucuria, satisfacția pentru încheierea cu succes a lucrului).

Dezvoltarea cognitivă conduce preșcolarul spre înțelegerea, mai ales, a relațiilor dintre obiecte, fenomene, evenimente și persoane; se exercită abilitățile de gândire logică și de rezolvare a unei situații problemă, se ajunge la înțelegerea unor modele.

Reprezentările copiilor legate de noile forme pe care le iau materialele în procesul transformărilor acestora în timpul lucrului, se îmbogățesc odată cu dezvoltarea proceselor gândirii. În vocabularul acestora, apar structuri verbale exprimând însușiri ale materialelor, uneltelor precum și denumiri ale acțiunilor efectuate în timpul lucrării.

Implicând copiii activ în aceste activități, dobândesc și manifestă o serie de *capacități și atitudini în învățare*: curiozitate, interes pentru temă și materialele de lucru, inițiativă, creativitate, independență în acțiune, perseverență în realizarea lucrării, curaj, răbdare, acuratețe și disciplină, spirit de ordine.

Pragmatismul acestor activități constă în obișnuirea copiilor să dea o destinație utilă produselor activității realizate.

Particularități psiho-fizice ale preșcolarilor și activitățile practic-gospodărești

Cunoașterea temeinică a particularităților de vârstă și individuale ale copiilor, permite alegerea și eșalonarea sarcinilor, volumul de deprinderi ce urmează a fi formate, precum și metodele și procedeele prin intermediul cărora vom realiza sarcinile propuse.

La preșcolarii de 3-4 ani, toate deprinderile sunt în fază de constituire. Mușchii mici ai mâinii sunt slab dezvoltați, ceea ce conferă mișcărilor un caracter imprecis, instabil, dezordonat, dezorganizat. Există o coordonare limitată a analizatorului vizual cu cel tactil. De asemenea, atenția voluntară este în curs de formare, motiv pentru care, concentrarea copilului este redusă. Orice stimul exterior îl poate distra de la ocupația începută.

La preșcolarii de 4-5 ani, toate caracteristicile enumerate mai sus intră într-un proces de perfecționare, fără salturi majore.

Ca urmare, în funcție de aceste particularități ale copiilor de 3-5 ani, sarcinile alese pentru activitățile practic-gospodărești nu trebuie să depășească nivelul de înțelegere și mai ales posibilitățile de realizare ale copiilor. Deprinderile formate trebuie să fie în număr redus, acțiunile solicitate trebuie să fie relativ ușoare, să nu solicite o precizie deosebită și nici folosirea unor unelte mai complicate cum ar fi acul, foarfeca, gherghelul.

La 5-6 ani, cunoștințele devin mai precise, mai sistematice. Atenția devine mai stabilă datorită procesului de dezvoltare a inhibiției condiționate. Concentrarea în timp

se prelungește; copilul poate urmări și înțelege explicații mai ample legate de modul de execuție al unei sarcini. Datorită dezvoltării mușchilor mici ai mâinii și unei mai bune coordonări oculo-motorii, cresc precizia și ușurința cu care preșcolarul execută lucrări cu un grad mai mare de complexitate.

Deprinderile constituite la grupele anterioare trec în faza de consolidare, de perfecționare, cu sarcini mai complicate. Crescând simțitor posibilitățile de înțelegere și executare, se introduc sarcini mult mai complicate, de reproducere a unor jucării sau obiecte din mediul înconjurător care solicită două-trei operațiuni, de exemplu: decupaj, cusut asamblare prin întrepătrundere tridimensională.

Un aspect foarte important este acela că în dozarea tuturor sarcinilor de lucru, se urmărește *efortul mediu* pe care copilul poate și trebuie să-l depună, atât în înțelegerea, cât și în executarea operațiunilor.

Particularitățile psiho-fizice ale preșcolarilor impun trecerea gradată de la sarcini mai simple, mai ușoare, spre sarcini din ce în ce mai complexe, mai grele.

Pregătirea activităților practic-gospodărești

Reușita acestor activități depinde de priceperea educatoarei și de preocuparea pe care o manifestă în pregătirea lor. Pașii pe care trebuie să-i urmărim în pregătire, nu diferă de pașii făcuți în pregătirea altor domenii experiențiale.

Aceștia sunt:

1. **Studierea Curriculum-ului preșcolar și a metodicii corespunzătoare.** Cunoașterea conținutului curriculumului, oferă educatoarei o privire de ansamblu asupra volumului de cunoștințe, abilități, deprinderi pe care le are de transmis sau de format copiilor cu care lucrează. Stăpânirea metodicii domeniului în discuție, oferă sprijin și siguranță în înțelegerea conținutului sarcinilor și în cunoașterea căilor de rezolvare ale acestora.
2. **Întocmirea planificării.** Educatoarea va avea în vedere că trebuie să îmbine armonios activitățile de predare a unei deprinderi noi, cu cele de exersare ale acestora dar și cu activități de verificare a stadiului deprinderii exersate. Pentru că formarea unor deprinderi practice trainice, necesită răbdare și timp, e nevoie de o planificare *gradată și eșalonată* din punct de vedere al complexității acestora.
3. **Întocmirea schiței sau proiectului de activitate.** Pentru ca acest instrument să fie util, e necesar să conțină elementele care orientează educatoarea pe parcursul activității: - stabilirea unui scop foarte clar, selecția atentă a metodelor și procedeele aferente fiecărei etape a activității, organizarea copiilor, folosirea rațională a timpului alocat fiecărei etape.

“Nu există un model unic, absolut, pentru desfășurarea activității/lecției. În funcție de predominanța referinței la obiective, conținuturi, activități, locuri de desfășurare a activității/lecției (atelier, muzeu, natură), mod de organizare a elevilor/copiilor (pe grupe, individual), se pot structura modele diferite de desfășurare a activităților” (Cucuș C., pag. 321). Etapele și structura orientativă ale unui proiect de activitate dar și ale derulării unei activități, ar putea fi următoarele:

A. Organizarea activității

- a. *Aranjarea mobilierului* în funcție de tema propusă, de luminozitatea sălii și vizibilitatea modelului: în careu deschis, sub formă de clasă, pe grupuri de mese, pe două - trei rânduri; sursa de lumină trebuie să fie situată în fața copiilor sau în partea dreaptă a acestora.
- b. *Pregătirea materialului didactic necesar* (individual pentru fiecare copil, modelul educatoarei, materialul de lucru al educatoarei)
- c. *Organizarea colectivului de copii* - intrarea organizată, aranjarea la mese, etc.

B. Introducerea în activitate

- a. *Captarea atenției* se poate realiza printr-o scurtă conversație, ghicitoare, povestire, personaj surpriză, prezentarea obiectului real ce urmează a fi realizat de copii, prezentarea unei machete care urmează a fi completată cu obiectele realizate pe parcursul activității, prezentarea modelului educatoarei, etc.
- b. *Anunțarea temei și a obiectivelor* - pot fi făcute simplu, direct sau concomitent cu prezentarea modelului educatoarei. E nevoie a se preciza necesitatea executării obiectului respectiv, a se oferi motivația necesară executării temei.

C. Desfășurarea activității

- a. *Prezentarea modelului educatoarei* (în cazul în care nu a fost făcută) și analiza - *intuirea* - acestuia. Importanța acestei secvențe constă în faptul că orientează copiii asupra temei, oferind o imagine de perspectivă asupra rezultatului pe care îl vor obține la finalul activității. Se realizează o percepere dirijată a părților componente și a legăturilor dintre acestea.
- b. *Intuirea materialului individual și a uneltelor* cu care se lucrează. Educatoarea îndreaptă atenția copiilor spre proprietățile materialelor: mărime, culoare, formă, proveniență și precizează necesitatea utilizării uneltelor.
- c. *Explicarea și demonstrarea procedeelor de lucru*. Pentru reușita unei activități practice, această secvență este deosebit de importantă. Acum se precizează cu ajutorul indicațiilor verbale, tehnicile și procedeele tehnice de execuție, succesiunea operațiilor. Îmbinarea explicației

verbale cu modelul acțiunii, trebuie sincronizate cu perceperea vizuală a copiilor pentru a asigura înțelegerea conștientă a acțiunii pe care o au de realizat. Preșcolarii mari vor fi antrenați să verbalizeze și ei, felul în care au înțeles fiecare etapă de lucru în parte, precum și tehnica de execuție în ansamblul ei. În funcție de scopul activității, demonstrarea poate fi făcută integral (activități de predare de deprinderi noi), parțial (activități de consolidare de deprinderi practice). Demonstrarea poate lipsi în anumite situații (în activitățile de verificare), fiind prezentă doar explicația.

Nu este obligatorie respectarea succesiunii secvențelor de activitate “a cu b” sau “b cu c”

- d. *Executarea exercițiilor de încălzire* a mușchilor mici ai mâinii.
- e. *Executarea temei de către copii.* Pe parcursul derulării acestei secvențe, educatoarea urmărește: începerea lucrului de către toți copiii în momentul stabilit, executarea lucrării în mod cât mai independent, executarea corectă a fiecărei mișcări, respectarea succesiunii operațiilor, respectarea ritmului de lucru, păstrarea ordinii la locul de lucru, respectarea normelor de securitate în timpul mânăuirii uneltelor de lucru, păstrarea poziției corecte a corpului în timpul lucrului.

D. Încheierea activității

- a. *Încetarea lucrului* poate fi anunțată direct sau pe etape.
- b. *Aprecierea lucrărilor* se face după ce acestea au fost finalizate de către copii și aranjate într-un singur loc, pentru a asigura preșcolarilor o viziune de ansamblu (pot fi aranjate într-o expoziție, pe o machetă, pe un panou, pe o măsuță, etc). Treptat, copiii sunt implicați în procesul autoevaluării propriilor lucrări și al aprecierii celorlalte produse finale, având repere clare: corectitudinea execuției, respectarea indicațiilor primite, aspectul estetic, etc.

4. Pregătirea materialului necesar. (Vezi capitolul referitor la materialul didactic)

Un factor esențial al reușitei activităților practic aplicative, este măsura în care educatoarea posedă o serie de abilități practice (manuale) fără de care s-ar afla în dificultate, dacă nu în imposibilitatea de a învăța copiii să coasă, să lipească, să confecționeze sau să repare jucării, să prepare o salată sau o gustare simplă.

Materialul didactic utilizat în activitățile practic-gospodărești

Activitatea practică, dar și cea gospodărească au un element indispensabil, și anume desfășurarea integrală pe baza unui bogat material intuitiv, selectat, evident, în

funcție de temă și de sarcinile ce necesită executate. Preșcolarul ia contact cu obiectul pe care îl va executa, prin intermediul *modelului*. Tot cu ajutorul lui, se familiarizează cu structura, caracteristicile și etapele de reproducere ale acestuia.

Modelul educatoarei - este recomandat să răspundă următoarelor cerințe:

- să reflecte cât mai real obiectul pe care îl reprezintă – forma, culoarea, proporțiile la scara reprezentată, simetria;
- să fie confecționat din același material pe care îl vor folosi și copiii;
- în confecționarea lui să fie utilizate aceleași procedee tehnice care vor fi solicitate copiilor în activitatea respectivă;
- să fie estetic;
- *obligatoriu, dimensiunea să fie mai mare (de două sau trei ori) decât lucrările executate de copii.*

În prezentarea modelului se va ține cont de următoarele recomandări:

- asigurarea vizibilității optime pentru toți copiii pe perioada prezentării și în timpul executării lucrării;
- evidențierea modelului prin plasarea lui pe un fond contrastant, pentru distingerea clară a caracteristicilor acestuia;
- eliminarea din câmpul vizual al copiilor a oricărui obstacol care le-ar putea abate atenția de la model;
- prezentarea în timp normal de lucru;
- prezentarea în măsura posibilității și a obiectului sau jucăriei reale.

În pregătirea materialului didactic, educatoarea va avea în vedere următoarele;

- obiectivul și tema activității;
- cantitatea materialului trebuie să fie suficientă pentru fiecare copil;
- pregătirea unei rezerve de material identic cu cel pentru copii, necesar în situații neprevăzute care pot apărea pe parcursul activității (se rătăcesc, se rup, se deteriorează);
- asigurarea unui grad cât mai ridicat de protecție și siguranță a securității copiilor, prin utilizarea ustensilelor și instrumentelor adecvate (foarfeci cu brațe scurte și vârf rotunjit, ace de cusut mari, cu vârf rotunjit, cuțite de plastic, cuțite de lemn).

Materialul didactic folosit, beneficiază de o diversitate extrem mare:

- materiale din natură: semințe, sâmburi, frunze, castane, rămurile, bețe, ghinde, coji de nucă, pene etc.
- materiale din comerț: carton, hârtie (albă și de culori diferite), lipici, mărgelile, fire textile, ață, șnur, panglici colorate, materiale textile, bețișoare, șervețele, sârmă subțire maleabilă, foarfeci, ace, clame, chibrituri, nasturi etc.
- materiale refolosibile: ziare, reviste, dopuri, cutii, resturi de piele, ambalaje diverse (de hârtie, carton, plastic);
- jucării-unelte; mătură, făraș, gălețușă, îmbrăcămintea păpușii, vesela păpușii, lopățiță, greblă, stropitoare, ciocan, clește etc.

- alimente diverse : paste făinoase de diferite forme, legume, fructe, biscuiți etc.

Metode de învățământ specifice

Indiferent de forma de organizare a activității practic-gospodărești, sunt necesare alternarea și varierea metodelor, precum și folosirea unor procedee didactice adecvate. Deprinderile practic-gospodărești sunt însușite prin învățare și automatizate mai apoi prin exercițiu susținut. Metodele care servesc cel mai eficient acestui scop sunt cele tradiționale: explicația, demonstrația, conversația și exercițiul.

Pe parcursul derulării activității, **explicația** are o pondere diferită, pondere stabilită de tipul activității.

În activitățile *de predare*, explicația va însoți întotdeauna demonstrația, atât pe parcursul cunoașterii materialului și a uneltelor, cât și pentru cunoașterea etapelor și a operațiunilor de lucru. În activitățile *de consolidare*, ponderea explicației crește în raport cu demonstrația, deoarece multe din elementele activității sunt deja cunoscute copiilor. Cea mai largă utilizare însă o are în activitățile *de verificare*, care oferă educatoarei posibilitatea de a stabili stadiul formării diferitelor deprinderi specifice.

Reușita activității depinde, în mare măsură, de gradul de accesibilitate, de precizia și de corectitudinea explicațiilor educatoarei.

Demonstrația este metoda care se folosește pe scară largă în activitățile amintite, având rolul de a orienta copiii asupra acțiunii pe care o au de executat. Preșcolarului îi este imposibil să redea procesul confecționării unui obiect sau să folosească cea mai simplă unealtă, dacă nu i s-a arătat înainte *cum* să facă asta. Este de evitat prezentarea doar a modelului acțiunii, pentru a nu se ajunge la o executare mecanică prin imitație, fără să înțeleagă sensul lucrării. Formarea unei deprinderi corecte depinde de modul în care demonstrația *este sincronizată cu explicații* verbale precise și scurte, care să orienteze preșcolarul spre esențialul operațiunii. În activitățile *de predare*, această metodă se folosește atât pentru cunoașterea materialului și a uneltelor, cât și pentru cunoașterea tehnicii de lucru, a succesiunii operațiilor necesare producerii obiectului final. Activitățile *de consolidare* apelează la demonstrație numai pentru a demonstra succesiunea procedeele de lucru, necesară în redarea temei stabilite. Ponderea foarte mică a demonstrației se relevă în activitățile *de verificare*, unde se utilizează doar în cazul în care educatoarea constată că unele dintre procedeele folosite nu sunt foarte bine însușite sau succesiunea operațiilor nu este respectată.

Conversația este metoda care susține cel mai bine stimularea gândirii copiilor în vederea însușirii, a fixării și a sistematizării unor cunoștințe. Poate fi folosită în momentul în care preșcolarii posedă un repertoriu de reprezentări și noțiuni relativ bogat. Se face apel la această metodă, *cu precădere, la grupa de 5-6 ani* și poate însoți oricare etapă pe parcursul desfășurării activității: în introducere pentru a familiariza

copiii cu conținutul activității și stabilirea motivației lucrării, în reactualizarea cunoștințelor, pe parcursul demonstrării și explicării modelului și a procedeele de lucru, precum și în etapa aprofundării și sistematizării cunoștințelor legate de succesiunea operațiilor ce trebuiesc efectuate.

Eficiența metodei crește atunci când sunt antrenați, provocați preșcolarii care sunt mai puțini îndemânatici sau care întâmpină greutăți în înțelegerea succesiunii sau execuției procedeele tehnice.

Ponderea acestei metode este mică în activitățile *de predare* și apare doar în partea introductivă, crește în activitățile *de consolidare* și este foarte importantă în activitățile *de verificare*.

Exercițiul contribuie, în cea mai mare măsură, la formarea deprinderilor practic-gospodărești. Aplicarea în practică a tuturor cunoștințelor însușite, legate de realitatea înconjurătoare sau materialele de lucru se face prin exercițiu. Este metoda cu cea mai mare pondere în activitățile de formare a deprinderilor practic-gospodărești. În urma executării, educatoarea face verificarea, dar și evaluarea măsurii în care preșcolarii aplică în mod conștient cunoștințele însușite (corectitudinea execuției procedeele tehnice, corectitudinea succesiunii lor).

Este necesar ca aceste metode amintite mai sus să fie particularizate, după o atentă evaluare a particularităților de vârstă și individuale ale preșcolarilor, în concordanță cu ritmul propriu de dezvoltare al fiecărui copil și, evident, cu abilitățile acestuia.

Conținuturi și sugestii tematice

Concomitent cu însușirea unor cunoștințe, în cadrul activităților practic-gospodărești, copilul dobândește reprezentări tot mai clare despre proprietățile materialelor cu care va lucra, despre tehnicile și procedeele de lucru, despre uneltele folosite, precum și despre obiectele care pot fi confecționate. Pentru a forma deprinderi practic-aplicative corecte, apelăm la diferite procedee tehnice.

Deprinderea practică (manuală)	Procedeu tehnic	Grupa	Teme sugerate
Mototolire	- Stângerea în ambii pumni a unei bucăți de hârtie mare.	mică	„Bulgări de zăpadă”, „Mingi colorate”, „Boboc de floare”, „Spălăm batiste și le întindem la uscat”
	- Strângerea în pumn a unei bucăți mici de hârtie.	mică	„Biluțe colorate”, „Mărgele”, „Muguri pe crenguță”

Rupere	- Ruperea în bucăți mici cu ajutorul a 2-3 degete.	mică	„Frunze colorate”, „Fulgi de zăpadă”, „Floricele”
	- Ruperea în fâșii lungi pe lungimea foi.	mică	„Panglica păpușii”, „Șine de cale ferată”
	- Ruperea pe un contur dat (cerc, oval).	mijlocie	„Mingea”, „Baloane colorate”, „Norul”
Înșirare	- Trecerea unui fir prin orificii de diferite mărimi.	mică, mijlocie, mare	„Brățara mea”, „Măgelele păpușii”, „Ghirlande”.
Îndoire	- Suprapunerea laturilor și a unghiurilor unui pătrat sau dreptunghi.	mică	„Batista”, „Șervețele în suport”, „Cartea”.
		mijlocie	„Plicul”, „Morișca”, „Coiful”, „Barca”.
	- Suprapunerea pe diferite direcții	mare	„Paharul”, „Avionul”, „Broscuța”, „Racheta”
	- Origami	mare	Orice temă, dacă nivelul grupei permite executarea acestui procedeu tehnic.
	- Modelarea sârmei maleabile.	mijlocie mare	„Pește”, „Oglindă”, „Ochelari” „Flori”, „Bradul”, Podoabe pentru brad”
Bobinare	- Înfășurarea firului pe un obiect de formă cilindrică.	mică	„Bețișorul colorat”
	- Înfășurarea firului în ordine, fir lângă fir, pe un suport cilindric.	mică mijlocie	„Papiota”, „Mosorul”
	- Înfășurarea firului în ordine, sub formă de ghem.	mică mijlocie	„Ghemul pisicii”
	- Ordonarea unei cantități mari de fire, prin încrucișare, depănare.	mare	„Facem ghem”
Rulare	- Așezarea unei fâșii de material în jurul unui ax tubular sau dreptunghiular.	mijlocie	„Rulăm covorul”, „Valuri de pânză”

Răsucire	- Răsucirea unei fâșii de material între degete (sau palme) pentru a obține un fir.	mică	„Toarcem”, „Șnur pentru covoare”
	- Trecerea unui fir peste celălalt.	mică mijlocie mare	„Șnur pentru mărtișoare”, „Beteală pentru brad”
Șnuruire	- Trecerea firului peste muchie, prin orificii dispuse pe marginea hârtiei.	mică mijlocie	„Semnul de carte”, „Rame pentru fotografii” „Pălărioara”, „Gentuța” „Cufărul misterios”
Înnodare	- Trecerea unui capăt al firului printr-o buclă.	mijlocie mare	„Sfoara cu noduri”, „Șireturi legate”
	- Trecerea firului după deget, cu fundă.	mare	„Legăm fundițele păpușii”
	-Trecerea unui mănunchi de fire printr-un „ochi”.	mare	„Ciucurași pentru covor”, „Pompon pentru căciuliță”
Lipire pe suprafețe plane	- Aplicarea unor elemente pe o suprafață dată.	mică	În general, lucrări colective: „Ciorchine de strugure” „Fulgi de zăpadă”, „Covor de frunze”, Câmp cu flori”, „Material cu buline” sau compoziții foarte simple: „Mărul”, „Roșia” etc.
	- Aplicarea unor elemente într-o succesiune dată.	mijlocie	„Decorăm cordonul păpușii”, „Decorăm farfuria” „Raftul cu mingi” „Cărți în bibliotecă”
	- Aplicarea elementelor componente pentru obținerea unui întreg.	mijlocie mare	„Mingea cu buline”, „Copacul toamna”, „Omul de zăpadă”, „Coșul cu fructe”, „Trenul”, „Ghiocelul” „Căsuța”, „Păpușa”, „Camionul”, „Racheta”, „Flori”, „Animale” etc.
Tăiere	- Tăierea pe una sau mai multe axe, cu unelte improvizate (liniar, cuțit de lemn sau plastic).	mijlocie	„Tăiem pe muchie”

	- Tăierea pe contur prin înțepare, cu unelte improvizate (ac mare, andrea sau orice altă unealtă cu vârf mai mic și rotunjit).	mare	„Mărul”, „Balonul”, „Roșia”, „Morcovul”
	- Tăiere cu foarfecele, fără contur.	mare	„Panglici”, „Fire de iarbă”, „Spaghete”
	- Tăiere cu foarfecele, pe contur în linie dreaptă, frântă, curbă, spirală.	mare	„Baloane”, „Mingea”, „Valuri”, „Brăduțul”, „Melcul”, Măști pentru carnaval”
Festonare	- Trecerea firului peste muchie prin buclă, prin orificiile dispuse pe marginea hârtiei sau materialului textil.	mare	„Gentuța”, „Rotițe festonate”, „Șervețelul”
Împletire	- Trecerea a trei (șase) fire alternativ unul peste celălalt (împletire în trei-șase).	mare	„Cordeluța”, „Codițele păpușii”, „Cordonul”
Coasere	- Trecerea firului de ață prin orificiul acului mare. - Trecerea acului cu ață prin pânză sau carton.	mare	„Șervețelul păpușii”, „Semn de carte” Orice altă temă din setul „Să coasem frumos”
Confecții tridimensionale cu materiale din natură	- Îmbinare prin utilizarea unuia sau a mai multor procedee tehnice descrise mai sus.	mică mijlocie mare	„Buburuza”, „Șoricelul”, „Vaporul”, „Căluțul fermecat”, „Jucării pentru copii”, „Broscuța”, „Barca”, „Păpuși din linguri de lemn”, „Jucării din coji de ouă”.

Mândria copilului de a fi creat ceva, de a fi util este un sentiment mobilizator, tonic, ce contribuie la educarea voinței, conferind încredere în forțele proprii. Activitățile gospodărești ar trebui să apară în viața copilului încă din familie. Dar, de multe ori, acestea au un caracter sporadic, sunt puțin organizate și nu întotdeauna marcate de consecvență. Rolul grădiniței este și acela de a oferi situații de învățare care lasă liberă spontaneitatea, dar, de fapt, sunt foarte bine selectate și „îmbrăcate” în haina naturaleții. Acest caracter natural este menținut în toate activitățile din grădiniță, cu atât mai mult cu cât permite obținerea rezultatelor dorite.

Deprindere gospodărescă (elemente de activitate casnică)	Grupa	Teme sugerate
Menținerea curățeniei și igienei obiectelor personale	mică mijlocie mare	„Spălăm și întindem batiste”, „Spălăm farfurioare”, „Ne aranjăm hăinuțele în dulap”
Menținerea curățeniei și ordinii la locul de joacă	mică mijlocie mare	„Aranjăm jucăriile pe raft”, „Sortăm jucăriile și le așezăm în cutii”, „Spălăm păpușile”, „Împăturăm hainele păpușii”, „Ștergem praful” „Măturăm căsuța păpușii”
Îngrijirea plantelor sau animalelor de companie	mică mijlocie mare	„Să aranjăm florile în vază”, „Udăm florile”, „Curățăm plantele de frunzele uscate”, „Ștergem frunzele plantelor de praf”, „Adunăm frunze uscate”, „Plantăm semințe”, „Îngrijim straturile de flori din curte”, „Hrănim pisica”, „Îngrijim peștișorii din acvariu”
Realizarea unor treburi casnice simple	mică mijlocie mare	„Micile gospodine”, „Aranjăm masa”, „Să aranjăm cărțile în bibliotecă”, „Spălăm vesela”, „Curățăm legume”, „Facem tartine”, „Spălăm legume (fructe)”, „Facem o salată de fructe (legume)”, „Facem compot”, „Punem murături”, „Facem prăjituri”, „Coacem covrigi”, „Să ajutăm la bucătărie”, „Ne pregătim bagajele pentru excursie”
Respectarea normelor simple de protecție și securitate	mică mijlocie mare	Prin toate temele propuse.
Respectarea normelor igenico-sanitare în situațiile impuse	mică mijlocie mare	Prin toate temele propuse.

Posibilitatea realizării concordanței între cunoștințele însușite în cadrul altor domenii experiențiale și tematica prezentată mai sus este ridicată, mai ales datorită desfășurării activităților în manieră integrată.

EXERCIȚII PENTRU ÎNCĂLZIREA MUȘCHILOR MĂINII

Batem palmele ușor,
Batem palmele de zor.
1-2-1-2, faceți toți la fel ca noi,
Închid pumnii și-i desfac,
Degetelor fac pe plac,
1-2-1-2, faceți toți la fel ca noi.

Degetele răsfirăm și apoi le adunăm.
Degetele-mi sunt petale,
Se închid într-un boboc,
Se deschid precum o floare

Mișcăm degetelele,
Ne lipim palmuțele,
Pumnișorii îi răsucim
Și apoi îi învârtim.
Plouă ușor, să auzim!
Cu vârf de degete masa lovim.
Plouă mai tare, ploaia tot vine,
Lovim cu degetele-acum mai bine.
Tună departe, tună acum,
Batem cu pumnii: „Bum! Bum! Bum!”
Vreme frumoasă s-a făcut!

(Înainte de a începe, puneți ambele mâini la spate.)
„Cinci șoricei la joacă au ieșit,
Strângând firimituri pe drum.”
(Aduceți în față o mână, mișcând degetele.)
„Pisica tiptil și ea a ieșit,
Pândind șoriceii în drum.”
(Aduceți în față cealaltă mână, „strecurând-o” ca o pisică.)
„Pe șoricel iute l-a prins
Și fuga cu el s-a ascuns !”

(Cu mâna „pisică” apucați un deget al mâinii „șoriceilor”, îndoți degetul ca să-l ascundeți și, repede, puneți din nou ambele mâini la spate. Continuați cu aceleași cuvinte și aceleași mișcări până ce nu mai rămâne nici un ”șoricel”).

Cinci degetele voinice
(se va arăta mâna cu degetele răsfirate)
Mărul vor să îl ridice.
Primul deget nu îl poate,
Al doilea spune: „Ce greutate!”
Singur al treilea nu poate,
Al patrulea are dureri de spate.
(simularea durerilor de spate)
Al cincilea și cel mai mic
Spune: „Nu pot să-l ridic!”
Cu toate cinci împreună,
Mărul de jos îl adună.
(simularea culegerii mărului.)

Deschide-le, închide-le,
Deschide-le, închide-le!
(Se deschid larg palmele, apoi se strâng pumnii.)
Aplaudă o dată!
(Se bate din palme o dată.)
Deschide-le, închide-le,
Deschide-le, închide-le!
(Se deschid și se închid pumnii.)
Pune-le în poală!
(Ambele mâini se pun în liniște, în poală.)

Umerii îi vom mișca,
Spatele vom îndrepta.
Degetele-mi sunt petale,
Se deschid ca la o floare.
Vântul bate ne-ncetat,
Vârful degetelor bat;
Iar apoi le răsfirăm
Și la pian noi cântăm.

Lebedele-n jur privesc,
Mâinile mi le rotesc.
Morișca o învățesc
Și la lucru eu pornesc.

Cântec (pe melodia „Printre munți și printre văi”)
Toate degețele au sărit pe rând,
Unul după altul vesele săltând.
La, la, la, la, la, la...
După 10 degețele tare sprintenele,
Palmele pe loc au ieșit la joc.
La, la, la, la, la, la...
Pumnișorii, când sosesc, repede lovesc.
Coatele sosesc și ele, tare-s hărnicile!
La, la, la, la, la, la...
Piciorușele-și fac loc, ultimele intră în joc.
Ele bat și bat sub masă, orice-ai face nu se lasă.
La, la, la, la, la, la...
Veselia-i mare, jocul s-a sfârșit;
Fiecare-ncepe a munci grăbit.
La, la, la, la, la, la...

Ne-am scăldat, noi ne-am bronzat
și din mare am adunat:
(Executăm cu mâinile mișcări unduitoare.)
Scoici, meduze, pietricele,
Răcușori și-un pumn de stele.
(Îndoim, pe rând, câte un deget, începând cu degetul mic.)
Numai crabul a scăpat,
În adânc s-a scufundat!
(Împingem ritmic cu degetele mari în jos.)

Degetele-lăcățele,
(Încleștăm degetele de la ambele mâini, formând un „lacăt”.)
Nu trece nimeni de ele!

(Batem cu „lacătul” în masă.)
Le sucești, le răsucești,
(Rotim „lacătul” într-o parte și în alta.)
Bați și tot nu reușești!
(Batem cu „lacătul” în masă.)
Dacă sufli... Unde-i?! Nu e!
„Lacătul” - pfuuu! - se descuie!
(Suflesc peste „lacăt” și întoarcem palmele în sus.)

Degetele pregătiți, copii,
Să cântăm, la pian, melodii!
Când spune dirijorul,
Cântăm cu arătătorul.
Când el pune chipiul,
Cântăm cu mijlociul.

Și când îți ia paharul,
Cântăm cu inelarul.
Și mai cântăm un pic
Cu degetul cel mic.
Cântăm, dacă se poate,
Cu degetele toate.
La-la, la-la.

Avem zece degetele,
Ce putem face cu ele? (Dăm din degete.)
O căsuță, (Unim vârful degetelor.)
O măsuță (Unim palmele.)
Un păhărel ca să bem apa cu el! (Unim palmele, încât să formeze un păhărel și
apoi sorbim din el.)

Plouă ușor. Să auzim.
Cu vârf de deget banca lovim.
Plouă mai tare! Ploaia vine!
Lovim cu degetele bine.

Lovește grindina în trotuare.
Să ciocnim și noi mai tare!
Tună puternic uneori,
Bat pumnii-n tobele de nori.
Vreme frumoasă s-a făcut,
Un curcubeu a apărut!
Noi brațele ușor rotim
Și norii îi gonim.

Pic, pic, pic,
Plouă întruna, plouă
(Se execută mișcări ritmice ale degetelor pe masă.);
Pic, pic, pic,
Cum ne place nouă;
Pic, pic, pic,
Plouă cu bulboace,
Pic, pic, pic,
Și se fac băltoace. Pleosc!
(Imită săritura în băltoacă.)
Pic, pic, pic,
Ploaia se-ntetește
(Se execută mișcări repezi și zgomotoase.),
Pic, pic, pic,
Și furtuna crește;
Vaj, vaj, vaj
(Se execută mișcări ale brațelor ridicate stânga-dreapta.)
Bate vântul bate;
Bum, bum, bum
(Se execută bătăi ale pumnilor pe masă.)
Tunetul răzbate.

Mișcăm degețelele
Și batem palmuțele.
Răsucim încheietura
Și dăm mingea dura, dura.

Ne jucăm, ne jucăm
Și aluatul îl frământăm.
Facem cornuri și covrigi,
Chifteluțe pentru cei mai mici.
Mâna să fie dibace,
Să-i mâncăm pe când s-or coace.

Cu mâinile noi ne jucăm, uite așa!
Ca păsările să zburăm, tot așa.
Și o căsuță noi formăm, uite așa!
Ușor în degete-apăsăm, tot așa.
Și o morișcă să-nvârtim, uite-așa!
Și înapoi să o rotim, tot așa.
Ușor la tobă batem noi, uite așa!
Și ploaia cade în șuvoi, tot așa.
Corect la masă noi să stăm, uite-așa!
Și spor la lucru să avem, tot așa.

Mișcăm degețelele,
Batem tare palmele.
Cade ploaia binișor,
Stoarcem rufelee ușor.

La pian acum cântăm.
Liniște, să ascultăm!
Plic-plac, plic-plac,
Melodiile îmi plac.

PROIECT DE ACTIVITATE

Grupa: mică

Tema anuală de studiu: „Cum este, a fost și va fi pe pământ?”

Tema proiectului: „Hai la drum!”

Tema săptămânii: „Mijloace de transport terestre”

Tema activității: „Construim o cale ferată”

Tipul activității: formare de priceperi și deprinderi

Categorii de activități de învățare: Domeniul om și societate

Forma de realizare: activitate practică – rupere, lipire

Scopul activității:

Formarea unor abilități practice specifice nivelului de dezvoltare motrică.

Obiective operaționale:

- să execute exercițiile de încălzire a mușchilor mâinii, conform indicațiilor educatoarei;
- să rupă hârtia în fâșii pe lungimea foi după modelul educatoarei;
- să lipească fâșiile de hârtie realizând imaginea căii ferate, cu ajutorul educatoarei;

Strategii didactice:

Metode și procedee didactice: problematizarea, conversația, explicația, demonstrația, exercițiul.

Mijloace didactice: coșulețe, fâșii de hârtie, hârtie glasă neagră, lipici, coală de hârtie A4 (cu șinele lipite, fără traverse).

Forme de organizare a activității: frontal, individual

Durata: 15-20 minute

EVENTIMENTUL DIDACTIC	CONȚINUT ȘTIINȚIFIC	STRATEGII DIDACTICE	EVALUARE
Moment organizatoric	Asigurarea condițiilor optime pentru desfășurarea activității propriu-zise: - aerisirea sălii de grupă - așezarea măsuțelor și a scăunelelor - așezarea materialului didactic pe măsuță		Observarea comportamentului copiilor
Captarea atenției	Se realizează printr-o ghicitoare: “U, u, u și plec acum Cu vagoane merg la drum; Fug pe șine, stau în gară Și te duc întreaga țară.	Problematizarea Conversația - imagini	Evaluare formativă orală

	(trenul).” Copiii sunt solicitați să aleagă dintre imagini pe cel care constituie răspunsul la ghicitoare. Se alege imaginea cu trenul și se poartă o scurtă conversație pe baza ei: - Din ce este alcătuit trenul? - Cum face trenul când merge? - Ce transportă trenul din imagine? - Unde circulă trenul? - Din ce este alcătuită calea ferată? (șine și traverse)	- frontal - individual	
Anunțarea temei	Astăzi veți realiza o cale ferată din hârtie glasată.		
Prezentarea conținutului și dirijarea învățării	Prin tranziția: “Unu, doi, unu, doi/ La măsuțe mergem noi...” copiii se așează la măsuțe. Se intuiesc materialele din coșulețe: hârtie glasată neagră, lipici, coală A4 cu șinele lipite (fără traverse). Educatoarele explică și demonstrează realizarea căii ferate cu traverse: - se rupe hârtia în fâșii pe lungimea foi - se așează pe șine traversele din fâșiile rupte. - se lipesc traversele de către copiii care finalizează mai repede și corect sarcina de rupere. - se lipesc traversele (eventual de către educatoarele) pentru ceilalți copii. Reamintim că	Exercițiul - frontal - individual - fâșii de hârtie - hârtie glasată neagră - lipici - coală A4 Explicația Demonstrația Exercițiul - individual	Evaluare formativă orală

	obiectivul este de executarea corectă a ruperii în linie dreaptă. Înainte de efectuarea lucrărilor se vor realiza câteva exerciții pentru încălzirea mușchilor mâinii: ” Batem palmele ușor, batem palmele de zor/ 1-2-1-2, faceți toți la fel ca noi,/ Închid pumnii și-i desfac, degetelor fac pe plac,/ 1-2-1-2, faceți toți la fel ca noi.” Copiii execută lucrările fiind supravegheați și dirijați de educatoare cu informații suplimentare.		
Evaluarea	Lucrările se evaluează oral antrenându-se și copiii în evaluarea produsului personal dar și a celorlalți colegi. Copiii vor fi recompensați (ștampile cu trenuri).	Conversație - frontal	Aprecieri pozitive asupra activității copiilor Stimulare
Încheierea activității	Activitatea se încheie cu jocul de mișcare „Trenul”: „Iată trenul vine, vine Vine alergând pe șine Pufăie suind din greu Alergând mereu, mereu. Spre orașe, târguri, sate Și spre țări îndepărtate Pufăie suind din greu Alergând mereu, mereu.” Copiii vor fi așezați în cerc, unul după altul. Educatoarea va avea rol de locomotivă, iar copiii vor fi vagoanele trenului. La intonarea fiecărei strofe	Exercițiul - frontal	Observarea comportamentului copiilor

	copiii se vor deplasa în cerc executând mișcări de rotație a brațelor asemănătoare roților de tren. Oprirea trenului (după fiecare strofă) prin sunetul ș.ș.ș.ș... se face prin mișcarea rapidă a brațelor înainte-înapoi.		

PROIECT DE ACTIVITATE

Grupa: mijlocie

Tema anuală de studiu: „Cine sunt, suntem?”

Tema proiectului: „Grădinița, micul meu univers”

Tema săptămânii: „Grădinița, micul meu univers”

Tema activității: „Ramă de fotografie pentru colegul meu”

Tipul activității: formare de priceperi și deprinderi

Categorii de activități de învățare: Domeniul om și societate

Forma de realizare: activitate practică - șnuruire

Scopul activității:

Formarea unor abilități practice specifice nivelului de dezvoltare motrică.

Obiective operaționale:

- să execute exercițiile de încălzire a mușchilor mâinii, conform indicațiilor educatoarei;
- să realizeze o ramă de fotografie trecând șnurul colorat peste muchie, prin orificiile dispuse pe marginea hârtiei, respectând etapele de lucru;
- să-și exprime opinia față de lucrarea proprie și față de lucrarea celorlalți, utilizând un limbaj specific.

Strategii didactice:

Metode și procedee didactice: conversația, explicația, demonstrația, exercițiul.

Mijloace didactice: coșulețe, șnur colorat, carton dreptunghiular cu orificii dispuse pe margini.

Forme de organizare a activității: frontal, în perechi, individual.

Durata: 20 minute

EVENIMENTUL DIDACTIC	CONȚINUT ȘTIINȚIFIC	STRATEGII DIDACTICE	EVALUARE
Moment organizatoric	Asigurarea condițiilor optime pentru		Observarea comportamentului

	desfășurarea activității propriu-zise. - aerisirea sălii de grupă - așezarea măsuțelor și a scăunelelor - așezarea materialului didactic pe măsuță		ui copiilor
Captarea atenției	Se realizează printr-un joc „Caută-ți pereche!” Se explică regulile jocului: copii se plimbă pe fond muzical în liniște. Când se oprește muzica copii execută anumite instrucțiuni: - Să vă apropiați frunțile! - Îmbrățișați-vă! - Bateți palmele amândouă ale partenerului! - Strângeți-vă de mâini! Perechile formate se așează pe covor.	Explicația Exercițiul - frontal - în perechi	Evaluare formativă orală
Anunțarea temei	Educatorea anunță copiii că vor realiza o ramă de fotografie pentru colegul pe care tocmai l-au ales.	Conversația	Observarea comportamentului nonverbal
Prezentarea conținutului și dirijarea învățării	Prin tranziția: “Haideți înainte, haideți înapoi/ Să mergem către mese,/ Doi câte doi!”, copiii se așează la măsuțe. Se intuiesc materialele din coșulețe: șnur colorat, carton dreptunghiular cu orificii dispuse pe margini. Educatorea explică și demonstrează realizarea ramei: se trece șnurul colorat peste muchie prin orificiile dispuse pe marginea cartonului, astfel: se introduce capătul liber al șnurului de sus în jos,	- șnur colorat - carton dreptunghiular cu orificii dispuse pe margini Explicația Demonstrația	Evaluare formativă orală

	apoi se trage până când se fixează pe ramă, fără a rupe sau îndoi cartonul. Operațiunea se repetă (având grijă să nu ometem nici o gaură) până când este realizată întreaga ramă. Înainte de rezolvarea sarcinii se vor efectua câteva exerciții pentru încălzirea mușchilor mâinii: „Mișcăm degetele, Ne lipim palmuțele, Pumnișorii îi răsucim Și apoi îi învârtim” „Plouă ușor, să auzim! Cu vârf de degete masa lovim. Plouă mai tare, ploaia tot vine Lovim cu degetele-acum mai bine. Tună departe, tună acum, Batem cu pumnii: „Bum! Bum! Bum! Vreme frumoasă s-a făcut!” Copiii execută lucrările fiind supravegheați și dirijați de educatoare cu informații suplimentare.	Exercițiul - în perechi - individual Exercițiul	
Evaluarea	Copiii se așează cu ramele de fotografii în cerc pe covor. Lucrările se evaluează oral antrenându-se și copiii în evaluarea produsului personal dar și a celorlalți colegi. Copiii vor fi lăudați și	Conversația - frontal - recompense	Aprecieri pozitive asupra activității copiilor Stimulare

	recompensați.		
Încheierea activității	Activitatea se încheie cu un joc: „ Cu plăcere mă joc cu tine de-a...” Educatoarea învârtește în mijloc o lingură. Copilul spre care este îndreptată lingura își caută perechea, îi dăruiește rama și îl invită la joc: „Cu plăcere aș construi cu tine un...”, „ Cu plăcerea aș desena cu tine...”. Jocul continuă până fiecare își găsește perechea, îi dăruiește rama și pleacă împreună către jocul ales.	Jocul didactic	Aprecieri pozitive asupra activității copiilor

PROIECT DE ACTIVITATE

Grupa: mare

Tema anuală de studiu: “Cine și cum planifică, organizează o activitate?”

Tema proiectului: “Plecăm în călătorie”

Tema săptămânii: “Călătorie pe mare”

Tema activității: “Valurile mării”

Tipul activității: formare și consolidare de priceperi și deprinderi

Categorii de activități de învățare: Domeniul om și societate

Forma de realizare: activitate practică

Scopul activității:

Formarea și consolidarea unor deprinderi practice.

Obiective operaționale:

- să enumere cel puțin două materiale de lucru aflate pe măsută, utilizând un limbaj specific;
- să taie cu foarfeca hârtia pe conturul dat pentru a obține valuri, respectând indicațiile educatoarei;
- să aplice pe tablou cel puțin trei valuri decupate, folosind eficient spațiul de lucru;

Strategii didactice:

Metode și procedee didactice: explicația, demonstrația, conversația, exercițiul.

Mijloace didactice: tablou, foarfecă, hârtie colorată, recompense- jetoane cu peștișori colorați.

Forme de organizare a activității: frontal, individual.

Durata: 25-30 minute

EVENIMENTUL DIDACTIC	CONȚINUT ȘTIINȚIFIC	STRATEGII DIDACTICE	EVALUARE
Moment organizatoric	- aranjarea mobilierului în formă de clasă și pregătirea materialului necesar - intrarea organizată a preșcolarilor în grupă pe tranziția: "Pe mare călătorim și cu toții noi vâslim/ 1-2, 1-2, la măsuțe ancorăm și noi".		-observarea comportamentului non-verbal
Captarea atenției	Educatoarea prezintă copiilor un tablou cu o corabie, un marinar, anunțându-i pe copii că marinarul e trist pentru că au dispărut valurile mării și el nu poate naviga.	Conversația - tablou - frontal	
Anunțarea temei și a obiectivelor	"Pentru a-l ajuta pe marinar, astăzi vom decupa hârtia în formă de valuri, pe care le vom lipi aici pe tablou și astfel marinarul va putea naviga mai departe, pe mare."	Conversația - frontal	-observarea comportamentului non-verbal
Desfășurarea activității	Se intuiesc materialele de pe măsuțe, iar apoi educatoarea explică și demonstrează modul de lucru. "Luăm hârtia albastră în mâna stângă iar cu dreapta apucăm foarfeca și tăiem pe linia curbă desenată pe foaie, astfel vom obține valuri. Când vom termina de decupat, pe rând, fiecare va veni la tablou și va așeza valurile sub	Explicația Demonstrația - hârtie glasată albastră - foarfecă - frontal Exercițiul	

	corabie și în jurul ei (tabloul este realizat pe o hârtie autocolant, astfel valurile vor fi aplicate fără a fi nevoie de lipici). Se execută exerciții de încălzire a mușchilor mici ai mâinii : " Mâna lebadă o fac , Care dă mereu din cap, Lebedele se învârtesc, Mâinile eu le rotesc. Ploaia la noi a sosit Și ea cade pic, pic, pic. Degetele răsfirăm Și la un pian cântăm". Se fac precizări legate de modul în care se prinde corect foarfeca (cu trei degete:degetul mare, cel arătător și cel mijlociu; degetele mare și mijlociu se introduce în cele două găuri ale foarfecii, iar degetul arătător se sprijină de partea exterioară, lama subțire va fi în partea inferioară), se mânuiește foarfeca, distanța la care se ține, norme de securitate pentru propria persoană și pentru colegii din grupă, legate de utilizarea acesteia. Se recomandă utilizarea foarfecelor din plastic, pentru evitarea accidentelor. Copiii decupează hârtia albastră pe conturul existent, realizând valuri (fâșii albastre curbate). După ce termină de decupat, fiecare copil vine	Exercițiul - tablou - valuri - individual	- observarea modului de lucru - aprecieri verbale - aplauze

	În față, arată copiilor valurile decupate și le aplică pe tablou.		
Încheierea activității	Se fac aprecieri referitoare la modul de lucru și se împart recompense primite de la marinar: peștișori colorați.	Conversația - recompense	- aprecieri verbale - recompense

PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ

Grupa: mică

Tema anuală de studiu: „Cine și cum planifică, organizează o activitate?”

Tema proiectului: „Toamna harnică”

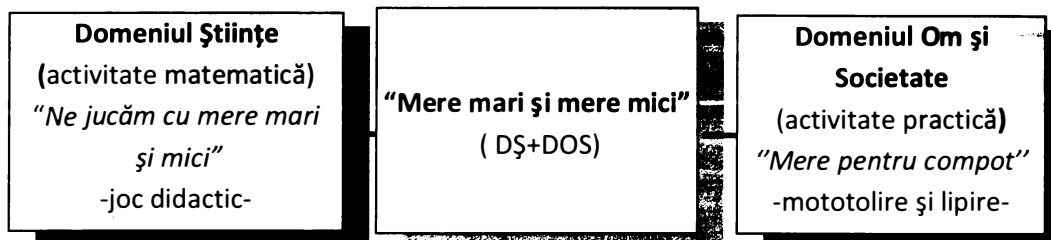
Tema săptămânii: „Dulceața toamnei”

Tema activității: „Mere mari și mere mici”

Tipul activității: mixtă (formare și consolidare de priceperi și deprinderi)

Categorii de activități de învățare: DȘ+DOS

Forma de realizare: activitate integrată

Scopurile activității:

Consolidarea deprinderii de a clasifica obiectele după culoare și mărime.

Formarea unor abilități practice specifice nivelului de dezvoltare motrică.

Obiective operaționale:

- să formeze mulțimi de mere după criteriul mărimii, argumentând alegerile făcute;
- să realizeze mere mari și mici prin mototolirea fâșiilor de hârtie, conform cerințelor educatoarei;
- să lipească hârtia mototolită pe foaie, în spațiul indicat, respectând cerințele educatoarei.

Strategii didactice:

Metode și procedee didactice: conversația, explicația, demonstrația, exercițiul, evaluarea.

Mijloace didactice: coș cu mere de diferite mărimi (mari-mici), jetoane, coșulețe, hârtie creponată roșie, borcane de hârtie, lipici.

Forme de organizare a activității: frontal, individual

Scenariul zilei

Activitatea debutează cu aducerea în sală a unui coș cu mere. Educatoarea îi roagă pe copii să sorteze merele pentru a face compot din ele. "Voi veți fi atenți și veți sorta merele mari de cele mici."

Educatoarea anunță titlul jocului și enunță principalele obiective.

Educatoarea explică regulile jocului: la semnalul educatoarei doi copii vor veni în fața clasei și vor alege fiecare un măr mic și un măr mare și le vor așeza în coșulețe diferite.

Se va desfășura jocul de probă însoțit de explicațiile suplimentare ale educatoarei. Se va continua jocul, vor veni pe rând alți copii care vor alege și restul fructelor.

În complicarea jocului educatoarea îi va ruga pe copii să închidă ochii și va pune în coșul cu mere mari un măr mic iar la semnalul său copiii vor deschide ochii și vor trebui să observe greșeala și s-o corecteze.

Prin tranziția: "Bat din palme clap,clap,clap /Din picioare trap, trap, trap ,/ Ne-nvârtim, ne răsucim, / La măsute noi pornim" copiii se așază la măsute; se vor intui materialele din coșulețe. După intuirea materialelor, educatoarea propune un nou joc. Copiii sunt solicitați să grupeze jetoanele cu mere după mărime: să așeze jetoanele cu mere mari într-un coșuleț, iar jetoanele cu mere mici într-un alt coșuleț. Educatoarea va supraveghea rezolvarea sarcinii, va corecta eventualele greșeli.

Următoarea variantă a jocului constă în realizarea unui compot de mere. Educatoarea anunță că fiecare copil va primi o fișă cu două borcane: unul mare, unul mic și fâșii mari și mici de hârtie. În continuare se explică și se demonstrează copiilor, că vor trebui să mototolească din fâșiile de hârtii primite, mere mari și mere mici, pe care să le lipească în borcane (mere mari-borcan mare; mere mici - borcan mic).

Înainte de efectuarea lucrărilor se vor realiza câteva exerciții pentru încălzirea mușchilor mâinii: " Batem palmele ușor, batem palmele de zor/ 1-2-1-2, faceți toți la fel ca noi,/ Închid pumnii și-i desfac, degetelor fac pe plac,/1-2-1-2, faceți toți la fel ca noi."

Copiii execută lucrările fiind supravegheați și dirijați de educatoare cu informații suplimentare.

Produsele activității se evaluează oral antrenându-se și copiii în evaluarea lucrării personale, dar și a celorlalți colegi.

Activitatea se încheie cu jocul de mișcare: "Trenulețul fructelor."

PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ

Grupa: mică

Tema anuală de studiu: „Ce și cum vreau să fiu?”

Tema proiectului: „Cu corpul sunt grijuliu, sănătos eu vreau să fiu”

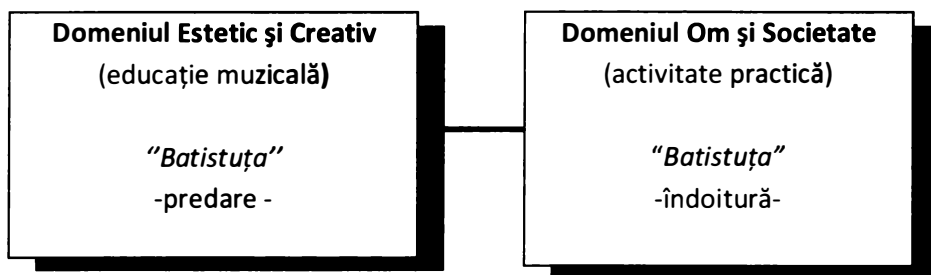
Tema săptămânii: „Corpul mi-l îngrijesc, sănătos să cresc”

Tema activității: „Batistuța știe-oricine, la năsuc ne prinde bine!”

Tipul activității: formare și consolidare de priceperi și deprinderi

Categorii de activități de învățare: DEC+DOS

Forma de realizare: activitate integrată

Scopurile activității:

Formarea capacității de receptare a lumii sonore și a muzicii, de exprimare prin muzică, precum și formarea și consolidarea unor abilități practice specifice nivelului de dezvoltare motrică.

Obiective operaționale:

- să execute corect și conștient exercițiile de respirație, ritmice și melodice, respectând indicațiile educatoarei;
- să interpreteze în grup cântecul „Batistuța” singuri/acompaniați de educatoare;
- să execute mișcările sugerate de jocul muzical, cu ajutorul educatoarei;
- să realizeze batistuța prin îndoirea hârtiei, respectând indicațiile educatoarei;
- să decoreze „batistuța” cu flori autocolante, respectând indicațiile educatoarei.

Strategii didactice:

Metode și procedee didactice: povestirea, exercițiul, conversația, explicația, demonstrația.

Mijloace didactice: coală de hârtie colorată-pătrată, floricele autocolante, marionetă, recompense.

Forme de organizare a activității: frontal, individual.

Scenariul zilei

Înainte de începerea activității se aranjează măsuțele și scăunelele în semicerc. Se pregătesc materialele de lucru necesare activității (o coală pătrată de hârtie colorată, farfurioară cu floricele autocolante).

Stimularea față de noul conținut se realizează prin intermediul marionetei: LILI cea mai pricepută persoană în confecționarea batistuțelor. Aceasta este dispusă să împărtășească copiilor secretele ei pentru ca ei să confecționeze cele mai frumoase batistuțe. Unul dintre secrete este intonarea unui cântecel în timp ce lucrează.

După ce se captează atenția, se prezintă tema și obiectivele activității - Păpușa Lili le spune că vor învăța un cântecel/joc muzical – „Batistuța” – Astfel, le va fi mai ușor să confecționeze batistuțele.

Exercițiile muzicale sunt prezentate sub forma unei povești, Vizita în pădure. Exerciții de respirație: mirosim floarea, suflăm puful.... Exerciții melodice: salutul păsărelelor, mormăitul ursului, cântecelul cucului... Exerciții ritmice: ciocănitarea bate...)

Se interpretează cântecul model, apoi se reia învățându-l cu copiii pe fragmente (se cântă un fragment model apoi împreună cu copiii). Se procedează la fel cu celelalte fragmente. Se interpretează cântecul integral de 2-3 ori.

Se face trecerea la confecționarea batistuței printr-o scurtă conversație despre textul cântecului și rolul batistuței.

Se enumeră materialele de lucru. Se prezintă modelul - Batistuță. Se explică concomitent cu demonstrația modul de îndoire a hârtiei pentru a obține o batistă.

Înainte de trecerea la confecționarea propriu-zisă a batistuței se execută exercițiile de încălzire a mușchilor mâinii (sclipsesc steluțele, plouă, morișca...). În timp ce copiii lucrează, se oferă sprijin verbal sau fizic în efectuarea corectă a îndoiturilor. Pe parcursul executării de către copii, ca și fundal sonor este ales cântecelul Batistuța.

Se dezlipște autocolantul de pe spatele florilor și se lipesc pe partea de sus a batistuței.

La finalizarea lucrărilor, copiii se ridică cu batistuța în mână și fac un cerc pentru a putea desfășura jocul muzical –Batistuța.

Se explică cum se desfășoară jocul. Copiii stau într- un cerc, în picioare. Unul dintre ei, cu batistuța în mână trebuie să se deplaseze în afara cercului cântând versurile cântecelului: "Mi-am pierdut o batistuță/ Mă bate mămica/ Cine-o are să mi-o deie/ Că-i sărut gurița./ Refren: Batista-i parfumată/ Se află la o fată/La fata cea frumoasă,/Pe care o iubesc./ Foc, foc, ce vedeți,/La nimeni să nu spuneți./ Foc, foc, ce vedeți,/ La nimeni să nu spuneți". Spre finalul cântecelului, copiii din cerc închid ochii iar cel cu batista lasă batistuța în spatele unui copil. Apoi toți copiii deschid ochii și se uită în spate. Cel care are batista jos în spatele său, trebuie să alerge după cel din afara cercului. Dacă îl prinde îi ia locul, dacă nu, se întoarce în cerc și tot acela va merge în afara cercului cu batistuța

(sau se alege alt jucător, aleatoriu din cerc, ca să nu se repete situația).

Se recomandă antrenarea în joc atât a fetelor cât și a băieților.

La final, după ce majoritatea copiilor și-au dat batistuța, se realizează aprecieri din partea educatoarei privind modul de lucru, acuratețea lucrărilor, comportamentul din timpul activității, gradul de îndeplinire a sarcinilor...copiii fiind recompensați cu un autocolant cu o față zâmbitoare.

PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ

Grupa: mică

Tema anuală de studiu: "Cu ce și cum exprimăm ceea ce simțim?"

Tema proiectului: "Prietenia copiilor cu natura"

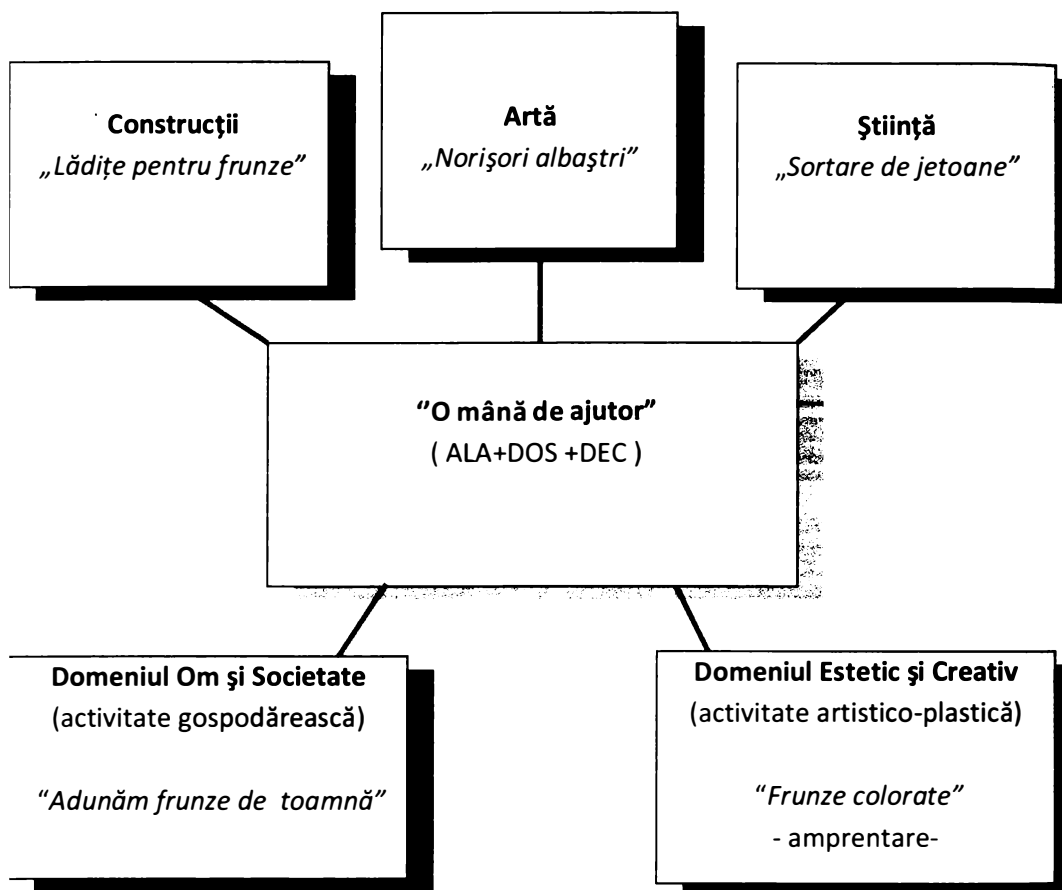
Tema săptămânii: "Vrei să fim prieteni?"

Tema activității: "O mână de ajutor"

Tipul activității: activitate de însușire de priceperi și deprinderi

Categorii de activități de învățare: ALA+ DOS+DEC

Forma de realizare: activitate integrată

Scopurile activității:

Educarea unor atitudini de protejare și ocrotire a naturii; formarea unor deprinderi practic-gospodărești; dezvoltarea spiritului de observație prin perceperea vizuală a frumosului din realitatea înconjurătoare (forma frunzelor și culorile toamnei).

Obiective operaționale:

- să participe la menținerea regulilor de igienă prin adunarea frunzelor căzute din perimetrul propus, pe baza sugestiilor cadrului didactic;
- să acopere suprafața frunzei cu pete de culoare, utilizând pensula, pornind de la modelul vizualizat;
- să aplice frunza pictată pe suportul plastic, utilizând tehnica amprentării;

Strategii didactice:

Metode și procedee didactice: conversația, explicația, demonstrația, exercițiul, munca în grup, învățarea prin descoperire, problematizarea.

Mijloace didactice: scrisori, nori din carton, bandă dublu-adezivă, hârtie creponată albastră, fișe individuale de lucru, saci menajeri, stropitori, apă, coli albe sub formă de frunză, frunze, tempera, pensule, pahare, trunchi de copac din carton, mingi, cuburi, obstacole, cercuri.

Forme de organizare a activității: frontal, pe grupe, individual.

Scenariul zilei

În cadrul Întâlnirii de dimineață se vor derula următoarele momente:

Salutul: "Unul după altul în rând ne așezăm / Și colegul din spate frumos îl salutăm." Copiii se salută apoi se așează în fața panoului care reprezintă prezența;

Prezența: Fiecare copil își va atașa propria fotografie la imaginea grădiniței și vom menționa copiii care sunt absenți;

Calendarul naturii: Copiii vor alege imaginile corespunzătoare anotimpului și condițiilor meteo din ziua respectivă. Noutatea zilei: Copiii primesc o scrisoare de la copacii din curtea grădiniței. Aceștia sunt foarte triști întrucât frunzele îngălbenite care au căzut au format un covor gros peste pământ, iar atunci când plouă apa binefăcătoare nu poate ajunge la rădăcina lor, potolindu-le astfel setea. Mai mult decât atât, zilele trecute furnicuțele erau supărate pentru că nu reușesc să-și facă loc printre atâtea frunze să ajungă la căsuța lor din pământ și sunt înfrigurate. Copacii doresc o mână de ajutor din partea copiilor.

Tranziție: "Ce-ar fi acum dragi copilași/ La centre să pornim/ Și să lucrăm ceva frumos/ Copacii să-i înveselim?!"

Artă: Copiii vor avea pe masă două coli mari de carton sub formă de nori, acoperite cu bandă dublu-adezivă. Ei trebuie să rupă hârtia creponată albastră, să o mototolească și să o așeze pe norișor.

Construcții: lădiță din piese lego pentru frunze

Știință: sortare de jetoane – frunze - după mărime (mari, mici) și după formă.

Tranziție: "Este timpul dragii mei/ Afară să plecăm/ Și să vedem de reușim/ Copacii să îi ajutăm".

Copiii vor observa covorul de frunze despre care ne povesteau copacii și cât de greu s-ar strecura o picătură de apă până la rădăcina acestora. Ne împărțim pe grupe

astfel: câte doi copii vor ține sacii menajeri iar alți trei vor aduna frunze și vor umple sacii. Copiii care adună frunzele vor observa frunzele, iar cele frumos colorate, considerate de ei deosebite, vor fi puse în lădița pe care au realizat-o ei la centrul "Construcții". Aceste frunze vor fi valorificate în cadrul activităților viitoare. După ce am făcut curățenie în perimetrul propus, vom arunca sacii plini cu frunze la tomberon, vom lua stropitorile cu care ne jucăm la centrul "Nisip și apă" și vom uda pământul din jurul copacilor, apoi vom merge înapoi în grădiniță unde vom avea grijă să ne spălăm foarte bine cu apă și săpun. După ce se vor așeza din nou la măsuțe vor primi câte o coală albă tăiată sub formă de frunză. Își vor alege două sau trei frunze din lădița unde ei au pus cele care li s-au părut deosebite și vor avea de aplicat pe frunză pete de culoare (culori specifice anotimpului) cu ajutorul degețelilor, apoi vor amprenta (ștampila) frunza, pe hârtia albă. Astfel, la final, frunza din hârtie va avea culorile unei frunze adevărate în anotimpul toamna.

Pe panoul unde trebuia să așezăm frunzele se afla deja un trunchi de copac și un plic. În această scrisoare copacii și furnicile mulțumesc copiilor pentru bunătatea și hărnicia lor și drept răsplată au confecționat din carton colorat trunchiul expus astfel încât fiecare copil să aibă o frunză a lui în acest copac. Sunt expuși apoi și norișorii realizați la "Artă", sus, în dreapta și în stânga copacului. Se face analiza lucrărilor și se lecturează ultima frază a scrisorii, care îi invită pe copii să meargă în sala de sport unde vor avea parte de o surpriză.

Sala de sport este special amenajată pentru diferite jocuri motrice simbolice.

PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ

Grupa: mică

Tema anuală de studiu: „Cine și cum planifică, organizează o activitate?”

Tema proiectului: „Toamna harnică”

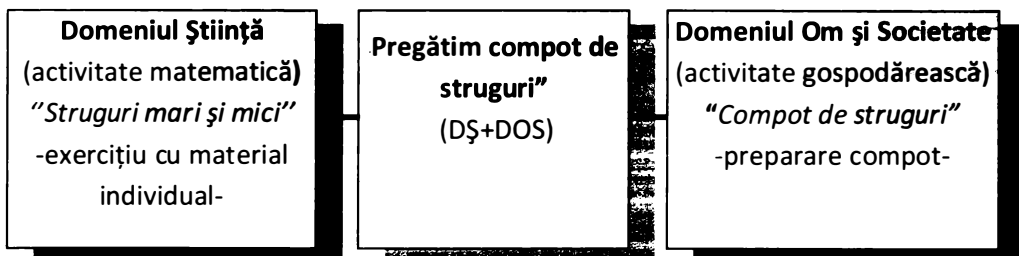
Tema săptămânii: „Dulceața toamnei”

Tema activității: „Pregătim compot de struguri ”

Tipul activității: mixtă (consolidare de cunoștințe, formare de priceperi și deprinderi)

Categorii de activități de învățare: DȘ+DOS

Forma de realizare: activitate integrată

Scopurile activității:

Consolidarea deprinderii de a clasifica obiectele după mărime și culoare.

Formarea deprinderilor practic-gospodărești și utilizarea vocabularului specific.

Obiective operaționale:

- să grupeze strugurii după criteriile culoare și mărime în funcție de culoarea farfuriilor primite, pe baza indicațiilor primite;
- să respecte normele de igienă la prepararea și consumarea fructelor, conform indicațiilor educatoarei;
- să prepare compot folosind fructele și cele necesare, respectând etapele prezentate de cadrul didactic.

Strategii didactice:

Metode și procedee didactice: problematizarea, conversația, explicația, demonstrația, exercițiul.

Mijloace didactice: coșulețe, struguri albi și roșii, farfurii, borcane de plastic, zahăr, lingurițe.

Forme de organizare a activității: frontal, individual, pe grupe.

Scenariul zilei

Se vor așeza mesele și scăunelele în formă de careu deschis. Pe tranziția : " Unu, doi, unu, doi,/ La măsuțe mergem noi" copiii se așează la măsuțe.

Captarea atenției se face prin ghicitoarea: " Boabele îi sunt mărgelile, /Însă în ciorchini stau ele. /Must și vin din ele fac, /Cui îi dai, zău că îi plac !" (Strugurele), copiii ghicesc răspunsul, apoi descoperă boabe de struguri în coșulețele acoperite de pe măsuțe.

Educatoarea anunță copiii că vor pregăti compot din struguri aleși după culoare și mărime. Se solicită copiilor intuirea materialelor de pe măsuțe. Copiii enumeră ustensilele: farfurii, borcane din plastic, lingurițe, zahăr și apă.

Înainte de prepararea compoturilor educatoarea insistă asupra regulilor de igienă care trebuie respectate la activitățile de acest gen: spălatul mâinilor și a fructelor, care s-a realizat înainte de începerea activității.

Educatoarea expune și demonstrează etapele de pregătire a compotului: se gupează strugurii după culoare pe farfurii, se alege un borcan, se grupează strugurii după mărime, iar cei mari se introduc în borcan, se adaugă zahăr și apă peste struguri și se finalizează compotul cu sigilarea borcanului. Educatoarea dirijează preșcolarii în realizarea compotului: aceștia sunt solicitați să sorteze strugurii după culoare în farfuriile primite. După rezolvarea sarcinii educatoarea roagă un copil să verbalizeze acțiunea desfășurată, apoi preșcolarii trebuie să ia un borcan în care vor pregăti compotul. Se cere copiilor să aleagă strugurii mari și să îi așeze în borcane. După rezolvarea sarcinii educatoarea roagă un copil să verbalizeze acțiunea desfășurată. În continuare copiii vor

adăuga zahărul și apa peste struguri. La final compoturile sunt sigilate cu ajutorul educatoarei

Se vor face aprecieri privind respectarea etapelor de pregătire a compoturilor și asupra comportamentului copiilor pe parcursul activității.

În încheiere, copiii duc borcanele cu compot în camera grădiniței și primesc ca recompensă strugurii rămași în farfurii.

PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ

Grupa: mijlocie

Tema anuală de studiu: „Cum este, a fost și va fi pe pământ?”

Tema proiectului: „Hai la drum...”

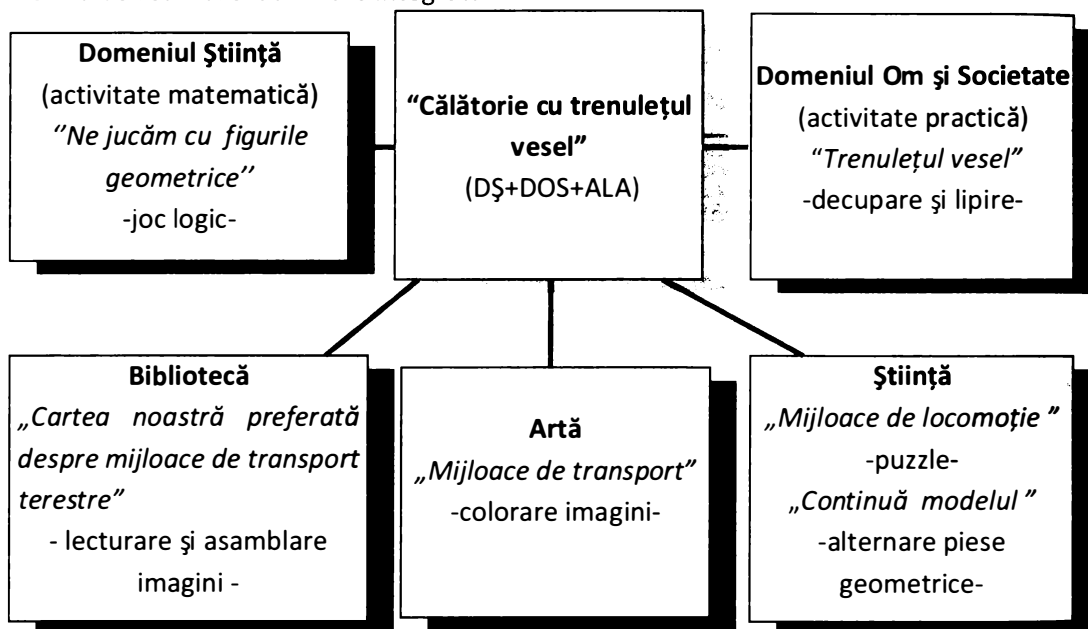
Tema săptămânii: „Hai la drum... pe uscat!”

Tema activității: „Călătorie cu trenulețul vesel”

Tipul activității: consolidare și verificare de cunoștințe, priceperi și deprinderi

Categorii de activități de învățare: DȘ+DOS+ALA

Forma de realizare: activitate integrată

Scopurile activității:

Consolidarea și verificarea capacității de recunoaștere, denumire și utilizarea formelor geometrice.

Consolidarea unor abilități practice specifice nivelului de dezvoltare motrică.

Obiective operaționale:

- să identifice formele geometrice din mulțimea formelor geometrice, folosind materialele de pe masă;
- să verbalizeze acțiunea realizată, pornind de la imaginea vizualizată;
- să cunoască tehnica de realizare/asamblare a trenulețului, folosind tehnica îndoirii, cea a tăierii pe muchie și cea a lipirii.

Strategii didactice:

Metode și procedee didactice: conversația, explicația, demonstrația, exercițiul, problematizarea.

Mijloace didactice: elementul surpriză: trenulețul trist; materiale pentru activitatea practică: dreptunghi și cercuri colorate, cuțite de plastic, lipici; recompense, ghișeu de bilete, bilete colorate, chipiu, perforator, piese puzzle, fișe de colorat, imagini cu mijloace de transport terestre, șosea, mașinuțe colorate, trenuleț, cercuri/pătrate colorate.

Forme de organizare a activității: frontal, individual.

Scenariul zilei

Captarea atenției se realizează prin descoperirea elementului surpriză: locomotiva.

Se inițiază o convorbire în care copiii constată că locomotiva este construită din forme geometrice (pătrat, cerc).

Educatorea atrage atenția copiilor să observe și să denumească starea de spirit a locomotivei: tristă (sugerată de lacrima și expresia tristă).

La sugestia educatoarei, copiii deschid scrisoarea atașată pe locomotivă din care descoperă motivul tristeții: „Locomotiva este supărată pentru că nu are vagoane. Ar fi foarte bucuroasă dacă ați putea s-o ajutați să aibă vagoane. Drept mulțumire veți beneficia de o călătorie cu trenul.”

Educatorea anunță că pentru a îndeplini dorința locomotivei copiii vor pregăti vagoane din forme geometrice, în timp ce vor demonstra tot ce au învățat despre acestea.

Prin tranziția:” Bat din palme clap,clap,clap/ Din picioare trap,trap,trap, /Ne-nvârtim, ne răsucim,/ La măsuțe noi pornim.” copiii se vor așeza la măsuțe.

Se intuiesc materialele de pe măsuțe: patru cercuri decupate, un dreptunghi decupat, cuțite de plastic, lipici.

Un copil este solicitat să aleagă și să denumească o formă geometrică. Toți copiii sunt rugați să ridice forma geometrică denumită de colegul lor. Astfel ambele forme geometrice (dreptunghi și cerc) sunt recunoscute după **formă**.

Educatorea explică copiilor că din aceste materiale vor realiza vagoanele.

Educatorea explică și demonstrează preșcolarilor modul în care se realizează acestea :

- se îndoaie dreptunghiul prin suprapunerea laturilor mici și se realizează o muchie, prin presare;

- se introduce cuțitul la baza muchiei și se taie hârtia, obținându-se două pătrate;

- se aplică lipiciul pe jumătatea cercurilor după care acestea vor fi lipite câte două pe o latură a pătratului.

Înainte de efectuarea lucrărilor se vor realiza câteva exerciții pentru încălzirea mușchilor mâinii:

” Batem palmele ușor, batem palmele de zor

1-2-1-2, faceți toți la fel ca noi,

Închid pumnii și-i desfac, degetelor fac pe plac,

1-2-1-2, faceți toți la fel ca noi.”

Copiii execută lucrările fiind supravegheați și dirijați de educatoare cu informații suplimentare. După finalizarea sarcinii, copiii sunt solicitați să atașeze vagoanele la locurile indicate de educatoare: laturile scăunelelor rânduie după locomotivă.

Se fac aprecieri verbale stimulative și se acordă recompense: imagini cu locomotive colorate (albastre, roșii, galbene).

Copiii sunt orientați către ghișeul de bilete, unde în cadrul jocului de rol „De-a ghișeul de bilete” fiecare preșcolar trebuie să cumpere un bilet de aceeași culoare ca locomotiva primită.

„- Vă rog să-mi dați un bilet roșu.

- Poftim.

- Mulțumesc.”

În continuare ei sunt invitați să se urce în tren, să aleagă vagoanele după **culoarea** biletelor cumpărate. Educatoarea, jucând rolul controlorului, verifică dacă toți copiii s-au urcat în vagoanele potrivite și perforază biletele, în caz contrar solicită ocuparea locului corespunzător.

Prin tranziția: “Trenul face, tuu, tuu, tuu/ De plecare-i gata/ De e ger sau de-i năduf,/ Fuge ca săgeata.” trenul pornește, preșcolarii beneficiază de o călătorie către Orașelul copiilor, unde sunt întâmpinați de mai multe ateliere.

Copiii sunt direcționați către ateliere cu ajutorul unor ecusoane: toate ecusoanele ilustrează forme geometrice de aceeași formă (două pătrate sau două cercuri), dar de diferite mărimi (mari și mici), mărimea fiind sugerată prin colorare.

Preșcolarii aleg centrele însemnate asemănător ecusoanelor. Astfel identifică cercurile și pătratele de aceeași **mărime**. La fiecare sector de activitate se intuiesc materialele și se prezintă sarcinile de lucru:

La centrul de interes BIBLIOTECĂ copiii realizează „Cartea noastră preferată despre mijloace de transport terestre”. În prima fază citesc (denumesc) imaginile despre mijloacele de locomotie terestre, locul unde acestea circulă, persoana care le conduce. Apoi asamblează imaginile pentru a realiza cartea.

La centrul ARTĂ colorează diverse imagini despre mijloace de transport terestre (mașinuțe, vagoane desenate cu ajutorul formelor geometrice) conform indicațiilor.

La sectorul ȘTIINȚĂ copiii îmbină după modelul dat piesele de puzzle pentru a reda imaginea mijloacelor de locomoție terestre. La același centru alți preșcolari așează pe suprafețe date (drum, trenuleț cu vagoane, mașinuțe) forme geometrice prin alternare de culori după modelul dat.

Educatoarea supraveghează activitatea în centre și dirijează cu informații suplimentare.

După îndeplinirea obiectivelor propuse la centre, copiii adunați într-un grup vizitează sectoarele. La fiecare centru un reprezentant al copiilor care au realizat sarcini la sectorul respectiv, prezintă rezultatele obținute.

Se evaluează modul de lucru de la fiecare centru, se fac aprecieri asupra întregii activități, a modului de participare a copiilor la activitate și a comportamentului acestora

Prin tranziția: "Trenul face, tuu,tuu,tuu/ De plecare-i gata/ De e ger sau de-i năduf,/ Fuge ca săgeata./ De departe am ajuns/ Cu plimbarea noastră/ și dacă ați oboseit / hai copii acasă." preșcolarii împreună cu educatoarea urcă în trenuleț și părăsesc Orașelul copiilor.

La finele activității se propune jocul distractiv „Trenul face zi, zi, zi.....”. Se cere copiilor să execute mișcări sugestive despre tren (pornire, oprire în stație). La fiecare stație copiii pronunță grupuri de sunete conform indicațiilor. „zi,zi,zi/ ze,ze,ze/ za,za,za” .

PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ

Grupa: mijlocie

Tema anuală de studiu: „Cine și cum planifică/organizează o activitate?”

Tema proiectului: „Toți acum se pregătesc, sărbătorile sosesc”

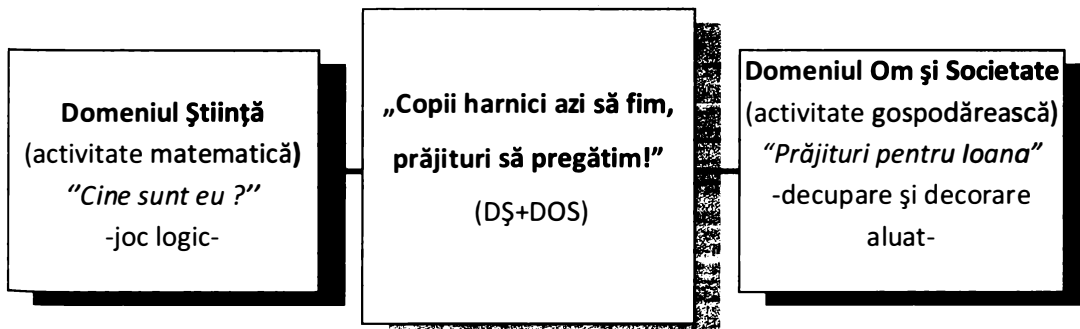
Tema săptămânii: „De zor noi ne pregătim colindătorii să-i primim!”

Tema activității: „Copii harnici azi să fim, prăjituri să pregătim!”

Tipul de activitate: formare și consolidare de priceperi și deprinderi

Categorii de activități de învățare: DȘ+DOS

Forma de realizare: activitate integrată

Scopurile activității: Dezvoltarea capacității de recunoaștere, denumire, construire și utilizare a formelor geometrice, formarea deprinderilor practic-gospodărești și utilizarea unui vocabular specific.

Obiective operaționale:

- să identifice formele geometrice cunoscute (cerc, pătrat, triunghi), pe baza materialelor de lucru;
- să asocieze obiecte din mediul înconjurător cu diferite forme geometrice, valorificând experiența personală;
- să taie (decupeze) forme geometrice din fâșia de cocă, utilizând formele din plastic;
- să decoreze prăjiturile folosind bomboane;
- să formeze 3 grupe de obiecte după criteriul formei folosind prăjiturile preparate;
- să aplice regulile de igienă, necesare preparării prăjiturilor, conform indicațiilor educatoarei.

Strategii didactice:

Metode și procedee didactice: jocul logic, explicația, conversația, exercițiul, demonstrație.

Mijloace didactice: cocă, forme pentru prăjituri, bomboane, farfurii de unică folosință, șervețele, planșete, figuri geometrice.

Forme de organizare a activității: frontal, individual, pe grupe.

Scenariul zilei

Înainte de începerea activității se aranjează măsuțele și scăunelele în semicerc. Pe masuță se așează pentru fiecare copil câte o farfurioară cu materialele de lucru necesare.

Captarea atenției se realizează prin apariția păpușii Ioana care este tristă deoarece anul trecut a fost la colindat și nu a primit nici o prăjitură. Se poartă o scurtă discuție despre obiceiurile de sărbători cunoscute de ei sau pe baza unei imagini. Se solicită copiilor ajutorul în prepararea unor prăjiturilor pentru întâmpinarea colindătorilor.

Se anunță tema și sarcinile: pregătirea unor prăjituri, cu ajutorul formelor geometrice.

Se prezintă materialele de lucru: forme (geometrice) pentru prăjituri, cocă, planșete și se solicită recunoașterea formelor. Se expune lucrarea model (prăjitura). Se explică în paralel cu demonstrarea, modul de preparare a aluatului enumerând ingredientele. Se subliniază regulile de igienă și protecție care trebuie respectate, după care se explică preșcolarilor sarcina: copiii trebuie să întindă coca primită și să decupeze folosind formele (geometrice) pentru prăjituri, din coca întinsă pe planșetă. După ce decupează tot aluatul se decorează cu bomboanele.

Se execută exercițiile de încălzire a musculaturii mâinii după care copiii trec la prepararea propriu-zisă a prăjiturilor.

Dacă este cazul se reia explicarea și demonstrarea modului de lucru.

După ce se decorează prăjiturilele acestea sunt duse la bucătărie pentru a se coace. Se subliniază faptul că fiecare trebuie să rețină ce formă geometrică au avut prăjiturile lor.

Până ce acestea se coc se face o scurtă recapitulare a formelor geometrice prin întrebări: „Ce formă are mingea, acoperișul casei, cutia de cadou? etc. Spune-mi ce obiecte de formă.... regăsești în grupa noastră.”

Se merge la baie pentru ca preșcolarii să se spele pe mâini. Pentru a primi prăjiturilele coapte, copiii, împreună cu păpușa Ioana, trebuie să colinde la ușa bucătăriei.

Se solicită copiilor să recunoască forma geometrică a prăjiturilor sale prin ridicarea mâinii atunci când se strigă forma respectivă. La intrarea în sală se formează mulțimi după aceeași formă, solicitând copiilor cu prăjituri de aceeași formă să se grupeze.

Activitatea se încheie cu servirea prăjiturilor, se fac aprecieri verbale pozitive la adresa comportamentului, a activității lor, a atitudinilor pozitive etc.

PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ

Grupa: mijlocie

Tema anuală de studiu: „Cu ce și cum exprimăm ceea ce simțim?”

Tema proiectului: „Zăpadă dragă ai venit, bucurii ne-ai dăruit”

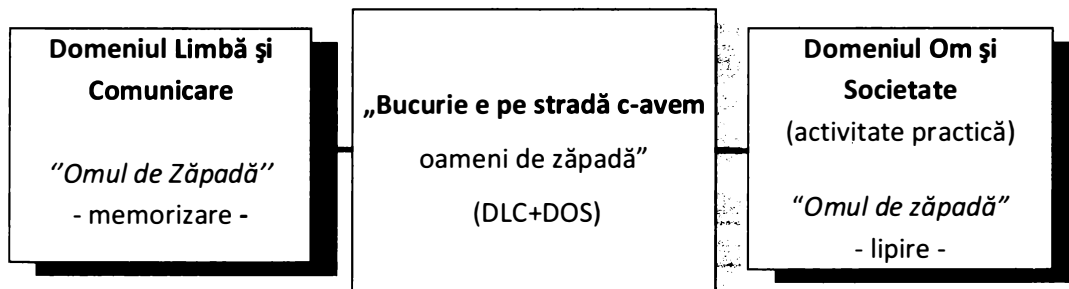
Tema săptămânii: „Copil vesel jucăuș, afară pe derdeluș”

Tema activității: „Bucurie e pe stradă c-avem oameni de zăpadă”

Tipul activității: formare și consolidare de priceperi și deprinderi

Categorii de activități de învățare: DLC+DOS

Forma de realizare: activitate integrată

Scopurile activității:

Dezvoltarea capacității de exprimare orală, de înțelegere și utilizare corectă a semnificațiilor structurilor verbale orale, precum și formarea și consolidarea unor abilități practice specifice nivelului de dezvoltare motrică

Obiective operaționale:

- să utilizeze cuvinte noi în contexte adecvate (tăciune, gospodar), pornind de la poezia recitată/învățată;
- să recite cel puțin o dată poezia „Omul de zăpadă”, respectând intonația și ritmul propus de educatoare;
- să enumere materialele de lucru puse la dispoziție de educatoare;
- să utilizeze limbajul specific activității practice, în contextul propus de cadru didactic, pe baza modelului verbal prezentat;
- să asambleze omul de zăpadă respectând indicațiile din poezie și utilizând tehnici de lucru învățate (lipire).

Strategii didactice:

Metode și procedee didactice: povestirea, conversația, explicația, demonstrația, exercițiul, problematizarea.

Mijloace didactice: om de zăpadă de pluș, 3 cercuri din hârtie albă, carton colorat, ochișori din plastic, morcov de hârtie (de dimensiuni mici), jeton cu măsură și cu pălărie, lipici, carioca, recompense.

Forme de organizare a activității: frontal, individual, pe grupe.

Scenariul zilei

Înainte de începerea activității se aranjează măsuțele și scăunelele în semicerc. Pe masuță se așează pentru fiecare copil câte o farfurioară cu materialele de lucru necesare.

Captarea atenției se realizează prin prezentarea unei povestioare spuse de Omulețul de Zăpadă, invitatul special. Acesta le povestește cum s-a transformat din zăpadă în pluș. Toate se datorează lui Bogdănel, băiatul care l-a construit din zăpadă. După ce acesta l-a terminat pe omul de zăpadă a început să râdă de bucurie...râsul lui i-a plăcut Zânei Iarnă, care a făcut o vrajă și a transformat zăpada din care era făcut omul, în pluș, pentru ca băiețelul să se poată juca mereu cu el, indiferent de anotimp.

După ce copiii sunt stimulați pentru perceperea noului conținut se prezintă tema și obiectivele: Omul de zăpadă îi anunță că va spune o poezie care cuprinde toți pașii pe care Bogdănel i-a făcut pentru a-l construi. Aceasta îi va ajuta pe copii în confecționarea unor oameni de zăpadă cu care să se poată juca...

Se recită poezia “Omul de zăpadă” de Virgil Carianopol, adaptată pentru a fi mai ușor de învățat pentru copii. Se explică cuvintele noi, necunoscute, după care se repetă pe rând împreună cu copiii, fiecare strofă.

După ce se învață poezia, se descoperă materialul de lucru din farfurioare, acestea reprezentând o surpriză din partea lui Bogdănel.

Se execută exercițiile de încălzire a mâinilor, imitând fenomenul ninsorii, prinderea fulgilor în palmă și formarea bulgărilor.

Se explică și se demonstrează copiilor modul de lucru. În timp ce se recită prima strofă („Bogdănel a strâns din stradă/Bulgări de zăpadă./Și în curte, lângă pom,/A făcut din ele-un om.”), ei trebuie să ia cele trei cercuri de hârtie să aplice lipiciul și să le lipească în ordinea mărimii (de la cel mai mare la cel mai mic, de jos în sus) constituind astfel corpul omului de zăpadă. Strofa se va recita până când toți copiii vor realiza sarcina.

Același procedeu se va aplica și pentru celelalte strofe.

“Ochii negri de tăciune,/I-a făcut din doi cărbuni,/Iar în loc de nas i-a pus/Un morcov cu vârful-n sus” - în timp ce se recită această strofă se lipește ochii și nasul (morcovul).

“A luat mătura, la fel,/Și a pus-o lângă el,/Celor care-l văd afar’/Să le pară gospodar”.-pe parcursul recitării versurilor se lipește lângă omul de zăpadă, mătura.

Se observă lucrările și se stabilește împreună cu copiii ce anume lipsește omului: pălăria și gurița. Fiecare ia pălăria de hârtie și o colorează cu culoarea preferată, după care o lipește pe capul omului de zăpadă. Acum când omului de zăpadă nu-i mai lipsește nimic, copiii pot să îi deseneze și gurița care să arate că acesta este fericit.

După ce lucrările au fost finalizate, în grupuri de câte 4, copiii vin în față cu lucrarea și recită poezia. Cei care doresc, recită poezia individual, schimbând numele lui Bogdănel cu numele unui copil a cărui lucrare îi place cel mai mult .

Activitatea se încheie cu recitarea poeziei de către toată grupa și cu interpretarea cântecului “Omul de zăpadă”.

La final, se realizează aprecieri din partea educatoarei privind modul de lucru, comportamentul din timpul activității, gradul de îndeplinire a sarcinilor...copiii fiind recompensați cu poza invitatului special - Omul De Zăpadă-

PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ

Grupa: mare

Tema anuală de studiu: „Când, cum și de ce se întâmplă?”

Tema proiectului: „Hora anotimpurilor”

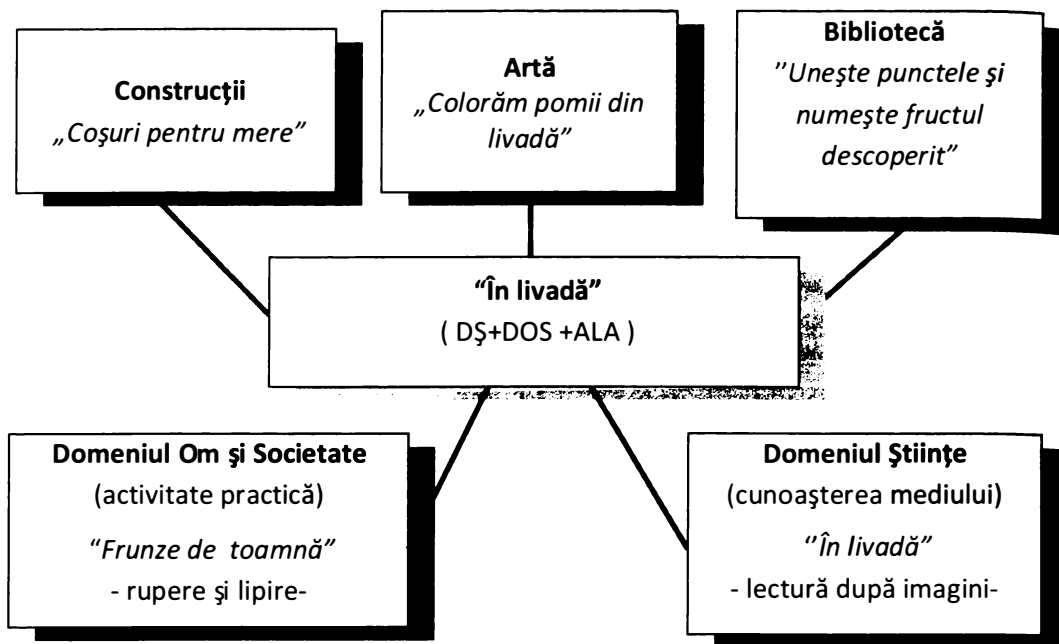
Tema săptămânii: „Coșul cu fructe de toamnă”

Tema activității: “În livadă”

Tipul activității: formare și consolidare de priceperi și deprinderi

Categorii de activități de învățare: DȘ+DOS+ALA

Forma de realizare: activitate integrată

Scopurile activității:

Îmbogățirea și consolidarea cunoștințelor cu privire la unele aspecte specifice anotimpului toamna precum și formarea și exersarea unor abilități practice.

Obiective operaționale:

- să enumere elementele care compun imaginea, pornind de la analizarea tabloului/planșei;
- să descrie cel puțin două activități desfășurate de copii în anotimpul toamna, folosind imaginea/planșa dată;
- să precizeze anotimpul în care se desfășoară culesul fructelor din imaginea dată, valorificând cunoștințele acumulate anterior;
- să coloreze pomii din livadă, folosind creioane colorate potrivite, respectând conturul dat;
- să realizeze sinteza lecturii de imagini, pornind de la materialele realizate.

Strategii didactice:

Metode și procedee didactice: descrierea, explicația, conversația, observația, demonstrația, exercițiul;

Mijloace didactice: planșă, rotodiscuri, creioane colorate, fișe, hîrtie colorată, lipici, fructe de toamnă;

Forme de organizare a activității: frontal, pe grupe, individual.

Scenariul zilei

Copiii intră organizați în sala de grupă, cântând: „Bate vântul frunzele/ Se învârtesc moriștile/ Noi în sală acum intrăm/ Și pe scaune ne așezăm” și se așează pe scăunelele aranjate în formă de semicerc.

Educatorea descoperă sub formă de surpriză tabloul pregătit spre lectură, anunță tema zilei și obiectivele urmărite: „Astăzi vom realiza împreună activitatea „În livadă”, unde vom discuta despre elementele acestei planșe - adică vom vorbi despre ce se întâmplă în această imagine, apoi vom realiza fiecare câte o livadă în anotimpul toamnei, rupând și lipind frunze din hârtie colorată.”

Copiii sunt întrebați și lăsați liber să enumere ceea ce văd în tablou, iar apoi se va trece la întuirea dirijată, la analiza, descrierea și interpretarea conținutului imaginii.

Se discută cu preșcolarii despre imaginea centrală a tabloului prezentat, în care doi copii duc un coș cu mere roșii. Se adresează întrebări despre ce fac cei doi copii, cum sunt îmbrăcați, ce duc ei în coș, despre ce culori au sau pot avea merele, despre locul unde cred că duc copiii fructele, cu ce cred că le transportă, despre locul de păstrare, utilitatea lor...etc.

Pentru realizarea *sintezei parțiale*, pe tranziția „1-2, 1-2 adunăm mere și noi/ Și frumos le-am așezat /La centre...imediat!” copiii se îndreaptă spre centre de interes puse la dispoziție unde vor realiza la Construcții: „Coșuri pentru mere”- rotodisc, Bibliotecă: „Unește punctele și numește fructul descoperit” și Artă : „Colorăm pomii din livadă”.

După realizarea temelor de la centrele de interes copiii revin la scăunele, în semicerc, pe tranziția „1-2, 1-2 prin livadă mergem noi” unde discută despre un alt plan al tabloului (câțiva copii culeg fructe de toamnă; unii sunt urcați pe scară, alții culeg din picioare și așează fructele în coșuri și lădițe). *Sinteza parțială* se va realiza prin completarea unor propoziții eliptice adresate de educatoare: „În anotimpul.....copiii culeg mere, pere,.....(prune)și(nuci). În coș, copiii au adunat mere de culoare....., pere....., prune.....și nuci de culoare.....Pomul care face mere se numește....., cel care face pere....., cel care face prune.....Pentru a culege fructele avem nevoie de.....Fructele de toamnă se folosesc la.....etc...”

Se discută despre ultimul aspect al tabloului, în care copiii adună frunzele uscate, căzute, precizându-se ce culori au frunzele în acest anotimp.

Pentru *sinteza parțială* copiii, pe tranziția : „1-2.1-2 adunăm frunze și noi/ Și frumos le-am așezat / Pofțiți la măsuțe...imediat!”, copiii se așează la măsuțe unde au pregătite materialele pentru realizarea activității practice. Fiecare copil primește foaia cu pomii colorați la centrul Artă și vor intui restul materialelor pregătite pe măsuță. Educatorea explică și demonstrează modul de lucru: se vor rupe bucăți mici de hârtie colorată în culorile frunzelor toamnei, care vor fi lipite ca frunze, pe crengi și sub pomii colorați. Se vor executa exercițiile de încălzire a mușchilor mici ai mâinii, iar apoi se începe realizarea lucrării.

În încheierea activității se va realiza sinteza finală prin așezarea tuturor lucrărilor realizate de preșcolari pe un panou și aducerea materialelor realizate la ALA. Toate aceste produse ale muncii copiilor, vor fi așezate pe o măsuță în fața tabloului. Cu ajutorul lor se va *realiza sinteza finală* a lecturii de imagini, făcându-se o paralelă între ele și elementele tabloului.

Educatorea face aprecieri verbale referitoare la întreaga activitate și oferă câte un fruct de toamnă, ca recompensă, copiilor.

PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ

Grupa: mare

Tema anuală de studiu: „Cum este, a fost și va fi aici pe pământ?”

Tema proiectului: „În lumea mijloacelor de locomoție și transport”

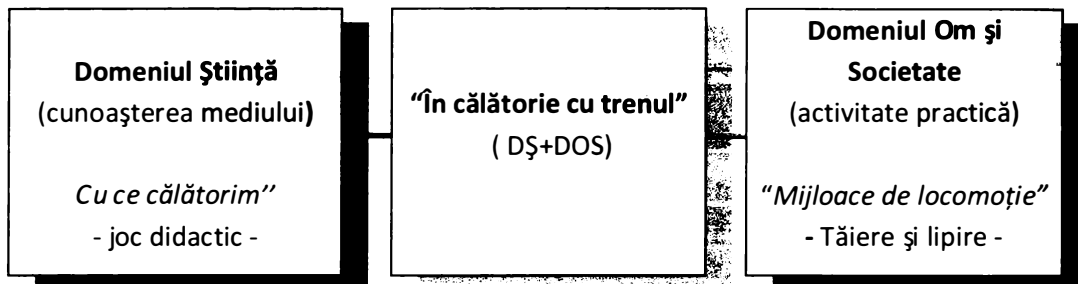
Tema săptămânii: „Plecăm în călătorie pe uscat”

Tema activității: “În călătorie cu trenul”

Tipul activității: mixtă

Categorii de activități de învățare: DȘ+DOS

Forma de realizare: activitate integrată

Scopurile activității: Sistematizarea cunoștințelor cu privire la mijloacele de locomoție și transport cunoscute și exersarea unor deprinderi practice însușite.

Obiective operaționale:

- să denumească mijlocul de locomoție sau transport de pe bilet/jeton, pornind de la jetonul primit pe post de bilet;
- să precizeze locul pe unde se deplasează mijlocul de transport denumit, valorificând cunoștințele anterioare;
- să numească persoana care conduce mijlocul de transport denumit, valorificând cunoștințele anterioare;
- să răspundă corect la cel puțin trei ghicitori despre mijloace de transport, valorificând cunoștințele anterioare;
- să decupeze pe conturul dat imaginile, folosind foarfeca;

- să lipescă imaginea decupată pe fișa potrivită, asociind mijlocul de transport cu mediul în care circulă;

Strategii didactice:

Metode și procedee didactice: jocul, explicația, demonstrația, conversația, exercițiul;

Mijloace didactice: jetoane-bilet, mascotă, trei panouri ilustrând mediul terestru, acvatic, aerian, foarfecă, lipici, buline, panou, planșă-traseu, recompense;

Forme de organizare a activității: frontal, individual, pe grupe

Scenariul zilei

Pe tranziția: „Trenul copilașilor/ tu,tu,tu/ Va intra în sală acum,/ tu, tu, tu/ Spre scaune ne îndreptăm/ tu, tu, tu/ Pe d-na educatoare să o ascultăm,/tu,tu,tu”.

Educatoarea anunță copiii că vor pleca împreună într-o excursie imaginară prin țară, unde vor vedea multe mijloace de locomotie și transport pe care ei trebuie să le recunoască și de aceea, îi poartă să urce în „trenulețul” pregătit (scăunele așezate în două șiruri câte două - la fel ca în tren). La urcarea în tren fiecare copil primește un „bilet”- un carton cu imaginea unui mijloc de locomotie - pe care va trebui să-l prezinte conductorului de tren la momentul potrivit. Totodată educatoarea le prezintă traseul excursiei desenat pe o planșă cu calea ferată, pe care sunt aplicate (din carton) două bariere închise. Copiii află că pe parcursul călătoriei, trebuie să ajute conductorul de tren (o mascotă băiat) să deblocheze barierele întâlnite pe traseu, prin rezolvarea unor sarcini .

Varianta I

„Numiți mijlocul de locomotie de pe biletul primit, locul pe unde circulă și cum se numește persoana care îl conduce”. Conducătorul de tren trece pe la fiecare copil, ia biletul și împreună cu ceilalți copii aplaudă și apreciază răspunsurile. După epuizarea tuturor jetoanelor, bariera de pe traseu se va ridica iar trenul va pleca mai departe.

Trenul „pornește” iar copiii își imaginează că privesc pe geam și văd diferite mijloace de locomotie. În cor toți recită versurile: ” Eu pe geam privesc / și....(o mașină, avion, bicicletă, vapor...etc.,) zăresc”, și pe rând numesc un mijloc de locomotie diferit față de al colegului.

Deodată conducătorul de tren spune că trenul s-a oprit; de aceea vor trebui să rezolve o altă sarcină.

Varianta a II-a

„Ghicește mijlocul de transport” –copiii împărțiți pe două echipe - cele două șiruri de scăunele - vor trebui să găsească răspunsul ghicitorilor adresate de conductorul de tren. Fiecare echipă își alege un nume în funcție de mijlocul de locomotie preferat de copii (ex. echipa șoferilor și cea a aviatorilor,etc). Fiecare răspuns corect e aplaudat și recompensat cu o bulină roșie. Echipa care primește cele mai multe buline câștigă.

Se va ridica și a doua barieră și tenul pleacă mai departe. ” Eu pe geam privesc / și....(o mașină, avion, bicicletă, vapor...etc.,) zăresc” și pe rând copiii dau un răspuns diferit față de al colegului.

Varianta a III-a

Trenul ajunge în gară iar copiii, pe tranziția: ”Tu, tu tu / Trenul s-a oprit /Tu ,tu ,tu spre măsuțe am pornit” sunt poftiți la măsuțe. Ei sunt solicitați să intuiască materialele de pe măsuță. Fiecare copil are în coș alt mijloc de locomotie (mașină, avion, camion, barcă, vapor, etc.), trei fișe ilustrând mediul pe unde pot circula mijloacele, foarfecă și lipici. Folosind aceste materiale vor avea de rezolvat următoarea sarcină :”Decupează pe contur, mijlocul de locomotie descoperit în coș și lipește-l la locul potrivit,,. Educatoarea prezintă trei tablouri incomplete reprezentând fiecare mediu (uscat, apă, aer), apoi va explica și demonstra modul de lucru. Se vor realiza câteva exerciții de încălzire a mușchilor mici ai mâinilor (închidem și deschidem pumnii, spălăm mâinile, aplaudăm, cântăm la pian...etc.). În continuare copiii decupează și apoi lipesc pe panoul potrivit, mijlocul de transport descoperit în coș .

După finalizarea panourilor, acestea sunt așezate în fața copiilor, înfrumusețând gara. Vor fi analizate și apreciate de cei mici, constatându-se dacă au decupat corect și dacă au lipit mijlocul decupat pe panoul cu mediul corect în care acesta se deplasează. Se vor realiza aprecieri referitoare la întreaga activitate și se vor oferi recompense.

Preșcolarii se vor așeza unul după celălalt într-un tren și pe tranziția- melodia „Trenulețul muzical” se vor îndrepta spre baie.

PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ

Grupa: mare

Tema anuală de studiu : „Când /cum și de ce se întâmplă?”

Tema proiectului: „Cele patru fiice ale anului”

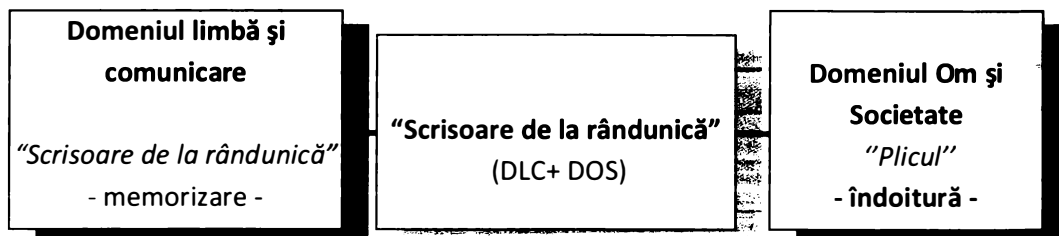
Tema săptămânii: „Bine ai venit, primăvară”

Tema activității: “Scrisoare de la rândunică”

Tipul activității: activitate de predare de noi conținuturi

Categorii de activități de învățare: DLC+DOS

Forma de realizare: activitate integrată

Scopurile activității:

Formarea deprinderii de a învăța conștient și logic versurile poeziei, formarea și exersarea unor abilități practice.

Obiective operaționale:

- să precizeze titlul poeziei, argumentând semnificația acestuia, ponind de la audierea poeziei;
- să utilizeze cuvintele noi în contexte adecvate (cuibar, veste), pornind de la textul poeziei;
- să recite cel puțin o dată poezia, respectând intonația și expresivitatea propusă de educatoare;
- să realizeze plicul prin îndoirea și lipirea hârtiei, respectând indicațiile educatoarei;

Strategii didactice:

Metode și procedee didactice: explicația, conversația, exercițiul, demonstrația.

Mijloace didactice: plicuri, scrisoare, hârtie colorată în formă de pătrat pentru plicuri, autocolant, cutie poștală.

Forme de organizare a activității: frontal, individual, pe grupe.

Scenariul zilei

Copiii intră organizați în sala de grupă și se așază pe scăunelele aranjate în formă de semicerc.

Educatoarea îi anunță că a primit o scrisoare și dorește să o prezinte copiilor. Se va deschide plicul și se va scoate o foaie cu poezia scrisă.

Educatoarea le spune copiilor că scrisoarea e de la rândunele, le citește poezia și îi anunță că vor învăța versurile acesteia iar apoi vor realiza și ei plicuri, pentru a putea să-i trimită răspuns rândunicii.

Se recită poezia model de către educatoare, apoi se discută cu cei mici conținutul acesteia. Se vor explica cuvintele necunoscute iar apoi se va trece la învățarea versurilor.

Se va împărți poezia în fragmente logice, de 3-4 versuri și se vor repeta cu preșcolarii. Se memorează primul fragment, apoi al doilea, apoi se reia primul cu al doilea, apoi primul, al doilea și al treilea, tot așa până se memorează întreaga poezie.

Pentru a putea trimite răspuns rândunicii, copiii trebuie să realizeze prin îndoirea hârtiei un plic. Pe tranziția :”1-2, 1-2, să zburăm și noi, de pe scăunele, parcă suntem rândunele; spre măsuțe ne îndreptăm, cu hârtie să lucrăm”. La măsuțe copiii intuiesc materialele pregătite. Educatoarea prezintă un plic model, apoi explică și demonstrează modul de lucru. Se execută exercițiile de încălzire a mușchilor mici ai mâinii iar apoi, îndrumați de educatoare, copiii îndoiesc hârtia, obținând dintr-un pătrat un plic. Folosind o bucată de autocolant, se lipesc în interior pe mijloc trei colțuri îndoite ale pătratului, pentru a nu cădea din el scrisoarea pe care o va pune înăuntru fiecare copil. Educatoarea apreciază modul în care copiii au îndoit și lipit plicul.

Se vor repeta versurile poeziei în fața tuturor, în grupuri de 2-3 copii cu voce tare, în timp ce ceilalți repetă în gând sau în șoaptă. Copiii care recită corect primesc ilustrate-pe care le introduc în plic și le așează în cutia poștală special amenajată. Educatoarele le promite copiilor că toate plicurile vor ajunge la rândunele, pentru ca acestea să știe că sunt așteptate cu multă bucurie de toți copiii.

În încheiere, bucuroși că au trimis scrisorile, copiii intonează cântecul "Vine, vine primăvara".

SCRISOARE DE LA RÂNDUNICĂ

de Elena Dragoș

Dragi copii, mi-e dor de voi,
În curând voi fi-na-poi.
Cuibul vechi am să-l repar
Ca să-mi fac din el cuibar.
Din cinci-șase ouă mici
O să iasa pui voinici,
Puii mamei rândunici.

Cât or fi ei mititei
Grijă am să am de ei,
Să le pun în cioc mâncare
Rând pe rând, la fiecare
Gâze, muște, viermișori.
Când or crește mărișori
Am să-i învăț să zboare
Dimineața pe răcoare.

Eu vă spun de pe acum
Că mă pregătesc de drum,
Și-n curând sosesc în zbor.
Duceți vestea tuturor,
Dar să nu afle pisica.
Vă salută rândunica!

PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ

Grupa: mare

Tema anuală de studiu: „Cu ce și cum exprimăm ceea ce simțim”

Tema proiectului: „Bucuriile Sărbătorilor de Iarnă”

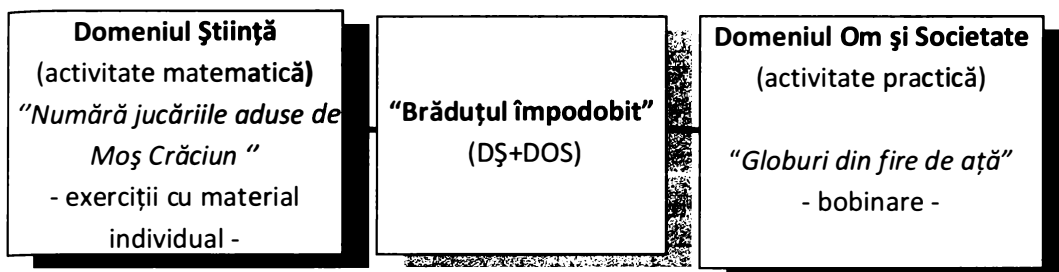
Tema săptămânii: „Obiceiuri de Crăciun”

Tema activității: “Brăduțul împodobit”

Tipul activității: mixtă

Categorii de activități de învățare: DȘ+DOS

Forma de realizare: activitate integrată

Scopurile activității:

Consolidarea reprezentărilor corecte despre număr și numerație în limitele 1-5 și formarea, exersarea unor abilități practice;

Obiective operaționale:

- să formeze grupe de jucării, pe baza criteriilor formă și culoare formulate de cadrul didactic;
- să numere prin încercuire jucăriile din fiecare grupă, utilizând limbajul matematic adecvat propus de educatoare;
- să asocieze cantității fiecărei grupe cifra corespunzătoare, utilizând jetoanele
- să realizeze globuri prin bobinarea firului de ață pe suport, respectând indicațiile educatoarei;

Strategii didactice:

Metode și procedee didactice: explicația, conversația, exercițiul, demonstrația;

Mijloace didactice: brad, sac roșu, jucării (o mașinuță, două păpuși, trei mingi, patru ursuleți și cinci iepurași), coșulețe, jetoane (bomboane, globuri, îngerași, clopoței, stelute), jetoane cu cifre, flanelograf, fire de ață (galbene, roșii, albastre, verzi, potocalii), suport pentru bobinat globuri din polistiren, agrafe, bomboane.

Forme de organizare a activității: frontal, individual.

Scenariul zilei

Copiii intră organizați în sala de grupă și se așează la măsuțele aranjate în formă de clasă.

Captarea atenției se va face prin apariția ajutorului lui Moș Crăciun, care le aduce copiilor un brad și îi roagă să-l ajute să-l împodobească și să așeze jucării sub el. Pentru că jucăriile s-au amestecat în sac trebuie aranjate și formate grupe de jucării de același fel, numărate și aranjate pe măsuță sub brad.

Copiii numără crescător și descrescător în limitele 1-5, apoi ies pe rând câte unul în față, formează grupe de elemente/jucării de același fel și le așează sub brad. Se va așeza grupa cu o mașinuță, apoi cu două păpuși, trei mingi, patru ursuleți și cinci iepurași.

În continuare copiii sunt solicitați să formeze pe măsuță, cu jetoanele din coșuleț, grupe de obiecte de același fel, să precizeze câte jetone de același fel sunt și să așeze sub ele cifra corespunzătoare. Vor avea următoarele jetoane: 1 bomboană, 2 globuri, 3 clopoței, 4 stelute și 5 îngerași; jetoane cu cifre în limitele 1-5. Se vor realiza aceste sarcini și la flanelograf, în fața copiilor.

Deoarece bradul nu are podoabe pe el, ajutorul lui Moș Crăciun le propune să realizeze împreună globuri din fire de ață colorată, prin bobinare. Educatoarea prezintă un glob model, explică și demonstrează modul de lucru: cu mâna stângă copiii țin globul de polistiren (sau hârtie mototolită ca o minge), iar cu mâna dreaptă rotesc firul colorat în jurul globului, obținând un glob (ghem) colorat. Se execută exercițiile de încălzire a mușchilor mici ai mâinilor, iar apoi copiii realizează globurile (bobinarea).

După ce termină de bobinat, fiecare copil își așează cu ajutorul unei agrafe globul (ghemul) în brad. După împodobirea bradului cu toate globurile bobinate, educatoarea le cere să numere câte globuri/bobine de aceeași culoare sunt în brad și să ridice din coș jetonul cu cifra corespunzătoare.

Ajutorul lui Moș Crăciun apreciază modul de lucru, le mulțumește copiilor pentru ajutor și le dăruiește fiecăruia câte o bomboană pentru brăduțul de acasă.

PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ

Grupa: mare

Tema anuală de studiu: "Ce și cum vreau să fiu?"

Tema proiectului: "Bucuriile primăverii"

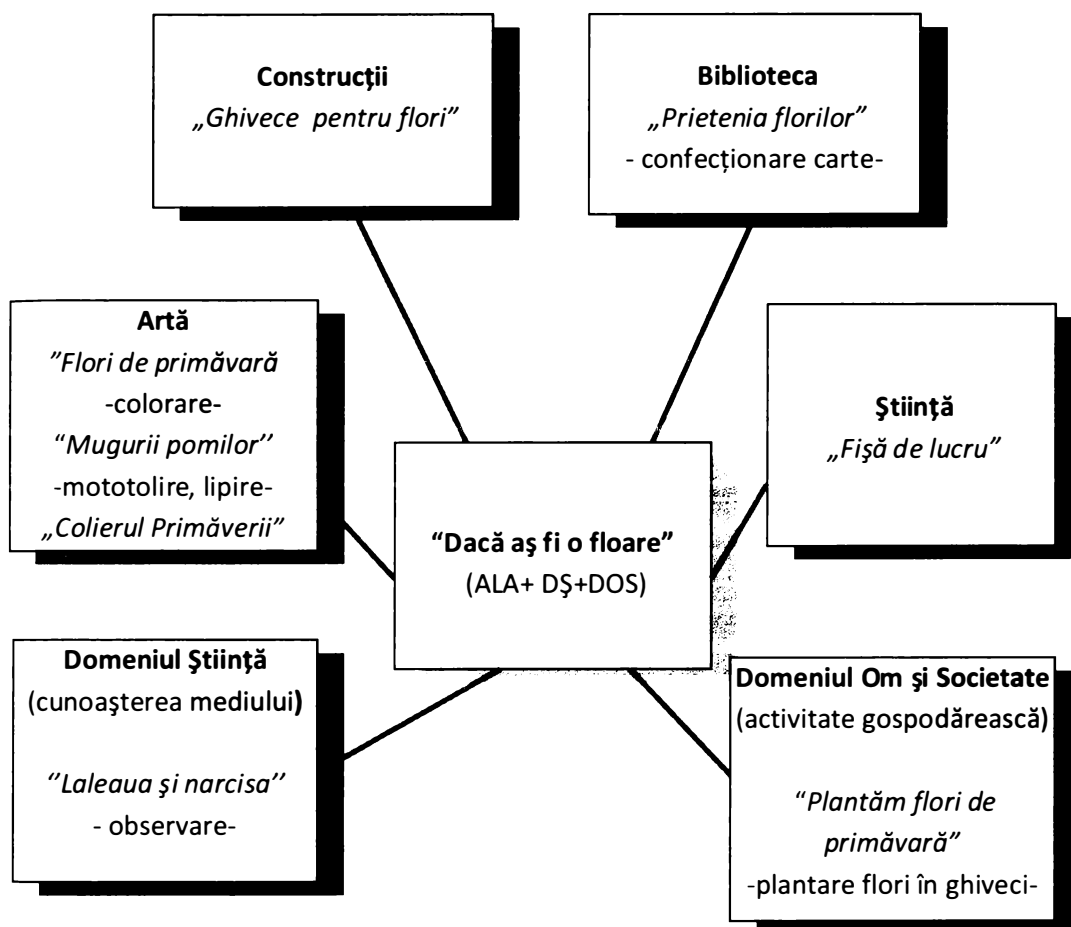
Tema săptămânii: "Buchetul de flori"

Tema activității: "Dacă aș fi o floare..."

Tipul activității: activitate de predare de noi conținuturi

Categoriile de activități de învățare: ALA+ DȘ+DOS

Forma de realizare: activitate integrată

Scopurile activității:

Dezvoltarea capacității de observare și stabilire de relații cauzale; formarea unor deprinderi practic-gospodărești și însușirea, respectiv utilizarea, unor termeni specifici.

Obiective operaționale:

- să denumească florile de primăvară prezentate (laleaua, narcisa, zambila), utilizând un limbaj științific adecvat;

- să descrie părțile componente ale unei plante folosind cât mai mulți analizatori (vizual, tactil, olfactiv, etc);
- să compare lealea și narcisa evidențiind asemănările și deosebirile dintre ele;
- să planteze florile în ghivece, lucrând în pereche și utilizând materialele puse la dispoziție;

Strategii didactice:

Metode și procedee didactice: conversația, explicația, demonstrația, exercițiul, munca în perechi, învățarea prin descoperire, problematizarea.

Mijloace didactice: coșul cu surprize, flori, tabloul incomplet, planșe cu flori presate, medalioane, ghivece, linguri de unică folosință, pahare de unică folosință, sac cu pământ, flori, copaci, găze, păsări-realizate din diverse materiale sau sub forma unor jucării, floarea uriașă, recompense.

Forme de organizare a activității: frontal, în perechi

Scenariul zilei

Debutul activității îl reprezintă „Întâlnirea de dimineață” cu următoarele momente:

Salutul: Copiii sunt așezați în semicerc pe scăunele, educatoarea ține în mână o floare, le explică acestora maniera în care se vor saluta și începe prin rostire următoarelor versuri: „În picioare ne ridicăm / Floarea mai departe o dăm / Colegul îl salutăm: Bună dimineața, Andrei!”

Prezența: Copiii sunt rugați să identifice colegii care astăzi nu sunt prezenți la grădiniță iar cei care reușesc lucrul acesta sunt îndemnați să caute fotografia celui numit și să o așeze pe căsuța *Acasă*.

Calendarul naturii: Panoul dedicat calendarului naturii este împărțit în patru părți. Două dintre ele sunt completate cu imaginea cerului, respectiv a pământului. În căsuța goală de lângă imaginea cerului, copii vor alege imaginile corespunzătoare zilei respective (soare, nori cenușii, nori albi, ploaie, ninsoare, păsări etc) iar în căsuța liberă din dreptul pământului aspecte pe care le-au sesizat (flori, iarbă, zăpadă, copaci înmuguriți, copaci înfrunziți sau înfloriți, etc).

Noutatea zilei: Fiind început de primăvară, conform calendarului naturii, copiii vor observa faptul că iarna nu prea dorește să lase loc primăverii, ne întrebăm de ce florile nu-și scot mai repede căpșorul din pământul umed, de ce păsările nu ne încântă cu trilarile lor și atunci am hotărât să încercăm o vrajă: „Hocus-Pocus, iarnă, pleacă! / Primăvară, vino odată!”. În clipa aceea sosește zâna Primăvară în pijama, somnoroasă, ciufulită și supărată că cineva i-a stricat somnul. Copiii o anunță că e timpul să sosească cu tot alaiul ei de flori, păsări, găze, soare etc. Zâna își motivează ținuta nepotrivită prin faptul că florile sunt supărate pentru că oamenii nu le îngrijesc, gâzele nu doresc să iasă din căsuțele lor pentru că vor fi strivite, copacilor li se taie crengile și sunt aruncate în foc și atunci zâna s-a hotărât să-și prelungească somnul. Înainte să se întoarcă în pătuțul ei,

zâna le oferă copiilor un coș asigurându-i de venirea ei în cazul în care copiii vor reuși să găsească utilitatea corespunzătoare tuturor elementelor din coș. Primul element din coș este un plic cu medalioane, iar educatoarea legată la ochi trebuie să le ofere copiilor. Fiecare medalion are câte o pereche (două mămăruțe, două lalele etc.) iar copiii, după împărțirea medalioanelor, trebuie să-și găsească perechea. Astfel, în ziua aceea fiecare copil va trebui să realizeze toate sarcinile didactice împreună cu perechea lui.

Tranziție: „Acum la centre ne-așezăm/ Și în pereche noi lucrăm.”

Artă: colorare în contur flori de primăvară (laleaua și narcisa), mototolirea și lipirea hârtiei creponate (muguri) pe crengile copacului deja pictat, înșirare de mărgele pentru colierul zânei Primăvară;

Bibliotecă: realizarea unei cărți numită „Prietenia florilor” –copiii au la dispoziție imagini variate cu flori de primăvară (lalea galbenă, lalea roșie, neagră, albă, narcisă galbenă, albă etc), iar ei vor așeza paginile în ordine. După ce vor așeza toate tipurile de lalele, vor atașa o pagină specială cu o lalea presată și lipită, aceste pagini speciale fiind lăsate în coș de zână. După terminarea cărții vor atașa coperta.

Construcții: ghiveci din lego pentru floarea uriașă din material textil lăsată de zână în coșul ei;

Știință: fișă de lucru unde vor încercui aspecte specifice anotimpului primăvara și vor realiza corespondența între celelalte elemente și anotimpul corespunzător;

Tranziție: „Un scăunel, un scăunel copii ne luăm/ Și la măsuțe, la măsuțe ne-așezăm/ Fiindcă nu am realizat/ Tot ce zâna ne-a lăsat.”

Copiii vor găsi în coș flori de primăvară (laleaua și narcisa) pe care le vor observa, le vor recunoaște, le vor descrie, împreună cu educatoarea vor denumi părțile componente, vor compara laleaua și narcisa, vor identifica asemănări, deosebiri, modalități de ocrotire și protejare a plantelor etc. Tot în coș vor găsi patru flori de primăvară fără tulpină, lucru care ne întristează, dar în același timp se naște întrebarea „La ce anume ne vor folosi?”. Copiii își exprimă fiecare părerea, însă cădem de acord să rezolvăm această dilemă mai târziu. Educatoarea va dirija discuția spre aspectul legat de mediul de viață al plantelor și de elementele vitale de care au nevoie: pământ, apă, lumină etc. În coș vom mai descoperi mici ghivece, linguri din material plastic, un sac cu pământ și pahare de unică folosință.

Întrebați la ce anume le vom folosi, copiii vor intui faptul că florile cu rădăcină pe care le-au admirat vor trebui plantate, astfel încât fiecare copil împreună cu perechea va primi câte o floare și toate celelalte elemente necesare pentru a o planta. Se va face explicația, demonstrația de către educatoare, se vor împărți rolurile în pereche și se vor planta toate lalele și narcisele lăsate de zână în coș. După realizarea acestei sarcini fiecare pereche își va așeza ghiveciul pe pervazul ferestrei. Apoi descoperim în coș un tablou realizat pe o coală mare de carton pe care este reprezentată o vază în care sunt trei tipuri de tulpini. Vom identifica cărei plante îi corespunde fiecare tulpină (lalea, narcisă, zambilă) și astfel vom găsi utilitatea florilor fără tulpină din coșul nostru.

Tranziție: „La baie acum plecăm,/Pe mâini să ne spălăm.”

Când copiii se vor întoarce în sala de grupă îi va aștepta o surpriză: spațiul va organizat astfel încât să semene cu o sală de spectacol, va exista o scenă (cadru de lemn cortină, iar personajele teatrului de păpuși vor fi zâna Primăvară, flori de primăvară, găzi păsări și copaci, fie sub forma unor jucării, fie confecționate din diferite materiale.

PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ

Grupa: mare

Tema anuală de studiu: „Când, cum și de ce se întâmplă?”

Tema proiectului: „Toamna sosește iar cu multe bogății în dar”

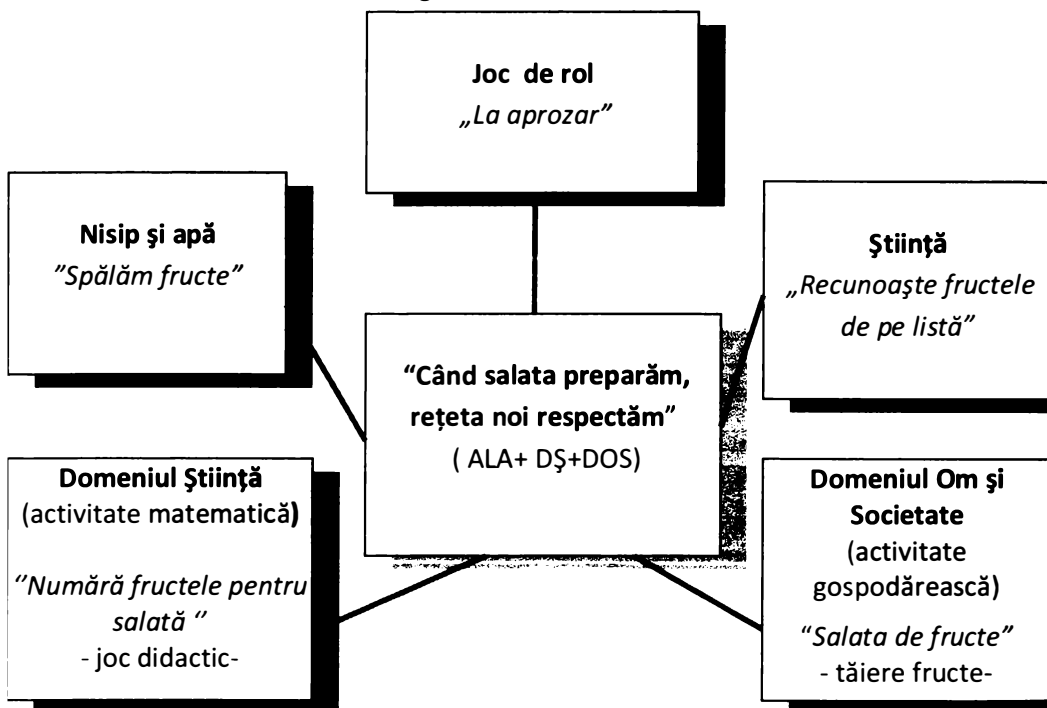
Tema săptămânii: „În livadă când am mers multe fructe am cules”

Tema activității: “Când salata preparăm, rețeta noi respectăm”

Tipul activității: formare și consolidare de priceperi și deprinderi

Categorii de activități de învățare: ALA+DȘ+DOS

Forma de realizare: activitate integrată

Scopurile activității:

Dezvoltarea capacității de a înțelege și utiliza numere, cifre, precum și formare unor deprinderi practic gospodărești, utilizarea unui vocabular adecvat activităților desfășurate.

Obiective operaționale:

- să selecteze lista cu fructe de toamnă, pe baza ilustrațiilor existente pe listă (lista este reprezentată de ilustrații grafice ale fructelor);
- să redea dialogul dintre un vânzător și un cumpărător într-un joc de rol, utilizând formule de adresare specifice;
- să pună în corespondență cifra cu numărul de elemente și invers folosind fructe și jetoane cu cifre;
- să aplice normele igienico-sanitare necesare preparării unei salate de fructe, valorificând experiența personală;
- să participe activ la prepararea unei salate, manifestând entuziasm în timpul activității;

Strategii didactice:

Metode și procedee didactice: povestirea, conversația, explicația, demonstrația

Mijloace didactice: liste de cumpărături, fructe, bani de jucărie, recipient pentru apă, jetoane cu cifre, planșă cu probleme ilustrate, jetoane ilustrate, cuțite de plastic, farfurii de plastic, diplomă de bucătar.

Forme de organizare a activității: frontal, pe grupe, în perechi, individual

Scenariul zilei

După întâlnirea de dimineață se aranjează măsuțele pe trei centre: Joc de rol (se creează un spațiu asemănător aprozarului, dotat cu căsuță de marcat), Știință (pe măsuță se așează mai multe liste de cumpărături în care sunt ilustrate diverse fructe), Nisip și apă (se pregătesc recipiente cu apă în care să se poată spăla fructele cumpărate). Se explică sarcinile de lucru pentru fiecare centru - cei de la Știință selectează listele în care se regăsesc doar fructele de toamnă pe care le iau și le prezintă celor de la aprozar. Cei de la centrul Joc de rol trebuie să aleagă din lădiță tot atâtea fructe câte sunt ilustrate în listă și să fie atenți la limbaj (să folosească pronumele de politețe, să adreseze întrebări unde e cazul și să joace rolul unui vânzător). Cumpărătorii trebuie să ducă fructele cumpărate la cei de la ultimul centru, unde le vor spăla și le vor tăia în jumătate. După ce se epuizează stocul din aprozar, copiii merg la baie pentru a se spăla pe mâini, utilizând tranziția „A venit pe dealuri toamna”.

Înainte de începerea activităților pe domenii experiențiale, se aranjează măsuțele și scăunelele în semicerc. Pe măsuță se așază pentru fiecare copil câte un cuțit de plastic și câte o farfurioară cu fructele tăiate în jumătate precum și fructe care nu sunt specifice toamnei (banane și portocale).

Captarea atenției se realizează prin prezentarea unei povestioare despre un bucătar pe nume Vlad, care are foarte mulți clienți și nu reușește să facă la timp tot ce are în meniu - în special salata de fructe pe care dorea să o pregătească pentru copii, drept urmare le cere acestora ajutorul.

După ce copiii sunt stimulați pentru noul conținut se prezintă tema și obiectivele: prepararea unei salate de fructe după o rețetă specială, respectând anumite indicații.

Pentru respectarea rețetei există condiția ca preșcolarii să numere crescător și descrescător până la 6, lucru pe care ei trebuie să îl demonstreze. Înainte de începerea propriu-zisă a preparării salatei se enumeră regulile de igienă și protecție care trebuie respectate în cadrul acestor activități.

Pentru tăierea fructelor se face apel la cifre și numere. Astfel copiii trebuie să taie tot atâtea bucăți (felii) de fructe câte arată cifra sau în funcție de variantă.(3 variante)

Variantă 1:

Pe tablă se așează cu magnet, 5 jetoane reprezentând mere...copiii trebuie să taie tot atâtea bucăți de mere câte mere sunt pe tablă (această variantă se repetă de 2 ori schimbând fructul și numărul de elemente)

Variantă 2:

Pe măsuță se așează în dreptul fiecărui copil o cifră. Acesta trebuie să recunoască cifra să denumească fructul său preferat și să ceară colegului de măsuță să taie tot atâtea bucăți din fructul său preferat cât i-a arătat cifra. La fel va proceda și colegul de măsuță. Astfel la această variantă copiii vor lucra pe perechi, fiecare spunându-i celuilalt din ce fruct să taie și câte bucăți, respectând cifra primită.

Variantă 3:

Se indică verbal un număr și o culoare...copiii trebuie să selecteze fructul care are aceeași culoare și să taie tot atâtea bucăți, astfel încât să respecte numărul zis (ex: 6 roșu-6 bucăți de mere...4 galben-4 bucăți de banană sau de pară sau orice alt fruct de culoare galbenă...2 verde- 2 bucăți de mere verzi sau două bucăți de strugure...)

Fructele care au mai rămas se taie liber, respectând modul de utilizare a cuțitului amintit la începutul activității. Totodată, pe parcursul activității, când farfurioarele copiilor sunt pline, acestea se golesc într-un recipient mai mare.

După ce termină de tăiat fructele, recitând poezia „*Toamna e de roade plină*”, preșcolarii merg la baie.

La întoarcere se așază pe masă, în dreptul fiecărui copil câte o farfurioară cu salată de fructe.

La final, după ce copiii termină de mâncat, se realizează aprecieri din partea copiilor privitor la gustul salatei precum și din partea educatoarei privind modul de lucru, comportamentul din timpul activității, gradul de îndeplinire a sarcinilor, copiii fiind recompensați cu diploma de bucătar.

Bibliografie

- Ambrus, Z. (2004). - *Programe educaționale: Activități și metode de grup pentru formarea moralității și civismului elevilor*. Presa Universitară Clujeană.
- Botiș, A., Mihalca, L. (2006), - *Optimizarea abilităților emoționale și sociale la preșcolari - Curs pentru educatoare Centrul „Expert”* – Catedra de Psihologie, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
- Breben, S. (2007) - *Metode interactive de grup*, Ed. Arves, București
- Buneseu, V. (1994). - *Ghid practic pentru aplicarea programei de educație moral civică în învățământul primar*, Editura Coresi, București
- Cant, A (2010), *Educația preșcolară privită cu alți ochi. Metoda Annabella. O alternativă de predare care trezește plăcerea de a fi educatoare și ajută la aplicarea curriculumului*. Editura Risoprint, Cluj-Napoca
- Ciolan, L. (2008) – *Învățarea integrată*, Editura Polirom, București
- Cucoș, C. (2002) – *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași
- Dumitru A., Dumitru G.D., (2004) – *Activități transdisciplinare pentru grădiniță și ciclul primar*, Editura Paralela 45, Pitești
- Dumitrana M., - (2000), - *Copilul, familia și grădinița*, Editura Compania, București
- Egan, K. - (2007) - *Predarea ca o poveste. O nouă abordare a predării curriculum-ului în școala primară*, Editura Didactica Publishing House, București
- Ezechil, L., Lăzărescu M. - (2011) - *Laborator preșcolar*, Editura V&Integral, București
- Glava A., Glava C. - (2002) - *Introducere în pedagogia preșcolară*, Editura Dacia, Cluj-Napoca
- Glava A., Pocol M., Tătaru L.(2009) - *Educația timpurie ghid metodic pentru aplicarea curriculumului preșcolar*, Editura Paralela 45, Pitești
- Lespezaru, M. (2007) - *Tradițional și modern în învățământul preșcolar*, Editura Omfal Esențial, București
- Mazilu M., (2004) - *Ecologie și protecția mediului înconjurător*, Editura Mirton, Timișoara
- Petricică M., Petre M., (1977) – *Metodica predării activităților manuale în grădinița de copii*, Ed. didactică și pedagogică, București
- Piaget, J.(1972) - *Psihologie și pedagogie*, Editura Didactică și pedagogică, București
- Preda, V.(coord.) (2003) - *Grădinița altfel*, Editura V& Integral, București

- P.S. Irineu – Episcop de Ecaterinburg și Irbitk (2005) – *Călăuziri pentru creșterea și educarea ortodoxă a copiilor*, Biblioteca Teologică Digitală, București
- Schaffer, R., H., (2007) - *Introducere în psihologia copilului*, Editura ASCR, Cluj-Napoca
- Ștefan, C., Kallay, E., (2010) - *Dezvoltarea competențelor emoționale și sociale la preșcolari*, Editura ASCR, Cluj-Napoca
- Tomșa G., Oprescu N., (2007) – *Bazele teoretice ale psihopedagogiei preșcolare*, Editura V&I Integral, București
- Ventuneac, I., Negru, R., (2013) *Povestioare înșirate, vesele și colorate*, Editura Diamant, Pitești
- Waters, V. (2008) - *Povești raționale pentru copii*, Editura RTS, Cluj-Napoca
- Curriculum pentru educația timpurie a copiilor de la 3 la 6-7 ani, (2008)* M.E.C.T.,
Unitatea de management al proiectelor pentru Învățământul Preuniversitar
- Îndrumător pentru educatoare (1999)*, Ed. Aramis, București

DOMENIUL PSIHOMOTRIC

Autori: **Prof. Bucur Nicoleta**
 Prof. Coroian Ioana
 Prof. Cosma Mihaela
 Prof. Rebrean Otilia

Colaboratori: **Prof. Cătană Raluca**
 Prof. Isac Anca

Importanța domeniului psihomotric în grădiniță

Activitățile domeniului psihomotric au un statut aparte în cadrul sistemului de învățământ, cu influență benefică majoră asupra dezvoltării copiilor spre o viitoare integrare socială. Tocmai de aceea, ea se va regăsi pe tot parcursul procesului educativ, de la învățământul preșcolar până la cel universitar, prin aceasta recunoscându-se impactul pe care îl are asupra creșterii și dezvoltării fizice armonioase a tinerilor, dar și rolul determinant în înzestrarea acestora cu deprinderi, priceperi și calități motrice.

În procesul de creștere, copilul este pus în situația de a trece prin mai multe etape ce presupun o schimbare permanentă a întregului mecanism biologic; tocmai de aceea, el învață mereu atât aspecte de factură intelectuală, cât și aspecte legate de capacitățile lui fizice. Solicitarea efortului intelectual este însă tot mai mare, timpul liber este alocat altor activități de învățat extrașcolare, iar copilul este pus astfel într-o situație ce presupune un continuu efort intelectual, neglijându-se, în nenumărate rânduri, dezvoltarea fizicului. Timpul de joacă este din ce în ce mai scurt, iar activitățile sedentare ocupă majoritatea timpului unui copil, fapt ce cauzează nu în puține cazuri disfuncționalități biologice la nivelul sistemului osos, muscular etc. Așadar, copilul are nevoie de mișcare, iar, cu ajutorul jocurilor de mișcare concepute și realizate în activitățile liber alese, putem influența favorabil nu numai dezvoltarea fizică, ci și capacitățile intelectuale, afective sau moral-volitive.

Practic, educația fizică este o acțiune umană de practicare sistematică și conștientă a exercițiilor fizice în vederea realizării unor obiective bine precizate, dar în special a următoarelor două: 1. perfecționarea dezvoltării fizice; 2. perfecționarea capacităților motrice. Este o disciplină ce oferă posibilitatea oricărui copil să realizeze performanța în urma muncii depuse, chiar dacă nu toți sunt dotați biologic sau nu au înclinații spre realizarea sportului de performanță, iar interesul copiilor pentru mișcare și, mai ales, pentru joc este foarte mare în perioada ciclului preșcolar. Activitățile din cadrul acestui domeniu dezvoltă o conduită psihomotorie, un echilibru al sistemului osos, muscular, gesturi și aptitudini dintre cele mai variate, o imagine de sine și autocontrol, toate existente într-o formă incipientă, fapt ce necesită exercițiu și răbdare spre a putea influența selectiv dezvoltarea armonioasă a întregului organism.

Cadrele didactice din grădinițe au sarcina de a forma copiilor comportamente sociale care să le favorizeze integrarea cu ușurință în viața școlară și în viața comunității în care locuiesc. În acest sens, e necesară cunoașterea aprofundată a reperelor de dezvoltare a copilului preșcolar, a pedagogiei preșcolare, a metodicilor desfășurării activităților instructiv-educative în grădinița de copii, a curriculumului specific și a planurilor de învățământ aprobate pentru grădinițele de copii, în vederea realizării unor activități eficiente atent proiectate și planificate.

Dezvoltarea deprinderilor motrice ale copilului preșcolar este una din preocupările continue care trebuie să constituie o prioritate în activitatea instructiv-educativă desfășurată în grădiniță.

Jocul ocupă, în cadrul activităților de fiecare zi ale copilului, locul preferat și a devenit un fapt banal semnalarea rolului capital al jocului în dezvoltarea copilului și, de ce nu, chiar și a adultului. „Omul nu este întreg decât atunci când se joacă”, scria Schiller.

A ne întreba de ce se joacă copilul, înseamnă a ne întreba de ce este copil. „Copilăria servește pentru joc și pentru imitare”, spune Eduard Claparède. Nu ne putem imagina copilăria fără râsetele și fără jocurile sale. Să presupunem că, deodată, copiii noștri ar înceta să se mai joace, că în școlile noastre lecțiile s-ar desfășura în liniște. Atunci n-am mai avea în preajmă această lume a copiilor, care ne aduce bucurii și griji, ci oameni stângaci și tăcuți, lipsiți de inteligență și suflet. Căci sufletul și inteligența devin mari prin joc. Tocmai această cuminenie, această tăcere - de care părinții greșit se bucură uneori - anunță adesea grave probleme. Un copil care nu știe să se joace, un „mic batrân”, este un adult care nu va ști să gândească.

Pentru copil, aproape orice activitate este joc. Ed. Claparède spunea: „Jocul este munca, este binele, este datoria, este idealul vieții. Jocul este singura atmosferă în care ființa sa psihologică poate să respire și, în consecință, poate să acționeze.”

Obiective cadru și de referință

Obiective cadru:

- Formarea și dezvoltarea deprinderilor motrice de bază și utilitar-aplicative;
- Stimularea calităților intelectuale, de voință și afective în vederea aplicării independente a deprinderilor însușite;
- Cunoașterea deprinderilor igienico-sanitare pentru menținerea stării de sănătate.

Obiective de referință:

- Să fie capabil să execute mișcări motrice de bază: mers, alergare, sărituri, rostogoliri, cățărări;
- Să cunoască și să aplice regulile de igienă referitoare la igiena echipamentului.
- Să cunoască și să aplice regulile de igienă a efortului fizic ;
- Să-și formeze o ținută corporală corectă (în poziția stând, șezând și în deplasare);
- Să perceapă componentele spațio-temporale (ritm, durată, distanță, localizare);
- Să fie apt să utilizeze deprinderile motrice însușite în diferite contexte ;
- Să se folosească de acțiunile motrice învățate pentru a exprima sentimente și/sau comportamente, pentru a răspunde la diferiți stimuli (situații), la diferite ritmuri ;
- Să manifeste în timpul activității atitudine de cooperare, de competiție, spirit de echipă, fair-play.

Structura activității din cadrul domeniului psihomotric și modalități de integrare

Pe parcursul desfășurării activităților din acest domeniu experiențial, procesele fiziologice se desfășoară cu o intensitate mărită față de activitatea obișnuită a copilului, necesitând un consum mare de energie nervoasă și musculară pentru însușirea sau perfecționarea deprinderilor motrice și pentru educarea calităților fizice și de voință ale copilului. Traversarea organismului de la activitatea obișnuită la una intensă se face treptat, cu o atentă pregătire prealabilă a organismului pentru efort, creând posibilitatea adaptării acestuia la un nou ritm al circulației, respirației și al celorlalte funcții ale organismului.

În acest context, activitatea psihomotrică trebuie să înceapă cu partea în care organismul se pregătește pentru efortul la nivel nervos și muscular intens, continuând cu activitatea propriu-zisă și sfârșind cu revenirea treptată a organismului la starea inițială care să permită reluarea activității obișnuite. În felul acesta, vorbim de o curbă a efortului – pregătirea fiziologică a organismului pentru efort intens și readucerea treptată a organismului la starea inițială, normală de funcționare.

După sarcinile caracteristice pe care le îndeplinesc cele trei părți ale activității domeniului psihomotric, ele se numesc:

- parte pregătitoare
- parte fundamentală
- parte de încheiere

În **partea pregătitoare** a activității, trebuie îndeplinite următoarele sarcini:

- să se organizeze grupa de copii, asigurându-se o bună disciplină;
- să se stimuleze interesul și atenția copiilor pentru activitatea respectivă;
- să se creeze copiilor o stare emoțională favorabilă, să se asigure o bună dispoziție pentru lucru;
- să se contribuie la dezvoltarea fizică generală a copiilor și la pregătirea organismului lor pentru activitate, prin intensificarea funcțională a aparatelor locomotor, respirator, circulator, precum și a sistemului nervos central și a organelor interne. Această pregătire trebuie făcută în mod treptat, metodic, antrenând organismul în mod gradat și progresiv.

Partea pregătitoare se subordonează părții fundamentale a activității deoarece face trecerea de la starea de repaus a copilului la efortul susținut din partea fundamentală și include exerciții de mers și alergare, 1-2 exerciții de front și ordine și de grupare și regroupare (în prima etapă) și 3-5 exerciții de pregătire fizică generală (în a doua etapă), cum ar fi:

- la grupa de 3-4 ani, trei exerciții: unul pentru membrele superioare, altul pentru trunchi (în prima parte a anului școlar sau combinat, în a doua parte a anului școlar) și un al treilea exercițiu pentru membrele inferioare;

- la grupa de 4-5 ani, patru exerciții: un exercițiu pentru membrele superioare și pentru musculatura scapuloumerală, un altul pentru trunchi, un exercițiu combinat și o săritură ca mingea;
- la grupa de 5-6 ani, cinci exerciții: un exercițiu pentru membrele superioare și pentru musculatura scapuloumerală, un altul pentru trunchi, un exercițiu combinat mai simplu un exercițiu combinat care presupune prelucrarea musculaturii abdominale și una din variantele săriturii ca mingea;

Fiecare din aceste exerciții se va repeta de mai multe ori, pentru a fi bine însușit de către copii. Ele vor fi repetate la început în activități consecutive, iar apoi la intervale mai mari, astfel realizându-se însușirea lor corectă. Introducerea exercițiilor noi se va face treptat unul, maxim două în aceeași activitate.

Se recomandă ca educatoarea să demonstreze personal exercițiile, alegând în acest scop locul cel mai potrivit pentru a putea fi văzută de către toți copiii din grupă. Demonstrarea se va face cu fața către copii, folosindu-se astfel „procedeul oglinzii” și dând explicațiile necesare pe parcursul mișcării. Aceste explicații vor fi scurte, clare și doar îmbinate cu fazele respective ale exercițiului demonstrat. Procedeul oglinzii presupune a se lucra concomitent cu preșcolarii și cu fața spre ei, executând exercițiile în aceeași direcție cu ei, dar cu partea opusă a corpului (exemplu: când copiii ridică mâna stângă, educatoarea va ridica mâna dreaptă).

Partea fundamentală a activităților din cadrul domeniului psihomotric este cea mai importantă deoarece ea presupune realizarea sarcinilor de bază ale formării deprinderilor motrice. Conținutul acestei părți este determinat de sarcinile activității, de tipul ei (predare, repetare etc.), de particularitățile de vârstă ale copiilor, precum și de condițiile materiale și climatice în care se desfășoară activitatea. Pentru realizarea sarcinilor din partea fundamentală se folosesc:

- exerciții pentru formarea deprinderilor motrice de bază;
- jocuri cu caracter aplicativ privind deprinderile motrice însușite;
- dansuri populare.

Partea fundamentală a activității trebuie să atingă punctul cel mai ridicat al curbei efortului, de aceea se impune ca ea să se rezolve integral cu tema de bază propusă în activitatea respectivă.

Pentru a se asigura densitatea activității și totodată pentru a se evita scăderea curbei efortului copiilor, este recomandat ca munca să se organizeze (atât cât este posibil) pe subgrupe de copii; astfel, să se antreneze simultan mai mulți copii la efectuarea exercițiilor, dând astfel posibilitatea fiecărui copil să repete de mai multe ori exercițiul, în consecință, să-și însușească mai bine mișcările. Predarea mișcării de bază se va face după ce copiii au fost organizați în formațiile din care se va lucra și în pozițiile de repaus. Exercițiile sunt demonstrate de educatoare în condițiile și în direcția în care vor trebui să lucreze copiii. În timpul demonstrației, educatoarea va da indicații asupra felului în care trebuie să se execute exercițiul. Înaintea începerii exercițiului de către copii, educatoarea va verifica formațiile în care sunt aliniați copiii, așezând primul copil

în fața aparatului pe care trebuie să lucreze sau în imediata apropiere a liniei de plecare. De asemenea, va avea grijă să se asigure distanța dintre copii (interval de cel puțin un braț), pentru ca executantul să nu fie stânjenit de către ceilalți copii.

În timp ce copiii execută mișcărilor, educatoarea îi va corecta, în centrul atenției fiind însușirea corectă a mișcării de bază.

Partea de încheiere a activității are ca scop liniștirea organismului copilului și revenirea lui la normal sau aproape la normal, după efortul depus în partea fundamentală, precum și terminarea activității în mod organizat. Astfel, se va organiza fie mers liniștitor cu cadență rară, liberă cu sau fără mișcări ample de brațe care favorizează și educă o bună respirație, fie mers de relaxare, după care urmează un joc liniștitor, fie un joc care să conțină elemente de mers liniștitor, cu sau fără mișcări de respirație. Toate aceste exerciții duc la reorganizarea colectivului și la buna dispoziție a copiilor. În această parte a activității, nu se recomandă jocuri cu text și cânt, pentru a nu supune copiii concomitent la un efort pulmonar și vocal.

Când partea fundamentală se termină cu un joc dinamic, partea de încheiere va începe cu un mers liniștitor și cu mișcări ale brațelor pentru respirație.

La sfârșitul activității, în cadrul timpului afectat acestei etape, educatoarea poate face scurte aprecieri asupra muncii colectivului de copii, asupra rezultatelor obținute.

Deprinderile motrice

Deprinderile sunt definite ca moduri de acțiune elaborate și consolidate care permit desfășurarea mai facilă a unor activități. Fenomenul deprinderii implică un proces de sistematizare a reacțiilor, proces care este și un principiu general de funcționare a emisferelor cerebrale. Conexiunile nervoase, ca și impulsurile venite permanent spre scoarța cerebrală, se sistematizează în ansambluri de conexiuni, astfel încât, la un moment dat, numai prezența unuia dintre stimuli sau a unui fragment din situațiile stimulatoare sunt suficiente pentru a reproduce întregul sistem funcțional elaborat.

Deprinderile motrice se formează în procesul învățării, care realizează integrarea mișcărilor simple sau a elementelor în structuri, exerciții, acțiuni sportive complexe. În sport, formarea deprinderilor este un obiectiv important, deoarece, în activitatea sportivă cu caracter de performanță, se urmărește tocmai perfecționarea gestului motric. În jocurile sportive, această perfecțiune este condiția utilizării optime a calităților motrice și psihice în vederea realizării unor performanțe cât mai înalte.

Deprinderea motrică se definește drept mișcarea musculară sau corporală care asigură succesul execuției în sensul dorit. Prin natura lor, aceste deprinderi sunt psihomotrice, în cadrul lor interacționând procese variate – întreaga senzorialitate umană (percepții, senzații, imagini, reprezentări), gândirea, imaginația și chiar procese motrice care asigură integrarea activității sportive într-un tot unitar.

Caracteristicile deprinderilor motrice

1. Deprinderile motrice reprezintă componente ale conduitei voluntare ale copilului, ca atare, sunt condiționate și formate în mod conștient. Deprinderile elementare sunt, de regulă, deprinderile parțial automatizate. Un joc sportiv sau un meci de box constituie exemple de deprinderi motrice complexe, în care verigile automatizate sunt elemente tehnice și tactice, perfecționate până la automatism, iar verigile care necesită un control conștient sau acțiuni întreprinse în funcție de situațiile mereu schimbătoare, determinate de acțiunile partenerilor.
2. Deprinderile motrice sunt specifice unei activități.
3. Deprinderile motrice sunt structuri de mișcări coordonate, costând în integrarea în sistemele motrice a unităților mai simple.
4. Deprinderile motrice au la bază capacitatea de diferențiere fină și rapidă a indicatorilor care constituie elemente informaționale senzorial-perceptive în dirijarea acțiunii.
5. Deprinderile motrice se caracterizează printr-o rapidă și eficientă aferență inversă care permite corectarea pe moment a unor inexactități ce pot apărea.
6. Deprinderile motrice au o stabilitate relativă în condiții variabile.
7. Formarea deprinderilor motrice este condiționată de numeroși factori obiectivi și subiectivi: aptitudinile motrice, motivația, nivelul pedagogic al instruirii, cantitatea și eșalonarea exercițiilor, aprecierea și autocontrolul rezultatelor etc.

Categoriile de deprinderi motrice

Clasificarea deprinderilor motrice se face în raport cu prezența sau absența stereotipului dinamic, cum ar fi:

- deprinderi elementare complet automatizate: mersul, alergarea, înotul, mersul pe bicicletă, patinajul etc.;
- deprinderi complexe – sunt formate din deprinderi automatizate și mișcări care nu sunt automatizate – în cadrul jocurilor sportive, în diferite sporturi.

Înlănțuirea, legarea mișcărilor se face diferit de fiecare dată privind ritmul, amplitudinea, succesiunea mișcărilor, forța de execuție etc. Procesul de învățare este mai greu și, în consecință, necesită mai mult timp pentru învățare.

Deprinderile motrice mai pot fi clasificate în:

- deprinderi de bază: mersul, alergarea, săriturile, aruncările și prinderea;
- deprinderi aplicativ-utilitare: tracțiunile, împingerile, târârea, cățărarea, transportul de greutate;

Deprinderi motrice de bază, activități de învățare și modalități de integrare

Mersul

Mersul este mijlocul de deplasare cel mai natural, mai simplu și la îndemâna oricui. Folosirea lui rațională, ritmică și controlată are efecte benefice asupra celor care îl practică. Fortifică și călește organismul, îi întreține vigoarea și tinerețea, îl recrează și destinde și îl adaptează la situațiile și activitățile zilnice. Mersul este folosit din copilărie până la vârsta cea mai înaintată. Pentru acest motiv, mersul și variantele lui impun o preocupare, cerându-se educarea lui încă de mic, formând la copii un mers ritmic și cât mai natural, fără oscilații, însoțit de mișcarea naturală a brațelor, de o respirație controlată și de o ținută frumoasă. Atât în partea introductivă, cât și în cea de încheiere, se folosește un număr nelimitat de variante de mers cu caracter aplicativ, în scopul încălzirii sau liniștirii organismului și al adaptării acestuia la situațiile mai puțin obișnuite.

Variante de mers:

- mers obișnuit (natural)
- mers cu pași mici (mersul piticului)
- mers cu pași mari (mersul uriașului)
- mers în ritm lent
- mers în ritm rapid
- mers cu sprijin pe palme
- mers pe vârfuri
- mers pe călcâie
- mers cu ridicarea genunchilor
- mers ghemuit
- mers cu ocolire sau trecere peste obstacole
- mers cu pas adăugat.

Toate aceste variante de mers se pot executa în diferite formații, pe loc sau cu deplasare, cu schimbarea poziției brațelor: pe umeri, pe cap, la ceafă, la spate etc. Dacă se execută pe loc, între variantele de mers se pot intercala și alte tipuri de exerciții de dezvoltare fizică generală.

	Deprinderea motrică	Forme de realizare	Grupa mică	Grupa mijlocie	Grupa mare
1	Mersul	Mers înainte/înapoi/șerpuit	X	X	X
2		Mers lateral	X	X	X
3		Mers cu pornire și oprire la semnal	X	X	X
4		Mers cu întoarcere la comandă	X	X	X
5		Mers cu ocolire de obstacole	X	X	X
6		Mers cu pășire peste obstacole	X	X	X
7		Mers pe vârfuri	X	X	X
8		Mers pe călcâie		X	X
9		Mers pe margine interioară/ exterioară a labei piciorului			X
10		Mers cu ridicarea genunchiului la piept			X
11		Mers cu pas încrucișat			X
12		Mers ghemuit			X
13		Pas săltat			X
14		Mers cu genunchii întinși și sprijinirea palmelor pe sol			X

Activități de învățare

Trenul: Copiii formează un șir; la semnalul fluierului, trenul pleacă pe traseul stabilit de educatoare care este locomotiva, iar la grupele mari locomotive pot fi diferiți copii, sau chiar mai multe trenuri.

Pe cărare: Copiii sunt așezați în șir și pleacă la plimbare pe cărare; la comanda „Stop!” aceștia se opresc și, dacă în dreptul lor sunt animale (de pluș așezate, în prealabil, de educatoare), aceștia pășesc peste ele și se duc la coada șirului. Se poate chiar imita glasul animalul.

Prin pădure: Copiii sunt așezați în șir și merg la plimbare prin pădure; la comanda educatoarei „Crengi!”, copiii se apleacă și merg ghemuit.

Modalități de integrare

DȘ – Corpul meu - observare + DPM - *Mergi cum îți spun* - joc de mișcare

După observarea propriu-zisă a capului, copiii sunt așezați în cerc și merg la pas; la comanda educatoarei „Măinile pe cap!”, copiii merg cu mâinile pe cap și tot așa cu diferite părți ale corpului. Se continuă cu observarea și cu mișcarea membrilor.

DȘ - poziții spațiale - joc exercițiu + DPM – *Mergi unde îți spun* - joc de mișcare

Copiii sunt așezați în cerc și, după ce exersează cu o jucărie pozițiile spațiale, pe rând, la comanda educatoarei, se duc la ușă, la geam, la masă, așezând diverse jucării pe

geam, sub masă etc. Sau, ca o variantă, toți merg uitându-se în sus, sau în jos, la stânga, la dreapta etc. Se poate continua cu rezolvarea unei fișe.

DLC - *Al/a cui este?* - joc didactic + DPM - *Mergi și du-le înapoi* - joc de mișcare

Copiii sunt așezați în semicerc după o variantă a jocului *Al/a cui este?*. Când jucărilor li s-a dat ce le lipsea (camionului - remorca, păpușii - rochița), acestea se descompletează și se așează prin sala de grupă. La comanda educatoarei, copiii merg cum spune aceasta: mergi ghemuit și du rochița păpușii, mergi pas săltat și du camionului remorca etc.

DOS - *La cumpărături* - joc didactic + DPM - *Mergem la cumpărături* - joc de mișcare

După prima sau a doua variantă de joc, se așază în cele patru colțuri ale grupei diverse materiale pentru a reprezenta 4 magazine (în funcție de marile disponibile la grupă). La comanda educatoarei „*Mergem ghemuit să cumpărăm mere!*”, copiii merg ghemuit spre aprozar etc.

Alergarea

Alergarea este o deprindere motrică naturală care asigură o deplasare mai rapidă prin acțiunea coordonată a musculaturii membrilor superioare și inferioare. Alergarea sporește capacitatea de adaptare la efort și dezvoltă principalele grupe musculare, deoarece angrenează sistemele osteo-musculare și ligamentare, precum și funcțiile vitale ale organismului. Favorizează călirea organismului și este un mijloc fundamental în păstrarea stării de sănătate, a vigoriei și a rezistenței fizice. Deoarece reprezintă una din formele cele mai eficiente pentru antrenarea aparatelor cardiovasculare și respirator, este indicat ca ea să se execute în sală cu ferestrele deschise, în curtea grădiniței, în aer liber, în general. Alergarea, ca și mersul, este folosită pentru dezvoltarea forței, a vitezei și a rezistenței la toate categoriile de vârstă. În funcție de scopul pe care îl urmărim, trebuie să alegem procedeele corespunzătoare, să le dozăm și să le particularizăm colectivului de copii cu care lucrăm. Deși este un mijloc de deplasare, dacă spațiul nu ne permite, alergarea se poate executa și pe loc.

Variante de alergare:

- alergarea obișnuită (normală)
- alergarea înapoi
- alergarea cu pendularea gambelor înapoi
- alergarea cu genunchii la piept
- alergarea cu picioarele întinse
- alergarea laterală cu balansarea brațelor
- alergarea cu pas adăugat
- alergarea cu pas adăugat și pas schimbat.

La fel ca mersul, alergarea se poate realiza pe loc și în deplasare cu schimbarea poziției brațelor. Pentru a nu obosi prea repede, este obligatoriu ca, între variantele de alergare, să se intercaleze exerciții de relaxare.

	Deprinderea motrică	Forme de realizare	Grupa mică	Grupa mijlocie	Grupa mare
1	Alergarea	Alergare pe loc	X	X	X
2		Alergare înainte/ înapoi/șerpuit/ în cerc	X	X	X
3		Alergare pe teren plat și variat	X	X	X
4		Alergare spre diferite direcții cu porniri și opriri la semnal	X	X	X
5		Alergare laterală			X
6		Alergare cu genunchii sus		X	X
7		Alergare cu pendularea gambelor înapoi (cu călcâiele la șezut)		X	X
8		Alergare cu picioarele întinse înainte/înapoi			X
9		Alergare cu pași încrucișați			X
10		Alergare cu trecere peste obstacole		X	X
		Alergare cu ocolire de obstacole		X	X
11		Alergare de viteză			X
12		Alergare de durată pe teren plat/variabil			X

Activități de învățare

Aleargă la Zâna Toamnă: copiii sunt împărțiți în mai multe grupuri de câte 4-5 copii (grupurile pot fi de fructe, legume etc.) La comanda educatoarei „*Alergați la Zâna Toamnă!*”, copiii din grupul numit aleargă la Zâna Toamnă, care își va schimba locul prin sală.

Adunăm legume: copiii sunt așezați pe două coloane și, în fața fiecărei coloane, se află un grup de legume. Pe rând, fiecare copil aduce o legumă și se așază la capătul coloanei. Jocul se termină când au fost adunate toate legumele.

Cursa cu obstacole: copiii sunt așezați în cerc și, printre ei, sunt așezate diverse obstacole (animale de pluș, cutii etc.); la comanda educatoarei, ei aleargă peste obstacole sau le ocolesc, în funcție de cerința educatoarei.

Modalități de integrare

DȘ – *Legume/fructe de toamnă* - observare + DPM – *Lădițe pline* - joc de mișcare

După observarea legumelor/fructelor, copiii stau câte doi față în față, ținându-se de mâini (formând o lădiță). La semnalul educatoarei, ei pornesc în alergare laterală până la locul marcat de educatoare de unde *încarcă marfă*, apoi revin, tot în alergare laterală, la locul de unde au pornit.

DȘ - *Ordine la jucării* - joc didactic (grupare după formă, mărime, culoare) + DPM - *Mută jucăriile* - joc de mișcare.

Copiii sunt așezați pe două grupe și, după ce se desfășoară o variantă a jocului matematic, ei se așază pe două coloane, aleargă la jucăriile din fața lor (la o distanță de 5-6 m) și le grupează după... (culoare, mărime, formă). Se repetă jocul de câte ori consideră educatoarea necesar. Se poate evalua activitatea printr-o fișă.

DLC - *Toamna* – memorizare + DPM – *Mere, pere în panere* - joc de mișcare

După învățarea poeziei, copiii sunt așezați pe două coloane, grupa merelor și grupa perelor. În fața lor, la 5-6 m., sunt așezate pe o masă mere și pere; pe rând, la comanda educatoarei, copiii aleargă și aduc câte un măr sau o pară și o așază în coșul echipei. Se poate realiza sub formă de concurs, câștigând echipa care adună mai repede merele sau perele. La sfârșit, se poate repeta poezia pe grupuri.

DOS - *Vitaminele ne dau putere* - convorbire + DPM – *Vitaminele la concurs* - joc de mișcare

După ce copiii și-au însușit noțiuni despre vitamine și unde se regăsesc acestea în natură, sunt așezați în semicerc, cu câte un medalion/bulină cu o vitamină pe ea. La comanda educatoarei „*Vitaminele A alergă în jurul semicercului!*”, copiii cu vitamina A pe medalion/ bulină execută alergarea. Educatoarea poate diversifica sarcinile, în funcție de tipurile de alergare învățate (*Vitaminele C aleargă încrucișat în jurul semicercului.*)

Mersul și alergarea se pot realiza și împreună după ce fiecare deprindere a fost însușită temeinic individual.

	Deprinderea motrică	Forme de realizare	Grupa mică	Grupa mijlocie	Grupa mare
1	Mersul și alergarea	Trecere din mers în alergare și invers	X	X	X
2		Mers și alergare cu ocolire de obstacole	X	X	X
3		Mers și alergare cu pășire pe/peste obstacole	X	X	X
4		Mers și alergare cu trecere pe sub obstacole	X	X	X
5		Formarea coloanei de gimnastică Câte doi Câte patru		X	X
6		Ruperi de rânduri și grupări la comandă	X	X	X

Săritura

Săritura este acțiunea motrică în care corpul părăsește solul prin propriile forțe, pentru a reveni după un timp mai lung sau mai scurt. Acest lucru se realizează prin impulsie energetică a piciorului pe suprafața de sprijin, fapt ce asigură autopropulsarea. Este necesar să se insiste pe tot parcursul învățării și perfecționării săriturilor asupra corectitudinii mișcărilor, deoarece săriturile executate defectuos pot produce accidentări.

În funcție de ponderea uneia dintre dimensiuni, spațiul străbătut de executant, săriturile se pot efectua în lungime, înălțime sau adâncime. Din punctul de vedere al elanului, săriturile pot fi cu sau fără elan. După aparatele întrebuițate în scopul realizării, săriturile pot fi libere (fără utilizarea aparatelor) și peste obstacole sau aparate. După modul de intervenție al mâinilor în timpul execuțiilor, săriturile pot fi cu sau fără sprijin.

Cele mai des folosite, mai ales în părțile introductive ale activității, sunt săriturile libere, pe loc, cunoscute sub denumirea de sărituri „ca mingea” cu și fără coardă, prin care se urmărește pregătirea aparatului locomotor în vederea efortului ce urmează să-l depună pe parcursul activității: ele pot fi cu bătaie sau fără, pe un picior sau pe ambele, cu diferite întoarceri, cu îndoiri alternative sau simultane a picioarelor, cu diferite balansări pe picioare (înainte, înapoi, lateral), cu mișcări de brațe. Săriturile fără elan, pe loc sau în deplasare se pot executa fără obiecte sau cu coardă, cerc, minge.

	Deprinderea motrică	Forme de realizare	Grupa mică	Grupa mijlocie	Grupa mare
1	Săriturile	Sărituri pe loc cu desprinderea de pe ambele picioare - Cu depărtarea și apropierea picioarelor - Cu forfecarea picioarelor înainte și înapoi	X	X	X
2		Săritura de pe loc cu desprindere de pe un picior		X	X
3		Săritura în deplasare de pe loc înainte	X	X	X
4		Săritura cu deplasare, cu desprindere de pe ambele picioare și de pe un picior (înainte, înapoi, lateral)		X	X
5		Săritura în adâncime (de pe aparat)	X(30-40 cm.)	X(40-50 cm.)	X(50-60 cm.)
6		Săritura în înălțime de pe loc cu desprindere de pe ambele picioare, pentru atingerea unui obiect suspendat	X	X	X
7		Săritura în înălțime cu elan cu desprindere de pe ambele picioare, pentru atingerea unui obiect suspendat		X	X
8		Săritura în lungime de pe loc		X	X
9		Săritura în lungime cu elan			X
10		Săritura în înălțime peste obstacol, cu elan perpendicular cu desprindere de pe un picior (obstacol 40 cm. înălțime)			X

Activități de învățare

Iepurașii la morcovi: pe sol, se trasează (se marchează cu panglică) căsuța iepurașilor, în partea opusă grădina cu morcovi, iar lângă grădină cușca lui Azorel. Copiii *iepurăși* ies la adunat de morcovi, executând sărituri specifice. Atenă, Azorel încearcă să îi prindă, iar aceștia, prin sărituri, se întorc la căsuța lor.

Sări ca mingea: copiii execută sărituri ca mingea, urmărind mingea pe care educatoarea o bate la sol; când mingea educatoarei se oprește, trebuie să se oprească și copiii.

Parașutiștii: copiii stau pe o băncuță care are rol de avion; la semnalul educatoarei „*Ne pregătim să sărim!*”, copiii vor executa săritura în adâncime de pe aparat. Jocul se reia la comanda „*Înapoi în avion!*”.

Modalități de integrare

DȘ - *Jocurile copiilor iarna* - lecură după imagini + DPM - *Spargem gheața* - joc de mișcare

După lecturarea imaginilor specifice iernii, copiii sunt așezați pe două coloane, având trasat în fața lor un cerc ce reprezintă un ochi de apă înghețat. Copiii vor trebui să sară în el pentru a-l sparge. Se poate realiza și săritura în adâncime, așezându-se o băncuță, iar copiii sar de pe băncuță în ochiul de gheață.

DȘ - *Ordine la ornamente* - joc didactic (grupare după formă, mărime, culoare) + DPM - *Atinge clopoțelul* - joc mișcare

După realizarea activității matematice, în care obiectele pot fi grupate după unul sau mai multe criterii, se vor atârna în grupă clopoței mai mici sau mai mari, globuri roșii, galbene etc.; la comanda educatoarei, copiii vor alerga pe rând și vor sări în înălțime pentru a atinge ornamentul numit de educatoare. Se repetă jocul de câte ori consideră educatoarea necesar. Se poate evalua activitatea printr-o fișă.

DLC - *Serbările zăpezii* - poveste creată + DPM - *Pe schiuri* - joc de mișcare

Se propune copiilor o călătorie cu schiurile printre brazii înzăpeziți, copiii executând sărituri cu desprindere de pe ambele picioare stânga-dreapta, cu opriri și creând o poveste în funcție de imaginile întâlnite pe traseu (imagini pregătite în prealabil de educatoare).

DOS - *Cum ne îmbrăcăm iarna?* - convorbire + DPM - *Sari peste fular!* - joc de mișcare

După ce se discută despre obiectele de îmbrăcăminte specifice anotimpului iarna, despre importanța lor în păstrarea sănătății, se propune copiilor să se joace săritura peste fular (care este ținut de doi copii la câțiva centimetri de sol - distanța poate varia în funcție de posibilitățile copiilor). Apoi se poate reveni la convorbire pentru a se realiza un poster cu haine de iarnă sau se poate rezolva o fișă cu alegerea hainelor de iarnă.

Aruncarea, prinderea și rostogolirea

Aruncarea, prinderea și rostogolirea constituie deprinderi motrice de bază cu un larg caracter utilitar, care ajută la dezvoltarea și la întărirea musculaturii, a centurii scapuloumerale, precum și a membrelor superioare și contribuie la formarea unor calități fizice și morale ca: îndemânarea, viteză, precizie, forță, voință, perseverență etc.

Aruncarea este o deprindere motrică în care obiecte de diferite forme și greutate sunt proiectate în spațiu, datorită acțiunii forțelor degajate din contracția mușchilor corpului.

Prinderea reprezintă acțiunea membrelor superioare prin care se interceptează și se reține un obiect aflat în mișcare.

Rostogolirea este acțiunea prin care membrele superioare rostogolesc obiecte sferice către un punct fix, sau pe un plan înclinat.

Aruncarea, prinderea și rostogolirea întăresc articulațiile umărului, ale cotului, cât și celelalte articulații. Deși sunt deprinderi naturale, formarea lor nu este ușoară, dar, prin utilizarea unor jocuri de mișcare atractive și specific, pot fi perfecționate. Dintre acestea, prinderea se însușește mai greu. Acest lucru se explică prin faptul că, în viața de zi cu zi, copilul aruncă mai frecvent diferite obiecte decât prinde. Dificultatea prinderii este determinată și de faptul că cel care prinde un obiect trebuie să țină seama de caracteristicile de zbor ale acestuia (viteza, traiectoria, distanța, volumul, forma).

În activitățile sportive, aruncarea, prinderea și rostogolirea se pot face cu: mingi mici (de oină sau cauciuc), mingi de dimensiuni mijlocii (handbal, piele, cauciuc, material plastic) sau mingi de dimensiuni mai mari (mingi medicinale ușoare).

Variante de aruncare:

Aruncările pot fi efectuate cu o mână și cu două mâini, respectiv:

● aruncare azvârlită de pe loc și din deplasare:

- la distanță- în sus
- la țintă
- la partener

● aruncarea împinsă de pe loc și din deplasare:

- la distanță
- în sus
- la țintă
- la partener

● aruncarea lansată de pe loc și din deplasare se efectuează cu o mână și cu două mâini și cu rostogolire pe sol. Aruncarea lansată cu o mână și cu două mâini se realizează de jos, din lateral, de deasupra capului, la distanță, la țintă, la partener.

Variante de prindere:

- prinderea cu o mână, folosită, cu precădere, în cazul obiectelor mici, care pot fi apucate; prinderea obiectului se face cu podul palmei, concomitent cu îndoirea brațului și cu apucarea obiectului cu degetele;
- prinderea cu două mâini poate fi realizată în modalități diferite, respectiv cu două mâini de jos, palmele situându-se sub obiect; cu două mâini lateral, palmele cuprinzând obiectul simetric, de o parte și de cealaltă; cu două mâini de sus, în care palmele cuprind obiectul de deasupra; prinderea cu două mâini cu priză asimetrică, în care o palmă este situată deasupra obiectului, iar cealaltă dedesubt.

Variante de rostogolire:

- rostogolirea mingii pe sol cu ambele mâini (pe distanță de 1 m.)
- rostogolirea mingii printr-un spațiu limitat
- rostogolirea mingii pe sol cu ambele mâini către o persoană fizică (distanța 2 m.)
- rostogolirea mingii cu ambele mâini pe un plan înclinat către o persoană fizică (lungimea platformei – 2 m.).

	Deprinderea motrică	Forme de realizare	Grupa mică	Grupa mijlocie	Grupa mare
1	Rostogolire, aruncarea, prinderea	Rostogolirea mingii pe sol cu ambele mâini	X	X	X
2		Rostogolirea mingii cu o mână			X
3		Rostogolirea mingii printr-un spațiu limitat		X	X
4		Rostogolirea mingii pe sol cu ambele mâini către o persoană fizică			X
5		Rostogolirea mingii cu ambele mâini pe un plan înclinat către o persoană fizică (lungimea platformei 2 m.)			X
6		Învățarea prizei la obiect (apucarea, ținerea, transmiterea și lansarea)	X	X	X
7		Aruncarea mingii în sus cu ambele mâini	X	X	X
8		Aruncarea și prinderea mingii cu ambele mâini		X	X
9		Aruncarea/lovirea mingii în pământ și prinderea ei cu ambele mâini		X	X
10		Aruncarea și prinderea mingii înainte cu ambele mâini și alternativ, de jos	X	X	X
11		Aruncarea mingii înainte cu ambele mâini și alternativ, de jos peste o sfoară la înălțimea de 80-90 cm.			X
12		Aruncarea mingii la țintă fixă orizontală de jos, alternativ și cu ambele mâini			X
13		Aruncarea mingii la ținta mobilă			X
14		Azvârlirea mingii cu o mână de la umăr			X

Activități de învățare

Lovește popicele: copiii sunt aliniați în spatele unei linii, iar în fața lor, la o distanță de 2 m., sunt așezate popicele. La comanda educatoarei, fiecare copil rostogolește, pe rând, o minge mică, încercând să doboare popicele.

Castelul: Se construiește de către copii sau de către educatoare un castel din cuburi; educatoarea numește pe rând 2 copii care vor arunca cu mingea în castel pentru a-l dărâma. Dacă se dărâmă castelul, acesta se reface pentru ca jocul să se poată relua.

Vânătorii și iepurașii: Grupa este împărțită în două: vânători, care au mingile și iepurașii, care vor merge la furat de morcovi. La comanda „*Iepurașii la morcovi!*”, aceștia se vor împrăști prin grădina cu morcovi (în prealabil, delimitată), iar la comanda „*Vin*

vânătorii!" aceștia vor ieși din grădină și vor fugi, iar vânătorii cu mingile îi vor atinge. Ulterior, rolurile se vor schimba.

Modalități de integrare

DȘ - CU CE CĂLĂTORIM? - joc didactic + DPM - RACHETA - joc de mișcare

După efectuarea variantelor de joc în funcție de nivelul grupei, una din variante poate fi jocul de mișcare- copiii primesc mingi și sunt împrăștiați prin sala de grupă, în poziția șezând. La comanda educatoarei „*Racheta se înalță!*”, copiii vor arunca mingile în sus, imitând zgomotul ei „vâj, vâj”. Jocul se reia după ce copiii recuperează mingile. Jocul se desfășoară foarte bine în aer liber.

DȘ - *Lung-scurt* - joc exercițiu cu material individual + DPM - *Mingea prin tunel* - joc de mișcare

După desfășurarea jocului cu material individual și însușirea acestuia de către copii, aceștia sunt invitați să rostogolească mingea prin tunel, existând în grupă tuneluri mai lungi și mai scurte. Mingea trece prin tunelul realizat de copii, ultimul prinzând mingea și revenind în față.

DOS - *Barca* - îndoire + DPM – *Mingea la capitan!* - joc de mișcare

După realizarea îndoirii bărcii, se va realiza o expoziție cu produsele activității, iar fiecare copil care își prezintă barca este căpitan; copiii îi vor da mingea, iar el o va arunca mai departe spunând „*Mingea la căpitan!*”.

DLC - *Strada mea* - memorizare + DPM - *Lovește semaforul* - joc de mișcare

După învățarea poeziei, copiii sunt așezați pe două rânduri și, pe rând, vor arunca la țintă (un semafor) pentru a atinge culoarea roșie sau verde. Copiii care știu cel mai bine poezia pot arunca de mai multe ori la țintă.

Deprinderi motrice aplicativ-utilitare, activități de învățare și modalități de integrare

Echilibrul

Echilibrul este înțeles ca o calitate psihomotrică complexă, manifestată prin sensibilitatea deosebită a simțului chinestezic, prin coordonarea perfectă a activității marilor grupe musculare, prin declanșarea celor mai oportune acte sau acțiuni motrice, atunci când este perturbată stabilitatea corpului. În viața unei ființe umane, echilibrul este solicitat permanent, începând cu mersul și terminând cu cele mai banale îndeletniciri gospodărești.

În cadrul activităților cu caracter sportiv derulate în grădiniță, se insistă pe menținerea echilibrului în poziții statice, cu sprijin redus, realizate pe sol și pe suprafețe cu lățimi și înălțimi și mai rar cu înclinații. Menținerea echilibrului corpului în mișcare

(echilibrul dinamic) presupune asigurarea stabilității corpului în toate formele de mișcare, începând cu mersul și terminând cu săriturile.

Stimulul de bază pentru dezvoltarea echilibrului îl constituie mișcarea suprafeței sprijinului și modificarea pozițiilor corpului sau a segmentelor, atât în stare statică cât și dinamică.

	Deprinderea motrică	Forme de realizare	Grupa mică	Grupa mijlocie	Grupa mare
1	Echilibrul	Schimbarea și reducerea suprafeței de sprijin: - pe vârfuri - pe un picior	X	X	X
2		Mers în echilibru înainte între două linii paralele trasate pe sol	X	X	X
3		Mers în echilibru pe o scândură așezată pe sol	X	X	X
4		Mers în echilibru pe o linie groasă trasată pe sol		X	X
5		Mers în echilibru pe o linie trasată pe sol cu purtare de obiecte – cu pășire peste obstacole mici		X	X
6		Mers în echilibru pe plan ridicat de la sol	X (20-30 cm.)	X (30-40 cm.)	X (40 cm.)
7		Mers în echilibru pe plan ridicat de la sol, cu sarcini și întoarceri			X (40 cm.)
8		Mers în echilibru pe plan înclinat			X

Activități de învățare

Cățărații: Copiii sunt alpiniști, având sarcina de a urca pe plan înclinat, iar, când vor ajunge în vârf, vor înfige un steguleț, apoi vor coborî și vor trece la coada șirului.

Constructorii curajoși: Copiii vor merge pe scânduri așezate în sală în diferite direcții, cu atenție, să nu cadă. Jocul se poate complica prin transportarea de obiecte în timpul mersului (găleți de vopsea, cărămizi etc.).

Modalități de integrare

DȘ - *Animale sălbatice* - observare + DPM - *Pe cărare* - joc de mișcare

După observarea animalelor sălbatice din pădure, li se propune copiilor o excursie prin pădure pe cărare pentru a vedea mai bine animalele. Astfel, pe o cărare trasată pe sol sau marcată cu panglică, copiii merg în echilibru, enumerând animalele pe care le văd (care sunt reprezentate prin jucării sau pe jetoane de-a lungul cărării).

DEC – *Vine melcul supărat* - învățare cântec + DPM – *Pășeste peste melc* – joc de mișcare

După învățarea cântecului, copiii sunt invitați să meargă în echilibru pe o suprafață trasată/ marcată pe sol și să pășească peste un melc, o furnică, un cărăbuș etc. După ce se execută mersul în echilibru de mai multe ori, se poate cânta, în același timp cu executarea deprinderii motrice învățate.

DȘ - *Mâncare pentru animale* - joc exercițiu (numărare) + DPM - *Nu scăpa mingea* - joc de mișcare.

După ce se formează mulțimi cu diferitele tipuri de mâncare pentru animale, se numără, se asociază cifrele corespunzătoare, copiii sunt rugați să ducă mâncarea animalelor peste pod. Astfel, utilizând o băncuță vor merge în echilibru, ducând mâncarea animalelor (grăunțe, morcovi etc.). După parcurgerea traseului, se mai pot face exerciții de numerație în limitele învățate, în funcție de nivelul grupei.

Târârea

Târârea este o deprindere utilitar-aplicativă, reprezentând o formă de deplasare orizontală a corpului pe suprafață de sprijin, realizată cu ajutorul brațelor și al picioarelor.

Prezența în activitățile de sport a acestei categorii de deprinderi are, pe de o parte, rolul de a-i înzestra pe copii cu tehnica aceasta, iar, pe de alta parte, datorită influențelor sale specifice, de a corecta poziția și de a dezvolta mobilitatea coloanei vertebrale, dar și forța și coordonarea.

Variante de târâre:

- târâre pe antebrate și genunchi
- târâre pe o parte
- târâre joasă
- târâre pe antebrate.

În faza de învățare, ritmul de execuție este lent, insistându-se asupra coordonării brațelor și a picioarelor. După însușire, târârea poate fi combinată cu transportul, împingerea, mutarea diferitelor obiecte și se pretează pentru a fi organizată sub formă de întrecere.

Eficiența târârii poate fi obiectivă prin utilizarea unor limitatori sub care copiii să se deplaseze: sfori, bastoane, panglici etc.

	Deprinderea motrică	Forme de realizare	Grupa mică	Grupa mijlocie	Grupa mare
1	Târâre	Târâre pe genunchi și palme	X	X	X
2		Târâre pe vârfuri și palme		X	X
3		Târâre pe antebrate și palme cu brațul și piciorul opus		X	X
4		Târâre pe genunchi și sprijin pe antebrate		X	X
5		Târârea pe antebrate alternativ cu împingerea în vârful picioarelor			X
6		Târâre din culcat înainte cu tragere alternativ în antebrate și împingerea simultană în picioare			X

Activități de învățare

Nu atinge clopotelul: Copiii execută târârea pe genunchi și sprijin pe antebrate, pe sub un obstacol unde este așezat și un clopoțel. Copiii nu trebuie să atingă clopoțelul; în caz contrar, vor fi eliminați.

Treci prin tunel: Copiii execută târârea pe genunchi și sprijin pe antebrate, prin tunelul existent în grupă sau în curtea grădiniței.

Modalități de integrare

DLC - *Ursul păcălit de vulpe* - povestirea educatoarei + DPM - *Urșii după vulpe* - joc de mișcare.

După povestirea educatoarei și intuirea planșelor de către copii, aceștia sunt invitați în pădure (un spațiu delimitat unde se află un copac și vizuina vulpii). La semnalul „*Urșii după vulpe!*”, copiii se deplasează pe vârfuri și palme spre copac. La semnalul „*Urșii acasă!*”, copiii se retrag. Activitatea se termină cu morala poveștii.

DȘ - *Pisica* - observare + DPM - *Suntem pisicuțe* - joc de mișcare.

După observarea propriu-zisă, preșcolarii vor efectua târâre pe genunchi și palme, imitând glasul pisicuțelor, deplasându-se în tot spațiul grupei. Activitatea se termină prin enumerarea foloaselor pe care le aduce pisica sau printr-o fișă.

DEC - *Melcul* - modelaj + DPM - *Cursa melcilor* - joc concurs.

După modelarea melcului, se va organiza o cursă a copiilor (melci). Copiii se așează câte 2 sau câte 3 la start și, prin executarea târârii pe abdomen cu sprijin pe antebrate, împingând în vârful picioarelor, se deplasează pe traseul dat. După ce jocul se repetă de mai multe ori, se va face o expoziție a melcilor din plastilină, care vor fi spectatori.

Cățărarea și escaladarea

Cățărarea este o deprindere motrică utilitară, constând într-o urcare cu ajutorul mâinilor și picioarelor (sau numai cu ajutorul mâinilor) pe diferite aparate sau obstacole înalte. Se pot efectua cățărări pe scară fixă, bârnă, ladă, copac etc.

Escaladarea reprezintă o deprindere aplicativă mai complexă, presupunând acțiunea de depășire a unui obstacol înalt (trecerea pe partea cealaltă) folosind cățărarea și alte procedee motrice. Pot fi escaladate: bârna, capra, lada, saltele suprapuse, scară obișnuită etc.

Din acest motiv, de regulă, cățărarea și escaladarea se prezintă simultan, ca o deprindere motrică pereche.

Variante de cățărare:

- cățărarea la scară fixă
- cățărarea pe franghia verticală-cățărarea în trei timpi și cățărarea în doi timpi
- cățărarea pe frânghia orizontală.

Escaladările primesc forme foarte variate în funcție de înălțimea, lățimea, poziția, forma, duritatea obstacolului sau a aparatului care trebuie depășit.

Mai frecvent utilizate sunt:

- trecerile cu apucarea și rulara pe abdomen sau pe fese
- trecerile cu apucarea și pășirea pe obstacol
- trecerile cu apucarea și agățarea cu un genunchi.

	Deprinderea motrică	Forme de realizare	Grupa mică	Grupa mijlocie	Grupa mare
1	Cățărare	Cățărare pe plan înclinat cu ajutorul mâinilor și picioarelor		X	X
2		Cățărare pe scară fixă cu ajutorul mâinilor și picioarelor		X	X
3		Cățărare pe scară fixă orizontală sau curbilinie			X

Activități de învățare

Pisica cocoțată: Copiii sunt răspândiți prin clasă/curte și sunt pisicuțe. Un copil este cățelul. La semnalul educatoarei „*Vine cățelul!*”, copiii trebuie să caute un loc unde să se cațere pentru a nu fi prinși de cățel. Pisicuțele prinse sunt duse în cușca cățelului și stau o tură în timpul jocului.

Modalități de integrare

DȘ - *Meserii îndrăgite de copii* - lectură după imagini + DPM - *Pompierii* - joc de mișcare

După realizarea lecturii după imagini despre diverse meserii, se propune jocul, iar copiii sunt împărțiți pe două echipe și stau în fața unor scări fixe. La comanda „Foc!”, primul copil din fiecare echipă aleargă la scară, se cațără, imită stingerea focului și se reîntoarce la coada șirului. La final, pentru evaluare, se poate rezolva o fișă sau un joc distractiv de atenție. Jocul se poate desfășura și afară, pe aparatele din curtea grădiniței.

	Deprinderea motrică	Forme de realizare	Grupa mică	Grupa mijlocie	Grupa mare
1	Escaladare	Urcarea și trecerea peste aparate joase cu sprijinul pe diferite părți ale corpului			X

Activități de învățare

Alpiniștii: Se escaladează la o suprafață înclinată și se trece peste ea, imaginând jocul de rol.

Modalități de integrare

DLC - *La cireșe* – lectura educatoarei + DPM - *Treci peste garduț* - joc de mișcare

După lecturarea poveștii și intuirea planșelor, copiii sunt chemați în șir pentru a mima acțiunile lui Nică de a sări peste gard pentru a ajunge la cireșe. Activitatea se poate finaliza cu povestirea copiilor

Tracțiunea și împingerea

Tracțiunea și împingerea sunt deprinderi motrice aplicativ-utilitare, prin care un obiect sau un partener este deplasat fără a fi ridicat de la sol.

Tracțiunile implică angajarea musculaturii flexoare a corpului, priza la obiect realizându-se prin apucare.

Împingerile presupun acționarea cu lanțurile musculare extensoare, priza la obiect făcându-se prin apucare sau sprijin al palmelor și al altor părți ale corpului, pe obiect.

Reușita acțiunii de deplasare a obiectului depinde, în ambele cazuri, de realizarea unei sprijiniri ferme a tălpilor pe sol, de angajare simultană în efort a tuturor grupelor musculare, cât și de locul de aplicare a prizelor.

Prin structura și efortul solicitat, tracțiunile și împingerile contribuie direct la dezvoltarea forței generale a organismului, a coordonării voinței și a spiritului competitiv.

Variante de execuție:

- tracțiuni efectuate individual
- tracțiuni pe perechi
- tracțiuni în grup
- împingeri efectuate individual
- împingeri în perechi.

	Deprinderea motrică	Forme de realizare	Grupa mică	Grupa mijlocie	Grupa mare
1	Tracțiunea	Tracțiune individuală prin forța brațelor		X	X
2		Tracțiune câte doi față în față		X	X
3		Tracțiune câte doi, având un obiect de care să tragă: cerc/ baston/ coardă		X	X
4		Tracțiune în grup			X

Activități de învățare

Tăiem lemne cu fierăstrăul: Copiii stau câte doi față în față, în poziția șezând, cu picioarele depărtate, talpă în talpă. Se execută tracțiuni alternative.

Săniuța: Doi copii stau unul lângă altul, ținându-se de mână. Cu mâinile libere, îl trag pe cel de-al treilea coleg, care stă ghemuit. Acesta va fi tras prin alunecare.

Modalități de integrare

DȘ - *Vitaminele ne dau puterea* - convorbire + DPM - *Cel mai puternic* - joc de mișcare

După discutarea importanței alimentației corecte cu legume și fructe, copiii se așează doi câte doi, față în față cu un baston/cerc în mâini. La comanda „*Trage!*”, fiecare încearcă să îl tragă pe celălalt. Câștigă cel mai puternic. În sistem piramidal, se poate repeta jocul, până la aflarea celui mai puternic din grupă. La finalul activității, se poate face o salată de fructe pentru a-i recompensa pe toți copiii.

DEC - *Linii drepte colorate* - desen/pictură + DPM - *Trage-l peste linie* - joc de mișcare

După realizarea desenelor/picturilor, colectivul se organizează în grupuri de câte doi/trei sau grupa se împarte în două echipe care vor sta față în față. Copiii stau așezați unul după celălalt, fiecare ținându-se de mijlocul copilului din față; între cele două echipe se află trasată o linie. Primii copii din fiecare echipă se țin de mâini, iar, la comanda „*Trageți!*”, fiecare grup trage cu putere pentru a trece echipa adversă peste linia dintre cele două echipe.

	Deprinderea motrică	Forme de realizare	Grupa mică	Grupa mijlocie	Grupa mare
1	Împingerea	Împingerea individuală în perete		X	X
2		Împingerea unor obiecte din mediul înconjurător/a unei persoane aflate cu spatele		X	X
3		Împingerea între doi copii față în față cu sprijin pe palme			X
4		Împingerea cu picioarele a unui obiect			X

Activități de învățare

Împinge buturuga: Un copil aflat în fața unui obiect mare (ladă cu jucării, buturugă, covor răsucit etc.) cu trunchiul aplecat înainte, se împinge încercând deplasarea obiectului – buturugii).

Modalități de integrare

DȘ - *Păsări de curte* – observare + DPM - Cocoșii - joc de mișcare

După observarea păsărilor de curte (în funcție de vârstă), se propune copiilor jocul *COCOȘII*. Din poziția ghemuit, doi copii care stau față în față se împing palme în palme, fără să se ridice. Pierde cel care cade pe spate.

Transportul de greutate

Transportul de greutate implică ridicarea și purtarea în deplasare a diferitelor greutăți (obiecte, parteneri).

Înșușirea modalităților corecte și eficiente de ridicare și transportare a greutăților este deosebit de importantă, deoarece efectuarea greșită a acestor acțiuni poate produce leziuni ale coloanei vertebrale, a mușchilor (întinderi, rupturi), a articulațiilor (entorse, luxații), accidentări și pagube materiale (scăparea, spargerea obiectului purtat). Aceste acțiuni sunt frecvent utilizate în viața cotidiană.

Transportul de greutate, ca deprindere aplicativ-utilitară, urmărește dezvoltarea forței generale a organismului copiilor.

Transportul unor obiecte sau parteneri se poate realiza individual, pe perechi sau în grupe. Obiectele transportate (mingi, săculeți, recipiente cu nisip, jucării, banca de gimnastică saltele, partener) pot fi menținute, susținute cu unul sau ambele brațe, pe cap, pe umeri, la piept, sub braț, pe sol, în spate etc.

O grijă deosebită se va acorda învățării și ridicării corecte a obiectului ce urmează a fi transportat. În momentul ridicării, tălpile se așează pe sol, ușor depărtate, genunchii se îndoaie, atât cât este necesar pentru apucarea obiectului cu brațele întinse, trunchiul

rămânând la verticală. Astfel, efortul de ridicare este realizat de musculatura picioarelor (care este și cea mai puternică), protejându-se totodată coloana vertebrală.

	Deprinderea motrică	Forme de realizare	Grupa mică	Grupa mijlocie	Grupa mare
1	Transport de greutate	Transport de obiecte cu o mână și cu două mâini (găleți, săculeți etc.)	X	X	X
2		Transport de obiecte în perechi, cu o mână și cu două mâini		X	X
3		Transport de obiecte sau a unui copil în grup (saltea, bancă etc.)			X

Activități de învățare

Scăunelul: Copiii se țin de mâini câte doi, formând un scăunel, unde stă un al treilea copil. Copilul transportat se va ține cu brațele de gâtul celor care-l transportă. La repetarea jocului, rolurile se schimbă.

Modalități de integrare

DOS - *Case pentru copii* - colaj + DPM - *Constructorii* - joc de mișcare

Se propune copiilor să realizeze case prin lipire utilizând scobitori, paste, fâșii de hârtie, iar apoi, la jocul de mișcare, ei trebuie să transporte diferite obiecte pe șantierul de construcții. La sfârșit, toți constructorii își vor prezenta casele construite.

PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ

Grupa: mare

Tema anuală de studiu: Cum este/a fost și va fi aici pe pământ?

Tema săptămânii: „Poveste de primăvară ”

Tema activității: „Fantezie și culoare”

Tipul activității: mixt

Categorii de activități de învățare: ALA1+DPM+DEC

Forma de realizare: activitate cu conținuturi integrate

Scopurile activității: consolidarea cunoștințelor și deprinderilor de utilizare a unor elemente de limbaj plastic (culori calde/reci, culori principale, secundare, nonculori); consolidarea deprinderilor motrice însușite anterior (săritura în înălțime pentru atingerea unui obiect suspendat, mersul în echilibru pe plan ridicat de la sol, târârea pe genunchi și sprijin pe antebrațe).

Obiective operaționale:

- să execute corect exercițiile de dezvoltare motrică, respectând indicațiile educatoarei;
- să execute corect săritura în înălțime pentru atingerea unui obiect suspendat, respectând indicațiile educatoarei;
- să denumească cel puțin trei stări emoționale sugerate de diferite culori, prin raportare la experiența personală;
- să prezinte cel puțin trei aspecte privind importanța culorilor pentru mediul înconjurător, valorificând textul cântecului audiat;
- să enumere cel puțin două culori reci/calde și nonculorile, pe baza planșei de culori;
- să obțină cel puțin două culori secundare din amestecul culorilor principale, pornind de la modelul prezentat.

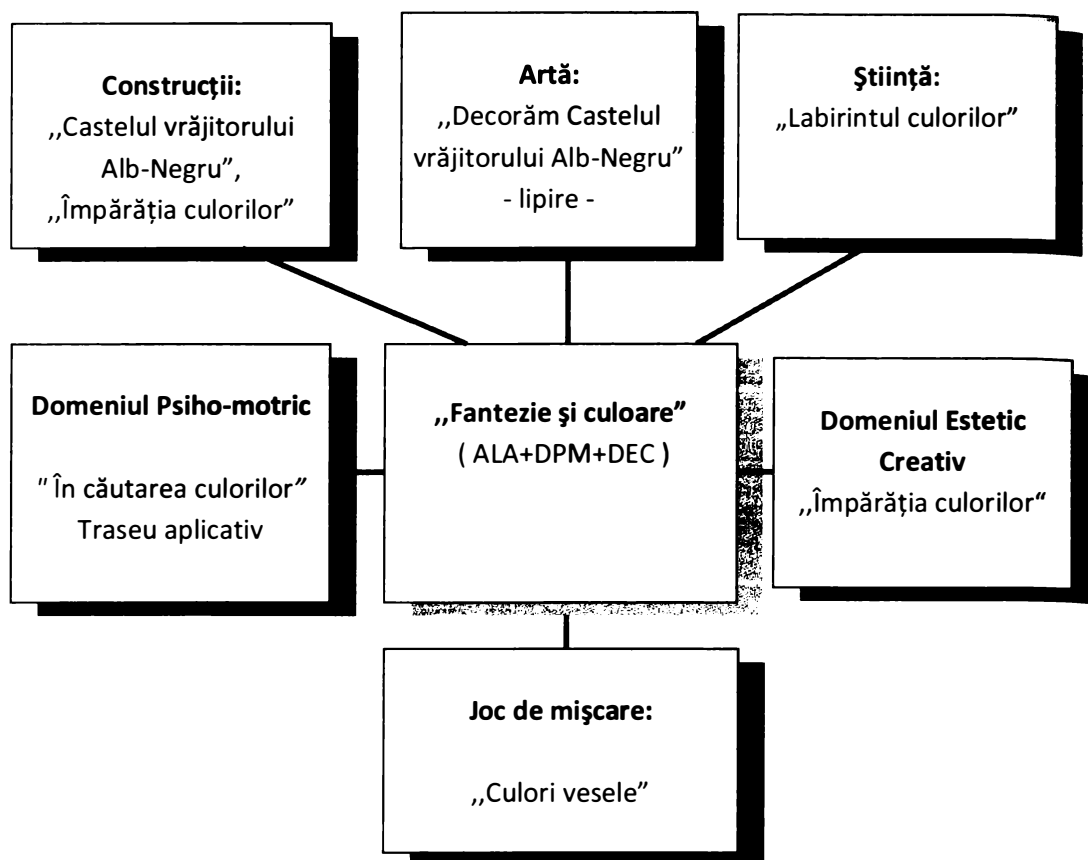
Strategii didactice:

Metode și procedee didactice: conversația, exercițiul, munca în echipă, problematizarea, brainstormingul

Mijloace didactice: imagine din Împărăția culorilor, Castelul Vrăjitorului Alb-Negru, chei colorate, acuarele (roșu, galben, albastru, alb, negru), pensule, Steaua culorilor, tunel

Forme de organizare a activității: frontală, individuală, pe grupe

Durata: o zi

Scenariul zilei

Întâlnirea de dimineață debutează cu salutul educatoarei.

Pe panoul de prezență, fiecare copil își va așeza poza pe culoarea corespunzătoare stării emoționale, apoi se vor numi copiii care sunt absenți. Se va purta o scurtă discuție despre vremea de afară și se va completa Calendarul naturii.

Se prezintă copiilor noutatea zilei (invitatul surpriză): Magicianul culorilor a venit să ne testeze și să acorde diplome de magician celor care îi demonstrează că știu să facă magii cu culorile, combinându-le.

Prin metoda brainstorming vom iniția, în cadrul activității de grup, o discuție despre culori. Magicianul culorilor le va prezenta o imagine din Împărăția culorilor, dar spre surprinderea lui, culorile au dispărut de pe tablou și, implicit din Împărăție, ele fiind furate, din gelozie de Vrăjitorul Alb-Negru. Vom purta o discuție despre emoțiile pe care le simt la aflarea acestei vești, cum s-ar simți într-o lume fără culoare. Pentru a evidenția importanța fiecărei culori, vom intona cântecul „Culorile se ceartă” și vom analiza conținutul acestuia.

Mesajul zilei: vom porni în căutarea Împărăției Vrăjitorului Alb-Negru pentru a elibera culorile și a-i explica acestuia că și nonculorile au importanța lor, iar, în acest sens, vom realiza două tablouri în care vom combina culorile cu alb și negru pentru a obține nuanțe ale acestor culori. De asemenea, vom face magii și vom combina culorile principale obținând alte culori (secundare).

Pe tranziția „Dansul culorilor” copiii vor merge la baie.

La întoarcerea de la baie, se trece la desfășurarea activităților pe domenii experiențiale: DPM și DEC. Ne pregătim de drumul spre Împărăția Vrăjitorului Alb-Negru. În acest sens, se vor executa câteva exerciții motrice. Apoi vom porni în călătorie. În drumul nostru, vom trece prin Țara piticilor, prin Țara uriașilor etc., (varianțe de mers și alergare) – pregătirea organismului pentru efort. Pentru a elibera culorile, va trebui să găsim cheile. Astfel, va trebui să sărim în înălțime și să atingem cheia roșie atârnată de tavan, apoi va trebui să trecem în echilibru deasupra unei prăpăstii, pe partea cealaltă a acesteia vom găsi cheia galbenă, iar, în final, va trebui să traversăm, târându-ne prin tunelul groazei. La capătul acestuia, vom găsi cheia albastră.

Ajunși la castelul vrăjitorului, vom deschide ferestrele și vom elibera culorile. Vom constata că avem doar trei culori, cele principale. Va trebui să facem câteva magii și, din combinarea acestora, să obținem și celelalte culori, secundare. Ne vom împărți în patru echipe. Două echipe vor ajuta culorile să se întoarcă în ținutul de unde au fost furate, realizând în acest sens două tablouri cu tema „Împărăția culorilor”. Două echipe vor înveseli Împărăția Vrăjitorului Alb-Negru. Astfel, culorile și nonculorile s-au împăcat, recunoscându-și fiecare importanța.

Pe tranziția „Culorile săltărețe” vom merge la baie. La întoarcerea de la baie, se vor prezenta copiilor centrele de interes. Astfel, se face trecerea la activitățile din cadrul ALA:

Artă: „Castelul Alb-Negru” - decorare

Sarcini de lucru:

- să decoreze Castelul Alb-Negru lipind diverse forme colorate (flori, fluturi, inimioare);

Construcții: „Împărăția Alb-Negru”

Sarcini de lucru:

- să construiască castelul Vrăjitorului Alb-Negru;

- să construiască Împărăția culorilor din lego.

Știință: „Labirintul culorilor”

Sarcini de lucru:

- să găsească drumul culorilor spre obiectele corespunzătoare în cadrul labirintului.

PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ

Grupa: mică

Tema anuală de studiu: Cum este/a fost și va fi aici pe pământ?

Tema săptămânii: „Mijloace de transport”

Tema activității: „Avion cu motor”

Tipul activității: mixt

Categorii de activități de învățare: ALA1+DPM+DOS

Forma de realizare: activitate cu conținuturi integrate

Scopurile activității: consolidarea și verificarea cunoștințelor referitoare la mijloacele de transport;

consolidarea deprinderilor practice (lipire) și motrice însușite anterior (variante de mers, alergare).

Obiective operaționale:

- să asocieze o mișcare potrivită diferitelor mijloace de transport (avion, tren etc.), cu ajutorul educatoarei;
- să execute diferite variante de mers (obișnuit, cu ocolire de obstacole, pe vârfuri), respectând modelul educatoarei;
- să execute corect alergarea ușoară, respectând indicațiile educatoarei;
- să decoreze aripile avionului utilizând deprinderi practice însușite anterior (lipire);
- să picteze avionul utilizând ca tehnică dactilopictura, pornind de la modelul prezentat;
- să identifice stări emoționale trăite în diferite contexte (tristețe, fericire), valorificând experiența personală.

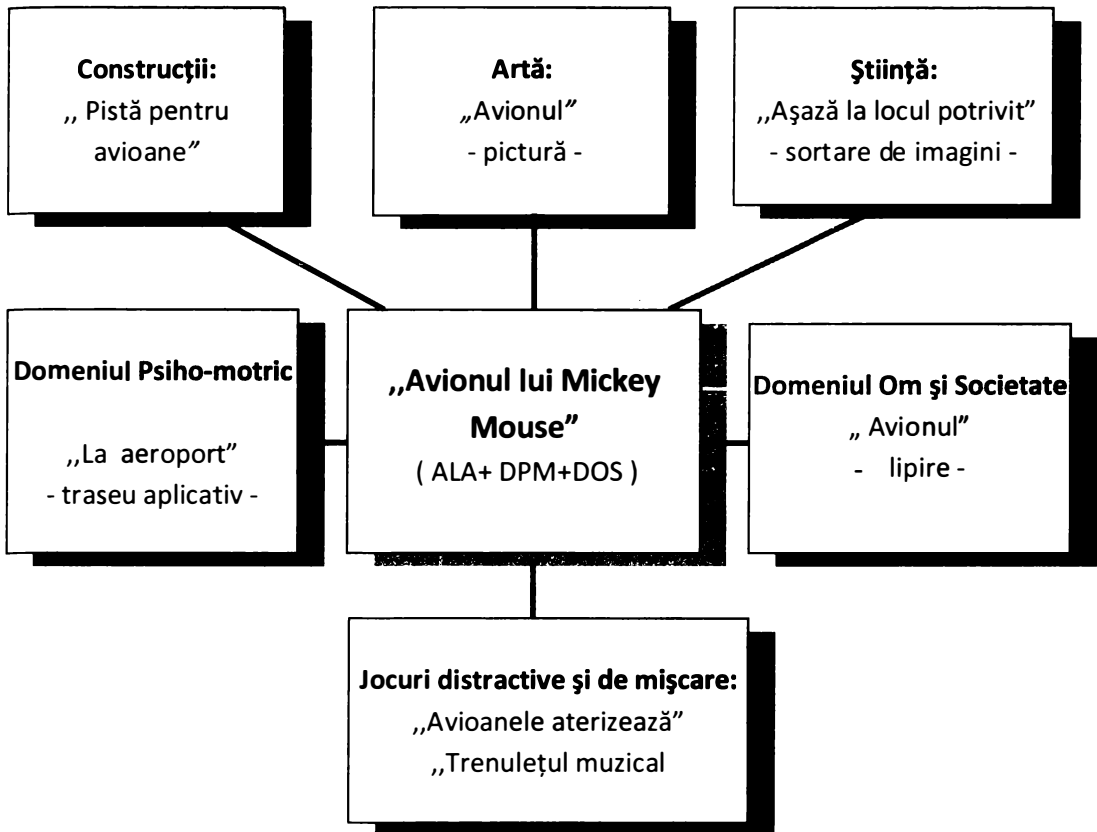
Strategii didactice:

Metode și procedee didactice: surpriza, explicația, conversația, exercițiul, demonstrația, observația, problematizarea, jocul,

Mijloace didactice: personaje din desene animate de pluș (Mickey Mouse, Minnie Mouse, Goofy, Donald Duck), hârtie colorată, lipici, CD, jetoane cu mijloace de transport, acuarele, foi de desen, cutii de carton, lego.

Forme de organizare a activității: frontală, pe grupe, individuală

Durata: o zi

Scenariul zilei

Întâlnirea de dimineață debutează cu salutul educatoarei: „Bună dimineața, broscuțe! Mă bucur să vă revăd!” Educatoarea îi va invita să o salute și ei.

Fiecare copil își va așeza poza pe mânuța de pe perete, apoi vor constata care copii absentează.

Copiii vor fi invitați să privească afară, să spună cum este vremea și să așeze cartonașul reprezentativ pe panou.

Noutatea zilei: Mickey Mouse îi invită într-o călătorie cu avionul.

Pentru a porni în călătorie, în cadrul activității de grup Mickey Mouse le va propune câteva ghicitori referitoare la mijloacele de transport cu care pot călători (mașina, trenul, barca, avionul). Copiii se vor plimba prin sală, iar după fiecare mijloc de transport ghicit, vor trebui să-l imite.

Mesajul zilei: Astăzi vom pleca cu avionul într-o călătorie cu Mickey Mouse.

Pentru a putea pleca în călătorie, copiii vor trebui să își pregătească bagajele, iar prin tranziția „Noi suntem piticii”, copiii merg la baie.

La întoarcerea de la baie, se trece la desfășurarea activităților pe domenii experiențiale: DPM și DOS.

În prima parte a drumului spre aeroport, copiii vor executa exerciții de pregătire a organismului pentru efort (exerciții de mișcare a gâtului, brațelor, trunchiului și picioarelor), urmând ca apoi să parcurgă traseul aplicativ. Copiii vor executa diferite variante de mers și alergare: vor porni de acasă mergând încet (mers normal), vor ocoli niște bălți de apă (mers cu ocolire de obstacole), apoi vor trece pe lângă o curte unde sunt niște căței și vor merge pe vârfuri, urmând ca apoi să alerge deoarece îi prinde ploaia (alergare ușoară). Ajunși la aeroport, ei își vor pune bagajele pe banda pentru bagaje (Plimbă Bagajul - revenirea organismului după efort) și vor aștepta avionul.

Ajunși în aeroport, Mickey își dă seama că avionul întârzie și merge să vadă ce se întâmplă. Mickey se întoarce cu avionul care era foarte trist, din cauză că nu mai avea aripi și nu putea să zboare. Se hotărăsc că, pentru a putea pleca în călătorie, trebuie să îi lipească aripi, înveselind astfel avionul. După împărțirea și intuirea materialelor și așezarea copiilor la masă, se execută exercițiile de încălzire a mușchilor mici ai mâinii, se explică și se demonstrează modul de lucru.

În timp ce copiii lucrează, educatoarea va ajuta copiii care au nevoie, iar la final lucrările vor fi expuse și analizate.

Pe tranziția „Avion cu motor”, copiii pornesc în călătorie, urmând să îi viziteze pe cei trei prieteni ai lui Mickey (Minnie Mouse, Goofy și Donald Duck), de la care vor primi diverse surprize. Ultima oprire este grădinița, unde vor deschide cutiile cu surprize (materialele pentru centre). Se vor intui materialele pentru fiecare centru, se împart copiii cu ajutorul lui Mickey și se explică modul de lucru pentru fiecare centru în parte. Astfel se trece la activitățile în cadrul ALA:

- Artă: „Avionul vesel”

Sarcini de lucru : - să picteze avionul utilizând ca tehnică dactilopictura;

- Construcții: „Pistă pentru avioane”

Sarcini de lucru : - să construiască pista din lego;

- Științe: „Ce este și pe unde circulă?”

Sarcini de lucru: - să sorteze mijloacele de transport în funcție de mediul pe unde acestea circulă;

Pe tot parcursul desfășurării activităților pe centre, se va urmări realizarea parțială a obiectivelor celor două activități pe domenii experiențiale.

După ce copiii finalizează lucrările și le analizează, aceștia merg la baie prin tranziția :

„Hai cu toții împreună,
Să jucăm cu voie bună!
Lanțul mare să formăm,
Spre baie să ne-ndreptăm,
Mâinile să le spălăm!”

După revenirea în sală, ne vom juca diferite jocuri distractive și muzicale, cu text și cânt:

„Aterizează avioanele”- joc de atenție
„Trenulețul muzical”- joc muzical cu text și cânt

Rutina „Să oferim ajutor!”- exersarea deprinderii de a oferi ajutor. Această deprindere se exersează pe tot parcursul zilei.

PROIECT DE ACTIVITATE DIDACTICĂ

Grupa: mare

Tema activității: 1.târârea pe antebrațe, cu împingerea pe vârfurile picioarelor
2. rularea mingii pe sol

Tipul activității: Activitate de consolidare și verificare

Categorii de activități: Domeniul psihomotric

Forma de realizare: traseu aplicativ

Scopurile activității: verificarea și perfecționarea deprinderilor motrice utilitar aplicative (mers în echilibru, tracțiune individuală pe forța brațelor, rularea mingii pe sol); dezvoltarea fizică armonioasă prin practicarea activităților psihomotrice.

Obiective operaționale:

- să execute corect exercițiile motrice pentru influențarea selectivă a aparatului locomotor, respectând modelul educatoarei;
- să execute corect cel puțin 3 variante de mers și rularea mingii pe sol, utilizând deprinderile motrice însușite anterior;
- să execute corect târârea pe antebrațe, respectând modelul educatoarei.

Strategii didactice:

Metode și procedee didactice: demonstrația, explicația, exercițiul

Mijloace didactice: coș cu mingi de oină, cretă, ținte fixe, fluier

Forme de organizare a activității: frontală, pe grupe, individuală

Durata: 35 min.

PĂRȚILE ȘI ETAPELE ACTIVITĂȚII	CONȚINUTUL ACTIVITĂȚII	DOZARE A	FORMAȚII DE LUCRU ȘI INDICAȚII METODICE	OBSERVAȚII
I.PARTEA PREGĂTITOARE	- Organizarea grupei - Aerisirea sălii de grupă - Salutul - Verificarea ținutei și a stării de sănătate	20	În linie, pe un singur rând. X X X X X X X X X X X X X X X X ☆	
1.Organizarea colectivului de copii 1 min				
2. Pregătirea organismului pentru efort. 4 min	- Exerciții de front și formație. 1) Acțiuni de pe loc ▪ Poziția „Drepti” ▪ Poziția „Pe loc repaus” ▪ Întoarceri „La stânga” și „La dreapta” 2) Acțiuni din deplasare • Mers în cadență • Opriri din mers • Variante de mers și alergare ➤ Mers pe vârfuri ➤ Mers pe călcâie ➤ Mers semighemuit „ca moșnegii” ➤ Mers ghemuit „ca piticii” ➤ Alergare ușoară ➤ Alergarea cu pendularea gambei înapoi ➤ Alergare cu genunchii la piept;	2 r. 2 r. 3 r. 8T X 2 2X 1L 1 L 1 L 1 L 1 L 1 L	- Călcâiele lipite, vârfurile depărtate la o lungime de talpă, genunchii întinși, brațele pe lângă corp. - Piciorul stâng înainte, cu călcâiul la înălțimea vârfului piciorului drept. - Se execută la comandă. - Se execută la comandă cu numărătoare - Genunchii întinși, spatele drept, brațele întinse sus pe lângă cap. - Măinile la spate, spatele drept. - Măinile pe genunchi. - Brațele îndoite din cot. Se aleargă pe vârfuri. - Călcâiele lovesc ușor șezutul.	

3. Influențarea selectivă a aparatului locomotor 8 min.	➤ Exerciții de relaxare a brațelor și picioarelor și exerciții de respirație. <u>1. P.I. Stând depărtat cu mâinile pe șolduri</u> T.1-2: răsucirea capului spre stânga cu arcuire T.3-4: răsucirea capului spre dreapta cu arcuire <u>2. P.I. Stând depărtat bratele îndoite la piept</u> T.1-2: extensia brațelor îndoite, mâinile la piept cu arcuire. T.3-4: extensia brațelor lateral cu arcuire <u>3. P.I. Stând depărtat cu mâinile pe șolduri</u> T.1-2: îndoirea trunchiului lateral spre stânga, cu arcuirea brațului drept deasupra capului, brațul stâng la șold T.3-4: îndoirea trunchiului lateral spre dreapta, cu arcuirea brațului stâng deasupra capului, brațul drept la șold	1 L 1 L	- Genunchii ridicații.																
		4T X 4	În coloană câte patru <table><tr><td>X</td><td>X</td><td>X</td><td>X</td></tr><tr><td>X</td><td>X</td><td>X</td><td>X</td></tr><tr><td>X</td><td>X</td><td>X</td><td>X</td></tr><tr><td>X</td><td>X</td><td>X</td><td>X</td></tr></table>	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	X	X	X	X															
X	X	X	X																
X	X	X	X																
X	X	X	X																
	4T X 4	Se execută cu amplitudine mare.																	
	4T X 4	Brațe îndoite la piept. Coate întinse. Spate drept. Mișcarea se execută cu amplitudine maximă, păstrând brațele și picioarele întinse. Corpul păstrează direcția laterală.																	

4. P.I. Stând depărtat cu mâinile pe solduri

T.1-2: circumducția (rotiri)

trunchiului spre stânga

T.3-4 circumducția (rotiri)

trunchiului spre dreapta

5. P.I. Pe genunchi cu sezutul pe călcâie

T.1-4: deplasarea alternativă a

brațelor înainte, cu palmele pe sol

T.5-8: cu aceeași deplasare a brațelor cu palmele la sol, se revine la poziția inițială

8T X 4

Mișcarea se execută cu amplitudine maximă.

8T X 4

Palmele avansează încet pe sol, până când trunchiul a ajuns la orizontal.

1. Copiii vor fi grupați pe câte 2 rânduri. În fața fiecărui rând, vor fi trasate cu cretă 2 linii drepte de 2 m., având o distanță între ele de 50 cm. (spațiu delimitat pentru târâre).

La capătul fiecărui culoar, se va amplasa coșul cu mingi de oină. La o distanță de aproximativ 3 m. de la capătul culoarului, se va fixa ținta.

X

X

X

X

X

X

X

X

X

X

X

X

X

X

	2. Parcurș aplicativ: „Șoarecele și pisica” Grupa de copii este așezată în cerc, iar doi copii se află în afara cercului. Unul dintre ei este pisica, iar celălalt este șoarecele. Pisica aleargă după șoricel, iar acesta nu se lasă prins. Când simte că a obosit, se așază în fața altui coleg, acesta devenind astfel noul șoarece.	târârea corectă. La semnalul educatoarei, primii copii vor executa târârea pe suprafața stabilă, apoi vor lua câte o minge din coșul pregătit la capătul culoarului delimitat cu creta și vor rula mingea spre țintă. Se lucrează simultan cu doi copii.	
III. PARTEA DE ÎNCHEIERE 1. Revenirea organismului după efort. 3 min. 2. Aprecieri și recomandări. 1 min.	- Mers liniștit. - Exerciții de relaxare a grupelor musculare: scuturări ale brațelor și picioarelor. - Exerciții de respirație. Evidențierea aspectelor pozitive din comportamentul copiilor. Recomandări pentru activitatea individuală. Salutul Părăsirea organizată a sălii de grupă.	În linie pe un singur rând. X X X X X X X X X X X X X X X X ☆	

Bibliografie

- Antoniale L. S., Antoniale A., (2003), *Teoria și metodică dezvoltării calităților motrice*, ed. Universitaria, Craiova;
- Bârjega M., Bucur C.I., (1962), *Gimnastica în aer liber sau forma de joc*, Editura Didactică și Pedagogică, București;
- Bârjega M., Bucur C.I., (1972), *Teoria educației fizice române*, Ed. Timișoara;
- Blaga E., (1994), *Metodele educației fizice și sportului*, Timișoara;
- Ciolan, L., (20048), *Învățarea integrată, Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*, Iași: Editura Polirom;
- Culea, L., Sesovici, A., Grama, F., Pletea, M., Ionescu, D., Anghel, N., (2008), *Activitatea integrată din grădiniță, Ghid pentru cadrele didactice din învățământul preuniversitar*, București, Editura Didactica Publishing House;
- Cârstea G., Metodele educației fizice școlare, (1999), Editura ANEFS, București;
- Dragomirescu G., Kun S., Bojin E., (1977), *Metodică educației fizice în grădinița de copii*, București, Editura Didactică și Pedagogică;
- Glava, A., Pocol, M., Tătaru L., (2009), *Educația timpurie. Ghid metodologic pentru aplicarea curriculumului școlar*, Pitești, Editura Paralela 45;
- Manolescu, M., (2004), *Curriculum pentru învățământul primar și preșcolar teorie și practică*, București: Editura Credis;
- Ministerul Educației Cercetării și Tineretului, (2009), *Curriculum pentru învățământul preșcolar*;
- Oprea, C. L., (2008), *Strategii didactice interactive*, București: Editura Didactică și Pedagogică;
- Preda, V., (2005), Pletea, M., Grama, F.,Cocoș, A., Oprea, D., Călin, M., *Ghid pentru proiecte tematice, Abordarea în manieră integrată a activităților din grădiniță*, București: Editura Humanitas Educațional, Seria Didactica;
- Răduț-Taciuc R., (2004), *Pedagogia jocului de la teorie la aplicat*, Editura CSE, Cluj-Napoca;
- Tătaru L., Gădălean M., Pojar L., Cosma M., (2009), *Sugestii de proiectare și desfășurare a activităților integrate*, Editura Casei Corpului Didactic, Cluj.
- Zarga B., Radu I., (1979), *Studii de psihologie școlară*, Editura Didactică și Pedagogică, București.

DOMENIUL ESTETIC ȘI CREATIV

A. ACTIVITĂȚILE ARTISTICO-PLASTICE

Autori: Educ. Cristea Mariana
Prof. consilier Husău Dana Simona
Prof. Morar Simona-Călina
Prof. Mureșan Delia Maria
Prof. Rus Ana-Carmen
Educ. Rus Delia

B. EDUCAȚIE MUZICALĂ

Autori: Prof. Cozac Maria Elena
Prof. Leva Emilia
Educ. Man Violetta
Instit. Mârza Adela
Educ. Pojar Victoria
Conf. univ. dr. Țârc Mirela

A. ACTIVITĂȚILE ARTISTICO-PLASTICE

Importanța activităților artistico-plastice

Prin educația artistico-plastică, se realizează o componentă a educației estetice, element important în dezvoltarea individului, a vieții sale spirituale, morale și intelectuale, în asimilarea creatoare a artei și a frumosului, cât și în formarea multilaterală a personalității.

Creațiile artistice trezesc emoții și sentimente foarte variate, care imprimă un anumit colorit vieții psihice a omului.

Întrucât copiii posedă aptitudini creatoare în anumite direcții artistice, educația estetică urmărește, în grădiniță, dezvoltarea acestor aptitudini prin munca sistematică și competentă de îndrumare a educatoarelor.

Prin conținuturile activităților și prin tematica aleasă, copiilor li se formează spiritul de observație necesar percepției formelor, a culorilor, a mărimii și a dispunerii în spațiu a acestora, facilitând dezvoltarea oculo-motorie și psihomotrică în intuirea modelelor și coordonarea voluntară de execuție.

Prin studierea unor opere de artă, prin vizitarea unor muzee de artă și prin crearea unor expoziții cu lucrări ale copiilor, se realizează o anumită conduită care va influența pozitiv dezvoltarea intelectuală a preșcolarilor.

Pedagogii și psihologii au apreciat că practicarea artelor plastice angajează puternic capacitatea de observație a copilului, contribuind la dezvoltarea spiritului de observație și au constatat că la această vârstă se manifestă pregnant fantezia, imaginația, puterea creatoare și talentul.

Copiii creativi și talentați au o personalitate complexă, caracterizată printr-o gamă variată de aptitudini și însușiri, cum ar fi: flexibilitatea gândirii, fluenta ideilor, spirit de observație, originalitate în îmbinarea informațiilor, gândire divergentă, motivație pentru creație, curiozitate, perseverență.

Pentru a face față provocărilor viitorului, acumulărilor științifice și tehnice, e nevoie de oameni care întrunesc aceste caracteristici.

A organiza și a desfășura o activitate de educație artistico-plastică înseamnă a lua o decizie care implică un efort fizic și intelectual.

Obiective cadru (preluate din Curriculum pentru învățământul preșcolar, 2008):

- Formarea unor deprinderi de lucru pentru realizarea unor desene, picturi, modelaje;
- Realizarea unor corespondențe între diferitele elemente de limbaj plastic și forme, obiecte din mediul înconjurător (natură, artă și viața socială);
- Stimularea expresivității și a creativității prin desen, pictură, modelaj;
- Formarea capacității de receptare a lumii sonore și a muzicii;
- Formarea capacităților de exprimare prin muzică;
- Cunoașterea marilor valori ale creației muzicale naționale și universale.

Obiectivele cadru corelate cu Obiectivele de referință ale activităților artistico-plactice

Obiective cadru	Obiective de referință (Copilul să fie capabil)		Exemple de comportament
1. Formarea unor deprinderi de lucru pentru realizarea unor:	Desene	Să redea liber teme plastice specifice desenului.	- să respecte poziția corectă a corpului față de suportul de lucru pentru o bună coordonare oculo-motorie; - să utilizeze corect instrumentele de lucru (creion, pensulă, carioca, cretă ceracolor) în exprimarea liberă; - să execute punctul, atât în spațiu liber, cât și într-un spațiu dat (orizontal, vertical, concentric); - să traseze linii, în diferite poziții, pentru a reda imaginea unor obiecte; - să completeze siluete date de educatoare; - să dispună alternativ două sau mai multe elemente decorative; - să illustreze povestiri, evenimente, plante, animale, oameni.
	Picturi	Să obțină efecte plastice, forme spontane și elaborate prin tehnici specifice picturii.	- să aplice culoarea pe suprafețe date sau libere (cu pensula, degetul, buretele, palma, ghemul de ață, ghemotocul de hârtie, țesături rare, ștampila, peria, tubul); - să obțină efecte plastice prin combinarea culorilor sau a altor

			tehnici (fuzionare, presare, suprapunere, decolorare, stropire, plierea hârtiei); - să picteze o suprafață delimitată prin contur; - să realizeze compoziții plastice prin prelucrarea formelor spontane (pată, punct, adăugarea unor linii, puncte).
	Modelaje	Să exerseze deprinderile tehnice specifice modelajului.	- să pregătească materialul de modelat (lut, plastilină, cocă) prin frământare, rupere; - să modeleze prin mișcarea translativă a palmelor față de planșetă, împreunarea capetelor prin lipire, adâncire, apăsare, aplatizare, mișcare circulară; - să redea forme de dimensiuni și culori diferite prin aplicarea unor tehnici alternative ale modelajului; - să coopereze în realizarea unor lucrări plastice mai complexe.
2. Realizarea unor corespondențe între diferitele elemente de limbaj plastic, forme și obiecte din mediul înconjurător.	Natură	Să recunoască elemente ale limbajului plastic și să diferențieze forme și culori din mediul înconjurător.	- să observe culori, puncte, linii, forme în mediul înconjurător; - să diferențieze culori după criterii asociate unor aspecte din mediul apropiat; - să identifice punctul mare (rotund), mic, des, rar, suprapus, contopit; - să compare linii: drepte, orizontale, verticale, curbe, frânte, modulate, (groase, subțiri), spiralate, întrerupte; - să diferențieze forme de obiecte, oameni, animale, plante, forme geometrice.
	Artă	Să cunoască și să diferențieze materiale și instrumente de lucru;	- să denumească materiale și instrumente de lucru pentru desen, pictură, modelaj (hârtie, carton, plastilină, faianță, sticlă, tablă, pic, tempera, creion, pensulă, cretă);

		Să recunoască și să aplice reguli de utilizare a acestora.	- să sesizeze caracteristicile și transformările materialelor în timpul lucrului; - să aplice reguli de utilizare a materialelor și instrumentelor, astfel încât să asigure protecția sănătății proprii și a celorlalți.
	Viața socială	Să utilizeze un limbaj adecvat cu privire la diferite activități plastice.	- să întrebuințeze în vorbire cuvinte și expresii specifice activităților artistico-plactice (șablon, amprentă, colaj, stropire, decupare, lipire, ștampilare, decolorare, hașurare, colorare, ștergere, suprapunere, apăsare, presare, îmbinare, rupere, frământare, adâncire, amestec); - să descrie acțiuni specifice tehnicilor folosite în cadrul activităților plastice.
3.Stimularea expresivității și creativității prin: desen, pictură, modelaj.	Desen	Să compună în mod original și personal spațiul plastic.	- să aplice în situații noi, tehnicile de lucru învățate pentru realizarea unor compoziții originale; - să elaboreze creații individuale și colective, cu/ fără temă dată; - să folosească elementele de limbaj plastic pentru decor.
	Pictură	Să interpreteze liber, creativ, lucrările plastice exprimând sentimente estetice.	- să descopere semnificația lucrărilor din analiza culorilor, a formelor, a liniilor; - să descrie lucrările proprii sau ale celorlalți copii, ținând seama de aspectul lor și de sentimentele pe care acestea le trezesc în sufletul copilului; - să exprime ceea ce simte privind tablouri, fotografii artistice, albume de artă; - să propună posibilități de valorificare a lucrărilor (expoziții, aniversări, concursuri).
	Modelaj	Să recunoască forma sculpturală tridimensională (statuie, monument).	- să creeze forme și modele noi prin îmbinarea elementelor de limbaj plastic; - să participe la crearea cadrului estetic specific ambiental;

			- să modifice modelul dat prin adăugire, eliminare sau restructurare; - să utilizeze cu abilitate manuală toate tehnicile de modelare învățate pentru redarea unor forme din natură.

Particularități psiho-fizice ale copiilor preșcolari

Competențe specifice - Grupa mică (3-4 ani)

- să-și formeze mișcări coordonate ale mâinii;
- să țină corect creionul, pensula în mână;
- să redea mișcări sigure, precise cu degetul, creionul sau creta pe diferite suprafețe;
- să traseze linii în diferite direcții;
- să schițeze sumar, obiecte având forme foarte simple prin combinarea diferitelor linii orizontale, verticale, oblice, curbe închise, deschise;
- să întrebuințeze adecvat culorile de bază;
- să-și formeze deprinderea de a colora prin hașurare, diferite forme în spații limitate;
- să plaseze desenul, conform indicațiilor educatoarei.

Competențe specifice - Grupa mijlocie (4-5 ani)

- să redea obiecte de formă pătrată, rotundă, dreptunghiulară, triunghiulară;
- să redea obiecte simple, din mediul înconjurător, utilizând corespunzător ustensilele, materialele, tehnicile de lucru specifice: dactilo-pictură, pensula, tempera, guașe etc.;
- să manifeste interes pentru folosirea în lucrările proprii a liniilor în culori combinate;
- să redea plastic obiecte, ființe, fenomene simple, statice și în mișcare;
- să facă apel la imaginația creatoare pentru redarea unor scene, idei desprinse din povești și povestiri;
- să-și formeze deprinderea de-a desena și picta pe diferite materiale: hârtie, lemn, faianță, sticlă, asfalt, lut etc.;
- să manifeste independență în acțiune, perseverență în realizarea lucrărilor;
- să-și formeze deprinderea de a îmbina liniile, formele și figurile geometrice cunoscute pentru redarea unei compoziții proprii;
- să coopereze cu alți colegi în realizarea unor lucrări colective;
- să-și exerseze spiritul critic și gustul estetic în evaluarea lucrărilor proprii și ale colegilor din grupă sau din grădiniță.

Competențe specifice - Grupa mare (5-6 ani)

- să redea o compoziție plastică organizată, expresivă, ținând cont de dimensiune, formă, proporții, accentul de culoare, dominanta de culori calde, redarea mișcărilor;
- să exprime clar, liber, spontan, impresiile, emoțiile și sentimentele trăite în diferite situații din viață;
- să-și exerseze gândirea și imaginația creatoare în alegerea și realizarea subiectelor artistico-plastice: fluentă, flexibilitate, originalitate;
- să realizeze coordonarea senzorio-motrică, prin utilizarea tehnicilor specifice de mână a instrumentelor, materialelor puse la dispoziție;
- să orneze, decoreze obiecte, folosind elemente grafice, linii ondulate, frânge;
- să redea scene din povești cu o temă anume sau peisaje din natură;
- să aplice spiritul de ordine și acuratețe, atât în desfășurarea lucrării, cât și după terminarea lucrului;
- să exerseze tehnica specifică scrierii: reducerea intensității de apăsare a instrumentului de scris, ținerea corectă a acestuia în mână, poziția corectă la masa de scris, respectarea distanței ochi-mână-suport de lucru;
- să cunoască valoarea și frumusețea unor opere de artă plastică din patrimoniul național și universal;
- să-și dezvolte spiritul critic și autocritic în analizarea lucrărilor proprii și ale altor copii.

Metode utilizate în predarea activităților artistico-plastice

Metoda explicației

Datorită faptului că atenția voluntară și atenția distributivă a copiilor este redusă ca volum, explicația prelungită ca durată va fi inefficientă și va determina apariția fenomenului de oboseală. De aceea, este bine ca explicația să fie gândită anterior și să fie concisă.

De asemenea, pentru ca noul subiect să trezească interesul copiilor, poate fi însoțită de prezentarea unor albume, fotografii, planșe sau modele naturale.

Metoda demonstrației

Această metodă utilizează materiale intuitive pentru ilustrarea temei abordate și pentru clarificarea scopului urmărit.

Eficiența ei crește dacă educatoarea se organizează astfel încât copiii să fie implicați concomitent, atât în perceperea demonstrației, cât și în aplicarea practică a celor demonstrate.

Metoda exercițiului

Metoda exercițiului este foarte des utilizată, fiind și cea mai eficientă, pentru că stopează procesul de verbalizare, de teoretizare, dezvoltă capacitatea copiilor de a munci organizat și de a transpune în imagini grafice, observațiile.

Această metodă menține treaz interesul copiilor și sporește spiritul de independență, cu atât mai mult cu cât exercițiile pot fi prezentate într-o varietate de forme.

Aceste exerciții vor fi gradate, încadrându-se în acumulările anterioare; de fiecare dată, vor aduce un plus de noutate.

Metoda observației

Este utilizată în cazurile în care cunoștințele pot fi desprinse de copii în urma cercetării unui material intuitiv sau din analiza unor exemple concrete.

Metoda dialogului dirijat

Această metodă deplasează centrul de greutate de la întrebările cu caracter de orientare, la cele cu caracter de investigare, cercetare, după principiul conexiunii inverse, înlăturând monotonia.

Educatoarea prezintă copiilor opere de artă, desene sau imagini din albume, prin care copiii pot să se familiarizeze cu unele tehnici de lucru și de utilizare a acestora, în organizarea compoziției plastice.

Pregătirea activităților artistico-plastice

Pregătirea activităților se concretizează în următoarele direcții:

- Studiarea Curriculumului preșcolar și a Metodicii predării activităților artistico-plastice;
- Întocmirea planificării anuale și semestriale;
- Întocmirea proiectului de activitate;
- Organizarea muncii cu întreaga grupă de copii;
- Folosirea rațională a timpului afectat fiecărei etape a activității.

Studiarea Curriculumului din grădiniță și a metodicii activităților artistico-plastice

Curriculumul preșcolar îi indică educatoarei totalitatea sarcinilor pe care le are de realizat în activitatea cu copiii, iar metodică disciplinei o sprijină atât în înțelegerea conținutului fiecărei sarcini, cât și în cunoașterea modului și a căilor de rezolvare practică a acestora.

Întocmirea planificării anuale și semestriale

În planificarea anuală și semestrială, educatoarea trebuie să definească locul fiecărei teme, în funcție de următoarele cerințe:

- stabilirea locului fiecărei activități în cadrul activităților integrate se face în raport cu gradarea crescândă a cerințelor și efectuarea diferitelor operațiuni necesare pentru realizarea temei respective. Astfel, activitățile cu un conținut mai simplu vor fi urmate de activități în care copiii sunt solicitați mai intens, respectând, în felul acesta, principiul accesibilității.

- asigurarea corelației între activitatea de desen și celelalte activități organizate în grădiniță; activitatea conștientă pe care trebuie să o desfășoare copilul în timpul desenului este condiționată de cunoașterea diferitelor obiecte, înainte ca acestea să fie desenate;

- spre exemplu, activitățile de observare trebuie să preceadă temele cu același subiect prevăzute la desen; respectarea acestui obiectiv permite susținerea reciprocă în obținerea unor rezultate cât mai eficiente;

- pregătirea anticipată a materialului didactic și a ustensilelor care vor fi folosite în realizarea diferitelor teme.

Întocmirea proiectului de activitate

În elaborarea proiectului de activitate, educatoarea trebuie să respecte următoarele cerințe:

- formularea clară a obiectivului didactic: îmbinarea laturii instructive cu cea educativă;
- în funcție de sarcina educativă, educatoarea trebuie să stabilească volumul de priceperi și deprinderi pe care și le propune să le formeze; acest volum este stabilit în raport cu etapa procesului de formare a diferitelor deprinderi și cu posibilitățile copiilor din grupă;
- realizarea laturii emoționale, în funcție de tema propusă: dorința de a munci, educarea trăsăturilor pozitive de voință și caracter, cultivarea unor sentimente implementate de specificul temei;
- stabilirea conținutului fiecărei etape a activității integrate; acest conținut al fiecărei etape a activității integrate se stabilește, în funcție de temă, de scopul didactic și de nivelul copiilor, prevăzându-se succesiunea operațiunilor care vor fi executate de copii;
- alegerea metodelor și procedeele corespunzătoare fiecărei etape a activității, acestea fiind corelate cu particularitățile de vârstă ale copiilor de 3 - 6 ani.

Cerințe în elaborarea modelului executat de educatoare

Acest model constituie materialul didactic prin care copilul este pus în contact direct cu imaginea pe care o va desena, fiind familiarizat și cu mijloacele și tehnicile de realizare. Modelul educatoarei trebuie să respecte următoarele cerințe didactice:

- în realizarea acestuia, trebuie utilizat materialul pe care-1 vor folosi și copiii în timpul activității;
- modelul trebuie executat în întregime, cu aceleași tehnici care vor fi solicitate și din partea copiilor în activitatea respectivă;
- acest model trebuie să fie estetic, respectându-se, în mod obligatoriu: armonizarea culorilor, a formelor, a mărimilor, a tehnicilor utilizate, a proporției și a simetriei diferitelor elemente.

În partea introductivă a proiectului de activitate, se stabilesc elementele comune oricărui proiect didactic: *data, grupa, felul activității, tema, scopul, obiective operaționale, metode și procedee, material didactic, durata.*

În partea a doua a proiectului didactic, se dezvoltă conținutul acestuia, indicându-se în mod concret desfășurarea diferitelor etape, potrivit structurii lor specifice.

Momentele activității în funcție de temă:

- **Activitatea cu tema dată de către educatoare**, cuprinde: *introducerea în activitate, anunțarea temei și prezentarea modelului, intuirea materialului, demonstrarea și explicarea temei, executarea temei de către copii, încheierea activității.*
- **Activitatea cu tema aleasă de către copii**, cuprinde: *introducerea în activitate, anunțarea temei, executarea temei de către copii, încheierea activității.*

Organizarea muncii cu întreaga grupă de copii, stimularea activității individuale

Calitatea însușirii unei deprinderi artistico-plastice depinde de modul în care educatoarea reușește să activeze întreaga grupă de copii, pentru ca aceștia să participe efectiv la executarea lucrării, în același timp, aplicând și activitatea independentă în finalizarea lucrării.

Folosirea rațională a timpului alocat fiecărei etape a activității

Pentru a stabili un ritm normal în desfășurarea activității, este necesar să se stabilească durata fiecărei etape. Dat fiind caracterul acestei activități, etapa cu durata cea mai mare trebuie să fie cea destinată executării propriu-zise a lucrării de către copii.

De asemenea, în timpul activității, pentru a crea o atmosferă mai dinamică și pentru a trece ușor de la o etapă la alta, educatoarea poate utiliza cu succes o serie de tranziții și rutine zilnice.

Elemente de limbaj plastic – Pictură și desen

Punctul - Contactul instrumentului de lucru (creion, carioca, pensulă, deget) cu spațiul plastic

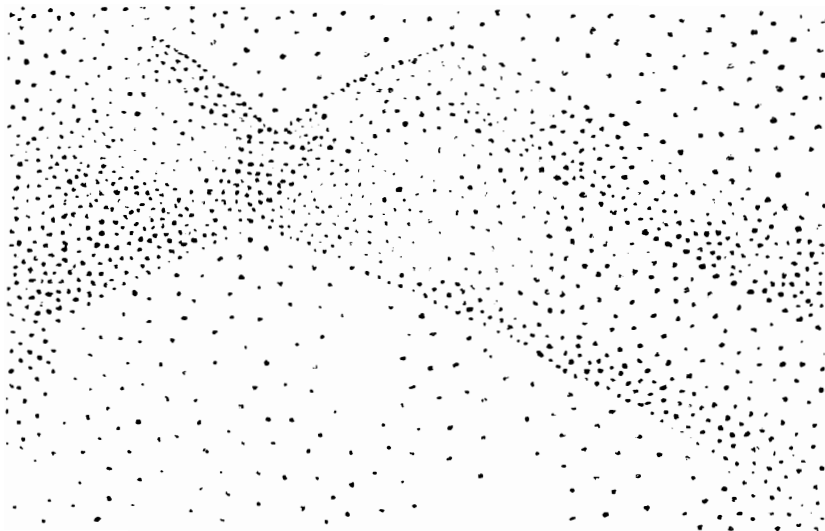

Fig. 1 Dealuri

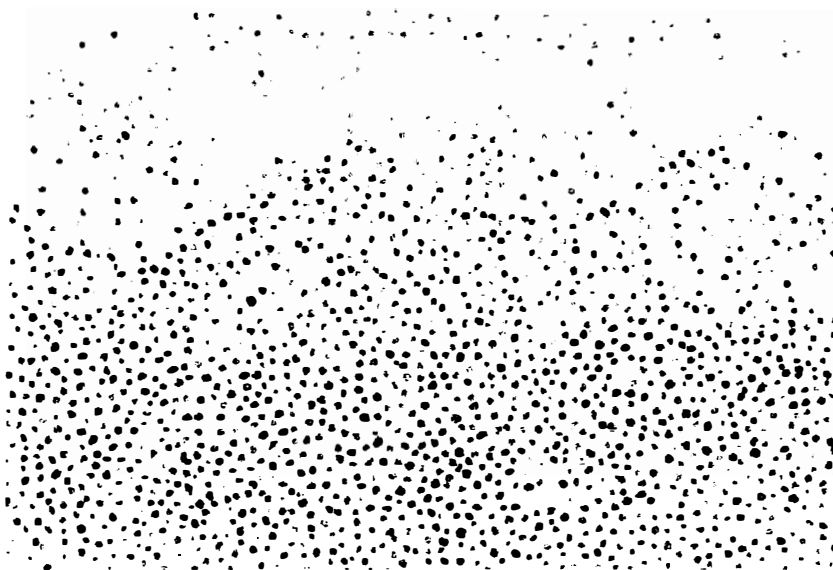

Fig. 2 Munți

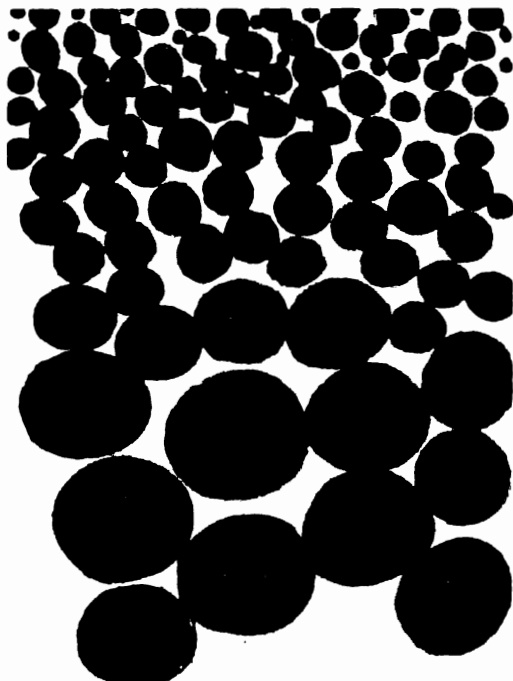

Fig. 3 Maci

Linia - Urma lăsată de un punct în mișcare

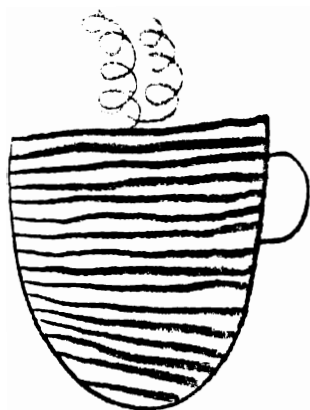

Fig. 4 Cana cu ceai

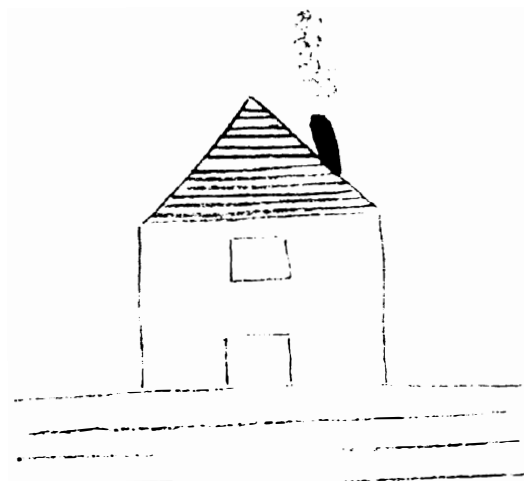

Fig. 5 Casă

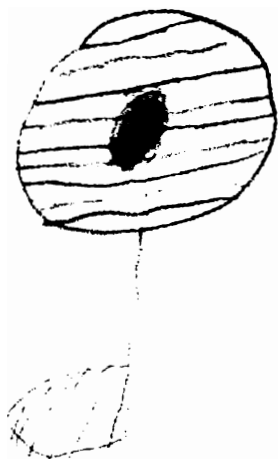

Fig. 6 Crizantema

Fig. 7 Crizantema

Fig. 8 Iarba

Fig. 9 Marea

Fig. 10 Poveste

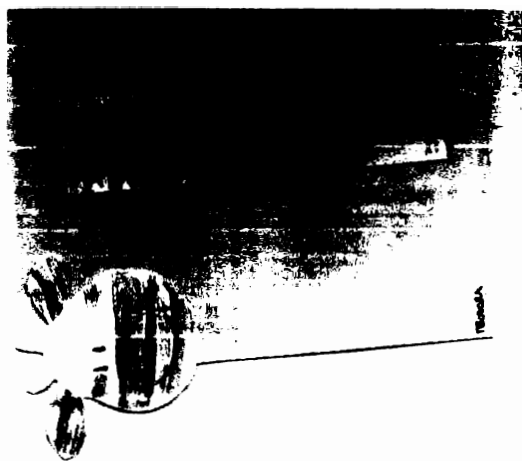

Fig. 11 Semne de carte

Fig. 12 Iarna cu mănuși de puf

Fig. 13 Copacul

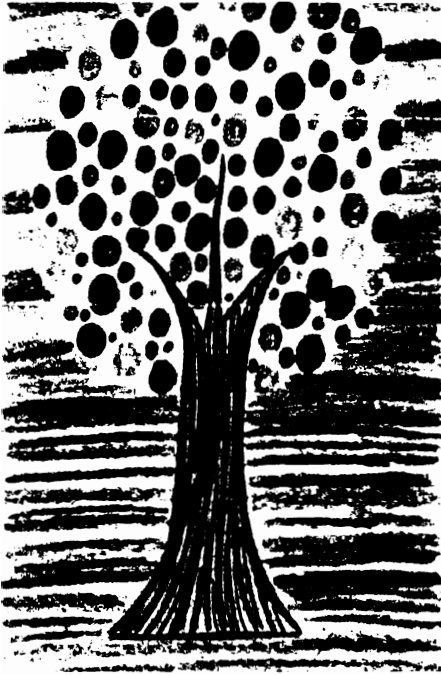

Fig.15 Copacul

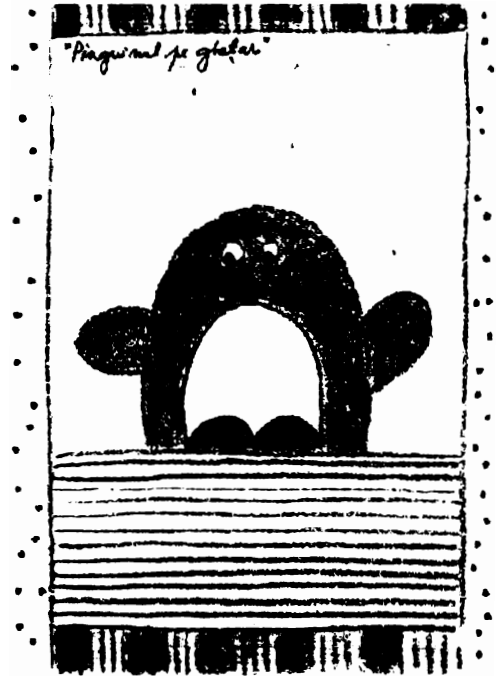

Fig.15 Pinguinul pe ghețar

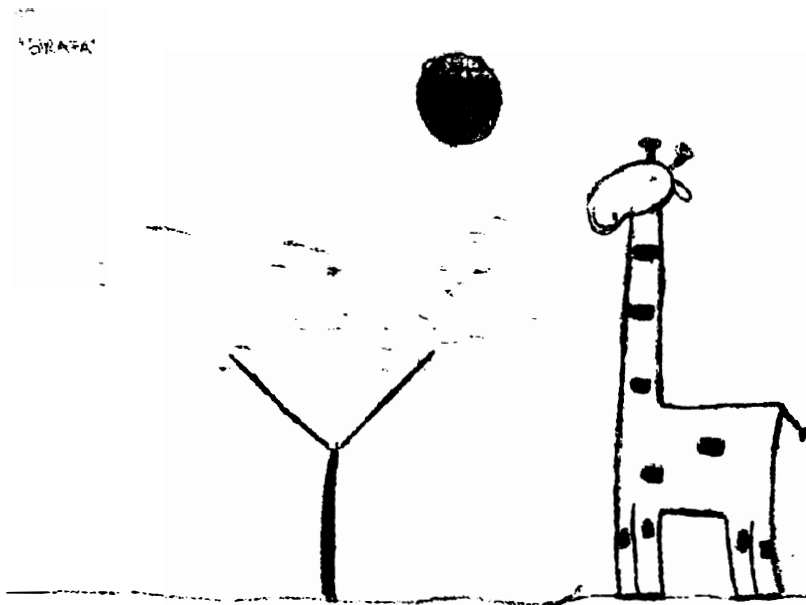

Fig.16 Girafa

Pata de culoare - O densitate de linii sau puncte foarte apropiate între ele, care, accidental, se pot suprapune

Fig. 17 Iarba

Fig. 18 Bradul de Crăciun

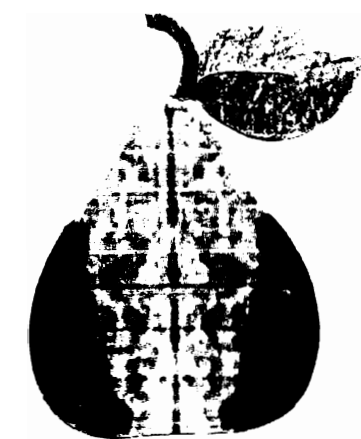

Fig. 19 Para

Forma elaborată - Spațiul delimitat de o linie continuă închisă.

Fig. 20 Primăvara

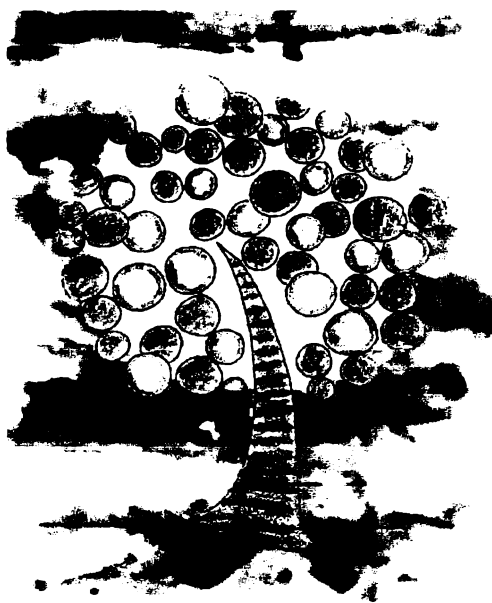

Fig.21 Copacul

Exemple de tehnici și procedee de lucru

Elemente de limbaj plastic	Sugestii de teme	Tehnici, procedee de lucru	Materiale	Grupa
Punctul	<i>Căpșuni; Nasturi; Fulgi de zăpadă; Globuri; Mărgele; Muguri pe pom; Rochița cu buline; Pistruii fetei; Constelații; Dealuri din puncte; Munți din puncte; Girafa; Joc din puncte.</i>	Trasare de puncte mici, mari, spontane sau ordonate, goale, pline. Aplicarea punctelor prin tehnici de pictură; Realizarea de compoziții grafice figurativ-decorative; Dispunerea dirijată a punctelor de mărimi și culori diferite.	Creioane colorate; Pensule de diferite grosimi Acuarele; Bețișor; Hârtie ;	Grupa mică; Grupa mijlocie; Grupa mare;
Linia dreaptă	<i>Ne jucăm cu linii; Drumuri; Urme pe gheață; Fire de iarbă; Plouă; Gard; Frunza; Cana cu linii; Arici; Copac din linii; Casa din linii; Floare din linii; Ghiveci cu linii; Ploaie cu vânt; Câmp cu iarbă din linii; Copac; Tufe cu linii; Marea liniștită; Tehnici cu linii; Umbreluțe colorate; Daruri pentru cei dragi; Șervețele; Covoraș cu modele;</i>	Trasare spontană, realizată liber de către copii; Orientarea și poziționarea liniei drepte în spațiul pictorial; Ordonarea, condensarea și dispersarea de linii în spațiul plastic; Linii subțiri, groase, nuanțe. Compoziții grafice figurativ-decorative; Tehnici de hașurare și colorare; Degradul de culoare; Compoziții grafice decorative ornamentale realizate din linii drepte;	Acuarele; Ceracolor; Pensule de diferite grosimi; Creioane colorate; Hârtie; Carton;	Grupa mică; Grupa mijlocie; Grupa mare;

	<i>Semne de carte cu linii.</i>			
Linia curbă	<i>Ne jucăm cu linii; Ghemul pisicii; Fumul; Firul de telefon; Bate vântul; Scoica; Umbreluța cu mâner; Copăcelul din linii în spirală; Părul fetei; Căsuța din linii în spirală; Fructe; Buchete de flori; Câmp cu grâu și maci; Valuri agitate; Flori, frunze; Puișori cu ou; Veverița; Soarele răsare din mare; Aurora boreală; Covor de frunze ruginii.</i>	Exersarea spontană și dirijată a liniei curbe deschise, bucla, nodul, spirala, bastonașul, ondulată; Tehnici de combinare a culorilor; Sugerarea prin culoare a efectelor termice (culori calde, culori reci); Obținerea de noi culori prin suprapunere; Fuziune a culorilor pictând pe suprafața uscată/umedă;	Creioane colorate; Ceracolor; Acuarele; Pensule de diferite grosimi; Hârtie; Carton; Burete;	Grupa mică; Grupa mijlocie; Grupa mare;
Puncte și linii	<i>Ne jucăm cu puncte și linii; Combinății de puncte și linii; Artificii; Crizanteme; Stropi pe geam; Obiecte de folclor; Flori de primăvară; Mămăruța; Copacul din puncte și linii; Pinguinul; Savana; Băiatul și fetița.</i>	Exersarea spontană și dirijată a punctului și liniei prin diferite tehnici; Obținerea întâmplătoare de linii drepte, curbe prin suflarea cu paiul asupra petei de culoare; Realizarea de compoziții decorative și ornamentale.	Creioane colorate; Ceracolor; Acuarele; Pensule de diferite grosimi; Pai; Hârtie; Carton.	Grupa mică; Grupa mijlocie; Grupa mare;
Combinății	<i>Brăduleț împodobit; Zâna primăverii;</i>	Realizarea de compoziții combinând două sau mai multe tehnici sau	Acuarele; Pensule de diferite grosimi;	Grupa mijlocie; Grupa mare;

	<i>Copacul;</i> <i>Fluturi;</i> <i>Para;</i> <i>Obiecte din folclor;</i> <i>Simfonia toamnei;</i> <i>Animale fantastice.</i>	elemente de limbaj plastic; Pictarea unei suprafețe cu acuarele și suprapunerea unui element realizat cu ceracolor; Pictarea pe suprafață unor vase de lut, ceramică, sticlă; Completarea prin adăugare a unei compoziții de către mai mulți copii.	Hârtie; Carton; Bețișor.	

Materiale, tehnici și procedee de lucru pentru modelaj

Materialul întrebuițat

În activitățile de modelaj se întrebuițază ca material:

- Plastilina de diferite culori (se va alege o plastilină pe care este specificat nontoxică);
- Planșeta din lemn sau carton (suficient de mare pentru a permite să se lucreze comod fără a împrăștia plastilina);
- Instrumente ajutătoare din plastic sau lemn, netăietoare și rotunjite, special confecționate pentru lucrul cu plastilina dar care au aspect de cuțit, creion ascuțit, pieptene etc.;
- Diferite accesorii.

La grupa mică

1. Plastilina se dă copiilor direct pe planșetă atunci când lucrează cu o singură bucată.
2. Plastilina se dă copiilor în coșulețe atunci când li se cere realizarea unui model ce are mai multe părți componente. Împărțirea pentru părțile componente ale obiectului de modelat o face educatoarea.
3. Se recomandă să se dea copiilor bucăți mici pentru a avea suficientă putere ca să o frământă și modeleze.

Accesoriile se întrebuițază mai ales la grupa mică, pentru a completa părțile pe care copiii nu sunt capabili să le redea încă cum ar fi: mătura omului de zăpadă, pălăria omului de zăpada, picioarele unui puișor etc.).

La grupa mijlocie și mare

1. Plastilina se dă copiilor direct pe planșetă. Copiii lucrează din întreg și își împart singuri plastilina pentru părțile componente.
2. Plastilina se poate da și în coșulețe când li se cere să lucreze cu mai multe culori.

Instrumentele ajutătoare sunt folosite pentru a reda prin zgâriere, presare, imprimare, elemente de amănunt cum ar fi: blana unui animal, părul unui copil, nasturii unei haine etc.

Tehnici elementare de modelaj

- *Tasarea*: turtirea între palme și planșetă;
- *Amprentarea*: folosirea unui obiect mic la apăsare;
- *Mișcarea translatorie*: între palmă și degetele așezate față în față sau între palmele așezate față în față;
- *Adăugire*: adăugarea de material;
- *Eliminare*: scoaterea surplusului de material;
- *Rupere*: desprinderea unei cantități de material;
- *Aplatizarea*: presarea pe planșetă;
- *Mișcare circulară*: între palmele așezate față în față, între degete, între palmă sau degete și planșetă;
- *Prin apăsare*: cu degetele, cu palmele;
- *Incizare*: folosirea unui vârf tocit;
- *Prin adâncire*: cu degetul mare, cu degetul arătător.

Ilustrarea prin imagini

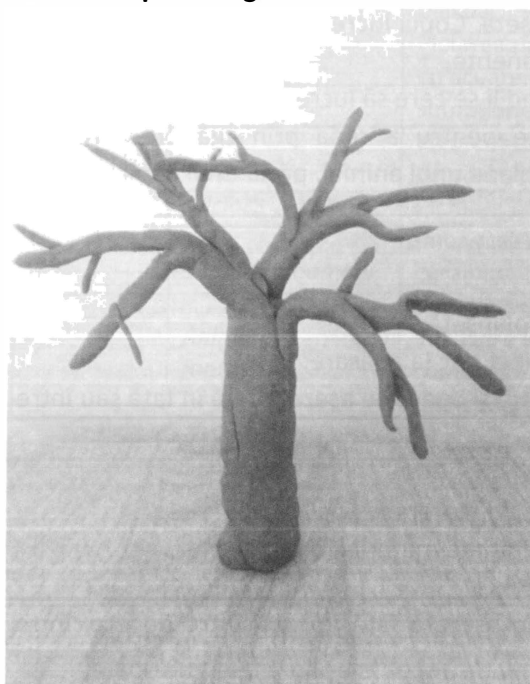

Fig.1 Copacul

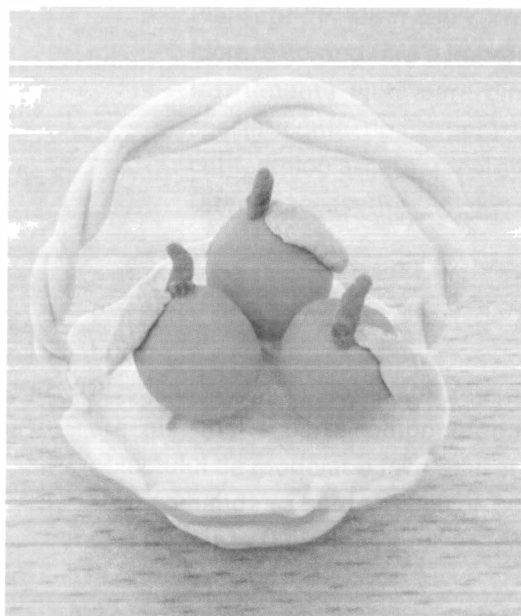

Fig .2 Coș cu mere

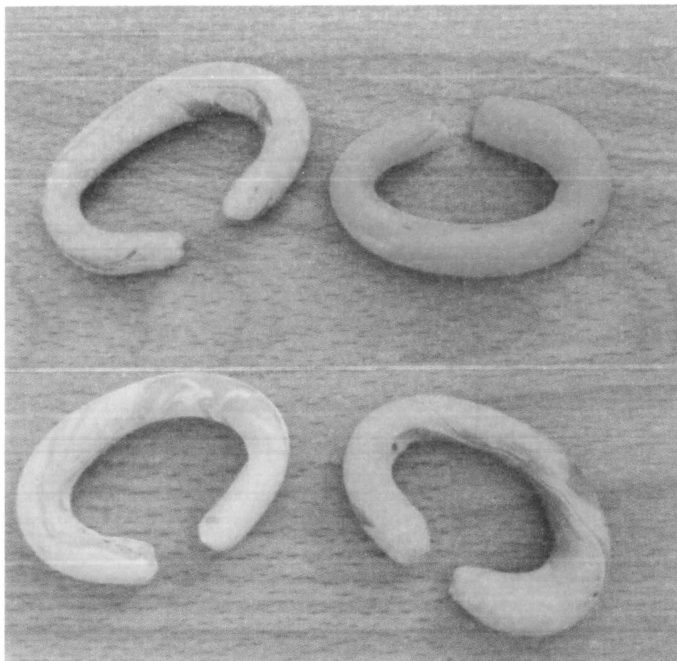

Fig.3 Covrigei

Fig.4. Firimituri

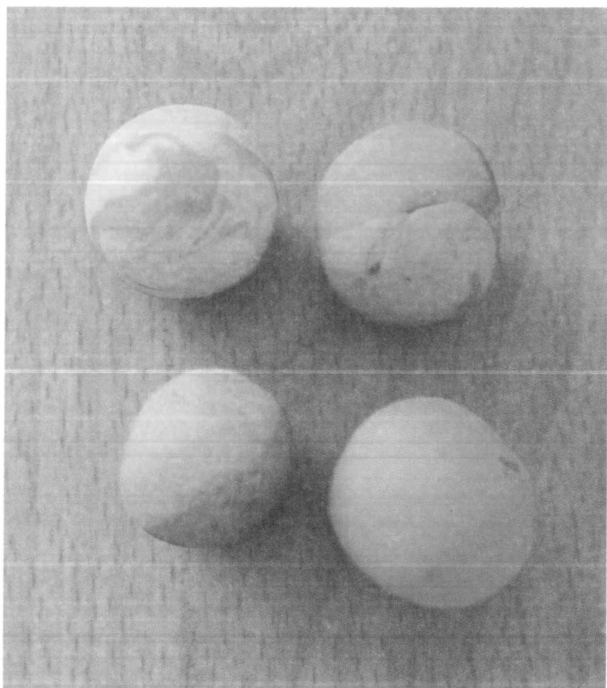

Fig.5 Mingi colorate

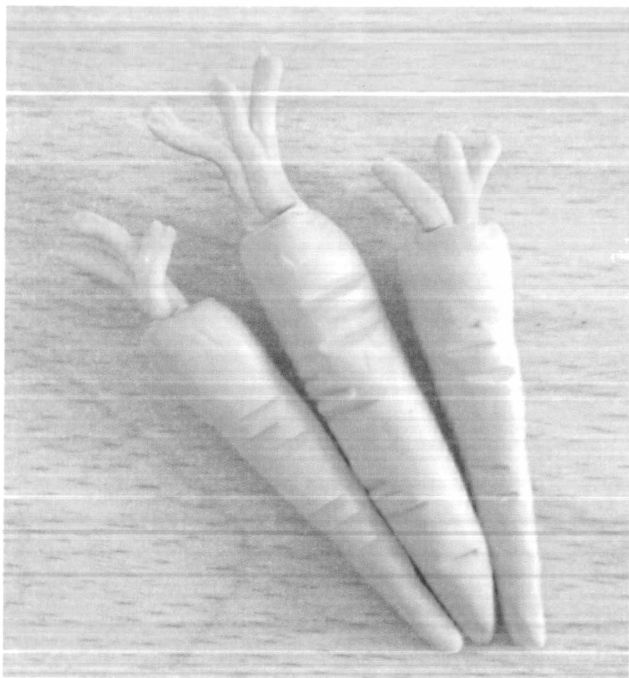

Fig.6 Morcovi

Fig. 7 Om de zăpadă

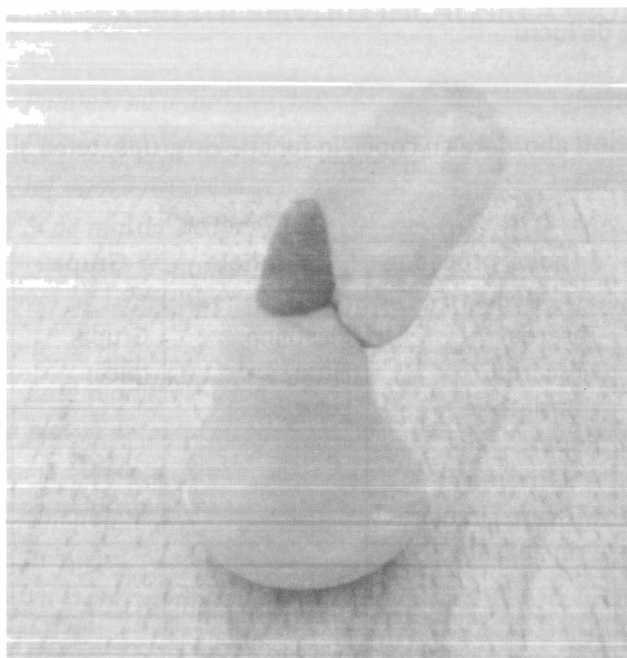

Fig.8 Para

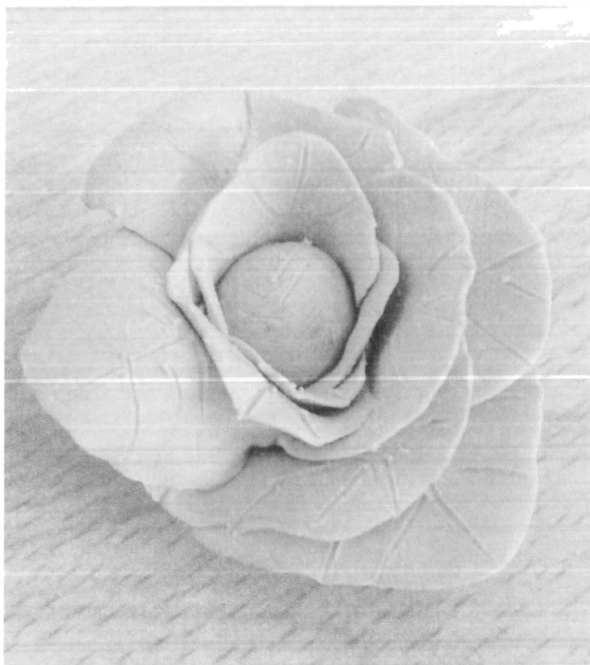

Fig.9 Varza

Exemple de tehnici și procedee de lucru

Tematica modelajului

Enumerăm câteva teme care pot fi abordate cu copiii, în funcție de grupă, temă și subtemă.

Modalitate de realizare	Sugestii de teme	Tehnici, procedee de lucru	Materiale	Grupa
Tridimensională	<i>Firimituri, Clătita, Cârânciori pentru Grivei, Bețișoare, Râme, Covrigei, Mingea, Mărul, Para etc.</i>	Tasarea Mișcarea translativă Rupere Aplatizarea Mișcare circulară Prin apăsare	Plastilină, Fimo, Lut etc.	Grupa mică;
Tridimensională	<i>Mărgele, Omul de Zăpadă, Farfuria,</i>	Tasarea Amprentarea Mișcarea	Plastilină, Fimo, Lut etc.	Grupa mijlocie

	<i>Coșuleț cu mere, Coșuleț cu cireșe etc.</i>	translatorie Eliminare Rupere Aplatizarea Mișcare circulară Prin apăsare Prin adâncire		
Tridimensională	<i>Copacul, Iepurașul, Câinele, Pisica, Stropitoarea, Legume, Fructe etc.</i>	Tasarea Amprentarea Mișcarea translatorie Adăugire Eliminare Rupere Aplatizarea Mișcare circulară Prin apăsare Incizare Prin adâncire	Plastilină, Fimo, Lut etc.	Grupa mare

EXERCIȚII PENTRU ÎNCĂLZIREA MUȘCHILOR MICI AI MÂINII

1.

*Palmele eu le-am deschis,
Pumnișorii i-am închis,
Iar apoi îi răsucesc
Și pe masă ciocănesc.
Degetele le întind
Cu ele la pian eu cânt.*

2.

*Batem palmele ușor,
Batem palmele cu zor!
Un, doi, trei,
Un, doi, trei.*

3.

*Eu strâng pumnii și-i desfac,
Degetelor fac pe plac,
Un, doi, un, doi,
Toți suntem acum vioi.*

4.

*La pian acum cântăm,
Liniște, să ascultăm!
Plic-plac, plic-plac
Melodiile îmi plac.*

5.

*Plouă ușor, să auzim,
Cu vârful degetelor masa lovim,
Plouă mai tare, ploaia tot vine,
Lovim cu degetele bine.*

6.

*Tună departe, tună acum,
Batem cu pumnii: bum, bum, bum!
Vreme frumoasă s-a făcut,
Un curcubeu a apărut.
Noi brațele ușor rotim
Și norișorii îi gonim.*

7.

*Mâna lebădă o fac,
Care dă mereu din cap,
Lebedele-n jos privesc,
Mâinile eu le rotesc.*

8.

*Plouă, plouă ne-ncetat,
Vârful degetelor bat,
Degetele-mi sunt petale,
Se deschid ca la o floare.*

9.

*Un arici cu țepii mici,
A plecat după furnici.
Țepii el și-a ridicat
Și căpușorul și-a rotat,
Vai, vai, ce arici,
Ce arici cu țepii mici!*

10.

*Ne jucăm, ne jucăm,
Coatele noi le mișcăm,
Ștergem tabla uite-așa,
Să putem frumos lucra.*

11.

*Freacă, freacă palmele,
Mișcă, mișcă degetele,
Atinge-le, atinge-le unul câte unul,
Închide, deschide, închide pumnul!*

12.

*Degetele eu le-am răsfirat,
Spre stânga sau spre dreapta mea,
Le mișcăm noi, uite-așa!*

13.

*Bate, bate, bate palmele
Învârte, învârte mâinile,
Înoată, înoată ca un peștișor,
Zboară, zboară, fluturaș ușor.*

14.

*Am frumoase degetele,
Astăzi voi lucra cu ele.
Da, da, da, chiar așa,
Astăzi frumos vom lucra!*

PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ

Grupa: mijlocie

Tema anuală de studiu: Cu ce și cum exprimăm ceea ce simțim?

Tema proiectului : „Portretul Primăverii”

Tema săptămânii : „Primăvara și culorile ei”

Tema activității: „Albinuța Susi și grădina lalelelor”

Tipul activității: Activitate integrată (DLC+DEC+DȘ)

Scopul activității: dezvoltarea capacității de exprimare orală, înțelegerea și utilizarea corectă și creativă a semnificațiilor structurilor verbale orale, realizând corespondențe cu diferitele tehnici de lucru specifice activității de educație plastică (tehnica hașurii, tehnica hașurii cu creionul prin folosirea de linii uniforme).

Activități pe domenii experiențiale

Domeniul limbă și comunicare:

Susi și grădina lalelelor - poveste creată

Domeniul estetic și creativ:

Lalele în culori - desen

Domeniul știință:

Ariciul Țepișor și lalelele - joc didactic

Obiective operaționale:

- să povestească momentele principale ale poveștii, pe baza imaginilor din cartea confecționată;
- să denumească elementele caracteristice anotimpului primăvara, pornind de la metoda interactivă *Diamantul*;
- să formeze grupe de obiecte după formă, cu ajutorul jetoanelor magnetice și a materialului individual;
- să așeze elementele grupelor în perechi, precizând unde sunt: *mai multe, mai puține, tot atâtea elemente*, cu ajutorul jetoanelor magnetice și a materialului individual;
- să raporteze cifra la cantitate și cantitatea la cifră, cu ajutorul jetoanelor magnetice și a materialului individual;
- să utilizeze corect instrumentele de lucru, creioanele colorate, valorificând exprimarea liberă a gestului grafic;
- să redea imaginea lalelelor utilizând linii în duct continuu, în diferite poziții,
- să aplice, tehnicile de lucru învățate (tehnica hașurii și tehnica hașurii cu creionul prin folosirea de linii uniforme), pornind de la situații noi,

Strategii didactice :

Metode și procedee didactice: povestirea, conversația, observația, explicația, demonstrația, turul galeriei, diamantul, munca în echipă, exercițiul.

Mijloace didactice: calendarul naturii, jetoane cu fenomene meteo, carte ilustrată și colorată, creioane colorate, broșe cu pălării, pălărie de paie, arici din pluș, cutii pictate din lemn, tablă magnetică, jetoane magnetice (aspecte caracteristice ale anotimpului primăvara, lalele, ghivece, arici, personaje din poveste), flipchart, jetoane magnetice cu cifre, carton colorat.

Forme de organizare a activității: frontal, individual

Durata : 1 zi

Centre de interes deschise/ Obiective propuse

Construcții: *Grădina lui Susi* – duplo

- să construiască gardul grădinii, utilizând piese duplo adecvate ;

Artă: *Ramă pentru tablou* – lipire

- să lipească rama desenului, armonizând piesele decupate.

Joc de rol: Micii grădinari – plantare de lalele

- să umple ghivecele cu pământ, pe baza explicațiilor;
- să planteze bulbii de lalele, utilizând instrumentele de grădinărit ;
- să ude bulbii de lalele, folosind corect stropitoarea;

Activități de dezvoltare personală/ Obiective propuse

Ariciul Țepișor și albinuțele – joc de mișcare

- să respecte regulile jocului, valorificând explicațiile primite;
- să execute mișcările specifice jocului, pornind de la comenzile primite;
- să manifeste interes pentru activitate, participând activ utilizând deprinderile însușite în diferite contexte.

Scenariul zilei

I. Întâlnirea de dimineață

Salutul: *Bună dimineața!*

Activitatea debutează cu salutul de dimineață: *Bună dimineața, copii!*

Așezați în semicerc, pe scăunele, copiii se vor saluta după regula: fiecare copil salută întregul grup, iar apoi își salută colegul din dreapta.

Prezența: *Câți suntem astăzi?*

Un copil va realiza prezența folosind pozele copiilor, aflate la Panoul de prezență. Pozele copiilor prezenți vor fi așezate în buzunarul din dreapta panoului de prezență, iar pozele copiilor absenți vor fi așezate în buzunarul din stânga panoului de prezență.

Calendarul naturii: *Cum este vremea astăzi?*

Copiii vor denumi și vor descrie aspecte ale anotimpului în care ne aflăm, vor recita poezia pentru luna aprilie și, în final, vor descrie vremea.

Calendarul va fi completat cu imaginile care reprezintă elementele descrise.

II. Captarea atenției pentru activitatea de învățare și anunțarea temei activității

Pornind de la Calendarul naturii, de la vremea caldă de primăvară, se anunță tema activității: *Albinuța Susi și grădina lalelelor*.

„Primăvara a trimis razele călduțe ale soarelui să încălzească pământul și a lăsat să cadă din nori primele picături de ploaie, a bătut în geamul căsuțelor și a trezit animalele din somnul lor de iarnă, iar apoi a umplut grădinile cu mireasma florilor și cu aroma legumelor.

În primul ei an de primăvară, albinuța Susi a început să descopere surprizele primăverii: ghiociei și lalelele din grădina florilor, ceapa verde și ridichile din grădina legumelor”.

Copiii vor povesti pe scurt, întâmplările albinuței Susi petrecute în grădina florilor și în grădina legumelor, pe baza cărților de povești create: *Ziua Mărțișorului, Susi în grădina legumelor*.

Prin metoda interactivă de grup *Diamantul*, copiii vor descoperi aspectele caracteristice anotimpului primăvara: vor dezlega ghicitorile și vor realiza diamantul primăverii.

GHICITORI

1. Anotimpul primăvara

*Zăpada s-a topit,
Ghiocelul a răsărit,
Pomul a înmugurit,
Ce anotimp a sosit? (Primăvara)*

2. Animal care hibernează

*Are corpul plin de ace,
De-l atingi, el ghem se face!
(Ariciul)*

*Zbor ușor din floare-n floare,
Tot polenul îl adun
Și în fagure îl pun. (Albina)*

3. Flori de primăvară

*Când zăpada se topește
De sub ea, el se zărește,
E firav și mititel
Și-are o floare clopoțel. (Ghiocelul)*

*Cupe albe, sângerii,
Galbene, roz, portocalii,
Stau pe lujere înfipite
Parc-ar fi niște făclii,
Hai, ghicește-le, de știi! (Laleaua)*

*Nu sunt mititică,
Dar sunt frumușică,
Galbenă sau albă-s eu,
Adunată mai mereu. (Narcisa)*

4. Legume de primăvară

*De ce mă verde se miră toți
Cum că i-au crescut mustăți?
(Ceapa verde)*

*Roșie cu plete-n vânt,
Crește numai în pământ,
De mâncare este bună
Dacă-mplinește o luna. (Ridichea)*

5. Vreme de primăvară

*Pic, pic, pic
Bate în geam
Și pe frunze și pe ram!
Cine ghicește
Spune, cum se numește? (Ploaia)*

III. Dirijarea învățării și obținerea performanței

În ușa sălii de grupă se va auzi un ciocănit, copiii vor descoperi sub o pălărie de paie cartea de povești creată de ei, *Susi în grădina lelelelor*.

Cu ajutorul tranziției:

Lalea dragă, din fereastră

Începe povestea noastră,

se va trece la distribuirea cărților de povești și a semnelor de carte, iar apoi la ascultarea poveștii create, *Susi în grădina lelelelor*.

Copiii vor urmări firul poveștii și imaginile corespunzătoare momentului povestit, vor răsfoi paginile cărții și vor utiliza semnul de carte.

Susi și grădina lelelelor

Într-o dimineață însorită de primăvară, îndată ce razele călduțe și jucăușe ale soarelui s-au arătat la geamul căsuței, albinuța Susi s-a trezit. Și-a spălat ochișorii cu roua proaspătă de pe firele de iarbă, a gustat din mierea dulce din cămară și s-a pregătit pentru o zi lungă și plină de muncă.

Sosise ziua mult așteptată: își planta grădina cu lelele.

Dar grădina ei nu avea să fie una obișnuită, cu straturi, ci una specială, cu multe ghivece, astfel încât, fiecare lalea urma să aibă propria ei căsuță, nu doar un loc pe stratul cu flori.

Prietena ei, Lili, i-a promis că îi va da multe ghivece, astfel încât grădina ei să fie plină cu lelele.

Și-a luat roaba și mai mult zburând decât mergând, a pornit voioasă spre căsuța lui Lili.

- Bună dimineața, Lili!

- Bună dimineața, Susi! Ce harnică ești! Nici nu a răsărit bine soarele, că te-ai și apucat de treabă!

Ți-am pregătit ghivecele, așa cum ți-am promis, haide, să te ajut să le așezi în roabă!

- Mulțumesc, Lili!

Lili a ajutat-o pe Susi să își pună ghivecele în roabă, iar apoi fiecare a pornit spre grădina ei.

Ajungând la căsuța ei, Susi a pus pământ în ghivece, a plantat bulbii de lelele, i-a stropit cu apă proaspătă de izvor și apoi a aranjat ghivecele lângă căsuță.

Acum grădina ei era gata și era așa de frumoasă!

Odată cu lăsarea nopții, obosită, Susi a adormit, visând grădina ei plină cu lelele.

Spre dimineață un zgomot ciudat și înfricoșător a trezit-o pe Susi din somnul ei dulce. Speriată, și-a dat seama că acel zgomot venea din grădina cu lelele.

- Oare ce se întâmplă?

A pornit încet înspre ghivecele cu lelele și mare i-a fost mirarea când a văzut că toate ghivecele erau distruse și unul dintre ghivece era acoperit cu o plapumă verde, de sub care răzbătea zgomotul asurzitor.

- Dar nu am plantat bulbi de lalele? se gândea Susi. Uite, de sub plapuma zgomotoasă apar și țepi, oare ce a crescut din acel bulb?

A ridicat încet plapuma și... mai întâi au apărut niște țepi, apoi o bulină mare și neagră și apoi... apoi capul ariciului Țepișor care dormea și sforăia îngrozitor de tare.

- Dar ce caută Țepișor în grădina cu lalele și de ce doarme tocmai în ghiveci și de ce mi-a distrus ghivecele și lalelele? s-a întrebat foarte supărată Susi.

- Țepișor, trezește-te!

Speriat, Țepișor a deschis larg ochii și a sărit din ghiveci.

- Ce s-a întâmplat? a întrebat Țepișor.

- Țepișor, de ce mi-ai distrus grădina cu lalele? Cum de te-ai gândit să îți faci culcușul tocmai în ghiveci? Eu știam că tu ai căsuța în scorbura copacului, împreună cu veverița Vera.

Și nu apucă Susi să termine tot ce avea de spus, că Țepișor începu să plângă și printre lacrimi îi explică lui Susi, cum de a ajuns să doarmă tocmai în grădina cu lalele.

Plouase mult cu o noapte înainte și scorbura lui fusese inundată, așa că rămase fără căsuță.

A pornit să își caute o altă scorbura sau măcar o buturugă, străbătuse cărările pădurii în lung și-n lat, dar toate pe care le găsisese erau deja ocupate de alte animale și de alte insecte. Noaptea se apropia, luna începea să își arate fața, iar el tot fără adăpost era și pe pământul încă rece nu putea să doarmă.

Deodată, la marginea pădurii, a zărit ghivecele și s-a gândit ca în acea noapte să se adăpostească într-unul din ele.

S-a cățărât în ghiveci, s-a acoperit cu plapuma și a adormit.

Având un somn agitat, Țepișor a răsturnat ghivecele cu bulbii de lalele, iar acum grădina lui Susi era distrusă.

- Ce pot să fac acum? Susi, te rog să mă ierți că ți-am distrus grădina! a spus Țepișor.

- Țepișor, haide, să mergem la prietena mea Lili, să o rugăm să ne dea alte ghivece și să refacem grădina, iar apoi îți vom găsi o altă căsuță, una adevărată.

Susi și Țepișor au mers la Lili și au rugat-o să îi ajute cu alte ghivece.

Lili a căutat ghivece, dar nu a găsit suficiente, așa că... Țepișor a pornit din nou la drum, dar de data aceasta, ca să găsească ghivece pentru grădina lui Susi.

La ușa sălii de grupă se va auzi un zgomot, copiii îl vor descoperi pe ariciul Țepișor, sub o pălărie de paie.

Acesta a venit să îi roage pe copii să îl ajute să refacă grădina lui Susi.

Fiecare copil va primi în piept o broșă sub formă de pălărie (pălărie galbenă, roșie și albastră). În funcție de broșele primite, copiii vor fi împărțiți în trei grupe:

1. Grupa *Pălăriilor galbene*

2. Grupa *Pălăriilor roșii*

3. Grupa *Pălăriilor albastre*

Pentru a-l ajuta pe ariciul Țepișor, fiecare grupă va avea de îndeplinit la centrele de interes câte o sarcină, prin rotație: să umple ghivecele cu pământ și să planteze bulbii de lalele, să construiască din piese *duplo* o grădină pentru ghivecele cu lalele și să realizeze prin lipire, rama pentru ultima pagină a cărții de povești.

Educatoarea va prezenta materialele, modul de lucru și sarcinile pentru fiecare centru. Se vor evalua lucrările copiilor prin metoda *Turul galeriei* și se va aprecia modul de lucru.

Cu ajutorul **tranziției** (*Pălăriuțe colorate,/ Ghiciți jocurile toate!/ La măsuțe ne-mpărțim/ Și la lucru noi pornim!*), copiii se vor îndrepta spre centrele de lucru - *Construcții, Artă și Joc de rol*.

După încheierea activității pe centre, cu ajutorul tranziției (*Să ai mâinile curate, / Bine-i pentru sănătate!/ Pe mâini ne-am murdărit,/ La chiuvetă am pornit!*), copiii se vor îndrepta spre baie.

Pe **tranziția Albina**, copiii se vor așeza la măsuțe:

<i>Vin albinele zorit,</i>	<i>Toți îmi spun să fiu și eu</i>
<i>Vin din depărtare,</i>	<i>Harnic ca albina!</i>
<i>Praf de soare aurit</i>	<i>Curcubeu din raza ta,</i>
<i>Au pe aripioare.</i>	<i>Pune-mi în căsuța mea,</i>
<i>Miere-n faguri strâng mereu,</i>	<i>O culoare fermecată</i>
<i>Forfotă-i stupina,</i>	<i>Și cu ea voi desena.</i>

Se realizează exerciții de încălzire a mâinilor:

*Un arici cu țepii mici
A plecat după furnici,
Țepii el și-a ridicat
Și căpșorul și-a rotat.
Vai, vai, ce arici, ce arici
Cu țepii mici!*

Copiii vor desena ultima pagină din povestea creată, *Susi și grădina lalelelor*, stabilind astfel finalul poveștii.

Imaginea va fi realizată pe cartonul a cărui ramă a fost lipită la Centrul Artă. Prin desen se va reda grădina cu lalele a albinuței Susi. Lalelele și soarele vor fi desenate cu ajutorul tehnicii hașurii și a tehnicii hașurii cu creionul prin folosirea de linii uniforme.

Activitatea continuă cu momentul de mișcare:

Coroana

*O coroană noi formăm,
Brațele să le mișcăm.
Sus, jos, sus, jos, sus, jos,
Stai!
Sus, jos, sus, jos, sus, jos,
Stai!*

*O coroană noi formăm,
Corpul să îl aplecăm.
Sus, jos, sus, jos, sus, jos,
Stai!
Sus, jos, sus, jos, sus, jos,
Stai!*

*O coroană noi formăm,
Pe genunchi să ne lăsăm,
Sus, jos, sus, jos, sus, jos
Stai!
Sus, jos, sus, jos, sus, jos,
Stai!*

*O coroană noi formăm,
Corpul să îl legănăm.
Stânga, dreapta, stânga, dreapta,
stânga, dreapta,
Stai!
Stânga, dreapta, stânga, dreapta,
stânga, dreapta,
Stai!*

Pe tranziția *Albina*, copiii se vor așeza la măsuțe:

*Vin albinele zorit,
Vin din depărtare,
Praful de soare aurit
Au pe aripioare.
Miere-n faguri strâng mereu,
Forfotă-i stupina,
Toți îmi spun să fiu și eu*

*Harnic ca albina!
Hai acum să ne-așezăm
La măsuțe, ne jucăm!
Să numărăm jetoanele
Și să formăm grupele!*

Cu ajutorul jetoanelor magnetice, copiii îl vor ajuta pe Țepișor să realizeze grădina cu lalele.

Copiii vor avea în coșulețe materialul individual, jetoane: arici, lalele, ghivece, cu ajutorul cărora vor îndeplini sarcinile propuse.

Aceleași sarcini vor fi rezolvate la tabla magnetică de un alt copil.

Copiii vor forma grupe de obiecte după formă (grupa aricilor, grupa ghivecelor, grupa lalelelor), apoi vor așeza în perechi elementele grupelor: grupa ghivecelor / grupa lalelelor; grupa aricilor / grupa ghivecelor, pentru a vedea unde sunt *mai multe, mai puține, tot atâtea*, iar apoi vor raporta cifra la cantitate și invers.

IV. Asigurarea retenției și transferului

Cu tranziția - *Lalea dragă, din fereastră/ Începe povestea noastră*, - se va trece la repovestirea poveștii create.

Fiecare moment al poveștii va fi redat cu ajutorul siluetelor magnetice.

Un copil va veni la tabla magnetică, va alege din cutie jetoanele pentru prima imagine din poveste și un alt copil va povesti secvența.

În același mod se va proceda cu următoarele trei momente din poveste.

În acest timp, copiii vor avea în față cartea confecționată și vor urmări modul în care copilul solicitat povestește, aducând completări.

Finalul poveștii, cel de-al patrulea moment, va consta în realizarea grădinii lui Susi cu ajutorul jetoanelor magnetice și a lalelelor utilizate la domeniul știință.

Fiecare copil va lua cele trei lalele și le va așeza pe tabla magnetică, în grădina lui Susi.

V. Încheierea activității. Aprecieri finale

După încheierea repovestirii se vor face aprecierile necesare finalului de activitate.

Aceasta se va încheia cu derularea jocului de mișcare *Ariciul Țepișor și albinuțele*.

Copiii-albinuțe vor fi așezați pe toată suprafața sălii, în poieniță. Unul dintre copii va fi numit ariciul Țepișor. În momentul în care conducătorul jocului pronunță cuvântul *albinuțe*, toate albinele se vor mișca în voie, prin poieniță. La auzul cuvântului *arici*, albinuțele vor ști că a sosit noaptea și vor dormi, rămânând nemișcate. În acest moment, ariciul începe să se plimbe printre albinuțe. Albinuța care se mișcă, va fi dusă în casa ariciului. Jocul se repetă după această formulă. Câștigă albinuța care a rămas ultima în poieniță. Această albinuță va lua locul ariciului Țepișor.

PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ

Grupa: mare

Tema anuală de studiu: Cu ce și cum exprimăm ceea ce simțim ?

Tema proiectului : „Portretul primăverii”

Tema săptămânii : „A-nflorit livada”

Tema activității: Poveste din livadă

Tipul activității : Activitate integrată (DLC+DS+DEC)

Scopul activității:

Dezvoltarea capacității de exprimare orală prin înțelegerea și utilizarea corectă și creativă a semnificațiilor structurilor verbale orale; consolidarea cunoștințelor privind anotimpul primăvara, realizând corespondențe cu diferitele tehnici de lucru specifice activității de educație plastică.

Activități pe domenii experiențiale – ADE

Domeniul limbă și comunicare:

Povestea din livadă – poveste creată

Domeniul știință - Activitate matematică:

Jocuri cu flori - joc didactic

Domeniul estetic și creativ

Prietenii livezii înflorite - desen

Obiective operaționale:

- să denumească elementele caracteristice anotimpului primăvara, pe baza hărții proiectului și a imaginilor din cărticică;
- să creeze întâmplările din poveste, pe baza imaginilor din cărticică;
- să raporteze cifra la cantitate și invers, cu ajutorul jetoanelor magnetice;
- să efectueze operații de adunări și scăderi în limitele 1-10, cu 1-2 unități, pe baza problemelor ilustrate;
- să compună și să descompună în limitele 1-10, cu ajutorul jetoanelor magnetice;
- să scrie cifrele în limitele 1-10, pornind de la modelul și explicațiile date;
- să redea prin desen personaje întâlnite în poveste, pornind de la modelul dat.

Strategii didactice :

Metode și procedee didactice: Povestirea, conversația, explicația, demonstrația, exercițiul, jocul.

Mijloace didactice: cărticica ilustrată și colorată, jetoane magnetice, flori cu cifre, arici, borcane cu miere, păsări, ursuleț, cățel, șoricel, albine, crenguțe, plicuri, coli de carton colorat, creioane colorate.

Forme de organizare a activității: frontal, individual

Durata : 1 zi.

Scenariul zilei

I. Întâlnirea de dimineață

Salutul: *Bună dimineața, flori de măr!*

Activitatea debutează cu acest salut de dimineață.

Copiii vor avea în piept flori de culoare roz, flori de măr. Fiecare copil va saluta grupul *florilor* și va spune care este cifra scrisă pe floarea sa. Copiii se vor reazeza în semicerc, grupându-se în funcție de cifra scrisă pe floarea din piept: 6, 7, 8, 9, 10. Se vor forma astfel cinci grupe.

Prezența: *Câți suntem azi?*

Activitatea continuă cu prezența.

Un copil va realiza prezența folosind pozele copiilor, aflate la panoul de prezență. Pozele copiilor prezenți vor fi așezate în buzunarul din dreapta panoului de prezență, iar pozele copiilor absenți vor fi așezate în buzunarul din stânga panoului de prezență.

Calendarul naturii:

Copiii vor denumi anotimpul și luna în care ne aflăm, vor recita poezia lunii aprilie, vor denumi ziua săptămânii în care suntem, vor stabili a câta zi din săptămână este și, în final, vor descrie vremea. Calendarul va fi completat cu imagini reprezentând elementele descrise.

II. Jocuri și activități didactice alese - ALA

Obiective operaționale:

- să coloreze imaginile din cărticică, pe baza modelului dat;
- să confecționeze semnul de carte, utilizând poansonul și desenul;
- să construiască căsuța din livadă, utilizând piese duplo și lego;
- să reconstituie imaginile – puzzle, pe baza imaginii model;
- să realizeze un peisaj de primăvară, cu ajutorul jetoanelor magnetice.

Centre de interes deschise

Biblioteca:

Poveste de primăvară – sortare de jetoane

Pomișori în culori - puzzle

Artă:

Semn de carte – confecționare (pansonare, desen);

Poveste din livadă - colorare

Construcții:

Căsuța din livadă – duplo, lego

Se va evalua munca la fiecare centru de interes prin metoda *Turul Galeriei*, iar copiii vor fi apreciați verbal, individual și colectiv.

Tranziții:

Curățenie

Pe sub podul de aur

Noi acum vom ieși

Și mânuțele noastre

Frumos le vom curăți.

Și pe fus înfășurat,

Dacă el din mână scapă,

Povestea o să-nceapă-ndată.

Curcubeul culorilor

Curcubeu din raza ta

Pune-mi în căsuța mea,

O culoare fermecată

Și cu ea voi desena. (Educație plastică)

A fost odată...

Povestea are fir bogat,

Cu ață roșie legat,

Activități de dezvoltare personală – ADP

Balada florilor - joc de mișcare cu text și cânt

Obiective operaționale:

- să respecte regulile jocului, pornind de la explicațiile date;
- să execute mișcările, pe baza comenzilor primite;
- să dea dovadă de interes pentru activitate, manifestând o participare activă.

III. Captarea atenției pentru activitățile de învățare dirijată

Se va derula o conversație pornindu-se de la întrebarea:

- *Ce se întâmplă cu copacii în anotimpul primăvara?*

Copiii îndrumați de educatoare și ajutați de informațiile imaginilor de pe harta proiectului, vor identifica pe rând răspunsurile:

- precizează apariția mugurilor pe crengile copacilor (unii copaci au doar muguri din care se vor forma frunzele, iar alți copaci, copacii fructiferi, au și muguri din care apar florile);
- denumesc părțile componente ale florii și rolul lor; explică noțiunea de polenizare și importanța albinelor, a fluturilor și a vântului în realizarea ei;
- stabilesc importanța uneltelor de grădinarit pentru o viață sănătoasă a copacilor.

IV. Anunțarea temei și obiectivelor activității didactice

Discuția cu copiii se va îndrepta spre momentul anunțării temei:

În această săptămână am realizat o cârtică, ale cărei imagini ne prezintă o poveste. Am stabilit împreună, că astăzi vom finaliza această cârtică.

Mai întâi, vom ilustra, prin desen, coperta cărții, iar apoi vom crea firul poveștii. Fiecare grupă (grupa care are florile cu cifra 6 / 7 / 8 / 9 / 10) va descrie câte o pagină din poveste.

Pentru ca povestea să poată continua, grupa care tocmai a descris pagina din cârtică, trebuie să rezolve o probă matematică. Dacă această grupă a găsit răspunsul corect la cerința formulată, următoarea grupă va continua povestea.

Urmează **tranziția** pentru educație plastică:

*Curcubeu, din raza ta,
Pune-mi în căsuța mea
O culoare fermecată
Și cu ea voi desena.*

V. Dirijarea învățării și obținerea performanței

Pentru a putea începe realizarea desenului, cele cinci grupe de copii trebuie să se așeze la cinci măsuțe, respectând ordinea crescătoare a șirului numeric 6, 7, 8, 9, 10.

Se va observa apoi, desenul model și se va desfășura o discuție cu privire la numărul de elemente desenate, păstrarea proporției între elemente, tipurile de linii din care este constituit desenul și culorile folosite.

Urmează momentul exercițiilor de încălzire a mâinilor:

*Un arici cu țepii mici
A plecat după furnici,
Țepii el și-a ridicat
Și căpșorul și-a rotat
Vai, vai, ce arici,
Ce arici cu țepii mici!*

Se realizează desenul, după care se va evalua munca fiecărei grupe de flori, prin metoda *Turul Galeriei*.

Fiecare grupă se va deplasa pe rând, la celelalte grupe, făcând aprecieri privind modul de realizare a desenelor.

Tranziția spre povestire se face prin versurile:

*Povestea are fir bogat,
Cu ață roșie legat,
Și pe fus înfășurat.
Dacă el din mână scapă,
Povestea o să-nceapă-ndată.*

Pentru a putea continua activitatea de creare a poveștii, cele cinci grupe de copii trebuie să se așeze la cele cinci măsuțe, respectând ordinea descrescătoare a șirului numeric 10, 9, 8, 7, 6.

Grupa florilor care are cifra 10 – 6, va descrie primele 5 pagini ale cărții, respectând formula de început a unei povești, denumind personajele apărute și stabilind firul acțiunii.

După crearea întâmplării pe baza imaginii, urmează proba matematică pe care trebuie să o deruleze această grupă. Sarcina matematică se va afla într-un plic pe care este pictată o floare în ghiveci / crenguță cu flori.

Dacă sarcina a fost rezolvată corect, pe floarea din partea de jos a paginii din cârtică se va scrie cifra corespunzătoare numărului de pagină.

Grupa care a finalizat corect sarcina, va înconjura măsuța la care se află, imitând mersul personajului / personajelor apărute în acest fragment.

Sarcinile matematice vor fi:

Fiindu-i foarte foame, ursulețul și-a imaginat trei borcane cu miere. Apoi, s-a gândit că doar trei borcane cu miere nu îi vor potoli foamea și și-a mai imaginat un borcan cu miere. La câte borcane cu miere s-a gândit ursulețul în total? (4 borcane)

Șase păsărele l-au rugat pe șoricel să le transporte cu ajutorul căruciorului, la căsuța lor. În zbor a mai venit o pasăre, care s-a alăturat grupului. Câte păsărele sunt în total în căruciorul șoricelului? (7 păsărele)

Doi arici au pornit în vizită la prietena lor, Floricica. După puțin timp, au mai venit doi arici. Câți arici au venit în total, în vizită la Floricica? (4 arici)

Pe o creangă a mărului au apărut 10 flori. Două flori au fost luate de vânt. Câte flori au rămas pe creangă? (8 flori)

Cum putem așeza pe două crengi, 10 flori? (5+5 / 7+3 etc.)

Activitatea va continua cu stabilirea titlului poveștii create.

Vor fi adresate copiilor întrebări pentru a reaminti momentele principale ale poveștii. Se va stabili împreună cu copiii, morala poveștii create, după care vor scrie pe coperta cărții, cu creioane colorate, titlul poveștii.

VI. Încheierea activității didactice

Activitatea se va încheia cu acordarea recompenselor, după care toți copiii se vor juca *Poiana fermecată*.

Jocul de mișcare cu text și cânt se va desfășura astfel:

Copiii, reprezentând florile, vor forma un cerc. Un copil care va fi conducătorul de joc va alege un alt copil, care va fi *ariciul / ursulețul / șoricelul / cățelul / păsărica / bufnița*.

El va sta ghemuit în mijlocul cercului.

La semnalul conducătorului jocului: *Mireasma florilor, florile* se vor învârti în cerc, intonând cântecul *Balada florilor*.

Un copil, numit de conducătorul de joc, îl va striga pe *arici*, iar *acesta* va pronunța numele copilului care l-a strigat și așa, în continuare.

PROIECT DE ACTIVITATE

Grupa: mijlocie

Tema anuală de studiu: Cum este, a fost și va fi aici pe Pământ ?

Tema proiectului : „Povești la gura sobei”

Tema săptămânii : „Parada personajelor de poveste”

Tema activității: „Inele colorate” - modelaj

Tipul activității: Formare de priceperi și deprinderi

Scopurile activității: formarea priceperilor și deprinderilor de a modela plastilina prin mișcarea translativă a palmelor față de planșetă, exersarea coordonării senzorio-motrică și dezvoltarea mușchilor mici ai mâinilor.

Obiective operaționale:

- să redea cu ajutorul plastilinei obiecte de formă rotundă;
- să-și coordoneze mișcările mâinii pentru elaborarea formei circulare;

- să modeleze un bețișor prin mișcări sigure, precise, translatorii față de planșetă;
- să unească prin suprapunere și lipire capetele bețișorului de plastilină.

Strategii didactice :

Metode și procedee didactice : observația, conversația, expunerea, explicația, demonstrația, exercițiul.

Mijloace didactice: plastilină, planșete, modelul educatoarei.

Forme de organizare a activității: frontal, individual

Durata: 20 - 25 minute

Scenariul zilei

I. Captarea atenției

Educatoarea prezintă copiilor trei păpuși îmbrăcate asemenea personajelor din povestea *Cenușăreasa* (cele trei fete), care își doresc foarte mult să meargă la balul de la palatul prințului însă, și-au pierdut caseta cu bijuterii și nu mai au inele.

- *Doriți, copii, să venim în ajutorul lor și să le modelăm niște inele, cât mai frumoase?*

II. Anunțarea obiectivelor și a temei plastice

Se intuiește materialul de pe măsuțe: plastilina colorată și planșetele, după care ***se anunță tema:***

- *Astăzi vom modela inele colorate pentru cele trei prințese.*

III. Dirijarea învățării

Educatoarea ***prezintă*** copiilor mai multe ***inele model*** pe care le analizează, precizând forma și culorile lor.

Se explică și se demonstrează procedeele de lucru:

- *Pentru a putea lucra ușor cu palstilina, trebuie să o înmuiem, frământând-o între degete până se încălzește.*

O împărțim apoi, în mai multe bucățele mici, după care, luăm fiecare bucățică și o rulăm cu palma pe planșetă, până obținem un bețișor.

Unim cele două capete ale bețișorului, apropiindu-le unul lângă altul.

Suprapunem puțin capetele bețișorului și le apăsăm ușor, pentru a se uni, obținând astfel, un inel.

Repetăm acest mod de lucru încă o dată, cu un bețișor de altă culoare, obținând un alt inel de culoarea bețișorului.

În timp ce vom recita următoarele versuri, copiii ***vor efectua*** diferite ***exerciții pentru încălzirea mușchilor mici ai mâinii:***

Roată, roată un inel,

Învârt cu un degetel,

Cu mânăuța uite-așa,

*Învârtesc morișca mea.
Pim-pam, pim-pam,
Cânt pe clape la pian.
Închid pumnul, îl deschid
Frec palmuța când mi-e frig.*

IV. Obținerea performanței și asigurarea transferului

La semnalul educatoarei, copiii încep lucrul.

Pe fondul unei melodii de dans medieval, copiii modelează inele colorate.

Educatoarea acordă indicații individuale și de grup, după caz, corectând poziția deficientă a copiilor la masa de lucru.

Va scrie numele copiilor pentru lucrarea de modelaj, lipind o bulină colorată pe planșetă.

De asemenea, va atenționa copiii de importanța păstrării curățeniei și a ordinei la masa de lucru.

V. Evaluarea

Cu ajutorul metodei **Turul galeriei**, copiii vor observa toate lucrările, le vor analiza împreună cu educatoarea și vor organiza o expoziție de inele colorate în fața celor trei păpuși - prințese, care vor aprecia efortul copiilor, recompensându-i cu medalioane care poartă chipul Cenușăresei.

PROIECT DE ACTIVITATE

Grupa: mică

Tema anuală de studiu: Ce și cum vreau să fiu?

Tema proiectului: „Frumusețea meseriilor”

Tema săptămânii: „Meserii îndrăgite de copii”

Tema activității: Rochița păpușii

Tema plastică: Pata de culoare în tehnica dactilopicturii

Tipul activității: Formare de priceperi și deprinderi

Scopurile activității: formarea deprinderii tehnice de dactilopictură, prin implicarea analizatorilor vizual și tactil-kinestezic; aplicarea deprinderilor igienico-sanitare adecvate modului de lucru, educarea gustului estetic față de frumosul din natură, artă și viață socială.

Obiective operaționale:

- să realizeze lucrarea utilizând tehnica dactilopicturii;
- să aplice corect tehnica pe baza explicațiilor date de educatoare;
- să execute exercițiile de încălzire a mușchilor mici ai mâinii;
- să evalueze lucrările realizate pe baza criteriilor stabilite.

Strategii didactice :

Metode și procedee didactice : conversația, explicația, observația, demonstrația, exercițiul, instructajul.

Mijloace didactice: planșa model, rochițe decupate din hârtie colorată, o păpușă, amestec preparat din pastă de dinți și tempera, șervețele de hârtie, foi de desen.

Forme de organizare a activității: Frontal, individual

Durata : 15 min

Scenariul zilei

I. Moment organizatoric

În fața careului de măsuțe pe care sunt așezate materialele de lucru, copiii se așază pe covor, în semicerc.

II. Captarea atenției

Se va face printr-o scurtă povestire a educatoarei:

- Păpușile din grupa noastră mi-au destăinuit că nu au rochițe de sărbătoare și ne roagă astăzi, să le ajutăm noi, pentru că sunt invitate toate la o aniversare.

De aceea, m-am gândit să le oferim cadou câte o rochiță la fiecare, însă acestea nu sunt împodobite.

- Eu v-am pregătit o rochiță împodobită, ca model.

III. Anunțarea temei plastice

Se anunță tema:

- Astăzi vom împodobi rochița păpușii, folosind tehnica dactilopicturii.

Pe următoarea tranziție, copiii se așază la măsuțe:

Curcubeu, din raza ta,

Pune-mi în căsuța mea

O culoare fermecată

Și cu ea voi desena.

Se intuiește materialul de pe măsuțele copiilor: tempera cu pastă de dinți și rochițe decupate din cartoane colorate albastru, roșu, verde, șervețele.

Copiii sunt avertizați ca să nu introducă în gură culorile, tentați fiind de mirosul plăcut al compoziției, pentru că se pot îmbolnăvi.

IV. Dirijarea învățării

Se explică și se demonstrează procedeele de lucru:

- Vom picta numai cu degetul arătător, acest procedeu numindu-se dactilopictură;

- Se introduce degetul arătător în amestecul pregătit, apoi se așază pe rochiță, obținându-se astfel o bulină;

- Se repetă același lucru, obținând alte buline pentru a împodobi rochița păpușii în întregime.

Modelul educatoarei va rămâne expus pe tablă.

Se vor executa exerciții pentru încălzirea mușchilor mici ai mâinii:

Eu strâng pumnii și-i desfac,

Degetelor fac pe plac,

Plouă, plouă neîncetat,

Vârful degetelor bat,

Degetele-mi sunt petale,

Le deschid ca pe o floare.

Educatoarea va face unele recomandări privind modul de lucru: să lucreze îngrijit, să încerce să nu murdărească masa și să nu se păteze pe haine.

V. Obținerea performanței și asigurarea transferului

La semnalul educatoarei, copiii vor începe să lucreze.

În timp ce copiii lucrează, educatoarea va da indicații cu voce scăzută, va ajuta acolo unde este cazul și ***va scrie numele copiilor pe lucrări.***

Turul galeriei.

Cu ajutorul acestei metode, copiii vor forma un șir și se vor deplasa prin interiorul careului pentru a vedea toate lucrările și pentru a le aprecia în ceea ce privește corectitudinea aplicării tehnicii de lucru.

VI. Încheierea activității

La finalul activității, educatoarea va oferi câte o fundiță fetițelor și câte un papion băieților, pentru a se găti frumos la petrecerea la care vor fi invitați.

Lucrările vor fi expuse pentru a putea fi văzute și de părinții copiilor.

CUM S-AU NĂSCUT PICTURA ȘI CÂNTECUL?

Pe țărmul unei întinse mări, s-au întâlnit patru zâne.

Erau atât de frumoase și totuși, diferite.

- Fiecare ar trebui să-și găsească un alt țărm, spuse una dintre zâne. Nu avem loc suficient...

- Totuși, m-aș bucura mult să locuim împreună. Am avea atâtea de povestit... îndrăzni cea de a doua zână.

- Și eu sunt de aceeași părere, interveni a treia zână, avem atâtea bogății, unde să le așternem?

- Bogății ca bogății, dar nu știți ce așteaptă oamenii de la noi? le întrerupse gândurile cea de a patra zână.

- Ai putea să ne spui despre ce este vorba? întrebă celelalte trei, într-un glas.

- Am să vă spun povestea oamenilor triști, peste măsură de triști, șopti zâna.

- Peste întreaga natură începu să se aștearnă un zgomot uriaș. Părea un uragan dezlănțuit, în fața căruia nu îndrăznea nimeni să apară. Oamenii spuneau că este Crivățul cel bătrân, a cărui putere îngheață totul.

El era foarte supărat, pentru că nu și-a găsit niciun prieten. Toți oamenii îl disprețuiau fiindcă aducea pustiirea pe unde trecea și fugeau din calea lui.

- Mi-e milă de Moș Crivăț, spuse prima zână, care părea cea mai blândă dintre toate.

- Acum, ce e de făcut? se alătură cea de a doua.

- Problema cea mai grea este că au dispărut anotimpurile. Moș Crivăț aduce din peștera lui numai îngheț...

- Pfui, mi-e frig! De când ai început să povestești, mi-e tot mai frig...

- O, și mie, se alătură a treia zână, nu mai pot, îngheț... A patra zână încremeni. Simțea că devine treptat un sloi... Deodată, se auzi un urlet puternic...

- Cine îndrăznește să spună că eu aduc pustiirea? Stăpânesc întreaga natură! Moș Crivăț se apropie de cele patru surori, hotărât să le pedepsească pentru îndrăzneala lor, dar se opri uimit, în fața primei zâne. Aceasta tremura de frică și lacrimile îi brăzdau obraji. Părul ei galben ca spicele de grâu, curgea în valuri pe umeri, iar ochii ei albaștri și mari îl priveau speriați, dar și cu milă. Așa ceva, Moș Crivăț nu mai întâlnise. Încercă totuși, să nu-și arate slăbiciunea, în fața unei biete zâne.

- Ce ți-am făcut? O întrebă cu voce mai scăzută, decât ar fi vrut. Nimeni nu plânge înaintea mea, fără să-i înghețe lacrimile. Cum dar, asupra ta nu am putere?

- Moș Crivăț, mi-e atât de milă de tine... Am auzit că nimeni nu te iubește. Este atât de sfâșietor, să nu fii iubit...

- Nu mai plânge, uite, mi se topește barba, bogăția mea cea mai de preț, care alungă oamenii. Merg acasă, în peștera mea, ca să-mi mai iau niște provizii. Oricum, Soarele stă pitit de frica mea.

- Vrem să te ajutăm, Moș Crivăț, spuseră cele patru zâne, apropiindu-se cu teamă, din cauza frigului.

- Ha, ha! Și cum m-ați putea voi ajuta? le privi cu neîncredere uriașul. Cine sunteți voi? Nu vă cunosc.

Zânele nu știau cum să se prezinte, nimeni nu le-a mai cerut acest lucru.

- Noi suntem patru surori, fără de care nu ar putea exista Universul, făcu prezentarea, Zâna Vară.

- Universul? Ce vorbești? Care univers? Eu sunt Marele Univers!

- Tu ești Marele Crivăț, interveni Zâna Primăvară.

- Da, eu sunt Marele Crivăț, îmi place mai mult, să mi se spună așa... Care este numele vostru?

- Eu sunt Zâna Vară, una dintre surorile mele este Zâna Primăvară, cealaltă, Zâna Toamnă și, în sfârșit, Zâna Iarnă. Am vrea să-ți arătăm zestrea noastră. Dorești, Mare Crivăț? Poate îți alegi ceva, noi ne-am bucura să-ți facem niște daruri...

- Și voi ziceți la fel?

- Da, și noi zicem la fel, numai că, fiecare dintre noi are o altă zestre. Suntem diferite, chiar dacă suntem surori...

- Ce înseamnă surori? Eu sunt singur, e mai bine așa... și porni neîncrezător după Zâna Vară, cea cu părul bălai... Intră într-un fel de palat ascuns după niște stânci înalte și băgă de seamă că fiecare zână avea odăița ei, care de care mai frumos împodobită. Moș Crivăț nu văzuse niciodată atâtea minunății adunate la un loc. El era atât de diferit de zânele acestea...

- *Să ascult de ele? Își spuse Moș Crivăț. Îmi vor înmuia inima și nu se va mai teme nimeni de mine. Sunt cel mai bătrân și cel mai de temut... Oare, oare, ce-ar trebui să fac?*

- Poftim, o ghirlandă de flori, îi prinse de gât Zâna Primăvară podoaba ei, cea mai de seamă.

- Și poftim, îi atârână după urechi niște cercei din cireșe Zâna Vară. Am să-ți fac și o coroană din spice de grâu, Moș Crivăț. Bietul moș, nu se mai simțea Crivăț, era atât de greu cu zânele acestea, care de care mai deosebite.

- Nici eu nu mă las mai prejos de surorile mele, îi întrerupse gândurile Zâna Toamnă. Uite, un coș cu cele mai alese fructe!

- Eu îți dăruiesc stelute de gheață și câțiva bulgări de zăpadă, se oferă Zâna Iarnă.

- Cine aș putea fi eu, cu darurile acestea? Voi sunteți cu adevărat frumoase, dar eu, eu... începu moșul să se tânguiască, sunt atât de rău... Bieții oameni, cât trebuie să fie de necăjiți...

- Adevărat, Moș Crivăț, dar lucrurile pot fi îndreptate. Noi am vrea să plecăm și pe alte meleaguri, dacă tu ai renunța să mai sperii și să-i îngheți pe oameni... Credem că nici nu mai au lemne de foc... spuse tristă Zâna Vară.

- Și ce să fac, eu nu știu să fac altceva, și-apoi... cine are nevoie de un bătrân, atât de bătrân? A început să-mi fie frig și mie, de când am venit la voi. Sunt cam dezbrăcat. Am văzut atâtea veșminte la voi...

- Da, te vom îmbrăca frumos. Ce veșminte îți plac mai mult? Moș Crivăț nu știa ce să aleagă. Toate veșmintele îi plăceau.

- Alege ce dorești, spuse Zâna Vară, ia din toate!

Moș Crivăț începu să-și pună o mulțime de veșminte de toate culorile și simți că pe măsură ce se îmbrăca, devenea o altă ființă, mai bună, mai iubitoare. Începuse să le îndrăgească pe zâne și-i părea rău că i-a necăjit cu supărarea lui atât de rece și năbădăioasă, pe bieții oameni. Ce era de făcut?

- De ce te-ai întristat? Ești atât de frumos, nici nu mai semeni cu cine ai fost. Oamenii nu te vor mai cunoaște, îl încurajă Zâna Toamnă.

- Totuși, îmi pare atât de rău, cum aș putea să-mi cer iertare de la oameni? Ce să fac? se tângui noua ființă, care devenise atât de deosebită, încât cele patru surori uitaseră cu totul de Moș Crivăț.

- Am o idee, spuse Zâna Vară. Moș Crivăț nu mai există! Iată, până și marea s-a dezghețat. De-acum, îți vom spune Regele Picturii. Vei fi fratele nostru.

- Adevărat? se minună Regele, ce frumos... Dar totuși, aș vrea să-mi cer iertare de la oameni, chiar dacă nu mă mai cunosc. Vor ști că acel bătrân Moș Crivăț a murit, pentru că era tare bătrân și nu va mai fi altul ca el. Totuși, eu vreau să-mi cer iertare, altfel nu voi muri cu adevărat.

- Bine, spuse Zâna Iarnă, atunci să fii și Regele Cântecului. De-acum, te vei plimba pe toate meleagurile îmbrăcat frumos și vei cânta cele mai frumoase melodii. Astfel, vei fermeca oamenii și vor uita de Moș Crivăț. Pentru că ești fratele nostru, în fiecare anotimp, tu vei picta și vei îmbrăca alte veșminte, astfel încât toți oamenii vor fi vrăjiți de coloritul tău. Și pentru că îți place ca oamenii să nu fie supărați, îi vei încânta și cu cântecele tale, Rege al Picturii și al Cântecului!

Aici se termină povestea.

- *Voi, copii, credeți că oamenii au înțeles cum își cerea iertare Moș Crivăț? Este bine că nu-l mai cunoșteau?*

- *S-a întâmplat ca și voi să supărați oameni sau copii? Cum v-ar plăcea să vă cereți iertare?*

- *De ce au ales zânele ca Moș Crivăț să se transforme în Regele Picturii și al Cântecului? Voi le iubiți pe aceste zâne?*

- *Ce sentimente trezesc în sufletul vostru? Totuși, de ce este nevoie de ger?*

- *Dar de cele 4 anotimpuri?*

Bibliografie

- Borțeanu, S., Brăniștean, R., Breben, S., Fulga, M., Necula, G., Nicolae, I., Popescu, C., Răileanu, D. (2009). *Curriculum pentru învățământul preșcolar*, Didactica Publishing House, București.
- Botez, G.; Solovăstru, D. (2007). *Atlas cu elemente de limbaj plastic*, Îndrumător pentru educatoare, Editura Aramis, București.
- Enache, C.; Moarcăs, L. (2008), *Activitatea artistico-plastică. Educarea creativității. Ghid metodico-științific pentru cadrele didactice, elevi și părinți – învățământ primar*, Imprimeria Ardealul Cluj-Napoca.
- Lovinescu, A.V.; Apostol, C.; Gurău, V.; Datcu, A. (1965). *Desenul, modelajul și lucrul manual în grădinița de copii*; Editura Didactică și pedagogică, București.
- Preda, V. (coord.); Miron Boca, E.; Chichișan, E.; Ținică, S. (2006). *Ghidul metodologic și aplicativ al educatoarei*, Editura Eurodidact, Cluj-Napoca.
- ****Revista Tribuna Învățământului* 15-21 februarie 2010, articol Mitroi M., Zivari M.
- ****Revista de pedagogie*, nr.3-4/2011

B. EDUCAȚIE MUZICALĂ

Educația muzicală face parte din Domeniul estetic și creativ al Curriculumului pentru învățământul preșcolar. Ea reprezintă o cale de cunoaștere a lumii înconjurătoare pe care copilul o străbate însușindu-și ideile, sentimentele, imaginile sugerate, create prin intermediul artei sunetelor.

Muzica a însoțit și însoțește parcursul vieții copilului încă de la naștere, prin intermediul vocii mamei care intonează cântece de leagăn, a jocurilor și cântecelor adulților destinate copiilor (numărători, ghicitori, jocuri), până în perioada preșcolară.

La vârsta intrării în grădiniță, copilul este familiarizat cu un univers sonor divers, având o bază pe care educatoarele pot construi o educație muzicală organizată și sistematică.

Rolul primar al educației muzicale este acela de a dezvolta copilul atât din punct de vedere intelectual, emoțional - afectiv, cât și fizic, prin armonizarea și adaptarea particularităților vârstei copilului cu mijloacele de bază: cântecul, jocul cu cântec, jocul muzical și audiția.

Educați muzicală la preșcolari constituie în sine o *artă*, arta de a adapta conținuturile cântecului, a jocului sau a audiției muzicale, particularităților de vârstă ale copilului mic. Obiectivele pe care le urmărește educația muzicală, pun accentul pe formarea de competențe specifice: dezvoltarea auzului muzical, al simțului ritmic, melodic, dinamic, al sensibilității și al gustului estetic, adaptate specificului vârstei copiilor preșcolari.

Mijloacele specifice educației muzicale

Conținuturi

Acestea se referă la text și la melodie, la legătura care trebuie să existe între acestea, precum și la cunoștințele și deprinderile muzicale care se formează și se consolidează prin audierea, perceperea și interpretarea materialului muzical.

Obiectivele educației muzicale se realizează prin intermediul unor mijloace specifice artei sunetelor, mijloace adaptate nevoilor estetice și afective ale preșcolarilor prin:

1. Cântec
2. Joc muzical
3. Joc cu text și cânt
4. Audiție
5. Exerciții muzicale

Cântecul

Este unul din mijloacele cele mai eficiente în sensibilizarea copilului la diversele tematici pe care educatoarea dorește să le parcurgă cu preșcolarii.

Cântecul poate fi integrat într-un proiect cu o tematică interdisciplinară sau poate fi însușit ca o activitate de sine stătătoare, realizată pentru formarea deprinderii copilului de a cânta în colectiv și individual, pentru a i se dezvolta acestuia auzul muzical, vocea, simțul melodic și ritmic.

Indiferent de tematicile utilizate, cântecele trebuie să fie cât mai aproape de universul de reprezentare al copilului, să fie accesibile ca text și interpretare, scurte, ușor de intonat și de memorat, expuse într-un *tempo* adecvat (mai rar pentru grupele mici, mai vioi pentru grupa mare) și, nu în ultimul rând, să-l emoționeze.

Cântecul vocal este cel mai apropiat de modalitatea naturală de a emite sunetele și, implicit, de percepția copilului asupra lumii sonore; de aceea, cântecul vocal cu text reprezintă principala resursă educațională muzicală.

Instrumentul poate însoți cântecul vocal sub formă de acompaniament (la pian, orgă, chitară, vioară, acordeon), oferind copiilor o lume sonoră mai bogată și mai colorată timbral.

În funcție de particularitățile de vârstă, copiii, într-o primă fază (3-4 ani), audiază, se familiarizează cu cântecul intonat de educatoare, apoi (4-6 ani), încep să cânte ei înșiși în grup, pornind de la cântecele simple spre cele complexe, pe care educatoarea trebuie să le introducă în mod gradat, în educația muzicală.

Jocul muzical

Este un complex de elemente în care copilul execută mișcări adaptate unui conținut muzical de cântec, fie interpretat de educatoare, fie audiat, având ca sursă o înregistrare a unui cântec sau a unei piese vocale sau vocal-instrumentale.

Jocurile muzicale se desfășoară după reguli stricte, care presupun sarcini precise, expuse și mijlocite de educatoare.

Elementele jocului muzical sunt aceleași cu elementele jocului didactic, presupunând pentru atingerea obiectivului: *mișcarea, întrecerea, ghicirea, surpriza*.

Categoriile de jocuri muzicale, în funcție de regulile de desfășurare ale acestora, sunt:

- *jocuri muzicale care se desfășoară numai după text* (fără linie melodică), în care copiii marchează ritmul prin bătăi din palme, bătăi în tobe sau/ și asociat cu mersul în ritmul silabelor versului;
- *jocuri muzicale care se desfășoară după un cântec cu melodie*, care cuprind mișcări variate ce completează și ilustrează textul prin *imitarea zborului păsărelelor, mersul piticilor, țopăitul iepurașilor, săriturile broșcuțelor etc., cu redarea onomatopeică a sunetelor sau/ și asociate cu bătăi din palme, mers pe ritm, mișcări improvizate*;
- *jocuri muzicale executate după comanda educatoarei*.

Sunt sarcini pe care educatoarea le transmite pe parcursul cântecului: *să sară pe ritm, să bată din palme, să imite cântecul păsărelelor, mormăitul ursului, să execute mișcări libere* în funcție de propria imaginație și de impresiile create de muzică.

În funcție de obiectivul urmărit, pentru formarea unor deprinderi, abilități muzicale, jocurile pot fi:

Jocuri pentru dezvoltarea simțului ritmic și a pronunției clare

Copiii pot bate din palme pe valori lungi (la câte două silabe) sau pe valori mai scurte (pe fiecare silabă), de exemplu, sau pot rosti silabisind, respectiv cânta:

În pătrimi:

/ / / /

Tot pe loc pe loc pe loc

/ / / /

Să ră-sa-ră bu-su-ioc

Bătăi din palme (tobițe clopoței) și/ sau
asociat cu mers

Rostire ritmică sau cu melodie

În optimi:

/ / / / / / /

Tot pe loc pe loc pe loc

/ / / / / / /

Să ră –sa-ră bu-su-ioc

Bătăi din palme (tobițe clopoței) și/ sau
asociat cu mers

Rostire ritmică sau cu melodie

Jocuri pentru diferențierea înălțimii sunetelor

În grupa mică și mijlocie, jocurile pot diferenția sunetele acute de cele grave prin jocuri care imită glasul animalelor.

În cadrul jocului *Cine a venit?*, educatoarea imită mormăitul ursului pe sunete grave și ciripitul păsărelelor cu sunete acute, măcăitul raței cu sunete din registrul mediu.

Copiii pot ghici dacă sunetul este *gros* sau *ascuțit* sau *obișnuit*, prin ridicarea mâinilor sus - jos - la mijloc.

Jocuri pentru diferențierea intensității sunetelor

Sunt jocuri din categoria: *Cum am cântat eu? Tare sau încet? Eu cânt tare, tu încet, Ecoul*, jocuri în care educatoarea emite sunete de intensitate mare sau mică, diferențiind nuanțele de *piano* și de *forte*.

Copiii pot îndepărta brațele atunci când recunosc nuanța de *forte* și le pot apropia când recunosc nuanța de *piano*.

De asemenea, educatoarea poate să cânte un fragment muzical în nuanța de *forte*, iar copiii să-l intoneze în nuanța de *piano*, imitând ecoul.

Jocuri pentru diferențierea tempo-ului

Au în vedere sesizarea mișcării sau a tempoului cântecului. Copiii vor diferenția dacă același cântec este interpretat rar, potrivit sau repede.

Jocuri pentru diferențierea timbrului sunetelor

Au în vedere dezvoltarea atenției, a gândirii și a diferențierii *culorii sonore*, adică a timbrului.

Jocurile pot fi din categoria: *Ghici cine a cântat?/ Deschide urechea bine*, în care copiii recunosc glasul unor colegi, sau *Ghici ce instrument am folosit?*, în care se folosește instrumentarul muzical al grupei (tobițe, clopoței, acordeon, orgă, fluier) sau unele obiecte (pahar, farfurie, mobilier de lemn etc.)

Toate aceste jocuri se fac în funcție de particularitățile psihologice, fiziologice, motrice, de gândire și reprezentare ale copiilor din diversele grupe

Jocurile cu text și cânt

Sunt mai complexe decât jocurile muzicale propriu-zise, în care copilul încă nu cântă, ci recunoaște, diferențiază, ghicește, silabisește, rostește textul ritmic, se mișcă, bate din palme, sare, imită, merge ritmic etc.

În jocul cu cântec se îmbină atât elementele de mișcare, cât și cele de intonare a melodiei, în concordanță cu imaginile create de text și după regulile jocului coordonat de educatoare.

Astfel, se recomandă ca în grupa mică să se utilizeze în special jocuri muzicale, iar în grupa mijlocie, jocul poate fi îmbinat cu cântecele cele mai simple și ușor de executat împreună cu mișcarea.

Se recomandă formarea deprinderii de a cânta în grup, iar la vârsta de 5-6 ani se pot diferenția tipurile de cântare individuală-solistică a unuia sau a unui grup restrâns de copii.

Marea varietate de tematici pe care educatoarele le vehiculează în cadrul proiectelor educaționale este în concordanță cu o diversitate la fel de mare, de jocuri cu cântec.

Se recomandă utilizarea cât mai frecventă a jocurilor muzicale și a jocurilor cu cântec pe care copiii le îndrăgesc și care le dezvoltă deprinderile, sensibilitatea muzicală, precum și gustul estetic.

Audiția

Este un mijloc de educare timpurie a calităților și deprinderilor muzicale ale preșcolarului, prin intermediul unor cântece sau lucrări vocal-instrumentale, pe care copilul și le însușește prin intermediul atenției auditive, formându-și deprinderea de a asculta cu atenție, de a se concentra la stimuli auditivi, de a înțelege și îndrăgi muzica.

Audiția poate fi utilizată ca o etapă în familiarizarea copiilor cu diversele cântece care vor fi mai târziu asimilate și interpretate sau poate fi un bun exemplu pentru a ilustra o tematică din proiectele educaționale integrate.

Audițiile se pot realiza fie prin intermediul educatoarei, a unui grup de copii din grupe mai mari, fie prin intermediul mijloacelor *media*.

Audițiile trebuie să îndeplinească anumite condiții pentru a fi asimilate cât mai adecvat de către copii:

- să fie accesibile copiilor, de preferință vocale sau vocale cu acompaniament;
- să conțină tematici apropiate de interesele specifice vârstei lor;
- să fie realizate cât mai expresiv, pentru a-i emoționa pe copii și pentru a le stimula buna dispoziție, plăcerea de a audia muzica.

Nr. crt.	Mijloace de realizare	Conținuturi (activități pe proiecte tematice)	Grupa/ Dozare		
			Mică	Mijlocie	Mare
1.	Cântecul		6 cântece/ an, 2-4 sunete întindere	8 cântece/ an, 3-5 sunete întindere	10 cântece/ an, 4-6 sunete întindere
		<i>Eu și lumea mea</i> <i>Anul și fiicele lui</i> (Anotimpuri)	<i>Grădinița</i> <i>La porțiță</i> de I. Vintilă <i>Toamna</i> <i>Ninge</i>	<i>Cocoșelul</i> de A. M. Ionescu <i>Copăcelul</i> de C. Mereș <i>Cântec de primăvară</i> de L. Comes	<i>Bună dimineața</i> de D. D. Stancu <i>Familia mea</i> (CD <i>Trenulețul muzical</i>) <i>Iarna a sosit în zori</i> de Gr. Teodosiu <i>Înfloresc grădinile</i> de T. Popovici

2.	Jocurile muzicale	<i>Fantezie și culoare</i> <i>Vreau să fiu ca ei</i>	<i>Mirosim o floare</i> (respirația corectă) <i>În pădure</i> (perceperea sunetelor de înălțimi diferite) <i>Claxonul</i> (respirație, emisie și intonare corectă) <i>Ceasul</i> (marcarea timpilor egali)	<i>Ascultă și cântă ca mine</i> (respectarea tonului) <i>Răspunde cântând</i> (intonarea sunetelor înalte și joase) <i>Bate ca mine!</i> (reproducerea unor formule ritmice) <i>Mergi cum îți spun!</i> (tare-încet)	<i>Ține minte sunetul!</i> (reproducere a sunetelor de înălțimi diferite) <i>Numără sunetele</i> (diferențierea duratelor sunetelor) <i>Voi sunteți ecoul meu</i> (reproducere a intensității sunetelor) <i>Ghicește instrumentul</i> (timbrul jucăriilor și instrumentelor muzicale)
3.	Jocurile cu text și cânt	<i>În lumea celor care nu cuvântă</i> <i>Cu ce călătorim?</i>	<i>Vrăbiuța</i> de C. Mereș <i>În pădure</i> <i>Avionul</i> <i>Huța, huța!</i> (din folclorul copiilor)	<i>Iepurașii</i> (din folclorul copiilor) <i>Iepurașul Țup</i> de Gh. Ciornescu <i>La căruț am patru roate</i> de Gr. Teodosiu <i>Semaforul</i> de A. M. Ionescu	<i>Căsuța din pădure</i> de I. Năcorescu <i>Piticii și ariciul</i> <i>Podul mișcător</i> <i>Trenul</i> de C. Mereș
4.	Audițiile muzicale	<i>Eu simt, eu creez, eu exprim!</i>	<i>Lui, lui, lui</i> de A.M.Ionescu <i>Glasul florilor</i> de T.Vasilache	<i>De ziua mamei</i> de M.Gany <i>Lunecând pe bolta albastră***</i>	<i>Primăvara</i> de W.A. Mozart <i>Cântec de leagăn</i> de F. Schubert <i>Oda bucuriei</i> de Lv. van Beethoven

		<i>În prag de sărbătoare</i>	<i>Moș Crăciun de Gh. Cucu Am plecat să colindăm***</i>	<i>Fulgul meu de nea de T. Popa O, brad frumos (melodie germană)</i>	<i>Colinde tradiționale</i>

Particularități psihofizice ale copiilor preșcolari și competențe pe grupe de vârstă

Înainte de a trata particularitățile psihofiziologice ale preșcolarilor pe grupe de vârstă, trebuie să cunoaștem aspectele fiziologice ale aparatului fonator a vocii umane, care cuprinde: plămâni, laringele, cavitatea bucală și cavitățile nazale.

Înălțimea și intensitatea sunetului emis depind de volumul și viteza coloanei de aer susținută de mușchiul diafragmei, coloană care, odată cu expirarea, pune în vibrație coardele vocale aflate în laringe.

Sunetul emis va trece în cele două cavități, cea bucală și cea nazală, unde se produce articularea și, respectiv, rezonarea sunetului.

Cunoscând toate acestea, este important ca educatoarea să dezvolte copiilor o respirație corectă, o articulare clară a silabelor, o deschidere suficientă a gurii, în momentul cântului, o emisie și o intonație corectă.

Copilul are particularități fiziologice diferite, față de adult, astfel, cântul lui va fi diferit datorită laringelui de 2-3 ori mai mic decât al adultului și a coardelor vocale de 4 ori mai scurte decât ale acestuia.

Din acest motiv, sunetul emis de copil va fi mai înalt, mai subțire, uneori ascuțit, iar intonația mai nesigură.

De asemenea, mușchii laringelui și cei respiratori sunt mai slab dezvoltați, astfel încât volumul vocii este mai mic.

Conform statisticilor, copiii cu vârste cuprinse între 1 și 2 ani emit sunete corecte în limitele terței *fa-la*, la 3 ani fiind capabili de a intona sunetele cuprinse într-o cvartă *mi-la*, iar la cinci ani ambitusul crește adăugând sunete în limitele unei sexte *mi-do*.

Este posibil ca în urma unei corecte îndrumări, până la vârsta de 6 ani, copiii să poată intona corect sunetele cuprinse în ambitusului octavei *do-do*.

Educatoarele trebuie să cunoască și faptul că respirația scurtă și accelerată a copiilor nu le permite să intoneze fraze muzicale lungi, iar la grupa mică, pronunția textului poate fi deficitară.

De aceea, ritmul cântecului trebuie să fie simplu, cuvintele cunoscute de copii, melodia și versul să fie scurte, să se repete, să aibă un ambitus redus, iar tempo-ul să fie lent, deoarece copiii depun un efort considerabil în cânt.

În tabelul anexat, s-au sintetizat toate particularitățile vocale și psihofiziologice ale opiiilor preșcolari, pe grupe de studiu destincte, așa cum se practică în grădiniță: grupa mică, 3-4 ani/ grupa mijlocie, 4-5 ani/ grupa mare, 5-6- ani.

Obiectivele de referință specifice educației muzicale sunt, de asemenea, în strânsă legătură cu aceste particularități și în concordanță cu deprinderile și competențele pe care educatoarele urmăresc să le dezvolte copiiiilor preșcolari.

Grupa mică	Competențe
- volum mic al vocii; - respirație scurtă; - pronunție defectuoasă; - capacitate foarte redusă de a asculta un cântec și de a cânta în colectiv.	- stimularea interesului pentru muzică; - formarea deprinderii de a asculta cântecele educatoarei; - formarea deprinderii de a asculta cântecele educatoarei și ale unor copii mai mari decât ei; - formarea deprinderii de a cânta în colectiv cântece cu o întindere de două-patru sunete; - audierea unor cântece interpretate la un instrument.
Grupa mijlocie	Competențe
- pronunția copiilor mai clară; - respirația mai lungă, mai profundă; - intonația mai bună; - simțul ritmic mai dezvoltat; - ținuta corpului mai corectă.	- stimularea interesului pentru muzică; - formarea deprinderii de a asculta cântecele educatoarei și ale unor copii mai mari decât ei, precum și a unor piese executate la un instrument; - formarea deprinderii de a cânta în colectiv cântece cu o întindere de trei-cinci sunete; - formarea deprinderii de a respira corect în timpul cântatului; - formarea deprinderii de a deosebi și de a reda intensități contrastante ale sunetelor (tare-încet), în cadrul jocurilor și cântecelor executate; - redarea prin bătaie din palme, mers și alte mișcări simple, a unor ritmuri în tempouri egale și contrastante (rar-repede), exprimate prin versuri și cântece; - redarea prin mișcare a conținutului unor cântece învățate; - coordonarea mișcărilor cu cântecul; - formarea deprinderii de a recunoaște și deosebi timbrul unor instrumente muzicale.
Grupa mare	Competențe
- respirația normală, bine reglată, emisia corectă și o intonație justă a sunetelor; - volumul vocii mai dezvoltat;	- stimularea interesului pentru muzică; - formarea deprinderii de a asculta mici piese instrumentale; - recunoașterea unor cântece cunoscute (după un

- percepția diferențiată a sunetelor; - intonația corectă în colectiv, în grupuri mici și individual.	fragment melodic); - intonarea corectă a cântecului care poate cuprinde un ambitus mai mare, de la sextă la octavă și salturi intervalice de terță cvartă, cvintă; - intonarea corectă a cântecului și coordonarea bună a mișcărilor în cadrul jocurilor cu cântec; - formarea deprinderii de a cânta în grup și individual, solistic sau / și alternativ, solist-colectiv; - formarea deprinderii de a cânta cântece în tempo mai rapid; - formarea deprinderii de a recunoaște timbrul unor instrumente cu care s-a familiarizat în anii anteriori; - recunoașterea unor fragmente, lucrări vocale și vocal-instrumentale mai ample, în urma audii.

Tipurile și structura activităților muzicale

Activitățile muzicale desfășurate în grădiniță au ca obiective formarea deprinderilor de a asculta, interpreta și înțelege mesajul cuprins în cântece, jocuri și audii muzicale.

Alte obiective specifice vizează dezvoltarea simțului ritmic, melodic, a motricității și a sensibilității estetice.

Tipurile de activități muzicale se clasifică în mai multe categorii, în funcție de etapele realizării acestora, pentru atingerea obiectivelor specifice.

Tipuri de activități muzicale

- **Activitate de predare** (cântec, joc muzical, joc cu text și cânt)
- **Activitate de fixare a cunoștințelor și deprinderilor** (se consolidează atât cântecele și jocurile cu text și cânt predate anterior, cât și unele deprinderi muzicale)
- **Activitate de verificare** (în scopul cunoașterii nivelului de dezvoltare a deprinderilor muzicale ale copiilor, a calității execuției și interpretării pieselor muzicale învățate de ei în activitățile anterioare)
- **Activitatea mixtă** (este cea mai frecventă și cuprinde predarea unui cântec sau a unui joc cu text și cânt și repetarea unui cântec, a unui joc cu text și cânt sau a unui joc muzical).

Predarea, fixarea și verificarea însușirii unui cântec

Activitatea de predare a unui cântec

Aceasta cuprinde mai multe etape obligatorii, pentru însușirea cât mai temeinică a cântecului:

- a. *organizarea copiilor pentru activitatea muzicală;*
- b. *exerciții muzicale pregătitoare;*
- c. *anunțarea titlului cântecului;*
- d. *familiarizarea copiilor cu conținutul cântecului;*
- e. *interpretarea cântecului de către educatoare;*
- f. *interpretarea cântecului împreună cu copiii;*
- g. *încheierea activității.*

Organizarea copiilor pentru activitatea muzicală

Unul dintre elementele care anticipează activitatea muzicală, foarte important pentru această etapă, este **pregătirea sălii de grupă** și a copiilor.

Sala trebuie aerisită în prealabil, scăunelele așezate în semicerc pentru activitatea de învățare a cântecului și spațiu pentru activitatea de însușire a jocului muzical care implică mișcarea.

De asemenea, copiii trebuie să aibă o poziție corectă pe scăunele, cu spatele și capul drepte și mâinile așezate comod pe genunchi, iar când stau în picioare, trebuie să aibă o poziție dreaptă a spatelui și degajată.

Exercițiile muzicale pregătitoare trebuie să conțină etapa de **pregătire a respirației corecte** și cea de **pregătire a intonației și omogenizării vocilor**.

Exerciții de respirație

Copiii trebuie pregătiți pentru a respira corect, înlocuind prin exerciții respirația claviculară, cu cea costodiafragmatică.

Se pot utiliza jocuri imitative, precum: *Mirosim floarea* pe inspirație adâncă, *Trenul șuieră în gară* cu onomatopee pe consoana ș la expirare.

Odată cu repetarea consoanei *Ș* sau *S*, *Ca șarpele*, se produce o presare coloanei de aer care întărește diafragma.

Aceste exerciții măresc treptat capacitatea aparatului respirator și mijlocesc o emisie cât mai naturală a sunetelor muzicale.

Exercițiile de respirație nu trebuie să depășească un minut la grupa mică sau maxim două, la grupele mijlocie și mare.

Exercițiile pregătitoare

Pentru activitatea muzicală, acestea pot fi de două categorii:

- exerciții de acordaj și omogenizare a vocilor;

- exerciții pregătitoare pentru asigurarea intonației corecte a cântecului care urmează a fi însușit de către copii.

Trebuie semnalat de la bun început, faptul că aceste exerciții pregătitoare de intonație și acordaj nu trebuie să fie lungi, pentru a nu plictisi și pierde atenția copiilor, cca 2 minute, la grupa mică, 3 - 4 minute la grupele mijlocie și mare.

Educatorea va porni de la sunetul *sol* din octava centrală, sunetul cel mai ușor de intonat pentru copii, pe care-l va exemplifica folosind vocalele *a-e-i-o-u*, pentru a deprinde copiii să deschidă gura în diferite forme și să emită corect sunetul pe expirație.

Educatorea poate utiliza ca silabe ajutătoare onomatopee: *di-di-di-di*, imitând *Calul*, *tut-tu-tu*, *Ca trompeta*, *mac-mac-mac*, *Ca rața*, *cri-cri-cri*, *Ca greierașul* etc.

Exemplu:

i Di di di (căluțul)
u Tu tu tu (trompeta)
a Mac mac mac (rața)
e Be be be (oița)
o Mor mor mor (ursulețul)

Pornind de la sunetul *sol*, educatoarea poate coborî sau urca vocea, treptat, pe sunete alăturate, amplificând gradat ambitusul vocii copiilor.

Se pot folosi și salturi intervale mici (terța - cvarta), combinate cu secunde, dar exercițiul va reveni la același sunet de început.

Educatorea poate utiliza ca silabe ajutătoare onomatopee: *di-di-di-di*, imitând *Calul*, *tut-tu-tu*, *Ca trompeta*, *mac-mac-mac*, *Ca rața*, *cri-cri-cri*, *Ca greierașul* etc.

Di, di, di, di, di, di, di etc.
Tu, tu, tu, tu, tu, tu, tu

În ceea ce privește exercițiile de intonație, acestea trebuie să conțină fragmente scurte din cântecul care va fi însușit, pentru a familiariza copilul cu formulele melodice, specifice lumii sonore a acestuia.

Este cel mai indicat mod de a pregăti intonațional cântecul care va fi însușit.

Interpretarea cântecului de către copii

Interpretarea cântecului de către copii trebuie realizată la început împreună cu educatoarea, pentru a-i ajuta, a doua oară, copiii fiind lăsați singuri, pentru a se stabili punctele slabe în receptarea și redarea cântecului.

Educatoarea poate opri sau repeta mai rar anumite fragmente de cântec, punând accentul pe cuvântul sau linia melodică deficitar însușită.

Se poate aplica metoda învățării cântecului pe fragmente, pe fraze muzicale scurte, întinse pe lungimea unui vers, pe care educatoarea îl repetă, iar copiii îl redau întocmai, după care se trece la al doilea vers, la al treilea etc.

Fragmentele se reunesc, apoi cântecul este interpretat în întregime.

Metoda distribuirii copiilor pe grupe dă roade atunci când o grupă repetă cântecul și cealaltă ascultă cu mare atenție ceea ce cântă colegii lor, educatoarea având posibilitatea să introducă elemente de joc sau concurs: *Cine cântă mai bine?*

În final însă, toți copiii vor interpreta cântecul la unison, în întregime.

Fixarea cântecului

Consolidarea și fixarea cântecului se realizează prin repetarea acestuia, atât în cadrul activităților obligatorii de muzică, cât și în cazul unor activități integrate.

Dacă el a fost însușit corect în timpul predării, educatoarea îl va repeta doar pentru rememorare.

Dacă acesta nu a fost însușit corespunzător, educatoarea îl va relua în cadrul etapelor și jocurilor alese de copii.

În activitatea de fixare a cântecului se urmăresc aceleași etape ca în cazul predării, excluzând prezentarea titlului și a conținutului, insistând în special pe repetarea textului sau a unor linii melodice intonate deficitar sau neomogen.

Educatoarea va insista pentru a corecta greșelile pe loc, până la rezolvarea lor, deoarece, odată însușite greșit, acestea intră în reflex și se corectează foarte anevoios.

Pentru a rememora cântecul, educatoarea poate recurge la mijloace creative pentru stimularea atenției copiilor, cum ar fi ghicirea cântecului după interpretarea unui fragment sau jucându-se *Eu încep, tu continui*.

Pentru ca repetarea să nu fie plictisitoare, educatoarea poate distribui colectivul pe grupe, apelând la întrecere etc.

Verificarea învățării cântecului

Această activitate conține, în mare parte, toate etapele consolidării, fără a se mai insista atât de mult pe exersarea prin repetiție.

Verificările se fac în general, după o perioadă în care copiii au reușit să-și formeze un mic repertoriu și se pot aplica atât pe grupe, cât și individual.

Încheierea activității

În cadrul acestui punct important pentru copii, educatoarea face aprecieri pozitive asupra modului în care copiii s-au străduit să învețe cântecul.

La grupele mari, copiii pot fi solicitați să-și autoevalueze prestația.

Prin metoda conversației euristice, educatoarea poate verifica dacă ei sunt conștienți sau nu, de modul în care au învățat cântecul.

Regula cea mai importantă a predării cântecului sau jocului muzical, a jocului cu cântec sau a audiției, este că această activitate nu trebuie să depășească 15 minute la grupa mică, 20 de minute la grupa mijlocie și maximum 30 de minute la grupa mare

Predarea jocului muzical

Predarea jocului muzical se face în trei etape:

- *demonstrarea jocului muzical;*
- *executarea împreună cu copiii;*
- *executarea lui de către copii.*

Este bine de precizat faptul că, în activitatea de predare a jocului muzical, educatoarea va apela la aceleași etape ale predării cântecului: *enunțarea titlului, familiarizarea cu conținutul textului, demonstrarea cântecului și explicarea regulilor de mișcare sau a regulilor jocului, demonstrația de către educatoare și apoi executarea cu copiii și încheierea jocului muzical.*

La jocurile cu text, în grupa mică, educatoarea exemplifică textul silabisindu-l, apoi repetă, executând mișcări, bătăi ritmice din palme, mers, sărit, explicând continuu copiilor ce sarcini au de îndeplinit.

Se va repeta apoi, textul împreună cu copiii, ulterior introducându-se și mișcărilor jocului.

În cazul jocurilor desfășurate pe un cântec, educatoarea va cânta amintind copiilor cântecul sau repetându-l de mai multe ori, în cazul în care nu-l cunosc, apoi va indica mișcărilor pe care copiii trebuie să le execute, în timp ce ea interpretează cântecul.

Va exemplifica ea însăși mișcărilor: *zborul vrăbiuței, pasul piticului*, apoi copiii o vor urma.

Jocurile muzicale de recunoaștere sau ghicitorile sunt o altă categorie a mijloacelor pedagogice îndrăgite de copii.

Etapete acestora prevăd explicarea regulilor jocului și, apoi, executarea împreună cu copiii.

Ghicește cântecul este un joc pentru grupa mare, în care educatoarea poate intona un cântec și copiii îl pot recunoaște sau, un copil așteaptă afară, ceilalți cântă un fragment în sala de grupă, iar copilul care a așteptat afară este solicitat să-l recunoască.

Jocul se poate desfășura și pe grupe.

Predarea, fixarea și verificarea însușirii jocului cu text și cânt

***Predarea jocului cu text și cânt** va urmări aceleași etape ca în cazul predării cântecului: pregătirea sălii pentru activitate, exercițiile preliminare de respirație și intonare, enunțarea titlului, familiarizarea copiilor cu conținutul cântecului și regulile jocului, demonstrarea jocului cu cântec, executarea lui împreună cu copiii, încheierea jocului cu text și cânt.*

Se recomandă ca etapa însușirii cântecului de către copii, fără mișcările jocului, să se respecte întocmai, în cazul predării cântecului.

Abia după o bună însușire a cântecului, se poate trece la introducerea elementelor de mișcare sau/ și a explicării regulilor jocului.

***Fixarea, consolidarea și verificarea jocului cu cântec** poate urmări aceleași etape ca în cazul cântecului sau al jocului muzical fără cântec.*

Organizarea activității de audiție muzicală

Audiția muzicală are ca scop principal formarea deprinderii copiilor de a audia muzică, cultivându-și astfel, gustul și dorința de a interpreta cântecele audiate.

Audițiile muzicale pot fi realizate de educatoare, de un grup de colegi din grupele mai mari, prin mijloace *audio-video*, cu lucrări vocale sau instrumentale.

***Etapetele audiției presupun:** pregătirea sălii pentru audiție, enunțarea titlului audiției, familiarizarea copiilor cu conținutul piesei audiate, ascultarea propriu-zisă a piesei, încheierea audiției.*

Educatoarea va trezi interesul copiilor, fie prin familiarizarea cu textul prin explicarea și povestirea conținutului, fie solicitându-i să se implice activ (eventual, să povestească ei înșiși, la sfârșitul audiției, despre ce a fost vorba în cântecul ascultat și ce au învățat ei din această activitate).

Copiii trebuie avertizați asupra faptului că este necesar să păstreze liniștea pentru ca audiția să decurgă normal și să nu deranjeze colegii.

La finalul activității, educatoarea poate încuraja copiii să își exprime aprecierile cu privire la adresa cântecului audiat.

Verificarea atenției muzicale se poate testa prin fragmente din cântec pe care copiii le vor recunoaște, dacă au contribuit activ și conștient, la audierea materialului muzical.

În cadrul activității muzicale se poate îmbina predarea cu fixarea sau consolidarea unui cântec sau joc muzical.

Se recomandă ca prima activitate să fie cea de predare a unui cântec și apoi cea de consolidare a unui joc muzical sau joc cu cântec, deoarece atenția și răbdarea, puterea de concentrare a preșcolarilor este mică și de scurtă durată, iar nevoia copilului de a se mișca va fi recompensată în partea a doua a activității didactice, prin joc.

Iată modalitățile de îmbinare a principalelor activități didactice și câteva sugestii în privința utilizării mijloacelor de realizare cu exemplele aferente:

Nr. Crt.	Activitatea muzicală mixtă Mijloace de realizare îmbinate	Exemple activități muzicale mixte
1.	Predarea unui cântec, Repetarea unui joc cu text și cânt predat anterior	a.Cântec: <i>Vine primăvara</i> de N. Saxu Joc cu text și cânt: <i>Cucu</i> de Gr. Teodosiu b. Cântec: <i>Restaurantul păsărelelor</i> Joc cu text și cânt: <i>Dii, căluț!</i> de Fr. Moreno c. Cântec: <i>Tot ce e pe lume</i> de D.D.Stancu Joc cu text și cânt: <i>Frumoasă-i strada noastră</i> de T. Popa
2.	Predarea unui cântec, Repetarea unui joc muzical predat anterior.	a.Cântec: <i>Clopoțel mititel</i> de L. Comes Joc muzical: <i>Vine mândra primăvară</i> (recitativ ritmic) b. Cântec: <i>Azi Grivei e mânios</i> de L. Comes Joc muzical: <i>Potcovarul</i> de P. Țipordei
3.	Audiție muzicală, Repetarea unui joc cu text și cânt predat anterior.	a. Audiție: <i>Cucul</i> (melodie poloneză) Joc cu text și cânt: <i>În poiană</i>*** b. Audiție: <i>Povestea unui ciobănaș</i> de D.D.Stancu Joc cu text și cânt: <i>În pădure</i>***

4.	Audiție muzicală, Repetarea unui joc muzical.	a. Audiție: <i>Cântec de iarnă</i> de H. Jeria Joc muzical: <i>Omul de zăpadă</i> b. Audiție: <i>Pupăza din tei</i> de I.D. Vicol Joc muzical: <i>Ecoul</i> de L. Comes
5.	Repetarea unui cântec, Predarea unui joc cu text și cânt.	a. Cântec: <i>Vine, vine primăvara</i> de N. Saxu Joc cu text și cânt: <i>Primăvara a sosit</i> de N. Oancea b. Cântec: <i>Vioara</i> de P. Țipordei Joc cu text și cânt: <i>Taraful Chiț</i> de I. Dumitrescu
6.	Repetarea unui cântec, Predarea unui joc muzical.	a. Cântec: <i>Rândunica a sosit</i> (melodie populară) Joc muzical: <i>Concertul</i> de T. Constantinescu b. Cântec: <i>Cântecul pisicuței</i> de Gr. Teodosiu Joc muzical: <i>Cu pernuțe pe lăbuțe</i> de L. Comes

PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ

Grupa: mare

Tema anuală de studiu: Ce și cum vreau să fiu?

Tema proiectului: „Azi la grădiniță, mâine la școală”

Tema săptămânii: „Voi fi și eu școlar”

Tema activității: „Cântăm și numărăm”

Tipul activității: Mixtă

Forma de realizare: integrată (DEC+DȘ)

Scopul activității: Formarea capacității de exprimare prin muzică și consolidarea cunoștințelor și deprinderilor referitoare la numerația în limitele 1-10.

Obiective operaționale:

- să redea corect linia ritmico-melodică a noului cântec, cu ajutor și în absența lui;
- să pronunțe clar cuvintele ce compun textul cântecului;
- să semnaleze diferențele dintre duratele sunetelor componente ale unor formule ritmice;
- să asculte, să reproducă și să precizeze numărul de sunete executate de educatoare;
- să numere de la 1 la 10, recunoscând grupele cu 1-10 obiecte și cifrele corespunzătoare;
- să identifice numărul mai mare sau mai mic cu o unitate decât numărul dat;
- să folosească corect numeralul cardinal și ordinal.

Strategii didactice:

Metode și procedee didactice: conversația, explicația, demonstrația, exercițiul, problematizarea, expunerea.

Mijloace didactice: imagini ce ilustrează conținutul textului cântecului, tobiță, cifre, tabla magnetică, imagini cu grupe de 1-10 elemente, medalioane cu cifrele de la 1 la 10, siluete cu elementele prezente în cântec.

Forme de organizare activității: frontal, pe grupe, individual

Durata: 1 zi

Activități de învățare:

Activități de dezvoltare personală:

-Întâlnirea de dimineață – *Ghiozdănelul fermecat*

-Rutina: *Eu de-acum sunt mare!*

-Tranziție: *Cărticica mea; Muzicanții*

ALA 1 (Activități liber alese):

Bibliotecă: *Ce-am văzut în vizită la școală?*

Artă: *Colorăm și decupăm* (lună, copil, plug, etc.)

Știință: *Numără și potrivește*

ADE (Activități pe domenii experiențiale)

DEC: Cântec *Numărătoarea* de G. Breazu, N. Saxu (predare);

Joc muzical *Numără sunetele*

DȘ: Activitate matematică – *Verificarea numărului în limitele 1-10* (exerciții cu material individual)

ALA 2: Joc recreativ: *Orchestra RU-RI-RA-TU*

Scenariul zilei

I. Întâlnirea de dimineață debutează cu întâlnirea de grup între copii și educatoare, prin intermediul salutului de dimineață. Se realizează prezența prin așezarea fotografiilor copiilor prezenți la panou și se completează calendarul naturii, pe baza celor observate referitor la starea vremii în drumul copiilor de acasă spre grădiniță. Se prezintă sub formă de surpriză un ghiozdan cu rechizite, solicitându-le copiilor să le denumească, să le descrie și să stabilească utilitatea lor.

II. Captarea atenției și anunțarea temei

În urma discuțiilor din întâlnirea de dimineață, se va hotărî, împreună cu copiii, că în această zi se va continua pregătirea pentru școală, de data aceasta prin cântec și exerciții de numărat.

III. Activitățile liber alese

Trecerea de la întâlnirea de dimineață la activitățile pe centre de activitate se va realiza prin jocul *Cărticica mea*. La centrul *Biblioteca*, se vor împărtăși impresiile legate de vizita desfășurată la școala din apropierea grădiniței; la sectorul *Artă*, li se solicită copiilor să coloreze, apoi să decupeze elementele puse la dispoziție; la centrul *Știință*, se realizează un puzzle cu cifre, precizând numărul pieselor. După prezentarea sarcinilor fiecărui sector, copiii aleg locul la care vor să lucreze, urmând ca pe parcursul activității să aibă posibilitatea de a schimba sectorul ales inițial. La final, se realizează evaluarea activităților pe sectoare și se pregătește sala de grupă pentru următoarea secvență, activitățile pe domenii experiențiale.

IV. Captarea atenției pentru activitatea de învățare dirijată

Odată îndeplinite cerințele organizatorice în vederea desfășurării optime a activității de muzică (aerisirea sălii de grupă, aranjarea scăunelilor în formă de semicerc, pregătirea materialului didactic necesar), copiii sunt invitați să observe imaginile expuse pe tablă magnetică și să numere câteva elemente prezentate în aceste imagini.

V. Anunțarea temei

Educatoarea anunță apoi tema activității pe care urmează să o desfășoare: vor învăța cântecul *Numărătoarea*, cu ajutorul căruia vor număra până la 10, apoi se vor juca cu numerele și cifrele cunoscute.

VI. Dirijarea învățării și obținerea performanței

În următoarea etapă a activității, copiii sunt familiarizați cu conținutul cântecului, având ca suport intuitiv imaginile expuse. Educatoarea cântă apoi, în mod corect și expresiv, cântecul și explică cuvintele necunoscute („crai”, „plug”, „mucenici” etc.). De asemenea, se solicită executarea unor exerciții de cultură vocală:

- a) exerciții de respirație: *Suflăm puful pădădiei* (se inspiră aerul pe nas, iar pe expirație se va sufla puternic); *Să facem liniște: șșșș...*;
- b) exerciții melodice: se pot executa cu ajutorul silabelor repetate melodic pe parcursul a două sau trei măsuri de două pătrimi: la, ma, ta, ra etc.
- c) exerciții de dicție și ritmice: *Lu-nă, lu-nă no-uă/ Ta-ie pâi-nea-n do-uă*.

După executarea acestor exerciții, educatoarea intonează din nou cântecul – model, trecându-se apoi la memorarea versurilor cântecului și, în final, la asocierea melodiei cu textul. Copiii interpretează cântecul pe fragmente, iar educatoarea cere pe rând câte unui copil să aleagă imaginea ce reprezintă grupa cu numărul corespunzător de elemente din fragmentul cântat (de exemplu: *Hai să zicem una, una este luna* – copilul va identifica imaginea ce conține o grupă cu un element). Un alt copil este solicitat să găsească cifra corespunzătoare numărului de elemente. Se procedează în același fel până la finalul cântecului. Cântecul se va repeta împreună cu copiii de două - trei ori, antrenându-se toată grupa.

Copiii sunt anunțați că, în continuarea activității, vor desfășura un joc care se numește *Numără sunetele!*, ale cărui sarcini sunt următoarele: copiii ascultă, reproduc și precizează numărul de sunete executate de către educatoare:

1. într-un fragment de cântec
Melc, melc, codobelc...
2. într-un recitativ
le-pu-raș, co-co-naș
3. într-o formulă ritmică
Ta-ta, ta/ ta-ta, ta-ta/ ta, ta

Precizăm faptul că aceste exemple se execută în măsura de două pătrimi.

Toți copiii se deplasează la măsuțe, unde vor găsi cifre și jetoane cu un număr diferit de elemente. Cu ajutorul acestor materiale, se efectuează următoarele exerciții: 1. se așază jetoanele în ordinea crescătoare a numărului de elemente, asociindu-se mai apoi cifra corespunzătoare numărului de elemente de pe fiecare jeton; 2. educatoarea spune un număr și la îndemnul „Caută vecinii numărului...”, copilul numit îi va preciza vecinii, ridicând în același timp cartonașele cu cifrele corespunzătoare (exercițiul se reia de două-trei ori, utilizând numere diferite); 3. se constituie o grupă de copii (fiecare

având pe piept un medalion cu o cifră și așezați fiind în ordinea crescătoare a acestor cifre) și se cere unui copil să precizeze locul pe care îl ocupă fiecare coleg al său în șirul format, iar un alt copil numit de către educatoare, stabilește care este primul și ultimul copil din acest șir; la semnalul educatoarei, copiii de la măsute închid ochii, în timp ce unul-doi copii din șir își schimbă locul; se cere grupei să indice al câtelea copil și-a schimbat locul.

În etapa următoare, copiii se împart în două grupe; în timp ce primul grup de copii intonează cântecul învățat, copiii din al doilea grup așază elementele realizate la sectorul *Artă* (siluete cu elementele prezente în cântec: luna, două mâini, crai, degetele de la o mână etc.), astfel încât să creeze un tablou al cântecului; la finalul interpretării, tabloul este gata și el, iar copiii îi numără elementele de același fel (o lună, două mâini, trei crai, etc.).

VII. Încheierea activității

În încheiere, educatoarea face aprecieri generale asupra modului de desfășurare a activității, apreciază calitatea interpretării cântecului și corectitudinea rezolvării exercițiilor matematice.

Se face **tranziția** către activitatea recreativă – „Orchestra RU-RI-RA-TU”, prin cântecul *Muzicanții*. Pentru jocul recreativ, educatoarea explică regulile: copiii sunt împărțiți în trei grupe a câte patru copii, fiecare reprezentând câte o categorie de instrumentiști din orchestră – trompetiști, violoniști, toboșari (restul copiilor sunt spectatorii); educatoarea alege un copil pe care îl așază în fața grupelor pentru a dirija orchestra; ea stabilește mișcările pe care trebuie să le imite fiecare grupă, precum și sunetele rostite pentru interpretarea unui cântec - Ra, ra, ra! Ta, ta, ta! Ru, ru, ru! Tu, tu, tu! (onomatopeele pot fi înlocuite cu altele, după cum consideră educatoarea); dirijorul și orchestra se înțeleg între ei ce cântec vor interpreta cu ajutorul onomatopeelor enunțate; spectatorii trebuie să recunoască cântecul orchestrei și să-l denumească; jocul se termină după ce copiii interpretează și recunosc mai multe cântece.

PROIECT DE ACTIVITATE

Grupa: mijlocie

Tema anuală de studiu: Când/cum și de ce se întâmplă?

Tema săptămânii: „Primăvara pe răzoare”

Tema activității: „Rochița Primăverii”

Tipul activității: mixtă

Categoriile de activități de învățare: DEC- educație muzicală

Forma de realizare: a. Cântec: Cântec de primăvară, de Liviu Comes – predare

b. Joc cu text și cânt: Bat din palme, de Lili Schwam- repetare

Scopul activității: formarea deprinderii de a intona corect, expresiv și omogen cântecul, respectând poziția corectă, tonul, semnalul de început, dicția și respirația în emiterea sunetelor; consolidarea deprinderii de a asocia versurile jocului cu mișcările aferente.

Obiective operaționale:

- să redea corect linia ritmico-melodică a noului cântec;
- să respecte poziția corectă în timpul interpretării, în vederea unei respirații corecte și a emiterii corespunzătoare a sunetelor;
- să interpreteze cântecul în mai multe variante: cu întreaga grupă și pe grupuri mici de copii;
- să execute corect mișcările în concordanță cu textul jocului cu cânt *Bat din palme*.

Strategii didactice:

Metode și procedee didactice: observația, demonstrația, exercițiul, explicația, conversația.

Mijloace didactice: păpușa – machetă, planșe cu imagini sugestive, casetofon, casetă, recompense.

Forme de organizare a activității: frontal, individual, pe grupe

Durata: 25 min

Scenariul zilei

I. Moment organizatoric:

Pentru o bună desfășurare a activității, se realizează următoarele:

- aerisirea sălii de grupă;
- pregătirea materialului didactic (macheta, stativul cu planșele reprezentând imagini sugestive pentru textul noului cântec);
- așezarea scăunelilor în semicerc;
- intrarea ordonată a copiilor în sala de grupă și ocuparea scăunelilor.

II. Captarea atenției:

Se va prezenta elementul surpriză – o machetă cu elemente specifice conținutului cântecului: pomi înfloriți, iarbă, ghiocel, rândunele.

Se va discuta despre anotimpul primăvara și vestitorii ei.

III. Anunțarea temei

Se va anunța titlul noului cântec, *Cântec de primăvară*, și al jocului ce va fi repetat, *Bat din palme*.

IV. Prezentarea conținutului și dirijarea învățării:

Se atrage atenția copiilor asupra poziției corecte a corpului în timpul interpretării: spatele drept, lipit de spătarul scăunelilor, mâinile pe genunchi.

Copiii sunt familiarizați cu conținutul noului cântec, utilizând imaginile de pe stativ.

Se interpretează cântecul de către educatoare.

Se recită versurile cântecului nou, care apoi se repetă cu toți copiii.

Se execută împreună cu copiii diferite exerciții, cu scopul reglării respirației, omogenizării vocilor și mobilizării corzilor vocale: *mirosim o floare, umflăm balonul, suflăm lumânarea; facem ca trompeta/ ca toba/ ca și claxonul mașinii*; scurte fragmente melodice din cântecul ce urmează a fi învățat, redactate cu ajutorul silabei *la*.

Se interpretează cântecul cu toată grupa, urmărindu-se respectarea semnalului educatoarei, a tonului și ritmului (se interpretează mai întâi pe fragmente, apoi în întregime).

Se repetă cântecul de două-trei ori cu toți copiii (evitându-se obosirea acestora), apoi cu unul-două grupuri mici de copii.

V. Obținerea performanței și asigurarea retenției și transferului

Se înregistrează pe o casetă interpretarea cântecului de către copii și se audiază apoi înregistrarea; se discută împreună cu copiii despre calitatea interpretării.

Se reamintește copiilor titlul jocului și se demonstrează de către educatoare.

Se repetă jocul de către copii, de două-trei ori, urmărindu-se executarea cât mai corectă a mișcărilor și coordonarea cât mai bună a acestora cu ritmul melodiei.

VI. Încheierea activității:

Se fac aprecieri individuale și colective referitoare la modul de participare la activitate și la calitatea executării cântecului și a jocului.

Se acordă recompense copiilor.

PROIECT DE ACTIVITATE

Grupa: mare

Tema anuală de studiu: Cum este/a fost și va fi aici pe pământ ?

Tema săptămânii : „La sfat cu Primăvara”

Tema activității: „ Sosește Primăvara ”

Tipul activității: mixt

Categorii de activități de învățare : DEC- educație muzicală

Forma de realizare: a. Audiție: Primăvara de Antonio Vivaldi

b. Joc muzical (după o melodie cunoscută): Ca soldații de Elena Schmitzer

Scopul activității: dezvoltarea deprinderii de a audia cântece în diferite tempouri: andante (rar), allegro (repede), moderato (potrivit), precum și cunoașterea marilor valori ale creației muzicale naționale și internaționale.

Obiective operaționale:

- Să identifice în imagini elementele specifice anotimpului primăvara;
- Să asculte cu atenție fragmentul muzical;
- Să exprime emoțiile simțite în timpul audiției muzicale;
- Să delimiteze fragmente din opera ascultată, descoperind astfel tempo-urile;

- Să meargă în ritmul unei melodii cunoscute (rar - repede).

Strategii didactice:

Metode și procedee didactice: conversația, demonstrația, povestirea, exercițiul.

Mijloace didactice: planșe ilustrative, CD player, CD.

Forma de organizare a activității: activitate frontală

Durata: 25 min

Scenariul zilei

I. Moment organizatoric:

Se vor asigura condițiile necesare desfășurării optime a activității (aranjarea mobilierului, pregătirea materialului didactic).

II. Captarea atenției:

Se va realiza prin intermediul unui set de planșe ilustrative; copiii sunt solicitați să indice elementele conținute de aceste planșe și să precizeze cărui anotimp îi sunt caracteristice (anotimpului primăvara).

III. Anunțarea temei

Copiii sunt anunțați că vor audia o compoziție muzicală numită *Primăvara*, ce aparține unui mare compozitor – Antonio Vivaldi, în care este vorba despre sosirea primăverii (se repetă numele compoziției muzicale și a compozitorului).

IV. Prezentarea noului conținut

Se solicită atenție maximă din partea copiilor, întrucât melodia este cântată când repede, când mai rar sau foarte repede.

După audiere, se poartă discuții referitoare la caracterul vesel sau trist al fragmentului muzical, la imaginile zugrăvite de melodie; copiii sunt întrebați dacă le-a plăcut muzica și pentru ce motiv, ce au simțit ascultând-o (teamă, îngrijorare, bucurie etc.); cum era cântată muzica lui Vivaldi (la început mai rar – andante, apoi mai repede – allegro).

V. Obținerea performanței

Copiii vor fi anunțați că se vor juca un joc muzical după melodia cântecului *Ca soldații*. Li se explică faptul că soldații pot merge rar, mai repede sau pot chiar alerga; tot așa, și noi putem vorbi mai rar sau mai repede și chiar putem cânta în acest fel.

În vederea desfășurării optime a jocului, se reamintește copiilor melodia cântecului, apoi se explică regulile jocului: când melodia va fi cântată rar, ei vor merge cu pași rari, în ritmul melodiei; când ea va fi executată mai repede, vor merge și ei mai repede, respectând ritmul respectiv. Educatoarea explică și demonstrează jocul, apoi îl repetă cu copiii de două-trei ori, urmărind executarea corectă a pașilor, în funcție de tempo-ul melodiei.

VI. Încheierea activității

Se va face prin fixarea denumirii compoziției muzicale audiate și a jocului muzical. Sunt formulate aprecieri despre modul în care a decurs întreaga activitate, evidențiindu-

se copiii care și-au îndeplinit cu succes sarcinile care le-au revenit pe parcursul activității; se acordă recompense.

PROIECT DE ACTIVITATE

Grupa: mică

Tema anuală de studiu: Când/cum și de ce se întâmplă?

Tema săptămânii : „Ferma de păsări”

Tema activității: „Cocoșelul Gagu”

a. Cântec: Cocoșelul de Ana Motora Ionescu (predare)

b. Joc cu text și cânt: La moară – din folclorul copiilor (repetare)

Tipul activității: mixtă

Categorii de activități de învățare: DEC- Educație muzicală

Scopul: formarea deprinderii de a diferenția auditiv înălțimea sunetelor muzicale.

Dezvoltarea capacității copiilor de a-și coordona mișcările în colectiv, respectând ritmul melodiei și sugestiile motrice oferite de textul jocului muzical.

Obiective operaționale:

- să se familiarizeze cu conținutul cântecului și să rețină mesajul transmis de acesta;
- să interpreteze corect linia melodică a cântecului, respectând tonul, semnalul de început, dicția și respirația în cânt;
- să recunoască un joc cu text și cânt învățat anterior, denumindu-l și interpretându-l în mod corect;
- să execute mișcările sugerate de textul jocului cu text și cânt.

Strategii didactice:

Metode și procedee didactice : conversația, demonstrația, explicația, exercițiul.

Mijloace didactice: păpușă, planșe sugestive pentru textul cântecului, recompense.

Forma de organizare a activității: frontală

Durata: 15 min

Scenariul zilei

I. Moment organizatoric

Pentru buna desfășurare a activității, se va aerisi bine sala de grupă, se va pregăti materialul didactic, se vor aranja scăunelele în semicerc.

II. Captarea atenției

Introducerea în activitate și captarea atenției se va realiza printr-o scurtă convorbire referitoare la conținutul cântecului: "Astăzi, în drum spre grădiniță, m-am întâlnit cu această păpușă. Ea mi-a spus că a auzit că sunteți foarte cuminți și ascultători și că veniți în fiecare zi cu drag la grădiniță pentru că vă place foarte mult aici. Păpușa

mi-a cântat un cântecel și m-a rugat să vin la voi să-l învățăm împreună. În cântecelul pe care mi l-a cântat păpușa, este vorba despre un cocoșel care cântă în fiecare dimineață *Cucurigu* și le spune copiilor să se pregătească pentru că a sosit timpul să plece la grădiniță”.

Se vor prezenta planșele și se vor „citi” împreună cu copiii: cocoșelul stă pe gard lângă casele copiilor și cântă *Cucurigu* pentru a le da deșteptarea și a le spune că este timpul să se trezească și să pornească spre grădiniță, unde îi așteaptă jucăriile și doamna educatoare.

III. Anunțarea temei

Cântecelul pe care mi l-a cântat păpușa și pe care îl vom vom învăța împreună, se numește *Cocoșelul*. Apoi ne vom juca jocul *La moară*.

IV. Prezentarea noului conținut

Se va interpreta model cântecul de către educatoare (în întregime) și se vor explica cuvintele/ expresiile necunoscute din textul cântecului („dis-de-dimineață”); se va avea în vedere execuția clară, corectă și expresivă a cântecului.

Se va solicita executarea unor exerciții pentru reglarea respirației, omogenizarea și acordarea vocilor: *mirosim floarea, umflăm balonul, facem ca șarpele, claxonul mașinii, sunetul trompetei*.

Se va atrage atenția asupra poziției corecte a corpului în timpul interpretării cântecului: spatele drept, lipit de spătarul scaunului, mâinile pe genunchi. De asemenea, se va preciza copiilor că vor începe să cânte doar la semnal, cu toții în același timp.

Se va interpreta din nou cântecul de către educatoare, apoi împreună cu copiii, de două-trei ori; se va urmări: poziția corectă a corpului, începerea la semnal, interpretarea corectă și nuanțată, buna pronunție a cuvintelor.

V. Obținerea performanței și asigurarea retenției și transferului

Păpușa se declară mulțumită de modul de interpretare a cântecului și promite că va veni și altă dată cu alte cântece frumoase pe care să le învețe împreună cu copiii.

Se va reaminti copiilor jocul cu text și cânt *La moară* și se va executa apoi împreună cu ei (de două-trei ori), asociind mișcările corespunzătoare (la versul al doilea, copiii mimează cernutul făinii; la versul al treilea, mimează umplerea sacului; la ultimul vers, mimează ducerea sacului plin acasă).

VI. Încheierea activității

Se vor face aprecieri referitoare la calitatea interpretării cântecului și la corectitudinea executării jocului cu text și cânt. Păpușa va oferi recompense copiilor.

Bibliografie

- Andreescu, F. (coord.) (1971). *Îndrumător pentru aplicarea programei activității instructiv-educative din grădinița de copii, Culegere de cântece și jocuri muzicale*, pg. 139-242, Editura Didactică și Pedagogică, București.
- Borțeanu, S., Brăniștean, R., Breben, S., Fulga, M., Necula, G., Nicolae, I., Popescu, C., Răileanu, D. (2009). *Curriculum pentru învățământul preșcolar*, Didactica Publishing House, București.
- Brăiloiu, C., (1967). *Ritmul copiilor*, Studii de muzicologie, vol 1, Opere vol 1, Ed. Muzicală, București.
- Breazul, G.-S.N. (1985). *Carte de cântece pentru copii*, Editura Muzicală, București.
- Chateau, J. (1967). *Copilul și jocul*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
- Comes, L. (2002). *Azi Grivei e mânios*, Ed. Arpeggione, Cluj-Napoca.
- Dolgoșev, M., Marinescu, E. (1971). *Metodica educației muzicale în grădinița*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
- Dumitrana, M. (2005). *Jocuri și jucării pentru preșcolari*, Editura Compania, București.
- Glava, A., Glava, C. (2002). *Introducere în pedagogia preșcolară*, Editura Dacia, Cluj-Napoca.
- Ionescu-Motora, A. (1980). *Cântece și Jocuri pentru preșcolari*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
- Ionescu, N. (1981). *Luci, soare luci!* Culegere de cântece și jocuri din folclorul copiilor, Editura Muzicală, București.
- Ivășcanu, A. (1979). *Jocul muzical cu cântec, Contribuții la educația muzicală preșcolară*, Conservatorul de Muzică Gh. Dima, Cluj-Napoca.
- Ivășcanu, A. (1973). *Cântecul, factor de bază al educației muzicale*, Educația prin Artă și Literatură, București.
- Ozunu, D. (1996). *Pedagogia preșcolară a jocului*, Editura Genesis, Cluj-Napoca.
- Răduț- Taciu, R. (2004). *Pedagogia jocului*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca.
- Preda, V.; Miron Boca, E.; E. Chichișan, Ținică, S.; Leva, E.; Miclea, M.; Pocol, M.; Câmpean, E. (2005). *Ghidul metodologic și aplicativ al educatoarei*, Editura Eurodidact, Cluj.
- Timaru, M. (1995). *Observații asupra vocii de copil*, Academia de Muzică Gh. Dima, Cluj-Napoca.

- Tomșa, G. (coord.) (2005). *Psihopedagogie preșcolară și școlară*, Editura Coresi, București.
- Țîpordei, P. (1976). *Culegere de cântece și jocuri pentru preșcolari de copii*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
- Țârc, M. (2007). *Toți copiii cântă!*, în vol. *Perspective ale Educației sociale și emoționale*, Editura Universității din Oradea, Oradea.
- Zoicaș-Toma, L. (1987). *Pedagogia muzicală și valorile folclorului*, Editura Muzicală, București.
- Zoicaș-Toma, L. (1973). *Sensuri și modalități de valorificare a audiției muzicale*, în *Educația prin Artă și Literatură*, București.
- *** *Manual de cântece pentru educatoarele din grădinițele de copii* (1959), Tipografia Ministerului Învățământului și Culturii, București.
- *** *Metodica educației muzicale în grădinița de copii*, manual pentru liceele pedagogice (1977), EDP, București.
- *** *Programa activităților instructiv educative în grădinița de copii* (1987), Editura Pedagogică, București.

CUPRINS

Repere generale de proiectare și desfășurare a procesului de predare - învățare din grădiniță	7
Proiectare și dezvoltare curriculară în grădiniță	7
Principiul unității și coerenței procesului didactic din grădiniță	7
Principiul focalizării pe învățare a procesului didactic din grădiniță	11
Principiul asigurării caracterului experiențial al procesului didactic din grădiniță	14
Managementul comportamentului la preșcolari	18
Când comportamentul copiilor devine o problemă.....	18
Comportamentele inadecvate	19
Cadrele didactice și contribuția lor la identificarea unor tulburări de comportament	20
Managementul problemelor comportamentale	21
Comunicarea cu copilul	21
Situațiile conflictuale.....	23
Rutinele	24
Regulile	25
Modificări comportamentale	26
Managementul relațiilor interpersonale	32

DOMENIUL ȘTIINȚE

A. CUNOAȘTEREA MEDIULUI	38
Importanța cunoașterii mediului înconjurător în grădiniță	38
Conținuturile învățării specifice cunoașterii mediului în grădiniță	39
Tematica orientativă	43
Propuneri și idei tematice	45
Forme de realizare a activităților de cunoașterea mediului în grădiniță. Sugestii vizând proiectarea și desfășurarea activităților de sine stătătoare și a celor integrate	52
Observarea	52
Lectura după imagini	71
Povestirea și lectura educatoarei	80
Jocul didactic	95
Convorbirea	107
Alte căi de cunoaștere nemijlocită a mediului înconjurător	118
Aspecte specifice în organizarea și desfășurarea activităților cu caracter practic.....	121

B. ACTIVITĂȚI CU CONȚINUT MATEMATIC	135
Importanța activităților cu conținut matematic în grădiniță.....	135
Caracteristici ale activităților matematice	135
Materialul didactic utilizat în activitățile matematice	136
Metode de învățământ specifice activităților matematice	136
Forme de organizare (tipuri) a activităților matematice	138
Obiective ale activităților matematice.	141
Conținuturi și sugestii tematice	142
Forme de realizare a activităților matematice în grădiniță	149
Exerciții cu material individual.....	149
Modele de proiecte didactice	163
Jocul didactic matematic	170
Modele de proiecte didactice	181
Jocul logico-matematic	190
Modele de proiecte didactice	197
 DOMENIUL LIMBĂ ȘI COMUNICARE	 207
Forme de realizare	209
Povestirile și lecturile educatoarei.....	209
Lecturi după imagini	221
Memorizările	233
Povestiri ale copiilor.....	241
Jocurile didactice.....	257
Convorbirea.....	272
Modalități de integrare a activităților specifice domeniului limbă și comunicare.....	281
 DOMENIUL OM ȘI SOCIETATE	 311
A. EDUCAȚIE PENTRU SOCIETATE	312
Obiectivele educației pentru societate	312
Dezvoltarea abilităților sociale la copii	314
Dezvoltarea abilităților emoționale la copii	314
Etape în dezvoltarea socială, emoțională și morală a preșcolarului	316
Educația pentru societate la vârsta preșcolară	322
Sugestii de conținuturi	330
Sugestii de activități	340

B. ACTIVITĂȚI PRACTIC – GOSPODĂREȘTI	362
Importanța abilităților practic-gospodărești în dezvoltarea preșcolarilor	363
Particularități psiho-fizice ale preșcolarilor și activitățile practic-gospodărești	364
Pregătirea activităților practic-gospodărești	365
Materialul didactic utilizat în activitățile practic-gospodărești	367
Metode de învățământ specifice	369
Conținuturi și sugestii tematice	370
Exerciții pentru încălzirea mușchilor mâinii	375
Modele de proiecte didactice	381
 DOMENIUL PSIHOMOTRIC	 423
Importanța domeniului psihomotric în grădiniță	424
Obiective cadru și de referință	425
Structura activității din cadrul domeniului psihomotric și modalități de integrare	426
Deprinderile motrice	428
Deprinderi motrice de bază, activități de învățare și modalități de integrare ...	430
Deprinderi motrice aplicativ-utilitare, activități de învățare și modalități de integrare	440
Proiecte de activitate.....	449
 DOMENIUL ESTETIC ȘI CREATIV	 461
A. ACTIVITĂȚILE ARTISTICO-PLASTICE	462
Importanța activităților artistico-plastice	462
Particularități psiho-fizice ale copiilor preșcolari.....	466
Metode utilizate în predarea activităților artistico-plastice	467
Pregătirea activităților artistico-plastice	468
Elemente de limbaj plastic – Pictură și desen	471
Materiale, tehnici și procedee de lucru pentru modelaj	480
Exerciții pentru încălzirea mușchilor mici ai mâinii	487
Proiecte de activitate	488
 B. EDUCAȚIA MUZICALĂ	 510
Mijloacele specifice educației muzicale	510
Tipurile și structura activităților muzicale	518